BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Complect 1971

... 2022

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

ANUL XV 692 — SÎMBĂTĂ 9 IANUARIE — 8 PAGINI 1,50 LEI

ÎN DIRECT DIN AFRICA

DIN JURNALUL EXPEDIȚIEI ROMÂNEȘTI TRANSAFRICANE

Abia ne-au sosit la redacție cîteva file din acest jurnal. A făcut cale lungă pînă la noi. Ultima veste este datată din 17 decembrie 1970. Ne grăbim să dăm tiparului însemnările cu promisiunea că, în ciuda inerentelor întîrzieri datorate distanței de la care ne parvin corespondențele, vom ține la curent pe cititorii noștri cu mersul expediției românești transafricane.

Membrii expediției în fața primei tabere, instalată lîngă Dakar

Amănunte în pagina a 3-a

AGENDĂ săptămînală

CREAȚIA CONȘTIENTĂ A POPORULUI

De cîteva zile ne aflăm într-un an nou, într-un cincinal nou, sîntem în anul unu al unui nou deceniu. Am întîmpinat anul cel nou cu bucurie și speranțe [illegible] de mai bine. Ne-am lăsat rămași în urmă de la un an care, în ciuda greutăților mari ce le-a [illegible], a însemnat pentru poporul nostru anul unor mari [illegible]. Anul '70 a dovedit cu strălucire că în România [illegible] socialistă omul nu mai e sub vremuri, cum spunea cronicarul, ci știe și are cu ce să le stăpînească. Nu puțini [illegible] au fost cei ce și-au închipuit că inundațiile din primăvara trecută, care au atins toate județele țării, iar în unele din ele s-au ridicat la nivel de catastrofă, vor stăvili avîntul construcției noastre, vor avea urmări grele asupra vieții economice și sociale. Judecata acestora nu era [illegible] de logică, numai că făcea abstracție de forța economiei noastre socialiste, de capacitatea de muncă, de [illegible] abnegația poporului român. Și mai făcea abstracție această judecată de unitatea întregii națiuni socialiste în jurul partidului și a politicii sale, de faptul că România socialistă, cu tot ce cuprinde ea nou și măreț, constituie opera întregului popor care muncește pe deplin conștient [illegible] de drumul ce-l are de străbătut.

De altfel, în zilele de hotar între ani, cincinale și decenii, aceasta este imaginea pe care o oferă patria noastră : o țară în plină și multilaterală dezvoltare socialistă, un popor strîns unit în jurul partidului său comunist, pe care-l urmează neabătut.

CONTINUARE ÎN PAG. ②

ZORI LUMINOȘI DE CINCINAL

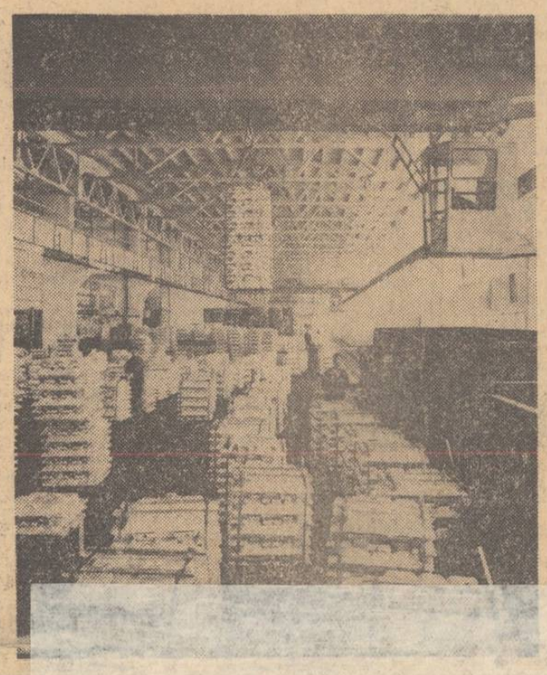

La uzina de aluminiu din Slatina, primele cantități de produse realizate suplimentar în acest început de an iau drumul exportului

Ianuarie a sosit în acest început de deceniu la fel de îngăduitor ca și luna ce l-a precedat. În primele zile ale lunii, zăpada nu a scîrțîit sub pașii bucureștenilor, vîntul tăios de iarnă a ocolit meleagurile noastre.

Stropi de ploaie primăvăratecă ne-au condus prin străzile pustii ale întîiului de ianuarie spre marginea de sud a Capitalei, acolo unde a răsărit, în abia trecutul cincinal, trupul solid de beton și sticlă al Uzinei de mașini grele. La o oră destul de matinală, cînd orașul se odihnește după primirea fastuoasă pe care a rezervat-o Anului Nou, halele masive ale uzinei sînt luminate ca o imensă flotă ce înaintează în beznă. Aici, unde se nasc coloșii de oțel ai energeticii românești, nu există noapte și zi, nu există răgazul zilelor festive. Anul nou a fost întîmpinat cu căldura cuptoarelor [illegible] unde se [illegible] oțelul.

Paul MARIAN

CONTINUARE ÎN PAG. ②

LITORAL 1975

— Ce vom putea întîlni călătorind de la Sulina pînă la Mangalia —

Una din modernele stațiuni „satelit" ale Mangaliei-Nord : VENUS. Construcțiilor existente li se vor adăuga în acest an alte [illegible] hoteluri, cu o arhitectură originală, aflate, așa cum se vede în fotografia de mai sus, într-un stadiu avansat al lucrărilor.

(Pagina a 2-a)

Mai există enigme?

CE ȘTIAȚI DESPRE VALURILE DOBROGENE ?

- Grandioasele „ziduri" dintre Cernavodă și Constanța
- O controversă istorică rezolvată după un secol și jumătate
- Flota bizantină avea o bază navală în Delta Dunării
- Cine a construit „Valul lui Traian" și celelalte două valuri dobrogene

Despre toate aceste interesante probleme publicăm în pagina a 2-a declarațiile arheologului PETRE DIACONU.

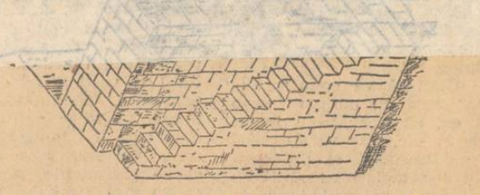

O porțiune din Valul de piatră denumit de popor Valul lui Traian
(Reconstituire — desen de Grigore TOCILESCU)

SPUNE-MI CUM TE HRĂNEȘTI, CA SĂ-ȚI SPUN CÎT DE SĂNĂTOS EȘTI...

● Cerințele civilizației se traduc și în felul nostru de a ne hrăni ● Tradiția e bună, dar omul de azi mai poate mînca la fel ca străbunicul ? ● Nevoia de proteine ● Dacă ne place sau nu ne place o conservă — nu poate hotărî doar comerțul.

Despre toate acestea ne vorbește în pagina a 6-a ing. Valer STOICA

director adjunct științific al Institutului de cercetări și proiectări alimentare din București

Ianuarie capricios pe glob

Ger, viscol, zăpadă și... ploi torențiale !

● Italia între ninsori abundente și alunecări de teren ● Valea Rhonului înecată de omăt ● Automobiliști, pietoni și trenuri care opresc în plin cîmp ● Coasta de Azur în mantie de nea ● „Siberia Elveției" deține recordul ● Iarnă în... India, vară în... Bulgaria

Amănunte în pagina a 3-a

Un martor principal al acuzării în falsurile de tablouri

Relatarea în pagina a 5-a

13473.

Agenda săptămînală

CREAȚIA CONȘTIENTĂ A POPORULUI

URMARE DIN PAG. 1

Cu toate încercările prin care am trecut, intrăm în noua perioadă cincinală fără datorii față de trecut. Cu multe zile, cu săptămîni sau chiar cu luni înaintea sfîrșitului de an, județele și întreprinderile și-au anunțat terminarea sarcinilor de plan. Chiar în locurile cele mai încercate de calamități, acest lucru a fost posibil, ca, de pildă, prin părțile sătmărene, unde, printr-un efort plin de elan patriotic, oamenii muncii români, maghiari, germani și de alte naționalități, au izbutit să raporteze partidului și întregii țări că și-au îndeplinit înainte de termen, sarcinile de plan.

Da, la începutul acestui an putem privi cu satisfacție și mîndrie spre zilele pe care le-am lăsat în urmă. Și care au dat dovada elocventă a trăiniciei și superiorității orînduirii noastre socialiste, a capacității poporului român de a învinge și a depăși orice obstacole în mersul său triumfător spre comunism. Da, la începutul acestui an, știm că ceea ce se conturase ca o perspectivă cuprinsă în cifrele planului elaborat de Congresul al IX-lea al partidului, a devenit o realitate vie. O realitate pe care o vedem și o cunoaștem și care dovedește din nou că politica partidului nostru corespunde întru totul intereselor fundamentale și aspirațiilor celor mai arzătoare ale poporului nostru.

Acum, la începutul unui nou cincinal, privim cu neclintită încredere în viitor. Ne propunem ridicarea la un nivel superior a întregii economii naționale, atît ca potențial, cît și din punct de vedere calitativ; măsuri de cea mai mare importanță cuprinse în expunerile tovarășului Nicolae Ceaușescu din noiembrie 1970 vizează perfecționarea activității economice, creșterea eficienței întregii producții materiale, ridicarea nivelului agriculturii, satisfacerea într-un grad tot mai înalt a cerințelor materiale și spirituale ale poporului. „Realizarea acestor mari obiective — **a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită de Anul Nou** — cere din partea tuturor celor ce muncesc — în calitatea lor dublă de producători și proprietari ai mijloacelor de producție — o activitate susținută, o contribuție activă la soluționarea problemelor generale ale vieții economice, politice și sociale. Perfecționarea organizării și planificării economiei, dezvoltarea democrației socialiste creează cadrul propice pentru participarea efectivă a oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, la conducerea producției, la activitatea tuturor organismelor sociale, la elaborarea și înfăptuirea întregii politici de construcție socialistă. Mersul înainte al României spre progres și prosperitate este astfel rezultatul nemijlocit al creației conștiente a poporului, deplin suveran în țara sa, stăpîn pe destinele sale, liber să-și făurească viitorul așa cum dorește".

Am intrat în noul an, anul cînd vom sărbători semicentenarul Partidului Comunist Român. Existența sa glorioasă, realizările dobîndite de poporul român sub conducerea sa, demonstrează faptul că idealul suprem al partidului a fost întotdeauna și este slujirea devotată a poporului român, asigurarea libertății și prosperității patriei, a viitorului ei fericit. Unitatea strînsă dintre popor și partid, dragostea pe care întregul popor o poartă partidului, conducerii sale marxist-leniniste, atașamentul unanim față de politica internă și internațională a partidului și statului constituie garanția realizării în ritm tot mai susținut a progresului socialist al patriei și poporului nostru.

Zori luminoși de cincinal

URMARE DIN PAG. 1

De veghe la cuptorul numărul 1 al oțelăriei îl găsim pe topitorul șef Dan Vasile cu oamenii lui.

— Ați venit cu sorcova? ne întreabă plin de veselie.

— Am fi în temă: tare ca fierul, iute ca oțelul...

— Nu știu cît de iute e oțelul nostru, dar rezistent știu că va fi. Doar am început „cincinalul calității", cum îi spun oamenii noștri.

— Cum vă simțiți aici, lîngă acest uriaș cuptor de 50 tone, într-o zi cînd marea majoritate a oamenilor se odihnesc?

— Cum să vă spun? „Paguba" asta cu odihna mi-o scot eu, că doar n-au intrat zilele în sac. Dar vă dați seama ce înseamnă să pot spune a lor mei așa: știți ce am făcut eu la 1 ianuarie 1971? Am dat țării primele tone de oțel peste plan.

— Dacă nu vă ia cumva înainte Dumitru Dănescu, de la cuptorul 2 — încercăm noi să-l necăjim.

— Om vedea care pe care... Dar de fapt mai important este ca uzina noastră să pășească cu dreptul în '71. Ca și întreaga țară.

Ne-am amintit de acest dialog nocturn cîteva zile mai tîrziu cînd, vizitînd din nou uzina, am văzut trecute, negru pe alb, rezultatele eforturilor din primele patru zile ale anului: față de media de 360 tone oțel pe zi, cît s-a obținut în 1970, se realizează acum peste 400 tone. Munca lui Dan Vasile, a lui Dumitru Dănescu, a echipelor de la hala de turnare făcuse ca pronosticul din zorii Noului An să prindă contur: uzina pășise cu dreptul în cincinal.

De altfel, constructorii de mașini își alăturaseră și ei strădaniile celor ale oțelarilor. 1971 este doar anul hotărîtor în construcția turboagregatelor de 330 megawați cu care va fi dotată cea mai mare termocentrală a țării — cea de la Rovinari —, și totodată anul de început al fabricării turbinelor de putere medie — 160 MW. Și chiar dacă aici, prin specificul producției, nu se pot înregistra zilnic rezultate spectaculoase, oricine ar fi fost martor al atmosferei în care s-a început munca în noul an, și-ar fi putut da imediat seama că 1971 are „semne bune".

Și nu numai în noua și modernă uzină de pe platforma industrială a Bercenilor, ci și în toate întreprinderile țării, de unde ne-au parvenit din primele zile ale lui 1971 vești la fel de îmbucurătoare. Pretutindeni, în lumea focurilor nestinse, primele zile din ianuarie au înscris în grafice cele dintîi curbe ascendente. Iar zilele ce au urmat au dus la generalizarea acestor prime rezultate favorabile. Așa aveam să aflăm despre cele 15 tone de aluminiu date în doar trei zile în mod suplimentar de colectivul uzinei slătinene, despre 350 tone de ciment produs în plus la fabrica de la poalele Tîmpei, despre cele 466 tone de țevi sudate realizate peste prevederi în uzina de pe malul Bahluiului.

Cifre, lungi șiruri de cifre, toate de țevi din oțel inoxidabil, obținute în stația pilot a uzinei. Și e vorba, abia, de un prim pas în ce privește competiția calității. Instalația aflată în construcție, în uzină, va permite, într-un viitor apropiat, îmbunătățirea prezentării produselor, prin tratarea lor împotriva eroziunii, iar în prezent se fac pregătiri pentru fabricarea unor produse din oțeluri superioare slab aliate și inoxidabile. Tot despre calitate e vorba în vestea ce ne-a parvenit din Constanța în prima zi a acestui an. Atunci a început să producă, la Fabrica de celuloză și hîrtie Palas, noua secție de înnobilare a hîrtiei și cartoanelor. Or, înnobilare reprezintă, în limbaj tehnic, o ridicare pe coordonate superioare a însușirilor unui produs. În cazul în speță e vorba, deocamdată, de acoperirea hîrtiei cu polimeri, sporindu-i considerabil valențele. Peste o lună, o dată cu montarea unor noi mașini, se va obține și metalizarea hîrtiei cu folii de aluminiu, cu polietilenă și cu microceruri. O veste bună pentru industria alimentară și pentru consumatorii care așteaptă de atîta vreme ambalaje adecvate.

Vești, vești, vești... Toate aduc pînă la noi însufletirea acestor zile de început de an, ce se anunță de pe acum, plin de roade.

Paul MARIAN

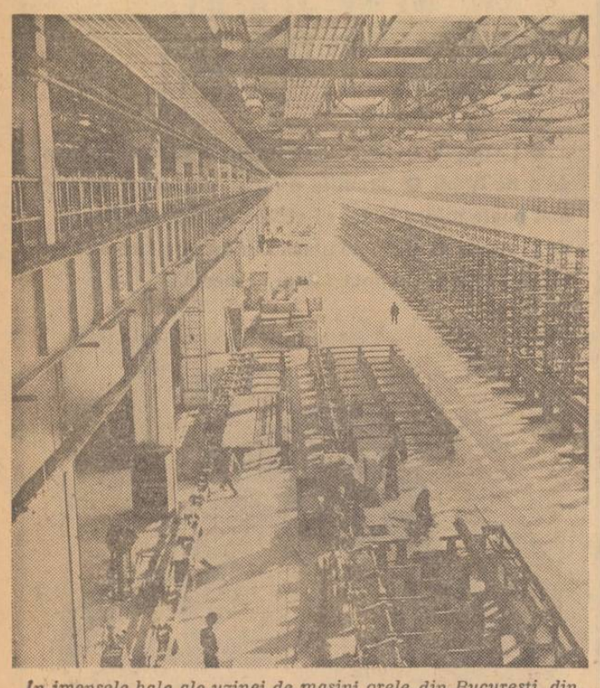

În imensele hale ale uzinei de mașini grele din București, din primele ore ale noului an munca se desfășoară într-un ritm intens, înregistrîndu-se primele cantități de oțel produse peste plan.

SECVENȚE

CĂRTURARUL DIN DEDRAD

Dincolo de Reghin, către limita de nord a județului Mureș se resfiră de-a lungul unei șosele proaspăt asfaltată casele din Dedrad. De vei întreba vreun localnic ce este mai prețios în așezarea lor rurală, vei afla un răspuns cumva neașteptat: profesorul MIHAI CÎMPEANU. Și vei fi îndrumat spre localul școlii, acolo unde cîteva camere adăpostesc muzeul cu prețioasele sale colecții arheologice, ca o primă explicație a respectului și stimei lor pentru cel ce a gîndit și organizat acest for de cultură științifică rurală. Dar oricît de cuprinzătoare ar fi colecțiile muzeului școlar, ele încă nu încheagă întreaga pasiune de cercetător a cărturarului, întinderea ariei de investigație pe care, de ani de zile, profesorul o întreprinde în perimetrul Dedradului și a împrejurimilor. Pentru că dacă astăzi literatura de specialitate arheologică sau istorică menționează modesta așezare de pe Valea Luțului, ca leagăn al unei așezări neolitice datînd de peste 4 000 de ani î.e.n., aceasta se datorează și cercetărilor realizate la fața locului de profesorul Mihai Cîmpeanu.

În primăvara anului 1970 profesorul împreună cu o parte din localnici și-a continuat cercetările iar descoperirilor anterioare li s-au adăugat altele: vase din cultura Coțofeni și din perioada bronzului timpuriu într-o zonă situată în apropierea comunei Batoș, urmele unor așezări din epocile bronzului și fierului în Valea Logigului și sub ville Dedradului, așezarea daco-romană din Valea Luțului și altele.

O parte din concluziile acestor cercetări s-au constituit într-un studiu de certă ținută științifică pe care o revistă de specialitate „Studii și cercetări de istorie veche" l-a publicat atestînd și prin aceasta valoarea investigațiilor întreprinse de profesorul Mihai Cîmpeanu. De ani de zile, în așezarea rurală modestă, omul ajuns la vîrsta părului alb forează pămînturile. Dar poate că cele mai prețioase săpături le face în sufletele copiilor din școala sa, din Dedrad îndrumîndu-i spre adîncurile de istorie ale poporului lor...

I. DELEANU

CE ȘTIAȚI DESPRE VALURILE DOBROGENE?

MAI EXISTĂ ENIGME?

De peste un secol o problemă istorică a fost controversată datorită diverselor ipoteze privitoare la originea celor trei valuri care brăzdează partea centrală a Dobrogei, ele fiind atribuite fie împăratului Traian, fie lui Constantin cel Mare sau lui Justinian. Lanțul ipotezelor a continuat pînă în zilele noastre, cînd, datorită intenselor cercetări, s-a reușit să se dezlege enigma făuririi acestor grandioase construcții atribuite de tradiția populară romanilor. În reportajul de față relatăm pentru cititorii „Magazinului" concluziile, deosebit de importante, la care au ajuns cercetătorii, ridicîndu-se astfel vălul asupra unei epoci puțin cunoscute din istoria Dobrogei. Iată, pe scurt, relatările tov. **PETRE DIACONU, cercetător principal la Institutul de Arheologie,** care timp de peste un deceniu a studiat valurile dobrogene.

Uriașe „fortificații" de pămînt sau de piatră

— De la început, țin să menționez că cele trei valuri — două de pămînt și unul de piatră — situate de-a lungul văii Carasu, între Cernavodă și Constanța, deși sînt considerate de populația localnică drept valurile lui Traian, au fost ridicate în epoci mai tîrzii. Denumirea lor este încă o dovadă care reflectă persistența populației autohtone în regiunile pe care le locuiesc astăzi românii. După cum se știe, astfel de valuri au fost construite în epoca stăpînirii romane în Dacia. Este posibil ca populația din Dobrogea, păstrînd tradiția originii romane a valurilor din Dacia, să le fi atribuit și acestora denumirea ca atare. În ceea ce privește perioada cînd ele au fost ridicate, țin să remarc că cel mai vechi dintre ele este valul mic de pămînt, care pare a se data nu mai devreme de secolul VII, era noastră. Valul cel mare de pămînt a fost făurit în veacul al IX-lea, iar valul de piatră este cel mai nou, datînd din a doua jumătate a secolului al X-lea.

Itinerariul celor trei valuri este următorul: toate pornesc cam din dreptul insulei Hinog, de pe Dunăre, la sud de Cernavodă, în fața căreia se afla antica cetate Axiopolis. Valul de piatră și valul mare de pămînt merg aproximativ paralel, urmărind malul sudic al Carasu-ului. La Poarta Albă, amîndouă traversează valea Carasu înconjurînd comuna Murfatlar și satele Valea Seacă și Valul lui Traian. Cel de piatră traversează calea ferată chiar în mijlocul satului Valul lui Traian, iar valul mare de pămînt trece peste drumul de fier la marginea Constanței, în cartierul Palas. Ambele se opresc pe țărmul Mării, la sud de cetatea Tomis. Valul mic de pămînt urmează o linie de-a lungul malului sudic al Carasu-ului, îndepărtîndu-se de el în dreptul comunei Mircea Vodă, înscriind aici un fel de arc; începînd de la Murfatlar se apropie de Constanța, punctul lui final fiind tot zidurile cetății Tomis.

Aceste ridicături erau niște obstacole artificiale cu dublu rol. Ele marcau granița dintre două regiuni și totodată constituiau o linie de rezistență. Notez că respectivele „fortificații" erau prevăzute fiecare cu cîte un șanț: valul mic de pămînt își are șanțul pe latura sudică, ceea ce denotă că el a fost construit de populația din nordul Dobrogei, care încerca să se apere de un eventual atac venit dinspre sud. Celelalte două valuri aveau șanțurile pe latura nordică, ceea ce înseamnă că au fost construite pentru a se evita unele atacuri venite dinspre nord. Tin să mai adaug că valul mare de pămînt și valul de piatră sînt prevăzute din loc în loc cu numeroase castre. Astfel, de-a lungul traseului său de 59 de kilometri, valul de piatră are un număr de 28 de întăriturî în care, desigur, stăteau de pază puternice garnizoane.

Profilul valului mic de pămînt

O problemă interesantă care s-a ridicat în legătura cu valul de piatră dintre Cernavodă și Constanța a fost aceea a provenienței uriașei cantități de rocă reclamată de construirea lui. În urma cercetărilor s-a ajuns la concluzia că cei care au ridicat acest val au extras piatra necesară din masivul stîncos aflat pe malul sudic al Carasu-ului, între Cernavodă și Poarta Albă. De altfel, urmele carierelor deschise atunci în acest masiv se mai pot vedea și astăzi la Cernavodă, Mircea Vodă, Medgidia etc. Enigmatic părea însă modul cum s-a reușit construirea porțiunii de val dintre Poarta Albă și Constanța, știut fiind că masivul stîncos din această zonă este acoperit de un strat gros de loess. Acum cunoaștem și originea materialelor care au servit la edificarea acestei porțiuni a valului. O parte a lor a fost adusă din carierele amintite mai sus, iar o altă parte este reprezentată de materialele mai vechi scoase din monumentele romane existente în regiune. Cel mai interesant fapt constatat de-a lungul acestei porțiuni a valului de piatră este zidul din dreapta Murfatlarului, zid alcătuit pe toată porțiunea din blocuri paralelipipedice de cretă, blocuri extrase dintr-o uriașă carieră deschisă în masivul de cretă din această localitate. Celebrul „așezămînt mănăstiresc" de la Murfatlar, descoperit în anul 1957, este opera acelora care au lucrat în cariera de aici.

Valurile aveau 10 metri înălțime

Relativ la modul cum se prezintă astăzi uriașele construcții milenare și cum arătau ele în momentul edificării, arheologul Petre Diaconu, ne-a dat următoarele amănunte:

— **Valul mic de pămînt s-a păstrat în unele locuri pe o înălțime de trei metri, iar valul mare pe o înălțime de 5-6 metri (la Cochirleni, de pildă). Dacă adăugăm și adîncimea șanțului și ceea ce a dispărut din înălțime datorită eroziunilor se poate aprecia că aceste obstacole aveau o înălțime de aproximativ 10 metri, măsurată de la baza șanțului la creasta valului.**

În ceea ce privește valul de piatră, el se află într-o stare mai precară, deoarece în decursul vremurilor, populația a scos din el numeroase blocuri folosindu-le la diverse construcții. Lățimea acestui val varia între doi metri, acolo unde era construit din rocă dură și șase metri unde era alcătuit din blocuri de cretă. Celelalte valuri aveau la bază o lățime care ajungea pînă la 12 metri.

Cu prilejul cercetărilor arheologice efectuate recent în castrul de la Mircea Vodă s-au descoperit numeroase piese ceramice datînd de la sfîrșitul secolului X. Se remarcă oalele confecționate din pastă nisipoasă decorate cu linii orizontale, vasele cenușii ornamentate cu linii lustruite și o ceramică colorată cu vopsea roșie sau brună. Aici s-au mai găsit diverse unelte, între care și o piesă de os pe care se află gravată o inscripție în caractere runice-tîrzii. De multe ori, chiar în mantaua valurilor, se găsesc obiecte aparținînd unor vremuri mai vechi, acestea fiind antrenate în procesul de construire a „fortificațiilor".

O filă din istoria Dobrogei

Cu privire la populațiile care au ridicat valurile dobrogene, cercetările au ajuns la concluzii deosebit de interesante, concluzii care privesc o perioadă considerată mult timp ca fiind învăluită în negură.

— **Atunci cînd se construiau valurile, în nordul Dobrogei și în jumătatea de sud a acesteia trăiau aceleași comunități omenești de populație romanizată — cea mai numeroasă — la care se adaugă elemente etnice slave, gotice tîrzii, avare, grecești etc. Evident, mîna de lucru pentru ridicarea valurilor a fost furnizată de acest mozaic de populații, dar rolul strategic al „fortificațiilor" reflectă de fiecare dată interesele puterii care controla regiunea. Întrucît este sigur că în secolul VII bizantinii stăpîneau nordul Dobrogei, cred că valul mic de pămînt a fost ridicat ca o pavăză împotriva pericolului pe care-l reprezenta hanul Asparuch, care se pare că dorea să-și extindă stăpînirea spre nord. Pe alt plan cronologic, mai tîrziu, în secolele IX—X, cînd puterea bizantină din nordul Dobrogei se întărise ea era aceea care voia să-și extindă stăpînirea spre sud. De data aceasta hanatul de la Pliska, spre a evita pericolul unui atac pornit din nordul Dobrogei, a ridicat, la rîndu-i, valul mare de pămînt, și ceva mai tîrziu valul de piatră. Concluziile noastre se întemeiază pe interpretarea izvoarelor literare și a acelor arheologice.**

Flota bizantină avea o bază în Delta Dunării

Oricum ar fi, tehnica de construcție a valurilor, funcționalitatea lor denotă că ele sînt la origine asemănătoare cu cele romane. Independent de puterea politică care a ordonat construirea lor, TRADIȚIA ROMANĂ PERPETUATĂ PRIN MODUL LOR DE CONSTRUIRE DOCUMENTEAZĂ PERMANENȚA POPULAȚIEI AUTOHTONE ROMANIZATE ÎN ACEASTĂ REGIUNE. POPULAȚIE CARE MAI TÎRZIU VA CĂPĂTA DENUMIREA DE ROMÂNI.

Construirea valurilor în mijlocul Dobrogei detașa partea de nord a acestei provincii ca o unitate teritorială în care prezența bizantină era menținută cu insistență. Ce i-a determinat oare pe bizantini să fie prezenți în această parte a Dunării de Jos chiar și în vremurile în care imperiul lor era măcinat de lupte intestine și de pericolul extern? La această problemă interlocutorul nostru ne-a relevat că imperiul bizantin era în acele momente puterea care domina scena politică, militară și economică a jumătății de răsărit a Europei și că avea deosebite interese în această regiune unde se încrucișau cele mai importante drumuri comerciale.

— **Pe fundalul acestor realități — gurile Dunării reprezentînd o veritabilă „placă turnantă" pentru schimburile de mărfuri — se înțelege de ce bizantinii au ținut cu orice preț să-și mențină autoritatea politică și militară în Dobrogea de nord și în Delta Dunării. Aceasta nu înseamnă că în Dobrogea de nord existau garnizoane bizantine în veacurile VII-X. Nu! Nu mai sîntem în vremurile „clasice"! La nevoie, bizantinii apelau la populațiile migratorii din nordul Dunării sau interveneau cu flota. De altfel, după datele de care dispunem, se poate susține că flota bizantină avea în aceste vremuri o bază în Delta Dunării.**

*

Cercetările efectuate în valurile din Dobrogea au oferit elemente noi pentru studiul unei epoci puțin cunoscute din istoria acestei regiuni. Toate elementele de cultură materială descoperite în castrele valurilor poartă în componențele lor de bază tradiția romanității de la Dunărea de Jos și a permanenței populației românești în această regiune. Evident, aceste elemente sînt colorate și de prezența altor populații dar **fenomenul în sine nu face altceva decît să individualizeze și mai bine caracterul vechi românesc al comunităților omenești care au locuit în Dobrogea.**

Simion SĂVEANU

DE LA SULINA LA MANGALIA

LITORAL 1975

Dinspre mare bate un vînt rece, înghețat. Portul turistic Tomis, atît de animat în vară, e pustiu. Pustii sînt și monumentalele hoteluri din Mamaia, vilele cochete din Eforie și din stațiunile cu denumiri de aștri. Dar liniștea e doar aparentă. Abia au plecat turiștii și o altă populație a început să anime litoralul: Alături de oaspeții sezonieri, betoniști, zidari, faianțari, grădinari, o armată întreagă de constructori, de specialiști în amenajarea de spații verzi, de montori, continuă stafeta întreruptă. În aceste zile litoralul își pregătește haina proaspătă, mereu nouă, a viitorului apropiat.

Stăm de vorbă în biroul său din turnul cazinoului din Constanța, cu arhitectul GH. DUMITRAȘCU, directorul tehnic al centralei „Litoral". Arhitectul Dumitrașcu este autor sau coautor al majorității marilor prefaceri arhitectonice din ultimul deceniu de pe litoralul românesc. Subiectul discuției: fața de mîine a litoralului românesc, de la Sulina la Mangalia.

— Deși în ultimii ani s-a construit masiv, *ne-a spus d-sa*, acțiunea de transformare a întregului litoral într-o imensă stațiune de odihnă este departe de a putea fi considerată ca încheiată. O cifră vă va spune mai mult decît niște considerațiuni generale: pînă în 1975 se vor construi și hoteluri însumînd 40 000 locuri, alte 10 000 persoane urmînd a fi adăpostite în viitoare campinguri.

Volumul de construcții este, după cum se vede, uriaș. El dă însă o imagine doar parțială a eforturilor ce se întreprind. Într-adevăr, paralel cu construcțiile propriu-zise, preocuparea noastră se îndreaptă spre un mare salt calitativ în ce privește dotarea stațiunilor, ridicarea nivelului de confort, asigurarea unor modalități cît mai inedite și mai variate de destindere. Turiștii, atît cei din țară cît și cei de peste hotare nu se pot mulțumi, firește, doar cu condiții bune de cazare și hrană. Depinde de ingeniozitatea noastră — și crearea piscinei pentru delfini reprezintă doar un exemplu — ca oamenii veniți la odihnă să găsească în fiecare an surprize agreabile care să-i destindă, să-i recreeze. Trebuie să spun că pentru dotarea și modernizarea stațiunilor s-au alocat fonduri importante, astfel că în viitor vom putea răspunde mai prompt cerințelor celor mai exigenți vizitatori.

— *Ce și unde se va construi?*

— În primul rînd în zona Mangalia, completîndu-se stațiunile existente și creîndu-se altele — Olimp și Saturn. Apoi, se va asigura legarea, printr-o serie de hoteluri, a celor două Eforii care în viitor vor deveni în fapt o singură stațiune. Siutghiolul va deveni un lac interior al Mamaiei, prin construcțiile de agrement și unitățile de servire ce se vor construi pe malul opus al lacului. O linie de tramvai va asigura ocolul lacului și deci un acces ușor al turiștilor.

În preajma Mangaliei aveam să ne convingem „pe viu" de ritmul intens al lucrărilor de dezvoltare a stațiunilor noastre. Jupiter: un mare hotel, „Delta", cu o capacitate de 660 locuri și restaurant propriu a și început să-și arate contururile. Venus: două hoteluri, „Cocorul" și „Vulturul" sînt într-un stadiu avansat de construcție. Au 13 nivele, cîte 450 de locuri. Tot în Venus, cu cîte 14 nivele și cu restaurante proprii. Hotelurile și restaurantele sînt prevăzute cu încălzire centrală, ceea ce va permite utilizarea lor și în sezonul rece. Explicabil, dacă ținem seama de faptul că aici va funcționa și o bază pentru tratarea afecțiunii reumatismale, folosindu-se renumitul nămol din lacul Techirghiol. În total anul 1971 va aduce pe litoral încă circa 14 000 oaspeți.

— Ca să vă oferim o imagine mai completă asupra dotărilor viitoare, *ne spunea arhitectul Gheorghe Dumitrașcu*, aș mai aminti larga acțiune de extindere a rețelei de restaurante, astfel ca fiecare hotel să aibă o unitate de alimentație proprie. La Mamaia, de pildă, se construiesc *alte patru hoteluri însumînd 1 000 de locuri vor încheia obiectivele fixate pentru definitivarea acestei cochete stațiuni. Împreună cu Jupiter ea va putea găzdui încă din viitorul sezon, cîte 18 000 turiști pe serie.*

Cît privește Saturn și Olimp, alți doi „sateliți" ai Mangaliei, i-am putut admira deocamdată doar... pe machete. Dar și aici vor sosi încă în vara viitoare primii oaspeți. Pînă la 1 iunie 1971 constructorii vor termina la Saturn nu mai puțin de 14 hoteluri, situate în majoritatea lor chiar pe faleză. Iar la Olimp, unde constructorii și-au făcut de asemenea apariția se vor ridica în prima etapă șapte mari hoteluri cu o capacitate totală de 3 200 locuri. De remarcat că în aceste două noi stațiuni se vor construi cele mai înalte clădiri de pe litoralul nostru, cu parter și 14 etaje, toate camerele avînd ferestrele spre mare. Firește, alături de hoteluri prind contur, ca și în celelalte stațiuni, mari spații comerciale, restaurante și diferite dotări de plajă.

Un alt popas la Eforie Nord. În această stațiune „veche", sîntem oaspeții unui alt mare șantier: un complex de odihnă și tratament cu 1 360 de locuri. El va cuprinde 3 blocuri turn asemenea restaurante pe lîngă hotelurile Ovidiu, Neptun și Bicaz. De asemenea, se vor amenaja noi grădinițe pentru copii, alte dotări de plaje, numeroase unități de agrement: un bar de noapte și un club pe malul Siutghiolului, două cofetării, o berărie, o arenă acoperită pentru sport, piscine pe lîngă hotelurile „Dorna", „Riviera", „Național" și „Perla", două discoteci etc.

— *Construcția podului de la Giurgeni—Vadul Oii va spori, cu certitudine, afluxul de vizitatori ai litoralului, în special a posesorilor de autovehicule. Sînt pregătite stațiunile pentru acest flux sporit?*

— Problema ne preocupă într-adevăr, deoarece, în special la sfîrșit de săptămînă sînt previzibile „vîrfuri" de trafic cu totul deosebite. Consider, de aceea, foarte binevenită lărgirea șoselei Constanța—Mangalia, pe patru benzi, de la 7 la 12 metri. După ce, în primăvară, s-au executat primii 23 km pe acest traseu, în momentul de față se termină restul de 25 km. Totodată sporesc simțitor spațiul de parcare din stațiuni și parcul mijloacelor de transport în comun.

Continuîndu-ne investigațiile noastre în legătură cu viitoarea înfățișare a litoralului românesc am poposit la Tulcea. Delta, în mod deosebit partea ei ce se înmănunchiază cu Marea, intră mereu mai mult în circuitul turistic. Există tot mai accentuată tendința de a se prelungi și de-a lungul litoralului din vecinătatea Deltei, deosebit de pitoresc, posibilitățile de asigurare a unui sejur cît mai plăcut pentru turiști. Pentru aceasta, încă în 1971 sînt prevăzute o seamă de lucrări iar altele în anii imediat următori: un hotel la Sulina, cabane-hotel la Crișan, Maliuc și Murighiol, căsuțe tip turist la Sulina și Sf. Gheorghe etc.

Pitoreasca așezare Mila 23 va deveni, prin sistematizare, un punct turistic de mare atracție. Înălțată pe o platformă de 4 metri peste nivelul mării, localitatea va fi un fel de... micro Veneție, străzile fiind înlocuite de mici canale navigabile. De remarcat că asfaltarea șoselei Măcin-Isaccea-Tulcea, în plină desfășurare, va ușura considerabil accesul turiștilor, în special al celor din Moldova, pînă în inima Deltei.

În final, cîteva noutăți în perspectivă din „capitala" litoralului, Constanța care, firește, va ține pasul în ce privește modernizarea cu celelalte stațiuni. O atenție deosebită se îndreaptă spre dezvoltarea unităților comerciale, mult vizitate de turiști de pe întreg litoralul. În acest scop, artera comercială a orașului, str. Ștefan cel Mare, va fi complet resistematizată, lărgită și dezafectată de traficul auto. Pe această stradă a început construcția unui mare magazin universal (10 000 mp) ce va fi terminat în 1972. Proporțiile magazinului ies în evidență și din volumul de desfaceri prevăzut—350 milioane lei — ca și din numărul salariaților — 515. Restaurarea băilor romane, extinderea muzeului în aer liber din cetatea Tomis vor constitui puncte de interes pentru amatorii de vestigii arheologice. În sfîrșit, în 1971 se va da în folosință un interesant hotel — Palas — construit în 1912 și care multă vreme a fost cea mai elegantă construcție din Constanța. Complet restaurat, hotelul va putea găzdui 300 de persoane în perfecte condiții de confort, va dispune de un restaurant și un parking, cu acces direct pentru oaspeții săi spre portul turistic.

Firește nu avem pretenția de a fi epuizat noutățile pe care anii viitorului cincinal le vor aduce pe țărmul românesc al Mării Negre. Esențial este că aceste noutăți vor asigura sutelor de mii de vizitatori ai litoralului un plus de confort, de surprize agreabile, de destindere.

M. PAULIAN și Ion POPOVICI

ÎN DIRECT DIN AFRICA

Din jurnalul expediției românești transafricane

20 NOIEMBRIE 1970...

Ne îmbarcăm pe bordul cargoului iugoslav Bohinj. Cele trei mașini ale noastre, supraîncărcate cu provizii și materiale, ne-au dat multe emoții pînă ce au fost ridicate și ancorate pe punte. Au trebuit înfășurate solid în prelate rezistente la vînt și apă de mare.

26 NOIEMBRIE...

Am traversat marea Adriatică și cea Ionică, lăsînd la tribord țărmul pitoresc al Iugoslaviei, apoi la babord pe cel al Italiei.

O scurtă escală în orașul lui Arhimede — Siracuza — ne oferă priveliștea cartierelor cu străzi înguste și case vechi cu balcoane de fier, dar și a bulevardele largi cu blocuri și vile moderne.

Ascultăm cu plăcere italiana cu accent specific a siracuzanilor, bătrîni respectabili stînd la cafenele în aer liber sau tineri ce vin de la școală în șuvoi neîntrerupt de motorete.

1 DECEMBRIE...

După ce am trecut pe lîngă insula Elba și vulcanul Stromboli, după escalele de la Livorno și Marsilia, părăsim țărmul Europei; de-acum, cu toată viteza, spre Africa!

Pe bord, noi, cei opt membri ai expediției, avem totuși de lucru: verificarea mașinilor, pregătirea instrumentelor, corespondență și note de drum, activitate gospodărească, dispuții asupra muncii care ne așteaptă, planuri... Ofițerii și echipajul navei sînt deosebit de îndatoritori cu noi, se interesează de traseul expediției. Legăm prietenii.

4 DECEMBRIE...

Toți ne-am instalat pe punte, cu aparatele de luat vederi pregătite: prin strîmtoarea Gibraltar trecem din Marea Mediterană în Oceanul Atlantic. Ceasurile arată acum cu două ore mai tîrziu decît în patrie. Ne încearcă o ușoară emoție: la babord se profilează țărmul african. Ce surprize ne rezervă oare? Vom reuși să-l traversăm?

8 DECEMBRIE...

Am trecut ieri tropicul cancerului.

Pe măsură ce înaintăm spre sud, mercurul urcă inevitabil; a ajuns la 30° C. Ne închipuim cum va fi pe continent. Emoțiile sporesc: sîntem anunțați că mîine vasul va intra în portul Dakar. Ne pregătim pentru debarcare.

9 DECEMBRIE...

Am pășit pe pămîntul Africii, continentul contrastelor. O altă lume ne înconjoară. Privim cu interes totul: senegalezele în burmusuri viu colorate, purtînd pruncii la spate, torentul de mașini, vilele cochete, scăldate în verdeață, bazarul zgomotos și cocioabele din cartierul Medina, musulmani mestecînd curdînt — crenguță de lămîi avînd rolul pastei de dinți, dar se pare, cu mai mult succes. La aproape o lună de zile de la plecarea din țară, citim cu nesaț scrisorile primite la post-restant.

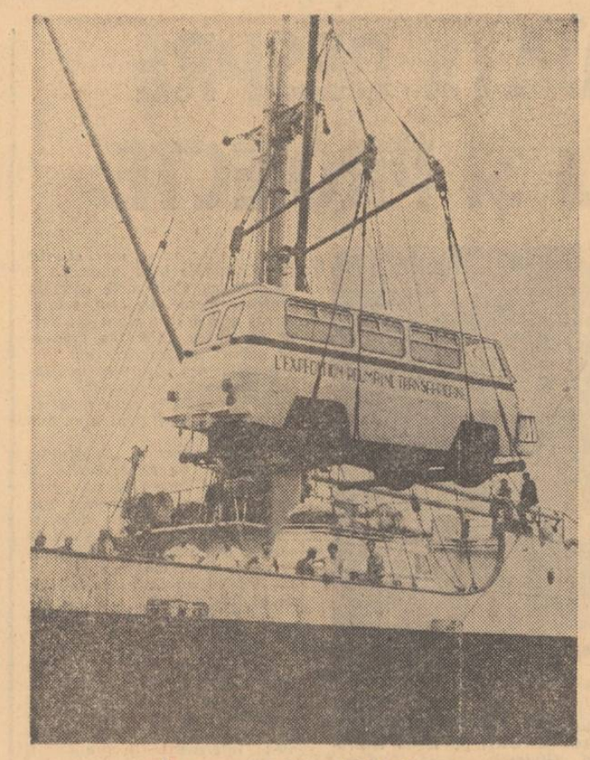

În momentul debarcării la Dakar

17 DECEMBRIE...

Instalîndu-ne tabăra în apropiere de Dakar am avut o săptămînă bogată: am colectat un bogat material biologic de pe țărmul oceanului și din delta fluviului Senegal, am vizitat orașul Dakar, am cunoscut mai îndeaproape viața oamenilor, necazurile și speranțele lor, am cules nenumărate imagini și impresii. Am luat contact cu oamenii de știință din Dakar; presa și radiodifuziunea senegaleză au publicat materiale despre expediția noastră.

Și mai ales am dat piept cu primele necazuri: căldura, apa potabilă și praful.

Înarmați cu informații multiple asupra dificultăților traseului ce-l avem de parcurs, dar cu voința fermă de a le birui, am părăsit definitiv Dakarul, angajîndu-ne în traversarea Senegalului spre granița cu Mali. Ce surprize ne va oferi drumul? Cum vor rezista mașinile? Dar noi?...

Valeriu CIMPOERU

Ianuarie capricios pe glob

GER, VISCOL, ZĂPADĂ ȘI... PLOI TORENȚIALE!

• Italia între ninsori abundente și alunecări de teren • Valea Rhonului înecată de omăt • Automobiliști, pietoni și trenuri care opresc în plin cîmp • Coasta de Azur în mantie de nea • „Siberia Elveției" deține recordul • Iarnă în... India, vară în... Bulgaria

O iarnă neobișnuit de grea s-a abătut asupra continentului european. Geruri năpraznice, ninsori abundente și viscole violente au cuprins cea mai mare parte a Europei occidentale, extinzîndu-se treptat spre centrul și estul continentului, afectînd chiar unele regiuni din nordul Africii și sudul Asiei. (În India, unde frigul este un fenomen rar, temperaturile sub zero grade au făcut 94 de victime în statele Utar Pradesh și Bihar; Atlasul marocan este acoperit cu un strat de zăpadă de doi metri, iar la poale, temperaturile au ajuns la minus 7 grade; algerienii din regiunea Djurdjura au văzut pentru prima oară fulgi de nea; în Libia, o puternică furtună de nisip, datorată scăderii brusce a presiunii atmosferice în zona sud-vestică a Italiei, a coborît în miezul zilei, scoțînd din funcțiune, pentru o bună bucată de timp șoselele și aeroporturile).

Spania, asupra căreia a nins continuu două zile și două nopți, cunoaște cea mai aspră iarnă din ultimii o sută de ani. Mercurul termometrului a coborît pînă la minus 24 de grade în regiunile muntoase din nordul țării și cele de podiș din sudul Madridului. Duminică, în capitala țării a nins pentru prima oară în ultimii 17 ani; în provincia Ciudad Real stratul de zăpadă depășește 20 cm, fapt nemaivăzut nici de septuagenari, ca de altfel nici Ebrul acoperit, pe alocuri de gheață. În Portugalia, orașul Elvas a îmbrăcat din nou mantia de nea după o pauză de 25 de ani.

Recordul frigului îl deține, pînă în prezent, localitatea Brevina, numită și „Siberia Elveției" : minus 36 de grade. Italia nu este nici ea prea departe de aceste cote. În prima zi a Anului Nou, la Bolzano, mercurul termometrului indica minus 27 de grade. Ninsoarea abundentă și poleiul au făcut ca circulația să devină dificilă, iar în regiunile de munte imposibilă. Zeci de localități au fost izolate. Au fost mobilizate elicoptere pentru a veni în sprijinul sinistraților. În mica localitate montană Cerreto din regiunea Emilia, unde stratul de nea depășește doi metri, 1 500 de schiori au fost blocați timp de o zi și o noapte. Pînă în prezent, în Italia numărul victimelor este de peste o sută; furtunile de zăpadă și poleiul au provocat pagube evaluate la cîteva miliarde de lire. În sudul țării, în schimb, se semnalează ploi torențiale însoțite de grindină. Din cauza alunecărilor de teren, la Castellammare di Stabia, o localitate lîngă Neapole, un hotel s-a prăbușit făcînd 4 victime și 17 răniți. O trombă de aer, abătută asupra orașului Messina, a rănit 45 de persoane, dintre care peste 30 au fost spitalizate, provocînd și pagube evaluate la cîteva sute de milioane de lire.

Un val neobișnuit de frig s-a abătut și asupra Franței, înregistrînd, în unele locuri adevărate recorduri. La Reims — străvechea capitală franceză — și Saint Quentin, termometrele indicau, în zorii zilei de 1 ianuarie, minus 20 de grade. O situație critică s-a semnalat în Valea Rhonului. Din cauza zăpezii și a viscolului, 72 de localități din districtul Drome au fost izolate; în districtul Ardoche, 20 de comune și peste 300 de cătune au fost întroienite; cei 10 000 de locuitori ai cantonului Bourg-Saing-Andeol, au fost izolați timp de opt zile. Stratul de zăpadă, de 1,5 metri, împiedică circulația; utilajele de dezăpezire, trimise să restabilească circulația, s-au blocat la cîțiva kilometri de la plecare. Autoritățile au mobilizat unități militare și elicoptere pentru a aproviziona populația sinistrată cu alimente și medicamente. Din cauza lipsei curentului, 500 de mineri din regiunea carboniferă Ales au rămas blocați în subteran o zi și o noapte. Pe autostrăzi și drumuri naționale au rămas blocate mii de automobile; cei care le-au abandonat au pornit-o spre căile ferate și, pentru a-i salva, trenurile o-preau în plin cîmp... Iarna n-a ocolit nici Coasta de Azur, acoperită acum cu o impunătoare hlamidă albă de nea.

Valul de zăpadă și frig s-a abătut și asupra R.F. a Germaniei. În vecinătatea Munților Pădurea Neagră s-a înregistrat sîmbătă o temperatură de minus 26 de grade. Cantitățile mari de zăpadă care au căzut, au îngreunat circulația rutieră și feroviară. Se apreciază că frigul a cauzat mai multe victime omenești, dar pînă în prezent nu s-a anunțat oficial decît una singură, într-un sat din Bavaria. În Austria, mii de turiști care și-au petrecut Anul Nou în regiunile alpine, au rămas blocați. Întreaga Belgie era acoperită, duminică dimineața, de un strat gros de zăpadă. S-au semnalat poleiuri. Circulația pe drumurile secundare a fost paralizată.

Vremea rea s-a abătut și asupra Iugoslaviei. Rijeka și împrejurimile au fost bîntuite de un puternic uragan, care pe alocuri a atins viteze de 120 km pe oră. În Polonia, frigul și-a făcut apariția cu o întîrziere de aproape două luni. Dacă pînă în ajunul Anului Nou cea mai mare parte a teritoriului țării nu cunoscuse decît ploaia și bruma, scăderea bruscă a temperaturii, pînă la minus 15 grade, a adus și ninsoarea. În regiunile centrale ale Poloniei mercurul termometrului a coborît și mai mult atingînd în unele locuri valori de minus 30 de grade. Circulația a fost perturbată pe principalele artere rutiere din cauza viscolului și poleiului; navigația fluvială a fost întreruptă pe Odra.

În Cehoslovacia, temperatura, de aproximativ minus 5 grade în ziua Anului Nou, a scăzut brusc la minus 15 grade sîmbătă și la minus 24 grade duminică dimineața. Surprinși de viscol, doi studenți care începuseră escaladarea unui perete din Munții Tatra, și-au pierdut viața. În Albania s-au semnalat ploi torențiale și inundații, iar în Ungaria ninsori viscolite. În Bulgaria în schimb, s-a înregistrat o temperatură neobișnuit de caldă pentru acest sezon. La 3 ianuarie, de pildă, Burgasul cunostea o căldură de-a dreptul estivală: plus 20 de grade! Acest fenomen meteorologic neobișnuit, explică specialiștii, s-a datorat unui ciclon de origine mediteraneeană care, la rîndul lui, a determinat formarea unor furtuni deosebit de violente. Cu două ore înainte de Anul Nou, la Sofia s-a pornit un vînt cu tăria de 35 metri pe secundă. Acest ciclon, care s-a menținut la puterea sa maximă o oră și jumătate, a avariat clădiri și automobile, a smuls copaci, a întrerupt liniile electrice și de telecomunicații.

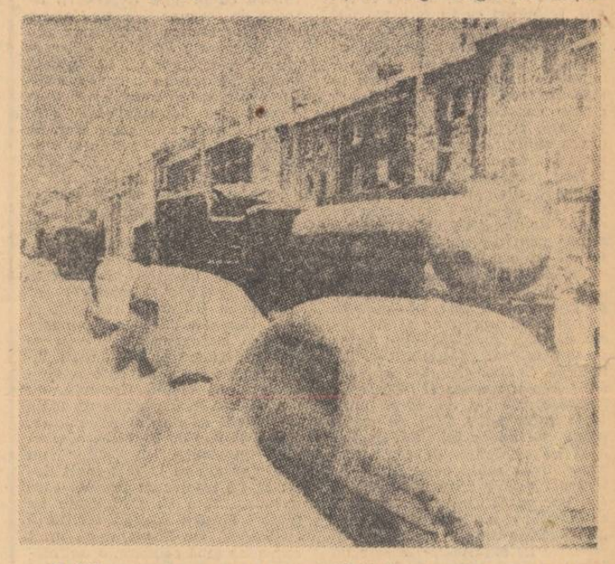

O hibernare care nu se anunță de loc scurtă pentru aceste automobile surprinse de omăt pe străzile orașului Valence (Franța)

Tigrul Kallas de la circul Orfei din Milano nu mai mînca de cîteva zile. Un control a constatat că avea un dinte cariat. Opinia medicului veterinar a fost fără echivoc: dintele trebuia extras. „Operația" a fost complicată și a durat patru ore. Mai întîi a fost necesară o puternică anestezie, iar apoi a urmat extragerea propriu-zisă. Iată și scena finală: medicul veterinar arată celor prezenți dintele cariat extras.

Ed. Carnell din New York este probabil cel mai înalt om din lume. În vîrstă de 34 ani Ed. Carnell măsoară 2,75 m. și el crește continuu. Iată-l în fotografia de sus împreună cu părinții săi, iar în cea de jos în timpul unei plimbări prin New York.

DE LA CEASUL cu apă inventat în China, cea mai mare noutate în materie de ceasuri este Ceasul-Pulsar — ceas în întregime electronic. Toate ceasurile, pînă în prezent, posedau un cadran mecanic cu ace indicatoare a orelor și minutelor. Ceasul-Pulsar e denumit de inventatorii săi de la firma Hamilton Watch Company „un ordinator programat pentru a da ora". Acest ceas dă ora nu în permanență ci la comandă, cu ajutorul unui buton care face să apară ora, minutele și secundele. Ceasul-Pulsar este produs încă într-un foarte mic număr de exemplare și costă foarte scump.

TINERI CONSTRUCTORI de la o uzină din Leningrad au realizat și montat o căsuță plutitoare pentru odihnă. Căsuța comodă plutește pe riuri și lacuri cu o viteză de 5—7 km. pe oră, ancorează lesne la debarcader. Este propulsată de două motoare. Formată din două pontoane de metal, căsuța are și o mică „centrală electrică" formată dintr-un acumulator, un electrogenerator de automobil și un motor de ventilator.

PE AEROPORTUL din Cairo a fost reținut pasagerul E. Sazli care se pregătea să zboare spre Beirut. Organele vamale au dispus transportarea sa la spital unde medicii au găsit în stomacul său pungi cuprinzînd 40 000 lire italiene, 1 000 pesetas spanioli, 300 ruble, 250 coroane norvegiene, 170 franci elvețieni, 50 dinari kuweitieni, 30 lire sudaneze și pentru 500 dolari cecuri de voiaj. Din spital Sazli a luat drumul... închisorii.

IN ANUL 1950 în școlile de pe întreg globul au predat 8 milioane cadre didactice. În prezent acest număr s-a ridicat la 20 milioane. În fiecare an încep cariera pedagogică 1,5 milioane noi cadre didactice și cu toate acestea numărul lor este insuficient.

DUPĂ APRECIEREA specialiștilor, celebrul curent Golfstream poartă cu sine o cantitate calorică apreciată la 40 de miliarde de calorii!...

DE FIRUL EVENIMENTELOR

TELLER O SPUNE DIN NOU...

de Nicolae LUPU

Fizicianul Edward Teller a devenit cunoscut nu numai în calitate de promotor de seamă al cursei înarmărilor nucleare, dar și de martorcheie în campania destășurată de mult, în zilele fierbinți ale războiului rece, împotriva colegului său, fizicianul Oppenheimer, care considera că este de datoria oamenilor de știință să pună stavilă acumulării mijloacelor de distrugere. Episodul a constituit dealtfel și subiectul unei mult jucate piese de teatru. A fost o vreme cînd Teller își făcea un titlu de glorie din contribuția sa personală la înlăturarea lui Oppenheimer.

Acum cîteva zile, aflat în fața unui auditoriu ostil, alcătuit din profesori și studenți de la Universitatea din Chicago, Teller a recurs la confesiuni pe care, după cum scrie Washington Post, „mulți din cei ce l-au cunoscut de-a lungul anilor nu le-au auzit niciodată". El afirmă nici mai mult nici mai puțin că în 1945 „ar fi vrut" să se împotrivească folosirii bombei atomice dar a fost împiedicat de... Oppenheimer. „Prietenul meu, regretatul savant Szillard — afirmă Teller — mi-a scris o scrisoare în care solicita semnătura mea pe o petiție împotriva bombardării atomice. Am fost din toată inima de acord dar din nefericire am făcut ceea ce trebuia să fac. M-am dus cu scrisoarea la directorul laboratorului, regretatul dr. Oppenheimer, care mi-a spus că Szillard își folosește influența sa științifică pentru a determina o decizie politică și că de aceea nu trebuie nici să semnez, nici să difuzez petiția. Am făcut marea greșeală — precizează Teller — să mă consider în felul acesta eliberat de răspunderea mea".

Te întrebi ce l-o fi determinat pe Teller să vorbească astfel. Starea de spirit a auditoriului sau începutul unor regrete față de contribuția sa la cursa înarmărilor? Greu de spus. Desigur cei doi martori care ar putea atesta că el „ar fi vrut" să se opună folosirii armelor nucleare au dispărut. Iar omenirea a înregistrat, cu ample documente, calitatea sa de martor, împotriva celor ce s-au opus producerii bombei cu hidrogen. Tocmai această situație încurcată a determinat probabil auditoriul, după cum se exprima un reporter american, „să nu cumpere ceea ce Teller i-a oferit".

Un lucru este evident: Teller încearcă să se scuze, caută circumstanțe atenuante. Este în defensivă. El nu mai atacă precum făcea pe vremuri, ci afirmă că trebuie înlăturat total vălul secretului de pe cercetările în domeniul armelor nucleare pentru ca „opinia publică să afle despre ce este vorba" și să contribuie astfel la luarea deciziilor politice. Poate că episodul din Chicago ar constitui cel mai bun epilog de adăugat piesei „Cazul doctorului Oppenheimer". Ar arăta nu numai cît de diferit este climatul dar ar stabili cu și mai multă precizie că răspunderea tuturor factorilor care concură la cursa armelor de distrugere în masă nu poate fi estompată de regrete tardive, indiferent ce cale de expresie și-ar găsi ele. Criteriul nu poate fi altul decît contribuția efectivă, acum, la oprirea intrării cursei morții, într-o nouă etapă, caracterizată prin arme distrugătoare și mai perfecționate.

LEGENDĂ ȘI ADEVĂR DESPRE VULPE

Se spune că vulpea este cel mai șiret animal. Fabuliștii au preferat-o întotdeauna ca să simbolizeze viclenia. În general, vulpea trăiește în locuri deschise care îi permit să observe permanent împrejurimile și, datorită inteligenței și vitezei, să evite pericolele. Toamna, fiecare pereche ocupă un anumit loc pe care nu permite după aceea, accesul altor vulpi.

Domesticirea vulpilor este o chestiune dificilă, dacă nu imposibilă. Prinse de mici, de obicei se prăpădesc, iar dacă sînt mai mari, nu mai e nimic de făcut.

Revista „Animal World" relatează cîteva întîmplări cu vulpi domesticite. Primul lucru pe care l-a făcut o micuță vulpe de șase luni, adusă într-o casă, a fost să roadă covoare, pulovere, pantofii, să spargă obiecte de porțelan. Contrar părerii generale că vulpile se hrănesc doar cu carne, s-a constatat că ele mănîncă orice. „Madame Tod", așa a fost numită vulpea despre care vă povestim, mînca salate, înghețată, struguri, șireturi de la pantofi și multe alte lucruri care-i stîrneau apetitul. De cîte ori auzea ușa de la frigider, fugea în bucătărie, știind că de acolo se scoate hrana. La fel de repede a învățat că, după ce încetează zgomotul mașinii de spălat vase, trebuie să meargă la culcare. Era foarte nemulțumită că seara o încuiau într-o cameră nemobilată, asta din cauza obiceiului ei de a roade mobila și covoarele. Așa că, după ce mașina de spălat vase se oprea, „madame Tod" dispărea din cameră. Era un adevărat chin s-o găsești, atît de bine știa să se ascundă. Una dintre marile ei plăceri era să-i facă pe cei din jur să alerge după ea. Uneori făcea acest lucru din amuzament, alteori special ca să-i enerveze. De cîte ori a avut prilejul să vineze, vulpea și-a demonstrat cu prisosință șiretenia proverbială. La un moment dat se afla cu stăpînul ei la o stînă. Ispita era mare, dar știa că n-are voie să atace oile. Atunci, a recurs la un truc. În apropierea stînii se afla o cale ferată, pe care „madame Tod" n-o slăbea din ochi. Cînd a auzit trenul, s-a rătăcit ca din întîmplare printre oi și a început să le gonească spre tren. Catastrofa a fost prevenită în ultimul moment. Chiar cînd e domesticită, vulpea rămîne străină față de om și nu manifestă nici cea mai mică dorință de a se atașa. Nu renunță niciodată la deprinderile ei înnăscute iar șiretenia nelimitată o ajută în realizarea celor mai năstrușnice planuri.

Acest animal viclean își adoră puii. Și totuși, în numele acestei dragoste, e capabilă de acte violente. Iată o întîmplare. Unei vulpi i-a fost luat puiul și dus în sat. În fiecare seară, vulpea mergea să-l vadă și să-i ducă de mîncare. De frică să nu fie otrăvit, l-a învățat să nu mănînce nimic decît ceea ce-i ducea ea. Și în fiecare seară, fără să se cruțe, încerca să rupă lanțul cu care era legat puiul de vulpe. Eforturile ei se vedeau dimineața în urmele de sînge. Riscîndu-și viața, a încercat imposibilul ca să-și elibereze puiul. Într-o seară, ca de obicei, vulpea a adus hrană. În timp ce micuțul mînca, ea l-a mîngîiat cu dragoste. După vreo zece minute, puiul de vulpe a murit. Oricît de puternică a fost dragostea față de puiul ei, mai puternică s-a dovedit a fi dragostea de libertate. După ce s-a convins că toate eforturile de a elibera puiul au fost zadarnice, vulpea l-a otrăvit. A preferat să-l omoare, decît să-l știe legat.

D. CRISTEA

La 27 de ani Giovanni Retis din Vicenza (Italia) știa doar să scrie și să citească. Apoi, brusc, l-a apucat pasiunea pentru studii școlare. După nouă ani, în care timp a absolvit cursul elementar, apoi cel liceal (dînd într-un an mai multe examene de clasă) a intrat la Universitatea de arhitectură și astăzi, la vîrsta de 36 de ani, are titlul de arhitect.

Lucrarea lui de diplomă a fost mult apreciată de profesorii săi universitari care l-au felicitat călduros.

Convorbiri cu oameni, despre oameni

G. BĂRGĂUANU DESPRE MIHAIL SADOVEANU

de Ion POTOPIN

Pe tabla de onoare a absolvenților din anul 1916 ai liceului „C. Negruzzi" din Iași, figurează ca șef de promoție elevul G. Bărgăuanu, un înzestrat poet, despre care, mai tirziu, după ce și-a publicat prima și ultima sa carte de poezii *Pămînt și Soare*, Profira Sadoveanu va nota că „a crescut în peisajul moldovenesc căruia i-a fost dat să-i fie cîntăreț, desfăcindu-și aripile în caldul și primitorul cenaclu literar al *Vieții Românești* unde gospodărea cu atita pricepere neuitatul G. Ibrăileanu".

— Ce amintiri aveți despre Mihail Sadoveanu ? — l-am întrebat pe G. Bărgăuanu.

— *Amintiri despre Mihail Sadoveanu ? Bucurii, uimiri continui, tulburări ca în fața marilor fenomene ale naturii. Vezi, dumneata, toți cei care veneau la redacția „Vieții Românești" se integrau prin afinități elective în rigorile unei discipline care-și găsea consens cu etica creației pe care, criticul G. Ibrăileanu o apăra cu intransigență. Dar mie mi s-a impus personalitatea lui Mihail Sadoveanu. Cum îl vedeam că vine, tresăream și sufletul mi se pregătea pentru un ritual de mari împliniri. Și nu numai pentru mine Mihail Sadoveanu era o prezență scinteietoare, ci pentru întreaga redacție a „Vieții Românești". Să-l fi văzut pe poetul G. Topîrceanu cum se schimba de parcă ar fi îmbrăcat cămașa fericirii, cînd intra pe ușă autorul „Șoimilor". — Iată-l pe Cozma Răcoare al nostru ! Așa îi spunea el lui Mihail Sadoveanu. Da, da, tare mult l-am iubit noi ! Căci ne apropiam de opera lui Sadoveanu cum ne apropiam de cetățile și mănăstirile moldovene, sau de tezerele dintre stîncile Ceahlăului. Dar parcă dintre noi toți, însinguratul și melancolicul poet al „Migdalelor amare" era cel mai frenetic în manifestările sale de iubire pentru Mihail Sadoveanu. Nu scăpa nici un prilej de a merge împreună cu marele prozator la un ospăț de timp, la o vînătoare de lene, sau la un pescuit de pești filozofici. La fel, și Ionel Teodoreanu îl iubea mult pe Mihail Sadoveanu. Îmi aduc aminte că într-una din discuțiile noastre despre sensurile majore ale operei sadoveniene, autorul Medelenilor mărturisindu-și aderiunea totală, a spus : „Evidența calitativă a lui Mihail Sadoveanu a fost întîiul fenomen care mi-a organizat spiritul de contradicție față de mine însumi, față de realitatea obiectivă și față de judecata admirativă a celor din jurul meu". Atunci G. Ibrăileanu l-a privit pe Ionel Teodoreanu prin spiralele fumului de tutun, căci criticul fuma mult, enorm de mult, țigară de la țigară, cu umărul drept apăsat de nu știu ce pasăre măiastră a tăcerii, care-l înclina mai cu seamă în ultimii ani tot mai sensibil și i-a spus : „Sadoveanu ne acoperă pe toți, așa cum ne acoperă cerul !"*

— Vă amintiți de anumite momente din viața lui Mihail Sadoveanu ?

— *Momente din viața lui Sadoveanu ? Întreaga sa viață este un unic și măreț moment crucial. Al. Philippide a spus, nu mai știu cu ce prilej, că opera lui Sadoveanu este mare cît o țară. Dar ce este o țară ? O țară este ca un basorelief în timp și în spațiu unde se distinge atît relieful ei geografic cît și cel spiritual care o particularizează față de celelalte țări. Opera lui Sadoveanu este astfel, căci scriitorul a recolțat de pretutindeni pentru literatură, deci pentru eternitate, cum a spus Iorgu Iordan cu prilejul decernării titlului de „Doctor Honoris Causa" de Universitatea Mihăileană din Iași în ședința Senatului Universitar din octombrie 1936. Atunci, Mihail Sadoveanu a făcut o mărturisire peste care nu pot să trec, afirmînd că motivul pentru care limba operei sale pare așa de bogată și de firească trebuie căutat în necontenita sa mișcare în mediul poporului de la țară.*

„Eu m-am folosit de falsa vinătoare și de falsul pescuit — a spus Sadoveanu — ca să cunosc vorbirea fraților mei de pretutindeni. Aș vrea să se știe că nu prin intuiție am putut să dau în opera mea misterul sau adîncimea sufletului popular, ci prin cunoaștere, da, da, cunoaștere, o cunoaștere așa cum se poate descifra și din opera lui Creangă. Limba pe care a vorbit-o și a scris-o Creangă, eu am găsit-o în peregrinările mele nu numai în nordul Ardealului, dar și la sud de Sighișoara, pînă în Hunedoara. Un scriitor nu poate să aspire la mai mult decît să fie înțeles de toți cei care îl citesc, fără să fie nevoie de glosar. Pentru aceasta scriitorul trebuie să fie înzestrat cu mult har și să aibă răbdare, o neliniștită răbdare, pentru a primi tot ce i se cuvine din partea cuvîntului".

— *Aș mai vrea să spun ceva. Lui Mihail Sadoveanu i-am închinat două poezii. Prima „Popas de închinare" pe care i-am citit-o, cînd a împlinit 80 de ani și cînd i-au mai citit omagii în versuri poeții Demostene Botez, Eugen Jebeleanu, Tiberiu Utan, Al. Andrițoiu, Emil Giurgiuca ș.a. și a doua „Nemurire" scrisă cu un an mai tirziu, în 1961, pe care, însă nu i-am mai citit-o, deoarece Mihail Sadoveanu plecase dintre noi. Ele vor fi cuprinse în noul meu volum de poezii...*

Erau zilele toamnei din 1962, cu cocori aurii lunecînd prin geometria inefabilă a spațiului spre sudul cu mătăsuri calde, cînd îi ascultam poetului G. Bărgăuanu mărturiile despre Mihail Sadoveanu. După numai doi ani, în 1964, a plecat și dînsul pe puntea dintre *Pămînt și Soare*, lăsîndu-ne nouă, toată lumina care a fost a vieții sale.

PREMIAȚII DESPRE PREMII ȘI PROIECTE

Scenă din spectacolul „Camera de alături" în regia lui Ion Cojar

ION COJAR

ne-a vorbit despre spectacolul său cu „Camera de alături" de Paul Everac, pe scena Teatrului Național din București, spectacol premiat de Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă :

„Se întîmplă, deseori după un timp de la premieră, să-mi dau seama că am trecut pe lîngă o realizare. Probabil, felul în care a fost comentat în cronici a străcurat în mine această impresie. Aceasta nu înseamnă însă că îmi neg spectacolul. Personal îl găsesc foarte important pentru nivelul atins de dramaturgia originală. În ceea ce mă privește eu am căutat să mă „șterg" ca regizor. Cel mai mult iubesc la această piesă sinceritatea autorului, autenticitatea conflictului, performanța compozițională. Din spectacol iubesc interpretările lui Ion Lucian, Ion Marinescu, Valeria Seciu, Valeria Gagealov. Dintr-un foarte special punct de vedere țin la, ce aș numi, performanța profesional-pedagogică sau regizoral-pedagogică : realizarea interpretativă a Tinei Ionescu. Am ajuns să cred că cele mai apreciate spectacole ale mele au fost acelea în care mi-am asumat răspunderea unei asemenea afirmații asupra calităților ascunse ale unor interpreți. Referitor la „Camera de alături": rotunjirea compozițională a piesei impunea o tratare regizoral-scenografică la fel de rotundă și unitară. Colaborarea cu scenografa Elena Păunescu-Veakis a putut asigura acea ambianță prielnică valorificării virtuților textului. Sînt convins că piesa ar fi putut inspira o soluție regizoral-scenografică mai șocantă, dar am preferat să lăsăm în evidență textul și evoluția vie a echipei de actori cărora, în aceste condiții, li se poate atribui, de fapt, întregul merit".

MARIANA MIHUȚ

Revista „Teatru" i-a decernat premiul de interpretare feminină pentru rolurile Carmen (din „Ciuta" de Victor Ion Popa) la televiziune, Silvia („Acești îngeri triști" de D.R. Popescu) și Suzanne („Nunta lui Figaro" de Beaumarchais) pe scena teatrului „Giulești".

— *Pari surprinsă, Mariana Mihuț de aceste premiere, deși în ultimii ani ai avut numai succese în teatru și televiziune.*

— *Vreau să-ți spun că nici o clipă nu mi-am imaginat că mi se va acorda un premiu de interpretare și asta nu dintr-o*

falsă modestie, ci doar așa, pentru că nu mi-a trecut prin cap. Dar, de ce să te mint, mi-a făcut plăcere ! De fapt, am avut un sfîrșit de an, pe care l-aș vrea mereu repetat !

— *Ce lucrezi acum ?*

— *Mi s-a împlinit o dorință veche de cînd lumea : repet cu Lucian Pintilie, „Revizorul" de Gogol la Teatrul Municipal. Apoi s-a perfectat turneul teatrului nostru în Danemarca cu două piese la care țin : „Meșterul Manole" de Blaga și „Nunta lui Figaro".*

— *Apoi...*

— *Apoi am început repetițiile cu o piesă de Shakespeare „Măsură pentru măsură" în regia lui Dinu Cernescu, cu care mă înțeleg de minune. Apoi...*

COSTEL CONSTANTIN

— Sînteți de puțin timp la Naționalul bucureștean și activitatea dumneavoastră a fost încununată cu un premiu de interpretare (acordat de revista „Teatru" pe 1970).

— Am venit aici de abia de o stagiune, după cinci ani la Iași, unde am jucat în spectacole puse în scenă de Sorana Coroamă, Crin Teodorescu, Aurel Munea, Anca Ovanez, roluri mari și mici de la comedie bufă la dramă și tragedie, cu o dragoste specială pentru comedie. De fapt, primul succes aici a fost piesa lui Virgil Stoenescu „Moartea ultimului golan" pentru care am luat și premiu. Am pășit bine în Teatrul Național, cu dreptul.

— *Vreau să știu și ce repetați, poate vă pregătiți pentru un nou premiu.*

— *Acum repet în „Săptămîna patimilor" de Paul Anghel, o piesă scrisă într-o foarte frumoasă limba românească. În rest, colaborez mult la radio, la emisiuni de teatru și studioul de poezie. Din păcate, la televiziune n-am făcut încă nimic.*

— *Văd că nu pomeniți de film, nu vă interesează ?*

— *Sînt un om modest, n-am gînduri atît de importante.*

— *Cum lucrați cu regizorii ?*

— *Înțeleg imediat intențiile regizorului, ajungem repede la o înțelegere, fac totul ca ei să-mi dea libertate în rol. Nici nu se poate face altfel teatru și nici nu-i interesant. Oricare ar fi partitura, actorul este cel mai important, trebuie să treacă totul prin sine, prin mintea sau univers. Atunci ideile se împlinesc.*

PETER PAULHOFFER

— Anul 1970 s-a încheiat cu un premiu de interpretare masculină, acordat de revista „Teatru" pentru rolul Corneliu din „Tango la Nisa" de Mircea Radu Iacoban. Vi se pare importantă premierea ?

— În bună măsură, întîi pentru că vine din partea unei publicații și, implicit, a unui juriu de specialitate, apoi este recunoaștere profesională de care are nevoie orice tînăr în meseria noastră...

— În plus, cred eu, folosește și întru popularizare. Un premiu impune, în bună măsură, un nume în atenția publicului. Ți s-a părut interesant rolul Corneliu ?

— Cred că-i singurul pe deplin reușit din piesă. Spre deosebire de colegii mei, care au trebuit să completeze foarte

mult de la ei, personajul meu era adevărat, autorul i-a dăruit, probabil, mult din sine, și l-a salvat astfel de linearitate sau de bruște schimbări. În orice caz, este un personaj din categoria celor care mă interesează.

— Care fiind această categorie ?

— Tineri din zilele noastre, cu bucuriile și dramele lor, cu calități și defecte, slăbiciuni și forță.

— Ce mai pregătești ?

— Altfel de roluri : personajul principal din „Freddy" de Robert Thomas, un rol în „Măsură pentru măsură" și, mai ales, un dublu rol în filmele „Puterea" și „Adevărul" (scenariu: Titus Popovici, regia : Manole Marcus).

— Cine vei fi ?

— Acum îmi precizez complet mie cine voi fi ; pot să spun, doar, că interpretez un tată și un fiu de aceeași vîrstă la distanță de 25 de ani, deci caractere asemănătoare dezvoltate în condiții istorice diferite.

Convorbiri consemnate de Florica ICHIM

GILBERT BECAUD LA OLYMPIA

Corespondență din Paris de la I.-V. PANDELESCU

De aproape două decenii, Bruno Coquatrix este animatorul entuziast al celebrului music-hall Olympia. Om de idei și de acțiune, Coquatrix a simțit totdeauna pulsul gustului public, al cinteculul. Astăzi, mai mult ca oricînd, el își pune întrebarea dacă acest cîntec — fie el șansoneta franțuzească, song-ul englez, canzoneta italiană sau cançion-ul spaniol — își împlinește rolul ancestral de a fi reflexul vieții, al societății din mijlocul căreia a răsărit.

Unul dintre cîntăreții cei mai populari este, neîndoios, Gilbert Bécaud. Bécaud, pe care am avut plăcerea să-l cunoaștem și urmări nu numai la Olympia dar și la București mai de mult, cînd a fost și oaspetele Uniunii Compozitorilor, este o figură extrem de populară, a șansonetei.

Bruno Coquatrix, cunoscînd bine psihologia spectatorului mijlociu, a consacrat lui Bécaud, în programul de sală al noului spectacol de la Olympia o pagină întreagă cu următoarele „semnalmente" ale artistului și care cuprind date biografice, preferințe opinii etc.

Numele : Silly ; prenumele : François-Gilbert ; data nașterii : 24 octombrie 1927 ; locul nașterii, Toulon ; situația de familie : căsătorit — 3 copii ; locul de reședință : Le Chesnay ; permis de conducere : automobil, avion, corabie ; limbi străine : toate, plus accentele respective... (n.n. probabil, toate cele de circulație internațională) ; sportul practicat : ski pe zăpadă și ski nautic, polo, tir, natație, aviație ; plăcerea sa deosebită : a face cinematograf —ca amator ; semnul zodiacului : Scorpionul ; debutul în meserie : 1953 ; primul noroc : întîlnirea cu Amade și Delanoe ; marile etape ale carierei : toate au fost importante ; omul cel mai prețuit : doctorul Schweitzer (n.n. autorul vestitei cărți despre Bach) ; femeia cea mai admirată : Albă ca zăpada ; cea mai frumoasă invenție : stăpînirea electricității ; autorul favorit : Saint-Exupery ; muzicianul favorit : Chopin ; pictorul favorit : Van Gogh ; parfumul : de trandafiri ; culoarea : roșie ; calitatea cea mai apreciată : gentilețea ; defectul cel mai execrabil : ipocrizia ; animalul preferat : pisica ; stilul mobilei : modern ; țara aleasă, pentru un eventual exil : o insulă cu soare ; dorința cea mai scumpă : să se realizeze ; ce reprezintă meșteșugul său : totul și chiar mai mult decît atît ; ce reprezintă Olympia : casa mea. Trebuie să recunoaștem că toate aceste elemente sînt definitorii pentru omul Bécaud.

Dar mai întîi, cîteva cuvinte despre spectacolul de music-hall de la Olympia. Sînt relevabile două aspecte de seamă din prima parte a programului, ca, de pildă, desfășurările coregrafice ale trupei de balet condusă de Yvonne Mestre, pentru care dansul modern nu mai are, aproape, nici un secret. Arta sa constă în a fuziona cu inteligență, toate stilurile. Pe muzică din concertele brandemburgice de Bach, Yvonne Mestre evoluează, în mijlocul dansatorilor săi, cu multă grație, cu ușurință și poezie. Vom cita, de asemenea, pe cîntăreața Lily Pitts — care reprezintă, ea singură, un întreg program, imitînd pe alte cîntărețe. Fapt este că suplețea coardelor vocale de care dispune i-a permis ca printr-o observație atentă și un susținut exercițiu, să ajungă la imitarea perfectă a unei galerii întregi de vedete ca Dalida, Mireille Mathieu, Sylvie Vartan, Rika Zarai, Nana Mouskouri. Comediană, în suflet, ea a adoptat, în același timp, și atitudinile celor pe care le imită, satirizîndu-le cu mult spirit. Mare ilaritate în sală, succes uriaș.

Cît privește pe Bécaud, el ocupă întreaga parte a doua a spectacolului. Vom căuta, în primul rînd, calitatea micii sale orchestre acompaniatoare care cîntă cu discreție, cu mult tact și muzicalitate. Intrarea lui Bécaud în scenă este explozivă. La 43 de ani, cîntărețul se mișcă și se desfășoară cu agilitate și dezinvoltura unui adolescent. În Omul și muzica, Micul miracol, Singurătatea nu există, Vinzarea la mezat, Îmbăierea de la miezul nopții, pentru a nu cita decît noile sale șansonete, Bécaud s-a dovedit un poet al cînteculul, care știe, în același timp să găsească acea cale directă către inima tuturor celor ce-l ascultă. Trecem peste faptul că vocea sa are, uneori, accente mai guturale, momente cînd aceasta nu apare atît de limpede. Esențialul este că plin de foc, în scenă, ori pe rînd tandru, afectuos, cu reculegere, Bécaud, care a ajuns la corespondențele ideale între gest și cîntec, dispune de arta de a transmite sentimentele și gîndul său, dincolo de rampă, cu o forță care cucerește, fără rezerve, pe omul simplu ca și pe cel mai cultivat. Toată prețuirea acestui artist autentic care printr-o muncă necurmată — căci fiecare spectacol (cel la care am asistat era al 16-lea) este studiat și lucrat cu minuțiozitate — a ajuns la acea rigurozată automaticitate, la sincronizarea perfectă între voce și mișcare, care să-i permită eliberarea de orice grijă tehnică, permițîndu-i astfel să se exprime cu plenitudine.

În încheierea acestei priviri, fără-ndoială sumară, asupra spectacolului Bécaud de la Olympia, am dori să spunem un cuvînt și despre spectacolul de music-hall pentru copii. Acesta are loc în fiecare joi, după amiază, cînd școlarii sînt liberi. Programul este alcătuit cu discernămînt : dansatori, jongleuri și prestidigitatori, clovni și animale dresate. etc., care fac bucuria micilor spectatori. La sfîrșit, se expune pe cortină portretul, linear făcut, al cîntărețului principal. Copiii îl reproduc și se împart premii. Credem că un asemenea spectacol amuzant și, pe alocuri educativ, poate constitui un exemplu dintre cele mai pozitive.

„Zidul Atlanticului" de Marcel Camus este ultimul film în care **Bourvil apare pe ecrane. Aici, pentru ultima oară, marele artist francez ne împărtășește acea molipsitoare și durabilă bună dispoziție care a fecundat toate rolurile sale. În rolul Léon, un proprietar de restaurant din Normandia, Bourvil ne antrenează într-o cascadă de peripeții comice. Iată-l într-o scenă din film împreună cu Sophie Desmarets.**

●

„BLOODY MAMA" („Mama sîngeroasă") se numește filmul lui Roger Corman despre viața agitată a lui Kate Barker, cunoscută femeie gangster.

●

„EMOȚIONANT ȘI COMPLEX" este socotit filmul lui Herbert J. Biberman, „Sclavi", ce se ocupă de soarta negrilor din sudul Statelor Unite în jurul anului 1850.

EGOUI

VICENTE MINELLI, cunoscut regizor american de filme muzicale, a întrunit pe generic cel ultimei sale pelicule un cuplu de actori și totodată cîntăreți celebri Barbra Streisand și Yves Montand. Intitulat „Melina", este de fapt adaptarea comediei muzicale „Într-o zi luminoasă".

●

A FOST REEDITAT *în culori ultimul mare succes al lui Fred Astaire alături de Ginger Rogers „Să intrăm în dans".*

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 10 IANUARIE

PROGRAMUL I: 8,45 Matineu duminical pentru copii și școlari. 10,00 Viața satului. 11,30 Amfiteatru muzical 12,00 De strajă patriei. 12,30 În reluare, la cererea telespectatorilor : Leni Escudero. 15,00 Emisiune în limba maghiară. 16,30 Studioul „N". 18,00 Cîntare patriei. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Replici despre... replici. 20,25 Film artistic : Draga mea Clementine cu : Henry Fonda, Linela Darnell, Victor Mature. Premieră pe țară. 22,00 Telejurnal 22,10 Sport. 22,30 Serată Strauss.

PROGRAMUL II : 20,00 Lumea copiilor. 20,25 Seară de teatru TV: Michelangelo de Al. Kirițescu. 21,55 Buletin de știri. 22,00 Carnet bucureștean 22,10 Reluarea serialului de simbătă seara.

LUNI 11 IANUARIE

18,00 Scena și ecranul. 18,30 Din folclorul popoarelor. 19,00 Ce sînt și ce trebuie să fie centralele industriale. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Agenda politică. 20,10 Roman foileton „Doamna Bovary" (I) 21,00 Steaua fără nume. Muzică populară. 22,00 Prospectivarea socială. 22,30 Telejurnal și Telesport.

MARȚI 12 IANUARIE

10,00-11,00 Teleșcoala. 18,00 „Bucureșt de oaspeți". Romanțe și cîntece de petrecere. 18,30 Toate pînzele sus! Emisiune pentru pionieri. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Reflector. 20,15 Seară de teatru TV. Vilegiatura. Premieră. Scenariu pentru televiziune de Constantin Stoiciu. 21,30 Prim plan: chirurgul Pius Brînzeu, rectorul Institutului de medicină din Timișoara. 22,00 Telejurnal. 22,15 Recital Harry Belafonte.

MIERCURI 13 IANUARIE

10,00-11,30 Emisiuni-lecție pentru lucrătorii din agricultură. 18,00 Ex-Terra '71. 18,30 Cabinetul economic TV. Informatica în etapa actuală. 19,10 Tragerea pronoexpres. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Tele-cinemateca. Nechemat în țărînă. Premieră pe țară. În rolurile principale : David Brian, Claude Jarman jr., Juano Hernandez. 21,30 Voci de pretutindeni : Mary Hopkin, Sergio Endrigo, Tereza Kesovja, Samy Davis jr. 21,45 Cadran internațional. 22,30 Gala marilor interpreți români. Ion Buzea. 22,50 Telejurnal.

JOI 14 IANUARIE

PROGRAMUL I: 10,00-11,30 Emisiuni-lecție pentru lucrătorii din agricultură. Cultura cartofului (timpuriu-vară-toamnă). 18,00 Emisiune în limba maghiară. 18,30 La volan. 18,50 Mult e dulce și frumoasă. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cînd actele nu corespund realității. 20,45 Itinerar plastic : Bacău. 21,00 Film serial Vidocq (VI). 21,30 Baschet masculin : Steaua-Spartak Leningrad (Cupa Cupelor). Repriza a II-a. 22,00 Teleglob. Între Alexandria și Suez. 22,30 Noapte de ianuarie... Lieduri și romanțe. 22,50 Telejurnal.

PROGRAMUL II : 20,00 Concertul orchestrei simfonice a Radioteleviziunii. Dirijor Thor Johnson (S.U.A.). 20,45 Univers XX. Bătrînețea — o boală care poate fi tratată ? 21,25 Buletin de știri. 21,30 Istoria filmului. Emisiunea a V-a.

VINERI 15 IANUARIE

10,00-11,30 Emisiuni-lecție pentru lucrătorii din agricultură. Creșterea păsărilor pentru producția de ouă. 17,00 Teleșcoală. 18,00 Căminul. 18,50 Revista economică TV. 19,10 Tragerea loto. 19,20 1001 de seri 19,30 Telejurnal. 20,00 Film artistic. Feldmareșala, cu Rita Pavone. 21,40 Mai aveți o întrebare ? Inima dumneavoastră are șapte vieți ! 22,40 Telejurnal.

SIMBĂTĂ 16 IANUARIE

PROGRAMUL I : 17,00 Emisiune în limba germană. 18,15 Bună seara, fete ! Bună seara, băieți ! 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnalul. 20,00 Teleenciclopedia. 20,50 Formații și soliști de muzică populară. 21,20 Film serial. Incoruptibilii. Povestea bandei lui Wally Legenza. 22,00 Telejurnal. 22,10 Săptămîna sportivă. 22,30 Gala schiețlor lui I.L. Caragiale.

PROGRAMUL II : 20,00 Cîntare patriei și partidului. Emisiune de versuri. 20,15 Seara melomanului. 21,05 Reflector. 21,20 Buletin de știri. 21,25 Film artistic. În fiecare seară la ora 11. O producție a studiourilor sovietice. În distribuție : Margarita Volodina, Mihail Nojkin, Larisa Vikkei.

Un spectacol pe săptămînă

„ACEȘTI NEBUNI FĂȚARNICI"

la Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra"

Despre piesele lui Teodor Mazilu se vorbește întotdeauna mult înainte de premieră. Atît de mult și atît de promițător, încît dezamăgirea devine aproape iminentă. Așa s-a întîmplat cu cele trei piese într-un act prezentate de curînd la Teatrul Mic și situația se repetă acum cu „Acești nebuni fățarnici" pe scena teatrului Bulandra.

În fond este vorba de aceleași calități și de aceleași cusururi, dilatate, de astă dată, potrivit dimensiunii „clasice" a lucrării : virulență satirică și replică inteligentă, dar și incoerență, și echivoc, și confuzie. Este indiscutabil demnă de toată lauda intenția scriitorului de a vitriola anumite tipuri care calcă pe nervii oricărui om onest. Însă o face atît de contorsionat, încît, pînă la urmă, spectatorul, care știe că despre escroci, hoți, impostori și alți asemenea se vorbește pretutindeni deschis, nu pricepe de ce pe scenă trebuie îmbrăcați în metafore. Cu alte cuvinte, un fel de ilustrare a unei vorbe de duh : de ce să facem simplu, cînd se poate complicat ? !

Am auzit, cu diferite prilejuri, glasuri plîngîndu-se că lucrările lui Mazilu suferă pentru că nu și-au găsit regizorii și interpreții. Cel puțin de data asta, regizorul Emil Mandric a făcut foarte mult pentru limpezirea, atît cît este posibil, a sensurilor piesei ; aș zice chiar că, lucrînd cu actorii, i-a dat o anumită coloană vertebrală, care, la lectură, se sesizează mai greu.

Cît îi privește pe actori, aceștia au valorificat textul pînă la ultima lui picătură de substanță teatrală. Nu este vina lor că au rămas destule picături, cred, imposibil de valorificat... Dar este cu adevărat o mare bucurie să-i vezi adunați în același spectacol pe Octavian Cotescu, Rodica Tapalagă și Gina Patrichi, actori aflați acum în deplina maturitate a stăpînirii mijloacelor artistice, comedieni de înaltă clasă, nuanțînd cu subtilitate fiecare cuvînt, fiecare gest. Lor, în primul rînd, autorul trebuie să le rămînă îndatorat pentru faptul că personajele sale au prins contur, chiar în acele scene în care textul ajută mai puțin. (E un prilej de a exprima regretul că o actriță ca Rodica Tapalagă, în mod cu totul inexplicabil, nu este distribuită cu anii în nici un rol cît de cît corespunzător posibilităților ei). În rest, schițe foarte izbutite de personaje au realizat Paul Sava, Aurel Cioranu și George Stilu în scurtele lor treceri prin scenă.

SPECTATOR

Clepsidra

DORUL ZĂPEZII

de. Constantin VIȘAN

Copiii știau că în decembrie trebuia să ningă. Dar toate cele 31 de zile au trecut, care mai de care mai cețoasă, mai morocănoasă și mult așteptata zăpadă nu s-a ivit. N-a adus-o nici Anul cel Nou.

Copiii nu-și pierd însă speranța. Au ajuns să asculte cu regularitate buletinele meteorologice. Aud că a nins în munți, că nemții au oprit circulația pe șoselele Franței și ale Italiei. În fiecare noapte visează derdelușul pe care alunecă sănii înaripate. Dimineața aleargă la fereastră cu inima ticăind. Zina cea albă n-a sosit încă. Chipul li se posomorăște. Ca o mască a celei mai crude dezamăgiri.

Și din nou buletinele meteorologice, din nou vise în care aleargă sănii cu zurgălăi, vise cu urși albi și copaci împodobiți cu promoroacă.

Dar ianuarie amenință și ea să fie o lună fără oameni de zăpadă, fără întreceri de sănii, fără larma bătăliilor cu inefabilele ghiulele albe.

— Cine ninge ? — întreabă exasperat copilul.

— ! (E greu de formulat o explicație promptă și convingătoare).

— De ce nu pot să ning și eu ?

Și văzînd că răspunsul se lasă prea mult așteptat, ca și zăpada, copilul începe să conjuge, ca într-un joc, acest verb impersonal :

Eu ning.
Tu de ce nu ningi ?
Ninge și tu !

— Ai dreptate. În definitiv, de ce n-aș ninge și eu ?

Să ningă și el... Ce ziceți ?

Cît ai clipi, pămîntul s-ar împodobi cu o pufoasă blană albă. Ne-am lua cu toții schiurile, patinele, săniile, visele, copilăria și am zbura peste cîmpia albă, nemărginită.

Eu ning, tu ningi, el ninge...

Noi ningem, voi ningeți, ei ning..

Și iată, peste candelabrele brazilor, peste verzile tarlale de grîu, peste acoperișurile roșcate ale caselor, peste neliniștea iepurilor, peste clapele mașinii de scris, peste botul gingaș al căprioarelor, peste portativul liniilor de înaltă tensiune, peste surîsul fetelor, peste fumul uzinelor, peste așteptarea înfrigurată a copiilor au început să cadă fulgi albi, diafani.

Și corul copiilor răsună tot mai puternic, mai convingător : eu ning, tu ningi, el ninge.

Cuceriți de jocul lor alb, plin de candoare, oamenii mari le răspund cu voci grave, care nu pot să acopere unda de voioșie venită din îndepărtații dar neuitații ani ai copilăriei.

Noi ningem.
Voi ningeți.
Ei ning.
Pe drumurile albe aleargă săniile visului.
Vis de bucurii.
Vis de puritate.
Auziți cum sună clopoțeii de la gîtul cailor ?
Eu ning...
Tu ningi...
El ninge...

Vedeți că pînă și un verb impersonal poate să-și schimbe caracterul ? Totul depinde de voință. Și de gramatică. Și de fantezie. Și de copii.

Eu ning, tu ningi, el ninge.

• HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS

FIZICA RADIAȚIILOR

Un martor principal al acuzării în falsurile de tablouri

„Potrivit investigațiilor conștiincioase ale specialiștilor în ale artei, Corot a creat aproximativ 3 000 de opere. Dintre acestea, numai în S.U.A. se află peste 5 000..." (Frank Arnau).

— Acest tablou „Lan de grîu cu secerători" este sau nu pictat de Van Gogh ?

— Fără nici o îndoială este autentic, a răspuns restauratorul Ruhemann.

— Fără nici o îndoială este fals, a răspuns restauratorul olandez de Wilt.

Procesul a avut loc în anul 1932. Nu este singurul. Presa occidentală este continuu alimentată de știrile senzaționale privind falsurile de tablouri. Justiția a strîns o nu mai puțin impresionantă arhivă. S-ar putea stringe suficient de multe date pentru o eventuală enciclo-

Un Rembrandt fals (sus). Sub stratul de culoare superior se află un alt portret... din secolul al XVIII-lea (jos).

pedie în multe volume despre falsificatori și falsificați. Istoria acestora începe cu cel puțin cinci milenii în urmă. Un papirus egiptean dă indicații... veritabile despre cum se falsifică pietrele prețioase. Romancierii, ziariștii, psihologii și istoricii de artă sînt atrași de aceste „întîmplări" care dezvăluie obiceiuri, psihologii... și cer răspuns întrebării: de fapt, ce înseamnă artă autentică ? Deoarece în falsurile celebre, talentul falsificatorului s-a dovedit cu nimic mai prejos decît cel al pictorului imitat. În plus, imitatorul trebuie să cunoască foarte bine nu numai maniera de lucru a unui autor ; nu numai epoca în care a fost lucrată opera, dar și tehnicile de a îmbătrîni suportul — lemnul, textura, de pildă, de a crea uleiurile „de atunci" etc. Procesele au devenit cu atît mai răsunătoare cu cît la întrebarea „fals sau autentic ?" răspunsul fusese mai greu de dat ; au devenit cu atît mai celebre cu cît în asemenea procese erau judecate și condamnate competențe pînă atunci... infailibile. Nu puțini experți au primit, prin sentința dată, condamnări morale mult mai aspre decît condamnările juridice date falsificatorilor. Nu mai era suficientă o solidă cultură de artă și o bună experiență. Pentru depistarea falsurilor Sherlock Holmes trebuia să fie om de știință. Și este evident că știința care trebuia să decidă asupra autenticității operei avea nevoie de tehnici nedestructive. Fizica radiațiilor s-a îndrăgostit de artă. Fotografii cu raze X, în infraroșii și în ultima vreme cu raze gamma.

O fotografie „în infraroșu" a răsturnat, de pildă, aprecierile unor experți asupra paternității unui tablou de la Muzeul Luvru. În anul 1955 Muzeul Luvru trebuia să trimită în Japonia o serie de pînze celebre pentru o expoziție. Nimeni nu se îndoia de autenticitatea și frumusețea tablourilor alese. Era nevoie însă de o examinare mai atentă a lor pentru a le apăra : voiajul lung, dificultățile de climă puteau să dăuneze. Sînt examinate și prin fotografii în infraroșu. Pentru prima oară se descoperă în partea din stînga jos a tabloului iscălitura unui pictor francez puțin cunoscut, născut în 1740: Bounieu. În catalog, tabloul „aparținea" lui Chardin !

La National Gallery din Londra, vizitatorii admirau două Madone ale lui Rafael. Radiațiile Roentgen descoperă că „Madona din turn" deși frumoasă și bine executată nu se compară ca tehnică cu „Madona de la Garvagh". Concluziile : prima a fost executată totuși „atunci" dar nu chiar de Rafael, ci de ucenicii lui. Și nu arareori, surprizele sînt și plăcute. În marile muzee pînze de frumusețe neîndoielnică sînt „semnate" de experți: „pictor necunoscut" din secolul cutare. Intrate în laboratoarele științei, autorul a fost... descoperit. Neobservabilă cu ochiul liber, semnătura vreunuia din marii maeștri ai penelului a apărut. Era desigur, admirată și pînă atunci, dar brusc exclamațiile de încîntare s-au înmulțit, tabloul a fost așezat în „altă lumină" și.., cu alt preț la cota valorilor. Iată de ce în plus, un motiv pe lîngă multe altele care fac ca astăzi să nu existe mare muzeu de artă în lume care să nu dispună de un laborator de cercetări științifice, demonstrînd pe toate căile că în secolul științei arta nu are decît de cîștigat.

Cornel MILITARU

CHIMIE

104... 105... ȘI MAI DEPARTE?

Elementul cu numărul de ordine 105... Sînt puțini cei care îi cunosc numele. Nu a avut timpul necesar pentru a pătrunde în paginile cărților, deoarece S-A NĂSCUT ÎN ANUL 1970. I s-a dat numele de HAHNIU, pentru a cinsti memoria lui Otto Hahn, descoperitorul fisiunii nucleare a uraniului.

În felul acesta se continuă cea mai nouă tradiție în domeniul denumirilor elementelor chimice : de a li se atribui numele unor mari savanți, al căror geniu a contribuit la progresul uriaș al științei moderne.

V-a interesat vreodată semnificația pe care o poartă denumirile elementelor chimice ?

Peste douăzeci de elemente au denumiri „geografice", legate de locul descoperirii sau de patria descoperitorilor : în coloanele tabloului periodic există europiu, americiu, ruteniu, germaniu, poloniu, franciu, galiu, reniu, butețiu, scandiu... Mitologia este și ea bogat reprezentată prin prometiu, ranadiu, niobiu, tantal, titan... Atunci cînd a început era elementelor sintetice transuraniene, pe urmele uraniului (denumit după planeta Uranus), în coloanele tabloului periodic au continuat să pătrundă planetele sistemului nostru solar : elementul 93 — neptuniu, 94 — plutoniu.

Deschizătorul noii tradiții — de cinstire a marilor savanți — a fost elementul cu numărul de ordine 96 — curiu în amintirea soților Curie. După o scurtă discontinuitate (din nou „geografică" — 97 berkeliu și 98 californiu) au urmat elementele : 99 einsteiniu, 100 — fermiu, 101 — mendeleviu, 102 — nobeliu, 103 — lawrențiu, 104 — kurceatoviu și, ultimul, 105 — hahniu.

Pentru a putea înțelege importanța pe care o are „ultimul născut" al tabloului periodic, va trebui să ne întoarcem cu un deceniu în urmă.

Descoperirea în anul 1961, a elementului sintetic cu numărul de ordine 103, lawrențiu, a marcat încheierea unui ciclu de elemente cu proprietăți speciale. Întocmai cum în căsuța cu numărul de ordine 57 se găsesc reunite laolaltă 15 elemente cu proprietăți foarte apropiate, denumite „pămînturi rare" (sau după „capul de serie" — lautanide), tot așa în căsuța cu numărul de ordine 89 au putut fi reunite 15 elemente radioactive, cele mai multe sintetice, purtînd numele comun de actinide.

Închiderea ciclului actinidelor, așezate în tablou în aceeași grupă verticală dedesubtul lautanidelor, a restabilit simetria tabloului periodic, distrugînd „mitul unicității" lautanidelor. În același timp, unii oameni de știință și-au exprimat părerea că lawrențiul reprezintă ultimul element al tabloului periodic. În favoarea acestei păreri părea să pledeze faptul că perioada de înjumătățire (adică timpul în care se descompune spontan o jumătate din atomii prezenți ai elementului respectiv) care este considerată drept durată de viață a elementului, descrește rapid în seria actinidelor și anume : uraniu 10^{16} ani, plutoniu — 10^{4} ani, californiu — 100 de ani, nobeliu — cîteva minute, lawrențiu — cîteva secunde.

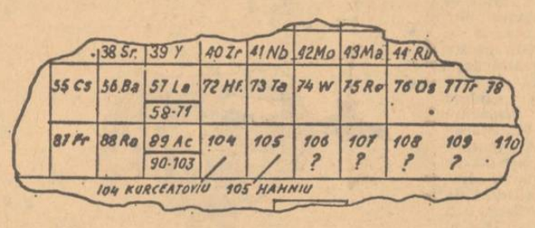

De aici s-a tras concluzia că dacă ar putea fi descoperit, elementul cu numărul 104, acesta ar trebui să fie extrem de instabil. În același timp, prin poziția lui în tabloul periodic, elementul nr. 104 trebuia să fie un analog al metalului rar hafniu (un „ecahafniu", prin similitudine cu modul în care obișnuia să denumească Mendeleev elementele nedescoperite încă).

În anul 1966 este descoperit la Institutul Unificat de Cercetări Nucleare de la Dubna, de către un colectiv condus de academicianul N. G. Flerov. Conform noii tradiții, elementul a primit numele de kurceatoviu, în amintirea savantului atomist sovietic Igor Kurceatov.

Durata de viață a kurceatoviului era doar de 0,3 secunde. Proprietățile chimice, determinate prin metode ultrarapide speciale, au confirmat apropierea cu analogul superior, hafniul.

Descoperirea kurceatoviului a permis pronosticarea șirului următor de elemente chimice : 105 — ecatantal, 106 — ecawolfram... 110 — ecaplatină, 111 — ecaaur...

Confirmarea previziunilor a adus-o anul 1970 prin descoperirea făcută la Universitatea din orașul Berkeley — California, S.U.A. a elementului nr. 105 — hahniu. Noul element a fost obținut prin bombardarea unei plăcuțe din californiu metalic cu nuclee de azot — 15, avînd o energie de 84 MeV.

Surpriza cea mare a descoperirii a constituit-o faptul că față de predecesorul său — kurceatoviu, hahniu s-a dovedit cu mult mai stabil, avînd o perioadă de înjumătățire de 1,6 secunde ! Din calculele teoretice ale cercetătorilor rezultă că este posibilă existența unor izotopi ai hahniului cu o perioadă de înjumătățire de circa 30 secunde.

Așadar, în noua serie a elementelor, care începe cu kurceatoviul, stabilitatea acestora crește ? Dar atunci... nu cumva elementele care continuă șirul ar putea fi descoperite undeva în Univers... sau poate chiar pe Pămînt ?

Trebuie să-l așteptăm pe nr. 106 pentru a avea o confirmare !

Dar deocamdată să menționăm extrem de interesanta comunicare, făcută încă în vara anului 1968 de către savantul englez Pat Towler. Un grup de savanți care se ocupau cu studiul razelor cosmice au găsit imprimate pe peliculele fotografice, ridicate la o foarte mare înălțime, urmele unor particule corespunzătoare elementului cu numărul 106. După urmele lăsate, durata de viață a acestui element a fost determinată ca fiind de o sută de milioane de ani ! Cu alte cuvinte — apropiată de cea a elementelor radioactive „pămîntene" — uraniu și thoriu.

Fără îndoială că pentru anii viitori tabloul periodic ne mai rezervă destule surprize !

Galia GRUDER
chimist

MEDICINĂ

PIATRA FILOZOFALĂ A TUBERCULOZEI

Imunitatea antituberculoasă se obține numai cu vaccinuri vii ? O ipoteză științifică începe să-și găsească argumente în laborator.

O rezistență bună față de infecția tuberculoasă se obține prin injectarea la animalele de experiență sau la om, a unei suspensii de bacili tuberculoși vii lipsiți însă de capacitatea de a provoca boala (vaccinul B.C.G.). Dificultățile întîmpinate de cercetători în obținerea unei imunități antituberculoase cu ajutorul corpilor bacterieni omorîți sau a extractelor bacteriene, i-a făcut pe mulți să asocieze noțiunea de rezistență antituberculoasă cu existența în organism a bacililor lipsiți de virulență, neapărat vii. De curînd s-a constatat că se poate obține o imunitate similară cu cea produsă de vaccinul viu, cu corpi omorîți în condiții care menajează proprietățile imunizante ale acestora. Păstrarea vaccinului înainte de liofilizare la temperaturi puțin superioare temperaturii sale optime de dezvoltare, timp de o lună, duce la pierderea viabilității corpilor microbieni, fără afectarea proprietăților lor imunizante. Rezultatele au fost confirmate în Vietnam printr-un studiu epidemiologic pe un milion de copii. Ele au dat speranțe celor ce se ocupă de găsirea „pietrei filozofale a tuberculozei", substanța cu ajutorul căreia bacilul tuberculos provoacă la macroorganisme rezistența antiinfecțioasă.

Injectînd la șoareci ribozomii de bacili tuberculoși nevirulenți sau acizi ribonucleici izolați din acești ribozomi, soții Anee și Guy Youmans (Northwestern University Medical School — Chicago) după 14 ani de cercetări au reușit să obțină o rezistență față de infecția experimentală asemănătoare cu a vaccinului B. C. G. viu. Aceste rezultate suscită interes practic și teoretic. Prin ce mecanisme moleculare acizii ribonucleici bacterieni intervin în fenomenele de dobîndire a rezistenței antiinfecțioase ? S-ar putea ca între aparatul genetic al acestei categorii de microbi facultativi intracelulari și cel al celulei gazdă să intervină relații ca între bacteriofag și bacterie. Studii în vederea elucidării acestor mecanisme au fost întreprinse și la noi în țară. Rezultatele obținute pînă în prezent nu exclud această ipoteză.

BATERII CU GLUCOZĂ PENTRU CARDIACI

Cardiologul american Sidney Wolfson a realizat o baterie minusculă pe bază de glucoză, pentru alimentarea aparatelor de reglare și stimulare a activității inimii. Glucoza fiind prezentă permanent în circulația sîngelui, aceste baterii se autoalimentează, furnizînd energia necesară acestor aparate. Pînă acum, asemenea dispozitive indispensabile în anumite maladii ale cordului erau alimentate cu pile clasice, care, pentru a fi înlocuite, necesitau o intervenție chirurgicală. Noile baterii, cărora energia le este furnizată chiar de organismul pacientului, nu au nevoie de întreținere, durata lor de funcționare fiind practic nelimitată.

CIBERNETICĂ

Cît de perfectă poate fi... perfecțiunea ?

Pentru un calculator electronic a atinge perfecțiunea ar putea însemna, de pildă, o viteză de lucru apropiată de viteza luminii. Va putea însă trece o inteligență artificială și prin „ultimul zid" — spre inteligența rațională și imaginația umană ?

Secolul XXI va fi secolul informaticii — afirmă oamenii de știință. Calculatoarele electronice care fac operații într-o secundă cît cinci sute de matematicieni într-un secol de muncă intensă, aproape că nu ne mai impresionează. Într-un fel însă, ne îngrijorează. Sîntem obligați să gîndim și noi mai repede. E drept, gîndim mai repede decît exprimăm ceea ce gîndim, auzim mai multe informații într-un timp mai scurt decît timpul necesar pentru lectura acestora etc. Trebuie să ne perfecționăm așadar și aceste „încetineli" de ritm. Ce viteză ni se pretinde ? Să calculăm maximum de viteză pe care îl va obține un calculator în viitor. Probabil, se spune, limita vitezei de propagare a semnalelor va ajunge la una apropiată de viteza luminii. O limită împotriva căreia se va duce lupta, miniaturizînd, microminiaturizînd, pînă ce elementele vor fi atît de mici încît paraziții datorați razelor cosmice vor fi prea stingheritori... scrie J.P. Bouhot. Dar perfecționarea de lucru a calculatoarelor se va izbi de „ultimul zid". Ni se amintește în acest sens comparația profesorului Fortet : dacă începînd de la creația lumii, fiecare din atomii universului ar fi fost folosit ca element binar al unui ordinator cosmic total, și acesta ar fi început imediat calculele sale, tot n-ar fi reușit pînă astăzi să stabilească totalitatea posibilităților unui joc de șah. Cu alte cuvinte : imaginația creatoare a omului, inteligența sa nu vor avea în calculator un rival de talie. De fapt, calculatorul „este un prost". Dar, deloc paradoxal, omul va afla în calculatorul electronic un excelent stimulator al inteligenții și imaginației sale creatoare. Cu o singură condiție. Să-și dezvolte inteligența, inimitabila forță a creierului său.

FIZIOLOGIE

CE NE PROMIT OAMENII DE ȘTIINȚĂ...

Cercetările în domeniul biologiei moleculare vor deschide noi perspective pentru terapeutică. Mecanismele de funcționare ale creierului vor fi mai bine cunoscute, creînd posibilitatea dirijării lor. Prevenirea maladiilor, menținerea sănătății devin sarcina de seamă a medicinii contemporane.

Tehnica evoluează mai repede decît biologicul. Apărarea organismului, adaptarea lui, lupta împotriva poluării constituie direcțiile importante ale cercetătorilor clujeni.

Sînt cîteva dintre pronosticurile și temele de lucru pe care ni le relevă prof. dr. ION BACIU, prorector al Institutului Medico-Farmaceutic, Cluj, membru al Academiei de științe medicale. Așa dar, ce ne promit oamenii de știință ?

— Vă lua o dezvoltare, pe care numai parțial o putem prevedea, biologia orientată spre studiul macromoleculelor și particulelor subcelulare din constituția materiei vii. Unul din cei mai apreciați promotori ai acestei orientări este savantul de renume mondial Gh. Palade, considerat a fi unul dintre inițiatorii metodologiei moderne de microscopie electronică la începutul deceniului VI.

Se pare că terapia se va orienta mai mult în viitor spre utilizarea stimulatorilor și inhibitorilor naturali, produși de organism în procesele reglărilor biologice. Obținerea de asemenea substanțe cu rol în activitarea și deprimarea reacțiilor imunitare ar putea deschide o nouă etapă în practicarea transplantelor de organe. Terapia va cîștiga în al VIII-lea deceniu prin sinteze de proteine cu funcții de hormoni, enzime, activatori și inhibitori ai acestora lipsiți de caractere antigenice și prin aceasta cu posibilități largi de utilizare în tratamente substitutive de durată.

Eforturi însemnate depun științele biologice pentru înțelegerea mecanismelor de funcționare a creierului. De pe acum există progrese în studiul depozitării informației în sistemul nervos central : s-au putut diferenția funcțional două forme de memorie : una de scurtă durată legată de participarea acizilor nucleici și metabolismul proteic al celulelor nervoase corticale. Funcția sinapselor neuro-neuronale (articulațiile funcționale dintre celulele nervoase) este în centrul preocupărilor a numeroase laboratoare de neurofiziologie. Cunoașterea ei, primul pas însemnat în înțelegerea mecanismelor biochimice și biofizice ale activității cerebrale, deschide în pragul deceniului VIII perspective nebănuite în înțelegerea și posibilitatea dirijării acestor funcții.

— Vă rugăm să ne vorbiți, și despre unele realizări — pe care le considerați importante pentru anul 1970, în domeniul fiziologiei medicale, realizări ce deschid noi căi de lucru oamenilor de știință

— Îngăduiți-mi să mă refer doar la activitatea noastră, în Cluj. După cum știți, împreună cu membrii celor două colective pe care le conduc — unul din cadrul Institutului de sănătate publică și cercetări medicale al Academiei de medicină și al doilea, cel al catedrei de fiziologie — am continuat direcțiile de cercetare, care azi formează o tradiție a acestor unități a) fiziologia muncii ; b) adaptarea organismului la hipoxie ; c) permeabilitatea vaselor capilare față de substanțele transportate de sînge. Spațiul nu ne îngăduie să citez toate lucrările noastre așa că voi da o sumară explicație privind temele noastre de lucru.

a) În domeniul fiziologiei muncii într-un colectiv larg, la care, alături de fiziologi, au participat igiеniști, specialiști în boli profesionale, psihologi și sociologi, am efectuat cercetări asupra adaptabilității și fenomenelor de oboseală în munca textilistelor, la o fabrică din Cluj. Rezultatele au fost dezbătute pe linie medicală, între specialiști într-un simpozion și transmise întreprinderii pentru aplicare într-o ședință lărgită de producție. În continuare colectivul nostru studiază în colaborare cu Centrul pentru problemele tineretului aplicarea principiilor moderne ergonomice în instruirea elevilor școlilor profesionale.

b) Adaptarea organismului la hipoxie. Mai mult decît apa, oxigenul care pătrunde în plămîni cu fiecare inspirație este indispensabil menținerii vieții. Hipoxia, adică scăderea aportului de oxigen, generează tulburări funcționale grave, iar anoxia — lipsa oxigenului — este incompatibilă cu viața : moartea clinică se produce după 5—6 minute. Hipoxia se întîlnește în efort fizic, la mari altitudini (peste 5 000 m) în boli respiratorii, circulatorii și de sînge sau intoxicații cînd aportul de oxigen este sistat — prin oprirea ventilației pulmonare — cînd fixarea pe sînge este împiedicată, sau transportul circulator este încetinit.

Este o satisfacție și mîndrie a tuturor membrilor colectivului nostru să vadă tot mai des citate și apreciate contribuțiile lor de către colegi de specialitate din alte țări.

c) Permeabilitatea vaselor capilare. Se știe că sîngele circulă la animalele superioare și la om într-un sistem de vase total închise. Prin pereții continui ai vaselor sanguine cele mai mici, capilare, care se situează între artere și vene, are loc schimbul de substanțe între sînge și celulele care se găsesc în afara peretilor, plutind într-un lichid aflat în ochiurile matricii dintre celule : lichidul intercelular.

Abia spre sfîrșitul deceniului V s-a arătat că trec prin membrana capilară, nu numai apa, gazele și moleculele mici dizolvate ci și proteinele sîngelui dar procesul nu este încă clarificat. Prin probe fiziologice, începînd cu anul 1960 colectivul nostru a adus argumente, pentru transportul prin celulele peretelui capilar al macromoleculelor proteice, pe calea unor vezicule — proces similar fagocitozei. În ultimul an am putut aduce dovezi electrono-microscopice categorice în susținerea acestei concepții.

În viitor, oamenii vor cunoaște astenia... doar din dicționare

DESPRE ȘTIINȚĂ,

DAR ÎN ALTĂ ORDINE DE IDEI

O problemă rezolvată

Am avut un noroc cu totul excepțional să pot sta de vorbă cu dr. Virgil Ventripot, celebrul specialist de nutrologie, ale cărui lucrări privind dietetica au fost încununate cu Premiul gastronobel. Despre celebra contraversă între partizanii bucătăriei care întrebuințează uleiul și cei pentru bucătăria cu unt, profesorul mi-a mărturisit :

„Știința aduce în sfîrșit un răspuns clar în această importantă problemă. În urma cercetărilor întreprinse de mai mulți dieteticieni, grăsimile de origină animală fac să crească procentul de colesterol în sînge, ceea ce predispune la arterioscleroză și hipertensiune. Altfel, spus, gătitul în ulei este cel mai sănătos. Pe de altă parte, a fost stabilit științific că uleiurile de origine vegetală au tendința de a ridica procentajul de colesterol în ficat, ceea ce predispune la arterioscleroză și hipertensiune. Ca urmare, este de preferat gătitul în unt. Iată așadar o problemă pe care o putem considera ca rezolvată."

L-am întrebat dacă au mai fost prezentate la recentul Congres internațional de nutriție și dietetică de la Galegos și alte descoperiri importante.

„Au fost puse în lumină unele rezultate foarte importante, ne-a declarat profesorul. S-a descoperit că hidrații de carbon, — din pîine de pildă, dau naștere la tulburări grave în mișcările peristaltice. Efectul poate fi observat, fiind cu mult mai puternic la cei ce consumă foarte multe cornuri, căci s-a demonstrat că sînt la originea numeroaselor îmbolnăviri de arterioscleroză și hipertensiune. În afară de aceasta, s-au putut constata importante pierderi de memorie, amnezii, la cobaii hrăniți în laborator doar cu cornuri cu unt. S-a constatat de asemenea efectul patogen al proteinelor asupra articulațiilor unde ele accelerează dezvoltarea unei anumite forme de artrite. În fapt, principala obiecție reținută împotriva proteinelor este că acestea sînt un agent activ în dezvoltarea arteriosclerozei și hipertensiunii. Între altele, s-a arătat la congres, că, dacă ouăle sînt bogate în vitaminele Z, azotul care se degajă în procesul de asimilare, atacă pereții arterelor și constituie un factor de arterioscleroză și hipertensiune".

L-am întrebat pe dr. Ventripot dacă soluția cea mai bună nu ar fi să renunțăm complet la hrană. Mi-a răspuns :

„Problema a fost de asemenea pusă la congres și o parte dintre participanți s-au pronunțat în favoarea acestei metode. Totuși există motive să credem că lipsa totală de hrană riscă să provoace arterioscleroza și hipertensiunea".

L-am întrebat în sfîrșit ce atitudine trebuie să adopte omul pentru a se hrăni într-un mod sănătos.

„Este fără îndoială dăunător pentru profan să-și facă griji în legătură cu regimul său alimentar. Fiecare știe, desigur, că grijile conduc la arterioscleroză și hipertensiune. Cel mai înțelept sfat este de a merge la restaurant și a mînca ceea ce ți se aduce".

László FELEKI

(fragment dintr-un articol dedicat : „științei umorului, umorul științei")

SPUNE-MI CUM TE HRĂNEŞTI, CA SĂ-ŢI SPUN CÎT DE SĂNĂTOS EŞTI...

Alimentaţia nu este o modă, deşi e o chestiune de gust. Nu cunoaşte oscilaţiile de la mini la maxi, nici transformările spectaculoase ale stilului în îmbrăcăminte. În schimb, ea nu poate rămîne credincioasă cu orice preţ, tradiţiilor culinare ale străbunilor, dacă modul, stilul de viaţă s-au schimbat, se schimbă mereu. Alimentaţia nu se supune modei, dar trebuie să fie modernă. Prin modernă, înţelegem o alimentaţie raţională, corespunzătoare schimbărilor economice, sociale, modului de viaţă, o alimentaţie capabilă să ajute omului să răspundă numeroaselor şi diverselor solicitări la care este supus de cerinţele civilizaţiei.

Tov. ing. VALER STOICA, director adjunct ştiinţific al Institutului de cercetări şi proiectări alimentare din Bucureşti, interlocutorul solicitat în discuţia de astăzi, a subliniat de la început ideea cu care am făcut obişnuitul debut al interviului.

— Deci nu putem spune „alimentaţie la modă", dar e corect să folosim expresia „alimentaţie modernă". Care sînt atunci principalele tendinţe mondiale cărora i se supune aceasta ?

— Este evidentă în zilele noastre tendinţa mondială de a schimba structura consumului. Această tendinţă obligă industria alimentară să-şi schimbe profilul, punînd accentul principal pe diversificare. Este, aşadar, vorba de o necesitate obiectivă şi nu de o modă. Tendinţa aceasta generală e determinată de o seamă de factori. Din punct de vedere demografic, sînt esenţiale pentru alimentaţie schimbările de structură a populaţiei, care impun necesitatea unei alimentaţii diverse adaptată unor categorii de populaţie de vîrstă diferită, din medii diferite.

Schimbarea condiţiilor economice, **dezvoltarea industriei, transformările determinate de nivelul tehnicii şi al ştiinţei contemporane creează schimbări în bugetele de familie şi chiar schimbări de mentalitate în alegerea produselor de consum.**

Sînt apoi factori de ordin social care îşi lasă amprenta asupra felului de a se hrăni al oamenilor, în general. Diversificarea profesiilor determină necesitatea apariţiei unei anumite specificităţi a hranei în funcţie de caracteristicile exercitării unor profesii (în aer liber, în birouri, în subteran, la înălţimi, în medii nocive etc.). De pildă, se fac cercetări pentru realizarea hranei adecvate tractoriştilor, sau prepararea berei speciale pentru şoferi. Atît prin aspectul fluxului populaţiei rurale spre oraş cît şi al influenţei vieţii orăşeneşti asupra celei sătesti urbanizarea determină transformări adînci, în rîndul cărora cele privind alimentaţia nu sînt de loc de neglijat.

Se vorbeşte mult, se folosesc statistici revelatoare despre starea sănătăţii populaţiei globului. Se ştie acum, că pe primul loc al maladiilor generatoare ale celui mai mare procent de mortalitate, se situează cele cardio-vasculare. Una din cauzele care le produc este nutriţia. În ultimii ani, alimentaţia a suferit pe plan mondial schimbări de ordinul creşterii consumului de proteine, firesc în condiţiile vieţii civilizate, cu solicitările, cu traumele pe care le provoacă, în special asupra sistemului nervos, de ordinul creşterii consumului de lipide libere (uleiurile), de ordinul scăderii consumului de glucide (din cereale) şi a trecerii de la glucide la zahăr şi produse zaharoase.

— În ce fel se reflectă aceste tendinţe pe plan mondial în situaţia din ţara noastră ? Ce factori specifici intervin în schimbările constatate în alimentaţie ?

Vă pot spune că o consultare a unor date oferite de anuarele statistice demonstrează că în mare, aceste tendinţe mondiale apar şi la noi. Cu unele aspecte specifice, bineînţeles. De pildă, aspectul esenţial al ritmului dezvoltării industriale. Se poate vorbi şi la noi de o tendinţă de creştere a consumului de proteine, animale şi vegetale, de o preferinţă pentru consumul diferitelor preparate din făină de o preferinţă pentru legume. Numai la consumul conservelor de legume, se poate observa o creştere medie de peste 300 la sută pe cap de locuitor (1965—1969). Pomeneam de elementele specifice. Aş cita unele condiţii demografice caracteristice pentru noi : creşterea, în ultimii ani a numărului de copii, creşterea duratei vieţii. M-aş referi apoi la implicaţiile sociale ale procesului de urbanizare, atît de actual pentru noi.

— Se vorbeşte foarte mult despre proteine. Se cercetează, se descoperă resurse noi, se caută cele mai bune dozaje pentru hrană, sub forma celor mai atrăgătoare şi mai gustoase produse. Care este aportul muncii de cercetare din institut la proteinizarea alimentaţiei noastre ?

— Pe de o parte, căutăm să valorificăm materii prime noi, bogate în proteine. Cea mai bogată se vădeşte a fi soia. Boabele sale au cel mai ridicat procent de proteină (40 la sută). De asemenea, proteina din soia are şi o încărcătură preţioasă de lizină, un aminoacid care lipseşte în general. Alte materii prime în cercetare pentru conţinutul lor în proteine sînt pentru dietetice (nu e vorba doar de conserve) în care bolnavii să găsească sfaturi competente la un personal specializat ; în care să poată consulta un catalog al acestor produse cu caracteristicile fiecăruia, indicaţiile şi contraindicaţiile lui în diverse boli ; existenţa unui astfel de catalog şi în policlinici ca un ghid al medicilor care prescriu diverse regimuri, nu sînt sugestii de nerealizat. O colaborare mai fructuoasă ca pînă acum a Institutului cu Ministerul Sănătăţii, cu Ministerul Comerţului Interior şi cu fabricile de specialitate din ţară ar aduce o fericită eficienţă a preocupărilor de reinnoire, de diversificare a produselor alimentare, atît de actuale pentru ţara noastră.

— N-ar fi posibil ca cercetătorii să-şi urmărească munca şi după ce produsele create de ei au fost aprobate de industrie şi comerţ ? Poate s-ar preveni fenomenul de degradare a unor preparate bune, după ce au trecut cîteva luni de la apariţia lor în magazine...

— Ar fi nu numai posibil, dar cred că şi necesar. Cum s-ar putea realiza ? Mi se pare, că prin legătura directă a ştiinţei, a muncii de cercetare cu industria pe de o parte, iar pe de altă parte, prin sondarea gustului cumpărătorilor. Mă gîndesc la existenţa unor magazine de desfacere ale Ministerului Industriei Alimentare unde să se pună în vînzare produse care să poarte numele şi girul Institutului de cercetări şi proiectări alimentare. Mă gîndesc, de asemenea, la organizarea unui sondaj în rîndul publicului la fiecare apariţie a unui produs nou, a unui sondaj făcut chiar înainte de omologarea produsului, în aşa fel ca la această operaţie să atîrne în balanţă, alături de părerile industriei şi ale comerţului, şi gusturile consumatorilor. Ar fi cred, un dialog direct, foarte interesant, foarte eficient pentru munca de cercetare. Implicit, eficienţa lui s-ar răsfrînge asupra consumatorilor, răspunzînd dorinţelor lui.

Lucia MANOLESCU

• Hrană pentru tractorişti ; bere dezalcoolizată pentru şoferi • O tendinţă sănătoasă — se consumă mai multe legume • Soia — tezaur de proteine • Pentru ulcer vă recomandăm conserva... • Consumatorul să poată spune: „îmi place sau nu preparatul"

UTIL ŞI PRACTIC

• Ramă pentru tablouri

Pentru tablourile dumneavoastră o ramă comună, o ramă panou de o construcţie originală : este vorba de o ramă care înglobează exponatele, făcînd corp comun cu ele într-un singur obiect decorativ major. Este aplicabilă acolo unde multitudinea de accente pe care o constituie tablourile, fotografiile, reproducerile, nu convine şi unde ar strica armonia decorativă a încăperii.

Panoul se confecţionează din foi de placaj sau PAL de diferite grosimi — placaj pînă la 12—14 mm., PAL-ul de la 6—sau 8 mm. pînă la 16 mm., dar nu mai mult. Aceste foi se decupează, fiecare după alt tipar, astfel că prin suprapunerea lor să rezulte pe perete un relief (vezi schiţa) asemănător curbelor de nivel dintr-o machetă. Acest relief cu ieşituri sau întrinduri poate avea dimensiuni diferite în funcţie de numărul de exponate pe care îl înglobează. Exponatele sînt amplasate în decupări ale reliefului. Astfel un asemenea panou poate cuprinde în acelaşi timp felurite piese : o acuarelă, o fotografie artistică şi obiecte ca : barometru, termometru etc.

În cutele reliefului se pot planta becuri care să lumineze tablourile razant dintr-un loc mascat ca o scafă. De asemenea, prin poziţia lor, becurile vor scoate în evidenţă relieful, dînd umbre foarte expresive. Un motiv în plus pentru ca panoul să nu fie în nici un caz finisat, lucios.

Rama-panou mai poate încadra un calendar, o oglindă, un ceas mic de perete precum şi bulgări de sticlă colorată.

În camera copiilor ea poate servi ca suport şi cadru pentru păpuşi şi alte jucării. În ea se poate de asemenea amenaja o ţintă pentru puşcă-jucărie sau pentru săgeţi.

Arh. M. KROCHMALNIC

MODA TRANSFORMĂRI

Garderoba dumneavoastră de anul trecut trebuie transformată. Cu puţină imaginaţie, vă puteţi adapta lucrurile vechi la noua linie a modei.

a) Pantalonul clasic lung, puţin evazat va fi purtat cu pulover pe gît şi vestă lungă croşetată ori confecţionată din stofă moale de lînă închisă cu brandenburguri.

b) Ansamblu din fustă în bie şi vestă scurtă. Poate fi executat din stofă ecossez cu desen mare, în culori vii, tinereşti sau amestec de brun cu ruginiu, din catifea neagră, pentru seară. Bluzele vor fi uni, cu revere sau fără avînd benzi colorate pe gît.

c) Un taior vechi poate fi combinat cu material plastic sau imitaţie de blană şi transformat într-o fustă midi cu jachetă scurtă închisă cu nasturi mari. Ca material, se recomandă teweed.

d) Mantou midi cu tăietură simplă, lungimea trecînd peste cisme, închis la un singur rînd de nasturi avînd revere mari rotunjite, umerii înguşti cu mîneca pusă foarte sus. Poate avea sau nu buzunare aplicate.

1. Pantalonul bufant, prins cu elastic mai jos de genunchi, purtat cu cisme este foarte practic mai ales pentru munte. Se poate transforma dintr-un pantalon vechi, dacă este destul de larg.

2. Pantalonul golf, tot bufant, prins mai jos este purtat cu cisme scurte şi vestă lungă, croşetată.

3. Foarte modernă este pelerina largă şi lungă din stofă groasă ecossez sau uni iar pentru seară din catifea neagră sau mov. Guler înalt, dublu, din bie.

4. Pelerină cu faţă dublă avînd bordură îngustă. Revere lungi, ascuţite, din alt material.

5. Mantou lung cu glugă din acelaşi material. Gluga poate fi bordată cu blană. Aceeaşi blană poate lungi o haină veche.

6. Practică pentru toată ziua — o tunică lungă purtată peste fustă lungă, ecossez sau uni, avînd revere sau decolteu rotunjit pe lîngă gît. Poate fi confecţionată dintr-o veche rochie mini.

7. Fustă peste genunchi, cu vestă strînsă în talie, cu cordoane din piele împletită sau brîie cu motive folclorice.

Text şi desene : Doina LEVINŢA

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

REDUCEREA IMPOZITULUI PE VENIT

FLORICA DUMITRESCU — profesoară din com. Fălcoiu, jud. Olt, avînd trei copii în întreţinere întreabă dacă beneficiază de reducerea impozitului pe venit avînd în vedere că soţul este student la curs de zi şi primeşte bursă ? Dispoziţiile legale în vigoare — vă răspunde consultantul nostru juridic — prevăd că angajaţii care au un salariu tarifar brut pînă la 2 500 lei lunar beneficiază de reducere cu 30 la sută a impozitului, dacă întreţin mai mult de 3 persoane. Persoanele în întreţinere, pentru care se acordă reducerea impozitului cu 30 la sută sînt acelea care trăiesc exclusiv din mijloacele salariatului şi care, indiferent că sînt sau nu rude cu acesta, nu au nici un fel de venit propriu. În numărul persoanelor în întreţinere nu se socoteşte şi salariatul respectiv. Persoanele care primesc burse, pensii sau sînt în întreţinerea statului nu se includ în numărul celor considerate în întreţinerea salariatului. Aşadar, dv. nu puteţi beneficia de reducerea impozitului pe venit cu 30 la sută.

ÎN LEGĂTURĂ CU ANULAREA DESFACERII CONTRACTULUI DE MUNCĂ

I.E.R. Cluj întreabă dacă desfăcîndu-i-se contractul de muncă în temeiul art. 20, lit. d. Codul Muncii, iar instanţa judecătorească a hotărît reîncadrarea sa la 10 septembrie 1970, însă n-a fost în fapt reîncadrat, cine-i plăteşte salariul. Iată răspunsul :

În cazul anulării desfacerii contractului de muncă, unitatea este obligată să reîncadreze pe angajat în funcţia avută şi să-i plătească pe timpul cît acesta a fost lipsit de cîştigul său ca urmare a desfacerii contractului de muncă, o despăgubire calculată pe baza cîştigului mediu. Această despăgubire, pentru timpul anterior pronunţării hotărîrii definitive prin care s-a dispus reintegrarea, nu poate depăşi cîştigul pe ultimele 45 de zile. Întrucît măsura nelegală a desfacerii contractului de muncă a fost anulată, angajatul trebuie să fie reintegrat în muncă. Unitatea este obligată să plătească angajatului despăgubiri pe întreaga perioadă în care din culpa unităţii, angajatul a fost împiedicat să lucreze. Persoana vinovată de neexecutarea hotărîrii de reintegrare răspunde faţă de unitate integral pentru plata despăgubirilor pe timpul de la pronunţarea hotărîrii şi pînă la executarea definitivă a acesteia (art. 21/1 Codul Muncii). Angajatul trebuie să stăruie în realizarea obiectivului principal al hotărîrii, respectiv reintegrarea în muncă şi în cazul în care unitatea refuză să-l primească la lucru să ceară instanţei de judecată să oblige unitatea să-i plătească despăgubirile la care are dreptul.

— **Tulcea :** Dacă aţi ocupat funcţia de şef serviciu, pentru care indicatorul de studii şi stagiu prevede „studii superioare" avînd derogare pentru studii superioare, puteţi fi încadrat pe o funcţie de execuţie la care se cer studii superioare (ex. economist), dacă nu vi s-a retras în mod expres derogarea. (A se vedea adresa 13121/1963 a Comitetului de stat pentru probleme de muncă şi salarii).

POŞTA

DORINA IORDACHE — Bucureşti : Adresaţi-vă cu actele de vechime la Direcţia pentru problemele de muncă şi ocrotiri sociale. Dv. aţi putea ieşi la pensie numai dacă aţi fi lucrat 20 de ani în funcţia de corist în ansamblurile muzicale profesioniste.

GHEORGHE PETRESCU

Redacţia „Magazinului" mulţumeşte pe această cale tuturor cititorilor şi colaboratorilor, tuturor celor ce i-au adresat felicitări cu prilejul Anului Nou.

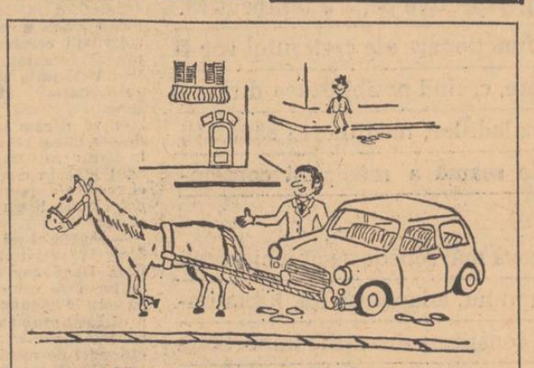

Să mai spună cineva că poluez atmosfera
Desen de Dan Sincovici, elev al liceului „Ion Neculce" din Bucureşti

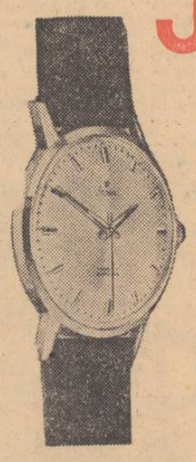

STOWA

UN CADOU UTIL, CEASUL DE MINĂ STOWA

De vînzare la magazinele „Bijuteria" din principalele oraşe din ţară

PUBLICOM

M. — SNAGOV. *Vă indicăm : vitamina A drageuri, sirop HECOGEN şi Rovitrat.*

F. F. G. *Este necesar să se precizeze etiologia micotică sau bacteriană. Tratamentul se va stabili după examenul de laborator. Şi faringita poate avea aceeaşi etiologie. Veţi face investigaţiile obligatorii.*

P. V. — BUCUREŞTI. *Sînteţi descurajat de insuccesele diverselor tratamente aplicate pînă în prezent. Vă sfătuim să vă adresaţi specialiştilor clinicii de dermatologie — Spitalul Colentina. Pînă atunci vă recomandăm spălături locale cu bicarbonat de sodiu şi badijonări cu vitamina A şi B6.*

GH. MARIN — pensionar. *Vă recomandăm să luaţi legătura cu secţia prevederi sociale din cadrul municipiului dv.*

C. VIDA — Dorohoi. *Vă recomandăm să luaţi legătura cu direcţia spitalului de chirurgie plastică şi reparatorie. Adresa : str. Arhitect Mincu nr.7 — Bucureşti.*

M. V. — Cîmpulung Muscel. *Din cele relatate de dv., bănuim o infecţie micotică sau bacteriană. Este obligatoriu un examen de laborator al secreţiei. Centrul dermatologic al Ministerului Sănătăţii este în cadrul Spitalului Colentina, şoseaua Ştefan cel Mare.*

A. Z. — judeţul Maramureş. *Depilarea se efectuează în cadrul cabinetelor cosmetice.*

L. S. — Lugoj. *Este bine să urmaţi indicaţiile medicilor din localitatea dv. Adresa policlinicii speciale cu plată din Bucureşti este : str. Negustori nr. 1.*

KAROL — jud. Bacău. *În cazul fetiţei dv. vă recomandăm clinica de urologie — spitalul Fundeni — Bucureşti, sau aceeaşi clinică din Iaşi. Dacă nu se va găsi nimic organic malformativ sau lezional vă veţi adresa serviciului de neuro-psihiatrie pentru a rezolva şi tulburările de comportare ale fetiţei.*

ÎNGRIJIŢI-VĂ SĂNĂTATEA

DARABAN ION — Hunedoara. *Vă mulţumim pentru aprecieri. Vă indicăm adresele din Bucureşti care vă interesează : Clinica ORL — spitalul Colţea şi spitalul de chirurgie plastică şi reparatorie din str. Arhitect Micu 7.*

M. MALIŢA — Dr. Petru Groza. *Vă sfătuim să internaţi fetiţa în clinica de dermatologie din Cluj*

B. P. — Mureş. *Sîntem de acord cu dv. Evident diagnosticul nu se poate preciza prin corespondenţă, este obligatoriu şi un examen clinic. Nouă ne revine un rol de îndrumare. Aţi descris clar simptomele dv. Vă recomandăm mai multă încredere. în posibilităţile dv. Veţi face tratament o perioadă de 20 de zile cu NAPOTON şi ne veţi relata rezultatul. Referitor la cea de a doua problemă : probabil excesul de lichide este în legătură cu concentraţia crescută a clorurii de sodiu din alimentaţie. Încercaţi un regim hiposodat şi urmăriţi cantitatea de lichide ingerate. Medicii dv. din localitate vă vor face investigaţii, pentru a exclude posibilitatea unui diabet insipid.*

IULIA — Timişoara. *Vă recomandăm să renunţaţi la amital şi dacă persistă tulburările veţi lua pentru perioade scurte Bergonal.*

L. G.D. — jud. Vrancea. *Vă recomandăm o consultaţie la serviciile neuro-psihiatrie şi endocrinologie.*

H. H. H. — Buzău. *Aceeaşi indicaţie şi pentru dv. Adresa policlinicii : str. Negustori 1. Bucureşti.*

F. P. — Rădăuţi. *Deşi după descrierea dv., este dificil să ne orientăm, credem că un examen la specialiştii clinicii de chirurgie din Iaşi ar fi util*

GHEORGHIU DUMITRU — Bucureşti. *Pentru Vitiligo se încearcă multe tratamente însă rezultatele nu sînt proporţionale cu eforturile. Vă sfătuim să aplicaţi apă de colonie la nivelul regiunilor depigmentate, expunîndu-le imediat la acţiunea razelor solare.*

Dr. Ana MURGULEŢ

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Opt întrebări de perspicacitate

În continuarea testului de perspicacitate vă prezentăm acum restul de întrebări :

1. Un fermier a avut 17 oi și, la un moment dat, i-au murit toate, afară de nouă. Cîte oi i-au mai rămas ?

2. Care este rezultatul următoarei adunări :

$$\begin{array}{r} 30 \\ \frac{1}{2} \\ \hline \end{array} \quad \text{@} \; 10 = \; ?$$

3. Doi șahiști joacă fiecare cinci partide de șah. Poate avea fiecare același număr de victorii ?

4. Există trei mere. Iei două din ele. Cîte mere ai ?

5. Un arheolog descoperă o monedă de aur, datată 47 î.e.n. Moneda era falsă, sau autentică ?

6. O femeie dă unui mecanic 50 dolari. Femeia este sora mecanicului, însă mecanicul nu este frate cu femeia. Este totuși posibil așa ceva ?

7. Cîte animale din fiecare specie a luat Moise pe corabia sa ?

8. Este oare legal în S.U.A. ca un bărbat să se căsătorească cu sora văduvei sale ?

Și acum, stimați cititori, punîndu-vă mintea la contribuție și acordîndu-vă cîte un punct pentru fiecare răspuns bun, veți ști cum stați cu capitolul „perspicacitate", ținînd seama și de aprecierile totalurilor de puncte, indicate în numărul anterior al revistei noastre. În orice caz, se spune că rezultatul cel mai slab se obține dacă se totalizează doar patru puncte.

Vă dorim să obțineți însă punctajul maxim, dar fără... „ajutoare". Este o probă individuală, și nu de colectiv !

O curiozitate matematică

Astăzi, toată lumea cunoaște tabla înmulțirii. Dar, probabil că sînt mai puțini aceia care știu că înmulțind pe 9 cu primele 10 numere, de la 1 la 10, rezultă numere la care, adunînd cifrele ce le compun, obținem tot cifra 9. Pentru verificare, să urmărim calculele expuse în continuare :

9×1=9		= 9
9×2=18	1+8	= 9
9×3=27	2+7	= 9
9×4=36	3+6	= 9
9×5=45	4+5	= 9
9×6=54	5+4	= 9
9×7=63	6+3	= 9
9×8=72	7+2	= 9
9×9=81	8+1	= 9
9×10=90	9+0	= 9

Este interesant de remarcat că dacă înmulțim pe 9 și cu alte numere, mai mari, suma cifrelor rezultatului obținut va da tot 9. De exemplu :

9×34=306
3+0+6=9

Dar aceasta nu este adevărat pentru orice număr. De pildă :

9×11=99
9+9=18

Constatăm însă că adunînd cifrele acestui rezultat, adică ale lui 18, se obține tot 9. Ați putea spune care sînt numerele cuprinse între 10 și 100, pentru care, prin adunarea cifrelor rezultatului înmulțirii cu 9, nu se mai obține direct 9 ? În legătură cu aceste numere, se poate stabili vreo regulă ?

Răspunsuri la întrebările publicate în numărul trecut

Nouă întrebări de perspicacitate

1. Numai o oră, întrucît ceasornicul nu face deosebiri între ziuă și noapte.

2. Firește, există în calendar, fără însă a fi sărbătoare națională.

3. Evident că... un chibrit, sau bricheta !

4. Una singură : aceea în care s-a născut. A nu se confunda cu sărbătorirea zilei de naștere.

5. Indiferent unde ar trăi poate fi vreodată îngropat un om care trăiește ? Evident că nu, dar vă rugăm să nu vă gîndiți la fachiri.

6. De bună seamă că toate lunile au minimum 28 zile, chiar și în anii nebisecți. Deci, toate lunile vor avea 28 zile.

7. Într-o oră. Prima pilulă o ia la început, apoi încă una, după o jumătate de oră și pe cea de-a treia, peste o altă jumătate de oră. În total, deci, o oră.

8. Există un singur loc pe glob unde, construind o casă, toate laturile sale sînt îndreptate către sud. Acest loc este Polul Nord. Firește că, dacă ai o casă la Polul Nord, iar de ea se apropie un urs, blana acestuia nu poate fi decît albă, întrucît acolo este imperiul urșilor albi.

9. Numai 2 km, pentru că, după 2 km se ajunge în centrul pădurii, iar după aceea, nu se mai „intră" în ea, ci se „iese".

Descoperirea neutronului

Descoperirea neutronului a avut loc în 1932, în Anglia, la Cambridge, în laboratorul fizicianului Rutherford, iar nu la Los Alamos, în S.U.A. și cu atît mai puțin în laboratorul lui Ramsay, care era englez, de asemenea, dar nu a lucrat niciodată în S.U.A., pe lîngă faptul că a trăit mai înainte de perioada la care ne referim. Primele rezultate cu privire la aceste studii au fost publicate de fizicianul Chadwick, care este în realitate descoperitorul neutronului. El a fost numai sprijinit de Rutherford, maestrul său, ce presupusese însă existența neutronilor, teoretic, cu șaptesprezece ani mai înainte.

Ing. Liviu MACOVEANU

COPLEȘITOAREA SINGURĂTATE

de Mihai STOIAN

Curier

„Tovarășe curier,

De multe ori am luat o hîrtie de scris, mi-am așezat-o dinainte și am stat pe gînduri dacă să mă destăinuiesc sau nu dv. Însă de fiecare dată am rupt foaia, zicîndu-mi că poate nici dumneavoastră nu mă veți înțelege, așa cum nu mă înțeleg cei din jur. Am 25 de ani (ce enorm), pînă acum cîțiva ani și ceva (mai precis pînă la 1 aprilie 1967) am locuit într-un oraș de pe malul Dunării.

La data sus menționată fiind victima unui accident de circulație, am întrerupt serviciul, rămînînd în diferite spitale din Capitală. Simțindu-mă mai bine în primăvara anului trecut m-am reangajat în aceeași unitate unde lucrasem pînă atunci.

În toamna aceluiași an — 1969 — m-am internat din nou în spital, la București, deoarece nu puteam să mai merg nici 20 de metri. Mi s-a făcut o operație nouă la picior. Au urmat dureri de toate felurile, și sufletești, suferințe etc., etc. Acum sînt pensionată temporar pe caz de boală, locuind la părinți.

Mă simt atît de singură, singură cuc, nimeni nu-mi deschide măcar ușa să mă întrebe de vorbă. Din zi în zi singurătatea mă copleșește mai mult. Am fost într-o stațiune balneară, am zis (plină de bucurie) că aici voi fi mai puțin supărată și îmi voi putea face și eu o prietenă, un prieten. Dar și aici am avut mai multe necazuri și am fost mult mai supărată după cum gîndeam eu. Colegele cu care locuiam în cameră mi-au zis că nu mă pot lua cu ele la plimbare, cinema etc. asta prin faptul că, în urma accidentului, am rămas cu un mic defect la picior.

M-am întrebat și continui să mă întreb : oare de ce nu mă luau și pe mine cu ele ? Poate că, dacă nu mi s-ar fi întîmplat asta, n-aș mai fi fost în stare să mă destăinuiesc dumneavoastră... Zi de zi, închisă în casă, pling, pling ajungînd să-mi spun că nu mai am pentru ce trăi. N-am mai văzut un film, un spectacol, de luni și luni de zile. Acum o săptămînă mă aflam la București, mi-am zis că pot să văd și eu un film, în sfîrșit, da, am luat chiar bilet, însă spre nefericirea mea n-am mai ajuns să-l văd, deoarece mai mulți tineri au zis cu voce tare: „Iată mă, a venit și șchioapa asta la film".

M-am simțit nu știu cum și am plecat mai mult plîngînd că nu găsesc și eu un „OM" care să mă înțeleagă.

Mi-am înfundat și eu viața în cărți, dar nu e de-ajuns. Mă gîndesc cu groază că trebuie să încep serviciul și voi fi din nou mult mai decepționată, văzînd cu ochii cum fug colegele de mine.

Mă opresc aici (deși aș mai avea destule, chiar prea destule de spus, însă nu mai am tărie necesară pentru a le da glas). Am ferma convingere că dumneavoastră mă veți înțelege și veți publica rîndurile mele la rubrica dv., poate se va găsi cineva cu suflet să-mi scrie, pentru a avea pe cineva cui să-i scriu și care să mă înțeleagă deplin. Ce sfat îmi dați ?

Mulțumesc anticipat,
LENUȚA DINU
comuna Sohatu, județul Ilfov"

Am mai avut prilejul, din nefericire, să scriu despre lipsa de sensibilitate a unora (ca să mă exprim delicat, ocolind epitetul mai potrivit lor : „grosolani"), provocatoare de teribile suferințe pentru cei aflați într-un necaz, cum ești dumneata, stimată Lenuța Dinu. Întrebarea finală „Ce sfat îmi dați ?" nu-i chiar ușoară pentru mine, căci — evident — greu de sperat că toți oamenii, subit, vor deveni delicați, echitabili etc. Pădure fără uscături... Soluția nu vine, neapărat, din afară, ci — aș crede — dinăuntrul aceluia supus nedreptei presiuni exercitate de ceilalți. Fără un echilibru propriu, suferința dumitale (dincolo de bariera pe care ți-o impune defectul fizic) nu va înceta. În primul rînd, cu o luciditate fie și dureroasă, trebuie să te impaci (cît de cît) cu condiția fizică pe care o ai la ora actuală. Pe temeiul acestei „acceptări", încearcă să-ți detectezi realist calități și defecte care nu țin, în nici un caz, de infirmitatea la care te-ai referit. Așadar, după cei vei avea un punct de vedere ferm asupra propriei dumitale valori, presupun că nu vei mai fi o simplă frunză la voia întîmplării, gata să zboare de colo, colo, de cum suflă un vînt de grosolănie și inconștiență (vezi scena de la cinematograf, cu „vitejii" cavaleri). Desigur, de la... sfaturi, la punerea lor în practică, e o cale destul de lungă și complicată, care ține enorm de tăria, de voința individului pus la încercare. Oricum, ar fi poate timpul ca după trei ani (de la accident) să înțelegi (și, repet, *să accepți*) o realitate crudă, dar strictă : ai o infirmitate, iar reacția oamenilor, a trecătorilor, curiozitatea și... interesul lor cînd te întîlnesc, ține mai mult de natura umană, decît de răutate. Pe semne că vei mai auzi, la viața dumitale, pe cite unul, rostind „Sărmana, păcat de ea, e tînără" sau mai știu eu ce text lipsit în fond de noimă, probă a unei „mile" umilitoare, de care n-ai nici o nevoie. De fapt, dac-ai porni pe ulița sau pe stradă avînd o singură mînecă la palton (cu brațul întreg, la locul lui), curiozitatea firească a oamenilor n-ar rezista, și toți ar întoarce capul. La fel și cu infirmitatea... Bineînțeles, departe de mine gîndul de a-ți sugera să te obișnuiești și cu... vulgaritatea și bădărănia unora, dar ceva trebuie întreprins pentru ca procentul de risc pe care ți-l asumi ieșind în lume, să nu te mai atingă fundamental. Cunosc oameni de bun simț și suflet care, înfrîngîndu-și mărunta curiozitate, atunci cînd întîlnesc un infirm, întorc în mod voit capul, însă în direcție contrarie. E un fel de pudoare, de act de delicatețe care vi se cuvine dumneavoastră, celor aflați în impas fizic, fără să fi avut vreo vină, se înțelege. Din păcate, deși nu confirmă nici o regulă, excepțiile vă înveninează viața. Ce zici ? Încerci „soluția" mea ? Și îmi scrii dacă scrisorile pe care cititorii noștri ți le vor expedia, fără îndoială, te-au ajutat să depășești complexul de inferioritate în care ai nimerit ? Aștept...

BINE FACI, BINE GĂSEȘTI!

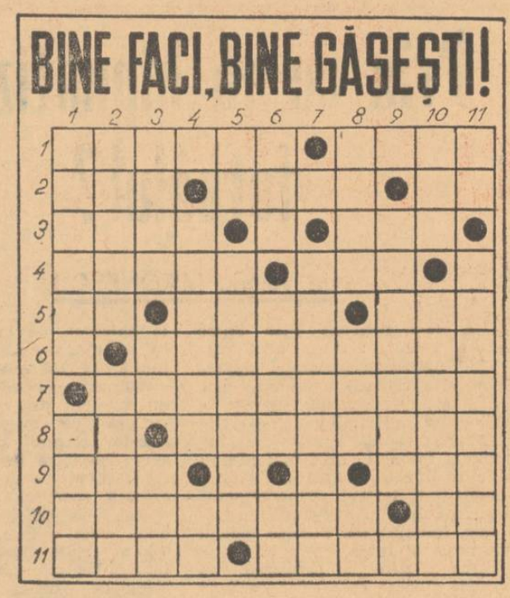

ORIZONTAL : 1. A spune „Bun venit !" — Un sentiment de... bine. 2. Producție poetică în care se glorifică faptele bune. (pl.) — A înota cu binișorul... (fig.) — În esență ... bine ! 3. Pictor spaniol — Zeitate română. 4. Se cunosc bine... (sing) — Opusul binelui, dar... în limba franceză. 5. „Este bine așa"... (fig.) — Localitate în S.U.A. — Amor nesfîrșit ! 6. Om care face binele. 7. Servește în vederea unui scop bun. (pl). 8. Alfa și omega. — „Bine zici !"... cu alte cuvinte. 9. Cadă pentru vinificare. (reg) — În acest loc. 10. O unire strînsă. — Vechi dialect francez. 11. Cea mai bună notă. — Bine dispusă.

VERTICAL : 1. Bine legată... (fig.) — Sultan al Marocului. 2. A stringe la un loc. — Poftă de mîncare. 3. Seamănă foarte bine. (adj.) — În colț ! — Lampă de radio. 4. „Bine faci, bine găsești !" — Bine... vocalic ! 5. Perete ! — Autorul piesei de teatru „Noaptea este un bun sfetnic". 6. Metal scump. — Specie de conifere. (pl.) — Aurel Vlaicu. 7. O argumentare bună. 8. Cea mai bună ființă... — Țese bine... — În rest 9. A efectua operațiile necesare. (tehn.) 10. Mișcare făcută cu binișorul. (adj.) — Minune. 11. Cel nou trebuie să fie mai bun decît cel vechi... — Activitate a puterii de stat.

Amelia ODEANU

Cuvinte rare : LUIZ — MEN — CITO — ZAC — AZIZ — CBC

REBUS

De piatră...

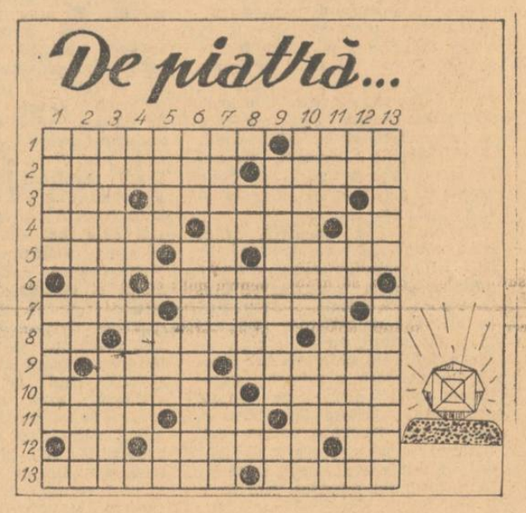

ORIZONTAL : 1. Pietre prețioase — Piatră pentru ascuțit unelte tăioase. (reg). 2. Se face din piatră, la baza caselor (pl.) — Unitate de măsură pentru pietrele prețioase. 3. Pietre scoase din clădire ! — Podoabă cu pietre prețioase. (uneori ! N.R.) 4. Acoperită cu zăpadă — Acolo se folosesc pietre de măcinat (pl) — Vas de lut sau de piatră. 5. Salcim (pop.) — Pietre de pe stradă ! — Se folosește ca piatră prețioasă. 6. La ieșirea din Cugir ! — Dozarea... pietrelor prețioase. 7. Împodobit uneori cu pietre scumpe — Aprins. (fig.) 8. Sodiu — Comună în jud. Buzău — Fructul oprit... 9. Antilope din Celebes — Produc un fel de pietre prețioase... 10. Laturi — Lat (pop.) 11. Cea mai veche corabie — Lovește bilele de biliard — Unitate engleză de lungime. 12. Scoase din (piatră) seacă ! — Se împietrește în contact cu apa — Două pietre de aceeași valoare, pentru inele ! 13. Piatră care de mulți ani se află în municipiul Turda — Unelte folosite de ciopitorii în piatră.

VERTICAL : 1. O piatră mai mare... — Poate fi „de piatră"... la figurat. 2. Se ocupă printre altele cu tratamentul „pietrelor"... — Piatră în Carpații meridionali. (adj). 3. Lovește piatra pînă sar scintei... (reg. pl.) — Piatră de ascuțit briciul. 4. Pietre din mare ! — În vîrful stîncii ! — Piatră în satul Izvorul dulce, din jud. Buzău. 5. Piatră din comuna Odăile, în același județ — Rîu în Birmania — Primele pietre din Carpați ! 6. Refren popular. — Strălucitor ca diamantul. 7. Varietate de carbon, folosită ca piatră prețioasă (pl.) — Atac de altădată. 8. La topor ! — Năzuit (fig.) — Pietre de pe piscurile Ceahlăului ! 9. Piatră din Carpați (adj.) — Nicu Dumitriu. 10. Sursă de piatră — Firmă comercială italiană. 11. Exclamație de entuziasm — Cadențată. 12. Sunet de trompetă — Piatra... oltenilor — Construcție secundară a unei clădiri. 13. A expune la vedere — Axul roții unei mori de apă.

Al. GALIȘ

Cuvinte rare : ANOA — IARD — LOI — ORITA

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

ANUL NOU 1971

ORIZONTAL : Moș Gerilă — De — Articol — Pian — Sar — Amuzante — Isac — Azi — Si — Net — Ani — Cina — Ul — Lt — Era — In — T — Gura — Alb — I — Aromate — Drum — Alice — A — Ara — Avint — Frezat — Cataif — Stiri — Es — Tic-tac — Ie.

LA MULȚI ANI !

ORIZONTAL : Ciaikovski — Ere — Mileniu — Hind — Lad — Er — O — Arp — Hin — A — Vg — Argument — Hugo — Tello — Sadoveanu — R — En — Ien — T — Z — Cal — Rio — Tic — O — Arbuzov — E — Luca — Solari

STELE...

ORIZONTAL : Ket — Slavici — O — Omescu — Animal — Gi — Tomozei — Sb — Anteriu — Una — E — Leul — Nai — Eger — Ns — Amator — Its — Icar — Esenin — Curent — Ida — Ic — E — I — Trifazică — Aleși — S — Tat — L — Ni — Tăutu — Robi — Ursa — Cărți — Ot — Aștri — Actori.

HIBERNALA

ORIZONTAL : Nas — Demetriad — En — Tănase — Ora — Admis — Cehov — N — Gear — Den — M — Hg — Ur — Ovidiu — Soa — Solomonescu — Mer — Tan — Preda — Inari — Sc — Ipos — R — Novikov — Tna — Es — M — Tirani — S — Aerată — Olecăi — Fanciotti — An.

CE PĂRERE AVEȚI ?

1. Era cu mult mai mic și avea patru copite.

2. Și în S.U.A. și în Franța există orașe cu aceeași denumire.

3. Nu. Pentru prima oară, ea a fost aplicată de Ericsson în anul 1838.

4. Cu 200 miligrame.

5. Strauss — fiul.

6. Portocaliu aprins.

7. În Australia și în Europa (cu excepția zonei Gibraltarului).

8. Maire.

DIN CELE OPT...
(soluție)

1) 2 cu 5. 2) 4 cu 8. 3) 1 cu 7.

ALPHONSE ALLAIS — O CAUZĂ NOBILĂ

MICA BIBLIOTECĂ „MAGAZIN"

Un oarecare baron Gustave-Henri-Julien Baldequin de Grandpieu își reținuse un loc în rapidul care trece noaptea prin gara Dijon, îndreptîndu-se spre Nisa, căci trebuie să vă spun că nobilul mai sus pomenit locuiește într-un castel situat prin acele meleaguri. Vremea este foarte frumoasă. Baldequin se duce pe jos spre gară, printr-o pădurice care scurtează drumul. Avînd cu el trei mii de franci, nu ascunsese acest lucru lui Valentin, credinciosul lui grădinar, în care, de altfel, avea toată încrederea, încredere nejustificată, după cum veți putea judeca singuri, căci Valentin, își însuși cei trei mii de franci, după ce îl străpunsese atît de multe ori cu un cuțit pe bunul său stăpîn încît provocă, așa cum își închipuia el, moartea baronului.

...În timpul acesta, vizitiul Jean și valetul Edmond, după ce înregistraseră în gara Dijon bagajele stăpînului lor, baronul Gustave-Henri-Julien-Baldequin de Grandpieu, își exprimară mai întîi uimirea, apoi neliniștea văzînd că sosește rapidul, fără ca stăpînul lor să fie acolo, și plecă apoi fără el.

Edmond se grăbise totuși să identifice locul numerotat și reținut și să pună pe el sacul și pătura.

— Domnul baron a întîrziat desigur, spuse Jean.

— Baronul să întîrzie ! Ei bine, dragul meu nu-l cunoști deloc. Baronul vine totdeauna exact.

— Atunci ce să fie ? Un accident ?

— Mai degrabă o nenorocire.

La castel, unde iapa cenușie îl aduse înapoi în mare galop, nici urmă de baron și nici vești de la el.

Baronul își luase rămas bun de la toți, își aprinsese pipa și plecase foarte vesel.

Ultimul care îl văzuse la poarta parcului, fusese Valentin.

— Valentin ! Valentin ! Valentin !

Cu toată zarva, Valentin nu apăru.

Urcară în camera lui și ce descoperiră ?

. . . . . .

Nu vă cutremurați încă !

Îl găsiră pe Valentin dormind cu pumnii strînși.

— Ei, porcule, știu că ți-e somn !

— Ce-i ? Ce-i ? Ce s-a întîmplat ?

— Baronul n-a fost la gară.

— Baronul ? Dar unde era ?

— Nu știm nimic.

— Haida de !

(Mărturisiți, încîntătoare cititoare și voi, subtili cititori, că dacă n-aș fi fost atît de prost să vă informez cine-i ucigașul baronului n-ați fi bănuit că el este Valentin, acest om de treabă, care dormea atît de adînc).

După o oră, cadavrul baronului Gustave-Henri-Julien-Baldequin de Grandpieu fu descoperit în pădurice.

Cadavrul lui ?

Nu !

Să ne mulțumim să spunem că trupul lui deocamdată. Baronul mai respira încă. Slab, dar respira. Își reveni după cele cîteva clipe necesare pentru a rosti aceste cuvinte, de o importanță, din punct de vedere judiciar, care nu vor scăpa nimănui.

Desen de Dorin DIMITRIU

— Valentin m-a ucis !

— Valentin ? întrebă medicul, care îi dădea îngrijiri grabnice. Care Valentin ?

— Valentin, Grădinarul meu cel bun.

Apoi baronul Gustave-Henri-Julien Baldequin de Grandpieu se prăbuși mort.

Sau cel puțin, așa se crezu.

Căci această moarte aparentă nu era decît o comă din care bietul om nu-și reveni decît după multă vreme.

Arestat imediat, Valentin tăgădui ca un ticălos ce era. Dar cei trei mii de franci, bietul meu Valentin, care au fost găsiți într-un vas vechi de flori, sînt economiile tale?... Și ceasul acela, cu stema familiei Grandpieu ?... Și bijuteriile ?

Ah, se poate spune într-adevăr că baronul Gustave-Henri-Julien Baldequin de Grandpieu are o sănătate de fier. Nu știu dacă o să mă credeți, dar el s-a vindecat de răni, de rănile acelea îngrozitoare. După trei luni era pe picioare și destul de sănătos ca să vină să depună mărturie la curtea cu juri din Dijon, unde se judeca procesul lui Valentin.

. . . . . .

Mă veți crede sau nu mai departe, dar Valentin fu achitat.

Mai mult încă, își reluă imediat serviciul la baron, ba acesta îi urcă chiar simțitor leafa.

Minune ! veți exclama.

Nu, urmarea foarte simplă a unei piedoarii abile și a unei logici implacabile !

Vom publica această piedoarie în numărul viitor.

Traducere de Paul B. MARIAN

UMOR STRĂIN

— Mi-am făcut o rochie de culoarea cerului.
(DOMENICA DEL CORIERRE)

Un nebun prinde un purice și îl aruncă pe fereastră.

— Crezi că are să moară ? îl întreabă alt nebun.

— Cu siguranță. L-am aruncat doar cu capul în jos...

— Cu ce-am cîștigat la ruletă — a zis într-o zi prietenilor săi Tristan Bernard, mi-am cumpărat o beretă marinărească. Cu ce-am pierdut pute-am să-mi cumpăr un iacht...

— Ospătar, pe fundul ceștii mele este o muscă. Ce înseamnă asta ?

— Nu știu, domnule, întrebați-o pe colega mea, ea știe să ghicească în cafea.

Elevii unei școli din Londra, urmau să întocmească o lucrare avînd tema „Dacă aș fi director". Toți elevii scriau de zor numai Tom stătea liniștit. La întrebarea profesorului de ce nu scrie, Tom răspunse calm : „Aștept secretara".

★

Mister Brown citește ziarul cu glas tare : Statisticile arată că din 200 de bărbați numai unul atinge înălțimea de 1,90 m.

— Ciudat, remarcă soția sa. De fiecare dată cînd merg la cinema în fața mea stă tocmai acest al 200-lea...

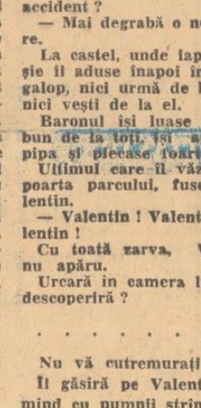

— ...Și las-o să fiarbă 10 minute înainte să adaugi legumele...
(DAILY MIRROR)

— Psst ! Giorgio, spune-mi cum se închide televizorul ?...
(LA SETTIMANA ENIGMISTICA)

— Mamă nu mai pot, m-am certat cu George. Vin la tine.

— Cum, Luiza, vrei să-i dai această satisfacție ?

★

Judecătorul către acuzat :

— Poți dovedi că ești nevinovat ?

— Firește, dar dați-mi timp să mă gîndesc.

— Bine, îți dau cinci ani.

— Exact cum m-am gîndit, dragă Watson — o scrisoare a șantagiatului...
(DAILY MIRROR)

★

— De ce ți-ai vopsit automobilul jumătate roșu și jumătate albastru ?

— Pentru ca în caz de accident, martorii să se contrazică.

— Bună ziua scumpul meu ! Lasă-mă să ghicesc ce cadou mi-ai adus în acest pachet...
(QUIZ)

Un texan bogat intră într-un hotel urmat de un număr impresionant de hamali care duc schiuri și echipament de munte.

— Dar, domnule, aici nu avem zăpadă ! îi spuse directorul uluit.

— Știu răspunde cu indulgență texanul. Va sosi cu restul bagajului... va sosi...

★

Un afiș într-o grădină zoologică :

„Copiii rătăciți de părinți trebuie să fie conduși în pavilionul micilor mamifere".

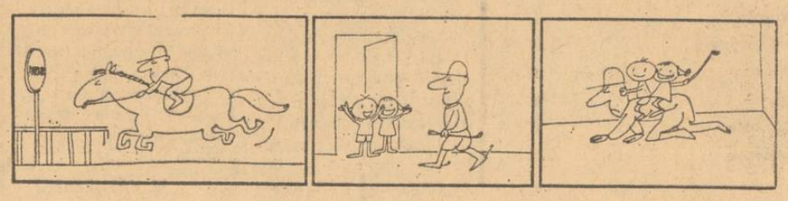

Poveste fără cuvinte
(QUIZ)

Prin ce vă hipnotizează fotbalul?

de Valeriu MIRONESCU

A fost întrebat Pier Paolo Pasolini: Prin ce vă hipnotizează fotbalul? Spiculescu din răspuns: Fotbalul este ultima reprezentație sacră a timpului nostru. Toate celelalte ritualuri sacre sînt în declin, numai fotbalul ne-a mai rămas. Fotbalul este spectacolul care a substituit teatrul. Cinematograful n-a fost în stare să-l substitue, fotbalul, da. Fiindcă teatrul e raportul între un public în carne și oase și personaje în carne și oase care acționează pe scenă. În timp ce cinematograful e un raport între o adunare în carne și oase și un ecran, al umbrelor. Fotbalul, dimpotrivă, e din nou un spectacol în care o lume reală, aceea de pe băncile stadioanelor, se măsoară cu protagoniști reali, atleții de pe cîmpul de joc care se mișcă și se comportă după un ritual precis...

Extrasul de mai sus provine din declarații făcute cu ocazia unei anchete a revistei „L'Europeo" cu privire la relația gazetari sportivi — scriitori. La urma urmei însă, e o anchetă asupra fotbalului ca fenomen sportiv de amploare.

Pasolini, un suporter cu o viziune specială, rafinată. M-a făcut să mă întreb dacă nu cumva mulți oameni de teatru se dau în vînt după fotbal tocmai din cauza asemănării dintre cele două populare spectacole. Păcat că nu se petrece și atracția în sens invers. De asemenea, aș remarca faptul că nu există și nu vor exista piese fotbalistice „clasice", repetabile după dorință. Celebrul meci Italia — R. F. a Germaniei nu se poate reprograma, e posibil să-l revedem numai cu ajutorul peliculei. Chiar sub o regie perfectă, aceeași actori sînt incapabili să repete o partidă faimoasă sau banală. Tragedia recentă, Celtic-Rangers, rămîne unică; un meci oarecare, jucat de copii, este și el un unicat.

Revenind la anchetă, n-aș vrea, totuși, să vă introduc în hățișurile problematicei, diferită mult de a noastră sau să vă pun la curent cu ultimele cîștiguri de stil ale polemiștilor. La noi în publicațiuni nu ne stă în uzanță jetul de chinoroz iar vorba buruienoasă e plivită agrotehnic. Nici altele: de pildă, prozatorul Oreste del Buono, spune că Iliada e istoria unei echipe glorioase plecate să joace „în deplasare", deci, mitizează într-un fel fotbalul. Noi însă, îl miticizăm. Oh, soare al anticei Sirii și idol al Ammoniților, oh, Belfegoare, stimabile, te durea stiloul să mă pui antrenor la handbal, nu la fotbal? Așa, ca să ajung de-adevăratelea în finală, la München?

Autorii anchetei au crezut la un moment dat că l-au strîns cu ușa pe Oreste del Buono. Acesta tocmai declarase că, spre deosebire de alți numeroși confrați, el nu se amestecă în cronica sportivă. Și a fost întrebat: De ce atunci ai scris două cărți despre Rivera? Prima a scris-o fiindcă e milanist infocat de mic copil. Avea un coleg de bancă, mai voinic, care-l bătea dacă-l prindea că ține cu Inter! Dar a doua? Cînd Rivera a fost luat drept țintă de către critici, plăcerii de a scrie o carte i s-a adăugat aceea a prieteniei față de acest om care-i avea pe toți împotriva lui. De ce îi avea contra lui? — au întrebat mai departe anchetatorii.

Răspuns: Provoca polemică faptul că un fotbalist răspundea criticilor săi, se spune, sau mai bine, se spunea atunci, că fotbaliștii trebuie să vorbească numai pe limba sportului. În acest caz concret, să vorbească cu picioarele...

Continuîndu-și ideea în alte răspunsuri, scriitorul arăta că polemica stîrnită de Rivera a fost de un mare bine pentru fotbal, a creat figura jucătorului care discută, s-a încetățenit responsabilitatea la jucător față de ceea ce gîndește. Astăzi, jucătorii sînt oameni, nu picioare — încheie del Buono.

Sînt țări în care pe oamenii de litere nu-i prea interesează sportul. E drept, pe-acolo nici fotbalul nu-i grozav. După cum se vede însă, în peninsula aceea înfiptă cu pintenul în Mediterana, literații ard în tribune și în redacții. Giansiro Ferrata spune că trei dintre poeziile lui Saba reprezintă ceea ce s-a scris mai frumos despre fotbal. L-aș parafraza zicînd că în „Scînteia tineretului" au apărut vara trecută cîteva portrete care sînt cele mai sensibile rînduri ce s-au așternut vreodată pe hîrtie despre fotbaliști, ca oameni și sportivi. Gazetarilor le este dat să informeze și să comenteze despre faptele din lumea fotbalului. Altfel se prezintă acest front al publicisticei sportive cînd își face apariția artileria grea, alimentată cu scrieri de calibru. Vîlvătaia de opinii stimulează sute de mii de suporteri și-i îndeamnă spre stadioane. Iar atunci cînd, iarna, jocul încetează, îi ia locul fotbalul vorbit din ziare și reviste, întreținînd pasiunea noastră de suporteri. E vremea să ne așezăm la gura sobei...

INTERMEZZO CU...

„NUMĂRUL UNU"

de Ioan CHIRILĂ

Numărul nostru 1, adică Ilie Năstase, nu este doar cel mai bun sportiv al anului 1970. Pentru mine, oricum, Ilie rămîne un campion al farmecului, un copil care rîde mai frumos decît Gerard Phillippe sau, dacă vreți, un adolescent care continuă să plutească între vis și realitate, uimit de zarva care se face în jurul numelui său...

— Cum ai primit vestea că ești cel mai bun sportiv al anului?

— *M-a mirat foarte mult.*

— De ce?

— *Am crezut că e o glumă. Pentru mine, Gruia, de pildă, a fost și rămîne un idol... Întotdeauna mi-am zis că el face un lucru mai greu decît mine. Că eu mă joc, într-un fel... Și-apoi, mai erau atîția alți sportivi mari... Sînt foarte necăjit... da, foarte necăjit de faptul că Tudor și Ceapura nu figurează pe lista primilor zece... Eu știu foarte bine ce înseamnă să fii singur împotriva unor mari vedete... În afară de asta, îmi pare o teribilă nedreptate absența lui Țiriac. Dar aici e mai altfel... „Țiri" știe foarte bine că frumoasa mea Cupă din cutia de catifea e și a lui... Împreună cu el am cîștigat marile dubluri de la Philadelphia, Roma, Rolland Garros, Bruxelles... Fără aceste victorii aș fi avut, poate, soarta lui Tudor și Ceapura... Vă rog să scrieți, chiar, că nu mă socotesc în nici un caz mai bun decît Tudor sau Ceapura...*

— Vrei să-ți cedezi cupa?

— *Nu. Asta în nici un caz. Această cupă m-a bucurat mai mult decît Wimbledonul cu Rosemarie Casals... Ar însemna să fiu un nebun fățarnic...*

— Cum ai cîștigat „Indoor"-ul american, Ilie?

— *Cred că din inconștiență. Vă dați seama cum e cînd adversarul se numește Richey și are două seturi la zero, plus — n-ați uitat, cred! — două match-ball-uri. Nu mi-a rămas decît să închid ochii și să mă încred în steaua mea.*

— Și a fost o stea bună.

— *Da. Victoria în finală contra lui Richey m-a făcut „cap de serie" pe tot anul... A fost ca un vîrtej... Am uitat să vă spun, însă, că atunci, la 0—2, și match-ball, cînd eram ca și pierdut, mi-am adus aminte că Bill Riordan, organizatorul turneului, pariase pe mîna mea și că obținuse cota de 50 de dolari pentru unu.*

— Pe ce bază?

— *Spunea că dau bine în minge, că lifted ca Rod Laver.*

— Cum te simți printre coloșii tenisului, Ilie?

— *Coloșii mă iubesc. Laver și Rosewall, care nu vorbesc cu nimeni, sînt foarte drăguți cu mine. O dată, după un meci, Laver a venit spre mine și m-a bătut pe umăr, spunîndu-mi: „Azi ai jucat foarte bine, Nasty!" Iar tribuna, care îl știe pe distantul Laver, a rămas cu gura căscată...*

— De ce ți se spune „Nasty", Ilie?

— *M-a botezat Julie, fata directorului de la „World Tennis". A vrut ea să fie puțin răutăcioasă, pentru că „Nasty" e ceva între ticălos și zurbagiu, dar am s-o învăț o dată să-mi rostească numele sunet cu sunet, așa cum și eu m-am chinuit, să pronunț menidjeă cînd, de fapt, se scrie manager.*

— Ce planuri ai pentru '71, Ilie?

— *Să dau și mai bine în minge?*

— Asta înseamnă...

— *Că vreau tot.*

— Adică?

— *Vreau să-mi meargă jocul... Vreau să mă țină și piciorul... Dacă va fi așa, s-ar putea să cîștig la mulți... Am ajuns, cred, să mă apropii de cei foarte mari, așa încît, pentru ei, o victorie a mea asupra unui „colos" sau altul nu mai e o surpriză chiar atît de mare.*

— Cine crezi că e jucătorul nr. 1 astăzi?

— *Laver, fără îndoială.*

— De ce?

— *Știe tot și e egal „la toți factorii", cum ar spune prietenul meu Mărculescu... Dacă „Dick" Pancho Gonzales ar fi fost, însă, cu 5—6 ani mai tînăr, n-ar fi avut rival...*

— Ție ce-ți lipsește Ilie?

— *Liniștea lui Laver... Dacă Laver greșește o minge ușoară, el reușește să lase impresia că asta nu-l deranjează de loc, deși, poate, e gata-gata să rupă mînerul rachetei... Eu, în schimb, nu mă pot stăpîni... Simt cum mi se urcă sîngele la cap...*

— Și ce-i de făcut, Ilie?

— *Nimic. Dacă am să dau și mai bine în minge, am să-l înving, poate, pe Laver, fără să-mi stăpînesc sîngele.*

— Vrei ca Năstase să-l învingă pe „Nasty"...

— *Da. Vreau!*

Pe culoare și în cabine

de Eftimie IONESCU

La miezul nopții, într-un cabaret din Rio...

Programul unuia dintre marile cabarete din Rio de Janeiro, „Flora", începuse de cîteva minute. Toate mesele ocupate. Spectatorii, numai ochi și urechi, urmăresc recitalul celebrei cîntărețe portugheze, Amalia Rodriguez. La un moment dat, un chelner își face loc, cu grijă și discreție printre scaune și ajunge la un impozant grup care constituie o notă discordantă ca ținută: — în locul smokingului, sacou negru și pantaloni gri închis. Pe tava de argint chelnerul duce nu o băutură scumpă, ci o telegramă. O prezintă celui mai în vîrstă dintre ocupanții locurilor impozantei mese. Venerabilul domn parcurge puținele rînduri și un zîmbet îi inundă fața. Se scoală și, cu mai mult zgomot decît se cuvenea, deranjînd chiar religiozitatea cu care este ascultată „privighetoarea Lisabonei", îl îmbrățișează pe unul dintre tinerii săi însoțitori, un băiat bine făcut, cu favoriți lungi și bogați. Cîteva momente mai tîrziu localul întreg afla motivul agitației: Gerd Müller, tînărul cu favoriți, fusese ales fotbalistul nr. 1 al Europei. Vestea îi sosea pe pămînt sudamerican unde celebrul jucător al lui Bayern München se afla cu echipa lui. Aplauzele pentru Amalia Rodriguez s-au împletit cu cele adresate jucătorului anului pentru continentul european.

Televiziunea braziliană nu putea să lase să-i scape ocazia. A doua seară, Müller apărea pe micile ecrane. Printre alte întrebări, i se punea și aceasta: care este, după opinia lui, cel mai bun centru atacant din lume? Răspunsul internaționalului vest-german a sunat așa: „un jucător cu sutul lui Riva; cu driblingul lui Dumitrache; cu săritura la cap a lui Seeler; cu pasa lui Bobby Charlton...". Întregistrînd privirile nedumerite și dezamăgite ale comentatorului căruia îi era oaspe, Müller a adăugat, foarte diplomatic: „Fiindcă v-ați adresat fotbalistului nr. 1 al Europei, m-am referit la un centru înaintaș ideal al acestui continent". Brazilianul și-a revenit...

Ce ne-ai făcut, dragă Bergmark!

Conducătorii federației de fotbal a Suediei n-au deloc zile liniștite. Pacostea a venit pentru ei, de la o carte, de la o simplă carte; mai corect spus, de la cîteva fraze. Ovar Bergmark, fostul selecționer al reprezentativei în timpul „Mundialului" a dezvăluit, într-o carte dedicată marelui eveniment fotbalistic, că în noaptea dinaintea unui meci al echipei sale i s-a comunicat telefonic că, dacă asigură suma de o mie de dolari arbitrului jocului, brazilianul De Moraes, va avea victoria asigurată. Această piatră aruncată de Bergmark a tulburat adînc apele fotbalului...

F.I.F.A. a declanșat imediat o anchetă, deși faptul că De Moraes a fost înlocuit, la sesizarea lui Bergmark, reprezintă un element acuzator pentru ea. Acum, federația din Stockholm efectuează traduceri, prin componenții ai corpului oficial de traducători O.N.U., ale alineatelor cu pricina din cartea lui Bergmark, în cinci limbi, spre a da posibilitatea comisiei de anchetă să înțeleagă cît mai bine sensul cuvintelor fostului internațional suedez.

Situația forului fotbalistic din capitala suedeză este cum nu se poate mai bine exprimată de o declarație a secretarului său general: „Ce ne-ai făcut Bergmark! Tu ai plecat acum de la echipa națională și ne-ai lăsat nouă o moștenire care ne va costa, nu ne va îmbogăți. Arbitrii, așa de sensibili în orgoliul lor, vor fi de două ori mai severi de fiecare dată cînd vor conduce selecționata Suediei. Ce ne-ai făcut dragă Bergmark!" De unde se vede că adevărul supără (uneori)...

Garrincha pe urmele Elsei Suarez

Iertîndu-i totul idolului lor, brazilienii l-au reconsiderat pe Garrincha: generoase ajutoare materiale, numirea într-o funcție avantajoasă (reprezentant al unei firme exportatoare de cafea) și, implicit, posibilitatea de a-și urma marea sa iubire, pe cîntărețața de muzică ușoară Elsa Suarez în turneul ei de un an și jumătate în diferite țări ale continentului nostru, iată darurile țării pentru fostul ei mare jucător.

Ce face acum „diavolul șchiop"? O vom afla în viitorul număr, odată cu o interesantă scrisoare trimisă de un faimos internațional brazilian unui internațional de-al nostru...

Ce ne-ai făcut, dragă Bergmark!

Conducătorii federației de fotbal a Suediei n-au deloc zile liniștite. Pacostea a venit pentru ei, de la o carte, de la o simplă carte; mai corect spus, de la cîteva fraze. Ovar Bergmark, fostul selecționer al reprezentativei în timpul „Mundialului" a dezvăluit, într-o carte dedicată marelui eveniment fotbalistic, că în noaptea dinaintea unui meci al echipei sale i s-a comunicat telefonic că, dacă asigură suma de o mie de dolari arbitrului jocului, brazilianul De Moraes, va

Pronosticul revistei „Magazin" la concursul Pronosport

1	Fiorentina—Lanerossi	1
2	Foggia—Internazionale	x
3	Lazio—Varese	1
4	Milan—Bologna	1
5	Napoli—Cagliari	1
6	Sampdoria—Juventus	x
7	Torino—Roma	1
8	Verona—Catania	1
9	Casertana—Catanzaro	x
10	Mantova—Monza	1
11	Modena—Bari	x
12	Novara—Atalanta	x
13	Perugia—Palermo	1

Campionul calculează doar două mutări și jumătate...

● Un interesant turneu la hotelul Hilton din New York ● Și-a amînat partida pentru că trebuia să calculeze niște... state de plată ● Două computere fac o remiză neobișnuită ● O mașină electronică... politicoasă

După meciurile intercomputere, nimeni nu se mai îndoia că va veni și vremea unui turneu eliminatoriu rezervat mașinilor electronice „cunoscătoare" ale jocului de șah. Și, într-adevăr, o asemenea competiție a fost organizată de curînd la hotelul Hilton din New York, cu participarea a șase computere, în prezența unui public numeros, din care au făcut parte atît „rude" și „prieteni" ai concurenților (programatori și specialiști în electronică) cît și simpli iubitori ai jocului de șah, doritori să vadă la fața locului cum se prezintă mașinile de calculat în postura de practicieni ai sportului minții.

În primul rînd însă, cîteva particularități ale turneului. Conform unei înțelegeri prealabile, din cei șase participanți nu s-a prezentat în sala hotelului decît unul singur. Ceilalți nu au putut face deplasarea find... ocupați în producție (proprietarii lor au acceptat ca o parte din timpul liber al computerelor să fie rezervat pregătirii șahiste, dar au declarat că nu se pot dispensa de serviciile lor o perioadă mai lungă, neacceptînd mutarea lor). Datorită comunicațiilor rapide prin telefon și telex, concursul nu a avut însă de suferit. Cu excepția finalei, cînd s-au întîlnit computerul Universității Northwestern din Illinois cu cel al societății I.B.M. din Texas. Cu puțin timp înainte de începerea partidei, s-a comunicat că reprezentantul texan trebuie să calculeze urgent niște... state de plată, solicitîndu-se o aminare de o oră. Dar, după cele șaizeci de minute, texanul a necesitat intervenția unui „medic": unul din magnetourile sale se defectase. În cele din urmă, după ce a început jocul, s-a văzut că „universitarul" este în formă bună: el a cîștigat partida— și turneul — după trei ore de luptă. Partida decisivă nu a fost însă și cea mai palpitantă a concursului. În prima etapă eliminatorie, o dispută între două computere a durat șase ore, mașinile fiind de forță egală; rezultatul a fost consemnat abia după repetarea de trei ori a aceleiași poziții: remiză.

Keith Gorlen, „antrenorul" cîștigătorului, a declarat ziariștilor că pregătirea pentru concurs a „elevului" — de către el și alți trei programatori — a durat nu mai puțin de doi ani și jumătate. În linii generale, pregătirea computerului pentru jucarea unei partide de șah s-a făcut prin „învățarea" mașinii electronice să respecte regulile jocului. Apoi, computerul a fost programat cu ceea ce specialiștii numesc „arborii" — cu principalele deschideri. Fiecare „arbore" are la rîndul său o mulțime de „crengi", în funcție de mutările alese de adversar. S-a ajuns astfel ca, înainte de a muta, computerul să ia de fiecare dată în considerare aproximativ... 10 000 de posibilități. De precizat că, totuși numărul maxim de mutări pe care le poate prevedea mașina electronică învingătoare la hotelul Hilton este de numai două și jumătate.

Evident, a cîștigat computerul ai cărui programatori sînt șahiști mai puternici. Dar, după cum au mărturisit antrenorii săi, posibilitățile învingătorului sînt încă destul de limitate. În primul rînd, el joacă prea... automat, nu este în stare să sesizeze esențialul într-o poziție. Într-o situație în care albul, să spunem, poate da mat în două mutări cu regina și turnul, un mat evident pe care îl găsește imediat chiar și un începător, mașina va calcula în prealabil mutările posibile efectuate și de toate celelalte piese de pe tablă.

Dacă reprezentantul universității din Illinois îi dezamăgește întrucîtva pe suporteri datorită slăbiciunilor pe care le manifestă în joc, sportivitatea sa în schimb i-a încîntat. După ce i s-a comunicat că adversarul a cedat, învingătorul turneului de la New York a răspuns prin telexemprimatorul său: „Vă mulțumesc pentru folosirea agreabilă a timpului. Noapte bună"...

U. VĂLUREANU

AUTOMOBILISM

Excursii pentru membrii A.C.R. în 1971

Acum, la început de an, Automobil Clubul Român se preocupă să asigure turiștilor automobiliști posibilități noi de a întreprinde excursii peste hotare, să extindă și să diversifice serviciile oferite membrilor A.C.R.

O primă noutate: au fost perfectate convenții cu Bulgaria, Cehoslovacia, R. D. Germană, R. P. Polonă, Ungaria și Uniunea Sovietică, pentru organizarea de excursii și pe trasee ce cuprind mai multe țări, cum ar fi: Bulgaria-Iugoslavia-Ungaria; Cehoslovacia și Polonia; Ungaria-Cehoslovacia-R. D. Germană; Polonia și U.R.S.S.; Ungaria-Iugoslavia etc. Se iau măsuri ca cererile pentru astfel de trasee (și altele) depuse prin A.C.R. să fie satisfăcute în mod nelimitat. Se cere doar ca automobiliștii să se adreseze din timp filialelor A.C.R. arătînd în ce țări și pe ce itinerarii doresc să călătorească (individual sau în grup).

Celor ce merg în excursie li se asigură casă și masă în conformitate cu categoria pentru care optează (lux, categoria I, a II-a sau în campinguri, cu pensiune completă sau demi-pensiune). Programul turistic și-l face fiecare, după cum dorește, înainte sau pe parcurs. A.C.R. are specialiști care pot da informațiile și sfaturile solicitate. Menționăm că se asigură benzina necesară pentru tot parcursul, ținîndu-se seama de tipul mașinii și, în plus 15 litri de fiecare sejour.

De la A.C.R., am aflat și unele date concrete în legătură cu prețul serviciilor oferite. Bunăoară, pentru categoria „lux" se dă camera cu baie și telefon, pentru o persoană sau două, în hoteluri moderne. Prețurile sînt următoarele: categoria lux: în Bulgaria, 188 lei pe zi, de persoană cu pensiune completă; categoria I, în camere cu două paturi și pensiune completă — 150 de lei de persoană pe zi iar demi-pensiune, 113 lei pe zi. În Cehoslovacia, pentru categoria I se va plăti pe zi de persoană 137 de lei cu pensiune completă și 108 lei cu demi-pensiune. În U.R.S.S., categoria I, camere cu două paturi și pensiune completă va costa 115 lei de persoană pe zi, iar categoria a II-a, în camere cu două paturi și pensiune completă, 72 de lei pe zi. În R. D. Germană, categoria I cu demi-pensiune în camere cu două paturi va costa 94 de lei pe zi, iar în cămine studențești pentru camere de două paturi și demi-pensiune se va plăti 72 de lei pe zi. Se poate organiza cazarea și în bungalouri sau campinguri cu pensiune completă sau demi-pensiune la prețuri, bineînțeles mai reduse. Prețurile sînt aceleași fie că e vorba de excursii individuale sau în grup. Există însă unele avantaje pentru grupuri. Pentru fiecare zi de sejour turiștii vor primi contravaloarea a 25-30 de lei în valuta țării respective pentru diverse cheltuieli. Membrilor A.C.R., li se asigură după cum se știe, asistența juridică, tehnică etc. pe baza convențiilor încheiate între Automobil Clubul Român și cluburile partenere.

A.C.R. are în vedere pentru acest an extinderea și diversificarea serviciilor oferite automobiliștilor, care vor să facă excursii în grup și în alte țări ca de pildă Italia sau Franța. În acest scop se vor perfecta convenții, astfel ca membrii A.C.R. să poată efectua excursii interesante și cît mai avantajoase.

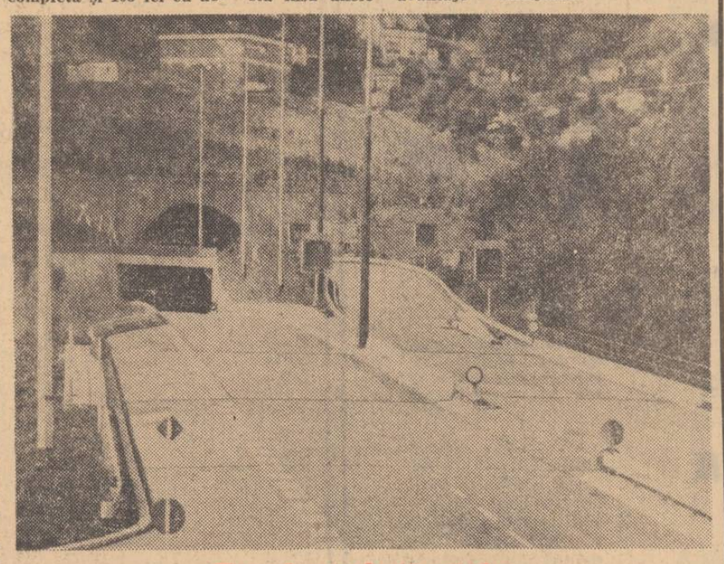

Tunel cu două etaje

De scurt timp se circulă prin primul tunel cu două etaje din Europa. Tunelul Kiesberg din Wuppertal (R.F.G.), lung de 1043 metri, scurtează durata călătoriei unui autovehicol de aci și pînă la Düsseldorf, de la 45 la 15 minute. Pentru această construcție realizată în șase ani, au trebuit să fie aruncați în aer 135 000 metri cubi de stîncă cu ajutorul a 90 000 kilograme de dinamită. În tunel sînt instalate mijloace moderne de securitate: 64 de detectori cu bucle măsoară permanent viteza circulației. Dacă se coboară sub viteza minimă, 20 de camere de televiziune așezate în tunel intră în funcțiune și transmit circulația pe ecranele prefecturii poliției din Wuppertal. De aici se poate vorbi direct prin radio cu cei ce traversează tunelul. În cazul unui ambuteiaj, o instalație de semnalizare închide automat intrarea spre tunel. Aerisirea se face pe cale automată, cu ajutorul unui aparat de măsurare a conținutului de oxid de carbon din aer.

FĂRĂ TRUCAJ

IMAGINI REALIZATE PE TERENURILE DE SPORT

Recent, s-a încheiat în Franța concursul celor mai frumoase fotografii sportive ale anului 1970. Într-un număr precedent al revistei noastre am reprodus fotografia care a obținut premiul I.

Astăzi vă prezentăm o serie de imagini de la același concurs care au fost reținute de juriul prezidat de renumitul cineast Francois Reichenbach.

Un săritor la proba de înălțime, folosește în încercarea lui, stilul Fossbury (săritura pe spate). Colegii și concurenții îl urmăresc culcați pe... burtă! Iată contrastul care se degajă din fotografia realizată de Robert Belfort.

O fotografie realizată de Marcel Maystre: Zborul spectaculos al unui rugbist care marchează o încercare în timp ce un urmăritorul a executat un placaj tardiv.

Un amuzant instantaneu obținut de Pierre Jeannin la o gală de box. Boxerul învins este la podea în timp ce în ring suporterii continuă disputa. Reprezentanta sexului slab (?!) pare că domina situația dacă avem în vedere atitudinea celui atacat...

Nu-i vorba de nici un trucaj. Jack Stevens a surprins un splendid moment dintr-un unghi original. Un săritor de prăjină se relaxează urmărind de jos o săritură a unui adversar.

Aspect de la un meci de fotbal din campionatul Franței. Un înaintaș a executat o lovitură liberă directă pe care portarul a apărat-o. Pentru o clipă însă, fețele apărătorilor exprimă încă incertitudine...

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" —

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

ANUL XV 693 — SÎMBĂTĂ 16 IANUARIE 1971 — 8 PAGINI 1,50 LEI

AGENDĂ săptămînală

PĂȘIM PE DRUMUL ÎNALTULUI PRESTIGIU

Nenumărate vești, sosite de pretutindeni din țară, consemnează, în fiecare din aceste zile de început de an, succesele ce se obțin în toate domeniile de activitate. Privindu-le în ansamblu avem pe deplin dreptul să spunem că am pășit cu dreptul în anul nou. Faptul nu rămîne fără ecou : optimismul, încrederea însoțesc munca, generează o atmosferă de efervescență creatoare, de rodnice căutări. Perspectivele exprimate de cincinalul pe care l-am început, sarcinile de plan din acest an, direcțiile majore stabilite de partid pentru mersul nostru înainte mobilizează uriașe resurse spirituale, dau noi și puternice îndemnuri muncii de fiecare zi, străduinței de-a urca pe noi trepte calitative activitatea noastră.

Entuziasmul oamenilor muncii este legitimat și de bilanțul succeselor obținute în anii cincinalului încheiat, bilanț care înseamnă o puternică dezvoltare a forțelor de producție, înseamnă o producție mai mare în toate sectoarele economiei, o creștere a venitului național și, pe această bază, a nivelului de trai material și spiritual al populației. Pretutindeni, oriunde am privi, vedem semnele profundelor înnoiri: noi fabrici și uzine, secții noi bine și modern utilate, produse de înaltă calitate și competitivitate la nivel mondial. Orașele țării sînt mai frumoase, mai bine înzestrate. Zone întregi geografice recuperează rămîneri în urmă pășind cu energie, în acord cu ritmul general, spre noi trepte de progres și civilizație. Acest tablou al înfăptuirilor, manifestat în atîtea și atîtea forme concrete oricui la îndemînă, imediat sesizabile, ne dau tuturora puternice certitudini, ne demonstrează, încă odată, cu o forță de netăgăduit, justețea drumului pe care merge țara și poporul nostru sub conducerea partidului său comunist.

Încrederea, nețărmurita încredere în partid, hotărîrea neșovăielnică de-a în-

CONTINUARE ÎN PAG. 2

ÎN LUMINA DOCUMENTELOR

Bernard Shaw a citit poeziile lui Eminescu

de Horia OPRESCU

NOI DESPRE FILMELE NOASTRE

Regizorul Manole Marcus, operatorul Nicu Stan, actorul Amza Pellea despre „PUTEREA"

(Pagina a 4-a)

LA SCARA 1 : 1000

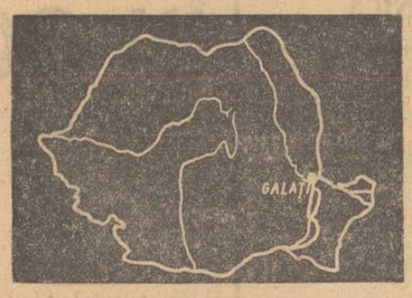

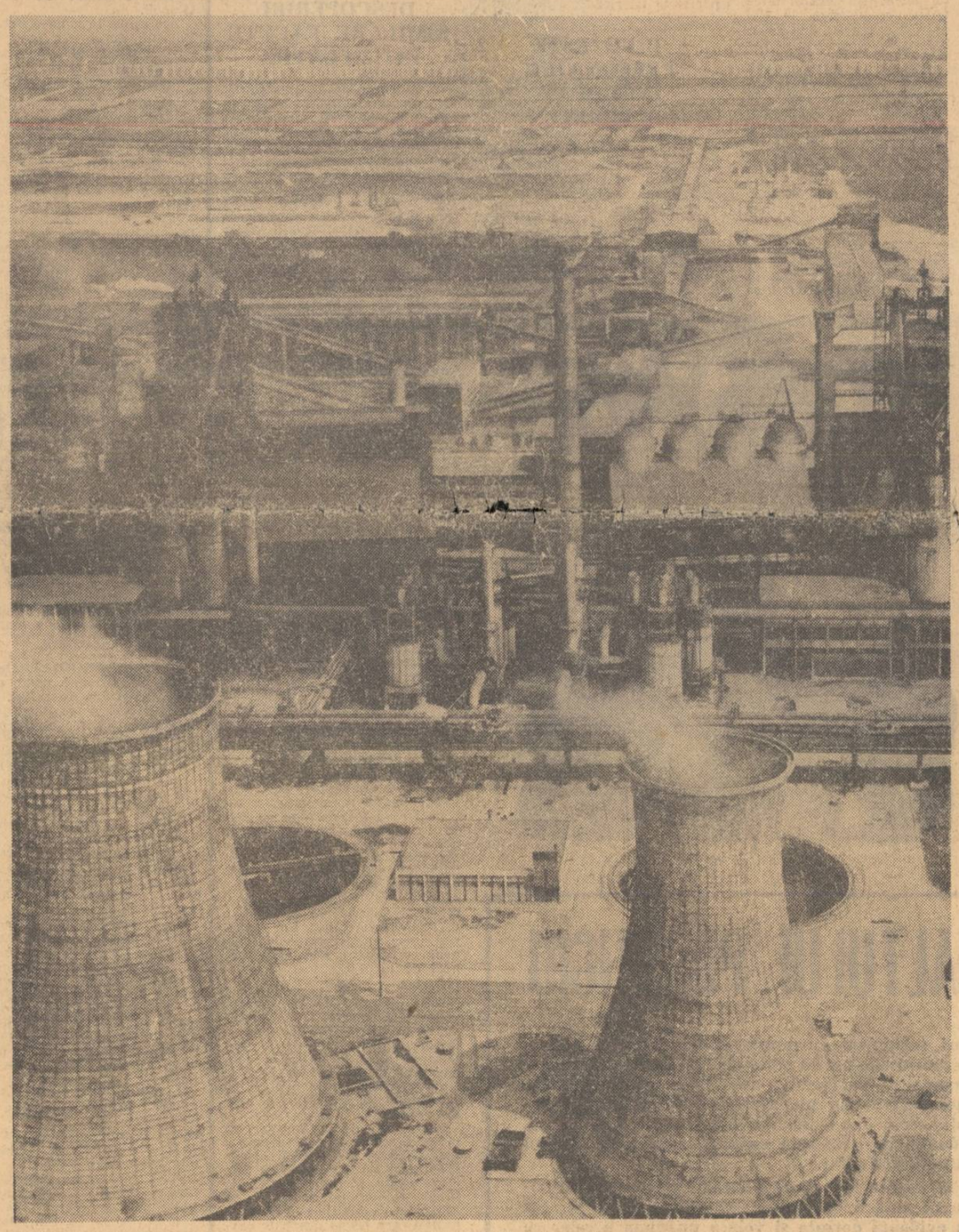

Combinatul siderurgic de la Galați — vedere parțială

Fotografia : Paul POPA

UN MORMÎNT PRINCIAR GETO-DAC DESCOPERIT DE DOI TRACTORIȘTI

TEZAURUL GETO-DACIC DE LA PERETU

Mai există enigme?

Coif de argint placat cu aur

● CINE ESTE PERSONAJUL DE SEAMĂ ÎNMORMÎNTAT CU DEOSEBIT FAST ?

● TEZAURUL CUPRINDE 50 OBIECTE DE ARGINT PLACAT CU AUR, PRINTRE CARE UN COIF ȘI O REPREZENTARE FEMININĂ CIUDATĂ.

● S-AU GĂSIT TOATE PIESELE COMPONENTE ALE UNUI CAR DE LUPTĂ VECHI DE 2 300 DE ANI.

În pagina a 2-a arheologul Emil MOSCALU relatează cititorilor noștri amănunte despre această descoperire

Atenție la confortul termic din locuința noastră

de dr. Elena BARNA

cercetător științific în Institutul de igienă și sănătate publică — București

(Pagina a 6-a)

CORESPONDENȚĂ ÎN EXCLUSIVITATE PENTRU „MAGAZIN"

● Un pește care poate atinge 3,5 metri, cu un chip hidos și o gură enormă cu mulți dinți : „Dracul de mare" ● S-a pescuit o porțiune dintr-un craniu imens aparținînd unui animal preistoric ? ● Musafirii hazlii — focile ● Secvențe din munca unui medic de navă : boli specifice contactului cu vietățile oceanului. ● „Peștele Soare" — o ființă fantastică — va fi conservat pentru a fi expus într-un muzeu românesc. ● Surpriza din traul : un fioros rechin albastru.

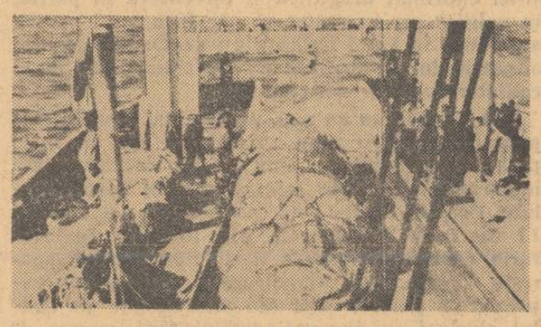

Plasa s-a umplut cu pește...

CU TRAULERUL „GALAȚI"

LA PESCUIT ÎN OCEANUL ATLANTIC

Relatarea în pagina a 2-a

Monolog interior despre...

SANIE

de Victor BÎRLĂDEANU

Zicala cu carul și sania e veche de cînd lumea. S-ar părea că în ea s-a acumulat o experiență atît de adînc înrădăcinată în conștiința oamenilor că invocarea ei ar fi inutilă. S-ar părea că de la mic la mare toți sînt convinși de adevărul ei. Totuși...

Aflîndu-mă, săptămînile trecute, pe un mare șantier de construcții, mi s-a oferit următoarea explicație a unora dintre reușitele dobîndite în ultimii ani de muncitorii și tehnicienii de aici : au izbutit să încheie, pînă în pragul iernilor, lucrările exterioare la construcțiile pe care

CONTINUARE ÎN PAG. 2

SÎNTEM SINGURI ÎN UNIVERS ?

Galaxia noastră văzută „din profil". Punctul unde se găsește sistemul solar e indicat cu o săgeată.

Recenta descoperire a unor aminoacizi în fragmentele unui meteorit căzut în Australia a procurat dovada aproape sigură, că pe alte corpuri cerești există premise pentru dezvoltarea organismelor vii. S-a adus astfel — scrie revista italiană „Epoca" într-un articol din care reproducem în pagina a 5-a — o nouă contribuție la teza care susține că nu sîntem singuri în Univers, că nu sîntem „Marea excepție".

Contemporani cu noi

CÎND IUBEȘTI — NU TE TOCMEȘTI!

În timp ce o privesc pe *Victoria Schrodt*, îmi spun în gînd, cu ciudă: „Pentru a cîta oară vrei să descoperi neapărat neobișnuitul la oameni stăpîniți de sentimente puternice? N-ai întîlnit destui care să-ți infirme ipoteza că temperamente, caractere deosebite nu sălășuiesc în mod obligatoriu în ființe a căror viață este senzațională? Nu vezi că și femeia aceasta prietenoasă, directă, modestă îți vorbește despre meseria de pilot și despre zborurile ei ca și cum ți-ar da o rețetă culinară?..."

— Dar eu nu pot crede, reiau discuția cu voce tare, că a zbura e ca și cum ai face o treabă oarecare...

— De ce? se miră interlocutoarea mea.

— Iată, măcar pentru faptul că sînteți singura femeie pilot și comandant de aeronavă al TAROM. Dacă e așa ușor să fii pilot, de ce faceți o excepție în compoziția pe sexe a echipajelor? Rezistență, stăpînire, calm, echilibru, voință fermă, perseverență, cunoștințe temeinice, încredere în tine însuți, promptitudine în gîndire, curaj; oare toate aceste calități nu sînt indispensabile pentru meseria dumneavoastră? Vi se par atît de obișnuite, încît se găsesc la orice colț de stradă?

— Nu se găsesc oriunde, e adevărat. Dar cînd iubești mult o profesie pe care ai visat-o încă de pe timpul cînd te jucai în cartierul copilăriei, nu te tocmești!

O privesc. Tăcem cîteva minute.

— Unde se află cartierul copilăriei? reiau discuția.

— Undeva, în marginea Aradului. A fost o dorință, un vis care m-au stăpînit din ce în ce mai puternic, pe măsură ce creșteam. Știam, eram convinsă că va fi greu. Că va trebui, mai ales să înfring prejudecăți care nu dispăruseră, că voi fi nevoită să infirm anumite păreri, să impun o realitate.

— Cred că a fost și o ambiție.

— Poate. Adică nu, sigur că a fost. Dar tot din dragoste.

Și povestirea continuă. În copilărie, Vichi, cum îi spun prietenii, era atrasă, fascinată de zbor. Mai tîrziu, era prea... tîrziu. Fusese prinsă puternic în firele visului său. Face planorism. E o încercare, o confruntare, o promisiune. Și o reușită. Nu se oprește. Nu vrea să facă zbor pentru performanțe sportive, nici pentru o ocupație plăcută, care să-i umple timpul liber. Vrea o profesie. Certificatul C — a fost prima fază. Vichi reușise la o școală ea singură din opt fete. În 1950 ia brevetul de pilot turist iar în 1953, reușește să intre la Școala de transporturi publice „Aurel Vlaicu". Din 1955, este pilot la TAROM, iar din 1963, comandant pe aeronavă. Mi se povestește simplu, fără sublinieri, parcă fără nuanțe. Sînt obligată să întreb iarăși.

— Să fie chiar totul atît de liniar, fără meandre, fără zvîcniri de teamă sau de bucurie, fără deznădejdi?

— Firește că nu. Au fost și mai sînt astfel de momente.

— N-ați vrut niciodată să vă schimbați profesia?

— Niciodată. Indiferent de greutăți. Este principalul meu punct de sprijin în viață.

— Dar renunțările dragul acestei profesii nu v-au dat senzația că ați fost frustrată?

Nu. De vreme ce îți atît de mult la ceva, capeți și puterea să-l aperi. Intensitatea unor sacrificii personale pălește și ea.

Poate e puțin prea severă, îmi spun. Sau poate, feminitatea ei a avut de suferit. Totuși, Vichi Schrodt iubește gospodăria, lucrul de mînă. Împacă, a împăcat totdeauna foarte bine, migala șervețelelor crosetate sau a treburilor gospodărești cu tensiunea miilor de ore de zbor, setea de lectură și învățarea unei limbi străine cu orele de pregătire profesională, puterea de a lupta cu condiții potrivnice de zbor, cu capriciile naturii, cu perioade de relaxare active și folositoare.

— Atunci? Atunci viața pilotului e așa de simplă? De ce este îndrăgită. Pare fără perspectivă?

— Nu este adevărat, se supără Vichi. Fiecare zbor este un test de răspundere, de perspicacitate.

Este experiența unei victorii reînnoite, aș zice, sintetizînd gîndurile femeii care se destăinuie atît de greu și-mi vorbește despre ea, despre munca și viața ei, detașată parcă de orice preocupare, personală, care apare atît de obiectivă, încît o bănui ori de prea multă modestie, ori de prea mult orgoliu.

Plec cu părerea că am cunoscut un om cu calități ce trebuie căutate adînc, mai multă vreme. Vichi Schrodt posedă o neasemuită voință de a demonstra că poate ieși învingătoare în fiecare experiență a înălțimilor, că sensibilitatea, uneori fragilitatea femeii pot fi stăpînite, că zborul este o dragoste pe care n-a înșelat-o și n-o va înșela niciodată. Cu orice preț. Nu știu dacă o aprob în totul Dar o admir mult.

Lucia MANOLESCU

TEZAURUL GETO-DACIC DE LA PERETU

Ca toate marile descoperiri arheologice, descoperiri care au făcut senzație la timpul lor în cercurile largi ale opiniei publice, și tezaurul descoperit recent la Peretu, la sud de Roșiorii de Vede, județul Teleorman, se datorește tot întîmplării. Tractoristul Alexandru Trână, în timp ce nivela o movilă ce-i ieșise în cale, a scos la lumină din pămînt numeroase obiecte și vase de argint și de bronz aflate la o adîncime destul de mică. Gh. Lișu, care se afla în apropiere, a fost acela care a observat cu mirare că lama tractorului a ridicat o dată cu pămîntul și obiectele din metal strălucitor, a căror prezență în acest loc era surprinzătoare. Sesizînd imediat importanța descoperirii lor, cei doi mecanici l-au înștiințat pe inginerul agronom Gh. Georgescu, de la cooperativa agricolă de producție „Unirea" din Peretu, care sosind la fața locului împreună cu cîțiva cooperatori, a constatat că Al. Trână și Gh. Lișu descoperiseră o veritabilă comoară. Ei au strîns imediat toate obiectele tezaurului și apoi i-au chemat acolo pe profesorii Petre Voievozeanu și Atanasie Știrbu de la Muzeul de istorie din Roșiorii de Vede. Primul care a sesizat importanța deosebită a acestei descoperiri este prof. Petre Voievozeanu, sprijinitorul cel mai activ al cercetărilor arheologice din județul Teleorman, care a și anunțat imediat Institutul de Arheologie.

UN CAR DE LUPTĂ MILENAR

Prin săpăturile arheologice de salvare pe care le-am început pe perimetrul locului unde s-a făcut descoperirea, la trei zile după aceea, s-au mai recuperat încă 25 de obiecte de argint din tezaur și s-au putut reconstitui exact condițiile descoperirii. Am constatat că tezaurul n-a fost îngropat izolat, în afara oricărui complex arheologic, ci el făcea parte din inventarul unui mormînt. Cu prilejul cercetărilor, s-a găsit, nederanjat, mormîntul unui personaj de frunte antic, lîngă care fuseseră depuse armele de care se folosise în timpul vieții sale: vîrfuri de suliță și cuțite din fier. De asemenea, lîngă mormîntul princiar se aflau scheletele mai multor animale sacrificate după moartea stăpînului lor și îngropate o dată cu acesta. La cîțiva metri depărtare de mormînt s-au găsit, tot intacte, piesele componente ale unui car de luptă din fier.

Din datele obținute pînă în prezent, studiind modul de înmormîntare, reiese, că el coincide cu obiceiurile de înmormîntare la geto-traci, obiceiuri relatate de izvoarele scrise contemporane. Deasupra mormîntului și a pieselor îngropate lîngă el a fost ridicată, pe vremuri, o movilă înaltă de pămînt, movilă care a păstrat neatinsă pînă astăzi taina sa milenară. La mică distanță de mormînt era depus tezaurul, care este format din peste 50 obiecte de argint, cele mai multe aurite. Dintre acestea se relevă un coif de argint aurit, în greutate de aproximativ 750 de grame, coif ornamentat cu bogate motive animaliere și geometrice, precum și vase de argint masiv, dintre care cinci cupe mari. Tezaurul mai cuprinde paftale (aplice), de diferite forme și dimensiuni, care serveau la împodobirea harnașamentului calului celui înmormîntat. Piesele care compun tezaurul serveau mai mult ca obiecte menite să sublinieze strălucirea și puterea personajului care le-a purtat. Mormîntul, cu toate obiectele care-l însoțeau, datează din secolele V—IV înaintea erei noastre, secole cînd începe o nouă epocă istorică — a doua epocă a fierului, Latèn-ul geto-dacic — iar geții de la Dunărea de Jos sînt menționați pentru prima dată în lucrările istoricilor Hecateu din Milet și Herodot, părintele istoriei.

CINE ESTE PERSONAJUL ÎNGROPAT LA PERETU?

Deocamdată ne este destul de greu să încercăm identificarea personajului îngropat în mormîntul descoperit recent la Peretu cu un personaj real, cunoscut în istoria geților din această parte a țării. Obiectele nu sînt restaurate și curățate de calcarul care le-a acoperit în cursul celor peste două milenii și nu este exclus să avem surpriza de a constata că pe unul din acestea este scris numele celui îngropat, personaj în a cărui posesie a fost tezaurul. Răspunsul la această problemă îl vor aduce cercetările viitoare. În orice caz, bogăția tezaurului și fastul cu care a fost înmormîntat cel decedat ne îndreptățește să credem că este vorba de un om de seamă, probabil șeful unui trib sau al unei uniuni de triburi geto-dacice, cu atît mai mult cu cît mormîntul lui se situează în imediata vecinătate a cetății dacice de la Albești, cetate în care s-au făcut săpături în anii 1967-1968. N-ar fi exclus ca cel înmormîntat în movila de la Peretu să fie unul dintre comandanții cetății Albești, un prinț sau un reprezentant al aristocrației tribale.

O PIESĂ DE ARGINT UNICĂ

Între obiectele descoperite la Peretu se află și o reprezentare umană, feminină, de argint, a cărei funcție deocamdată nu o putem stabili, întrucît nu cunoaștem pînă acum, în toate descoperirile din această epocă, o piesă similară care să ne ofere indicii asupra întrebuințării ce-i va fi fost rezervată. Chipul feminin, sculptat pe piesă, prezintă trăsături foarte realiste, trăsături care redau toate detaliile anatomice umane.

DESCOPERIRI SIMILARE FĂCUTE ÎNTÎMPLĂTOR

De fapt descoperirea de la Peretu nu este prima de acest gen făcută la noi în țară și credem că nu va fi nici ultima. Descoperirea care precede, în timp, pe cea de la Peretu, dar nu și ca importanță, este cea de la Agighiol, județul Tulcea, tezaurul găsit aici fiind format din piese care prezintă multe afinități cu cele de la Peretu, ambele denotînd realizări reprezentative ale artei traco-dace. Executate într-o tehnică desăvîrșită, care impresionează prin echilibrul și expresivitatea ornamentației, fiecare din elementele lor componente prezintă o valoare de simbol.

Printre alte descoperiri valoroase, găsite întîmplător, citez cele de la Sînnicolaul Mare (23 de obiecte de aur), marele tezaur de la Pietroasa, cel de la Sîncrăieni, format din 15 vase de argint geto-dacice, bijuteriile geto-dacice de la Merii-Goala (jud. Teleorman), de la Bălănești și Raciu (jud. Arges) etc. și o serie de cîteva sute de tezaure formate din monede de argint din aceeași perioadă. Numai tezaurele formate din bijuterii geto-dace au atins numărul de 80!

Cazurile cînd asemenea descoperiri se fac prin săpături sistematice sînt mai rare. Totuși, ele au oferit cercetătorilor multe surprize plăcute. Se poate cita, astfel, tezaurul descoperit în cetatea de la Stincești (jud. Botoșani), cel găsit de arheologul Constantin Preda la Mangalia, care a scos la lumină cîteva mii de monede romane sau tezaurul descoperit de prof. univ. D. Tudor în castrul roman de la Slăveni, unde s-au găsit brățări de aur și monede romane. Explicația fenomenului este aceea că marea majoritate a tezaurelor au fost ascunse cu prilejul unor evenimente istorice deosebite, în afara așezărilor sau cetăților, în locuri mai retrase. Cum săpăturile arheologice se fac mai ales în așezări, cetăți sau cimitire vechi, multe tezaure rămîn să fie descoperite întîmplător, fie datorită unor lucrări agricole, fie unor construcții sau altor genuri de lucrări.

★

Descoperirea de la Peretu poate fi calificată, fără rezerve, ca fiind una dintre cele mai importante din ultimele decenii, tezaurul găsit subliniind o dată mai mult faptul că geto-dacii se situează printre cele mai civilizate populații din Europa acelor vremuri.

Mormîntul de la Peretu va putea fi văzut în curînd de către public, el urmînd a fi reconstituit, cu toate elementele sale componente, în cadrul secției de istorie a comunei primitive a Muzeului de Istorie a României, muzeu care își va deschide porțile la 8 mai 1971.

Emil MOSCALU

cercetător științific la Institutul de Arheologie

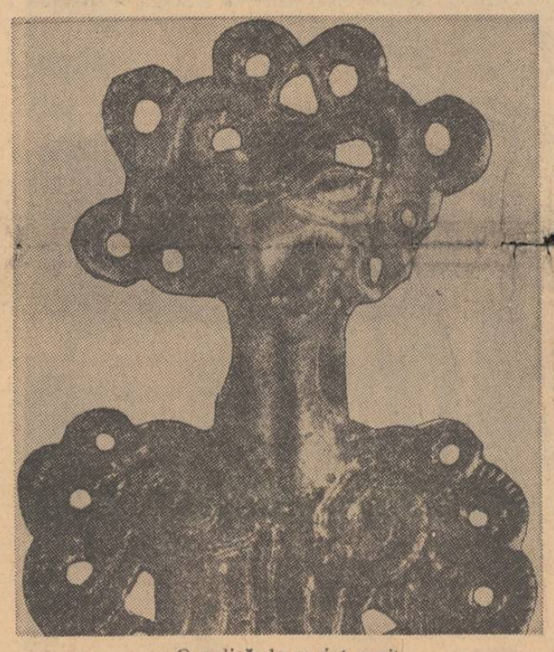

O aplică de argint aurit

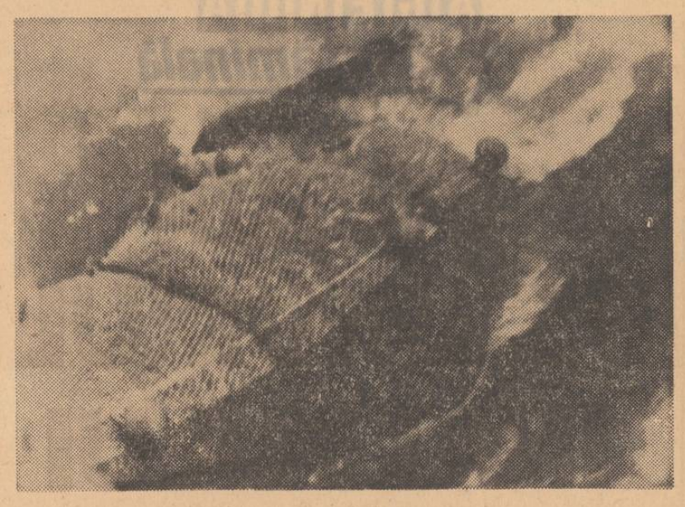

Se scot trei „burți" (aproximativ 15 tone) și... o focă

Cu traulerul „Galați"

LA PESCUIT ÎN OCEANUL ATLANTIC

CORESPONDENȚĂ ÎN EXCLUSIVITATE PENTRU „MAGAZIN"

Ultima săptămînă a lui OCTOMBRIE 1970. Canicula, Oceanul oglindă. Apa are 30°, iar în sala mașinilor sînt peste 50. S-a dat drumul la aerul condiționat. Pești zburători sar din prova. Le urmăresc planarea pe zeci de metri, ascultînd tam-tamul surd al motoarelor și cum etrava sfîșie pînzele de apă, în crepusculul viscos. Profităm de curentul Guineii.

Am ajuns în zona ecuatorială. Valurile din prova scad viteza navei care tanghează. Curentul Guineii începe să ne fie potrivnic. Vîntul răcoros alungă toropeala.

Alarmă!... Gaze!... Toată lumea fuge la prova cu masca pe față. Exercițiul acesta se execută din cauză că uneori (foarte rar, de altfel), compartimentul frigotehnic pierde vapori de amoniac, periculoși pentru cei aflați în preajmă.

28 OCTOMBRIE 1970. Înnourat. Din cînd în cînd plouă. Seara, trecem Ecuatorul. Venus ca o lacrimă, atîrnă-n ochiul verde — rubiniu al asfințitului, iar „Îmblînzitorul de șerpi"* îmbrățișează ilustra paralelă. Au fost „botezați" 78 de oameni: mare veselie mare, două muzici două, țuică bătrînă și vin de Murfatlar. Majoritatea celor care au primit „botezul" lui Neptun sînt la prima și marea lor călătorie.

S-au mai scurs cîteva zile identice. N-am zărit nici o navă. Vremea s-a schimbat mult: vînt, burniță, temperatura apei doar 14°. Undeva, departe, în tribord, un căsălot aruncă jeturi de lichid pelucid.

NOIEMBRIE a destins furtunos. Zile și nopți, în șir, valurile cu coame albe ne-au frămîntat iar frigul a început să muște. Aflăm că traulerul „Constanța" (spre care noi ne îndreptăm) n-a mai prins nimic, de vreo 30 de ore, din cauza tempestei. Și, în această parte a emisferei australe, se așteaptă să vină vara!...

COASTA ANGOLEI. După o pauză de aproape două săptămîni reîncepem pescuitul. Cîteva foci s-ațin pe lîngă traul. O mulțime de fregate și pescărușei se reped cu ciocurile-n peștele ce se zbate-n plasă. Ele îmi amintesc de „Păsările" terifiante ale lui Hitchcock. În bunker, pe lîngă alte ciudățenii, se ivește „Dracul de mare" (Lophius piscatorius): un chip hidos, o gură enormă cu mulți dinți; radii izolate — prima semănînd c-o undiță. Acest pește ajunge pînă la 3,5 m, în cavitatea sa bucală încăpînd, atunci, un miel.

Se lucrează și noaptea cînd la catargul de pe puntea etalon s-aprind două lumini: una albă și una verde. Într-o dimineață s-au scos din traul, o coastă de vreo 4 m lungime și o porțiune dintr-un craniu imens aparținînd fie unui animal preistoric, fie unei balene obișnuite. Cercetările ulterioare, cred că vor elucida dilema.

În seara lui 7 noiembrie, ne aflam lîngă „Constanța" aproximativ 23° latitudine sudică, în dreptul golfului Walwis (Africa de Sud-Vest). Sînt și alte nave de pescuit. În plase „cade", mai mult „Merluccius" care e decapitat, eviscerat și congelat. Frig. Ne-mpleticim pe o mare ostilă. În traularea din următoarea seară se prinde o focă. Sare, se smucește, se uită-n toate părțile, apoi o ia încet, lipa-lipa, pe tobogan, pînă la pupa, intrînd fericită-n mediul său. Astfel de musafiri hazlii am avut și la alte traulări, provocînd senzație. Una într-o noapte, s-a plimbat puțin pe sub „ferestrele" mele, rotindu-și galantă evantaiul cozii; a făcut cîteva bezele ofițerului II maritim, care tocmai intra în cart, apoi supărată (probabil de rîsetele și glumele fără perdea) a sărit plină de grație și demnitate peste copastie, dispărînd în apă.

A șasea săptămînă de cînd hoinărim pe cărări de ape. Oceanul s-a domolit, vîntul a scăzut, e ceva mai cald și se pescuiește bine. Se face chiar muncă voluntară la prelucrarea peștelui, acum abundent.

Munca unui medic de întreprindere aflat pe o navă de pescuit devine interesantă și instructivă, reușind să desprindă și să studieze patologia ce se naște din: variațiile micro și macroclimatului, aerul viciat din unele compartimente de lucru, noxele permanente (zgomot și trepidații), fluxul tehnologic, șederea îndelungată pe mare. Iată cîteva din aspecte mai deosebite: conjunctivite acute cauzate de meduze și plante, dermatoză alergică, la contactul cu unii pești meduze și apa sărată. Apoi mușcăturile și înțepăturile unor pești, rechini etc. Spre exemplu, pești aparținînd genului Tachisurus („peștele bărbier") provoacă răni serioase. Țepii lor conțin un mucus toxic destul de nociv. Curios, ouăle cît un bob de mazăre, sînt purtate-n gura masculului pînă se clocesc. Puietul caută refugiu tot în același loc. „Peștele de piatră" sau „Peștele drac" supranumit „bruta mortală" înțeapă cu spinii săi ascuțiți ce conțin o otravă, în stare să paralizeze victima și chiar s-o omoare. Capul „țapului de mare" produce convulsii dacă e mîncat.

Pînă și stavridele are spini a căror împunsătură e foarte dureroasă. Se pare că, cu cît apele sînt mai calde, cu atît sporește și primejdia.

MIJLOC DE NOIEMBRIE. Ne deplasăm cîteva grade la nord, în aria în care pescuiește cu mai mult succes „Marea Neagră", sosită de curînd. Am fost însă întîmpinați de o furtună care ne-a zguduit violent, vreo 28 de ceasuri. Totuși munca nu s-a întrerupt. Traulul era introdus în ocean în vreme ce valurile izbeau cu putere și nava se transformase-n balansoar. S-a defectat un vinci, tocmai cînd plasa încărcată cu pește ieșea din adîncuri. Riscam să se rupă și s-o pierdem pentru totdeauna. Cu toată vitregia timpului, cu toate că vîntul ne lua pe sus, șeful de atelier Nicolae Bohan, împreună cu încă doi oameni s-au apucat să sudeze și să repare-n scurt timp avaria. Vinciul a pornit și traulul a ajuns cu bine pe punte.

Deși ne aflăm în zonă tropicală și la sfîrșit de primăvară, mulți poartă îmbrăcăminte groasă, cîte o dată, noaptea folosindu-se chiar de șube.

Nava „Constanța" a poposit și ea pe lîngă noi. Sînt acum trei nave românești care traulează între „Golful celor doi tigri" și vărsarea rîului Cunene (hotarul dintre Angola și Africa de S.V.). Fiecare caută locuri mai bune anunțînd pe ceilalți, asupra producției zilnice și a felului cum se desfășoară activitatea la bord. Ne-mpărtășim reciproc necazurile și bucuriile. Nici un vas românesc n-a mai pescuit, pîn-acum, în Atlanticul de Sud, așa că pentru noi e un vast „teren" de investigații, ceva nou care trebuie observat și minuit cu atenție.

În una din seri din maldărul de vietăți smulse din hăuri, se detașează „Mola — Mola" („peștele soare", „peștele cufăr"), o ființă fantastică cu corpul aproape rotund, turtit, învelit într-o piele tare, grosolană, cu niște „aripi" mari — una superioară, alta inferioară — așezate-n partea sa posterioară. Monstruozitatea, care poate atinge zece picioare, este un exemplar de preț pentru un muzeu. Ca atare a fost imediat supus operațiilor de conservare. Să sperăm că-l vom revedea. Altădată s-au prins două „pisici" mari și fioroase, un „pește elefant" și cîțiva „lupi" meritînd, de asemenea să-și aibă sălașul într-un muzeu.

SFÎRȘIT DE NOIEMBRIE. Am rămas doar noi și „Marea Neagră". „Constanța" a pornit-o spre casă. Departe pe linia severă a orizontului, se observă cîteva nave care traulează. Prindem pește mult și bun: macrou, stavride, thai. Meduze violete și pești-sabie, ca niște benzi argintii — strălucitoare, înveselesc marinarii.

A sosit și ULTIMA LUNĂ A ANULUI. Din nou, vreme rea cu vînt rece și valuri mari. Tangajul mă trage de umeri, m-apasă pe piept, îmi furtunește capul. Nu se mai prinde mult pește. Probabil că lighioanele s-au ascuns prin cotloane mai liniștite și mai călduroase. Ne găsim acum, puțin la sud de rîul Cunene, pe „Coasta scheletelor" a pustiului Namib — un țînut de groază ce se-ntinde pe sute de kilometri, unde oameni și animale mor din cauza frigului, a lipsei de apă și hrană.

O „burtă" de traul, virat într-o dimineață mohorîtă. Din ea, ne sfredelesc ochii înspăimîntători ai unui rechin albastru care sfidează moartea. Gura hulpavă — cu șiruri de dinți încovoiați, rînjiți e gata de atac. Pe neașteptate, o lovitură ca un trăsnet și fiara nu mai suflă. Mandibula a fost dezarticulată, apoi legată la brîul învingătorului în chip de trofeu, precum „vînătorii de capete".

„Marea Neagră" a termirat pescuitul în timp-record și a plecat și ea acasă. Bravo lor! Despărțirea a fost emoționantă: cor de sirene, chemări, mîini agitîndu-se, lacrimi... Rămîneam singuri...

După două zile, venea și pentru noi o veste bună: vom merge la Cape Town să ne aprovizionăm. Era momentul. Cele 78 de zile și nopți de legănare continuă își spuneau cuvîntul, cerînd imperios uscatul.

DUMINICĂ 27 DECEMBRIE, admiram în toată splendoarea lor „orașul transplantelor" și „Muntele Mesei".

Eugen ACASANDRI

*) *Constelație vizibilă numai la Ecuator și la unele latitudini sudice*

PĂȘIM PE DRUMUL ÎNALTULUI PRESTIGIU

URMARE DIN PAG. 1

făptuí politica sa, au devenit de aceea trăsături definitorii ale unei atitudini de masă, au devenit pentru noi toți garanția fermă că tot ceea ce ne propunem, se va realiza, prin voința întregului popor, sub conducerea partidului, pentru că politica partidului exprimă năzuințele cele mai scumpe ale poporului.

Recentele vizite de lucru pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a făcut, împreună cu alți conducători de partid și de stat, chiar din primele zile ale anului, în județele Brașov și Sibiu, iar la începutul acestei săptămîni în județul Prahova, au constituit o vie și puternică manifestare a unității, mai puternică decît oricînd a poporului în jurul partidului, a conducerii sale. În toate întreprinderile vizitate, secretarul general al partidului a fost înconjurat de stimă și dragoste. Oamenii muncii au văzut, prin prezența sa în mijlocul lor, cît de aproape este conducerea partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de preocupările lor, cîtă grijă dovedește pentru condițiile lor de muncă și de viață, cîtă atenție acordă modului în care se realizează programul stabilit de Congresul al X-lea, felului în care am început noul cincinal. În toate întreprinderile vizitate s-a realizat un dialog viu între conducători și oamenii muncii, un dialog care a subliniat încă odată o trăsătură caracteristică a stilului de muncă a conducerii partidului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu: contactul permanent cu poporul, cu realitățile concrete ale construcției socialiste. În timpul vizitelor, secretarul general al partidului a discutat problemele cele mai acute ale dezvoltării producției, a căutat împreună cu ceilalți conducători de partid și de stat, cu șefii de departamente, cu conducătorii unităților vizitate, cele mai bune soluții pentru rezolvarea unor probleme esențiale, majore, a dat prețioase indicații. Prezența sa în mijlocul celor ce muncesc a fost un imbold puternic în muncă. Discuțiile purtate cu numeroși muncitori, tehnicieni, cu reprezentanți ai ministerelor și organelor de partid și de stat privind sarcinile actuale și de perspectivă au scos în evidență realismul obiectivelor planului pe 1971 și ale cincinalului, hotărîrea oamenilor muncii de a le îndeplini, ridicînd pe o treaptă calitativ superioară nivelul întregii activități.

Discuțiile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu oamenii muncii din întreprinderile vizitate au scos în evidență dorința și voința unanimă a celor ce muncesc de a îndeplini exemplar sarcinile cincinalului, de-a găsi căi și mijloace pentru a depăși aceste sarcini, atît cantitativ cît și calitativ. În cuvinte calde, pornite din inimă, oamenii muncii și-au exprimat dragostea și încrederea în partid, în politica sa, au arătat că vor face totul pentru a traduce în viață indicațiile secretarului general al partidului, indicații menite să ridice la un nivel calitativ superior activitatea.

Am început un an nou, un cincinal nou. În fața poporului nostru stau sarcini pe cît de mari pe-atîta de complexe. Stau sarcini calitative de-o importanță deosebită pentru mersul nostru înainte. Poporul nostru este conștient de acest lucru. El știe însă, își cunoaște din propriile realizări forța creatoare. Aceasta îi dă încredere, îi sporește energia. Sub semnul acestor certitudini, exprimat cu putere, chiar din primele zile ale noului cincinal, a început pretutindeni munca. O muncă plină de avînt, o muncă entuziastă. Și-n primele rînduri sînt comuniștii, luptători neobosiți pentru binele poporului, pentru prosperitatea României socialiste.

Am pășit cu dreptul în noul an. Am pășit cu dreptul spre noi biruințe, pe drumul în urcuș continuu spre culmile progresului. Cei ce muncesc știu ține cadența acestui pas. E cadența programului de înflorire a patriei socialiste, pe drumul arătat de Partidul Comunist Român. Și acest drum, — o confirmă cu strălucire noua istorie a României — este drumul victoriilor, drumul înaltului prestigiu al țării și poporului nostru.

Monolog interior despre...

SANIE

URMARE DIN PAG. 1

le-au înălțat în așa fel încît, în zilele de ger și vifor, n-au mai avut de efectuat decît lucrări de interior. Cum s-ar spune, oamenii au aplicat conștiincios învățătura bătrînului proverb, pregătindu-și din vreme sania, și au scăpat de bătăi de cap.

Toate ar fi bune dacă ceea ce s-a realizat aici la scară vastă ar avea corespondențele necesare în realități cotidiene mai circumscrise, aparent mai mărunte. Dacă, bunăoară, cutare magazin de mobilă din plin centrul Capitalei, căruia de ani de zile i se reproșează că-și expune marfa atît de delicată tuturor capriciilor climatice, n-ar fi și azi în situația de a-și invita clienții, în anotimpul friguros, să-și ridice sufrageriile și dormitoarele dintr-o curte unde, adesea, mobila lustruită este scoasă la iveală de sub mormane de zăpadă. Dacă din primele zile ale intemperiilor n-ai avea prilejul trist să constați că unele vagoane de tramvai, autobuze și troleibuze, în care vara te topeai de căldură, au sistemele de încălzire atît de bine puse la punct încît devin... obîrșii sigure de guturaiuri și gripe. Dacă prin unele complexe de blocuri, unde în tot decursul toamnei s-au făcut verificări și răsverificări și verificări ale verificărilor la instalațiile de termoficare, cetățenii n-ar tremura acum de frig așteptînd noi... verificări. Dacă problema cronică a necesității prezenței galoșilor în magazine exact în perioada cînd sînt căutați de cumpărători — problemă în jurul căreia s-au consumat cantități incomensurabile de hîrtie și cerneală — și-ar fi găsit cumva, în această iarnă, rezolvarea. Dacă... Și înșiruirea ar putea fi, din păcate, continuată.

Oare e atît de greu ca amintita zicală — cu care, după știința noastră, nimeni nu și-a exprimat pînă în prezent dezacordul — să devină pretutindeni o coordonată firească a cotidianului? Oare e atît de greu de înțeles de către cei în cauză că a conduce înseamnă a prevedea, iar a prevedea este echivalent, în practica curentă și în limitele a ceea ce obișnuim a numi bun simț, cu a preîntîmpina? În fond, e vorba de niște adevăruri banale, de autentice truisme, de ceea ce se cheamă, în limbajul poporului, „la mintea cocoșului". Și de ce oare, în cazurile amintite, ceea ce e „la mintea cocoșului" nu poate să-și găsească loc în mințile unor responsabili de bunul mers al treburilor. Și, îndeosebi, de ce nu-și află aplicare în practica instituțiilor pe care le conduc?

E vorba nu numai de rațiuni economice, ci și de semnificații aparținînd sferei largi a eticii cetățenești. Carențele spiritului de prevedere depășesc adesea zona interesului strict individual, atingînd multiple fațete ale obștescului. De aceea nu strică să amintim celor ce dovedesc în activitatea lor asemenea carențe că a preîntîmpina înseamnă, în multe cazuri, a manifesta o elementară stimă față de cetățean în postura sa cotidiană, de altminteri cea mai obișnuită, de beneficiar al serviciilor publice.

Victor BÎRLĂDEANU

Acad. Horia Hulubei despre

SAVANTUL JEAN PERRIN

„...Perrin. Cel mai bun prieten" Acad. Horia Hulubei se întorcea din Franța reîncărcat de imaginile unui timp petrecut împreună. Lumea științifică aniversase o sută de ani de la nașterea marelui savant, a celui care și-a înscris numele pe piatra de temelie a unor edificii astăzi uriașe : electronica, știința atomului... „Cineva îl numise constructorul, asemenea personajului lui Ibsen, atît de îndrăgit de el. Un Solness însă care și-a desăvîrșit toate construcțiile : construcția de idei, de instituții, de laboratoare. Da, așa era Perrin... Cînd a „debutat" în știință avea 24 de ani. Cei mai mari fizicieni ai timpului purtau discuții teoretice interminabile asupra naturii razelor catodice. Acest nod gordian al disputelor avea să-l taie el, tînărul absolvent al Școlii normale, construind un aparat de o genială simplitate : razele catodice erau trimise într-un cilindru Faraday. Dacă purtau sarcini trebuiau să-l încarce ; cilindrul era protejat perfect de un înveliș, în legătură cu pămîntul, o variantă lărgită a inelului de gardă al electrometrelor. Elimina astfel efectele parazite din cauza cărora nimeni pînă atunci nu reușise să observe fenomenul principal. Perrin a început apoi să studieze razele X, recent descoperite, arătînd acțiunea lor ionizantă asupra gazelor pe care le traversează. Era primul exemplu al acțiunii directe a radiației asupra atomilor. Și tot el a reușit să dea prima măsură directă a moleculei. A obținut prin centrifugare, emulsii, a căror culoare, de o frumusețe extremă, îi indica natura ei. A obținut, așa cum s-a spus, un „model" de gaz, sau mai degrabă de atmosferă, unde variația cu înălțimea numărului de particule — molecule — era aceea că 6 kilometri de altitudine în aer corespundeau la a suta parte dintr-un milimetru de emulsie. Studia astfel mișcările și mărimile pe un model redus la scara de sase sute de milioane. Și avea să afle printr-un calcul direct al numărului de atomi conținut într-un gram de hidrogen, acel celebru număr al lui Avogardo, a cărui valoare se situează în jur de 600 000 de miliarde de miliarde. O lucrare pentru care, în 1926, i s-a decernat Premiul Nobel.

Perrin i-a fost tînărului student și cercetător Horia Hulubei profesor și îndrumător ca și Marie Curie. „Se formase în jurul catedrei și în jurul meselor de lucru al laboratoarelor o pleiadă de tineri entuziaști, al căror nume avea să fie și ele celebre : Paul Langevin, Joliot Irène Curie, Noël Bernard, fiul lui Perrin..." îmi spune cel ce a devenit un savant. Perrin nu a fost doar profesorul, ci îndrumătorul spiritual, un prieten apropiat.

„Cu Perrin am lucrat împreună la expoziția din 1936 de la Paris", mi-a spus acad. Horia Hulubei. Tradiția face ca inaugurarea să înceapă prin tăierea panglicei. Or, atunci, aceasta a fost în sine un eveniment excepțional. Panglica a fost tăiată la un aparat construit de românul Hulubei. Un aparat care împrăștia electroni, luminînd aerul. Era prima instalație din lume care a funcționat automat. Autorului i s-a decernat o medalie de aur a expoziției.

Cel de al doilea război mondial. Perrin, armării, vînat de fasciști. Ideile sale „de stînga" erau bine cunoscute.

I se interzisese accesul în zona liberă — la Vichy. Era pe lista celor ce trebuiau să fie arestați. „În cele trei săptămîni cît a stat ascuns la mine, imi spunea acad. Horia Hulubei, Perrin a scris ultimele sale trei lucrări. Le citeam împreună pe măsură ce le scria. Apoi am găsit ocazia și am putut să-l trimitem... A murit însă curînd după aceea, în Statele Unite. Sînt douăzeci și opt de ani de atunci. După eliberare, a fost adus în Franța și înmormîntat la Pantheon... De curînd s-au aniversat o sută de ani de la nașterea sa, omagiat de întreaga Franță, de toți prietenii, de întreaga lume a științei. Am purtat cu mine amintirea acestei mari prietenii, ducînd totodată omagiul Academiei Republicii Socialiste România. Perrin a fost membru de onoare de mai bine de patruzeci de ani al Academiei noastre."

Catinca MUSCAN

Să nu credeți cumva că este vorba de un montaj fotografic. Este imaginea unui automobil unic în lume și care circulă în orașul Nottinghamshire (Anglia) . Autorul acestei originale mașini este Frank Jessop, care din două mașini de același tip, mai întîi le-a înjumătățit, apoi a sudat perfect părțile din față (unde se află motoarele) realizînd astfel o singură mașină „siameză" cu două motoare independente, care se poate deplasa în două sensuri.

●

MEDICUL veterinar Bohdan Ladyzinski din orașul polonez Przemysl colecționează obiecte pe care le-a găsit la operațiile efectuate la vaci. Printre altele are chei, biberoane, linguri, monezi și chiar și un furtun de 2 m pe care o vacă l-a înghițit în timpul unui examen medical.

●

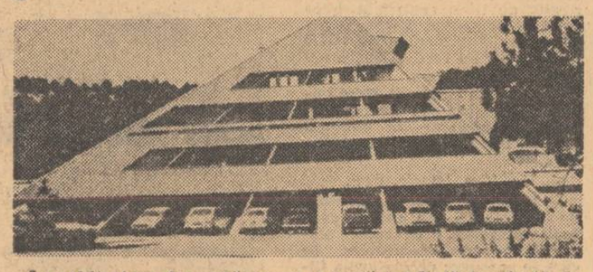

În arhitectura franceză apare o nouă tendință inspirată după cum se vede din piramidele egiptene. Este vorba de noul hotel de la Font Romeau.

UN GRUP DE SPECIALIȘTI a descoperit în Asia Centrală sovietică o zonă de pămînt veșnic înghețată (presupunîndu-se că asemenea zone se află numai în apropierea polilor sau dincolo de Cercul polar). Zona se află situată în apropierea lacului Ciatîr-Kul la altitudinea de 3 500 m. Aici există pămînt veșnic înghețat pînă la o adîncime de 82 metri.

●

ÎN INDIA există un arbore al cărui coronament a fost învelit literalmente de pînze de păianjen. Aceste pînze nu-i dăunează arborelui, dimpotrivă îl protejează de insectele care se prind în ele, îl apără de vînt, de ploaie și de păsări, care-l evită.

ÎN APROPIEREA orașului Tokio a început construirea unui „Orășel al științei", care va fi dat în folosință în anul 1975. Aici vor funcționa 40 de diferite institute de cercetări științifice în care vor lucra peste 52 000 de oameni de știință și cercetători japonezi.

Piața Zamkowy din Varșovia, astăzi

PRIN VARȘOVIA DE AZI

Centru administrativ al Poloniei, simbol al luptei și mîndriei naționale, Varșovia din prima jumătate a secolului XX reunea toate contrastele unui stat reînviat ; măreția și mediocritatea creșteau alături una de cealaltă. Dezvoltarea industriei era însoțită de revolte și greve, mii de șomeri locuiau în căsuțe mizere la marginea orașului, în timp ce se aplica cuvîntul de ordine al primarului Starzynsky care dorea o „Varșovie înfloritǎ".

În mijlocul luxului și al mizeriei se dezvoltă tragedia din septembrie 1939. Varșovia se apropie de cel mai tragic dintre destine. Înainte să ia foc Londra, Rotterdam, Varșovia este primul oraș executat în cel de al doilea război mondial. Orașul devenise un cimitir de oameni și de case.

La eliberare, acum 26 de ani, în ianuarie 1945, capitala Poloniei număra 160 000 locuitori, iar 140 000 dintre ei locuiau în Praga cartier așezat pe malul drept al Vistulei, scăpat de ostilități. Din primele luni, 300 000 de varșovieni s-au întors să locuiască în ruine. Orașul reînvia, aceasta fiind voința poporului.

Astăzi, după 26 de ani orașul este creat prin suprapunerea foarte vizibilă a amintirilor, a contururilor vechii Varșovii. Se mai zărește orașul dinaintea războiului, iar Varșovia de astăzi se îmbogățește cu noi locuințe. Fiecare generație poartă cu sine imaginea diferită a tinereții, fiecare generație își făurește altă părere despre meritele sale, în peisajul amintirilor, fiecare generație îmbogățește propriul său oraș. Dar memoria este un bun comun; în trepidația marelui oraș cu luminile de neon, cu arhitectura cartierelor vechi și noi transpare amintirea cimitirelor unde sînt îngropați sute de mii de morți. Ei, soldații din septembrie, soldații insurecției, soldații victoriei asupra războiului, se odihnesc sub fundația caselor, a școlilor, în scuaruri.

În Polonia de azi, Varșovia este un oraș care îndeplinește diversele funcții impuse de contemporaneitate. Acest mare centru industrial, al mecanizării poloneze, al chimiei, al industriei de precizie și mecanică este, în același timp, un mare centru științific, cultural, artistic. Radiodifuziunea și Televiziunea, teatrele, un studio cinematografic, literatura și artele, mecenatul acordat muzicii moderne, congresele, viața socială și politică care își găsesc centrul aici, fac din Varșovia o capitală demnă de acest nume. Ea este un centru de activitate care muncește pentru viitor ; aceasta este imaginea orașului reconstruit.

După un articol de *Wieslav Rustecki* (Agenția poloneză Interpress).

Piața Zamkowy din Varșovia, în momentul eliberării

UN EDITOR *american s-a gîndit să realizeze pentru tinerii săi cititori cărți de povești parfumate. Întorcînd paginile unor povești de iarnă, copiii vor putea respira mireasma brazilor sau a bomboanelor cu ciocolată și a altor dulciuri.*

Parfumuri sintetice vor fi închise în minicapsule și se vor deschide prin simpla frecare cu o suprafață dată.

●

DUPĂ cel de-al doilea război mondial, vulpile au început să se înmulțească intens în Europa, ceea ce a pus în fața oamenilor de știință o problemă grea. Explicația constă în aceea că aceste mamifere se îmbolnăvesc ușor de turbare, ele devenind un adevărat pericol pentru oi și vaci. În unele țări în lupta împotriva turbării, animalele domestice sînt inoculate.

●

LA IEȘIREA din orașul marocan Rabat, conducătorii auto sînt invitați să-și facă plinul la stația de benzină din apropiere. „Aici — glăsuiește invitația — sînteți serviți la singura stație reală de benzină din Sahara. Faceți-vă plinul, luați și cîteva canistre de rezervă. Toate celelalte stații de benzină pe care le veți întîlni în drum nu sînt decît „fata morgana".

●

O CUNOSCUTĂ casă de mode din Paris și-a propus să lanseze modele confecționate din piese de material plastic care pot fi prinse una de alta. Aceste piese detașate, în diferite culori și desene, se vînd într-o cutie, însoțite de diferite modele. Cumpărătoarea își poate „fabrica" singură o rochie într-o jumătate de oră !

●

MARCEL BARON din Chôlet (Franța) a găsit într-o pădure din apropierea orașului o ciupercă de dimensiuni neobișnuite: 90 cm. înălțime, 300 m. circumferință, avînd o greutate de 118 kg.

●

UN STIMULATOR cardiac, al treilea în lume, a fost implantat recent unei femei în vîrstă de 56 ani, la spitalul cardiologic din Londra.

●

MEXICO este zguduit de emoție. Marele premiu al loteriei de ziua Independenței însumînd 37,5 milioane pesos n-a fost ridicat. Vînzătoarea Josu Juanita Hernandez își aduce bine aminte de domnul căruia i-a vîndut lozul cu nr. 19.141. Casierul de la centrală este de părere că aflînd de subita sa îmbogățire, fericitul cîștigător a fost lovit de apoplexie...

●

ORGANIZATORII celui de al XXV-lea Festival muzical de la Montreux (Elveția) au avut ideia originală de a urca la o înălțime de 3 000 m. cvartetul de coarde Quator de Geneve pentru a executa acolo un concert de muzică de cameră din lucrările lui Beethoven. Melomanii au trebuit să depună un efort special pentru a ajunge sus, însă au fost răsplătiți din plin.

LA LONDRA a avut loc o căsătorie originală. Un pompier, George Belicampf, s-a căsătorit cu Mary Birt, care este artistă la un circ. Meseria miresei : înghițitoare de flăcări !...

ZIUA Z

LA 15 FEBRUARIE ÎN MAREA BRITANIE SE VA INTRODUCE SISTEMUL MONETAR ZECIMAL

În aceste zile, premergătoare trecerii la sistemul monetar zecimal — ce urmează să intre în vigoare la „D-Day" 15 februarie — cei 56 de milioane de locuitori ai insulelor britanice sînt deja pregătiți să se supună noului exercițiu aritmetic monetar, cel mai important din istoria banilor lor. Marea masă a cumpărătorilor, funcționarii de bancă și vînzătorii s-au familiarizat cu monedele zecimale cu valoare mai mare — de 50, 10 și 5 pence — introduse de cîtva timp în circulație, într-o sumă de șase miliarde lire sterline ; piesele mai mici — de 2, de 1 și o jumătate de pence — deși vor fi puse în circulație abia în „D-Day" — sînt bine cunoscute celor interesați ; 18 milioane de broșuri și o adevărată campanie națională de presă, radio și televiziune, au avut darul să familiarizeze pînă și pe copii cu forma, mărimea, culoarea și, mai ales valoarea acestora. Pentru a înțelege amploarea acestei campanii, trebuie spus că pînă și felicitările de Anul Nou au cuprins, în afara tradiționalelor urări de fericire, imaginea uneia dintre noile monede și.. „un an ușor al zecimalizării în 1971".

În actualul sistem monetar britanic, lira sterlină era împărțită în 20 șilingi, iar șilingul în 12 pence ; în total, lira sterlină echivala cu 240 pence. După unele izvoare, acest sistem duodecimal datează de aproximativ 12 secole. Întemeietorul lui se pare că a fost regele saxon al Merciei care, în anul 760, a cerut împărțirea unui funt de argint curat în 240 piese. Structura sa complicată, cu o sferă de acțiune din ce în ce mai restrînsă, a creat o serie de dificultăți schimburilor comerciale și fluxului financiar. Nu e de mirare, deci, că de-a lungul anilor foarte multe voci au cerut trecerea la sistemul zecimal.

Paritatea simplificată a sistemului zecimal are menirea să înlăture nu numai complicata structură de pînă acum a sistemului duodecimal, dar și unele anacronisme tradiționale (guineea de pildă, valorînd... 21 șilingi, în care se exprimă uneori sumele, este o unitate de calcul fără „prezență materială" ; circulația unei piese de o jumătate de coroană, fără să existe... coroana întreagă etc.). Aceste anomalii se explică prin aceea că unele dintre piesele aflate și azi în circuitul monetar britanic au o vechime de peste o mie de ani. **Farthingul**, de pildă, care își trage numele de la împărțirea în patru a pennyului de argint, a fost bătut în argint în anul 1279, în cupru în 1672 și în bronz în anul 1860. El a fost retras din circulație abia în... 1960. **Halfpennyul**, care se crede că a fost introdus în circulație de Halfdene, un conducător viking, a fost confecționat apoi din argint în anul 1280, în timpul domniei regelui Edward I și din cupru în timpul domniei lui Charles II, circulînd pînă la 1 august 1969. **Pennyul** a fost utilizat pentru prima oară în timpul domniei lui Offa (759-796), fiind principala monedă a Evului Mediu. Piesele de argint datează din timpul regelui George I, cele de cupru din anul 1797, iar cele de bronz din 1860. **Half-crown** (jumătatea de coroană) a fost introdus ca monedă din aur în timpul domniei lui Henry al VIII-lea ; în timpul războiului civil, a fost bătută de către diferite orașe, pentru a ușura aprovizionarea regiunilor aflate sub controlul regaliștilor. Jumătatea de coroană este considerată a avea cea mai lungă viață dintre monedele britanice, fiind retrasă din circulație abia la... 1 ianuarie 1970. **Sixpence**, introdusă în circulație în 1551 de regele Eduard al III-lea, este moneda cu cea mai largă circulație din Marea Britanie. De altfel, insularii s-au arătat extrem de sensibili la desființarea acestei monede din motive de ordin economic. După cum s-au exprimat cumpărătorii, o dată cu intrarea în vigoare a noului sistem, mărfurile care se plăteau pînă acum cu „sixpence" (șase pence), vor trebui plătite cu o monedă nouă de... 10 pence, ceea ce ar duce la o creștere a costului vieții.

Unele dintre ilustratele de Anul Nou, în afara tradiționalelor urări, au transmis — după cum se vede din imaginea de mai sus — și... „un an ușor al zecimalizării în 1971".

Două dintre monedele noi, introduse deja în circulație. Sus: moneda de 50 pence, de formă septagonală, unică în lume cu această configurație. Jos: moneda de 10 pence.

Introducerea sistemului monetar zecimal este o operație complicată și costisitoare. Pe lîngă cheltuielile specifice, legate de producția bancnotelor și a monedelor, se impune și necesitatea adaptării sau înlocuirii a milioane de mașini de calcul și automate, implicînd investiții evaluate la circa 130 milioane de lire sterline. S-a calculat că la „D-Day" vor trebui să fie înlocuite 5 milioane de mașini de calcul și automate, exceptînd mașinile electronice din marile întreprinderi, care trebuie adaptate.

Organismul oficial ce coordonează efectuarea operațiunii de zecimalizare — „Decimal Currency Board" — a anunțat, încă de pe acum, ultimele dispoziții finale. Astfel, toate băncile au primit consemn să fie închise de joi, 11 februarie, pînă duminică, 14 februarie ; campania de lămurire a publicului, este practic încheiată (pînă și „pensionarii" celui mai mare penitenciar din țară, Dortmoor, care au cerut explicarea sistemului zecimal pentru ca „atunci cînd vom fi liberi — după cum au declarat cu umor unii dintre ei — să cunoaștem valoarea obiectelor pe care le vom fura", li s-au trimis noile semne monetare, confecționate din plastic). Întrucît unii specialiști consideră că în perioada de tranziție de 18 luni s-ar putea înregistra unele dereglări sau pierderi, într-o serie de sectoare de activitate s-au făcut teste, care nu s-au dovedit a fi edificatoare. Într-un birt londonez, de pildă, manipularea noilor bani a dus la o scădere a consumului de bere cu 60 la sută. În altul, însă, s-a înregistrat o creștere de aproximativ 20 la sută. „D-Day", pînă la sorocul căreia au mai rămas puține zile, urmează să stabilească ea însăși adevăratele dimensiuni ale mutației monetare pe care insularii s-au hotărît, în sfîrșit, s-o aplice în practică.

George NICOLESCU

remember • remember • remember

verona (IV)

Gloria supremă a Veronei a fost epoca primului trecento legată de numele singurului contemporan al lui Dante pe care divinul poet îl evocă elogios în Paradisul : acel om al legendei, cîntat de trubaduri și admirat pînă și la dușmanii săi, era Cangrande della Scala. Personaj insolit, anticipînd două categorii ulterior opuse, condotierii și principii mecenați ai Renașterii, el apare din tragedă virstă pe arena politică și militară a Veronei, fiind mai întîi asociat la conducerea cetății, al fratelui său, Bartolomeo, senior ghibelin care-i acordase lui Dante ospitalitatea cu cîțiva ani înainte cînd proaspătul exilat își căutase un prim refugiu la Verona, marele lombard cum îl va numi poetul :

Lo primo tuo rifugio e il primo ostello
Sara la cortesia del gran lombardo,
che in su la scala porta il santo ucello ;
(Par. XVII)

Abia trecut de 18 ani, el asistă la dezastrul nefericitului Henric de Luxemburg, împăratul german venit în 1310 să se încoroneze ca suveran al Italiei unde avea să-și lase osemintele, ucis de friguri după ce își văzuse murind soția și floarea cavalerilor ce-l însoțeau, spre dezolarea ghibelinilor care-și puseseră în el toate speranțele. La moartea lui Henric, Cangrande tînăr, strălucitor și vestit de pe atunci pentru faptele sale de arme, întrevăzuse o clipă în imaginație coroana unei Italii unite ; un panegiric latin al vremii spune că însuși împăratul l-ar fi investit înainte de moarte, ca vicar imperial al întregii Italii. Urmează armura, caii, săbiile, lăncile și steagurile veroneze în vîntul cîmpiei lombarde. Condotierul cucerește Vicenza, asediază Padova apărată de mercenari germani, intră triumfător la Treviso unde un poet local, Nicolo de Rossi, dezolat de întîrzierea cetății sale, nu se poate opri totuși de a-l elogia pe cuceritorul ce-l fascinează, proorocindu-i un destin magnific : E se valor, seno e fortuna bona / Come fin a qui per lui opreranno. / El sara re d'Italia enanci un anno.

Dar norocul îl va abandona. Îmbolnăvindu-se — trubadurii spun că fiind încins de căldură și însetat, băuse... o una fontana / Che per freddezza non e punto sana, — e doborît de pneumonie sau poate o ftizie galopantă, și moare la Treviso în vara lui 1329, de unde un fastuos cortegiu îl readuce în Verona îngropîndu-l în necropola Scaligerilor de lîngă vechea și frumoasa biserică romanică, Santa Maria Antica. Iată-i mormîntul, sub portalul bisericii și sus, în vîrful unei turle ca o lanternă gotică, statuia înfățișîndu-l parcă viu în fruntea cavalerilor lui de odinioară. Acest strămoș deopotrivă al unor Gattamelata sau Colleoni dar și al lui Lorenzo Magnificul, era puternic, frumos, plin de generozitate și noblețe, inteligent și sensibil, iubitor de artă, de fast... unul dintre oamenii care se nasc o dată la un mileniu. Și soarta nehărăzindu-i coroana Italiei pe pămînt, i-a rezervat în ceruri suprema încoronare, pe tron în Paradisul lui Dante.

★ ★ ★

Strada, pietele, vîntul de primăvară și muzica roșie a Veronei într-un văzduh de sidef stins. Mirando a la stagion che" I freddo perde (II Canzoniere, CCXXVII), umblu mereu fără odihnă prin acest oraș care seamănă acum cu masivii cai ai cavalerilor lui Cangrande, cai roșii și albi cu harnașamente bătute în argint și în aur — și peste ei se așterne secantă umbra lui Dante, neagră și lungă asemeni unui cipăros amar, umbra ce traversează întregul ev mediu, revers material al luminii sale, spiritualitate tulburînd în spirală existențele ce se succed, vii și morte... O luce eterna, che solo in te sidi / Sola t'intendi e da te intelletto / E intendente te, ami e arridi ! (Par XXXIII). Același mereu în sine dar mereu altul, pentru cei de ieri, de azi, de mîine, poetul se lasă, idol cioplit de fiecare după chipul și asemănarea sa, după timpul și locul unde-ți apare una din infinitele lui ipostaze, după o stare de spirit ce te domină. Există un Dante la Verona, pe care nu-l mai poți întîlni nicăieri, unul din patronii orașului alături de Sfîntul Zenobie cel ce stătea odinioară într-o colibă pe malul Adigelui și pescuia păstrăvi — un Dante a cărui suferință nu e orgoliu expiat ci fantomă neagră a poetului de totdeauna, mereu în afara cetății, silit să caute în afara ori înlăuntrul său, zidurile crenelate și roșii ale Veronei... Cînd voi ajunge vreodată la Ravenna voi întîlni un Dante al resemnării și al morții.

a. e. baconsky

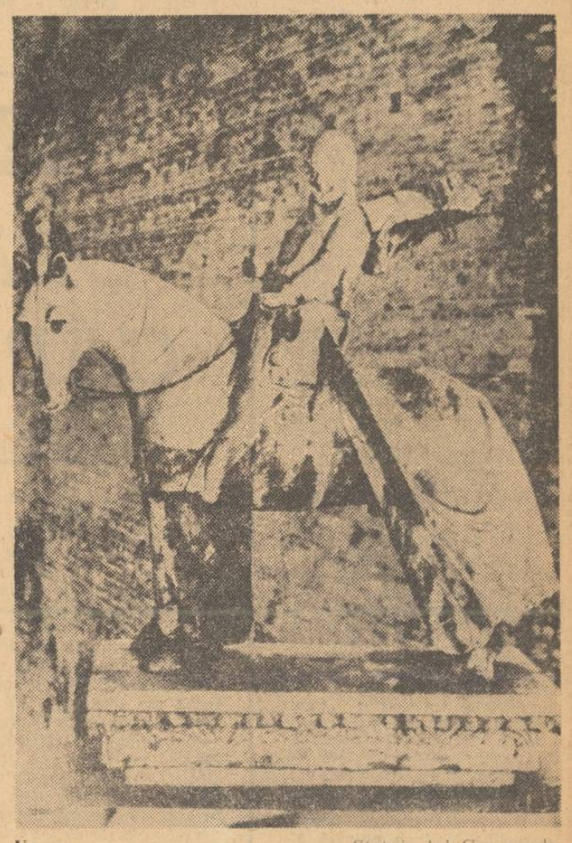

Verona — Statuia lui Cangrande

ANIMALELE ȘTIU CE E COMPASIUNEA

Animalele știu ce e compasiunea. Fenomenul se observă în special la animalele cele mai inteligente. În această privință ele oferă exemple cu adevărat tulburătoare.

Un cimpanzeu rănit a început să strige după ajutor. Numaidecît, în jurul lui s-a adunat toată ceata. L-au ridicat, l-au sprijinit, cu o expresie de îngrijorare „omenească". Între timp, cea mai puternică maimuță din ceată s-a așezat la pîndă cercetînd cu privirea locul unde bănuia că se aflau vînătorii, pînă ce cimpanzeul rănit a fost în siguranță.

Despre cimpanzei se spune că își iubesc foarte devotat puii. Dar manifestă dragoste și față de noii născuți ai altor animale. Un om de știință olandez a pus în calea cimpanzeilor un pui al unui alt gen de maimuță. Rezultatul a fost că puiul, după ce a fost cercetat cu curiozitate, a fost luat imediat cu multă grijă. Este cunoscut cazul unei cete de cimpanzei din Uganda care a crescut o pisică.

Interesante sînt acțiunile de salvare între elefanți. Într-o rezervație au fost uciși trei elefanți pentru a se împiedica înmulțirea lor exagerată. Acest act a declanșat o adevărată catastrofă. Cei treizeci de elefanți au început să urle înspăimîntător și să devasteze totul în jur. Pămîntul se cutremura, crengile, copacii, bolovanii, zburau în aer. După aceste momente de furie nebună, elefanții au încercat să-și ridice prietenii morți. Unii și-au rupt colții în această încercare.

Un elefant era foarte bolnav. A slăbit atît de tare, încît n-a rămas din el decît scheletul. Ceilalți elefanți l-au ajutat tot timpul. Îi aduceau hrană, îl sprijineau pînă la izvor să se răcorească și să bea apă. Într-o bună zi s-a prăbușit de dureri cumplite. Atunci, cel mai bătrîn dintre elefanți s-a apropiat de el. Ceilalți presimțind ce se va întîmpla s-au îndepărtat. S-a auzit un urlet puternic. Colții elefantului erau înșirați. Pentru a-l scuti de suferințe pe cel bolnav, bătrînul elefant a preferat să-l omoare. E și aceasta o lege în lumea animalelor.

Sînt de acum de domeniul legendei povestirile despre femela ursoaică sau maimuța găsită moartă de durere lîngă puiul sau masculul ucis. Acum doi ani am auzit o întîmplare în munții noștri. Aproape de Lacul Roșu a fost ucisă o ursoaică. Avea pui mici. Unul dintre ei a suferit enorm. Plîngea, refuza hrana și nu vroia să se desprindă de mama lui. Într-o dimineață a fost găsit mort pe locul unde fusese ucisă ursoaica.

Printre delfini există, de asemenea o grijă reciprocă pronunțată. Un mic delfin a fost atacat de rechini. A început să semnalizeze SOS în limbajul delfinilor. Cu o viteză de 60 de kilometri pe oră, vreo 20 de delfini au pornit spre locul de unde se auzeau strigătele. Recinii au fost omoriți, iar pe micuțul rănit l-au purtat pe rînd ceilalți delfini timp de două săptămîni, pînă s-a refăcut și a putut să plutească singur.

D. CRISTEA

Gheorghe Zamfir (al doilea din stînga) **cu muzicologul Harry Brauner** (al treilea) **la Paris, în fața sălii „Le vieux colombier".**

NAIUL LUI GHEORGHE ZAMFIR

SUNETUL PUR, SUNETUL UNIC

de Boris BUZILĂ

A devenit o treabă dificilă și riscantă să vorbești despre succesul peste hotare al unei formații românești de muzică populară. Din ce în ce mai mult, reporterul chemat să reconstituie evenimentul, nu de la fața locului, ci de-acasă, bizuindu-se pe istorisirile „martorilor oculari" și pe ceea ce s-a comentat în presa locală, riscă să rămînă necrezut din cauza uniformității limbajului, o uniformitate a superlativelor, dar totuși uniformitate. Iată de ce înainte de a începe să scriem despre marele și răsunătorul succes al naistului Gheorghe Zamfir în Franța, Olanda și Elveția am dorit să reținem din „probele" care ne-au făcut dovada acestei noi izbînzi a artei populare românești — cronici din presă, relatări de la fața locului, fotografii, imprimări din spectacole, scrisori — pe acelea avînd darul să transforme superlativele în realități palpabile.

Am apelat mai întîi la memoria celui mai fidel dintre martori: banda de magnetofon. Cînd a început să se deruleze banda și cînd din difuzorul aparatului au prins să se reverse miraculoasele triluri am avut impresia că ascultăm o imprimare făcută în studio, nu într-o sală cu 2 200 de spectatori. Este adevărat însă că naiul aceluia dintre discipolii lui Fănică Luca în fața căruia dascălul ar fi putut spune ca poetul „la răsărit-u-i falnic se-nclină al meu apus" desfășura în fața publicului, un public străin înmărmurit de uimire, un monolog cu care nu sînt deprinse nici multe dintre urechile noastre autohtone. În parte, explicația rezidă în revoluționarea instrumentului — operă exclusivă a lui Gheorghe Zamfir — constînd din adăugarea unui număr de cinci tuburi în registrul grav, modificare chemată să transforme naiul într-un emul redutabil al vocii omenești. Nu era vorba însă numai de aceasta, ci de o extraordinară, potențată la maximum, forță de comunicare a sentimentelor în sunete apropiate de expresia sonoră spontană, așa cum o conoaștem și cum îi dau glas rîsul și suspinul, plînsul și chiotul, strigătul și oftatul, amestecate, în părțile încărcate de străvechea tristețe a doinelor, cu plînsul netransfigurat al naistului... Melodia a luat sfîrșit, și peste sala plină pînă la refuz de acel public flegmatic și rece cum se pretinde a fi publicul din capitala Elveției am simțit plutind clipa de tăcere gravă, uluită, deconcertată care urmează marilor șocuri emoționale, ca abia după aceea să se dezlănțuie furtuna aplauzelor, strigăte de bravo, bătăi ritmate din palme, minute de aclamații frenetice.

„Cînd am ieșit de la spectacol, ne-am, dus cu toții într-un mare restaurant din apropierea sălii, povestește unul dintre participanți. Am fost recunoscuți îndată și aplaudați în picioare".

La scurtă vreme după reîntoarcerea în țară, artistul nostru a primit tot din Elveția, un plic voluminos. Îi scriau elevii de la un colegiu din preajma orașului Lausanne, care au avut prilejul să-l asculte. Un lung „papirus", purtînd pe el în autografe stîngace, cum scrii numai cînd ai zece ani, gîndurile întregii clase: „Vă mulțumesc pentru magnificele concerte"; „Clasa noastră ascultă în fiecare dimineață splendida dv. muzică"; „Vă urez sănătate, iar țării dv. recolte bune și îmbelșugate"; „Cred că părinții dv. ar trebui să fie satisfăcuți și mîndri de dv". Iar profesoara de muzică Jacqueline Mellana notează atmosfera din clasă la auzul muzicii noastre populare: „Ochii le strălucesc și picioarele încep să le tropăie sub bancă cînd începe „Hora"...

În fața acestor mărturii, unele mai emoționante decît altele, ești îndemnat să-ți pui întrebarea ce îndreptățește fenomenala vogă a artistului nostru, care a făcut ca în unele magazine de discuri din țările pe unde a concertat, plăcile lui Gheorghe Zamfir să fie solicitate mai mult decît cele ale lui Tom Jones și Johny Holliday. O explicație foarte aproape de adevăr încearcă și profesoara amintită atunci cînd consideră dragostea de autentic, de puritate, pe care o cultivă muzica populară românească **autentică** în interpretarea naistului nostru drept o reacție împotriva culturii sofisticate, a avatarurilor așa-numitei „civilizații de consum". Despre aceasta este vorba atunci cînd Jacqueline Mellana scrie: „Într-o marți seara, publicul din Lausanne și-a regăsit sufletul pe care poate că îl pierduse". În alt chip, același lucru este exprimat și de ziarul „New York Times" referindu-se la un spectacol care a avut loc la Paris în sala „Le vieux colombier". Potrivit autorului articolului, lui Gheorghe Zamfir îi aparțin „unicele sunete pure care mai pot fi auzite în viața contemporană".

Așadar, cheia succesului lui Gheorghe Zamfir în țările unde a concertat împreună cu cei cinci instrumentiști care îl acompaniază nu este alta decît **autenticitatea.** Către o asemenea concluzie duce și părerea reputatului nostru specialist în folclorul muzical Harry Brauner care a însoțit turneul în calitate de consilier artistic al grupului și care ne-a pus la dispoziție cu amabilitate documentația de care ne-am servit. „Revelația pe care a avut-o publicul occidental în fața naiului lui Gheorghe Zamfir nu poate fi asemuită decît cu descoperirea, la începutul secolului, a faimosului balet al lui Djaghilev. Afirm aceasta convins că dacă aș adăuga „toute proportion gardée" — păstrînd proporțiile — ar fi o inutilă precauție"...

NOI, DESPRE FILMELE NOASTRE

REGIZORUL MANOLE MARCUS, OPERATORUL NICU STAN, ACTORUL AMZA PELLEA DESPRE

„PUTEREA"

Am găsit echipa, care în aceste zile trage primul tur de manivelă la filmul „Puterea", (peliculă în 2 serii) în plin centrul Capitalei într-o impozantă clădire, unde și-a stabilit sediul și a hotărît să filmeze parte din interioare. Era o zi de probe de actori cu machiaj. Se căutau chipurile viitorului film, se încerca îmbătrînirea sau întinerirea unora, căci filmul cuprinde o lungă perioadă de timp centrîndu-se pe aceleași personaje. L-am întrebat pe regizorul **MANOLE MARCUS** cînd se desfășoară acțiunea filmului.

— Timp de 20 de ani, după eliberare, perioadă ce cuprinde momente importante în evoluția țării și, implicit, în cea a personajelor.

— Un film istoric, deci.

— Nu putem vorbi în sens strict de istorie, căci nu putem avea încă o detașare, o distanțare obiectivă de fapte. Momentele, pe care le parcurge dramaturgia filmului, sînt incontestabil momente istorice și dacă judecata noastră se face tot cu pasiune cred că va da o încărcătură de căldură și adevăr.

— Dacă nu aspirați spre film istoric, ce fel de film doriți să realizați?

— Prin factura lui s-ar înscrie în ceea ce în lumea cinematografică se înțelege prin film politic, iar stilistic se va realiza într-o manieră realistă, cert viguroasă, care, cred eu, va servi bine ideile dramaturgice. Ritmul interior al stilului de film politic, iar stilistic se va înscrie în ceea ce numesc eu concepție modernă.

— Ce înțelegeți prin aceasta?

— Nu truvaiurile noastre, ale cineaștilor, ci capacitatea spectatorului contemporan, educat imagistic de către cinematograf și televiziune.

— Vorbiți de manieră realistă aproape ca de un lucru nou în creația dumneavoastră. Or, toate filmele anterioare (excepție, într-un fel, făcînd doar „Canarul și viscolul") țin de același stil.

— Puterea de receptare a spectatorului este într-o asemenea fulgerătoare evoluție. Astfel, anumite elemente tradițional-realiste (caracteristice pentru cinematograful clasic, cum este neorealismul, de pildă), devin, metodologic vorbind, formulă depășită pentru spectatorul contemporan ce are capacitatea de a monta mental înaintea cineastului.

— Cum gîndiți să concretizați materialul filmic pentru a răspunde la această necesitate?

— Nu prea se poate exprima teoretic; e o stare de spirit, greu de îmbrăcat în fraze. Aș spune că aceste lucruri se simt intuitiv și le pot aplica pe platou, cînd am lîngă mine echipa, actorii. De aceeași stare de spirit e impregnat și scenariul lui Titus Popovici; în plus și de necesitatea ca într-un timp cît mai scurt, într-un ritm cît mai pregnant să comunici cît mai multe.

Scenă de lucru cu regizorul Manole Marcus, operatorul Nicu Stan și Ion Besoiu

IRINA GĂRDESCU

AMZA PELLEA

MIRCEA ALBULESCU

— Modalitatea dv. se va apropia de factura documentară?

— Doresc un film-document, nu un documentar ca stil, film-document în sensul paralelismului dintre trăirile de pe ecran și similitudinea de viață, pentru cei care au fost contemporani cu evenimentele.

— Cum veți trata, pentru a diferenția, evenimentele desfășurate într-o atît de lungă perioadă?

— Cei 20 de ani nu apar epico-cronologic. Filmul are o acțiune în prezent și o acțiune în trecut, dar ele sînt paralele (nu utilizez sistemul de flash-back-uri), e o navetare prin interferare de stări sufletești.

— Nu va îngreuna receptarea?

— Nu, pentru că diferențierea prin machiaj, decor, sistem de iluminare și prin muzică, înțelegînd prin ea și ceea ce se aude acțional în muzica de cadru și prin muzica de fond menită să pregătească, să anticipeze momente de interferență și să faciliteze receptarea. Muzica va aparține compozitorului Tiberiu Olah, cu care am mai lucrat la „Zodia fecioarei".

Semnatarului imaginii, operatorul **NICU STAN,** i-am cerut amănunte despre compartimentul său de creație.

— Filmul este color, format cașetat.

— Dificultăți?

— Îmi pune problema esențială a unor treceri de vîrstă, care se rezolvă prin lumină, machiaj și imagine. Dar cea mai complicată problemă a imaginii rămîne atmosfera, care trebuie să se coreleze cu modalitatea de expresie regizorală și care implică, de fapt, o imagine sugestivă a contemporaneității. E vorba de o imagine asimilată din viață în paralel cu timpul scenariului și acum trecută prin noi să se întoarcă spre spectator cu forța pe care o au caracterele eroilor, situațiile istorice prin care trec ei, modificările psihologice.

— Pentru vigoarea ce o doriți în expresie, culoarea nu este un impediment.

— Culoarea nu mă încurcă, cum nu mă încurcă culorile din viață. Din două motive: pentru că filmul, încercînd o notă de document, implică culoarea epocii, și e, deci, necesară, apoi, orice culoare care mi-ar împiedica realizarea primului deziderat va fi eliminată fără regret.

— Cum veți puncta prin imagine diferențele în timp?

— Mergem pe o formulă discretă de punctare a interferențelor și diferențelor temporale. Selectarea culorilor în funcție de momentul dramaturgic, momentul istoric și cel sufletesc este un lucru dificil și, totodată, delicat.

— Cine mai colaborează la realizare?

— Decoruri: N. Drăgan; costume: Dimitrie Ivancenko, regizori: Silviu Dimitrovici, Lidia Slavu, montaj: Lucia Anton; machiaj: Aurel'a Enescu; director: Vlad Nicolau; cameraman: Aurel Tripon. Din distribuție: Mircea Albulescu, Ion Besoiu, Amza Pellea, Lazăr Vrabie, Octavian Cotescu, Irina Gărdescu, Dana Comnea, Nineta Gusti, Zephi Alșec și alții tot atît de buni pînă la 80 de actori.

Din această amplă și valoroasă distribuție am reținut pentru moment opiniile lui **AMZA PELLEA.**

— Personajul meu se numește Petru Petrescu și face parte dintr-un grup ce pornește împreună de la insurecție pînă în zilele noastre, oameni care își împletesc direct și determinant viața cu evenimentele istorice ale țării.

— N-ați mai jucat de mult un erou contemporan.

— După ce am umblat prin multe secole în urmă și după Mihai Viteazu sînt fericit să joc un personaj din actualitate, un intelectual interiorizat, puțin timid, dar totodată intransigent. Îmi dă posibilitatea să trec la o altă categorie de personaje.

— Ați mai lucrat cu creatorii acestui film?

— Cu regizorul Manole Marcus mă întîlnesc pe platou pentru prima oară, dar, știind destule despre manʼera sa de lucru ce diferă mult de a colegilor săi, sper să-mi îmbogățesc experiența. Și subiectul, și epoca și echipa sînt noi pentru mine, doar scenaristul Titus Popovici îmi este cunoscut: de cinci ani turnez doar pe scenarii semnate de el.

— Mai aveți și alte motive pentru care vă interesează rolul?

— Din punct de vedere actoricesc mi se pare la fel de important că am de-a face din nou cu un personaj care își întinde existența filmică pe o perioadă foarte lungă.

I-am părăsit, pe cei pe care îi împiedicasem destul să lucreze, cu hotărîrea să mă reîntorc cînd gîndurile lor vor începe măcar în parte, să fie transcrise pe peliculă.

Florica ICHIM
Fotografii: **Constantin DABIJA**

BERNARD SHAW A CITIT POEZIILE LUI EMINESCU

de Horia OPRESCU

Prin tot ce a gîndit cu a sa „închipuire uriașească", prin tot ce a suferit, prin lirism ca și prin contestarea nonvalorilor, prin patriotismul luminat, dragostea de om, iubirea de folclor, ironia tăioasă, apleçarea către studiu, stoicismul aparent-hilar al formulei „poezie-sărăcie", ori prin cotidiana trudă gazetărească — onestă și democratică — prin acestea și încă alte multe, Eminescu ne apare azi, în dimensiuni legendare, mitice. Așa cum spre, pildă, Platon stabilește că, Poetul sintetizează tot ce există superior în natură. Sau, exprimat în concepție antică, Poetul se confundă cu divinitatea.

Din scurta-i viață, dacă am pune cap la cap filele ce le-a înnegrit cu mîna proprie, iar, alături, ceea ce a apărut despre arta lui — ca apreciere critică și exegeză — incontestabil, acestea din urmă, ar fi mult mai numeroase. De la moartea lui, feluriți și numeroși i-au fost judecătorii. În frunte-le: monumentul uriaș durat de Perpessicius (din păcate, operă retezată la jumătate drum): ca și volumele, îmbibate de document și fantezie, ale lui G. Călinescu.

★

Astăzi, în rîndurile prezente, facem cunoscută o apariție rară: aș zice senzațională. Acum patru decenii, în 1930, Editura Kegan... et. comp. din Londra, publica, în englezește, un volum de poezii: Poems of Mihail Eminescu. „Senzaționalul" de care pomeneam, stă în confrăția elevată care osîrduiește la iscarea arătatei cărți. Prefața, reprodusă în facsimil, este a lui George Bernard Shaw. Introducerea aparține lui N. Iorga. Traducerea, semnată de E. Sylvia Pankhurst, o entuziastă filoromână, vajnică luptătoare în Anglia, pentru drepturile femeii.

Bernard Shaw trimite o epistolă tinerei sale prietene Sylvia Pankhurst, care îi solicitase o prefață. Umorul și acel ceva, unic, al spiritului lui B. Shaw, nu se poate gusta decît din propriile-i fraze. Și tot aici aflăm considerația și prețuirea acordată celui ce scrisese Împărat și Proletar:

„12 septembrie 1929.

Draga mea Sylvia,

După ce am intors casa cu susul il jos in căutarea disperată și nebună a manuscrisului acela, m-am cufundat intr-un fotoliu, dindu-mă, intr-un tirziu, complet bătut. Și deodată, fără veste, il văzui pitit chiar sub cotul meu, de unde zgîise, tot timpul, ochii la mine. Imprejurarea a dat, intregii chestiuni, un aer atit de supranatural! (...) am citit ÎMPĂRAT ȘI PROLETAR, STRIGOII și toate celelalte.

Dacă aș fi unul din editorii aceia tineri, cu tipografie proprie, care descoperă cărți rare, și fac din ele ediții pentru bibliofili, m-aș repezi de îndată la această carte uluitoare. (...) Ai văzut, vreodată, acele infoli-uri de la British Muzeum, cu ilustrații din Faust ale lui Delacroix — minunate litografii? Acum cincizeci de ani obișnuiam să le arăt lumii, să văd cine are puțin simț original, cu adevărat artistic și imaginație slobodă; dar nu găseam cea ce căutam și de atunci mă îndoiesc de nu cumva, cartea aceasta și pandantul ei, Hamlet, a mai fost cerută (...)

Traducerea ta este uimitoare: m-a sedus.

*Să-mi spui dacă ai avut noroc cu moldoveanul care a scos din mormint acest al XVIII—XIX „fin de siecle".**

*Cu devotament G. BERNARD SHAW**

Pitorescul și măgulitoarele implicații (despre Poetul nostru), le completăm numai cu cîteva spicuiri din *Introducerea* lui Nicolae Iorga. E vorba, firește, de o extragere foarte economicoasă din cel care, printre mîile

În lumina documentelor

sale de volume, a scris și o *Istorie a literaturii*: (...) *Intîlnim în Eminescu, însușiri pe care creația literară le posedă arareori: puterea de a reprezenta, în plinătatea sa, un intreg popor (...) Cel mai autentic reprezentant al spiritualității românești, intru totul identificat aspirațiilor propriului său neam (...) Simfonia complexă, cu nuanțele-i delicate și dantelate, prinde aripi, precum cîntecul ciobanului ce-și mînă turma: (...) În Eminescu nu se aude doar glasul său ci și al intregului popor, inmănunchiat și incorporat sieși (...) Cititorii englezi vor găsi în această izbutită traducere ecouri care le sînt apropiate (...) Atunci cînd poetul nostru stăruie, precum în CĂLIN, asupra frumuseților naturii, el vede într-insele echivalentul oricărui moment din existența omenirii: o căldură și un prieten înțelept (...) Prin această uniune — dintre om și natură — ba chiar dincolo de ea — el ne aduce-n minte un poet al lacurilor engleze din prima jumătate a secolului 19. Ecouri din Shelley, ne poposesc în auz, cu versurile sale, asemeni unei armonii siderale. Atunci cînd îndeamnă pe țăran să cînte, așa cum propriul suflet îi cere, avem senzația că, profundul gînditor trece cuvîntul mai departe, unui BURNS român. Atunci cînd patima cîntărețului dă deoparte ideile îndeobște acceptate, ca și datinile; cînd se ia de piept cu prezentul manifestîndu-se vijelios, precum Byron, biciuind cu strășnicie valurile furtunoase ale contemporaneității...*"

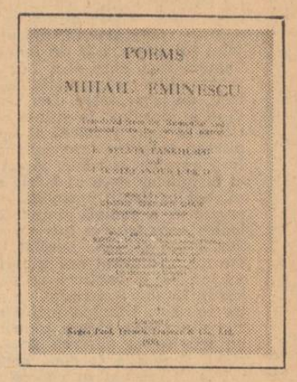

Spre a configura, deplin, tîlcul și forma primului mesager, în limba engleză, al lui Eminescu, nu putem lăsa deoparte cîteva *note* ale traducătoarei. (În subsidiar, adăugăm că, cinci ani după apariția tălmăcirii de care ne preocupăm, cu prilejul dezvelirii grupului statuar al lui Eminescu, în 1935, la Constanța, (opera O. Han), doamna Pankhurst a fost invitată și a participat, rostind, cu acea ocazie, un discurs înaripat).

Transcriem doar cîteva fraze din *Nota traducătorului*:

„Frumusețea neobișnuită a imagisticii lui, evocările sublime și pline de viață ale locurilor natale, precum, de altfel, ale întregii naturi, sub aspectele cele mai eterice și spiritualizate, constituie, în creația lui Eminescu, un univers tot mai mare de admiratori, aparținînd diferitelor țări (...) Eminescu a fost considerat pesimist. Însă, în realitate, el aparține acelei cohorte a marilor optimiști care, în fervoarea credinței lor în destinul omenirii, își mistuie propria inimă (...) Temelia filozofiei sale: credința că, esența universală a vieții este dorința nestinsă și neostoită a permanentei desăvîrșiri. Ea este relevată, cu remarcabilă forță și originalitate în acea profundă și concentrată dramă socială ÎMPĂRAT ȘI PROLETAR".

Cunoscînd acum, documentar, cîteva detalii asupra acestei tălmăciri din Eminescu, ne oprim aci. De teamă că, umilul nostru spor de comentarii, să nu altereze, cumva, frumusețea, rece și solemnă a *Luceafărului*, transpus, acum patruzeci și unu de ani, în limba lui Shakespeare.

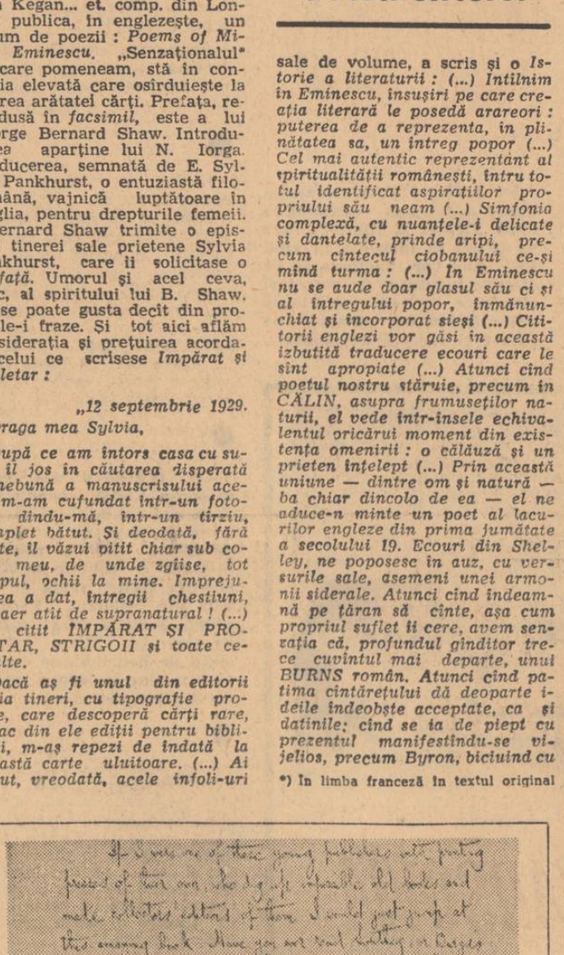

Fragmente din scrisoarea lui Bernard Shaw

Săptămîna la TELEVIZIUNE

DUMINICA 17 IANUARIE

PROGRAMUL I: 8.45 Gimnastica de dimineață. 9.00 Matineu duminical pentru copii. 10.00 Viața satului. 11.30 Compozitorul Paul Constantinescu. 12.00 De strajă patriei. 12.30 Recital Mihaela Mihai; formația „The Golden Gate". 14.00 Emisiune în limba maghiară. 15.30 Campionatul european de sănioțe. 16.30 Studioul N. 18.00 Mari descoperiri științifice ale secolului XX. 19.00 Rapsodia română. 19.20 1001 de seri. 20.00 România '71 — jud. Alba. 20.30 Divertisment la Cluj. 22.45 Duminica sportivă. PROGRAMUL II: 20.00 Lumea copiilor. 20.30 „Don Juan" de Mozart. 21.35 Carnet bucureștean. 21.45 Incoruptibilii.

LUNI 18 IANUARIE

18.00 Scena și ecranul. 18.30 Muzică populară. 18.50 Actualitatea în economie. 19.20 1001 de seri. 20.00 Reflector. 20.15 Doamna Bovary (II). 21.05 Ocolul țării în 8 luni. 22.15 Drumul lui Tudor. 22.40 Telesport.

MARȚI 19 IANUARIE

10.00 Teleșcoala. 18.00 Ateneu. 18.30 Brățara de aur. 19.20 1001 de seri. 20.00 România '71 — județul Arad. 20.30 „Prețul" de Arthur Miller. 22.15 În ritm de dans...

MIERCURI 20 IANUARIE

10.00 Cultura sfeclei de zahăr. 18.00 „Universal șoiron". 18.30 Cadran internațional. 19.20 1001 de seri. 20.00 România '71 — județul Arges. 20.30 Filmul „Porțile nopții". 22.15 Poșta TV. 22.30 Stele ale Operei Române.

JOI 21 IANUARIE

PROGRAMUL I: 10.00 Cultura tomatelor. 18.00 Emisiune în limba maghiară. 18.30 La volan. 18.50 Viața literară. 19.20 1001 de seri. 20.00 Maramureș — țară veche. 20.30 Vidoca (VII). 21.00 Revista cu trei fete. 21.30 Teleglob: Oslo. 22.00 Cărți și idei. PROGRAMUL II: 20.00 Concertul orchestrei simfonice a Radioteleviziunii. 20.50 Filmul „Cînd se arată cucuveaua".

VINERI 22 IANUARIE

10.00 Creșterea păsărilor pentru producția de carne. 17.00 Teleșcoală. 18.00 Să discutăm despre... 18.50 România '71 — județul Bacău. 19.20 1001 de seri. 20.15 Filmul „Un cuib de nobili". 22.00 Panoramic științific.

SIMBĂTA 23 IANUARIE

PROGRAMUL I: 17.00 Emisiune în limba germană. 18.15 Bună seara, fete! Bună seara, băieți! 19.20 1001 de seri. 20.00 Tele-enciclopedia. 20.50 Dragoste, poveste veche. 21.15 Incoruptibilii. 22.20 Haltere: România—Franța. 22.50 Seara melodiilor îndrăgite. PROGRAMUL II: 20.00 La fintina dorului. 20.30 Reflector. 20.45 Itinerar plastic: Cluj. 21.05 Cîntărețul Nicolai Ghiaurov. 22.00 Reportaj pe glob. 22.15 Astă-seară, jazz.

Clepsidra

ORAȘUL CĂRȚILOR

de Constantin VIȘAN

Bucureștiul a fost numit orașul grădinilor.

Privindu-i însă librăriile și standurile cu cărți, într-o permanentă schimbare de titluri și culori, m-am gîndit că de fapt Bucureștiul este un oraș al cărților. Ele te întîmpină pretutindeni cu ispite fascinante.

Mergi pe stradă și iată, în fața ta, se află Homer și Eminescu și Shakespeare și Walt Withman și Baudelaire și Tolstoi și Ibsen și Zaharia Stancu și Marin Sorescu și Nichita Stănescu. Le dai respectuos binețe, domniile lor îți răspund în limba ta și plecați împreună spre casă, spre Iliada, spre Elsenore, spre Iasnaia Poliana, spre Firele de iarbă ale gingășiei, spre florile marii poezii, spre Ipotești, spre Șoseaua visului.

Monumentala statistică întocmită de UNESCO situează România printre cele mai harnice traducătoare de carte străină. Opera de popularizare a tezaurului culturii mondiale ne onorează. S-ar cuveni însă mai multă inițiativă în deschiderea canalelor care să ducă spre circuitul universal valorile românești, capodoperele scrise în limba lui Eminescu și Sadoveanu, a lui Neculce și Arghezi.

De la înalta tribună a Națiunilor Unite, cuvîntul românesc a răsunat în toamna lui 1970 mai puternic, mai plin de strălucire și demnitate, ca oricînd. Posturile de radio și televiziune, cablurile telefonice l-au transmis instantaneu, pe înțelesul ascultătorilor de pe toate meridianele. Evenimentul ar trebui să declanșeze o largă acțiune de tălmăcire a cărții românești în alte limbi, de largă sau mai restrînsă circulație. El a demonstrat, o dată cu atîtea alte adevăruri, care ne-au umplut inimile de mîndrie, capacitatea limbii române de a comunica, la o înaltă cotă de interes, cu întreaga umanitate.

Nu știu cum va fi arătînd în aceste zile peisajul de pe malurile Senei... Pagini tulburătoare le-au fost închinate vestitelor tarabe cu cărți ale buchiniștilor parizieni. Cred că și acum cei mai mulți dintre ei seamănă grozav cu Anatole France. Nu i-am văzut decît în albume. Îi privesc însă pe buchiniștii noștri, mai vechi sau mai tineri, care și-au scos comorile pe străzi și bulevarde. Nobila lor meserie conferă Bucureștiului aura de oraș al cărților.

Un spectacol pe săptămînă

„ALCOR ȘI MONA" la Teatrul de Comedie

de Al. CORNESCU

În aceeași sală în care „Steaua fără nume" a lui Mihail Sebastian a apărut pentru prima oară în luminile rampei, ni se oferă acum versiunea „musical" a acestei piese, cea mai frumoasă din opera dramatică a scriitorului și una dintre cele mai frumoase ale dramaturgiei noastre în general. Unii ar putea considera faptul în sine o impietate la adresa lui Sebastian dar, din moment ce eroii celei mai celebre din comediile lui G. B. Shaw au devenit personajele unei nu mai puțin celebre operete, iar „Regele Lear" a devenit ceea ce se știe, de ce nu s-ar transforma „Steaua fără nume" în musicalul „Alcor și Mona"? Deci nu procedeul trebuie judecat — el are precedente dintre cele mai onorabile — ci dacă este vorba de o reușită sau nu.

Ceea ce au întreprins Sanda Manu, Camelia Dăscălescu și Flavia Buref are numeroase șanse de succes pentru că, în cea mai mare parte, l-au respectat pe Sebastian. Acolo unde nu abdicat de la această conduită, comedia a fost sărăcită de poezia cu care a înzestrat-o autorul. Așa se întîmplă cu rolul profesorului Udrea, cu finalul piesei și cu alte cîteva momente. În special, finalul, cînd Miroiu după ce a pierdut-o pe Mona, pare că se consolează cu... Monica, strică întreaga atmosferă de vrajă a piesei.

Un „musical" înseamnă, în primul rînd, muzică și, dacă se poate, șlagăre. Melodiile semnate de Camelia Dăscălescu pe versuri de Flavia Buref sînt agreabile dar, în cea mai mare parte, modeste, nu-și propun sau nu izbutesc să egaleze textul original al comediei. Un „musical" înseamnă și dans, și aici modestia coregrafului în ce privește ideile este și mai pregnantă. Regia Sandei Manu se păstrează, ca de obicei, în limitele bunului simț, ceea ce face ca spectacolul să fie cît se poate de plăcut, să fie unul din bunele spectacole cu o piesă de Mihail Sebastian. Dacă în Miroiu n-ar fi jucat niciodată Radu Beligan, cu siguranță că Silviu Stănculescu ne-ar fi plăcut foarte mult. Așa, însă, comparația cu ilustrul său predecesor îl dezavantajează și se pare că-și dă seama și faptul îl stingherește. Stela Popescu a fost o Mona altfel decît pînă acum dar, în ansamblu, foarte bună. Creațiile cele mai interesante aparțin însă deținătorilor de roluri mai mici și cred că nu greșesc spunînd că lovitura serii o deține Ina Don, în Domnișoara Cucu. Excelenți de asemenea. Dem Savu (Șeful de gară) și Iurie Darie (Grig).

...Alcor și Mona". În pofida unor scăderi ce pot fi remediate, conține toate datele unui spectacol popular, pus pe serie lungă.

METALURGIE

„FOAMEA DE ALUMINIU" — O AMENINȚARE?

Necunoscut la începutul secolului trecut, astăzi aluminiul este „metalul secolului 20". Ușor și rezistent — el a devenit „metalul înaripat" al aviației. Dotat cu o conductibilitate electrică ridicată, a cucerit domenii largi în electrotehnică. A provocat o adevărată revoluție în construcții, prin crearea îndrăznețelor edificii „din metal și sticlă". S-a instalat în reactoarele nucleare, în corpul navelor, în motoarele autoturismelor, în uzinele chimice.

Cererea din ce în ce mai mare de aluminiu a făcut ca producția aluminiului să cunoască o evoluție nemaiîntîlnită în întreaga istorie a metalurgiei: în anul 1900 producția mondială de aluminiu era de 4 mii tone; în 1913 — de 66 mii tone; în 1943 — de 2 milioane tone; în 1965 — de 6 milioane tone; în 1970 — de peste 10 milioane tone. Pentru anul 1980, se prevede dublarea producției actuale — deci 20 milioane tone.

Aflat astăzi în plină ascensiune, aluminiul continuă să doboare recordurile metalurgice, în permanență însoțit de elogii și superlative: „Metalul cu cel mai fantastic viitor"... „Metalul zburător"... „Metalul erei cosmice"... „Metalul succeselor"...

Asurziți de larma laudelor, puțini sînt cei care au putut auzi și sunetul unui semnal de alarmă.. Iar acesta s-a tras cu cîțiva ani în urmă...

Ce pericol amenință metalul argintiu? Pentru ca s-o putem înțelege trebuie să aruncăm o scurtă privire în trecut.

Aluminiul metalic este lipsit de o istorie veche. E drept că în scrierile lui Platon se întîlnesc niște referiri la „un metal alb ca argintul, dar cu mult mai ușor", cunoscut de locuitorii Atlantidei...

Dar este foarte greu de admis posibilitatea obținerii aluminiului la nivelul tehnicii de acum cîteva milenii și, deocamdată, rămîne cert faptul că printre vestigiile arheologice ale antichității nu s-a găsit nici un obiect din aluminiu.

Primele fărîme de aluminiu metalic au fost obținute în anul 1827. Dar abia în anul 1854, chimistul francez Sainte-Claire Deville a pus bazele unei mici producții de aluminiu, pe baza unui procedeu chimic, costisitor și greu de condus.

Multă vreme noul metal a fost considerat drept o curiozitate de laborator, un metal rar. În anul 1855, la Expoziția Mondială din Paris, s-au vîndut, la prețuri exorbitante, bijuterii din aluminiu.

„Lovitura de teatru" din istoria aluminiului a avut loc în anul 1886". În acest an, în Franța, Paul Héroult, în vîrstă de 23 de ani, își patentează invenția privind producerea aluminiului prin electroliza aluminei (a oxidului de aluminiu) dizolvate în criolită topită, în același an, în S.U.A., Charles Martin Hall (și el în vîrstă de 23 de ani!) își patentează invenția privind... producerea aluminiului prin electroliza aluminei, dizolvate în criolită topită!

O coincidență uimitoare? Cei doi inventatori nu vor s-o creadă și recurg la justiție. Ancheta internațională demonstrează categoric independența totală a celor două descoperiri. Inventatorii, care nu se cunoscuseră pînă atunci, se împacă, devin prieteni. Un straniu destin continuă să-i lege: născuți în aceleași an, celebri datorită aceleiași descoperiri făcute simultan, mor amîndoi, în plină putere creatoare, în anul 1914. Continuă să trăiască, neschimbat în principiu pînă astăzi, procedeul electrolitic Héroult-Hall de obținere a aluminiului.

Materia primă fundamentală pentru electroliza aluminiului o constituie, așadar, alumina (Al_2O_3). Aceasta se extrage în prezent în proporție de 99 la sută din minereurile de aluminiu cunoscute sub numele de bauxite.

Și, iată-ne pe punctul de a auzi semnalul de alarmă..,

Cu toate că rezervele mondiale de bauxită sînt mari, că se descoperă încă noi zăcăminte, toate calculele privind corelarea producției de aluminiu cu cea de bauxite duc la o singură concluzie. ne aflăm la începuturile „crizei bauxitei". Într-adevăr, la ritmul prevăzut al creșterii producției de aluminiu, rezervele mondiale de bauxită vor acoperi nevoile — în cazul cel mai bun — pînă în anul 2000! Epuizarea bauxitelor va însemna oare și sfîrșitul aluminiului? Se poate concepe ca secolul 20 să rămînă în istorie drept singurul secol beneficiar al metalului înaripat pentru ca în viitor acesta să dispară și ca urmașii noștri să-l contemple doar în vitrinele muzeelor?

Bineînțeles că nu!

Scoarța terestră este constituită în proporție de 7,45 la sută din aluminiu, pe care îl întîlnim în numeroși compuși naturali. Argilele, ale căror rezerve sînt practic nelimitate, conțin în structura lor pînă la 30 la sută alumină. Pe întinsul globului există masive întregi formate din minerale silicioase de aluminiu: silnite, nefeline, anortozite, șisturi aluminoase etc., etc.

Limitarea rezervelor de bauxită, pe de o parte și marea răspîndire a materiilor prime aluminoase sărace (minereuri „nebauxitice", cum li se spune), pe de altă parte, au făcut ca în decursul ultimului deceniu oamenii de știință să pornească un adevărat asalt pentru valorificarea acestor materii prime. Astăzi se poate afirma cu toată siguranța că lumea modernă nu va fi amenințată de „foamea de aluminiu" și că epuizarea bauxitelor nu va frîna drumul victorios al metalului.

Ne putem mîndri că printre țările care au întreprins, printre primele, cercetări intense asupra valorificării materiilor prime aluminoase sărace se numără și România. Cercetările efectuate în țara noastră, axate pe extragerea aluminei din minereuri nebauxitice indigene, s-au încheiat cu rezultate bune și vor fi continuate la scară mărită în anii viitori.

Așa că — să nu ne temem pentru viitorul aluminiului!

PĂIANJENUL ACTOR

Zoologul Jonathan Reiskind de la Universitatea din Florida a descoperit recent, la micul păianjen Castianeira Rica, o formă de mimetism cu totul și cu totul neobișnuită. Această minusculă și inofensivă insectă trăiește pe plantațiile de cacao din Costa Rica; ca să se apere de dușmanul ei cel mai înverșunat — o furnică veninoasă — ea ia pur și simplu înfățișarea acesteia.

Castianeira are aproape întotdeauna aspectul unei furnici. Ține prima pereche a celor opt picioare în așa fel ca ele să semene cu antenele în permanentă mișcare a furnicii căutătoare de hrană, și

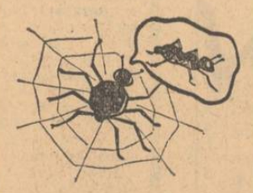

se deplasează, în pofida obiceiului păianjenilor, pe celelalte șase picioare. Interesant este și faptul că această viețuitoare năstrușnică nu se mulțumește cu imitarea unei singure specii de furnici, ci se poate transforma după cinci modele diferite. Femelele brun-roșcate sau brun-negre seamănă cu alte specii de furnici decît masculii, de un roșu-portocaliu strălucitor. În timpul procesului de dezvoltare — Castianeira devine matură abia după șase năpîrliri succesive — sînt imitate de fiecare dată alte specii de furnici. În a doua și a treia fază de dezvoltare păianjenul este mic, negru și lucios aidoma micilor furnici noduroase, iar în stadiul patru și cinci el devine galben-portocaliu, ca furnicile numite „tăietoare de frunze", de mărime mijlocie.

Mimetismul Castianeirei Rica poate lua deci cel puțin cinci forme felurite, o adevărată performanță de actor!

CEL MAI LUNG TUNEL

— 110 km — va fi construit după cîte se pare, de către japonezi. El va fi sub mare, legînd două insule principale: Honshu și Hokkaido.

ASTROBIOLOGIE

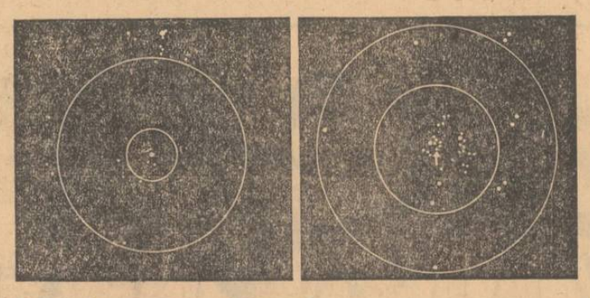

Desenul din stînga: În centru, reprezentată de un punct, e Galaxia noastră. În jurul ei, Grupul local (de galaxii!). Desenul din dreapta: Grupul local e aici reprezentat de punctul indicat de săgeată. Punctele mici arată masele stelare cu mai puțin de 50 de galaxii.

SÎNTEM SINGURI ÎN UNIVERS?

Recenta descoperire a unor aminoacizi în fragmentele unui meteorit căzut în Australia a procurat dovada aproape sigură, că pe alte corpuri cerești există premise pentru dezvoltarea organismelor vii. S-a adus astfel — scrie revista italiană „Epoca" într-un articol din care reproducem mai jos — o nouă contribuție la teza care susține că nu sîntem singuri în Univers, că nu sîntem „Marea excepție".

În 1969, la 28 septembrie, un mare meteorit a căzut în apropiere de Murchison, în Australia. Cu toate că era ora 11 dimineața, și fragmentele s-au răspîndit pe o suprafață de 7 km.p., n-au fost înregistrate pagube materiale și umane. Cîteva din pietrele acelea venite dintr-o lume îndepărtată — alese dintre cele mai „frumoase" adică dintre cele mai interesante pentru știință — au fost așezate în conteinere închise ermetic și expediate pe calea aerului la centrul de cercetări NASA de la Mountainview, California.

Recent, la capătul a 12 luni de analize și studii, a explodat știrea — poate cea mai așteptată de cînd cercetările și ipotezele privind apariția vieții pe Pămînt și posibilitatea existenței vieții în Univers au ieșit din stadiul de mit, de speranță și speculație, pentru a deveni știință exactă.

Căci acele fragmente de rocă meteoritică conțineau 17 aminoacizi, adică substanțe chimice indispensabile alcătuirii proteinelor, care, la rîndul lor, constituie baza oricărei celule vii. Se poate deci afirma că și în afara pămîntului se produc fenomene fizico-chimice capabile „să pună în mișcare" acea aventură minunată și încă atît de puțin cunoscută care se cheamă nașterea ființei vii. O aventură care pe planeta Pămînt a început cu mai mult de trei miliarde de ani în urmă cînd prin combinarea a cel puțin 21 de aminoacizi s-au născut proteinele și acestea s-au constituit în celule capabile de a transforma energia, de a se reproduce. În acel moment s-a născut viața primară și matca sa unică a fost începutul unui lanț de etape și variații succesive care pornește de la unicelulare și ajunge la om.

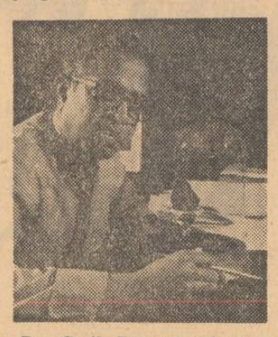

Dr. Cyril Ponnampertuma a condus cercetările asupra fragmentelor meteoritice.

Aminoacizii descoperiți în meteorit au o particularitate care nu există în lumea noastră

De mai multe ori în trecut, au fost găsiți aminoacizi în materiale extraterestre. Totuși, pînă acum se bănuia că aceste substanțe n-ar fi fost originare, ci că ele ar fi ajuns întîmplător în eșantionul analizat. Aceasta din pricina contaminării eșantionului însuși sau a instrumentelor folosite în timpul cercetării. Într-adevăr, e de-ajuns o simplă amprentă digitală pe o eprubetă pentru a contamina substanța pe care aceasta o conține cu o infinitate de „lucruri" pămîntești. De data aceasta însă, oamenii de știință de la NASA — sub conducerea dr. Cyril Ponnamperuma — afirmă cu certitudine că cei 17 aminoacizi (dintre care 6 pot fi întîlniți în celulele ființelor vii) sînt de origină prebiotică, adică nu au nimic de-a face cu ceea ce s-a petrecut pe Pămînt. Această certitudine este rezultatul unei serii de experiențe greu de explicat în mod amănunțit aici, dar care se bazează pe o caracteristică fundamentală. Structurile cristaline ale aminoacizilor tereștri au proprietatea de a devia lumina aproape întotdeauna spre stînga. Cristalele amnioacizilor meteoritului analizat deviază lumina și spre stînga dar și spre dreapta, în proporții aproape egale: o particularitate care nu există în lumea noastră.

Iată-ne deci la primul argument, definit ca sigur 99%, că pe corpul ceresc din care s-a rupt fragmentul căzut în Australia se formaseră condiții care să permită un miraculos eveniment: nașterea vieții.

Pentru a rămîne încă în domeniul experimentului, mai puțin fascinant decît cel al ipotezelor, dar mai concret, să ne referim la o serie de experiențe efectuate după ce s-a obținut certitudinea că atmosfera de pe Marte este alcătuită în principal din amoniac, metan, apă și hidrogen în stare liberă. În laborator aceste patru elemente anorganice au fost supuse unor descărcări electrice de 60 de mii de volți. S-au obținut prin sinteză unele molecule organice. Mai întîi cinci aminoacizi, apoi, datorită unor tehnici mai rafinate, alți aminoacizi, zaharuri, polimeri, adică lanțuri de molecule diferite — și chiar trifosfat de adenozină, substanța care stă la baza mișcării musculare la animale. Pe scurt, energia dezvoltată de descărcările electrice despărțise carbonul (adică rădăcina a tot ceea ce este organic) de metan.

Această poveste de laborator are două semnificații: una care demonstrează că atmosfera de pe Marte ar putea fi un leagăn al vieții, alta care deschide o interesantă ipoteză asupra condițiilor în care „pre-viața" s-ar fi născut pe pămînt, cînd planeta era solidificată dar încă foarte tînără. Atunci (cînd în lumea noastră nu era nimic din tot ceea ce există astăzi, nici un fir de iarbă, nici o bacterie) multe substanțe și-au avut originea în aceiași componenți anorganici. Iar descărcările electrice, obținute acum prin introducerea unui șteker într-o priză din laborator, erau pe vremea aceea fulgerele ce țîșneau necontenit între pămînt și cerul saturat de nori.

Fapte și experiențe de tipul acestora scot la iveală un adevăr pe care-l intuim de mai multă vreme. Și anume că măcar o parte dintre planete au suferit transformări fizico-chimice analoge cu cele de pe pămînt, transformări care au dat naștere unui fel de „itinerar" mai mult sau mai puțin asemănător, în cursul căruia s-au ivit condiții ce au permis dezvoltarea vieții etapă cu etapă. Cu alte cuvinte Marte cea mai promițătoare (din acest punct de vedere) planetă din sistemul nostru solar, pare să se afle acum în același punct în care era pămîntul, cu sute și sute de milioane de ani în urmă. Și deoarece timpul și spațiul au în dimensiune astronomică altă valoare decît în cea terestră și umană, se poate spune că prilejuri pentru nașterea unor forme de viață au putut exista, pot exista și vor putea exista în viitor.

Iată o primă problemă care trebuie imediat clarificată. Cînd vorbim despre viața extraterestră, trebuie să efectuăm o nu prea simplă operație mintală, aceea de a ne proiecta în afara sistemului nostru metric. O ființă, chiar o ființă mult mai inteligentă și evoluată decît noi poate fi morfologic foarte diferită și probabil este foarte diferită. Nici un fel de fabulație științifico-fantastică nu e însă admisibilă: la o parte cu androizii, la o parte cu fascinantele venusiene, la o parte cu monștrii. În realitate nu putem să spunem nimic pentru că n-am văzut nimic și nu știm nimic cu certitudine.

Dar dacă acceptăm că lucrurile stau așa, atunci de ce să mai admitem că viața pe pămînt ar fi unica excepție, Marea Excepție? Și iată faptele care susțin teza așa numită „a pluralității vieții". Principala teorie la care ne referim e cea privind o posibilă replică la evenimentele petrecute pe pămînt. Chiar dacă știința n-a ajuns încă să descifreze multe taine și să cunoască toate etapele giganticului proces de alcătuire a vieții, e sigur că numărul de condiții favorabile trebuie să fi fost enorm, năucitor de mare. În afară de distanța pînă la steaua mamă (în cazul planetei noastre Soarele) și masa și viteza drumului orbital, zeci de mii de variante trebuie să fi intervenit pentru a ridica acel edificiu cumplit de complex care e o sămînță de grîu sau o furnică, fructe nu numai ale scînteii vitale primare, ci și ale unui incalculabil număr de mutații genetice.

Dar împotriva acestui punct de plecare care pare să restrîngă în mod periculos aria probabilităților, teoria pluralității vieții găsește o nouă sursă de alimentare în însăși dimensiunea universului. Să ne uităm împrejur. Sistemul nostru solar e cu adevărat infim. El este situat pe un braț al Galaxiei noastre care este o îngrămădire de cel puțin o sută de miliarde de alți Sori, distribuiți într-un conglomerat de corpuri cerești, cu un diametru de cca. o sută de mii de ani lumină (raza de lumină străbate cca. 300 de mii de km pe secundă, deci anul lumină este egal cu aproximativ 9 460 miliarde de km). La rîndul său Galaxia noastră nu este decît un element al unui sistem de Galaxii, denumit Grupul local. Dar atenție: foarte puternice radiotelescoape au „văzut" și catalogat pînă acum vreun milion de grupuri de Galaxii și au ajuns să scruteze cerul pînă la o adîncime de peste 8 milioane ani-lumină. Și la aceste halucinante distanțe, Galaxii se îndepărtează de noi cu viteza luminii, astfel că nu le vom mai putea vedea niciodată. Unde se duc? Și apoi, dincolo de ceea ce azi e întuneric, dincolo de punctul unde semnalele noastre devin oarbe, ce e?

Și totuși, dacă viața apare ca un fruct rar și prețios, datorat unor nenumărate circumstanțe simultane care acționează asupra aceleiași materii compusă în principal din hidrogen și heliu, materie comună întregului univers cînd și alți sori au în mod sigur planete care-i înconjoară, atunci cum să crezi că numai Terra a putut fi leagănul vieții?

Problema unor posibile ființe extraterestre aflate la milioane ani-lumină se pune și altfel...

Puțin mai sus am afirmat că o eventuală absență a vieții în sistemul nostru solar are teoretic puțină importanță. Dar ea are o deosebită importanță practică, pentru că sîntem dornici să verificăm experimental teoriile pe care le formulăm: și mai ales cînd ne gîndim la viața extraterestră instinctul ne împinge să „vedem", să pipăim, să luăm contact, să comunicăm. Dar deocamdată călătoriile în afara sistemului nostru solar sînt imposibile. Și în ziua cînd am avea certitudinea că alte ființe umane, asemănătoare nouă (desigur aceasta e un paradox) locuiesc împrejurul unui soare dintr-o constelație aflată la o distanță enormă, am încerca o teribilă deziluzie, căci semenii noștri ar trăi la o depărtare de trei miliarde de ani lumină. Și mesajele lor captate din întîmplare n-ar mai avea pentru noi nici o valoare. Căci răspunsul ar ajunge la ei cînd soarele nostru va fi încetat să strălucească și cînd pămîntul se va fi stins de milioane de secole.

Explorările noastre vor trebui deci să se limiteze la vecinătatea imediată a pămîntului, la „cvartalurile" orașului cu care ne-am obișnuit să asemănăm Galaxia noastră. Studierea semnalelor radio captate din spațiu a și început. Și nu sînt puține marile antene terestre reglate pe lungimea de undă de 21 cm (1420 megacicli) pregătite să capteze eventuale semnale lansate spre noi de alte ființe inteligente al căror aspect fizic nici nu putem să ni-l imaginăm. Pînă în clipa aceasta nu s-a întîmplat nimic, dar mulți oameni de știință continuă să spere.

De ce tocmai această frecvență și această lungime de undă? Ea corespunde caracteristicilor spectrale ale hidrogenului (cum s-a văzut componentă cosmică primară) și e cea mai potrivită pentru a fi captată printr-o atmosferă propice vieții. Dacă va trebui să primim vreun mesaj, avem gata metoda de comunicație interstelară. Va trebui deci să răspundem ceva „celorlalți" care explorează și ei spațiul lor limitrof. Să repetăm modulația semnalului primit, eventual cu unele variații, ar însemna să le zicem: „V-am ascultat. Sîntem și noi ființe inteligente și evoluate". Apoi, pentru ca ipoteticul colocviu să nu se sfîrșească aici e neapărat necesar „să spunem ceva". Și acest ceva ar putea fi — conform unui proiect — un limbaj universal codificat. Ar putea să urmeze apoi o serie de operații matematice care să dea ca rezultat constant valoarea lui „Pi" (celebrul 3,14 din anii tinereții noastre) și chiar o enunțare a adevărului absolut cuprins în teorema lui Pitagora. Practic ar fi vorba, pentru început, de un fel de carte de vizită, amețitoare desigur ipoteză, dacă te gîndești la anii și secolele necesare unui astfel de dialog interstelar.

NEUROFIZIOLOGIE

TELECOMUNICAȚII PARFUMATE

„Dacă un pahar cu esență de thym schimbă mirosul oceanului pentru toți cîinii din lume, aceasta se datorește faptului că nasul este un... convertizor electric".

Este destul să verși un pahar de thymol în mare ca să schimbi mirosul oceanelor pentru toți cîinii din lume! Absurd? Incredibil? Și totuși, rezultatul unei recente experiențe a cercetătorilor sovietici, Myznikov și Frolov este cît se poate de convingător. Există în oceane aproximativ 45.10^{45} de molecule de apă — adică 45 de miliarde de miliarde de miliarde de miliarde. R. Colas, consilier al Asociației franceze pentru studiul apelor calculase că aruncînd în mare un singur litru de apă, unde dintr-o sută de molecule de apă, patru sînt otrăvitoare, ai 99% șanse să găsești o moleculă otrăvitoare, indiferent din ce parte a oceanelor vei lua apă. În experiența sovietică a fost izolat un fenol din esența de thym și apoi diluat în apă pură. S-a constatat că un cîine poate identifica un flacon în care diluția thymolului a ajuns pînă la a zecea mia parte de miliardime de miliardime. Ceea ce înseamnă că un pahar cu parfum de thymol aruncat în mare face un decilitru și jumătate împrăștiat în cei $1,5.10^{23}$ decilitri — apa oceanelor. Așa dar... Și totuși recordul de sensibilitate olfactivă pare să-l dețină insectele. Sînt fluturi ce-și pot simți partenera aflată la peste zece kilometri distanță, sau, traducînd cantitativ: cîteva molecule de parfum pe m^3 de aer, adică, o sensibilitate ce atinge a suta mia parte dintr-o miliardime de miliardime. Omul are serioase motive să se simtă în acest „domeniu" în inferioritate. E de o sută de milioane de ori mai puțin sensibil decît cîinele. Iar pe treaptă umană, recordul de acuitate și finețe îi revine femeii. La un simpozion pe această temă, ținut în urmă cu cinci ani la Cannes, prof. Le Magnen arăta că 80% dintre bărbați nu simt de pildă mirosul exaltolidei, o substanță utilizată în parfumerie pentru a „exalta" celelalte parfumuri, în vreme ce toate femeile (cu rare excepții) îl simt! Nici aparatele create de om nu au putut atinge sensibilitatea olfactivă a cîinelui. Fizicianul sovietic L. Kapița scria: „organele mirosului sînt cele mai complexe dintre toate organele de simț. Natura fenomenului pe baza căruia funcționează aceste organe este deocamdată necunoscută. Ajungerea din urmă a puterii olfactive a cîinelui constituie una din problemele fizicii viitorului". Iată așadar multipla importanță și actualitatea acestei probleme pentru știință

Renaud de la Taille ne prezintă în revista Science et Vie cîteva din premisele puse în lucru de cercetători. O primă constatare, o primă verigă din lanțul olfactiv: pentru a se produce mirosul, trebuie ca moleculele să se evapore din corpul dat și mișcarea aerului să le aducă... la nas. E o străveche observație a vînătorilor care știu unde trebuie să se așeze, în funcție de direcția vîntului, pentru ca să nu fie „simțiți" de animalul urmărit. Dar cum anume, care este mecanismul și după ce criterii moleculele purtătoare de mesaje parfumate informează creierul?, iată o enigmă dintre cele mai pasionante. Și nu este de mirare că premiul Nobel pentru medicină a fost decernat în 1970 tocmai pentru răspunsurile date la asemenea întrebări de importanță fundamentală pentru înțelegerea mecanismelor care intră în joc în transmiterea informației la punctele de contact, sinapselor, între diferitele celule nervoase de o parte și pe de alta, între nervi și organele efectoare. Prof. londonez Bernard Katz, unul dintre cei trei proaspeți laureați, a arătat că „celulele sensibile acționează ca niște convertizori biologici transformînd energia stimulului într-un semnal electric care se transmite fibrelor nervoase aferente și declanșează impulsii ce ajung la creier". Așa dar un prim element al mecanismului olfactiv care poate fi măsurat direct. Cînd mucoasa nazală este excitată de o undă de aer parfumat, aparatul înregistrator detectează răspunsul sub forma unei curbe de potențial, cu o creștere foarte rapidă și o curbă de descreștere mai lentă. Acest potențial electric reprezintă suma activităților din toate celulele excitate de stimul.

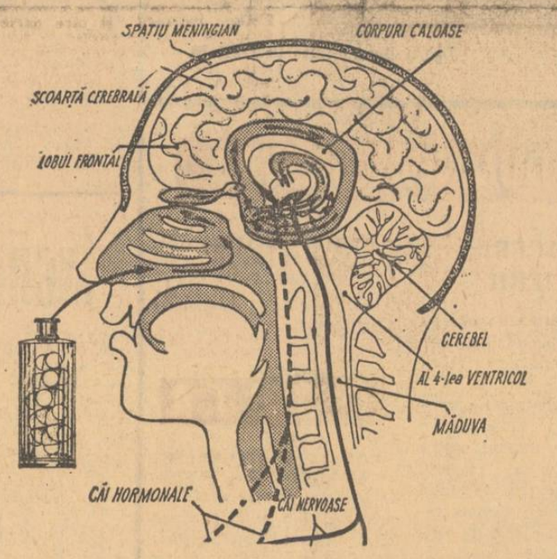

Care este mecanismul și după ce criteriu moleculele purtătoare de mesaje parfumate informează creierul?

Cînd nasul, așa dar, simte un miros parfumul se produce ca un curent. Primele experiențe — simplă coincidență? — s-au făcut pe broască. Concluzia: ar exista o strînsă legătură între procesul electric pus în joc în celulele olfactive și mecanismul celebral care ne permite să apreciem intensitatea unui parfum. Specialiștii danezi, afirmă R. de la Taille, au fost cei care au reușit să înregistreze direct „pe om", răspunsul electric al organului olfactiv. Se demonstrează astfel că cu cît curentul produs de receptorii nasului este mai intens, cu atît individul simte mai puternic parfumul. Așa dar primul stadiu al percepției olfactive este electric și s-ar putea afirma că este electronic, avînd în vedere procesele moleculare care sînt implicate.

Cu aceasta zidul ignoranței care înconjoară această problemă a fost străpuns. O victorie importantă, fără îndoială. Dar „cetatea" încă nu a fost complet cucerită. De pildă. Semnalul transmis creierului prin nervul olfactiv nu poartă doar informații cantitative, ci mai ales calitative, or, asupra acestei probleme explicații certe nu au putut fi date. Cum recunosc celulele multiplele substanțe parfumate? Există mirosuri fundamentale așa cum există culori fundamentale? Nu, se răspunde și dificultățile cresc. Pe de altă parte se știe că finețea mirosului și forța genezică sînt într-o relație foarte strînsă. Se pot oare elimina din aer doar mirosurile neplăcute, păstrîndu-se parfumurile care ne încîntă? Afirmativ se va răspunde atunci cînd omul va reuși, dezlegînd misterul, să creeze aparate de finețea de detecție și selecție — a celor cu care natura a înzestrat cîinii sau... insectele. Se spune de altfel, că în materie de parfumuri, insectele au aceleași gusturi ca ale noastre.

PSIHOLOGIE

DE CE SE JOACĂ COPIII?

La ce vîrstă apare la copil nevoia de a se juca? Jocul din prima copilărie se aseamănă cu cel al micilor animale? Există o legătură directă între felul de a se juce și inteligență? Este o atracție spontană a băieților spre jocurile mai violente? Este adevărat că jocurile complicate dezvoltă mai puțin imaginația copilului decît o fac cele simple?

Iată cîteva din întrebările pe care un ziarist francez le-a adresat unui medic psihiatru, dr. Diatkine (în Le Figaro). Gîndindu-ne că acestea sînt de fapt și întrebările dv., ale tuturor părinților, am consemnat aici, în rezumat, răspunsurile primite.

Așa dar, cînd se manifestă nevoia de a se juca?

— Mult mai devreme decît s-ar putea crede. De fapt, din momentul în care copilul se folosește de un obiect exterior pentru propria lui plăcere.

— Dar toate micile animale se joacă...

— Există desigur unele asemănări, dar jocul copilului se diferențiază chiar din al doilea an. Intervine atunci un fenomen specific uman: organizarea unui sistem stabil de interes pentru persoanele care se ocupă de el. Se întîmplă aceasta și în lumea animală, dar ca un fenomen foarte puțin elaborat. Ceea ce este însă indiscutabil într-un sens tipic uman este felul în care copilul manipulează jucăriile. Începînd de la trei ani, o jucărie care reprezintă un animal este folosită pentru ceea ce reprezintă. Iarăși tipic uman este faptul că această activitate se inscrie în domeniul simbolului. Este aci în schiță ceea ce va defini jocul omului: o activitate trăită ca reală, dar în același timp cunoscută și identificată ca o ficțiune.

— Raportul între joc și inteligență?

— Nu este un raport direct. Formele de perturbație de tip psihoză se caracterizează la copil prin incapacitatea de a se juca. Inteligența este mai ales funcție de sănătate mintală și de stimulări exterioare. În acest sens, jocul are un aspect important. Despre un copil care se joacă foarte bine, — are o capacitate de selecție, de diferențiere dezvoltată, subtilă — putem spune că nu va da mai tîrziu motive de îngrijorare

— De obicei fetițele se joacă cu păpușa și băieții cu soldați de plumb. Există pentru aceasta o atracție spontană proprie sexului?

— Cred că este mai degrabă un fenomen cultural. Fetițelor le plac astăzi mașinile la fel de mult ca și băieților. Există însă și date legate de sex: motricitatea băieților și a fetelor nu este aceeași, și în consecință fetele sînt atrase spre jocuri mai liniștite.

— Se spune că jocurile simple dezvoltă imaginația.

— Nu este o veritabilă opoziție. Sînt de fapt două feluri de jocuri: cele care dezvoltă imaginația — joc de rol și care nu au nevoie de jucării. Și sînt jocurile de construcție, de pildă, care dezvoltă capacitățile de gîndire. Așa dar jocuri cu funcții diferite.

— Credeți că faptul de a avea prea multe jucării este dăunător pentru copil?

— Nu este dăunător în sine. Dăunător sau folositor este în funcție de atitudinea părinților Unii consideră că oferind jucării copiilor, sînt dispensați să se mai ocupe de ei, alții cred că vor fi cu atît mai iubiți cu cît vor aduce copilului mereu jucării. Dar de multe ori aceasta este o formă a unei culpabilități inconștiente. Este mai ușor să oferi o jucărie decît o afecțiune adevărată.

UTIL ŞI PRACTIC

• Este crema necesară?

Întrebare veche dar mereu actuală.

O cremă bună trebuie să îndeplinească mai multe condiţii şi anume să fie hrănitoare, hidratantă, reglatoare a secreţiilor sebacee, stimulantă în sensul refacerii celulelor sau protectoare împotriva agresiunii intemperiilor.

O cremă hrănitoare, atît de necesară după o anumită vîrstă este crema care conţine o serie de substanţe active şi aduce ţesuturilor profunde produsele revitalizante necesare epidermei, ceea ce implică o penetraţie mare. Majoritatea femeilor consideră că o cremă hrănitoare este sinonimă cu o cremă grasă. Or a hrăni pielea nu înseamnă numai a o gresa. O cremă hrănitoare trebuie deci să fie bogată în vitamine şi în substanţe care să favorizeze proliferarea de celule noi, cum sînt extractele vegetale (ulei de germeni de grîu, de avocado, extractul de carote) sau diferite uleiuri animale.

Pentru a lupta contra ridurilor se recomandă utilizarea unei creme regeneratoare pe bază de placentă, de extracte embrionare. In caz de imperfecţiuni cutanate, crema trebuie să conţină sulf, camfor (acţiune antiseboreică) sau extract de hamamelis (acţiune antiinflamatoare). Este greşită părerea că o cremă hrănitoare trebuie să fie neapărat vîscoasă şi grasă. Ea poate fi fluidă şi totuşi să nu lase nici un film pe obraz.

In timpul nopţii pielea fiind destinsă, obrazul profită din plin de binefacerile substanţelor active. Dar această cremă se poate folosi şi dimineaţa înainte de a vă farda, lăsînd-o să acţioneze cel puţin o oră. Se va insista asupra regiunii din jurul ochilor care datorită faptului că nu conţine prea multe glande sebacee cum şi marei sale mobilităţi favorizează apariţia ridurilor.

Ludmila COSMOVICI

• Fuste şi bluze

Obişnuitul ansamblu format din fustă şi bluză capătă, conform modei feminine actuale, un stil aparte. Confecţionarea unei fuste este de altfel o soluţie mai uşoară şi mai economică pentru a fi îmbrăcată modern.

Croiala fustei trebuie să aibă în vedere uşurinţa în mişcare care poate fi realizată prin fente laterale sau în faţă. Tăietura fustei va fi dreaptă sau în bie. Bluzele vaporoase, uni sau imprimate, vor adopta stilul cămăşii, fiind confecţionate din mătase, jerse uni sau imprimat.

1. Fustă din material în carouri croit pe bie, avînd o lungime de peste 10—15 cm. peste genunchi. Se poartă cu o bluză din jerse avînd decolteu rotund, pe lîngă gît şi năsturaşi mici şi deşi la mînecă şi manşetă. La această ţinută, asortaţi cordoane purtate mai sus de talie, înodate într-o parte şi ciorapi închişi sau cizme înalte.

2. Ansamblul din fustă şi bolero scurt. Fusta are o cută dublă în faţă şi un cordon lat din piele, trecut prin găici. Boleroul închis cu două brandenburguri se poate purta cu pulovăre pe gît.

3. Această fustă închisă în faţă cu nasturi, are de şolduri — pe o lăţime de 10—15 cm. — o bandă croită în bie, de la care pornesc patru clini foarte puţin evazaţi. Se poartă cu bluze avînd revere lungi, ascuţite.

4. Respectînd aceeaşi lungime şi croială, un alt model de fustă cu două buzunare aplicate, cu tighele.

5. Bluză cu mînecă lungă, largă, strînsă în elastic şi revere lungi ascuţite. Din materialul bluzei, purtaţi şi o cravată lată petrecută printr-o cataramă. Vesta poate fi din piele, stofă sau catifea, adînc sau rotunjit decoltată şi închisă cu şiret trecut prin găici sau capse. Fusta are pliuri mici şi dese în partea stîngă, tighelate pînă aproape de genunchi, de unde rămîn libere.

Text şi desene : Doina LEVINŢA

ATENŢIE LA CONFORTUL TERMIC DIN LOCUINŢA NOASTRĂ

Dr. Elena BARNA
cercetător ştiinţific în Institutul de igienă şi sănătate publică — Bucureşti

• Ce temperaturi suportăm? • Senzaţia de confort termic şi pericolul unor condiţii de... seră • Căldura prea mare în casă poate dăuna la fel ca frigul de afară ! • Cîteva linii peste 20-21 grade suprasolicită funcţiile de bază ale organismului • Mai bine o plapumă decît căldură ca la o baie de aburi • O fereastră deschisă — mijloc de a păstra sănătatea

În accepţiunea curentă, confortul din locuinţe reprezintă o noţiune complexă care se referă la dotarea corespunzătoare a locuinţei (cu apă curentă, instalaţii sanitare, spaţii de depozitare, mobilier util etc.) prezenţa condiţiilor climatice cele mai favorabile — de temperatură, umiditate, curenţi de aer, radiaţii luminoase şi ultraviolete — precum şi a altor condiţii ca lipsa substanţelor străine de compoziţia normală a aerului, lipsa de zgomot, decor plăcut etc., într-un cuvînt, toate condiţiile care oferă o stare de „bine" organismului.

Majoritatea elementelor enumerate în noţiunea de confort au constituit obiectul a numeroase studii ştiinţifice de specialitate, ceea ce a dus în cea mai mare parte la elaborarea de acte normative care se aplică la construcţia şi dotarea funcţională a unei locuinţe. Aceste norme au fost stabilite în funcţie de necesităţile fiziologice, psihologice şi sociale ale omului modern, fiind necesară colaborarea între diferite discipline : medicale, tehnice, sociale, urbanistice etc.

Evident, cu cît nivelul de trai al unei societăţi este mai ridicat, cu atît realizarea confortului creşte. Dar aceasta, poate să devină într-o anumită măsură un pericol. Omul este tentat să-şi creeze toate condiţiile de „bine" şi astfel capacităţile excepţionale de adaptare pe care le are organismul uman se „atrofiază" cu timpul, iar rezistenţa sa scade. Omul civilizat este, în parte şi din aceste motive, mult mai susceptibil la îmbolnăvirile cauzate de factori din mediul extern, infecţioşi sau neinfecţioşi.

Este necesar să ştim că pentru menţinerea unei rezistenţe naturale, un plus de stimulare a organismului, care se poate realiza în anumite limite şi în cadrul condiţiilor de locuit, este mult mai indicat din punct de vedere al sănătăţii, decît lipsa de stimulare ca o consecinţă a unui confort exagerat, rău înţeles.

De pildă, acum, în plin sezon de iarnă mi se pare indicat a discuta puţin despre problemele ridicate de încălzirea centrală a locuinţelor.

Din punct de vedere medical, referindu-ne la ţara noastră se consideră ca optime pentru organismul uman temperaturile aerului între 20—21°C iarna, 24—26°C vara, o umiditate a aerului între 35—65 la sută, curenţii de aer cu viteză neperceptibilă (sub 0,2 m/sec.). temperatura pereţilor apropiată de cea a aerului ; oscilaţiile de temperatură dintr-un punct în altul al încăperii de 2—3°, iar în decursul celor 24 de ore, de 3°. Temperatura în dormitoare să fie mai scăzută cu 2—3, pînă la 4° decît în camerele de zi.

Dacă în încălzirea cu lemne realizarea temperaturii optime în decursul iernii şi mai ales menţinerea ei la un nivel relativ constant este de multe ori o problemă, în schimb încălzirea centrală riscă să creeze o temperatură invariabilă atît în spaţiu cît şi în timp. Senzaţia de confort (termic) resimţită de locatar în aceste condiţii poate să fie totuşi optimă, unele persoane preferind chiar temperaturi mult mai ridicate, de altfel foarte frecvent întîlnite în locuinţele cu încălzire centrală din ţara noastră. Numai că organismul expus acestor condiţii invariabile, de „seră" îşi va pierde evident din vigoarea sa. Temperatura ridicată preferată de unele persoane din obişnuinţă (lucru explicabil de altfel şi prin faptul că omul este un produs al zonelor de climă tropicală) este de asemenea dăunătoare în aceste condiţii, oscilaţiile faţă de temperatura din exterior vor fi prea mari, iar temperatura ridicată în sine reprezintă un factor tot atît de dăunător ca şi temperatura scăzută, obligînd permanent organismul să-i facă faţă prin încordarea funcţiilor sale de bază : cardiocirculatorie, respiratorie, metabolică etc.

Într-o cercetare pe care am efectuat-o în locuinţele noi construite în oraşul Bucureşti temperatura în timpul iernii se situa la valori medii de 24—25°C, urcînd chiar pînă la 27°. Surprinzător este faptul că locatarii declarau totuşi că se simt bine la aceste temperaturi. Adîncirea studiului prin metode obiective de explorare a reacţiilor fiziologice ale organismului a dovedit însă, contrariul. La aceasta, se adaugă şi efectul nefavorabil al umidităţii reduse. Iată de ce voi formula cîteva sugestii :

1. **Nu sînt recomandabile temperaturile prea ridicate în locuinţe** (reglaţi deci temperaturile în locuinţele dv la valori, convenabile de 20-21° C) : **temperaturile cu 1—2° mai ridicate, pot constitui excepţii pentru copii, bătrîni, bolnavi de reumatism, afecţiuni respiratorii, nevroze etc., persoanele cu stări fiziologice precare — (debili, lăuze).**

2. **Nu sînt recomandabile temperaturile absolut constante** (reglaţi temperatura cu 2—3° mai mică seara şi în cursul nopţii decît ziua ; aerisiţi frecvent în cursul zilei ; în timpul nopţii lăsaţi un ochi de geam întredeschis).

3. **Umiditatea scăzută trebuie combătută printr-o aerisire frecventă.** Suspendarea vaselor cu apă pe calorifere este un mijloc de corectare ce poate fi folosit, dar eficienţa sa este foarte redusă ; pulverizatoarele electrice folosite în unele ţări sînt mai eficiente şi ar putea fi produse şi în ţara noastră.

Subliniez de asemenea, faptul că în **locuinţe este de preferat prezenţa curenţilor de aer de viteză mică în locul unui aer stagnant, imobil.** Aceşti curenţi au, pe de o parte, rolul de a stimula organismul, mărind puterea de răcire a aerului iar, pe de altă parte, acela de a produce procesul de primenire a aerului.

Lipsa de aerisire duce, pe lîngă alterarea proprietăţilor fizice ale aerului şi la acumularea de impurităţi în atmosfera locuinţei. Impurităţile dau mirosuri neplăcute dar au şi serioase efecte negative asupra sănătăţii.

Sugestii pentru meniurile săptămînii

SUPĂ ECONOMICĂ DE OREZ

1 litru şi 1/2 de apă, două ouă, 120 g orez, 100 g smîntînă, 30 g unt.

Puneţi într-o oală untul şi orezul bine spălat. Turnaţi deasupră apă clocotită. Săraţi. Lăsaţi să fiarbă 45 de minute. Bateţi gălbenuşurile cu smîntînă. Turnaţi deasupra supei, puţin cîte puţin, amestecînd mereu. Preparaţi dacă doriţi, puţin pătrunjel verde tocat.

BASTONAŞE CU CAŞCAVAL

125 g făină, 80 g unt, 15 g zahăr 1/4 l apă, 4 ouă, un praf de sare. 125 g caşcaval, 50 g unt, piper.

Puneţi într-o oală apa, sarea, zahărul şi untul. Puneţi pe foc. În clipa în care dă în clocot daţi vasul deoparte. Puneţi făina dintr-o dată. Amestecaţi bine folosind o lingură de lemn. Puneţi din nou o oală pe foc slab şi amestecaţi pînă ce aluatul se desprinde de pereţii vasului. Luaţi de pe foc şi încorporaţi pe rînd cîte un ou.

După ce s-a răcit faceţi din ea un sul gros cît degetul mare. Tăiaţi-l în bucăţi de 2 cm lungime. Cufundaţi-le în apă clocotindă cu sare. Lăsaţi să fiarbă în clocot mic 10 minute. Scurgeţi. Puneţi bastoanele de aluat pe o tavă, presăraţi-le cu caşcaval ras. Stropiţi-le cu unt topit, daţi-le 10 minute la cuptor fierbinte.

Serviţi-le ca prim fel.

FRIPTURĂ DE PORC CU VARZĂ ROŞIE

700 g carne de porc pentru friptură, cîteva linguri de untdelemn sau 60 g unt, sare, piper ; 2 linguriţe de amidon ; o varză roşie, două linguri de untdelemn sau 40g. unt, sare, piper, 2 linguri de apă, o lingură de oţet de 3°, 3 mere ; 1 kg de cartofi, 30 g unt şi 2 linguri de untdelemn sau numai 4—5 linguri de untdelemn.

Tăiaţi varza în fîşii subţiri (fideluţă). Înăbuşiţi-o în grăsimea aleasă. Săraţi piperaţi, adăugaţi oţetul şi apa, acoperiţi şi lăsaţi să fiarbă pe foc mic cam două ore. La jumătatea timpului adăugaţi merele curăţate, golite de seminţe şi tăiate în felii.

Separat, rumeniţi în untdelemn sau unt carnea sărată şi piperată. Acoperiţi şi lăsaţi-o să se înăbuşe circa o oră pe foc foarte slab.

Rumeniţi şi cartofii, curăţaţi şi tăiaţi în sferturi. Acoperiţi vasul şi lăsaţi-i să se înăbuşe încă o jumătate de oră.

Tăiaţi friptura în felii groase. Peste sucul de la fript presăraţi amidonul, amestecaţi şi lăsaţi să fiarbă două minute. Stingeţi cu puţină apă clocotită. Daţi într-un clocot ca sosul să se îngroaşe. Serviţi feliile de carne pe farfurii individuale, acoperite cu sos şi înconjurate de varză şi cartofi.

SPUMĂ DE MERE

500 g mere, 50 g unt, o linguriţă zeamă de lămîie, un vîrf de cuţit scorţişoară pisată, 3 albuşuri bătute spumă, 3 linguri de zahăr pudră.

Tăiaţi merele în bucăţi, fără să le curăţaţi de coajă. Înăbuşiţi-le în unt pe foc slab într-un vas emailat. Pasaţi-le printr-o sită inoxidabilă. Adăugaţi zeamă de lămîie şi scorţişoară. Amestecaţi bine. Încorporaţi albuşurile bătute spumă tare şi zahărul pudră.

Olimpia ŞTEFANESCU

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

VRĂBIILE SÎNT DĂUNĂTOARE ?

Ing. ŞTEFAN BĂLĂNESCU, profesor la Liceul agricol „Ion Ionescu de la Brad" din Roman, răspunde cititorului **GHEORGHE PAŞTIU din Sinnicolaul Mare, jud. Timiş,** care ne-a scris că întîmpină mari neajunsuri din partea vrăbiilor ce-i produc pagube pomilor fructiferi şi ne-a cerut sfaturi în acest sens i combaterea lor.

Vrăbiile sînt considerate păsări folositoare prin faptul că în perioada de cuibărit consumă numeroase insecte dăunătoare (mai ales omizile păroase). Totuşi vrăbiile (mai ales cele de cîmp) pot produce şi pagube, în special pomilor fructiferi, aşa cum ne relatează tov. Gheorghe Paştiu, prin ciugulirea mugurilor, florilor şi chiar a fructelor de cireş, vişin, căpşuni. Uneori atacă şi bobiţele strugurilor iar în grădina de legume se hrănesc cu seminţele proaspăt semănate sau deja încolţite.

Un mijloc simplu de apărare a pomilor fructiferi de vrăbii este următorul : în jurul pomului se fixează două prăjini lungi care trebuie să depăşească coroana cu circa un metru. Vîrfurile celor două prăjini se leagă cu o sfoară, de care se prinde o pînză de culoare albastră cu dimensiunile 50/30 cm. S-a constatat că vrăbiile se feresc de culoarea albastră şi de mişcările pînzei ce atîrnă deasupra coroanei.

DESFACEREA ÎNFIERII

N.C. din Birlad doreşte să afle unde trebuie să se adreseze pentru desfacerea înfierii ?

În conformitate cu prevederile Codului familiei, ne răspunde consultantul nostru juridic, desfacerea înfierii este de competenţa instanţei judecătoreşti. Desfacerea înfierii poate fi cerută de înfiat, de părinţii fireşti ai acestuia, de instituţiile de ocrotire, autoritatea tutelară şi orice organe ale administraţiei de stat (art. 81 — 82 Codul familiei). Cererile privitoare la desfacerea înfierii se soluţionează în primă instanţă de tribunalele judeţene şi respectiv tribunalul municipiului Bucureşti.

CUMULUL PENSIEI CU SALARIUL

CONSTANTIN COLCEANU din Bacău, pensionar de invaliditate gr. II, doreşte să afle în ce condiţii poate cumula pensia cu salariul. Consultantul nostru juridic vă dă următorul răspuns : Legea pensiilor dă dreptul pensionarilor de invaliditate gr. II să cumuleze pensia integrală cu salariul, dacă au recomandarea organelor de expertiză medicală şi recuperare a capacităţii de muncă pentru prestarea unei activităţi cu caracter reconfortant. Aşadar, dacă aveţi această recomandare şi unitatea, după cum reiese din scrisoare, este de acord cu încadrarea dv. puteţi cumula pensia integrală cu salariul, pe toată perioada cît veţi fi încadrat în muncă (art. 59 Legea 27/1966).

VASILE ASAFTEI din com. Tomeşti, jud. Iaşi se interesează cum poate repara un vin, care s-a stricat din cauza stropirii cu prea multă piatră vînătă.

POSTA

CORNELIA ŞTEFANESCU — Arad : Dreptul de a preda în învăţămînt este confirmat prin actul de studii (diplomă de examen de stat, certificat de absolvire), ordinul de repartizare, numire, transferare etc. Perioada cît v-aţi aflat în concediu fără plată nu constituie vechime în muncă dar nu întrerupe activitatea, dacă v-a fost dat acest concediu în condiţiile prevăzute de lege, pentru îngrijirea copilului (mai mic de 5 ani) cum scrieţi. De exemplu, dacă aţi lucrat 6 ani, aţi întrerupt 3 ani pentru creşterea copilului, apoi aţi lucrat alţi 2 ani, aveţi 8 ani vechime neîntreruptă.

VREM SĂ ŞTIM

Ing. GHEORGHE DANILA din **Bucureşti, str. Veteranilor nr. 7—9, sect. 7,** doreşte să ştie cum se argăsesc pieile de iepuri.

ÎNGRIJIŢI-VĂ SĂNĂTATEA

F. EMANOIL. *Este necesar să acceptaţi un examen la urologie şi o serie de investigaţii de laborator : urocultură, examen de urină ; glicemie, glicozurie, V.S.H., remoleucogramă şi eventual urografie.*

C. NICOLAE — Tg. Mureş. *Vă mulţumim pentru aprecieri. Credem că medicamentele Nilfan sau Feniramin, vă vor ameliora afecţiunea dermatologică. Pentru problemele de urologie în afara intervenţiei chirurgicale nu vă putem ajuta cu alt sfat.*

J. ELEONORA — Bucureşti. *Vă recomandăm să vă examineze medicul neuro-psihiotru şi ginecolog.*

DAN STOICAN, jud. Caraş Severin. *Vă recomandăm să vă examineze specialiştii clinicii de dermatologie din Timişoara.*

ŢUŢUIANU MILICA jud Satu Mare. *Vă recomandăm. Folcisteină — fiole şi Emetiral tablete.*

DUCA DAN — Constanţa. *Aţi intuit corect — medicul dermatolog vă poate ajuta.*

KASA ILONA — jud. Bihor. *Varicele se pot trata la cabinetul de chirurgie.*

ALBU LUCIAN — Bicaz şi BARBALATĂ N. DUMITRU — Mangalia-Sud. *Pentru acnee se indică spălarea feţei cu săpun pentru bărbierit şi ştergere prin tamponare cu şervetele Higeea. Seara se va aplica soluţia Juvenal.*

ZĂRUESCU ARON. *Iniţiativa dv. o apreciem, în continuare veţi lua Bergonal şi vitamina B 1.*

IORDĂNESCU LILIANA — Brăila. *Veţi repeta tratamentul anterior şi veţi asocia şi ROMAVIT (PARAMINOL).*

FELICIA VARONEANU — Sibiu. *Cu timpul nodulii respectivi se resorb. În prezent evitaţi injecţiile intramusculare în zonele respective.*

E. POP — Suceava. *Pentru mama dv. vă recomandăm să fie examinată de medicii oftalmolog şi neurolog.*

V. B. — Blaj. *Credem că numai o internare în clinica de dermatologie — Cluj ar rezolva afecţiunea dv*

CONSTANTIN ELVIRA — Bucureşti. *Sîntem de acord. Veţi instila cîte 10 picături în fiecare nară de 3 ori pe zi. Credem că asocierea cu feniramin ar fi eficace.*

T. IRIS — sector 6 Bucureşti. *Apariţia unei pilozităţi mai abundente la nivelul buzei superioare la femei, poate trăda un dezechilibru hormonal. Pentru această prezumţie pledează şi celelalte simptome descrise de dv. Medicul endocrinolog îşi va spune cuvîntul după ce vă va examina clinic*

GROSU ELENA — com Secuieni. *Pentru fetiţa dv vă recomandăm : TRIFERMENT — un drageu pe zi sfărîmat.*

Dr. Ana MURGULEŢ

— Ce curaj ! Nu e cumva dopat ?
— Nu ! E asigurat !

60 milioane de oameni din 70 de ţări ale lumii află ora exactă după ceasurile cu inscripţia „Fabricat în U. R. S. S." CEASURILE SOVIETICE „POLIOT", „VOSTOK", „RACHETA", „SLAVA", „ZARIA", „CEAIKA", „LUCH"
înseamnă : — mecanism cu siguranţă în funcţionare
— formă exterioară modernă
— preţuri accesibile.
Exportator : V/O „Mashpriborintorg"
MOSCOVA
G-200 U.R.S.S.

PUBLICOM

• ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG •

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Legea lui Edsel Murphy

Într-o revistă de specialitate, a apărut în urmă cu cîtva timp, sub semnătura lui D. L. Klipstein, faimoasa „lege a lui Murphy", al cărui principiu de bază este „Dacă ceva merge rău, va merge rău". Bineînțeles că dl. Murphy este un personaj imaginar, iar principiul de bază al așa zisei legi este cam pesimist, însă în extenso, mai departe, sînt expuse multe aspecte amuzante, pe care ne propunem să vi le prezentăm și dv. La cele ce urmează, nu vă rugăm să vă gîndiți la anumite răspunsuri, ci numai să reflectați asupra diverselor afirmații și eventual, să ne transmiteți în scris ce anume considerați că s-ar potrivi și cu specificul profesiunii dv., întrucît dl Murphy se adresează în special electroniștilor, dar noi credem că anumite afirmații, în sens umoristic, sînt valabile și pentru alte profesiuni.

APLICAȚIA LEGII LA CALCULUL CIRCUITELOR ELECTRICE

1. Dacă o eroare poate să se strecoare într-un calcul, ea se va strecura cu siguranță în așa fel, încît vom fi obligați de a reface complet calculul.

2. Toate constantele ... sînt variabile cu timpul.

3. În orice calcul, cifra pe care o credem cea mai exactă, este cauza tuturor erorilor.

4. În calcule, virgula se aplică totdeauna astfel, încît cade greșit.

APLICAREA LEGII LA PROTOTIPURI ȘI PRODUCȚIE

1. Orice fir de cablaj, tăiat la lungimea exactă, va fi totdeauna în practică prea scurt.

2. Toleranțele se adună totdeauna în același sens, astfel încît să facă asamblarea aparatelor cît mai dificilă cu putință.

3. Aparate identice, încredințate în condiții identice se comportă complet diferit în practică.

4. O piesă componentă, este cu atît mai dificil de procurat, cu cît ai mai urgentă nevoie de ea.

5. Dacă pentru un aparat îți trebuie 100 de rezistențe electrice, vei găsi sigur în magazie numai 99 din ele.

6. Dacă ai nevoie de o rezistență electrică de o anumită valoare, această valoare nu o vei găsi. În plus, îți va fi imposibil să o realizezi combinînd alte valori de rezistențe, legate în serie sau paralel.

7. Dacă îți cade o șurub pe un montaj, ea va cădea totdeauna în locul în care îți va crea cele mai mari ravagii. Această constatare este cunoscută și sub denumirea de „Legea gravității selective".

8. Probabilitatea de a uita să îndici o cotă pe un plan este direct proporțională cu importanța cotei.

9. Piesele așa zise „interșanjabile", nu sînt în realitate astfel.

10. Probabilitatea de a se produce o pană la o piesă, un subansamblu, un ansamblu sau un sistem, este cu atît mai mare, cu cît elementul respectiv este mai greu accesibil pentru înlocuire.

11. Dacă un prototip funcționează perfect, în schimb, aparatele din serie, teoretic identice, nu vor funcționa la fel.

12. Totdeauna, piesele mai fragile le scăpăm din mînă, din nebăgare de seamă.

13. Înregistratoarele grafice depun de preferință cerneala pe degetele experimentatorilor, decît pe hîrtia cu care sînt echipate.

14. La un tranzistor protejat printr-o siguranță ultra-rapidă, se va distruge mai întîi tranzistorul, protejîndu-se siguranța.

15. Un montaj oscilator, care trebuie să oscileze spontan, nu va oscila niciodată astfel.

16. Un montaj oscilator cu cristal de cuarț, fie că nu va oscila, fie că va funcționa pe altă frecvență decît aceea necesară.

17. Un circuit care nu trebuie să oscileze, va intra de la sine în oscilație.

18. La un aparat, se produce în general o pană, exact după controlul final.

19. Dacă înlocuim o piesă defectă într-un aparat cu paneintermitente, defecțiunea va reapare sigur, după ce il punem din nou în funcțiune.

20. După ce terminăm complet asamblajul final al unui aparat, constatăm totdeauna că ne-au mai rămas piese nemontate.

CAIETE DE SARCINĂ

1. Condițiile de ambianță impuse de caiet vor fi totdeauna depășite în practică.

2. Orice coeficient de siguranță determinat experimental, se va dovedi insuficient în practică.

3. Toate erorile prezentate de un instrument de măsurat sînt cumulative.

4. Costul real al unui aparat va fi totdeauna cel puțin de trei ori mai ridicat decît prețul cu care a fost oferit.

Ce spuneți despre contribuția lui Edsel Murphy la înțelegerea comportării obiectelor neînsufletite ? Găsiți unele contingențe sau aplicații în propria dv. activitate ?

Răspunsuri la întrebările publicate în numărul trecut

Opt întrebări de perspicacitate

1. Au mai rămas doar... nouă oi.

2. Calculul este foarte simplu :

$$\frac{30 \times 2}{1} + 10 = 60 + 10 = 70.$$

Se poate însă raționa și astfel :

$$\frac{1}{2} = 0{,}5 \qquad \frac{30}{0{,}5} = 60 \qquad 60 + 10 = 70.$$

3. Da, pot avea același număr de victorii, considerînd ca atare și partidele remizate.

4. Bineînțeles că două mere.

5. Moneda era cu siguranță falsă întrucît cei dinaintea erei noastre nu puteau ști cînd va începe o nouă eră, pentru a data în acest mod moneda respectivă.

6. Da, sigur că este posibil, cu condiția ca mecanicul să fie femeie. Doar nu se spune despre o femeie care lucrează în domeniul mecanicii că este o „femeie mecanică". Ar ieși cu totul altceva, ca sens...

7. Nu Moise a fost posesorul faimoasei corăbii de pe vremea potopului, ci venerabilul Noe. Deci, atenție la nume !

8. Răspunsul este NU, întrucît pentru ca o femeie să ajungă văduvă, trebuie ca soțul ei să fie decedat. Or, pînă acum, nici chiar în S.U.A., țara multor curiozități, nu s-a inventat încă moda căsătoriei femeilor cu răposații. Dar, parcă poți ști ce rezervă viitorul ?

O curiozitate matematică

Răspuns : *Numerele cuprinse între 10 și 100, care înmulțite cu 9 nu dau rezultate ale căror cifre, adunate între ele să ducă tot la 9,sînt următoarele : 11; 21; 22; 31; 32; 33; 41; 42; 43; 44; 51; 52; 53; 54; 55; 61; 62; 63; 64; 65; 66; 71; 72; 73; 74; 75; 76; 77; 81; 82; 83; 84; 85; 86; 87; 88; 91; 92; 93; 94; 95; 96; 97; 98; 99.*

De aici, se observă următoarea regulă : ordinul decadei minus 1, indică numărul de rezultate în care suma cifrelor nu mai este egală cu 9. De exemplu, în decada 10—20, adică decada a doua, există un singur număr, 11, la care suma cifrelor rezultatului multiplicării cu 9 nu dă tot nouă :

$$9 \times 11 = 99 \qquad 9 + 9 = 18.$$

În decada 20—30, deci decada a treia, există două astfel de numere : 21 și 22. În decada 30—40, vor fi trei astfel de numere : 31, 32 și 33 etc. În ultima decadă, cuprinsă între 90 și 100, sînt 9 asemenea numere : 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98 și 99.

Cum se ajunge la aceste rezultate ?

Foarte simplu : înmulțind pe 9, pe rînd, cu toate numerele cuprinse între 0 și 100 și urmărind ce se obține.

Dacă sînteți curioși, puteți încerca și peste 100 și, cu această ocazie, veți remarca alte aspecte interesante.

Ing. Liviu MACOVEANU

Nell COBAR

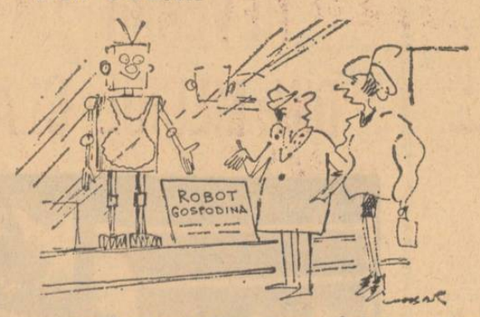

— ...spală, gătește, face curat... hai, draga mea, să-l cumpărăm.
— Sigur, tu numai la tine te gîndești.

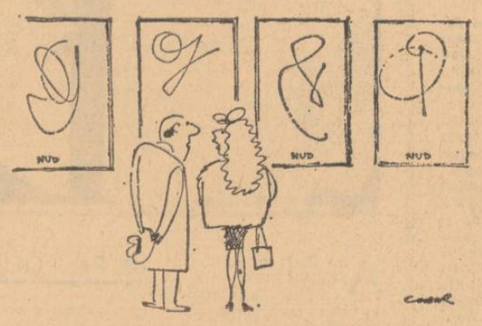

— ...dificultatea cea mare la nudurile astea este, cred, să găsești modelul...

— Da, da pentru mine ai rămas aceeași de acum 40 de ani : o ne-cu-nos-cu-tă... la un bal mascat !...

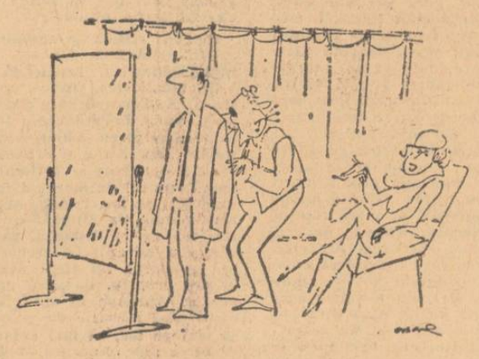

Ea : — Eu zic, meștere, să nu tăiați nimic din lungime : se pare că la anul taioarele se vor purta lungi...

REBUS

CIFRE

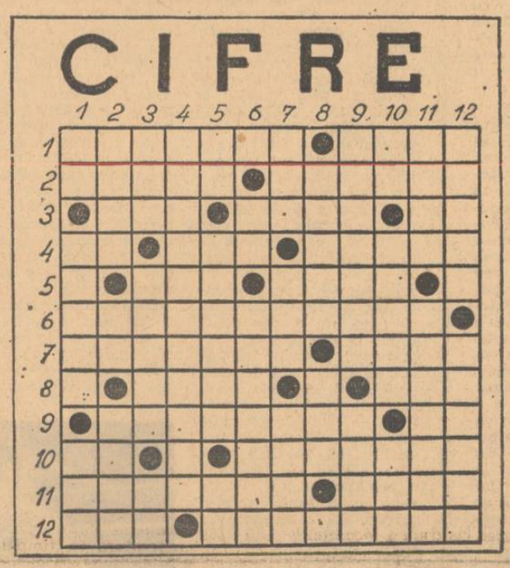

ORIZONTAL : 1. „Plecat-am nouă din Vaslui și cu sergentul zece"... (pl.) — Are de obicei patru picioare... 2. A scris piesa de teatru „Trei surori". Ferit. 3. Primul este întotdeauna cel mai greu... — Personaj legendar. — Început de vers ! 4. Margini de duzină ! — Zece... dar pe englezește. — „Cei trei muschetari" de Al. Dumas. 5. Al doilea domnitor al Moldovei. (sec. 14) — Diminutiv feminin. 6. A scris piesa de teatru „A douăsprezecea noapte". 7. Țară în Europa. — Nimeni. (pop.) 8. Nume masculin compus numai din cifre. (romane ! N.R.) — Fluviul sfînt al egiptenilor antici. 9. A scris poezia „Dintre sute de catarge". — Marea Britanie... la autoturisme. 10. O sută metri pătrați. — Cifre rămase la anumite operații... 11. A tradus cartea „O mie și una de nopți". — A pictat tabloul „Sinaia în 1888". 12. Șaizeci de minute. — Rătăcite. (fig.)

VERTICAL : 1. Vasile Cîrlova. — Verbul aluatului care stă... — Popor legendar. 2. Interjecție. — ...și altă interjecție. — Vistierie. (od.) 3. Pluta construită din papyrus, a lui Thor Heyerdahl. — Prenumele scriitorului de limbă idiș Alehem. — Mea ! 4. Compozitor sovietic contemporan, autorul simfoniei „1905". 5. Udrea Vasilescu. — Poet rus, autorul poemului „Balada celor 26". — Luna ! 6. „1971". — Astral. 7. Monedă japoneză, în valoare de 100 seni. — Doi atomi de hidrogen și unul de oxigen. — Una mie și una... la televizor. 8. A scris romanul „Douăzeci de mii de leghe sub mări". — Oraș în R.P. Ungară. 9. Autorul piesei de teatru „Celebrul 702". — Poet contemporan, autorul poeziei „Cincisprezece flăcări". 10. Numărat la sfîrșit ! — Autorul povestirii „Mihaela a învățat să numere". (Traian) — Esență de număr ! 11. Coautor al piesei de teatru „Nota zero la purtare". — Strămutat. (fig.) 12. Urmărește de aproape... — Nenumărate într-un roi...

Septimiu LOGA

Cuvinte rare : ANER — SAS — ACO — EEPA — ERAR — ACS

V. TIMOC

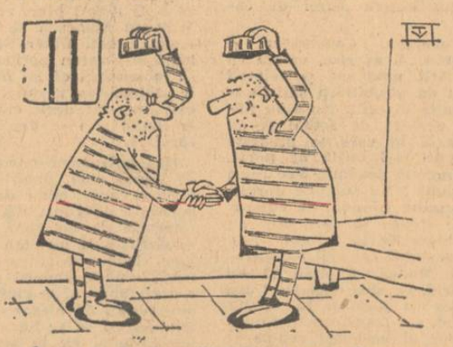

— Încîntat să vă revăd ! Dacă m-ați fi controlat numai dv. aveam și azi gestiunea...

Sport în decor alb

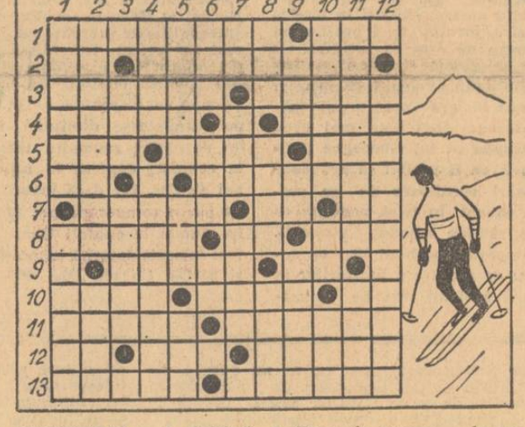

ORIZONTAL : 1. Celebră cetate a sportului de iarnă. — Culoare tematică... 2. Ave ! — Pîrtii de schii la Poiana Brașov, Predeal sau Sinaia. (fig.) 3. A se da pe gheață... — Alergători la... Polul înghețat. 4. Bune pentru vînătoare. — Băștinaș de la munte. 5. Talent la schi. (fig.) — Sport pe zăpadă. — ...și sport la țintă. (fig.) 6. În ianuarie ! — Numai ochi... la concurenți. (sing.) 7. Monument arhitectural. — Lichi Albu... — ...și Traian Popa. 8. Timp de repaus... la cabană. — Încheie orice pîrtie ! — Localitate în Suedia. 9. Limba unei populații restrînse. Bite... la schi ! 10. Localitate în antica Macedonie. — Ghețuri și zăpezi veșnice.. (fig. pl.) — La poli ! 11. Cinstită. (fig.) — Centru turistic și sportiv de iarnă, în țara noastră. 12. Odinioară. (abr.) — Întîlnire periculoasă pentru schiori... — Sursă de lumină care ajută la calculul distanțelor mari. (fiz.) 13. Unul din cele două acte ale unui spectacol de schi. — Drum pentru bob și schi...

VERTICAL : 1. Fond imaculat al concursurilor de schi și bob. — Zig-zag pe schiuri... 2. Pericol pentru schiori... (pl.) — A reproduce. 3. Probă la țintă. — Nedescoperită... 4. Mijloc de poticnire ! — Pîrtie pentru boburi .. mai mici. 5. Un curcan care nu este... de Anul Nou. — A spăla. (pop.) — Verb de primăvară... pe cimp. 6. ...și un omonim cu pene. — Iarbă braziliană. — Ajunse la stop ! 7. Fulgi de nea ! — Dor popular. — Murdar de noroi. (reg.) 8. Morfeu național. — Zîne cu puteri nefaste. — Diminutiv feminin. 9. Răpitoare înaripate. — Iarna pe sfîrșite ! — Junior la schi... 10. Demonstrat — Pîrtie... la centru ! — Această. (pop.) 11. Plantă erbacee cu flori galbene. — Materie primă pentru bocanci. (pl.) 12. Pune pentru prima oară schiurile la picioare... (fem.)

Vlad METEȘAN

Cuvinte rare : ITAN — RAA — ARNE — BAI — CAA — AHT.

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

DE PIATRĂ...

ORIZONTAL : Smaralde — Cute — Temelii — Carat — Adi — Bratara — A — Ninsa — Mori — Ol — Acat — Da — Perla — Ir — Cintarit — Inel — Atitat — G — Na — Ulmeni — Mar — I — Anoa — Scoici — Margini — Arcan — Arca — Tac — Iard — Se — Ciment — EE — Harcana — Dalti.

BINE FACI, BINE GĂSEȘTI !

ORIZONTAL : Saluta — Mila — Ode — Ruga — In — Luiz — R — Men — Intim — Mal — P — Da — Cito — Amo — A — Caritabil — Folositori — AO — Adevărat — Zac — A — A — Aci — Îmbinare — Oo — Zece — Vesela.

„ATÎTA AM OBSERVAT, ÎNTR-O SEARĂ, LA UN LOCAL, CÎTEVA LACRIMI"

de Mihai STOIAN

Curier

„Stimate curier,

Cu oarecare întîrziere, doresc să mă refer la implicațiile iubirii prin... poștă (despre care ați scris ceva mai demult).

Aveam aproape 18 ani cînd am început acest „soi" de corespondență, din inițiativa unui prieten care mi-a dat într-o zi o bucățică de hîrtie decupată din revista „Flacăra", conținînd adresele celor care doreau să corespondeze, dar mai ales să facă schimb de ilustrate. Adresa aleasă de mine nu s-a dovedit însă a fi prea „nimerită", întrucît răspunsul la ilustrata mea întîrzia. Întîmplarea a făcut ca și amicul meu să împărtășească aceeași soartă. A venit apoi toamna, și am fost încorporat, urmînd să-mi satisfac stagiul militar la București. După un an am primit un răspuns laconic la ilustrată (prin intermediul mamei), fiind rugat să particip la un joc care se desfășura cu participarea mai multor tineri : era vorba de un „lanț" de ilustrate, fiecare trimițînd și primind apoi un număr egal etc.... Am satisfăcut cerința fetei, deși nu-mi puneam mari speranțe în reușită. Așa a și fost ! Căci începusem să corespondez cu o tînără din orașul Pitești și asta îmi era deajuns. I-am împărtășit cu sinceritate toate gîndurile mele de viitor, toate planurile mele, și mă bucuram că-mi găsisem corespondentul pe acest pămînt (în naivitatea mea de atunci crezusem în stabilitatea unui sentiment ce încolțise în noi prin intermediul epistolelor). Între timp făcusem schimb de fotografii și ne cunoșteam, deci ! A trecut și anul următor, am fost lăsat la vatră și mi-am reluat activitatea profesională în orășelul din județul Hunedoara, unde mă născusem și trăisem atîția ani. Pe parcursul corespondenței, tînăra mă rugase să găsesc urgent modalitatea de a ne vedea, căci altfel o rupe cu dragostea. Bineînțeles, mi-am făcut revede cîteva „libere" (lucram în schimburi) și, profitînd de faptul că aveam și ceva economii, m-am repezit pînă la tînăra mea iubită, fericit și emoționat de a o vedea, de a-i vorbi de aproape, de a ne împărtăși, reciproc, dragostea noastră. Părinții fetei, niște oameni minunați, m-au primit mai frumos, atenți, însă decepția mi-a venit dintr-altă parte. Tînăra mă trata rece, distant, distrîndu-se parcă pe socoteala mea, prin faptul că i-am răspuns atît de repede la chemare... Era o toană de-a ei ? Nu știu ! Cert este că eram nefericit și regretam întîlnirea noastră. Am plecat mai repede de la ea, decît era prevăzut, nu înainte de a afla că tînăra pe care o iubeam acum cu înflăcărare, mai coresponda cu cîțiva tineri. Nu reușisem să termin cu ea, deși cea pe care o iubeam avea să-mi mai facă nenumărate șicane și clipe de amărăciune : avea să iubească, pînă la urmă un tînăr din aceeași localitate cu ea, dar neserios, care a adus-o într-o stare deplorabilă... A revenit la mine (în scris, bineînțeles) rugîndu-mă s-o iert. Ne-am revăzut (trecuse un an) și aceeași situație, cu diferența că, de data asta, m-a rugat să nu pomenesc nimic despre noi și dragoste ?! Vizita mea a fost ca o călătorie de... afaceri sau ceva asemănător. Din nou decepții sentimentale, reproșuri în scris (căci verbal nu-mi permitea), jurăminte și apoi, după un timp oarecare, o nouă ruptură între noi. Îmi interzisese să-i mai scriu. Eram în acea perioadă în primii ani de facultate (Agronomie), unde făceam eforturi disperate să mă mențin la nivelul cerut... Hotărîsem să nu mă mai impac vreodată cu ea, mai ales că, între timp, o cunoscusem pe viitoarea mea soție (nu-mi uitasem însă complet vechea dragoste). Culmea, în anul următor, prin martie, primesc o scrisoare în care sînt rugat s-o aștept la gară, căci venea la mine, întrucît primise ceva „libere" de la serviciu, și dorea să-mi mărturisească deschis tot ce avea pe suflet și că niciodată n-o va mai rupe cu mine etc. etc. Am primit-o, m-am purtat cu ea în așa fel încît să nu-mi poată nimic reproșa, dar absolut nimic și a plecat așa cum a venit, mulțumindu-mi politicos. Atîta doar am observat, într-o seară, la local, cîteva lacrimi în colțul ochilor... Era frumoasă, prezentabilă, însă cred că nu aparențele primează. M-am căsătorit cu un an înainte de absolvirea facultății cu acea ființă de care eram apropiat și de care mă atașasem într-un alt mod, prin cunoaștere reală, prin comunicări afective ce nu pot fi surprinse de scris, în epistole. Adevărul e că pe cealaltă tînără n-o cunoșteam deloc, nici caracterul, nici temperamentul, personalitatea ei a rămas și astăzi, gîndesc, un mister pentru mine. Așadar, iubirea prin... poștă e o naivitate (poate firească la prima tinerețe).

Iertați-mă că semnez doar cu inițiale.

H.F"

Stimate *H.F.* am reprodus integral scrisoarea dumitale, deoarece e un bun îndreptar pentru alții, dispuși să procedeze la fel (și de ce să nu recunoaștem că sute și sute de tineri încearcă și acest mijloc de comunicare, de cunoaștere reciprocă : corespondența — fie ilustrată sau nu). În cazul concret pe care-l relatezi, e de presupus că tînăra, pusă cu orice preț pe măritiș, fugea după... mai mulți iepuri „ilustrați" (căci de-aici se trage, pare-se, jocul de-a dragostea, de la simplul schimb de ilustrate). Dar una e să colecționezi vederi și alta e să colecționezi... sentimente. Reacția ei la prima dumitale vizită a fost aproape firească, nu te cunoștea bine și cochetăria (aerul de răceală) reprezenta, de fapt, un mijloc al ei de... apărare. Ea te socotea un fel de manta pentru vreme rea... Dar ce-a fost a fost, important e trandafirul, adică dragostea autentică, întemeiată nu pe himere, ci pe cunoaștere reciprocă, pe asemănări între cei doi, și pe deosebiri care fac viața celuilalt mai bogată, mai plăcută. Fără doar și poate, ai procedat înțelept (deși, în lumea afectelor) știi și dumneata, la fel de bine, înțelepciunea intră, de destule ori, în eclipsă totală. Toată povestea aceasta, a „iubirilor" declanșate subit prin P.T.T. ține și de aburul de irealitate, de farmecul și misterul care înconjoară raporturilor cuplului de amorezi epistolari, scutiți (cred ei) de miile de detalii mai puțin romantice ale existenței cotidiene. Dar ce se clădește pe nisip se risipește ca nisipul ! Și încă un lucru : spui că era frumoasă, prezentabilă (te cred pe cuvînt) și aș dori să adaug cîteva cuvinte, anume adresate tinerelor frumoase și prezentabile, puse în situația de a răspunde iubirii unui tînăr. Frumusețea omului, și a femeii în special, e aur curat (care, evident, nu se cere „negociat"), frumusețea e un imens dar al naturii, dar și o covîrșitoare povară, o răspundere în plus pentru individul frumos. Atenție ! prea frumoaselor...

MICA BIBLIOTECĂ „MAGAZIN"

ALPHONSE ALLAIS — O CAUZĂ NOBILĂ

REZUMAT

Baronul Gustave-Henri-Julien Baldequin de Grandpieu este jefuit și rănit mortal de valetul său Valentin. Avînd o constituție fizică robustă baronul scapă totuși de la moarte și îl acuză pe cel ce voise să-l ucidă, valetul său Valentin. Acesta e achitat totuși de Curtea cu juri. De ce ? Totul are loc în urma pledoariei avocatului său, pledoarie pe care o publicăm mai jos.

Să trecem repede asupra spectacolului pe care il prezenta Curtea cu juri din Dijon în ziua cînd fu judecat procesul lui Valentin, Valentin, necredinciosul servitor și ucigașul baronului Baldequin de Grandpieu. Organele regionale și chiar cele din Paris ne-au pisat destul cu toate acele mii de amănunte nesemnificative care sînt neclipsite din procese atît de senzaționale.

Noi cunoaștem procesul, interogatoriul nu ne va aduce nimic nou și nici declarațiile martorilor. Ne interesează doar pledoaria maestrului Letocquard, model de elocință judiciară, din care ne scuzăm că nu dăm decît un neînsemnat rezumat, din cauza lipsei stenografului.

Înclinîndu-se în fața președintelui, a membrilor curții și a juraților, el spuse :

— În fața dumneavoastră, domnilor, se află doi oameni deosebiți : o victimă, un vinovat.

Victima — să începem cu ea, fiindcă societatea, printr-o ciudată prejudecată, care mai stăruie, continuă să socotească victimele mai interesante decît vinovații — victima (arătîndu-l pe baron) spun, iat-o. Victima are un nume foarte frumos. Se numește baronul Gustave-Henri-Julien Baldequin de Grandpieu (reluînd numele, îl scandează, ritmîndu-l, așa cum se face cu versurile alexandrine, triumfător) : Gustave-Henri-Julien Baldequin de Grandpieu. Un nume drăguț, ca un vers frumos de douăsprezece picioare. Dacă n-ar fi vorba despre un personaj atît de genial ca victima, s-ar putea chiar adăuga că numele lui împreună cu el fac treisprezece picioare. (Risete în sală).

Așadar, victima este baron și poartă unul din cele mai frumoase nume și pronume din valoroasa și vechea noastră Burgundie. Victima nu s-a mulțumit să fie nobilă, ci mai e și bogată : are un venit de peste o sută de mii de livre, fără să mai punem la socoteală speranțele !

Speranțele !

Speranțele sînt în lumea asta totalitatea sumelor pe care speri, mă înțelegeți bine, speri, să le încasezi la moartea rudelor apropiate.

Speranțele !

Și aceste persoane ilustre, care vorbesc atît de vesel despre speranțe, sînt aceleași care se plîng că oamenii care n-au nimic comun cu ei, încearcă să-i omoare pentru jumătatea a două sau trei mii de franci.

Dar să nu anticipăm.

Așadar, victima noastră este nobilă și bogată.

Toate astea n-ar însemna nimic dacă n-ar avea și o sănătate de fier !

Or, domnule președinte, domnilor judecători, domnilor jurați, priviți acești obraji rumeni !

Cine ar spune vreodată că acest om, pardon, acest baron a fost victima unui accident, un accident atît de îngrozitor că oricare altul decît el și-ar fi lăsat pielea acolo ?

Adevărul este că domnul baron : Gustave-Henri- Julien Baldequin de Grandpieu se simte minunat, cum nu s-a simțit înainte, că este mult mai sănătos decît înainte de accidentul care ne-a adunat pe toți aici, domnilor, azi. Singele pe care l-a pierdut, l-a descongestionat foarte mult. În cele cîteva luni pe care le-a petrecut în pat nu trebuie să vedeți decît o salvatoare cură de odihnă, de pe urma căreia el și-a creat o existență nouă.

Într-un cuvînt, așa cum spun oamenii, victima a semnat un nou contract cu viața.

Biata victimă !

Dar asta nu-i totul.

Victima noastră...

(Aici, cîteva lungimi, dublate de glume de prost gust, pe care am socotit nimerit să le suprimăm).

Și acum, domnule președinte, domnilor juriați, după ce ne-am văitat de ajuns despre situația disperată a victimei, să aruncăm o privire asupra celei a vinovatului.

Vinovatul îl aveți în fața dumneavoastră.

Pe cînd victima, în libertate, se poate ridica, ieși de aici — ceea ce între noi, fie zis, ar constitui o simplă lipsă de tact — spre a se duce acasă sau într-altă parte, vinovatul, cu toată dragostea foarte vie pe care o au grădinarii, dintre care și el face parte — pentru aerul curat, nu poate schița nici cea mai mică mișcare ambulatorie, fiind oprit (arătînd jandarmii) de această inteligentă pereche de jandarmi, care ține, cu toată solicitudinea, să-l însoțească pe aceste bănci.

Vinovatul nu poartă unul din acele nume cu care se fălesc splendorile Burgundiei. Pe vinovat nu-l cheamă Gustave-Henri-Julien Baldequin de Grandpieu.

Copil găsit în ziua Sfîntului Valentin, vinovatul se mulțumește să se numească Valentin.

Valentin, pur și simplu, cum spune Victor Hugo, și nu cred că vă gîndiți să dați cu piciorul, în acest proces, în marea autoritate a farului călăuzitor care a fost Victor Hugo ! (Mare senzație în sală).

Vinovatul nu e nobil, dar e bogat ?

Știți bine că nu.

Fără avere, bietul Valentin nu mai are azi nici o para chioară, domnul baron Gustave-Henri-Julien Baldequin de Grandpieu fiind atît de simțitor încît i-a suprimat pînă și salariul lui lunar de 35 de franci în timpul celor cîteva luni de concediu forțat petrecut la casa de detențiune din Dijon, unde, dacă se mai află încă, aceasta se datorește cui altcuiva dacă nu aceluia pe care cei sensibili îl numesc victimă ?

Dar dacă n-ar fi decît asta !

Te mai consolezi la nevoie, că nu ești de viță nobilă, că nu ești bogat, că ești chiar intemnițat, mai ales cînd ai un suflet atît de călit ca al vinovatului nostru. Dar rana pentru care nu există nici un balsam e să fii despărțit de aceea pe care o iubești, de aceea care te iubește.

Ah, domnule președinte, ah, domnilor judecători, ah, domnilor juriați, ați iubit vreodată, ați fost vreodată despărțiți, în urma nu știu cărui traumatism stupid suferit de aproapele nostru, ați fost vreodată despărțiți de obiectul pasiunii dumneavoastră ?

Dacă da, trebuie să fi simțit în sufletul dumneavoastră, asemenea unui dureros ecou, chinul care macină sufletul lui Valentin, poate cu mai puțină intensitate decît Sisif ! atunci cînd vulturul lui Prometeu îi ciugulea inima. (În rîndurile mulțimii din sală crește un freamăt).

Înainte de a intra în miezul chestiunii, domnule președinte, domnilor judecători, domnilor juriați, să vă schițez o scurtă comparație între o victimă și un vinovat, între (arătînd cu degetul dispretuitor spre baron) victima : Gustave-Henri-Julien Baldequin de Grandpieu și un vinovat (arătînd pe Valentin, cu glas înflăcărat), vinovatul Valentin, Valentin pur și simplu !

(În numărul viitor continuarea remarcabilei pledoarii).

Traducere de
Paul B. MARIAN

Desen de Dorin DIMITRIU

magazin

INTERMEZZO CU...

„PAM" KILBORN

de Ioan CHIRILĂ

Am citit în ziare că mareu atletă australiană „Pam" Kilborn s-a retras de pe pistă, imediat după un foarte frumos 13,0 pe 100 m garduri.

...Era o dimineață caldă, de vară australiană... Sfîrșit de ianuarie 1970 (Peste cîteva zile se va împlini un an...) Pe zgîrie-norii Melbournului, uriașe cifre electronice anunțau aproape 100 de grade Fahrenheit... Plaja St. Kilda era arhiplină... Protectasem o mică escapadă la stadionul de atletism Sundringham, pentru Ron Clarke și Pamela Kilborn dar era atît de cald, în această duminică toridă, încît nu aveam siguranța organizării „concursului de casă"... Am deschis televizorul. Se transmitea de la Sidney meciul de „patinaj pe rotile" dintre „Briganzii din Texas" și „Păsările de foc" din Los Angeles... În sala patinoarului umplută pînă la refuz, era un vacarm atît de mare, încît vocea crainicului avea accente mai patetice decît cele ale confratelui său de la „Incoruptibili"... Pista de joc era un fel de velodrom de aproximativ 150 de metri. Două echipe de cîte 10 oameni rulau în viteză, rotindu-se ca într-un „zid al morții". Scopul părea unul singur: lichidarea oricărei tentative de a trece în frunte. Erau permise placajele de rugbi, bodicecurile de hochei (exista, desigur, și o mantinelă circulară), paravanele de baschet și cam toate procedeele catchului. Dar spectacolul era pasionant. Pînă la urmă, după îndelungi tatonări, soldate cu accidentări destule, căpitanii celor două echipe, texanul alb Ralph Balladeros și californianul negru Tedd Ruppers au evadat ca într-o cursă ciclistă, și s-au urmărit furibund peste zece ture, așternîndu-și șansele într-un suspense diabolic. Victoria a revenit cu un „scurt cap" lui Tedd Ruppers... Sala era în delir...

Apoi, crainicul a coborît în centrul pistei pentru a lua un prim interviu căpitanilor. A urmat un epilog neașteptat pentru mine: în timpul interviului, Ralph Balladeros i-a aplicat un upercut tip Clay lui Ruppers, care a fost la un pas de k.o. Crainicul s-a scuzat și a explicat mulțimii că acesta e doar un mic aconto pentru „revanșa de mîine, care va fi cel mai fantastic spectacol cu putință"...

Epilogul m-a convins să mă duc pe Sundringham...

Așa am găsit-o pe „Pam" Kilborn, chiar la intrarea în stadion. Era împreună cu sprinterul Norman. Mă aflam, deci, lîngă două medalii de argint mexicane. Prima surpriză: amîndoi atleții au plătit intrarea la concursul la care urmau să participe. A doua surpriză: gazonul din jurul pistei era un adevărat camping. Sute de spectatori întinseseră pături, căutînd umbra... Printre pături, alte sute de copii învățau să meargă, slalomînd. Mamele se ridicau deseori pentru a împiedica pătrunderea „mormolocilor" pe pista gazonată... Concursul urma să înceapă...

„Pam Kilborn declarase forfait.. Era bandajată la genunchi. Așa am putut sta de vorbă... Am întrebat-o:

— De ce acest vestit stadion atletic nu are tribune ?

— Pentru că atletismul este viață în aer liber. Iar dacă stai pe iarbă, te confunzi realmente cu natura.

— V-am văzut plătind la intrare. De ce oare ?

— Pentru că cineva tot trebuie să-l plătească pe frizerii gazonului.

— Vreți să spuneți că atletismul australian nu este sprijinit ?

— Nu. Nu este. Antrenorul meu, Henry Schubert, de pildă, lucrează cu mine voluntar. Acum doi ani am primit o invitație de la Leningrad, pentru un mare concurs. Se arăta în invitație că asociația din Leningrad îmi va plăti avionul retur. A trebuit să renunț. Eu nu-mi puteam plăti avionul pînă la Leningrad.

— Spuneți-mi, doamnă Kilborn : nu vă pare rău că încheiați cariera atletică fără o medalie olimpică de aur ?

— Cînd mă gîndesc că Ron Clarke e în aceeași situație, parcă regretul e mai mic. Cei 13 ani de atletism mi-au oferit nenumărate satisfacții, dar mi-au refuzat medalia supremă. Pe Maureen Cairo, tînăra mea compatriotă care m-a învins la Mexico City, am întrecut-o întotdeauna. De-atunci și pînă astăzi n-am pierdut o singură dată. A fost să fie o mare excepție : Mexicul.

— Cu ce vă ocupați, doamnă Kilborn ?

— Sînt învățătoare.

— Cînd vă antrenați ?

— În fiecare seară, între 5 și 6½. Seara... Lucrez la școală pînă la patru. E singura mea oră liberă, pentru că am și o casă de condus.

— Ce știți despre atletismul românesc ?

— Iertați-mi ignoranța. Nu cunosc decît un singur nume : Balaș. Sîntem foarte departe de Europa.

— Ce credeți despre viitorul atletism australian ?

— Viitorul imediat e în Kerry O'Brien. Viitorul mai îndepărtat e în cei 30 000 de copii sub 12 ani care vin pe teren, cu sau fără părinți...

— Vă mulțumesc, doamnă Kilborn.

★

Între timp, medaliatul mexican Peter Norman a fost învins pe „sută" de Gerry Lewis și de Garry Eddy, cronometrați cu 10,2...

...A doua zi, Ralph Balladeros și-a luat revanșa după o luptă spectaculoasă... Eu, însă, am rămas cu amintirea duminicii de pe Sundringham...

ANTRENORII, BATĂ-I VINA!

de Valeriu MIRONESCU

Constantin și Macri au fost numiți antrenori la echipe din divizia A. Faptul merită a fi subliniat fiindcă două cluburi s-au decis să ia în considerare singurul criteriu ferm care permite selecționarea antrenorilor tineri. E vorba de o mare experiență fotbalistică dobîndită vrînd-nevrînd printr-o activitate îndelungată internațională și în cadrul primei divizii. E vorba, în ambele cazuri, de peste un deceniu de joc la nivelul tehnic și tactic cel mai înalt de care dispunem în fotbalul nostru. Mulți jucători de renume au eșuat în cariera de tehnicieni, prin urmare, nu e de loc lege transformarea unui fost fotbalist de clasă într-un antrenor priceput. Totuși, n-ai să întîlnești mari antrenori proveniți dintre oameni fără îndelungată experiență divizionară. Se face mult caz cum că Herrera n-a fost ceea ce se cheamă un fotbalist de clasă. Într-adevăr, e-o fi fost un asemenea fotbalist Herrera, însă fotbalul l-a jucat mereu în prima ligă, a purtat și tricoul de internațional. Unii spun că Matt Busby ar fi acea excepție. E fals. Deși nu știu dacă bătrînul Matt o fi jucat sau nu în prima ligă în schimb sigur este că n-a fost niciodată antrenor ci, în formula engleză, manager, avînd în subordine tehnicieni care făceau pregătirea echipei. Avem și în fotbalul nostru astfel de cazuri.

Prin urmare, Constantin și Macri încearcă. aș zice, marea cu degetul. Atît unul cît și celălalt dispuneau de posibilități satisfăcătoare în alte direcții. Nu s-au putut însă dezlega de fotbal și au ales meseria în care te pîndește ori infarctul, ori boala de nervi, poate amîndouă deodată. Vor reuși să se impună ? Nu știu Le doresc, firește, deplină izbîndă. Se cunosc, de altfel, situații în care unii au cîștigat faima de la primul pas. Voi da exemplul cel mai mobilizator, al lui Munoz. Căpitan al lui Real Madrid, de abia cucerise Cupa campionilor ca jucător. În plină glorie fiind, s-a transformat, totuși, în antrenor al aceleiași echipe și de-a lungul mai multor ani a colecționat trofee după trofee din această nouă postură. Printre trofee, și Cupa campionilor !

Nu este nevoie să explic nimănui cît de grea este sarcina lui Tache Macri. Echipa din Timișoara pare pe jumătate retrogradată iar, colac peste pupăză, activitatea și-o va desfășura Macri sub ochii multor jucători glorioși din istoria fotbalului nostru, experți în tactica și tehnica jocului. Nici poziția lui Constantin nu este de invidiat. Că Steaua se găsește într-un impas de ordin tehnic, asta încă n-ar fi chiar atît de grav pentru proaspătul antrenor. Însă este mai greu de presupus că lui Gheorghe Constantin îi va fi posibil să provoace modificări simțitoare de pe postul de secund. În fond, conducerea tehnică rămîne aceeași, probabil, își va menține aceleași idei de selecție și de așezare a jucătorilor în formație, aceleași idei de pregătire și de joc. Onisie a trecut la echipa de tineret, dar, cu siguranță, nu Onisie avea putere de decizie în cadrul lotului prim. Așa că, „profesorul" va intra într-un angrenaj gata pus la punct în care va ciți lecția altuia.

Cineva critica o anumită delicatețe artificială. Eu zic că prea multă delicatețe, artificială sau neartificială, strică. Orice-i prea mult strică. Antrenorul care ani la rînd nu-și pune în mișcare formația, trebuie să plece. Chiar dacă e antrenor bun. Nu e o afirmație paradoxală, uneori se întîmplă ca să apară un fel de mucegai de prea mult stat pe loc. Fiindcă am vorbit mai înainte de Munoz, am impresia, așa de la distanță, că tocmai acesta a devenit cu trecerea vremii groparul lui Real Madrid, și ai său propriu, de prea mult stat pe loc. Aproape 15 ani ! Antrenorul nu-i meserie de ceasornicar, să stai pe loc, să faci ceasuri din ce în ce mai bune. Eu cred despre Valentin Stănescu că este unul dintre cei mai valoroși tehnicieni pe care i-am avut vreodată. Au trecut ani de cînd a plecat de la Rapid, iar formația lui a rămas esențial, neschimbată. Tinerii jucători cărora Stănescu le-a făcut loc în echipă, Răducanu, Dumitru, Neagu, au stofă, sînt titulari în formația reprezentativă. Și, totuși, cred că a fost bine, era nevoie, ca Valentin Stănescu să plece la un moment dat. Chiar Stănescu, cu toată supărarea normală, trebuie să recunoască că lui însuși i-a prit schimbarea aerului. Astăzi este mai apreciat decît era în trecut la Rapid și i se deschid noi perspective.

Dar antrenorii trebuie să plece de la un club, datorită multor și diverse cauze, chiar după o scurtă perioadă de timp. Sigur, e preferabil ca un antrenor priceput să nimerească la un club care-i convine, să lucreze cîțiva ani și să culeagă roadele muncii sale. Sigur, e preferabil ca un club onorabil să nimerească în alegerea unui nou antrenor și să se bucure de rezultate. Numai că în fotbal nimereala asta e partea dificilă. Nu e nevoie să ne punem în ramă exemple din străinătate. Peste tot fotbalul, cu alaiul lui psihologic, este în substanță același. Mi-aduc aminte că în toamnă unul coleg îi venise la îndemînă să dea drept exemplară comportarea cluburilor italiene față de antrenorii lor. Cu o zi înainte, tocmai ascultasem la radio știrea despre mazilirea lui Heriberto Herrera imediat după ce Internazionale pierduse cu 3—1 meciul contra lui A.C. Milan. Astăzi, de conjunctură ni se dau pilde despre bătrînii englezi. Aș putea să vă pun la dispoziție o listă lungă de scandaloase destituiri, inclusiv de antrenori renumiți, intervenite la echipele engleze în ultimii doi ani de zile. Iar dacă vreau să trag de păr o comparație pot afirma că nu numai la englezi Ramsey n-a fost înlocuit datorită insucceselor, ci și Ștefan Covaci. Din 1966, încoace...

REVENIRE LA RUNDUL 15 DIN MECIUL CLAY - BONAVENA

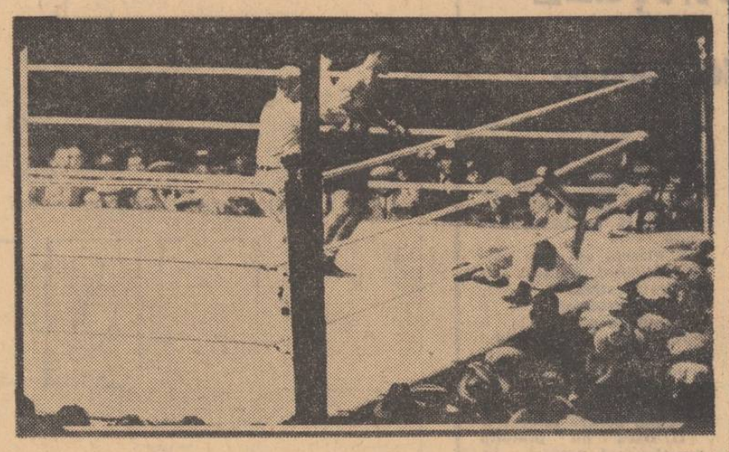

de Paul OCHIALBI

Am lăsat să se scurgă destul timp de la disputarea meciului de box dintre ex-campionul lumii, mult comentatul și palavragiul Cassius Clay și lăudărosul său învins Bonavena, meci desfășurat pe ringul de la Madison Square Garden. Este cunoscut amatorilor „nobilei arte" din țara noastră din desfășurarea meciului urmărit pe micile ecrane, că arbitrul meciului, Conn, a fost criticat pentru intervențiile sale neregulamentare în ceea ce privește „numărătoarea" lui Bonavena. Mai întîi, în rundul 15, recepționînd un teribil croșeu, argentineanul a fost la podea. Arbitrul nu l-a numărat însă pînă la 8 pentru a-și putea reveni și a respecta astfel litera regulamentului. Aici este cazul să arătăm că în multe federații care există pe teritoriile citorva state din S.U.A. s-a introdus de mulți ani „legea" că un boxer odată căzut la podea sau făcut „groggy" trebuie numărat de directorul de ring pînă la 8. A doua oară, arbitrul meciului Bonavena — Clay a greșit și mai grav. El nu l-a trimis în colț pe Clay pentru ca apoi să înceapă numărătoarea lui Bonavena, ci a fugit pur și simplu după argentinean și l-a întrebat dacă este K.o. ? Ori așa ceva nu s-a mai întîmplat încă în boxul mondial. După părerea specialiștilor și a crainicului care a transmis acest meci pentru București, arbitrul de ring a greșit grav. În altă situație, adică dacă-l număra corect pe Bonavena, argentineanul putea să-și revină și să termine meciul în poziție verticală, pierzînd la puncte. Pentru elucidarea acestei erori de arbitraj voi dovedi cu două exemple mult mai „antice", la care vom publica și fotografiile necesare, că practica de a trimite în colț și apoi de a-l număra pe cel căzut, chiar în boxul profesionist, există de mai mult timp. La 22 septembrie 1927 pe un ring din Chicago, celebrul Gene Tunney îl înfringea la puncte pe puncherul Jack Dempsey, menținîndu-și centura. În rundul 8, după cît îmi amintesc, Tunney a fost la podea (vezi foto 1). Arbitrul care se numea Dave Barry, a ridicat mîna dreaptă și l-a trimis în colțul opus pe Dempsey, care ca și Clay vroia să-l lovească în continuare. Arbitrul a pierdut 14 secunde cu această operație de a-l trimite în iniști și de a-l trimite în colț pe Dempsey și apoi regulamentar a început numărătoarea, pe care istoria boxului o înregistrează ca „long count" — numărătoarea lungă. Aceasta pentru că Dempsey nu a știut să se orienteze și să cîștige timp, dacă s-ar fi supus imediat arbitrului. A doua fotografie pe care o publicăm datează din 1952 cînd la Pittsburgh, Jersey Joe Walcott a devenit campion al lumii la categoria grea punînd-l K.o. în rundul 7 pe Ezzard Charles. Iată de ce manieră regulamentară s-a aplecat arbitrul Buck Mc Tiernan care-l numără pe Charles. După atîția ani, mai ales cînd astăzi se luptă mai mult ca ori cînd pentru protecția boxerilor și evitarea traumatismelor, considerăm din nou că în meciul Bonavena — Clay, directorul de ring a greșit flagrant în final, fiind probabil depășit de maniera cu care Clay încerca să-și scoată adversarul din luptă. Și nu întîmplător dl. Pini, secretarul forului european a expediat o telegramă de protest federației mondiale, acuzîndu-l pe Conn că nu a respectat litera regulamentului. Am considerat necesar să revin asupra momentului litigios pentru a elucida cît de cît această problemă spinoasă de arbitraj.

ÎN CĂUTAREA CELEI MAI FRUMOASE PARTIDE...

Comentînd faptul că la reuniunea de la Palma de Majorca a ziariștilor șahiști (despre care revista „Magazin" a relatat la vremea respectivă) participanții au ales pe cei mai buni jucători ai anului, revista americană „Chess Review, nemulțumită de absența din clasament a lui Fischer, întreabă cu ironie : „Dar pe acești ziariști cine i-a ales... ?"

Evident, nici o alegere nu poate asigura o aprobare unanimă. Neputînd exista un computer care să asigure o obiectivitate sută la sută, preferințele, cu caracter subiectiv, vor ridica, inevitabil, obiecții. Totul este ca să asigure o astfel de triere încît selecționările să ridice cît mai puține glasuri contra, fie că este vorba de jucători, de partide sau de probleme la concursurile de compoziție. Dar cum să se ajungă la aceasta ?

O experiență interesantă a făcut revista iugoslavă „Sahovski Informator". Colectivul redacțional al publicației — mult apreciată de jucătorii din întreaga lume — a selecționat 30 de partide jucate într-o anumită perioadă de timp (șase luni) și le-a prezentat unui juriu internațional compus din fostul campion mondial dr. Max Euwe, și marii maeștrii Iuri Averbach, Gedeon Barcza, Erich Eliskases, Vasya Pirc, Lev Polugaevski, Lothar Schmidt și Peter Trifunovici. Membrii juriului au fost invitați să aleagă cele mai bune zece partide din cele 30 și să le claseze în ordine, acordînd 10 puncte primei partide, 9 puncte celei de-a doua, 8 puncte celei de-a treia și așa mai departe.

Numărul maxim de partide l-a obținut partida Fischer-Stein : 58. Este interesant de remarcat că nici unul din membrii juriului nu i-au acordat însă 10 puncte, Averbach nici măcar nu a notat-o printre primele zece !

Iată această partidă, jucată la turneul de la Soussa din 1967. **Alb — FISCHER, Negru — STEIN.** 1. e4, e5 2. Cf3, Cc6 3. Nb5, a6 4. Na4, Cf6 5. 0—0, Ne7 6. Te1, b5 7. Nb3, d6 8. c3, 0—0 9. h3, Nb7 10. d4, Ca5 11. Nc2, Cc4, 12. b3, Cb6 13. Cbd 2, Cbd 7, 14. b4, e : d4 15 c : d4, a5 16. b : a5, c5 17. e5, d : e5 18. d : e5, Cd5 19. Ce4, Cb4 20. Nb1, T : a5 21. De2, Cb6 22. Cfg5, N : e4 23. D : e4, g6 24. Dh4, h5 25. Dg3, Cc4 26. Cf3, Rg7 27. Df4, Th8 28. e6, f5 29. N : f5, Df8 30. Ne4, D : f4 31. N : f4, Te8 32. Tad1, Ta6 33. Td7, T : e6 34. Cg5, Tf6 35. Nf3, T : f4 36. Ce6 șah, Rf6 37. C : f4, Ce5 38. Tb7, Nd6 39. Rf1, Cc2 40. Te4, Cd4 41 Tb6, Td8 42. Cd5 șah, Rf5 43. Ce3 șah, Re6 44. Ne2, Rd7 45. N : b5 șah, C : b5 46. T : b5, Rc6 47. a4, Nc7 48. Re2, g5 49. g3, Ta8 50. Tb2. Tf8, 51. f4, g : f4 52 g : f4 Cf7 53.Te6 șah, Cd6 54. f5, Ta8 55. Td2, T : a4 56. f6 și negrul a cedat.

Pe locul doi a fost clasată partida **Spasski — Suetin** de la Spartakiada din Moscova. Cele 53 de puncte au fost obținute și în urma a trei note de zece acordate de Euwe, Averbach și Schmidt. În ordine au mai fost clasate partidele **Portisch—Larsen,** Soussa (38 puncte), **Gligorici** — Matulovici, Palma de Majorca (34), **Bukici — Tal,** jucată la Budva și **Smislov — Gufeld,** jucată la Spartakiada de la Moscova (cite 30 de puncte), **Larsen — Ivkov,** Palma de Majorca (29), **Fischer — Myagmarsuren,** Soussa (26), **Reshewsky — Byrne,** Soussa (20) și **Botvinnik — Polugaevski,** Spartakiadă (14 puncte).

PREMIUL I LA CONCURSUL INTERNAȚIONAL PE ANUL 1969 AL REVISTEI „EUROPE ECHECS".

A. MANDLER

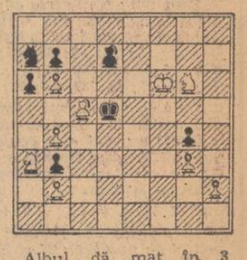

Albul dă mat în 3 mutări.

Soluția problemei : 1 Cbl amenință 2. Cc3 șah; 1... Re4 2. Cf4 urmat de 3. Cd2 mat ; 1... Cb5 2. Cd2 urmat de 3. Ce7 mat.

U. VĂLUREANU

Pe culoare și în cabine

de Eftimie IONESCU

„Zburătorul cu inima de aur..."

„De cîteva luni a fost transferat în Belgia, cu acordul federației sale. Cînd a sosit la Bruxelles, știa doar cîteva cuvinte franțuzești. Astăzi, ne mirăm că el nu ține conferințe cu subiect sportiv sau umoristic (a doua mare specialitate a sa...). Se exprimă foarte bine în prezent ; el nu își caută cuvintele, cum este cazul jucătorilor unguri sau iugoslavi care fac parte din echipe belgiene, de mult mai multă vreme. Are vocabular și nu își ține limba în buzunar. Este un băiat admirabil și vesel, acest portar cu mari calități.

Colegii de echipă îl iubesc și îl stimează. Și nu numai ei. Vorbiți cu antrenorul, vorbiți cu președintele clubului, vorbiți cu magazionerul care spune : „Rar te mai întîlnești cu un om așa de cumsecade, de modest și de binevoitor..." Pentru curajul și fotogenia plonjoanelor sale — pe care au admirat-o spectatori din multe orașe europene, de pe mari stadioane ale continentului și suporterii echipelor Dinamo București, Politehnica Timișoara și Farul Constanța, unde a jucat, în prima divizie a campionatului României — actualii colegi de echipă l-au supranumit „zburătorul cu inimă de aur..."

Rîndurile acestea le puteți citi în buletinul clubului Racing White, din prima divizie a campionatului belgian ; și subiectul lor este Iuliu Uțu, conaționalul nostru, care face parte din lotul echipei întîia a clubului și unde se bucură, cum vedem negru pe alb, de multe și frumoase aprecieri.

Garrincha în aventură la Brindisi

Să continuăm povestea lui Garrincha, povestea europeană a stelei fotbalului brazilian. Deci, poposit în Italia, umbră a ciatăreței Elsa Suarez cea care l-a făcut să-și părăsească soția și cele nouă fiice, „diavolul șchiop", refăcut moralicește — prin distincțiile acordate de autoritățile sportive, prin asigurarea unei suculente pensii alimentare familiei și prin reconcilierea cu marele public — și materialicește, prin contractul semnat cu o mare întreprindere exportatoare de cafea de a-i reprezenta interesele pe bătrînul continent, cel mai mare extrem dreapta din istoria fotbalului mondial, află în peninsulă mult interes și prețuire din partea cercurilor fotbalistice.

Așa se explică de ce un club din a treia ligă a campionatului italian, clubul din Brindisi, localitate situată în Sudul Italiei, l-a solicitat ca director tehnic. Și pentru o foarte frumoasă sumă, opt sute de mii de lire lunar. Rolul celebrului fost internațional, de două ori campion al lumii, trebuia să fie acela de a-l îndruma pe antrenorul în funcție al echipei. Dar, iată, liga italiană — organul reunind cluburile din prima și secunda divizie, un fel de consiliu al cluburilor — și, concomitent, asociația antrenorilor italieni, prezidată de o personalitate respectată și integră, doctorul Fulvio Bernardini (directorul tehnic al Sampdoriei) se opun acestei intenții a președintelui din Brindisi. Garrincha nu are dreptul să devină director tehnic pentru că nu posedă diplomă de antrenor și uzurpă astfel drepturile unor tehnicieni italieni. Așa că brazilianul se limitează acum la urmărirea efectuării comenzilor pentru întreprinderea de cafea din Rio. Plus cealaltă misiune. Particulară...

Pele despre Ricardo din... București

Incontestabila vedetă nr. 1 a fotbalului lumii, nu-i deloc zgîrcit la vorbă. Dă interviuri cu sutele și chiar dacă unele le contrazic pe altele — cazul prezenței sau absenței (probabile) la C.M. din 1974 rămîne, în această privință, un model — răspunsurile lui sînt, de cele mai multe ori, foarte interesante, pline de noutăți, mult gustate de cititori, ascultători sau telespectatori. Unul dintre ultimele sale interviuri, pentru postul de televiziune din Sao Paulo, reluat de multe ziare din Rio de Janeiro, s-a ocupat de evenimentele din viața sa în anul 1970. „Mundialul" s-a aflat, poate nici nu e nevoie s-o mai spunem, în frunte „meniului" acestei convorbiri din fața camerelor de luat vederi.

A existat însă și o întrebare care suna așa : care a fost cea mai interesantă întîmplare din 1970 ? Și acum vine surpriza, mai ales pentru noi, românii. Fiindcă iată răspunsul lui Pelé :

„Diagnosticul prietenului meu Ricardo asupra celei de a doua nașteri a soției mele. Dar să vă spun întîi cine este Ricardo. Este un uriaș simpatic și vesel, comunicativ și pitoresc. Este Răducanu, portarul echipei României ; la începutul anului l-am întîlnit la Rio, unde ne adunasem pentru un cantonament al echipei naționale. Cum m-a văzut, m-a îmbrățișat cu emoție, de parcă m-ar fi cunoscut de cînd lumea. L-am simpatizat îndată fiindcă este cu adevărat simpatic. Vorbăreț nespus, Ricardo — așa mi-a spus să-l numesc — mi-a povestit despre familia lui. I-am vorbit și eu de ai mei, de fetița mea și, mai apoi, i-am mărturisit dorința de a avea un băiat, amintindu-i că mi-e teamă să nu pățesc și eu ca Garrincha cu fetele lui. Nicio grijă, m-a asigurat Ricardo, băiat va fi. Și băiat a fost. I-am scris la București, la sfîrșitul anului și, odată cu felicitările pentru 1971 i le-am adresat și pe acelea pentru desăvîrșit diagnostician în materie de nașteri."

MOZAIC

• ÎN URMA descoperirii unor cazuri de dopaj la doi atleți din R. F. a Germaniei, federația de specialitate a anunțat că este vorba de un nou medicament, denumit „Captagon". Acest nou produs, foarte puternic, nu figurează în schimb pe lista preparatelor interzise pentru sportivi. Ca urmare, federația vestgermană a cerut înscrierea medicamentului respectiv în rîndul produselor prohibite.

• **JOE FRAZIER a declarat că la 8 martie la Madison Square Garden, în meciul pentru titlul mondial de box la toate categoriile, adversarul Cassius Clay va fi învins prin K.O. în repriza a 9-a ! Publicitate ? Siguranță de sine ? Vom vedea...**

• ÎN LEGĂTURĂ cu reintrarea atletului Jim Ryun, recordmen mondial la 1 500 m, Kipchodge Keino, campion olimpic la același probă, a declarat că el este convins că lungă absență a lui Ryun de pe pistele de alergări nu a avut consecințe asupra posibilităților sale fizice. „Abia aștept să mă întîlnesc în acest inceput de an în S.U.A. cu Jim Ryun", a declarat Keino.

• **CONSILIUL municipal din Sydney (Australia) a luat în unanimitate hotărîrea de a prezenta candidatura acestui oraș pentru organizarea Jocurilor Olimpice în anul... 1988 !**

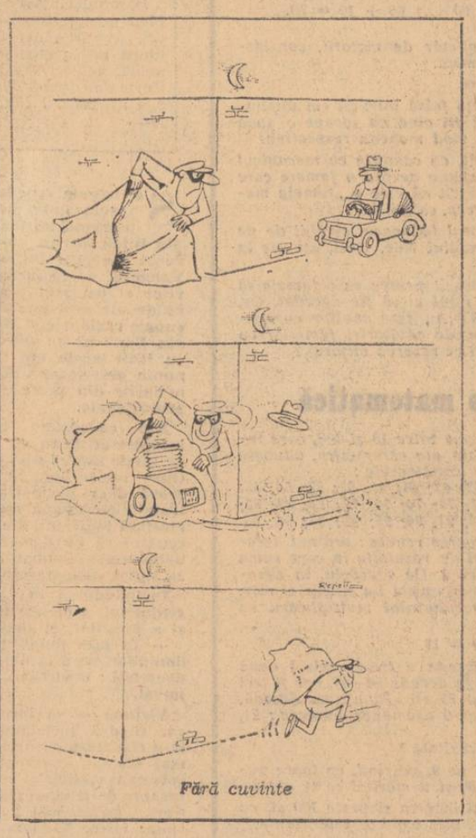

Fără cuvinte

CONDUCEREA AUTOMOBILULUI IARNA

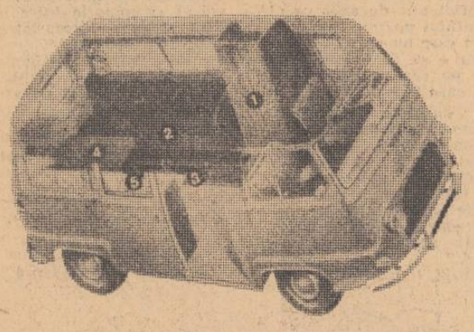

AUTOCARAVANĂ SAU STUDIO-CAR

Dacă priviți forma exterioară a acestei autocaravane, veți vedea că seamănă cu un microbuz românesc, ce se construiește la uzinele „Autobuzul". N-am făcut întîmplător comparația sau mai bine zis, aluzia. Ceea ce este esențial — mașina — avem. Ce-ar fi dacă s-ar produce pentru amatorii de excursii și astfel de autocaravane ? Avem convingerea că nu va fi de loc greu fiind vorba doar de unele amenajări în interior. În ce constau aceste dotări ? Iată-le: 1. Dulapul pentru îmbrăcăminte; 2. Banchetă pentru 4 persoane, ușor transformabilă într-un pat; 3. Sertare pentru lenjerie de pat și altă rufărie; 4. Masă rabatabilă în prelungirea chiuvetei și a frigiderului, care împreună cu 5. Reșou cu gaze cu două ochiuri, formează o adevărată bucătărie.

În ultimul număr al revistei „AUTOTURISM", fostul as al automobiliștilor români, azi un specialist competent — PETRE CRISTEA — vorbește despre conducerea automobilului iarna. În povestirea lui sînt și unele amintiri din vasta experiență ce-a acumulat-o de-a lungul anilor. Pentru cititorii noștri am reținut însă unele sfaturi care le pot fi de folos :

Multe persoane refuză să conducă mașina în timpul iernii. O cauză ar fi pericolul de accident. În principal însă, pentru că nu pot suporta tensiunea nervoasă pe care le-o provoacă mersul pe șoselele acoperite cu gheață sau zăpadă.

Să-i sfătuim oare pe aceștia din urmă că lucrul cel mai bun pentru ei ar fi să rămînă acasă ? Foate. Însă nu ne putem împiedica să ne gîndim la finlandezi. Învățați de copii cu zăpada, cu poleiul și lunecușul, care durează adeseori în țara celor o mie de lacuri peste 6 luni pe an, ei se familiarizează de cum pun prima oară mîna pe volan, cu condițiile de aderență minimă, cu derapările, cu patinările, cu contrabracările și, astfel, foarte curînd, capătă simțul anticipării și al traiectoriei optime.

Care este rezultatul acestei educații ? Deși finlandezii sînt în număr doar de 4 milioane locuitori, totuși ei dau cei mai buni conducători de rally-uri de pe glob, iar în ultimii ani și mulți piloți de primă mînă pentru cursele de viteză. Explicația o găsim lesne dacă ne gîndim că mașinile de competiție cu peste 500 CP/tonă se comportă pe șoselele de asfalt, uscate, aproape la fel ca autoturismele normale pe polei : la cea mai mică accelerație roțile patinează și mașina derapează datorită enormului excedent de putere.

Să presupunem că ați plecat pe vreme frumoasă la 400—500 km depărtare de casă; după ce ați ajuns acolo, vremea se strică și din motive peremptorii nu puteți sta blocat. În felul acesta nu puteți „refuza" să conduceți pe polei sau zăpadă, pe ceață sau viscol cu vînt lateral în rafale (deosebit de periculos), pe mîzgă sau pe ploaie. Amintiți-vă ce se întîmplă cînd depășiți un autocamion pe o șosea asfaltată udă, mai ales dacă prin apropiere se găsește un I.M.A. ! Însă o situație și mai „delicată" se produce cînd pe o astfel de șosea ne încrucișăm cu o mașină venind din sens contrar : ne pomenim bruse acoperiți de noroi de sus pînă jos. Mai ales dacă bate un „zefir" dinspre stînga ! Așadar, dacă nu prevedem ce se va întîmpla, se poate ca apoi să fie prea tîrziu ; fiind complet orbiți de noroi riscăm un accident grav. Ce trebuie să facem este foarte simplu : înainte de a ne încrucișa cu o mașină care vine din sens opus sau de a ne angaja într-o depășire, acționăm spălătorul de parbriz și în același timp pornim ștergătorul. Cît privește mersul pe polei, acesta constituie fără îndoială cel mai greu examen la care poate fi supus un conducător. Unii au groază de el, alții se luptă serios cu dificultățile, iar alții — ceva mai puțini — se distrează copios. Uneori îi pufnește rîsul. Cine sînt aceștia din urmă ? Oameni cărora le place să se lupte cu pericolele sau sînt învățați să dueleze cu ele (ca prietenii noștri finlandezii). Evident, foarte rar, o pățesc chiar și acești specialiști.

Rubrică realizată de V. STĂNESCU

AUTOMOBILISM

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" —

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

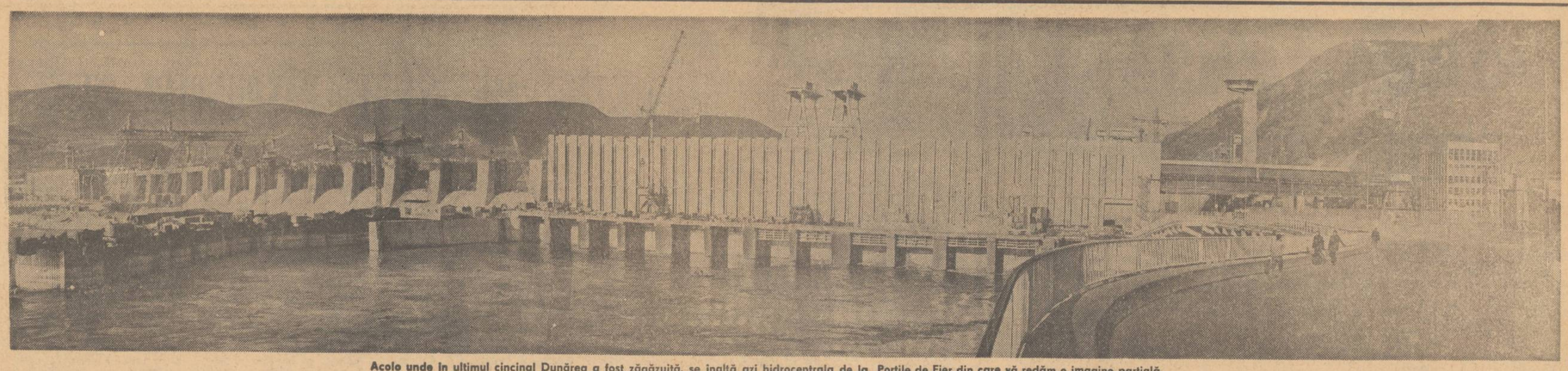

Acolo unde în ultimul cincinal Dunărea a fost zăgăzuită, se înalță azi hidrocentrala de la Porțile de Fier din care vă redăm o imagine parțială.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

ANUL XV 694 — SÎMBĂTĂ 23 IANUARIE 1971 — 8 PAGINI 1,50 LEI

LA SCARA 1:1000

UNIREA — „VISAREA MULT IUBITĂ"

de Dumitru ALMAȘ

(Pagina a 2-a)

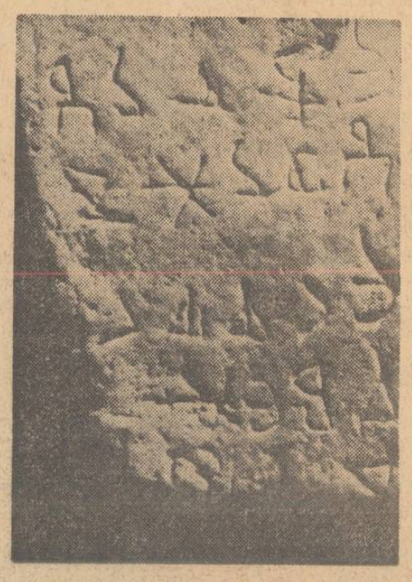

Fragment de inscripție în caractere „runice" din biserica B 4

Vedere a interiorului galeriilor restaurate

Mai există enigme?

TAINELE COMPLEXULUI ARHEOLOGIC DE LA BASARABI

● LABIRINTUL SUBTERAN DIN INIMA MUNȚILOR DE CREȚĂ ● SECVENȚE DIN „JURNALUL DE BORD" AL ARHITECTEI LIANA BILCIURESCU CARE NE PREZINTĂ IMAGINI DIN TEMERARA EXPLORARE ÎN ADÎNCURI ● UN UNIVERS FANTASTIC PREZENTAT ÎN SCRIERI NECUNOSCUTE ● CUM S-A RESTAURAT INESTIMABILA COMOARĂ ISTORICĂ ● ACUM SE LUCREAZĂ LA TRASEUL TURISTIC ȘI LA EDIFICIUL CARE VA PROTEJA MONUMENTUL.

(Amănunte în pag. a 2-a)

AGENDĂ săptămînală

MANIFESTĂRI ALE ÎNALTEI RĂSPUNDERI CIVICE

Sîntem în perioada cînd, în toate întreprinderile industriale, pe șantierele de construcții, în transporturi și în comerț, în institutele de proiectări și în cele de cercetări, se desfășoară adunările generale ale salariaților. Aceste adunări generale constituie o expresie elocventă a adîncirii și perfecționării continue a democrației socialiste în patria noastră, afirmîndu-se în tot mai largă măsură — așa cum au fost concepute de partid — ca autorități supreme în viața întreprinderilor și a celorlalte organizații economice. Ele asigură participarea nemijlocită a salariaților, în dubla lor calitate de proprietari în colectiv ai mijloacelor de producție și de producători, la conducerea și organizarea întregii activități economice, la controlul asupra gestiunii întreprinderilor, la discutarea și luarea de hotărîri privind toate problemele de bază de care depind bunul mers al producției și îndeplinirea cu succes a sarcinilor de plan.

Anul acesta, adunările generale ale salariaților au o importanță aparte, deoarece ele se desfășoară la scurtă vreme după încheierea cu succes a unui cincinal și începutul primului an al unui alt cincinal, o nouă și deosebit de importantă etapă pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. Oamenii muncii din patria noastră privesc cu justificată mîndrie realizările obținute în perioada de cinci ani care a trecut. Ea a însemnat o perioadă de muncă intensă, entuziastă, de succese remarcabile, o perioadă de puternic progres pe toate planurile — economic, social, științific, cultural. În același timp, poporul nostru este însuflețit de perspectivele pe care noul cincinal le deschide în fața patriei noastre, de măreția obiectivelor ce urmează a fi atinse. Adunările generale ale salariaților au posibilitatea de a sintetiza experiența pozitivă dobîndită, de a analiza greutățile și defi-

CONTINUARE ÎN PAG. 2

Foto : Nicu VASILE

Vă prezentăm „INTERCONTINENTALUL"

● Cea mai înaltă clădire din țară ● 880 locuri în hotel, 1 594 locuri în unitățile sale de alimentație publică ● Un subsol plin de surprize ● Ce sînt sălile polivalente ● Bucureștiul, văzut de la înălțime

(Relatarea în pag. a 2-a)

Holul noului hotel
Foto : Mihai POPESCU

ITINERAR

BURUNDI

Un reportaj fotografic de la fața locului publicăm în pag. a 3-a

UNIREA — „VISAREA MULT IUBITĂ"

de Dumitru ALMAŞ

În anul semicentenarului Partidului Comunist Român parcă şi aniversarea zilei de 24 ianuarie vibrează după alt diapazon, mai înalt, mai puternic, mai încărcat de istorice semnificaţii, mai luminat de flacăra patriotismului. Dacă Grigore Ureche, în acel depărtat veac al său, avea instinctul unităţii unui popor şi al unui stat care „au fost tot un loc şi o ţară", dacă Miron Costin se bucura că românii „toţi un neam şi odată descălecaţi sînt", dacă pe primele cadenţe ale sentimentului de unitate pedalau şi Dimitrie Cantemir, şi Gheorghe Şincai, şi Văcăreştii, cu vremea s-a izvodit şi s-a afirmat tot mai clară conştiinţa naţională. Istoria a oferit modele practice, devenite, o dată cu trecerea secolelor, simboluri ideale, călăuze în lupta pentru unire şi libertate : Decebal şi Mircea Bătrînul, lancu de Hunedoara şi Ştefan cel Mare, Mihai Viteazul şi toţi cei care s-au jertfit pentru acest nobil şi unic ideal. Înarmaţi cu tot arsenalul ştiinţific oferit de istorie şi însufleţiţi de cel mai ardent patriotism, paşoptiştii s-au identificat cu Unirea şi cu Libertatea, în „Răsunetul" său, Andrei Mureşanu punea cîte un stîlp, cîte o cariatidă eroică, alese din cele trei provincii româneşti, la templul Unirii care era chiar înainte de a fi :

„Priviţi măreţe umbre, Mihai, Ştefan, Corvine,
Româna naţiune"...

Şi strigătul acela care a săltat peste Milcov, peste Carpaţi şi peste toate piedicile ivite-n cale :

„Jurăm că vom da mîna să fim pururea fraţi !"

vădeşte cît de puternică era unirea în conştiinţa oamenilor înainte de a fi în graniţe, pe hartă şi în ocirmuire. În lirica patriotică, Alecsandri găsea o coardă de tăria şi ardoarea Mureşanului, aproape cu aceleaşi figuri de stil al redeşteptării şi îndemnului la lupta pentru unitate :

„Sculaţi fraţi de-acelaşi nume,
iată timpul de frăţie !
Peste Milcov şi Carpaţi..,
Aruncaţi braţele voastre cu-o puternică mîndrie
Şi de-acum pe veşnicie
Cu toţi mîinile vă daţi !"

Iar Bălcescu intra în arena bătăliei cu argumentul istoric însufleţit de înflăcăratu-i şi divinu-i verb : *„Unitatea naţională fu visarea iubită a voievozilor noştri cei viteji, a tuturor bărbaţilor noştri cei mari, care întrupară în sine individualitatea şi cugetarea poporului, spre a o manifesta lumii. Pentru dînsa ei trăiră, munciră, suferiră şi muriră".* Şi o profeţie care-l onorează şi-l înalţă, îl proiectează în cercul al nouălea al adevărului de viaţă şi simţire românească : *„Aceea ce cocuista n-a putut isprăvi, trăţia o va face. Aceea ce voievozii noştri cei mari cu vitejia lor n-au putut, poporul armat şi întărit cu un principiu o va face". Iar în „Cîntare României"* poetul îşi striga voinţa de luptă : *„Deşteaptă-te, pămînt român ! biruie-ţi durerea, e vremea să ieşi din amorţire !"* Iar poporului îi poruncea : *„Cinge-ţi coapsa ta, caută şi ascultă. Ziua dreptăţii se apropie... Toate popoarele s-au mişcat... Căci furtuna mîntuirii a început".* Furtuna a fost revoluţia din 1848, al cărei firesc şi necesar corolar s-a întruchipat în Unirea din 1859, în reformele lui Alexandru Ioan Cuza, în cucerirea independenţei şi în pregătirea tuturor premiselor pentru desăvîrşirea statului naţional unitar român.

Azi, la o sută doisprezece ani de la 24 ianuarie 1859 şi la cincizeci şi trei de ani de la 1 decembrie 1918, poate trecem uşor peste de mult cunoscuta figură de stil : *„Vin la Milcov cu grăbire / Să-l secăm dintr-o sorbire".* Dar trebuie să ne gîndim că şi stîlpii de hotar de pe Milcov şi vulturii bicefali de pe culmile Carpaţilor româneşti au fost nişte dure realităţi, ca nişte piroane absurde înfipte în şira spinării. Că s-a cerut să fie smulse ca să putem trăi. Şi că această operaţie s-a făcut cu durere, cu jertfă, cu sînge. Cine uită asta, cade-n eroarea de a crede că Unirea a pogorît cu hîrzobul din cer, din mila unor monarhi ori potentaţi politici, cînd de fapt aceştia au acceptat-o, atunci şi numai atunci, cînd n-au mai avut încotro.

Bălcescu a exprimat gîndul poporului şi realitatea istorică avertizînd : *„În zadar veţi îngenunchia şi vă veţi ruga pe la porţile împăraţilor, pe la uşile miniştrilor lor. Ei nu vă vor da nimic, căci nici vor, nici pot."* Sau, în altă parte şi cu alt prilej : *„...pentru poporul român unitatea naţională este chezăşuirea libertăţii lui, este trupul lui trebuincios ca sufletul să nu piară şi să amorţească, ci din contră, să poată a creşte şi a se dezvolta".*

Unirea, „visarea mult iubită", este de mult o puternică şi neclintită realitate. Reformele lui Cuza şi toate cele ce-au urmat-o au consolidat-o şi au înveşnicit-o. Unirea ne-a salvat acum un veac. Unirea şi numai unirea ne proiectează în marele viitor. Au dovedit-o şi marile încercări din trecut şi eroicul 23 August 1944 şi tot ce-am realizat în era socialismului. De aceea, acum, în anul semicentenarului partidului şi în anul unui veac şi jumătate de la mişcarea revoluţionară cîrmuită de Tudor Vladimirescu, începutul „regenerării României" cum apreciază Xenopol, Unirea sună mai adînc şi mai înalt, mai puternic şi mai întrinsec, mai măreţ şi în adevăr etern.

MANIFESTĂRI ALE ÎNALTEI RĂSPUNDERI CIVICE

URMARE DIN PAG. 1

cienţele ivite, trăgînd toate concluziile pentru viitor. Pe de altă parte, dezbătînd sarcinile de plan pe anul 1971, salariaţii îşi spun cuvîntul asupra măsurilor tehnice şi organizatorice pentru îndeplinirea exemplară a acestor sarcini. În acest sens, de o inestimabilă importanţă sînt indicaţiile cuprinse în expunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu la şedinţa Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. din noiembrie şi cuvîntarea în plenara Comitetului Central al partidului din decembrie, care concentrează atenţia asupra creşterii calitative a activităţii economice în toate sectoarele, ca un obiectiv de bază al actualului cincinal.

O altă semnificaţie deosebită a acestor adunări generale constă în faptul că ele se desfăşoară cu numai cîteva luni înainte de glorioasa sărbătorire a semicentenarului creării Partidului Comunist Român, eveniment pe care poporul nostru se pregăteşte să-l întîmpine cu mari succese în toate domeniile. Adunările generale ale salariaţilor, elaborînd măsurile pentru ridicarea activităţii la un nivel superior, dezbat şi aprobă angajamentele suplimentare pe acest an, considerînd ca o primă etapă ziua de 8 mai, spre a cinsti marea sărbătoare a partidului şi a poporului român cu realizări cît mai mari.

Adunările generale asigură tuturor salariaţilor cadrul cel mai propice de a-şi spune opinia asupra treburilor întreprinderii respective, asupra deficienţelor care mai persistă, asupra felului cum văd căile de perfecţionare a activităţii economice, de obţinere a unor rezultate superioare. În felul acesta creşte responsabilitatea fiecărui salariat faţă de bunul mers la întreprinderii. Supunînd unui examen riguros activitatea comitetelor de direcţie, apreciind măsura în care comitetele de direcţie şi-au îndeplinit îndatoririle, s-au preocupat de asigurarea condiţiilor pentru înfăptuirea sarcinilor de plan, adunările generale aprobă sau nu munca organelor colective de conducere.

Această modalitate la scara întregii ţări, de a stimula înţelepciunea colectivă, iniţiativa şi spiritul creator al maselor, constituie o strălucită demonstraţie a profundului democratism al orînduirii noastre socialiste şi o dovadă grăitoare a posibilităţilor largi care există în patria noastră pentru afirmarea plenară a personalităţii umane.

Paralel cu adunările generale ale salariaţilor din întreprinderi, se desfăşoară şi adunările generale în cooperativele agricole de producţie, adunări chemate să hotărască asupra întregii activităţi economice şi organizatorice, asupra căilor de dezvoltare viitoare a respectivelor unităţi agricole cooperatiste. Reprezentînd unul din principalele momente ale participării cooperatorilor la treburile obştei, de asemenea imagine vie a democratismului vieţii noastre sociale, adunările generale ale cooperatorilor au un rol de cea mai mare importanţă în stabilirea programelor de dezvoltare, a măsurilor pentru creşterea producţiei şi veniturilor cooperatorilor. În acest sens, o însemnătate primordială o constituie găsirea căilor concrete pentru realizarea sarcinilor ce decurg din expunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu cu privire la îmbunătăţirea conducerii, organizării şi planificării agriculturii. Ţăranii cooperatori, mecanizatorii, specialiştii, milioane de oameni ai muncii de pe ogoare, participă astfel cu ideile şi experienţa lor la perfecţionarea activităţii cooperativelor, la înfăptuirea măsurilor legate de creşterea producţiei agricole, vegetale şi animale, de înflorirea satului românesc şi ridicarea nivelului de trai al întregului popor.

Întreaga noastră naţiune socialistă se află antrenată într-o nobilă şi efervescentă activitate creatoare. Larga dezbatere care cuprinde fiecare loc de muncă în legătură cu îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan constituie doar un aspect al înaltei răspunderi civice care caracterizează pe fiecare om al muncii. Cuvintele rostite în adunări generale sînt întărite prin fapte în ateliere, pe şantiere, la planşete sau pe ogoare. Uriaşa emulaţie care se desfăşoară la acest început de an dă imaginea unui popor conştient de ceea ce face şi care, urmînd neabătut politica partidului, este hotărît să dea viaţă istoricelor hotăriri pe care marele sfat al comuniştilor români — Congresul al zecelea — le-a adoptat, deschizînd noi orizonturi dezvoltării multilaterale a României socialiste.

Vă prezentăm „INTERCONTINENTALUL"

Apariţie proaspătă dar extrem de pregnantă în peisajul bucureştean, masiva şi eleganta treflă de beton a „Intercontinentalului" trezeşte un larg interes. În aşteptarea apropiatei deschideri a porţilor, mulţi cetăţeni îi dau „tîrcoale", privind larga desfăşurare de forţe pentru finisarea minuţioasă a fiecărui amănunt.

Am avut privilegiul ca, însoţit de **ing. EUGEN NITESCU,** energicul director al şantierului, să vizităm, de-a lungul şi de-a... înaltul, acest adevărat combinat hotelier şi de alimentaţie publică. După ce i-am parcurs subsolul şi multele etaje, după ce am mai discutat cu **directorul general al hotelurilor şi restaurantelor din reţeaua Ministerului turismului — NICHITA GEORGESCU — şi cu ING. GHEORGHE LEONTE, directorul noii întreprinderi hoteliere „Intercontinental"** ne-am dat seama... cît e de greu de scris un reportaj. Într-adevăr, e foarte dificil de selectat din mulţimea de informaţii inedite pe cele mai caracteristice.

O incursiune în lumea cifrelor e, poate, introducerea cea mai edificatoare : **24 etaje (cea mai înaltă clădire din ţară), 880 locuri în hotel, 1 594 în numeroasele unităţi de alimentaţie publică, spaţiu de parcare pentru 100 de autoturisme** (din cele 1 000 existente în cadrul marelui parcaj subteran), **6 magazine, numeroase săli de banchete, conferinţe, cinematograf, baluri etc., numeroase birouri de închiriat la îndemîna viitorilor oaspeţi.** Dar fiindcă cifrele nu pot spune totul, să începem „expediţia" noastră prin labirintul hotelier cu

O „FABRICĂ" SUBTERANĂ

De fapt cu mai multe. Fiindcă subsolul clădirii, invizibil privirilor, ascunde o activitate neaşteptat de complexă. Vei întîlni aici depozite de alimente şi mărfuri pentru cele patru bucătării şi şase magazine, birouri de aprovizionare, recepţie şi controlul produselor, camere frigorifice, depozite de ambalaje Dar toate acestea nu reprezintă decît un singur sector căci în imediata vecinătate s-au amenajat mai multe secţii pentru prelucrarea primară a alimentelor (legume, carne, peşte) destinate tuturor bucătăriilor, precum şi un laborator central de cofetărie-patiserie. Mai departe : restaurantul cu autoservire „Self Service", cantina cu autoservire a personalului (600 persoane) şi bucătăria ce pregăteşte meniurile celor două unităţi.

Alte coridoare, alt domeniu de activitate : ateliere şi servicii de întreţinere dintre cele mai variate, de la tîmplărie la vopsitorie. Apoi vestiare şi grupuri sanitare. Şi cînd credeam că, în sfîrşit, am epuizat vizitarea acestui subsol plin de surprize abia am pătruns în sectorul cel mai important. E vorba de „spaţiul tehnic", cuprinzînd mai multe microfabrici : centrala de condiţionare şi de frig, staţia de transformare termică, staţia de pompare a apei menajere (şi diferite alte „staţii" a căror enumerare ar putea deveni obositoare), o spălătorie mecanică şi curăţătorie chimică (4 tone rufe pe schimb) şi un depozit aferent de lenjerie.

DE LA PARTER LA ETAJUL III

După ce am parcurs un sector foarte complex dar care va fi, în general, ascuns privirilor oamenilor din afară, să păşim acum pe uşa principală în postura (imaginară deocamdată) a unui oaspete proaspăt sosit. Deci, maşina care a traversat pe sub învelişul de asfalt Bulevardul Bălcescu s-a oprit în faţa impunătorului peron acoperit al hotelului. Am descins şi, în timp ce vehiculul îşi continuă drumul spre parcajul subteran, pătrundem prin uşile turnante de aluminiu în elegantul hol de recepţie. Privim cu interes plafonul din stucatură de ipsos de unde atîrnă imense candelabre, pereţii îmbrăcaţi în lambriuri de lemn şi tapete, stîlpii placaţi cu marmură. Imensul birou de recepţie are ceva dintr-o cameră de comandă a unei fabrici: semnalizatoare optice indică situaţia fiecărei camere, alte instalaţii semnalează rezervările de locuri, curente şi cu anticipaţie.

Dar în timp ce se fac formalităţile de recepţie (mult urgentate prin existenţa unei instalaţii de poştă pneumatică) să facem mai bine cunoştinţă cu microuniversul serviriii hoteliere amplasat pe trei etaje. **La parter parcurgem barul de zi „Intermezzo-bar", restaurantul clasic „Madrigal", braseria „Corso", toate cu terase.** Fiecare decorate şi mobilate într-un mod original. Mobilierul stil, finisajele şi lustrele adecvate dau restaurantului, de pildă, o atmosferă de epocă. În timp ce finisajul barului (tapete din skay velur şi plafon de lemn) poartă pregnant amprenta deceniului şapte al secolului 20.

Dar să urcăm scara monumentală, al cărei perete este executat din mozaic de piatră şi elemente decorative şi să pătrundem în etajul sălilor polivalente. **Prima şi cea mai mare, „Ronda",** este de dimensiunile unei confortabile săli de spectacol. Aci se vor organiza congrese, conferinţe, banchete, proiecţii cinematografice, prezentări ale modei etc. **Capacitatea maximă : 500 de locuri** Instalaţii tehnice speciale asigură îndeplinirea tuturor funcţiunilor, de la cabină cinematografică (şi cabine pentru actori) la instalaţii de traducere simultană în 6 limbi a lucrărilor unui eventual congres).

O soră mai mică a „Rondei" sala polivalentă „Rapsodie" are, în mic, aceleaşi funcţiuni ca şi prima sală (minus cele de spectacol). Tot la primul etaj se află **o sală mică de banchete cu bar „Picollo-bar", o sală mică de şedinţe „Intim", centrala telefonică automată (600 numere), diferite alte centrale tehnice, saloanele de frizerie şi coafură-cosmetică** dotate cu cele mai noi instalaţii existente pînă acum în acest domeniu de prestaţii).

Urcăm încă un etaj şi pătrundem în **barul-cofetărie „Belvedere" (230 locuri în sală şi pe terasă).** Piesele grele din lemn masiv şi stofe, pereţii lambrisaţi cu lemn, nişele tapetate ale sălii fac notă aparte faţă de terasa unde mesele sînt aşezate în jurul unei oglinzi de apă şi agrementate cu umbrele colorate şi balansoare. La acest etaj se găsesc şi **şapte elegante birouri de închiriat pentru agenţii şi reprezentanţe comerciale,** precum şi **şase magazine cu diverse mărfuri solicitate de pasageri.** În sfîrşit, la etajul trei se află birourile direcţiei hotelului, cabinetul medical şi sala de gimnastică.

DEASUPRA BUCUREŞTIULUI

Masive lifturi silenţioase te transportă cu mare viteză (3,5 metri pe secundă) spre cele 16 etaje de cazare. Urcăm la etajul 20. Bucureştiul, **stempat** de ceaţa hibernală, se află undeva dedesubt. Pînă şi blocurile cu 10 etaje par de aici nişte cuburi modeste de beton.

Vizităm cîteva camere. Nimic nu a fost uitat pentru a oferi oaspeţilor condiţii optime de odihnă : mobilier elegant şi confortabil, aer condiţionat, radio (sau televizor), telefon (cu acces direct spre toate serviciile hotelului), o variată gamă cromatică a mochetelor, stofelor de mobilier, tapetelor.

Încă un etaj şi sîntem din nou în lumea alimentaţiei publice : **restaurantul „Balada"** (cu orchestră, ring de dans şi... vedere panoramică asupra oraşului), **barul „Luna" şi o sală de banchete.** Toate trei decorate în stil românesc cu elemente caracteristice folclorului nostru realizate din lemn, ceramică, piele. Ultimul etaj rezervat oaspeţilor — 22 — are un **bazin de înot de 60 mp., cabine Sauna, plajă mobilată cu saltele, şezlonguri, balansoare.** În sfîrşit etajele 23 şi 24 au destinaţii cu caracter tehnic (camere de maşini, pentru ascensoare şi altele).

Acesta este, foarte sumar descris, colosul Intercontinental ridicat într-un termen record (construcţia a început abia cu doi ani în urmă), care va primi în viitorul apropiat primii oaspeţi. Bucureştiul s-a îmbogăţit deci cu o unitate hotelieră şi alimentară de înaltă ţinută, pe măsura frumuseţii şi prestigiului său.

Paul MARIAN
Mircea SCRIPCĂ

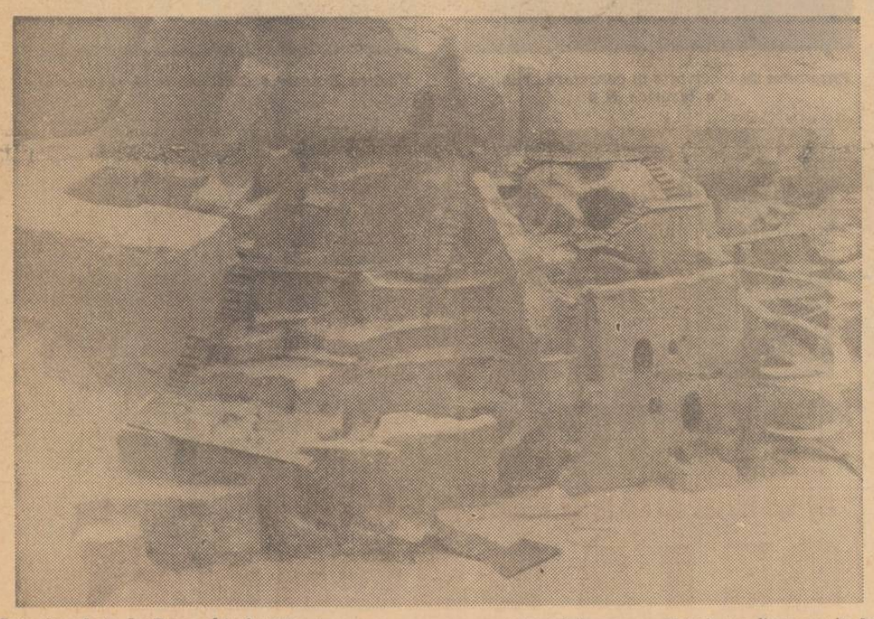

Complexul de la Basarabi şi căile de acces care vor permite vizitarea sa. Totul va fi acoperit de clădirea care va proteja monumentul

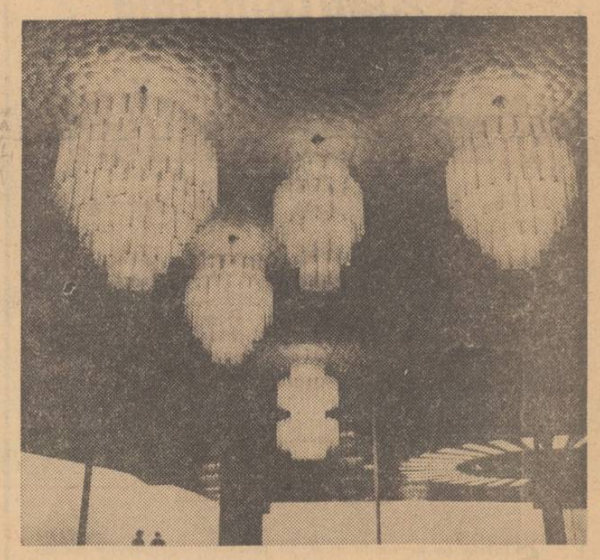

În holul principal al hotelului

TAINELE COMPLEXULUI ARHEOLOGIC DE LA BASARABI

Mai există enigme?

Toate descoperirile au o istorie a lor. O istorie care nu este întotdeauna cunoscută. Sau care este cunoscută şi apoi uitată. Vizitatorul din 1975 al complexului arheologic de la Basarabi (datat în jurul anului 1 000, e.n.) se va minuna în faţa unor desene de o rară frumuseţe a unor inscripţii datînd din secolul X, a unor inscripţii „runice" nedescifrate încă, dar care, pînă atunci îşi vor găsi un Champolion. În 1975 însă, cînd complexul va intra în circuitul turistic, puţini vor şti că o arhitectă, Liana Bilciurescu, şi-a dedicat 15 ani puterii în valoare a acestei inestimabile comori istorice care vorbeşte despre o perioadă foarte neguroasă din trecut, perioada evului mediu timpuriu, a trecerii de la rămăşiţele imperiului roman la statele române care aveau să se cristalizeze. O întîmplare mi-a pus sub ochi cîteva sute de fotografii, cîteva rapoarte de şantier. Desene zoomorfe, reprezentări umane, simboluri religioase dintre cele mai felurite mi-au relevat un univers fantastic care, pentru a fi cunoscut „de visu" va trebui să mai aştepte patru ani. De abia atunci va fi gata construcţia elegantă care va acoperi dealul de cretă în care au fost săpate biserici, locuinţe, morminte, galerii. Pînă atunci, cîteva fotografii, cîteva fragmente din rapoartele LIANEI BILCIURESCU, o discuţie cu domnia sa şi cu arhitectul CONSTANTIN BURCA, autorul traseului de acces la monument, care e în curs de executare. Poate că istoria acestei descoperiri va mărturisi publicului larg la fel de mult ca şi aceasta însăşi.

DESCOPERIRI ÎN LANŢ

Descoperirea datează din 1957 cînd în cariera modernă a Trustului minier Dobrogea, ce exploata cretă în dealul din partea de sud-vest a comunei Basarabi, în urma unor puşcături în straturi apreciabile de steril ce acoperea stinca, apare în peretele de cretă o deschidere sub forma unei uşi. Acesta a fost primul semnal dat descoperirilor ce aveau să urmeze ani de-a rîndul şi care au început prin găsirea intrării unei mici biserici săpată în dealul de cretă. Institutul de Arheologie din Bucureşti şi Muzeul regional — Dobrogea efectuează săpături de cercetare. E degajată biserica, descoperite încă alte trei elemente ale unui mare complex : o locuinţă-cavou, mai multe galerii legate între ele, două mici paraclise cu o locuinţă adiacentă, o locuinţă la suprafaţa terenului. În 1 960, Direcţia Monumentelor Istorice din Bucureşti trimite un arhitect care să restaureze monumentul. Numele lui : Liana Bilciurescu, care îmi spune :

— Ştiţi, ca tînăr arhitect nimereşti într-o muncă sau alta mai mult sau mai puţin întîmplător. Cînd am ajuns la Basarabi nu mă interesa absolut deloc şantierul. Era găsită una din cele şase biserici, care astăzi e considerată de cea mai mică importanţă şi galeriile. Era un deal de cretă, alb, prăfos, numai buruieni, scai din ăştia din Dobrogea şi un paznic turc care mai e şi azi. Pe vremea aceea lucra acolo arheologul Barnea, care a stat la şantier numai cît timp s-au efectuat săpături. Am început prin a fi foarte curioasă fiind sigură că, gata, descoperirile nu vor mai conteni. Însă, cînd am văzut că din unul, două, cinci şanţuri nu ies decît oase şi cioburi, şi acelea rare, interesul meu a scăzut vertiginos, lăsînd totul în seama specialistului care le stringea cu deosebită grijă, le spăla, le nota şi... le depozita în biroul şantierului, unde nu mai aveai loc să te mişte de atîtea relicve.

SURPRIZE LA TOT PASUL

Şi iată acum un fragment dintr-un raport de şantier : **„Săpăm în continuare... La un moment dat, lîngă biserieuţa găsită, numită ulterior B-2, pe lîngă nişte bolovani de cretă, aluneca pămînt spre adîncime. Am lărgit ceea ce mi se părea un gol şi am dat drumul înăuntru unui şomoiog aprins ; alunecînd vreo patru metri se opri şi începu să ardă cu flacără într-un „spaţiu" ! Totodată, lîngă intrarea bisericii B-2, la acelaşi nivel, a apărut o intrare arcuită. Am început să săpăm fără oprire prin intrarea ce aparţinea unei galerii în trepte şi prin locul pe unde lăsasem şomoiogul. E greu de redat faza aceasta de căutare înfrigurată, de nebănuite surprize la tot pasul, de muncă neîntreruptă şi de naştere a unei noi pasiuni : arheologia. Găsisem alte elemente din ce în ce mai interesante : galeriile în trepte, o bisericuţă (numită B-3), un cavou, încăperi adiacente, toate avînd zgîriate pe pereţi desenele cele mai diferite. Apăruseră oase şi fragmente ceramice. Erau multe lucruri noi şi eram mulţumiţi. Continuam degajările de la nivelul al doilea al bisericii B-3, îndepărtînd blocurile căzute în interior, hotăriţi să încheiem campania de săpături, datorită iernii care se apropia.**

Mai multe blocuri mari pe care le scoteam cu deosebită atenţie, erau căzute în altarul bisericii. Extrăgînd unul din bolovanii căzuţi la nivelul pardoselii, spre marea noastră surprindere, apare din nou un gol spre adîncime. Am lărgit cu greu deschiderea cam cît ar putea încăpea un om subţire şi am cerut un felinar. Pînă să sosească lumina un muncitor îşi dăduse drumul în interior. Văzînd că nu se mai întoarce l-am urmărit cu felinarul, coborînd spre necunoscut prin acelaşi loc. Avea dreptate să nu se grăbească ! Ce-am văzut atunci poate fi comparat numai cu spectacolul oferit cuiva care a intrat primul în piramida necunoscută a unui faraon egiptean. Lumina difuză a felinarului arunca umbre fantastice pe haosul de forme, de blocuri prăbuşite dintre care se înălţau zvelte siluetele unei arhitecturi desăvîrşite, subliniate discret de culoare. Eram definitiv dominată ; arheologia învinsese. Aceasta sculptură în cretă aparţinea unei biserici ascunsă veacuri de-a rîndul sub pămînt, descoperită întîmplător la acest ultim nivel. Numită ulterior B—4 ea a devenit elementul cel mai interesant al complexului, atît datorită formelor neobişnuite la celelalte monumente, cît şi datorită desenelor şi inscripţiilor deosebit de multe şi valoroase... Nu ştiu dacă am reuşit să spun ceea ce voiam, pentru că, „arhitecţii vorbesc desenînd", însă, în ceea ce priveşte arheologia, un lucru este clar : astăzi am, al meu personal, făcut de comandă, un spaciu de care nu mă mai despart".

EXPLICAŢII ŞTIINŢIFICE

Se născuse o pasiune, se născuse un arheolog. Au urmat ani de restaurare migăloasă. Împreună cu arheologul RADU FLORESCU şi cu soţul său, arhitectul V. BILCIURESCU, Liana Bilciurescu a căutat explicaţii ştiinţifice, cît mai aproape de realitate (o carte în pregătire, a acestora, va scoate de altfel în evidenţă importanţa monumentului). Continuăm discuţia.

— Aşezarea de la Basarabi se afla la intersecţia unor vechi drumuri.

— Viz-a-vis de dealul în care este săpat ansamblul trece un val de piatră, foarte disputat ca proveniență şi datare. În momentul de faţă arheologii spun că este de prin secolul X.

— Din aceeaşi perioadă, adică din care este datat aproximativ complexul...

— Prin Dobrogea, în epoca aceasta, secolele VIII-X, trecea drumul varegilor, drumul vikingilor care venind din nord au ajuns în Bizanţ. Aici la Basarabi am găsit o serie de desene cu caracter foarte pronunţat nordic. Antropologii care au cercetat în 1958—1959 nişte schelete găsite aici au determinat că aparţin unor populaţii nordice. Şi din cel al reprezentărilor avem dovezi că au trecut pe aici varegii. Nu se ştie, evident, cu precizie.

— După textele de cult reproduse pe pereţi nu se poate stabili data la care au fost făcute ?

— Din păcate nu avem texte de comparaţie. Inscripţiile de deasupra, în unele cazuri, sînt aşezări rupestre de amploarea acesteia. Sînt două-trei biserieuţe, datînd din secolele XVII-XVIII, dar nu se pot compara. **Complexul la Basarabi e foarte important pentru că reprezintă o verigă de legătură între o epocă destul de cunoscută, cea romană, pînă la 672 şi epoca de formare a Principatelor.**

— E vorba de perioada medievală timpurie, nu ?

— Da. Tocmai. S-au mai găsit urme din epoca aceasta, cum ar fi la Diocenziana, însă nu păstrează atîtea forme de cultură ca aici. Acolo sînt doar nişte fundaţii, nişte ziduri arse, de chirpici. Aici am găsit monumentul întreg cu toate formele acestea de cultură (scriere, desene) absolut intacte. Ele pot fi interpretate pentru epoca respectivă. De exemplu s-a determinat continuarea unor forme din cetatea de la Adamclisi. Sînt acolo nişte bazilici, mai mici ca dimensiune, a căror idee s-a putut relua aici. Deci importanţa primordială constă în această legătură.

— Inscripţiile au numai caracter religios, adică reproduc texte de cult, sau şi laic ?

— Relativ. Adică vine un laic, de pildă un oarecare Dimian, care marchează locul trecerii sale pe aici şi dă, cum se menţionează în inscripţie, luminări părinţilor să se roage pentru el.

— Asta înseamnă că în principal Basarabi era un complex de cult. Pentru o aşezare obişnuită, o biserică era deajuns, nu ?

— Vedeţi, aici se reproduce tipul de aşezare rupestră, întîlnit în Podişul Anatoliei, unde găsim biserică peste biserică, trapeze, locuinţe, chilii. Probabil existau grupe de comunităţi care se rugau într-o anumită biserică sau poate nişte feudali localnici aveau fiecare biserica lor. Un fel de capelă a familiei. **Ce e interesant la Basarabi e că încă înainte de construirea bisericilor şi apoi concomitent cu funcţionarea lor a fost exploatată o carieră de cretă.** Uneltele de fier pe care le-am găsit aparţin acestei exploatări. Blocurile paralelipipedice care se extrăgeau erau riguros egale : asta probabil pentru a fi stivuite şi transportate mai uşor. E singura explicaţie plauzibilă la care am ajuns, consultînd specialiştii în construcţii, pînă la şase, şapte, opt straturi intermediare suprapuse.

— Primele urme care au putut fi descifrate pînă unde credeţi că pot împinge datarea ?

— N-am să mă refer numai la incizii, ci şi la ceramică. De exemplu, apare aici o continuitate de ceramică neagră, foarte obişnuită la începutul mileniului nostru şi chiar în epoca neolitică pe teritoriul ţării noastre. Am găsit fragmente de vase bizantine din secolele VI, VII e.n şi o ceramică caracteristică epocilor anterioare, care s-a găsit în aceleaşi locuri la diverse adîncimi, împreună cu o ceramică de uz comun, care, într-o anumită formă, se continuă pînă azi. Noi presupunem că ansamblul a început prin secolul VIII, poate chiar mai înainte, şi a funcţionat pînă în secolul XI.

— V-aş ruga să vă referiţi la biserica B-4, care este cea mai veche. Cred că ea permite cele mai multe speculaţii de ordin istoric...

— Ei şi cea mai importantă şi ca reprezentare de plan este cea mai mare. Dintr-un plan mai vechi, la un moment dat, se încearcă amenajarea unui plan bazilical, în aşa fel încît coloanele săpate în masiv au fost completate cu altele zidite tot din blocaje de cretă.

— Cum aţi restaurat monumentul ?

— Biserica B-2 pe care am găsit-o fără plafon, cu o vatră lipită pe pardoseală, reutilizată probabil de păstori pînă s-a acoperit de la sine cu depunerile care curgeau din deal, s-a prăbuşit în B-3, iar aceasta în B-4. Am extras toate piesele care se mai păstrau, le-am notat, revelate la scară naturală şi după aceea, prin intermediul anastilozei (aceasta a fost un procedeu utilizat aproape în exclusivitate la bisericile aceastea două), am reconstituit totul, aşa cum se reconstituie o oală spartă. Am venit cu schelete din beton armat, stîlpi, planşee, la care am ataşat toate piesele originale conservate.

UN MONUMENT ISTORIC UNIC ÎN ŢARA NOASTRĂ

— În ce constă caracterul special, unic, al complexului de la Basarabi ?

— La noi în ţară nu mai există aşezări rupestre de acest fel. Sînt cunoscute cîteva în Dobrogea, la Basarabi, Murfatlar, Cheia, Hîrşova, Adamclisi, Niculiţel, Enisala, Isaccea, Tulcea, Sarinasuf, Babadag, Histria, Capidava, Ovidiu, Constanţa, Mangalia, Tekirghiol, Agigea, Costineşti, Vadu, Corbu, Siliştea, Ostrov, Rasova, Cernavodă, Medgidia, Basarabi, Cobadin, Dunăreni, Ion Corvin, Valea Seacă, Negru Vodă, Vama Veche, Dulcea, Sarichioi, Jurilovca, Nufăru, Mahmudia, Sfîntu Gheorghe, Sulina, Sfîntu Ioan, Caraorman, Letea, Chilia Veche, Periprava, Ceamurlia de Jos, Ceamurlia de Sus, Ghidighioi, Cataloi, Turcoaia, Mihai Bravu, Greci, Somova, Măcin, Nalbant, Smîrdan, Slava Rusă, Slava Cercheză, Luncaviţa, Peceneaga, Mihai Viteazu, Ciocîrlia, Oltina, Dîrjiu, Cuza Vodă, Fîntînele, Cogealac, Topalu, Ovidiu, Techirghiol, Ciocîrlia

Tribunalul orășenesc din Filadelfia a trebuit, în cursul unui proces, să dea dispoziția să i se lege acuzatului gura, deoarece acesta, prin cuvinte vulgare, îl insulta mereu pe judecător.

Există azi o mulțime de tehnici pentru a picta un tablou. Yves Klein folosea modele muiate în culoarea bleu pe care le aplica pe pînză, Niki de Saint-Phalle picta folosind o carabină cu care trăgea în băsici pline cu vopsea, francezul de origine spaniolă Arman, timbra pînzele iar germanul Abel din Frankfurt pe Mein pictează folosind mașina de scris. Tablourile sale sînt bicolore, căci autorul lor se servește numai de litera „m" minuscul în negru și roșu.

Iată în fotografie tabloul actriței Brigitte Bardot realizat cu ajutorul mașinii de scris.

Linda Wolst în vîrstă de 21 ani a fost desemnată de curînd în Marea Britanie „fata cu cele mai frumoase picioare". După această prețuire dînsa și-a asigurat picioarele pentru frumoasa sumă de 1 milion dolari.

CE SE ASCUNDEA ÎN SPATELE FIRMEI „DETECTIVI PARTICULARI"

• „DISCREȚIE + RAPIDITATE = EFICACITATE" • UN SOȚ GELOS DETERMINĂ DESCOPERIREA UNEI AFACERI DE SPIONAJ ECONOMIC • UN POST CLANDESTIN DE ASCULTARE ÎNTR-O... CENTRALĂ TELEFONICĂ • GRAMCO ȘI I.O.S. VOR SĂ FUZIONEZE, INTERPOLUL AVERTIZEAZĂ • FIȘE SUSTRASE DIN SEIFURILE POLIȚIEI

O literatură abundentă a creat în jurul discipolilor lui Sherlock Holmes mitul unor auxiliari ingenioși, pasionați și, adeseori, indispensabili ai poliției. Roger Moor, Phillip Marlow și ceilalți colegi de breaslă intervin spectaculos în slujba legii — chiar dacă nu întotdeauna cu mijloace legale — luptînd cu abnegație contra unor adversari puternici, în unele cazuri și împotriva unor funcționari polițienești corupți, complici ai infractorilor...

În ce măsură corespunde acest tablou activității reale a detectivilor particulari este desigur greu de precizat, ținînd seama de discreția grijulie în care aceștia își duc munca. Doar din cînd în cînd, la cîte un proces de divorț, se află că unele dovezi compromițătoare au fost obținute cu ajutorul polițiștilor solitari. Sau că, tot datorită lor, s-a descoperit în uzina X cine sustrăgea de mai mult timp materiale...

În ultimele săptămîni, în jurul unei agenții de detectivi particulari din Elveția s-a stîrnit însă o vîlvă neobișnuită. Îndeletnicirile acesteia au devenit larg cunoscute, oferind publicului o imagine cu totul diferită decît cea cu care l-au obișnuit povestirile cu subiect polițist. S-a aflat astfel că doi detectivi pe cont propriu — Etienne și Jean Falquet, — practicau spionaj economic, corupeau funcționari de stat, își procurau fișe secrete din seifurile... poliției și nu este exclus să fi fost implicați și într-o afacere de șantaj...

Scandalul a fost declanșat în urma unei banale inspecții de rutină efectuate de tehnicienii de telecomunicații din Geneva. Un abonat reclamase că la telefonul lui se aud zgomote supărătoare. Căutînd cauzele zgomotului, tehnicienii au descoperit că ele se datorau branșării, pe coloană, a unui post ascultător legat de receptorul abonatului. Postul fusese de asemenea legat de un aparat de radio-emisie, care captа convorbirile și le transmitea, într-un alt loc, spre a fi înregistrate. Continuînd investigația, alți tehnicieni au dat de firul unui post clandestin de ascultare instalat în incinta unei mici centrale telefonice din afara orașului.

Poliția, prevenită, a preluat cercetările și a descoperit, într-un imobil din apropiere, pe organizatorii operațiunii: frații Falquet, proprietarii unei agenții de detectivi particulari, care publicase în anuarul telefonic reclama „Discreție + rapiditate = eficacitate". Cînd s-au făcut cercetări pentru a se vedea cine este persoana spionată, poliția a constatat că, în legătură cu ea, erau efectuate investigații și de departament, alertat de Interpol că o agenție de detectivi din Londra, — așa numitul birou Argen — se află angajată într-o afacere de spionaj economic, efectutînd supravegheri în Elveția...

După arestarea celor doi frați, faptele au început să se limpezească. S-a lămurit, mai întîi, ce era cu interceptarea convorbirilor telefonice. În primul caz, promotorii „discreției, rapidității și eficacității" se aflau angajați într-o afacere de divorț. Un soț bogat care nu dorea să plătească pensie alimentară soției cu care se judeca, recursese la serviciile agenției. Urmărirea obișnuită neoferind dovezi compromițătoare, Jean și Etienne Falquet au trecut la spionarea telefonului. Au pătruns în locuința soției bănuite, au scos firul interceptor pînă la acoperiș, unde au folosit o antenă TV pentru transmiterea, mai departe, a convorbirilor. În al doilea caz, frații Falquet, împreună cu un detectiv și doi tehnicieni trimiși de agenția Argen, și-au pus ca țel interceptarea convorbirilor telefonice ale unui om de afaceri care lucra pentru consiliul de administrație al societății Gramco și era bănuit de aceasta că furnizează informații secrete societății I.O.S. — International Overseas Services (Între reprezentanții celor două societăți au avut loc în luna octombrie 1 970, la Nassau, Paris și Geneva, convorbiri în vederea unificării și era de presupus că I.O.S. încerca în prealabil să afle unele amănunte confidențiale cu privire la mersul afacerilor lui Gramco, despre care circulaseră zvonuri că trece prin mari dificultăți). Frații Falquet au branșat legăturile la centrala telefonică amintită și au aranjat astfel încît toate convorbirile purtate de persoana suspectată de Gramco să poată fi înregistrate dintr-o locuință vecină. Spre ghinionul lor, însă, detectivii și tehnicienii însoțitori au lucrat mai puțin atent, spionarea convorbirilor telefonice ale soției bănuite de infidelitate provocînd unele deranjamente pe firul altor abonați.

În urma perchezițiilor care au urmat, s-au făcut noi descoperiri senzaționale. Cele mai importante sînt fișele cu informații confidențiale privind aproximativ 2 000 de persoane, fișe întocmite de către doi foști inspectori după documente existente la sediul... poliției din Geneva. Apoi, au fost depistate dosare cu informații furnizate în mod ilegal agenției de către un funcționar al Departamentului de finanțe genevez însărcinat să verifice exactitatea datelor prezente în vederea stabilirii impozitelor. În sfîrșit, au fost găsite și date secrete puse la dispoziția fraților Falquet de doi angajați ai Oficiului de urmărire. Nu poate fi înlăturată ipoteza că întregul material informativ era menit să stea la baza unor operații de șantaj...

Cu toate că au fost arestate pînă acum opt persoane, afacerea detectivilor particulari este departe de a fi considerată închisă. Corespondenții din Elveția anunță, de altfel, că ancheta continuă în condițiile unei discreții maxime manifestate de poliția genevezã.

U. VĂLUREANU

PE FIRUL EVENIMENTELOR

ȘI TOTUȘI POT ÎNGHEȚA...

de Nicolae LUPU

În eforturile de „dezghețare" a situației internaționale a apărut prin contrast termenul de „înghețare" a armamentelor ca de altfel a oricărei acțiuni destinată a perpetua cursa înarmărilor, tensiunea în relațiile interstatale.

Ei bine acum cîteva zile ziarele belgiene au anunțat înghețarea unor armamente — avioane de luptă, tancuri, tunuri, puști. Din păcate este vorba doar de înghețarea propriu-zisă și deteriorarea colecțiilor de arme și uniforme, unice în lume, expuse la marele muzeu militar de la Bruxelles. Frigul și umiditatea, din cauza lipsei unor instalații moderne de încălzire, au produs pagube ireparabile.

Conducătorul muzeului a răspuns celor care au făcut promisiuni că în viitor se vor lua cîteva măsuri: „Deoarece bugetul este prea mic pentru a asigura încălzirea muzeului și întrucît americanii afirmă că este un muzeu cu colecții unice în lume de ce să nu le vindem americanilor?" De ce? Pentru că se pricep la „încălzirea" armamentelor? Dar și pe la ei înghețată și nu totdeauna la propriu.

De vreo 18 luni între cei 700 de locuitori ai Insulei Culebra (Porto Rico) și conducerea marinei americane se desfășoară un război rece care s-e încheiat prin victoria culebrezilor. Cearta a început din momentul cînd locuitorii insulei au simțit că înaltul comandament al marinei americane a început să pună în practică un plan urmărind a transforma întregul teritoriu într-un poligon de rachete și a sili pe culabrezi să plece în altă parte. După o înfruntare acerbă marina americană a acceptat renunțarea treptată la folosirea insulei drept poligon astfel încît pînă în 1972 Culebra să devină un fel de „zonă a păcii". E și asta, pe un spațiu mic și fără implicații serioase, un fel de „înghețare" a armamentelor. Avantajul ar fi evident mult mai mare dacă soluția culebrezilor ar fi practicată pe scară mondială.

Dar nu este singurul caz care arată că în ultimul timp se pot găsi forme diverse și eficiente de a face din „înghețarea armamentelor" nu numai un termen folosit în dezbaterile, neproductive deocamdată, dedicate dezarmării. Cei 850 muncitori ai fabricii Monceniso din Italia, care a furnizat în trecut arme NATO, au avertizat conducerea societății că nu vor mai fabrica nici un fel de armament. Purtătorul de cuvînt al muncitorilor a explicat astfel rațiunile acțiunii lor: „Problemele păcii și dezarmării privesc direct și pe muncitori și întrucît pacea capătă acum o importanță primordială, avertizăm societatea noastră să nu accepte comenzi de materiale destinate violenței armate, la care nu vrem să fim părtași". Deocamdată întreprinderea fabrică vagoane de călători, dar muncitorii au mirosit probabil că urmează a se trece la alte produse. Este evident o formă concretă de „înghețare" a armamentelor. Probabil că ei acționează acum visînd la ziua cînd toate armamentele lumii, mai ales cele nucleare, vor putea beneficia doar de căldura muzeelor militare, unde vor fi expuse pentru ca toți să vadă ce au putut să producă oamenii împotriva a însăși existenței lor.

LOVITURA DE GRAȚIE

Deportat în Germania în septembrie 1943 și pus la muncă forțată, Serafino Puricelli din Besnate-Varesa evadează dar este prins și executat... șapte gloanțe în torace. Protagonistul acestei întîmplări este însă în viață, de curînd și-a serbat aniversarea... execuției sale.

Tunurile bubuiau surd sub cerul plumburiu. Străzile erau pline de trupe în cetragere și printre soldați abia făcîndu-și loc înaintau tancuri și camioane cu răniți. Pe sus din cînd în cînd treceau avioane grele care acopereau pentru cîteva clipe glasurile dure ce transmiteau ordine. Auzind vocile, cei șase fugari își ascunseră fața în iarba udă a cîmpiei vrînd parcă să intre în pămînt, singurul ascunziș bun acum. Erau trei bărbați și trei femei, fugiți de cîteva zile din lagărul din Opladen-Renania. Traversînd pădurea se îndreptau spre linia de foc, spre aliații care avansau, spre salvare. Fuseseră însă nevoiți să se oprească, erau prea mulți nemți în jur. Așteptau ascunși sosirea americanilor... sau a SS-iștilor.

Moartea ori viața.

— Auzi? Pricepi ce spun? întrebă un italian pe celălalt. Acesta clătină negativ din cap: nu, nu! Taci.

— Poate ne caută... întreabă dacă ne-au văzut. Să vezi, pe noi ne caută. Ei nu-și pot permite să piardă prizonieri, o știi bine...

— Taci! Vin aliații, nu-i auzi? Sînt la trei kilometri... n-au nemții timp să se gîndească la noi. Taci!

Prizonierii se lipiră mai tare de pămînt: dar după puțin strigătele se auziră din nou. de data asta mai aproape; privind din iarbă văzură soldații înarmați înaintînd în lanț, cu mitralierele amenințătoare.

— Ne prind! Ne ucid! Ne ucid pe toți!

Un italian sări în picioare și o luă la goană spre pădure; ceilalți cuprinși de aceeași panică, de aceeași disperare se ridicară și ei, încercînd să fugă...

O rafală de mitralieră și pași repezi. Fugarii se opriră ridicînd mîinile, în afară de primul care continuă să alerge și dispăru pe undeva. Acum ne vor ucide" gîndi Serafino, un tînăr de 22 de ani capturat în 8 septembrie la Reggio Emilia. Ciudat, nu-i era frică. Pe mine nu mă vor omorî. Nu, nu mor eu, la vîrsta asta. Vreau să mă întorc acasă la Besnate. Nu se poate să mi se întîmple una ca asta!

Mergeau cu mîinile în sus. La un moment dat se opriră pe liziera pădurii. Femeile plîngeau încet, celălalt era galben la față, mișca doar buzele ca și cum s-ar fi rugat. Serafino se gîndi: „Nu, eu nu mor. N-au cînd să ne împuște. Vin americanii... nu vreau să mor..."

— Feuer!

Rafale dezordonate îi tăiară firul gîndului. O ploaie de plumb și foc căzu pe el și-l făcu să-și simtă pieptul ca ars; capul parcă stătea să-i plesnească, totul se clătina în jur, văzu cerul gri, o față plină de sînge alături de el apoi iar cerul, iar pămîntul din ce în ce mai aproape...

O fracțiune de secundă... „nu vreau să mor..."

★

Ofițerul care ordonase focul făcu un pas spre cadavre pentru a le da lovitura de grație...

Un soldat strigă însă ceva și ofițerul se opri. Se auzea un zgomot surd ce se apropia. Cu repeziciune, apoi rafale de mitraliere. Se trăgea de la cîțiva pași, din pădure. O grenadă zbură în mijlocul pajiștei.

— Schnell, schnell! — spuse ofițerul și o luă la goană. Nu mai avea timp pentru cei cinci care de altfel erau morți cu toții.

Nu toți erau morți. Cu șapte răni în piept, Serafino era încă viu; o grămadă de carne însîngerată cu un gînd pietrificat în creier: „Nu mi se poate întîmpla tocmai mie. Nu mă pot ucide."

Așa a fost găsit, apoi salvat. Chestiune de minute... un proiectil P. 38 îi era rezervat pentru... lovitura de grație. Cînd se gîndește, Serafino se cutremură. Apoi trage un păhărel

Din „DOMENICA DEL CORIERRE")

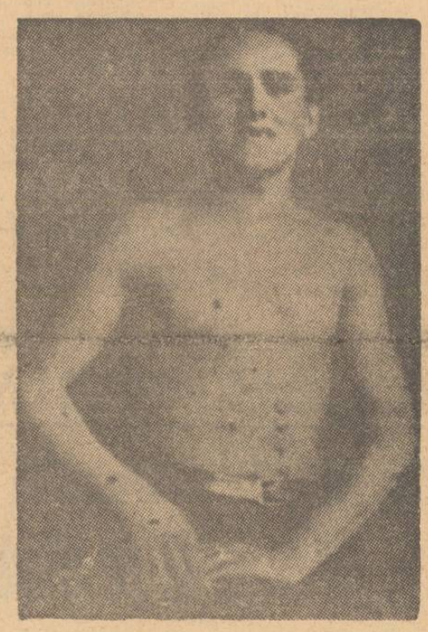

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

O MONEDĂ de argint de un dolar emisă în anul 1804 în S.U.A. (una din cele două existente în lume — pînă la proba contrarie a fost vîndută recent la o licitație contra sumei record de 77 500 dolari. Moneda, în excelentă stare de conservare a fost cumpărată de un colecționar din Chicago.

●

PASIUNEA pentru șah a locuitorilor din Strebek (R. D. Germană) s-a concretizat printr-o măsură, poate unică în lume. În programa școlară a școlii secundare din localitatea respectivă s-a introdus ca o nouă materie: șahul. Elevii vor studia teoria jocului de șah și vor face demonstrații practice în clasă.

●

„GOLDEN GATE BRIDGE", faimosul pod din San Francisco, și-a cîștigat o tristă celebritate. El este denumit acum „podul sinucigașilor" întrucît de la construcția lui care a avut loc acum 33 ani, el a fost folosit de exact 400 de persoane care au dorit să-și pună capăt vieții. Și toți au reușit în tentativa lor disperată, aruncîndu-se de pe una din arcadele podului de la o înălțime de 76 metri.

DE PRETUTINDENI

OFIȚERUL DE GARDĂ din acea seară al unei circumscripții de poliție din Marsilia a fost foarte mirat auzind la microfonul de pe masa sa de lucru, declarații de dragoste, șoapte de iubire. Prin microfon, el avea legătura cu toate automobilele poliției aflate în misiune. Misterul și-a găsit repede dezlegarea: un tînăr a furat un automobil al poliției și a făcut o „mică" plimbare cu aleasa inimii sale. Pe nesimțite a declanșat butonul de emitere.

●

UN AUTOMAT pentru vînzarea ziarelor a fost amplasat în gara Zürich. Automatul de fabricație franceză vinde 6 cotidiene din cele mai răspîndite.

●

SHIRLEY BASSEY luînd o acută și-a fracturat două coaste. S-a întîmplat la Londra în timpul unei repetiții pentru televiziune. Medicii au spus că nu este ceva cu totul ieșit din comun. Ceva mai mult, dat fiind tehnica cîntăreței, este ciudat că nu i s-a întîmplat mai devreme.

●

ANTHONY LEWY din Bonn (R. F. a Germaniei) își iubea foarte mult mașina sa, Volkswagen, pe care o avea de 12 ani. Cînd a fost silit să renunțe la ea (își cumpărase altă mașină) el a trimis-o la mașina de presat unde a fost transformată într-un bloc metalic de 50/50 cm. Acum, sub această formă, fosta mașină se află în sufragerie unde a căpătat însușiri de masă...

BURUNDI

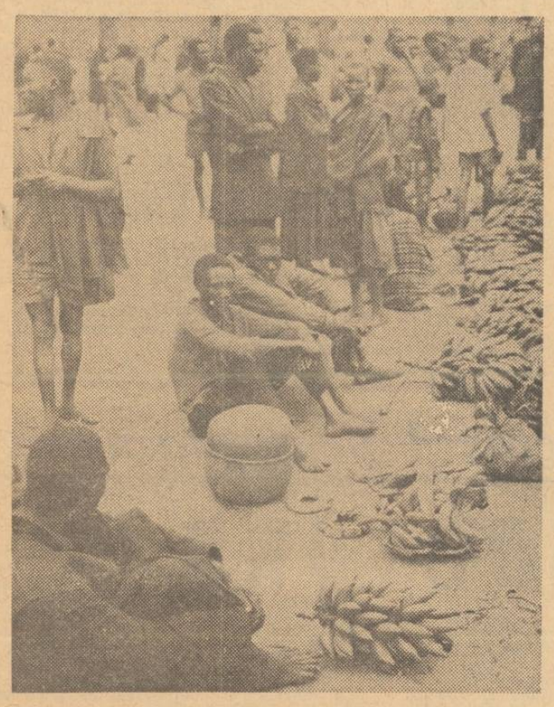

Aspect din piața de fructe Bujumbura

Pentru spălatul rufelor drept „albie" este folosit chiar lacul Tanganyka

Am intrat într-un front de furtună, ne-a anunțat comandantul de bord. Nu putem cobori dinspre uscat. A urmat un tur deasupra lacului Tanganyka și, după aproape cinci ore de zbor pe deasupra junglei africane, avionul cu însemnele românești rulează lin pe pistă.

Părăsisem Bucureștiul la începutul lunii mai, în plină primăvară. Aici, la Bujumbura, cea de-a șasea capitală unde poposeam, porumbul înspicat și cu mătasea uscată ne confirma că, trecînd „peste mări și țări", ajunsesem din urmă toamna. Ne aflam în Burundi, în inima Africii. Pe continentul african, Burundi este ca un bob de cafea căzut pe fundul unei cești de porțelan. Aflată între doi uriași, Congo (Kinshasa) și Tanzania, scăldată de apele unuia din cele mai mari lacuri ale continentului — Tanganyka — Republica Burundi, cu cei aproximativ patru milioane de locuitori pe o suprafață de doar 27 834 km pătrați, are 122 locuitori pe km², densitate rar atinsă în Africa.

Trei triburi — Bahutu, Batutsi și Batwa — formează populația țării. Batutsi, de origine nilotică, înalți și cu trăsături fine, se ocupă cu creșterea animalelor. Bahutu, o ramură a triburilor africane Bantu, sînt agricultori iscusiți, iar infima minoritate Batwa, înrudită cu pigmeii, ce populează pădurile ecuatoriale, se îndeletnicește cu vînatul.

Istoria țării este la fel de zbuciumată ca cea a majorității statelor continentului, niciunul din popoarele africane nu și-a cucerit independența fără luptă. Din regat independent, format prin secolul XIV, devine colonie germană în 1903, iar după înfrîngerea Germaniei în primul război mondial, trece împreună cu Ruanda sub mandatul Belgiei pînă la 1 iulie 1962 cînd își recucerește independența. Frămîntările interne, cauzate de înapoierea economică moștenită de colonialiști, fac ca într-o perioadă de numai patru ani să se producă opt lovituri de stat și schimbări de guverne. La 28 noiembrie 1966, ultimul rege — N'Tare al V-lea — este înlăturat și se proclamă republica. Președinte al țării devine fostul prim-ministru și ministru al apărării, colonelul Michel Micombero.

ITINERAR

O călătorie spre Ruyigi ne oferă o rară ocazie de a cunoaște îndeaproape aspectele satelor și cîmpurilor, viața acestor oameni, unii înalți alții mărunți, care mișună pretutindeni. Dimineața, căldura este suportabilă. După ce am depășit fîșia de asfalt și am intrat în bruși, am fost surprinși de contrastul dintre verdele culturilor și roșul aprins al drumului, bătut pe un pămînt argilos. Culturile de bananieri sînt împrăștiate peste tot, în văi și în vîrful colinelor. Însoțitorul nostru ne informează că înfăptuirea reformei agrare, realizată în acești ani, a permis o mai bună utilizare a suprafețelor agricole și o sporire a producției de cafea și bumbac, produse destinate exclusiv exportului, precum și a culturilor de sorg, banane, manioc, cartofi, porumb, leguminoase necesare consumului intern.

Ne-am oprit în piața de la Gitega. Tarabele sînt pline cu lucrurile cele mai diferite, de la tam-tamuri și ananas, mango și banane, scoarțe din rafie pînă la cutii goale de tablă.

Ne apropiam de prînz și nu văzusem un sat. Zăpușeala creștea pe măsură ce se scurgea timpul. Curentul format prin geamurile lăsate ale mașinii, nu ne răcorește deloc. Satele sînt ascunse în pădure. Ne facem drum prin brusă și ajungem în fața unor colibe. Ajunsesem. Cîteva iurte circulare — ancestrale — și o sumedenie de copii. Cei mai mici sînt legați la spatele mamelor prin eșarfe (maya) colorate. Bărbații nu sînt prea vorbăreți. Din puținul schimb de cuvinte ne-am convins că limba kirundi este extrem de dificilă la pronunțare. La întoarcere, în văile umbroase, turme de zebu, cu coarnele ce amintesc de fildeșii elefanților, pasc liniștite. Păstorii de aici sînt feriți de temutul dușman din Africa, musca țe-țe. Un scurt popas, pentru a ne potoli setea cu cîte un ananas, și din nou la drum. Din cînd în cînd, micii batwa apăreau în marginea cărării pentru a privi mirați mașina ce rula cu viteză în plină pădure tropicală. Panglica de asfalt ne anunța din nou apropierea de Bujumbara. Cei care se întorceau acasă, la colibele acoperite cu iarbă și frunze, ne zîmbeau de pe biciclete.

Străbătînd cîteva sute de kilometri dincolo de asfalt, parcursesem, fără să ne dăm seama, un drum printre veacuri. Imaginile de față stau mărturie în acest sens.

Nicolae CREȚU
Foto: I. DUMITRU

Eșarfele maya ocrotesc pe cei mici de orice pericol

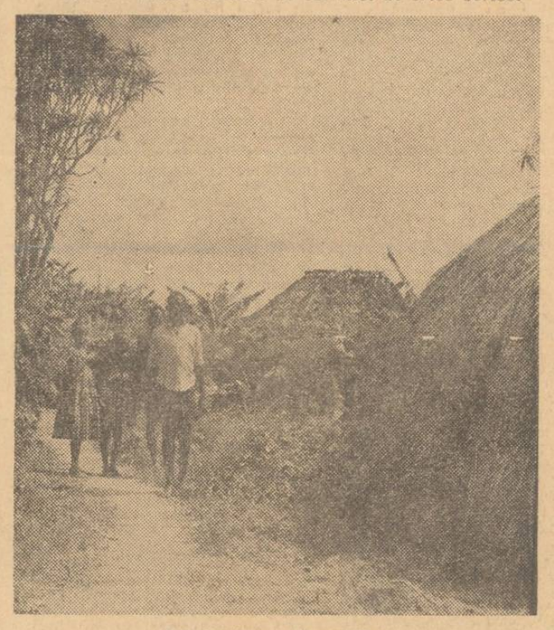

Sat din jungla burundeză

Nina Cassian despre volumul său antologic „Cronofagie"

A CREA ÎNSEAMNĂ A CÎȘTIGA TIMP

de Boris BUZILĂ

— Volumul „Cronofagie", publicat anul trecut, este o severă și parcimonioasă selecție din versurile pe care le-ați scris timp de peste două decenii. Ce înțeles atribuiți, stimată Nina Cassian, cuvîntului cronofagie ? În ultima vreme el a căpătat o circulație frecventă, fiind acceptat însă mai cu seamă în sens peiorativ de irosire zadarnică a timpu-. lui..

— În adevăr termenul a fost folosit în publicistică în accepția lui peiorativă. Titlul cărții mele vrea să spună, pur și simplu, că impulsul creației nu este numai o predispoziție spontană, ci constituie totodată aspirația noastră către o prelungire în timp dincolo de existența strict materială. În felul acesta prin creație, consemnăm deci, o „rație" mai mare din timpul ce ni se cuvine biologic. În sensul acesta, e vorba de „cronofagie". Că timpul la rîndul lui „mănîncă" din noi este evident pentru toată lumea, și singura noastră formă de recuperare este poate actul creator, orice act creator, nu numai cel pur artistic, de asemenea prelungirea în copii, în urmași... O înfruntare perpetuă cu timpul, o luptă uneori amicală, alteori foarte dură.

— Cineva spunea despre cartea dumneavoastră că este printre cele mai bune volume de poezie ale anului trecut. Cum privește autorul o asemenea apreciere măgulitoare ?

— Personal fiind poate o structură mai... superstițioasă înregistrez cu deosebire, părerile negative exprimate la adresa mea, sînt mai prudentă și neîncrezătoare față de elogii. Firește, nu vreau să fiu ipocrită și să spun că anumite contestări vehemente sau de rea-credință îmi fac o deosebită plăcere. Dar ascuțișurile critice nu mă supără, îmi dau de gîndit și mă stimulează. Dacă spuneți că volumul a fost consemnat ca o carte importantă, nu pot decît să mă bucur și să sper că douăzeci și cinci de ani de activitate să nu fi fost o risipă zadarnică, o eroare sau o invenție greșită...

— În legătură cu poezia dumneavoastră critica a pus în circulație foarte multe etichete. Care din ele credeți că o definește cu adevărat ?

— Mi s-au aplicat într-adevăr foarte multe etichete dintre care unele au fost mai persistente. Le semnalam o dată pentru propriul meu amuzament și constatam că am fost numită pe rînd și uneori simultan cînd intelectualistă, cînd frenetic senzualistă, cînd didacticistă, cînd morbid decadentă, cînd prozaică și cînd calofilă, cînd poeta iubirii, cînd a abstracțiunilor, ba melodios lirică, ba uscat cerebrală, ba optimistă, ba tragică... În ceea ce mă privește mi-aș dori ca aproape toate aceste etichete să fie reale, aș dori ca poezia mea să fie într-adevăr de foarte multe feluri. Este poate un mare orgoliu, poate o mare greșeală, poate o mare naivitate. Critica cerceteză mai cu plăcere pe un artist cu o unică obsesie evidentă, cu un stil mai omogen. Speranța mea este ca, totuși „Cronofagie", în ciuda timbrurilor variate să propună un univers organic.

— Ați fost multă vreme deținătoarea unei rubrici de *Poștă a redacției*. Sînteți convinsă de utilitatea unei asemenea rubrici pentru cei cu veleități literare ?

— Poșta redacției nu poate ucide un mare talent printr-un răspuns greșit, nici aduce la lumină un mare talent printr-un răspuns exact... Cred însă că un om de talent poate fi stimulat, impulsionat printr-un răspuns clarvăzător. Cred de asemenea că orice om de mai mare sau mai mic talent poate afla, dacă vrea, un punct pe i-ul cuvîntul „personalitate", se poate descoperi pe sine, (presupunînd că este încă foarte tînăr), prin intermediul unui ochi mai format. Această rubrică poate avea o utilitate pedagogică fără ca de ea să depindă marile destine literare.

— Redactînd săptămînă de săptămînă Poșta redacției v-ați putut da seama și de existența unor metehne comune la corespondenții acestei rubrici ?

— Desigur, Poșta redacției constituie un sondaj concludent. Se constată cu precădere două tendințe : versificația în sine, redusă la o simplă activitate grafică, fără substanță, fără profunzime și originalitate iar pe de altă parte tendința spre obscurizare, încifrarea unei substanțe posibile, dar în același timp problematice, pentru că ajunge să răzbată din cauza lipsei de formă, de ordonare, de direcționare a materialului. Claritatea simplistă alternează astfel cu cețosul dubios, lipsit de aptitudini profesionale, unde se pot ascunde foarte bine impostorii. Cel puțin în categoria versificatorilor, ești obligat la un minimum de tehnică profesională ; acolo poți fi verificat măcar în ceea ce privește meșteșugul, deși meșteșugul singur nu face încă artă.

— Prin analogie constatarea dumneavoastră s-ar putea extinde și la activitatea poetică publică...

— Da, am mai spus o dată că nu oamenii care scriu prost sînt vinovați, pentru că e dreptul lor suprem de a face ce cred cu o bucată de hîrtie și un creion. Ar fi o cruzime să-i interzici cuiva să scrie, dacă el simte această nevoie ; dar, evident, trierea și criteriile trebuie să înceapă de la nivelul revistelor, chiar dacă acceptăm ideea că ele ar putea fi mai tolerante, în funcția lor de laborator intermediar către ceea ce ar trebui să însemne consacrarea obiectivă pe care o dă volumul. Am asistat se pare la un moment de mare generozitate a editurilor, ca să folosesc un termen agreabil, care a durat vreo doi-trei ani. Generozitatea însă se poate transforma în toleranță, se poate degrada pînă la neglijență, și chiar pînă la iresponsabilitate, pentru că dintr-o generozitate fără criterii, fără rigoare, fără exigență, se naște o confuzie nocivă pentru o literatură. Generozitatea fără criterii își are reversul, și atunci nu-și mai merita nobilul nume.

O amintire prețioasă : împreună cu Renata Tebaldi

SPECTACOLUL DE OPERĂ CONTEMPORANĂ ȘI ARTĂ INTERPRETATIVĂ ROMÂNEASCĂ

Părerile directorului general al Operei din Toulouse, Gabriel COURET

de Stan VLAD

Gabriel Couret este un nume cunoscut încă dinaintea celui de-al doilea război mondial. Din anul 1935, cînd a intrat la Opera comică din Paris, tenorul Gabriel Couret a creat 280 de roluri în cei peste 25 de ani de carieră artistică. Mai precis, pînă în 1951, cînd a devenit regizor. Anul acesta aniversează două decenii de muncă dăruită creării de spectacole de operă pe mari scene lirice: Paris, Toulouse, Bordeaux din Franța și din alte țări ale lumii.

În prezent, Gabriel Couret este director general și prim regizor la „Théâtre du Capitole", cum este denumită Opera de renume din Toulouse și prim regizor al teatrului Eliseo (Opera) din Madrid. Și pentru că la noi sînt bine cunoscute concursurile muzicale din Toulouse, unde reprezentanții artei lirice românești au cucerit numeroase premii, îmi face plăcere să subliniez că organizatorul, mai bine zis animatorul fervent al acestor concursuri este Gabriel Couret.

Fiind deci vorba de o personalitate atît de remarcabilă a artei muzicale franceze, am profitat de întîlnirea întîmplătoare ce am avut-o recent la Paris cu dl. Gabriel Couret și i-am solicitat un interviu pentru cititorii „Magazinului". Mai întîi l-am întrebat pe interlocutorul meu, ce loc ocupă Opera din Toulouse în ansamblul teatrelor lirice ale Franței.

— În „Reuniunea teatrelor lirice municipale din Franța" (asociație care cuprinde cele 12 mari teatre lirice franceze), Théâtre du Capitole ocupă primul loc.

— Dar pe plan european ?

— Avem deja recunoscută o reputație internațională. Ne asemănăm oarecum cu Opera din Parma. Precum știți, în Italia este mai important pentru prestigiul și cariera internațională a unui cîntăreț să interpreteze un rol la Opera din Parma decît la Scala din Milano. La fel și la noi : Opera din Toulouse este aceea care dă verdictul asupra talentului, asupra valorii unui artist liric.

— Așa stînd lucrurile, ne-ar interesa ce se joacă în prezent pe scena Operei din Toulouse ?

— Pe scurt iată ce înseamnă actuala stagiune ce are o durată de opt luni; prezentarea alternativă a 15 spectacole de operă, a 11 spectacole de operete clasice și moderne, a 11 gale de balet, a 8 concerte simfonice și în plus aproape în fiecare duminică a unor matinee școlare.

Am prezentat recent în premieră „Regina din Saba" o operă uitată a lui Gounod „Benvenuto Cellini" de Berlioz, „Lohengrin" de Wagner în limba germană. Dintre reluări: Herodiada, Vasul fantomă, Traviata, Carmen, Lucia di Lamermoor (în italiană) și alte mari creații ale artei muzicale universale.

Scontez că va fi un veritabil succes opera „Goya" de Tony Aubin, care va fi prezentată în premieră pe scena Operei din Toulouse în 1972.

— Creația de operă traversează oare o epocă nefavorabilă ?

— Mai mult. E vorba de o criză. Criza actuală de mari compozitori de operă se datorește poate lipsei unei politici naționale a teatrului liric și lipsei de preocupare pentru stimularea creației lirice. Cu părere de rău se poate constata că bugetul Ministerului Culturii reprezintă doar 0,39 la sută din bugetul național și asta pentru toate branșele artistice. Ce fel de ajutor poate deci aștepta un compozitor care vrea să sacrifice un an sau doi din viața sa pentru creația lirică ? Dacă arta dramatică are un oarecare ajutor din partea statului, teatrul liric (exceptînd teatrele naționale lirice din Paris) nu profită decît de un foarte slab ajutor de la stat, atît pe plan regional cît și național. Municipalitățile franceze preiau în sarcină exclusivă doar teatrele proprii.

— Cunoscîndu-vă competența, ne-ar interesa părerea dumneavoastră despre ceea ce se numește deseori în prezent modernizarea spectacolului de operă.

— Modernizarea spectacolului de operă trebuie gîndită numai în funcție de text și muzică, întrebuințînd procedee tehnice moderne în spiritul eticii actuale. Cîte eșecuri nu au avut loc sub pretext de întinerire, întrucît s-a voit să se actualizeze decorurile și costumele din unele mari spectacole, care la urma-urmei nu suportă să fie deplasate într-un context cotidian.

Cred că modernizarea trebuie să atingă în special prezentarea. Mai puține decoruri greoaie și complicate, folosite mai bine mijloacele tehnice — lumina, stereofonia și altele după necesități Este evident normal să dai o formă fantastică lui Faust de Boito dar nu poți face același lucru cu Werther de Massenet. Cît despre jocul artiștilor, aceștia din urmă trebuie îndrumați către o expresie interioară și spre mai multă naturalețe. Jocul actorilor trebuie bine studiat, însă trebuie să ținem seama de posibilitățile vocale ale fiecăruia; în fond asta este marea problemă a teatrului liric pe care nu trebuie niciodată s-o uităm, într-un cuvînt, un regizor trebuie să respecte poetul și muzicianul și să fie el însuși muzician și cîntăreț pentru a înțelege în profunzime toate problemele artiștilor lirici. În schimb, coregrafia se pretează mult mai bine la formele de expresie modernă. Dar asta-i altă problemă.

— Ca organizator al renumitelor concursuri de canto de la Toulouse, ați audiat numeroși cîntăreți din România. Ce părere v-ați format despre școala românească de canto ?

— La Toulouse ca și la alte concursuri internaționale de canto, unde am făcut parte din jurii, am ascultat foarte mulți cîntăreți, reprezentînd cele mai diferite școli și bineînțeles și români. În calitate de regizor am lucrat cu Viorica Cortez-Guguianu, Ludovic Spiess, Lucian Marinescu, Lucia Stănescu și alții. Am văzut apoi spectacolele Operei din București la Paris. Am spus toate acestea ca să vedeți că mi-am putut face o idee profundă despre școala românească de canto. Apreciez școala românească de canto și eficacitatea ei pentru că reprezentanții acestei școli stăpînesc știința cîntului, au o expresie vocală care-i ajută să se evidențieze foarte ușor.

— Ați pus în scenă spectacole de operă în numeroase țări. Ce părere ați avea despre o colaborare cu Opera din București pentru a realiza și la noi unele spectacole ?

— Chiar înainte de a fi la conducerea Operei din Toulouse, m-am gîndit și am reușit să realizeze legături mai strînse cu artiștii lirici din România. Iată de ce ar fi o mare bucurie pentru mine să creez spectacole de operă cu cîntăreți români și să aduc pe scena Operei române nu numai fructul experiențelor mele ci și încrederea și entuziasmul indispensabile oricărei creații artistice. Eu cunosc, ca turist, frumoasa Românie, care deși pare departe de noi ca distanță, îmi este foarte aproape cu sufletul și inima.

După un spectacol cu „Rigoletto", regizat de Gabriel Couret, în care rolul principal feminin l-a deținut Victoria de Los Angeles (în centrul fotografiei)

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 24 IANUARIE

PROGRAMUL I : 9.00 Matineu duminical pentru copii și școlari. 10.00 Viața satului 11.30 Ion Cristescu. 12,00 De strajă patriei. 12,30 Engelbert Humperdinck 15.00 Emisiune în limba maghiară. 16,30 Studioul „N". 18.00 Cîntare patriei. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 19.50 România '71. Județul Bihor. 20.20 Film artistic : „O femeie distinsă" 21.45 Spectacol de varietăți cu Julie Andrews. 22,15 Cronica Uniriî. 22,40 Telejurnal

PROGRAMUL II: 20.00 Lumea copiilor. 20,30 Stagiune lirică TV: „Boema" de Puccini. 21.30 Buletin de știri. 21,35 Carnet bucureștean 21,45 Actualități literare. 22.10 Reluarea serialului de simbătă seara.

LUNI 25 IANUARIE

18.00 Scena și ecranul. 18.30 Actualitatea în economie. 19,00 Alină-te dor, alină. 19,20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 19,50 Agenda politică. 20.00 Reflector. 20,15 Doamna Bovary (III) 21.00 Rămîneți pe recepție ! 21.15 Steaua fără nume. 22.10 Telejurnal.

MARȚI 26 IANUARIE

10.00—11.00 Teleșcoala. 18.00 Melodii vechi și noi. 18.30 Mîini fermecate — film documentar 18,45 Toate pînzele sus ! 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 România '71, Județul Bistrița-Năsăud. 20,30 Seară de teatru TV. 21,30 Concurs internațional de schi. 22.00 Pictorul R. Schweitzer — Cumpăna. 22.30 Julie Saget. 22.45 Telejurnal.

MIERCURI 27 IANUARIE

10.00—11.30 Emisiuni-lecții pentru lucrătorii din agricultură. 18.00 „Ex-Terra '71". 18.30 Cadran internațional. 19.10 Tragerea pronoexpres. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 România '71. Județul Botoșani. 20.30 Tele-cinemateca : Baricada mută. 22,20 Poșta TV. 22,35 Giuseppe Verdi. 22.55 Telejurnal.

JOI 28 IANUARIE

PROGRAMUL I: 10.00—11.30 Emisiuni-lecții pentru lucrătorii din agricultură. 18.00 Emisiune în limba maghiară 18.30 La volan. 18.50 Mult e dulce și frumoasă. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Impotriva întunericului verde. Film documentar (Partea I) 20,45 Ansamblul folcloric „Chindia" din Pitești. 21.15 Vidocq (VIII). 21.40 Serenada pentru cerb Film muzical. 22.25 Rămîneți pe recepție. 22.35 Telejurnal.

PROGRAMUL II: 20.00 Concert al orchestrei simfonice a Radioteleviziuni. 20.45 Univers XX. Operațiunea „Ergos" 21.20 Buletin de știri. 21.25 Istoria filmului.

VINERI 29 IANUARIE

10.00—11.30 Emisiuni-lecții pentru lucrătorii din agricultură. 17.00 Teleșcoală. 18.00 Căminul. 18.40 România '71. Județul Brașov. 19.10 Tragerea loto 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Film artistic : Escapada, cu Dany Carrel și Louis Jourdan. 21.20 Meridiane muzicale. 21.40 Impotriva întunericului verde (Partea a II-a). 22.25 Telejurnal.

SIMBĂTA 30 IANUARIE

PROGRAMUL I: 17.00 Emisiune în limba germană. 18.15 Bună seara, fete Bună seara, băieți! 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Tele-enciclopedia. 20.50 Tineri interpreți de romanțe. 21,10 Filme serial : Incoruptibilii. 22,00 Telejurnal. 22.10 Campionatele europene de patinaj viteză. 22.30 Revista operetei.

PROGRAMUL II : Itinerar folcloric. 20.30 Reflector. 20.45 Luceafărul. 21.00 Buletin de știri. 21.10 Seara melomanului. 22,00 Film serial: Aghiotantul excelenței sale.

NOI, DESPRE FILMELE NOASTRE

Regizorul Gheorghe Vitanidis despre „FACEREA LUMII"

— Ce temă abordează, ce urmărește și despre ce-și propune să ne vorbească filmul „Facerea lumii" (scenariu Eugen Barbu) ?

— Își propune să prezinte o serie de destine din anii cuprinzînd eliberarea, preluarea puterii, prefacerile ce au culminat cu instaurarea actualei orînduiri.

Clody Berthola, Irina Petrescu, Vera Proca și Liviu Ciulei într-o secvență din „Facerea lumii"

— Veți realiza un film frescă ?

— Deși tema propusă ar sugera un film cu mari desfășurări de mase, un fel de frescă, noi vom urmări confruntarea între două personaje centrale cunoscute și din carte : muncitorul tipograf Filipache (Colea Răutu). și fiica sa, Eva (Irina Petrescu).

— Rezultă că ar fi vorba de o dramă psihologică ; atunci care este locul istoriei în film ?

— Vom evoca evenimente de răscruce din istoria noastră apropiată, evenimente la care eroii participă diferențiat, unii ca factori activi, alții ca martori și cîțiva ca „victime" în sensul neînțelegerii sensului firesc al evenimentelor, care s-au plasat singuri în afara istoriei.

Evenimentele fundamentale vor fi evocate prin imagini foarte scurte, unele selecționate din materiale de arhivă, altele sugerate prin imagini statice sau coloană sonoră, constituind fundalul, pe care vor evolua personajele, înseși destinele lor fiind istorie trăită.

— Filmul rememorează, deci, stări și evenimente.

— Nu e o rememorare paralelă, ci o evocare cu interferențe a căilor prin care fiecare își propune realizarea propriilor idealuri.

— Acum cîteva referiri la realizarea tehnică...

— Va fi un film color, îmi pare rău însă că nu poate fi și pe ecran lat.

— Ar fi avut de cîștigat filmul dacă era pe ecran lat ?

— Da, pentru că îmi place să povestesc pe un ecran mai mare, să privesc lumea printr-o fereastră mai larg deschisă, fereastră prin care invit și spectatorii să privească. Experiența la „Răutăciosul adolescent" este pentru mine un argument că se poate realiza pe ecran lat o dramă între doi eroi. La „Facerea lumii" fundalul istoric ar fi avut monumentalitatea și măreția de necontestat a evenimentelor pe care mulți dintre noi le-am trăit.

— Am impresia că se lucrează într-un ritm deosebit.

— Un film de asemenea proporții ar fi trebuit terminat conform normelor elementare de producție către sfîrșitul lunii august. Noi (în loc de februarie) am început să filmăm în decembrie contopind două perioade — cea de pregătire și cea de filmare. Acest ritm reclamă un efort suplimentar întregii echipe, căci se efectuează simultan costume, decoruri, repetiții și filmări. Avem la ora actuală 40 de minute de film realizate. Ne mai rămîn doar 60 și nu ușoare.

— Vorbiți-mi despre echipă !

— Echipa, ca și studioul, trebuie să țină pasul ritmului alert pe care l-am impus. Cel dintîi examen dificil l-a trecut Florina Tomescu, care a izbutit să asigure la timp costumele pentru primele filmări, apoi Liviu Ciulei, în calitatea sa de autor al decorurilor, iar examenul cel mai greu îl trece Ovidiu Gologan, care este nevoit ca în aceeași zi să facă instalarea luminii, realizarea facturii fotografice și a filmării propriu-zise, prospecțiile și pregătirile pentru ziua următoare. Aceluiași ritm i se supun și ceilalți colaboratori devotați și entuziaști cum sînt : Radu Gurău, regizor secund, Dan Ionescu, inginer de sunet, Magda Kișe, montaj, Anastasia Vitanidis, machiaj, colectivul de producție în frunte cu directorul fimului Ion Chilom, apoi Valerică, excelentul meu maestru de lumini și toți cei-lalți. Am o echipă excelentă.

— Nu mi-ați vorbit încă despre actori. L-ați pomenit pe Liviu Ciulei în calitate de autor al decorurilor.

— El are, de fapt, o dublă contribuție, deținînd și unul din rolurile principale, Manicatide ; dublă participare are și ing. Dan Ionescu interpret al rolului Bazilescu, directorul tipografiei, după cum o dublă prezență va fi și Marga Barbu : Irma și Gaby. Apoi mă bucur că am prilejul să colaborez, după mulți ani, cu Clody Berthola. Un debut pe marele ecran înregistrează cunoscuta maestră de balet Vera Proca, contribuții substanțiale aducînd la realizarea tipologiei și Toma Caragiu, Matei Alexandru, Ilarion Ciobanu, Mihai Mereuță, Eugenia Bosînceanu, Sebastian Papaiani și mulți alți actori de valoare.

Regizorul Gheorghe Vitanidis și operatorul Ovidiu Gologan pregătind o scenă de filmare la „Facerea lumii"

— Ce cereți în primul rînd de la filmul dumneavoastră ?

— Noi sperăm să fie cel puțin un film sincer, să realizăm un film adevărat. Să nu se creadă însă că filmul dorește să epuizeze toate problemele fundamentale ale epocii surprinse. Despre valoarea lui, după vizionare. N-aș vrea să-mi dezamăgesc spectatorii.

Florica ICHIM

INTERVIU CU:

Egidio Constantini inițiatorul sculpturii în sticlă de Murano

Zilele acestea a avut loc la Atena vernisajul unei expoziții unice întruchipînd interpretarea sculpturală în sticlă de Murano — a operelor unor celebri artiști contemporani.

Este a 38-a expoziție internațională organizată de Egidio Constantini, creatorul și animatorul grupului „Fucina dei Angeli" (Flacăra îngerilor) cu care am stat de vorbă.

— Am dori să aflăm ideea care a premers lucrărilor dumneavoastră.

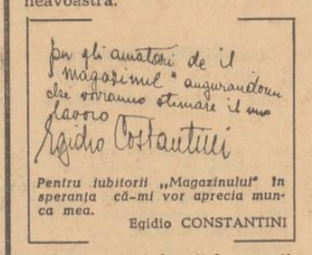

Pentru iubitorii „Magazinului" în speranța că-mi vor aprecia munca mea.

Egidio CONSTANTINI

— Am văzut în sticla venețiană, tranparența ei, în puterea de a culege lumina și de a vibra culoarea, *opera de artă*.

Priveam strălucirea sticlei și-mi imaginam lucrări de plastică modernă.

— Cum v-ați dedicat acestei îndeletniciri ?

— Prin 1949. Studiasem botanica, dar printr-o ciudățenie a vieții munceam într-o bancă, în funcția de casier. Într-o bună zi, am avut intuiția că pentru a realiza opere de artă plastică deosebite trebuie folosită delicata forță inefabilă a sticlei. Întîlnirea cu Oskar Kokoschka a fost decisivă. I-am vorbit despre frămîntările mele și el a receptat cu generozitate flacăra care mă mistuia. Mi-a dat „Bacantele" pentru a deveni sculptură în sticlă. Prima expoziție am deschis-o prin 1951—1952. Marii pictori contemporani m-au descoperit și au venit spre mine cu încredere. Împreună am discutat și mai apoi am putut realiza lucrările pe care astăzi le prezint publicului bucureștean. Sînt rodul a 22 de ani de muncă.

Dacă am realizat ceva nu este meritul meu. Totul se datorește minunatelor însușiri ale materiei folosite sticla, focului maestrului vitralier Rosin Loredano și echipei lui, concursului fiului meu, dragostei cu care am fost înconjurat de familie, stimulului ei și... opoziției vădite a acelor care nu voiau să vadă marea frumusețe și imensele posibilități ale sticlei.

— Aveți o galerie la Veneția ? Este un atelier ?

— Nu. Un mic muzeu întrunind tot ce am înfăptuit.

— Sînteți fericit ?

— Cel mai fericit muritor de pe Terra. Și cel mai liber. Nu am prejudecăți, nici opreliști. Cunosc fericirea muncii, amplificată printr-o armonioasă colaborare. Acum sînt fericit pe pămîntul României, în acest încîntător oraș, Bucureștiul, unde am învățat în scurt timp să cunosc să prețuiesc calitățile sufletului românesc. Cu prilejul celor 37 de expoziții în diferite țări am întîlnit oameni buni și receptivi, însă amabilitatea, gingășia, prietenia și spiritul de colaborare pe care le-am găsit la dv. sînt un buchet unic. Există în România ceva care s-ar putea defini prin graiul unei sensibile, generoase atitudini întru totul dezinteresate.

Sentimentul de prețuire a plasticii românești este ilustrat și prin realizarea sculpturilor în sticlă de Veneția a lucrărilor a doi pictori români : Eugen Ispir și Sever Frențiu.

Țin să mulțumesc invitației făcute de către autoritățile române, care mi-au dat astfel prilejul să cunosc un popor sănătos, harnic și dotat cu nemărginit entuziasm.

Viorica RĂILEANU

Clepsidră

Simțul istoriei

de Constantin VIȘAN

— Cunoști, îmi spunea mai zilele trecute prietenul meu Neagoe, predilecția țăranilor pentru datele istorice.

Da. Cunoșteam foarte îndeaproape interesul deosebit pe care îl arată țăranii pentru istorie. Ascultîndu-l pe prietenul meu m-am gîndit la discuțiile improvizate de eroii lui Marin Preda la fierăria lui Iocan. În fiecare sat există rude bune cu Ilie Moromete, adevărate compendii de istorie orală. Dacă intri în dialog cu un asemenea deținător de uluitoare cunoștințe, e foarte greu să ieși la capăt cu fața curată. Face el ce face și pe nebăgate de seamă te atrage într-o pasionantă cursă de verificare a cunoștințelor istorice. Răspunsurile la aceste examene ad-hoc sînt hotărîtoare. Dacă știi între ce ani s-au desfășurat războaiele daco-romane, cînd s-a suit pe tronul Moldovei Ștefan cel Mare și cîte bătălii a dat, cînd a căzut Constantinopolul, cine l-a trădat pe Tudor din Vladimiri, cînd s-a făcut Unirea Principatelor, cine l-a luat prizonier pe Osman Pașa, interesul pentru discuția cu tine crește. Primești un fel de acceptare a trecerii la etapa superioară a probelor. Obstacolele sînt derutante. Ești obligat să-ți spui părerea asupra celor mai controversate chestiuni. De multe ori un singur amănunt atîrnă foarte greu în balanța prețuirii. Suportasem de multe ori astfel de examene dificile. Întrebarea prietenului meu îmi reimprospăta cu deosebită claritate amintirea lor. Așteptam cu nerăbdare să-și justifice începutul convorbirii.

— Am fost pe acasă de Anul Nou, zice. Al bătrîn era în dîrdoră mare. Toată ziua pe la sediu. La C.A.P. Știi că e președinte ? A fost ales pentru a treia oară. Parcă a întinerit. Venea tîrziu acasă și mereu avea poftă de conversație. Mă ținea de vorbă pînă spre ziuă. Și curios, pentru prima dată de cînd ne întîlneam în astfel de ocazii m-a hărțuit mai puțin cu întrebările despre istorie. Îl interesau acum în mod deosebit chestiuni legate de irigații, de legumicultură, de contabilitate. „Tu ce zici mă întreba el, ce sistem de irigații s-o potrivi mai bine la noi ? Și văzînd că nu prea sînt documentat se decidea singur, alegînd sistemul cel mai simplu și cel mai ieftin.

— Știi ce mi-a spus la plecare, la gară ?

— Ce ?

— Vezi, poate faceți pe acolo pe la București o carte...

— Ce fel de carte ? l-am întrebat de la fereastra vagonului.

— Despre noi, mă.

Tata nu-și părăsise nicio clipă interesul pentru istorie, a încheiat prietenul meu. Ba mai mult. Făcea el însuși istorie, avea conștiința participării la un proces demn de trecut în cronici.

— Autorii istoriei nu scriu de obicei și cărți, am adăugat eu. Pentru asta e nevoie de coautori. Și, din păcate, aceștia nu au întotdeauna simțul istoriei.

Un spectacol pe săptămînă

NOCTURN

de Al. CORNESCU

Cu neiertată întîrziere, să-mi fie îngăduit să consemnez de astă dată miracolul ce se produce — săptămînal, pare-mi-se — în sala teatrului Țăndărică de pe Calea Victoriei. Căci ceea ce se prezintă sub titulatura anonimă și modestă de spectacol nocturn nu este de fapt un spectacol, ci se plasează dincolo de această noțiune. Spectacol bun, spectacol excelent... nici un calificativ nu se potrivește, pentru că, din primele clipe, omul din stal este cucerit de cei de pe scenă, spiritul său critic este anihilat de sinceritatea, grația, inteligența lor și le devine pe deplin partizan. Este, aș spune, imposibil să mai fii obiectiv, căci totul este construit cu o sensibilitate atît de firesc omenească, încît cel ce privește nu se poate să nu fie cuprins, antrenat în minunatul joc al gesturilor, al muzicii și al cuvintelor.

Mă întrebam dacă Miriam Răducanu este ceea ce se numește în mod curent o balerină, o dansatoare, o maestră de balet... Desigur, în înțelesul obișnuit al cuvîntului, da. Însă pasiunea cu care exprimă prin fiecare mișcare sentimente și idei (atît în aparițiile proprii, cît și în ale celorlalte trei dansatoare : Sonia Dumitrescu, Liliana Sandu, Raluca Ianegic), capacitatea de a trece de la dramatism intens la comedie subtilă — totul demonstrează că ne aflăm în fața unei personalități artistice de o rară complexitate, modernă în sensul cel mai adevărat și mai bun al cuvîntului, ale cărei viitoare realizări sînt așteptate cu cel mai îndreptățit interes.

Într-un fotoliu, la un colț al scenei, Virgil Ogășanu citește din cînd în cînd, din cartea lui Mircea Horia Simionescu. Citește alb, fără gesturi, apoi, cu o privire și un zîmbet discret, încheie și sala rîde și aplaudă cucerită de savoarea textului și modalitatea lecturii. A-ți permite să nu pui nici un accent, să citești mimînd indiferența, înseamnă ori că dispui de un text cu mari virtuți literare, ori că ești un mare actor. În cazul de față, se pare că este vorba și de una și de alta. Într-un tîrziu, Ogășanu își părăsește locul și devine mim și dansator. Surpriza e mare, la început, dar nu surpriza contează, căci Ogășanu nu-și permite amatorismul. Și, astfel, îl vedem ca un demn partener al lui Miriam Răducanu și al celorlalte trei admirabile eleve ale ei în două dansuri-pantomimă cu nuanțe satirice splendid creionate.

N-ar fi drept să se treacă cu vederea aparițiile muzicale ale contrabasistului Wolfgang Güttler, al cărui haz discret s-a încadrat de minune ansamblului și ale altor instrumentiști de talent.

Coordonarea acestui ansamblu mic și cu totul ieșit din comun a revenit regizorului George Teodorescu și nu pot decît elogia contribuția sa la succesul acestei, ci bijuteriii artistice.

• HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS

MEDICINA

CANCER: „CRIMA PERFECTĂ" A UNUI VIRUS

Un virus nu este oncogen decît dacă-și ucide celula gazdă. Dar un material genetic viral „nu mărturisește" neapărat tot ce știe și poate. Aproximativ 20 de echipe științifice se află însă astăzi pe pista, se pare, cea bună. Recent au fost date publicității patru descoperiri de o deosebită importanță. Pe plan clinic uman aceasta înseamnă: o metodă de identificare chimică a leucemiei umane și o perspectivă terapeutică mai interesantă decît multe altele.

ÎN 1911 PEYTON ROUS ADUCEA MĂRTURII ÎMPOTRIVA ASASINULUI PREZUMTIV: un virus ce provoca la găină un cancer transmisibil al țesutului conjunctiv. Cînd după 50 de ani i se decerna lui Rous premiul Nobel, explicația unei atari în-

HOWARD TEMIN

tîrzieri era: „dacă l l-am fi acordat mai înainte, s-ar fi spus că sîntem nebuni". Teoria virală suscitase polemici violente, era riscant să susții că printre cauzele cancerului uman ar fi și una virotică. Între timp experiențele demonstraseră că nenumărate cancere la animale sînt datorate unor virusuri. Se mai știa, în linii mari, cel puțin unul dintre mecanismele de „transformare" canceroasă. Lucrările prof. André Lwoff asupra lysogeniei sau parazitismului bacteriilor prin virusuri latente aruncа o lumină și asupra virusurilor cancerigene conținînd un acid nucleic analog celui care este, în întreaga lume vie, arhitectul celular: ADN-ul. Numai că, unele dintre aceste virusuri nu au decît un singur acid nucleic și anume ARN-ul, care, în mod obișnuit, execută în celule ordinele venite de la ADN. Această situație — o clară împărțire a atribuțiilor — a înlăturat, la prima vedere, orice posibilitate a ARN-ului de la comandă. Astăzi este pus sub acuzație. ARN-ul este cel care, pare că pătrunzînd în celulă, înarmat cu un veritabil arsenal, se transformă progresiv, „deghizîndu-se" în ADN, pentru a-și lansa apoi ordinele de distrugere.

ÎN ANCHETA DESCHISĂ CANCERULUI AU APĂRUT ASADAR, ELEMENTE NOI, IMPORTANTE. Patru descoperiri atrag atenția lumii științifice. Nu de mult, la Institutul Pasteur din Paris, a avut loc un colocviu internațional consacrat biologiei virusurilor cancerigene sau oncogene. Nu numai presa de specialitate ci și cea destinată marelui public lansează vestea. Informăm la rîndu-ne cititorii noștri, redînd cîteva din comentariile apărute în ziarul „Le Monde", sub semnătura prof. André Lwoff, laureat al premiului Nobel pentru medicină și director al Institutului de cercetări asupra cancerului și articolul semnat de M. Peju din revista „Science et Vie", ianuarie 1971.

ÎNCĂ ÎN URMĂ CU 6 ANI, un biolog de la Universitatea din Visconsin, dr. Howard Temin a propus o soluție. Invocînd un număr de observații a sugerat că ARN-ul viral era mai întîi transcris în AFN, apoi astfel integrat, sub formă de un „provirus" în ADN-ul celulei gazde.

DAVID BALTIMORE

Argumentele nu păreau convingătoare. Nu se cunoștea nici o enzimă capabilă să fabrice ADN-ul, pornind de la ARN. Temin, „detectiv" tenace își urmărește ideea.

ÎN MAI 1970, LA CONGRESUL MONDIAL DE CANCER DE LA HOUSTON, MAREA SENZAȚIE: Temin arată că descoperise ceea ce era de neimaginat: în virusul sarcomului lui Rous (RSV) era o enzimă capabilă să sintetizeze ADN-ul folosindu-se ca matrice ARN-ul viral. David Baltimore de la Institutul de tehnologie din Massachusetts, Boston anunța că l-a identificat la rîndul său, atît în RSV cît și în virusul leucemiei la șoareci. În același timp o echipă de la Institutul Universității din Columbia sub conducerea lui Sol Spiegelman anunță: fantastica enzimă este „văzută" în șapte diferite virusuri oncogene avînd doar ARN. Este imediat întrebat Francis Crick cel care

ROBERT GALLO

împreună cu James Watson erau „părinții" acelei faimoase elice duble: dogma centrală a biologiei moleculare nu cumva a fost violată? Nu, a răspuns el. Este vorba de un transfer de informație de la un pilymer la altul, adică între cele trei tipuri de molecule care se găsesc în celule: ADN, ARN și proteine.

PROF. A. LWOFF: „Spiegelman a arătat lucrările grupului său asupra leucemiei umane, și ale cărei perspective sînt de o mare importanță pentru viitor. Leucocitele sau globulele albe ale bolnavilor de leucemie cuprind polymerasa H, prezentă în membranele celulare. Aceasta se comportă experimental la fel ca aceea care a fost izolată în cazul unei leucemii a șoarecelui a cărui origine virală este recunoscută. Polymerasa a fost găsită în globulele albe ale tuturor leucemicilor cu excepția unui singur bolnav. Examenele ulterioare au arătat însă că aici nu era decît o eroare de diagnostic. În plus, polymerasa H dispare sau încetează de a fi detectată în timpul „vindecărilor", al remisiunilor și în timpul tratamentului prin agenții chimioterapici. Cum nu este nevoie de mai mult de 5 ml de singe pentru a doza o enzimă, s-ar putea trage concluzia că ne aflăm astăzi în posesia unei reacții care permite diagnosticul și totodată ne dă măsura eficacității unui tratament. Pe de altă parte, trebuie să spunem că activitatea polymerasei H este blocată specific de unele derivate ale unui antibiotic: rifampicina. Această descoperire nu înseamnă însă că acum sîntem în posesia unei terapeutici precise — a înțelege astfel este o eroare. Nu, astăzi, dar ea deschide perspective terapeutice de o excepțională importanță. În sfîrșit, și este caiptal, această polymerasă nu o aflăm la omul sănțos. Mai este o problemă. Descoperirea existenței polymerasei H. nu

SOL SPIEGELMAN

constituie o dovadă certă că boala este de origine virală. De altfel s-ar putea pune întrebarea de ce, dacă este o maladie virală, nu se pot evidenția particule infecțioase... Și aceasta este o discuție mai complexă. O altă problemă importantă și pe cale de a fi soluționată este aceea a transmisiei pe „verticală", adică de la părinți la progenitură a leucemiei de origine virală. Se știe, într-adevăr, încă de o bună bucată de vreme că leucemiile șoarecilor sînt transmise ereditar. Toți șoarecii, toate rasele de șoareci adăpostesc virusul leucemiei. Pînă acum însă nu se cunoaște mecanismul care asigură această transmisie. Temin este cel care încă din 1962 a emis ipoteza. Lucrările Institutului de cercetarea sănătății publice a orașului New York au adus dovada întemeindu-se pe concluziile oferite de alte echipe de cercetători din lume".

LUPTA NU ESTE DECÎT LA ÎNCEPUT, dar luptătorii sînt pe zi ce trece mai numeroși, scria M. Peju. Puțin cam împrăștiați în toată lumea, de aceea ar trebui substituită cooperația competiției. Așa cum observa Spiegelman: Miza este uriașă: aceea de a salva de la leucemie copiii bolnavi.

OCEANOGRAFIE

„DOSARUL PHYSALIE"

Fundul oceanului de pe malul... Mării Mediterane. Un record mondial neobișnuit. 520 de metri adîncime. La doi pași și, totuși, mai departe decît Luna...

Prin ferăstruica cu geam încasabil puteau fi văzuți doi oameni cu vestminte neobișnuite, de culoare roșie, asemănătoare cu costumele de scafandri. Ei stăteau întinși pe canapele și, liniștiți, citeau un ziar de după-amiază. Aparent, o scenă oarecare...

Dar, pentru cine era la curent cu „dosarul Physalie", comportarea normală a celor doi părea senzațională. Pentru că, deși se găseau la numai cîțiva pași de privitori, Patrice Chemin și Bernard Reuiller — cunoscuți acvanauți francezi — se aflau, în raport cu semenii lor, la o depărtare, în timp, mai mare decît cea existentă între Pămînt și Lună., Pentru a ajunge de pe Selenă înapoi pe Pămînt, un astronaut are nevoie de peste 72 de ore. Pe cînd Bernard și Patrice, care se află într-o barisferă, la Marsilia, aveau de așteptat nu mai puțin de 168 ore înainte de a reveni de cealaltă parte a hubloului prin care erau priviți. În încăperea specială cu pereți de oțel care îi găzduia fusese reprodusă presiunea atmosferică

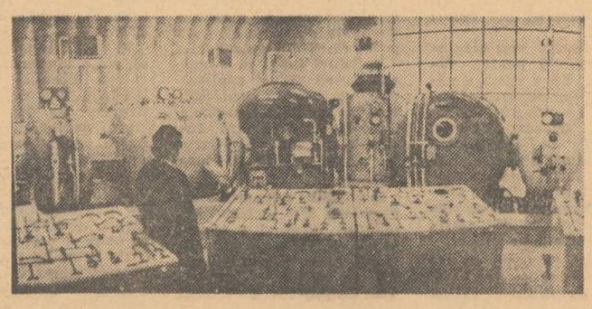

Un grup de batisfere de la Centrul de cercetări din Marsilia

existentă în adîncurile submarine, Chemin și Reuiller fiind primii oameni care au trăit sub o presiune atmosferică de 53 de bari (sau 53 de atmosfere), echivalentă cu cea a unei profunzimi oceanice de 520 de metri! S-a stabilit, în acest fel, și un nou record mondial de plonjări fictive, fiind întrecută performanța de 457 metri, obținută în aprilie 1970 de acvanauți britanici.

Record de plonjări fictive... Cu toată terminologia sportivă, noțiunea — introdusă abia de cîțiva ani în actualitatea științifică — se referă la un șir de experiențe interesante efectuate de savanți din diferite țări ale lumii. Scopul experiențelor? În cîteva cuvinte, ar putea fi rezumat astfel. Pentru a izbuti să pătrundă în adîncurile mării, omul are nevoie de niște amestecuri respiratorii speciale. Dar, la marile profunzimi, există riscul ca aceste amestecuri să aibă efecte toxice și să dăuneze, chiar foarte grav, organismului uman. Plonjările fictive permit efectuarea unor experiențe tocmai în acest sens. Barisferele din Marsilia conțin două încăperi — una uscată și alta complet umplută cu apă — în care presiunea atmosferică poate fi reglată după voie. Un plonjon fictiv corespunde astfel unei coboriri autentice la diferite adîncimi oceanice, barisfera oferind însă avantajul că oamenii de știință pot controla îndeaproape și conduce diferite studii asupra modului în care reacționează organismul omului. Acvanauții sînt supuși unor eforturi comparabile, disciplina este la fel de riguroasă și primejdiile la care este supus organismul nu sînt deloc de neglijat.

„Dosarul Physalie" cuprinde plonjoanele fictive organizate de Compania maritimă de expertiză din Marsilia, începute în anul 1968 și desăvîrșite cu recordul mondial de profunzime atins la mijlocul lunii noiembrie 1970. (Physalie este numele unor animale marine care trăiesc în colonii și care, pentru a se apăra, secretă un venin periculos pentru vrăjmași; cercetările efectuate asupra elementelor toxice conținute de veninul physaliilor au dus la descoperirea anaphylaxiei, a reacției hipersensibilității, care este studiată și în cadrul plonjoanelor fictive).

O imagine sugestivă a dificultăților pe care le ridică o asemenea experiență oferă diagrama recordului doborît de Chemin și Reuiller. Ei au intrat în chesonul hiperbar la 16 noiembrie, ora 15. Imediat, presiunea a început să fie urcată, treptat, pe măsură ce erau verificate aparatele de control care indicau modul în care reacționează diferitele zone ale organismului. Cînd s-a ajuns la o presiune corespunzătoare profunzimii de 360 metri, grupul de oameni de știință care conducea experiența a urmărit cu încordare traseul encefalografic. Nici o reacție deosebită! Deci, un prim succes. În iunie 1969, la o altă experiență Physalie, indicațiile encefalografice arătau modificări considerabile, care au afectat plonjonul. La presiunea adîncimii de 365 metri, din nou emoții. La ultima experiență acvanauții prezentaseră tulburări importante. Acum, nimic, totul a decurs normal. În ziua de 19 noiembrie 1970, ora 17,23, a fost atinsă adîncimea de 520 metri. Un nou record! Din cheson, Chemin și Reuiller anunțau că, deși se simt puțin îngreunați, sînt gata să continue „coborîrea". Dar savanții au hotărît să oprească „descensiunea" și, după cîteva minute, au ordonat începerea decompresiunii, partea extrem de dificilă a plonjonului. Operația de decompresiune s-a terminat abia după șapte zile, la 26 noiembrie, ora 12,20, cînd, nesiguri pe picioare și slăbiți, cei doi acvanauți au ieșit din camera de oțel, pentru a fi supuși unor noi experiențe medicale prevăzute la sfîrșitul expediției.

Evident, pe termen lung, „dosarul Physalie" se încadrează în eforturile ce se fac pentru a permite omului să pătrundă, să lucreze și să cucerească adîncurile oceanului planetar, care acoperă două treimi din suprafața Pămîntului, cuprinzînd rezerve incomensurabile de materii prime. (Unii îl numesc chiar cel de al șaptelea continent).

Delia UDREA

PREMIUL GALIEN AL CERCETĂRII FARMACEUTICE PE ANUL 1970...

...a fost obținut de Rifampicină, un antibiotic a cărui acțiune din punct de vedere chimic este cu totul diferită de toate celelalte antibiotice de pînă acum. A fost izolat în 1959 de un cercetător italian. În 1964, Maggi, un alt cercetător italian a obținut un derivat deosebit de activ asupra multiplelor bacterii, mai ales asupra bacilului Koch. Dar cancerologii, virologii și mycologii sînt tot atît de interesați. Sînt în curs primele încercări de tratament ale leprei. Pe de altă parte în Statele Unite Rifampicina este studiată în lupta împotriva malariei, iar în Italia împotriva trachomului. Se pare că s-a descoperit aici un agent antiviral selectiv, ce poate să oprească multiplicația virală fără să lezeze celulele sănătoase. La un recent congres asupra virusurilor cancerigene de la Paris, s-a arătat că activitatea unei enzyme — polimerasa H, necesară ciclului de multiplicare a unor virusuri cancerigene și prezentă la leucemici era blocată specific de unii derivați ai Rifampicinii. Aceasta deschide noi perspective terapeutice de un excepțional interes în cancerologie, scrie ziarul Le Monde.

INJECȚII ANTICARIE

Stomatologii californieni au descoperit un nou și inedit procedeu împotriva cariilor dentare. Acesta constă în injectarea de fluor în gingia copiilor înaintea apariției dinților permanenți, adică la o vîrstă de cinci pînă la treisprezece ani. Inventatorul metodei ne asigură că injecțiile sînt nedureroase și mult mai eficiente decît aplicarea tardivă a fluorului, recomandată actualmente.

Trenuri ultra-rapide

Între Tokyo și Osaka trenul aleargă cu o viteză de 210 km/oră. Japonezii vor să instaleze pe această linie un tren electric, capabil să parcurgă distanța de 510 km într-o oră! Linia se prevede a fi pusă în exploatare din 1975.

MICROBIOLOGIE

CHEILE MEMORIEI

Unde este sediul memoriei? Cum am putea să învățăm repede și să ținem minte tot ce am citit? Dacă prima întrebare ne zgîndăre curiozitatea, cea de a doua ne obsedează pur și simplu și aceasta de la primii ani de școală și pînă la ultimii ani ai vieții. Oamenii de știință nu sînt deloc indiferenți. Trei cercetători își exprimă opinia, bazată pe o sumă de observații.

Se știe că toate organele corpului uman sînt „interesate" mai direct sau mai puțin direct de sinteza proteinelor, acele „cărămizi" ale edificiului vieții. De exemplu, proteinele folosesc la construirea de noi celule, înlocuind celulele uzate, arătînd astfel tendința pe care o au organele de a se păstra. Pentru creier problema se pune diferit, pentru că, spre deosebire de toate celelalte organe, celulele sale, o dată distruse dintr-un motiv sau altul, nu se regenerează. Cu toate acestea, în acest organ, proteinele continuă mereu să fie sintetizate. Trebuie să existe un motiv pentru aceasta. Trei biologi — dr. S. Roberts, C. Zomzely-Neurath și S.C. Bondy — s-au întrebat: în ce scop erau folosite proteinele în creier și „tratamentul" informației de către sistemul nervos? Sistemul nervos cratează informațiile pe care le primește și aceste informații codate, o dată descifrate folosesc la construirea proteinelor. Astfel cînd există o impulsiune nervoasă, se observă o alterare a distribuției ionice de-a lungul nervului. Această alterare antrenează o bruscă accelerație a sintezei proteinelor. Această sinteză a proteinelor încetează tot atît de brusc pe cît a fost accelerată după trecerea influxului nervos.

Rolul acizilor aminați, elementele care constituie proteinele în dezvoltarea activităților mintale este cunoscut de mai mulți ani. Excesul sau micșorarea doar a unuia dintre acizii aminați, datorate, după imprejurări, unui defect genetic, sau a unor tulburări de metabolism pot provoca arierări mintale, alterînd procesul sintezei proteinelor în timpul perioadei de dezvoltare a creierului.

După ipoteza dr. Roberts și a echipei sale, cu toate că alterările în ARN-ul mesager pot avea importanță lor în ce privește memoria schimbînd secvența informațiilor care sînt înscrise în ea, alterări în descifrarea acestei secvențe ar fi de o aceeași importanță pentru sinteza proteinelor. Aceste proteine ale creierului păstrează informațiile codate care constituie memoria. Ele pot de asemenea să joace rolul de macaz atunci cînd o impulsie nervoasă ajunge la o synapsă, oferindu-i posibilitatea să aleagă mai multe drumuri. Organizarea proteinelor la această joncțiune poate determina drumul ce trebuie urmat prin impulsia nervoasă, și prin aceasta să determine o modificare a comportamentului.

BIOLOGIE

O DESCOPERIRE REMARCABILĂ — IDENTIFICAREA CELULELOR CU CROMOZOMI Y

Recent a fost introdus în arsenalul de investigație al Institutului de Endocrinologie din București, o nouă metodă de recunoaștere a celulelor cu cromozomi Y

Spre sfîrșitul secolului trecut anatomistul berlinez Waldayer a observat în celule existența unor filamente destul de ciudate pe care le-a numit cromozomi. El făcea fără să bănuiască o singură clipă una din cele mai mari descoperiri ale biologiei.

De atunci cunoștințele noastre asupra cromozomilor s-au amplificat treptat și din 1956 se știe că, în afară de cîteva excepții care aparțin patologiei, toți indivizii lumii noastre, indiferent dacă sînt albi, galbeni sau negri, au același număr de cromozomi: 46. Dintre aceștia 2 cromozomi numiți X și Y intervin în procesul de diferențiere sexuală. Femeile au 2 cromozomi X (deci 46 XX) iar bărbații au un cromozom X și unul Y (deci 46 XY).

Dar nu toate celulele organismului au 46 de cromozomi; există și o excepție, celulele germinale mature care au numai 23 de cromozomi.

Celulele germinale feminine au toate cîte un cromozom X, cele masculine sînt însă diferite — jumătate cu X și jumătate cu Y. Un embrion se va orienta spre un sex sau altul în funcție de cele două celule germinale; din unirea unei celule germinale feminine cu una masculină X, se va naște o fată, iar din unirea cu una Y, se va naște un băiat.

Dar cum în natură nimic nu este perfect și în cursul diviziunilor care duc la formarea celulelor germinale apar accidente. Consecințele acestor accidente sînt celulele germinale mature cu un număr anormal de cromozomi. Deseori este vorba de cromozomii de sex. Embrionul va avea atunci fie un singur X, fie mai mulți cromozomi de sex. Și astfel vor rezulta copii cromozomial anormali cu tulburări mai mult sau mai puțin importante. Descoperirea timpurie a acestor cazuri permite medicinii să corecteze — atît cît este deocamdată posibil — tulburările clinice.

Istoria acestor eforturi a început în urmă cu 20 de ani cînd doi cercetători canadieni au descoperit o metodă extrem de simplă și de eficace de a recunoaște numărul și — ceva mai dificil — variațiile de volum ale cromozomului X. Ea a devenit o metodă larg utilizată care a demonstrat dincolo de orice îndoială că există relativ numeroși bărbați care au un X în plus și relativ rare femei care au un singur X sau trei X. Această metodă lăsa însă nerezolvată o problemă foarte importantă, aceea a prezenței sau absenței cromozomului Y.

Ulterior a devenit posibil studiul direct al cromozomilor, dar metoda este destul de dificilă și nu poate fi utilizată decît în cazuri bine justificate.

Genetica avea nevoie de o metodă ușoară care să-i permită identificarea cromozomului Y. Și iată că foarte recent s-a descoperit o tehnică care permite cu destulă ușurință recunoașterea acestui cromozom, deci a celulelor cu structură cromozomială masculină. Un grup de cercetători englezi au observat că dacă celulele organismului uman sînt colorate cu o anumită substanță și apoi sînt studiate cu lumină fluorescentă, în unele dintre ele apare un mic corpuscul luminos. Acest corpuscul este cromozomul Y, devenit fluorescent printr-un mecanism necunoscut încă. Important este că putem diferenția astfel celulele feminine de cele masculine. Nu de puține ori genetica are în fața femei cu Y și rareori bărbați cu XX. Acum putem diagnostica ușor și aceste anomalii.

Deci cu ajutorul a două metode foarte simple: cea descoperită în urmă cu 20 de ani și cea recentă putem determina cu ușurință natura și numărul cromozomilor de sex. Apoi cu cele două metode vom aprecia mai exact frecvența bărbaților cu 2 cromozomiY. După datele cunoscute pînă acum se pare că la aproximativ 600—700 băieți unul este un „dublu mascul". Această incidență a fost stabilită însă doar în cîteva colțuri din lume și trebuie să vedem în ce măsură poate fi generalizată sau nu. Este o problemă urgentă deoarece se pare că există o relație între prezența unui Y suplimentar și comportamentul social.

Dar un beneficiu poate mult mai important este faptul, că această metodă permite identificarea celulelor germinale masculine X și Y. Este prima demonstrare concretă că există două tipuri de celule germinale masculine Ea ne apropie, teoretic cel puțin, de momentul în care le vom putea separa și dirija astfel sexul viitorului copil.

Dr. Petrica MUȘEȚEANU

IMUNOLOGIE

NEVĂZUT, NECUNOSCUT?

Nu se știa ce rol are, ce intenții. A fost izolată. Rezultatul cercetărilor: un nou produs românesc îmbogățește arsenalul terapeutic.

În sîngele bolnavilor afectați de maladii însoțite de distrugeri ale țesuturilor, apare o substanță proteică cu rol nedefinit în procesul de apărare al organismului. Ea poate fi considerată mai degrabă ca un deșeu, un produs de denaturare a proteinelor normale ale organismului. Această nouă proteină serică însoțește evoluția diferitelor maladii, cum ar fi reumatismul, bolile infecțioase, neoplaziile, bolile cardiovasculare și chiar în unele boli profesionale ca și în graviditate sau bătrînețe. Ea apare odată cu declararea bolii și dispare la instaurarea stării de vindecare clinică.

Studiile chimice au dus la izolarea și cristalizarea noii proteine serice și au încadrat-o, pe criterii electroforutice, în clasa globulinelor.

Faptul că această substanță reacționează specific dar cu totul întîmplător, fără nici o relație cauză-efect cu polizaharidul C izolat din microorganismul pneumococ, a făcut ca ea să fie numită „proteina C reactivă".

Metoda de determinare a ei se bazează pe o tehnică imunologică în care proteina apărută în serul bolnavilor intervine ca antigen.

De curînd, un colectiv de cercetători din Institutul Dr. I. Cantacuzino colaborînd cu un grup de medici clinicieni, au izolat proteina C reactivă din lichid de ascită uman cu care, după o purificare prealabilă, au obținut un ser de iepure antiproteic. Cu acest ser s-au făcut determinări pe un lot mare de bolnavi, dovedindu-se calitățile noului produs.

În acest fel s-au creat premisele îmbogățirii arsenalului terapeutic cu încă un produs românesc.

Stavri DINU
Institutul Dr. I. Cantacuzino

Antarctica se pregătește pentru campania de vară

Iarna se încheie pe albul continent sudic. Un detaliu hibernal? Recordul de viteză a vîntului, deținut pînă acum: 263 km/oră a fost bătut de rafalele din septembrie 1970: 295 km/oră. Informații de lucru? Programul internațional antarctic — Franța, U.R.S.S. S.U.A. și Australia — va fi studiat la o scară mai vastă. U.R.S.S. și Franța vor face măsurători geodezice în timpul unui raid de 1000 de km, de la Terre Adelie spre sud-vest în direcția bazei sovietice de la Vostok. Peste 200 de persoane se vor instala în cele patru baze pentru campania de vară 1970-71. Începînd din 1971 cercetătorii sovietici vor lansa se pare, în fiecare săptămînă (miercurea) mici rachete și acestea pe parcursul a 2-3 veri australe. Cam vreo cincizeci pe sezon. Se vor face măsurători privind diferitele repercusiuni ale activității solare, privind variațiile lente și pulsațiile rapide ale cîmpului magnetic etc. Patru biologi francezi vor întreprinde studii asupra mamiferelor și păsărilor. Se vor relua cercetările asupra peștilor chaenichthys-rhinoceratus, singurele vertebrate care au sîngele alb, lipsit de hemoglobină. De asemenea se vor continua studiile — în acest al patrulea an consecutiv al campaniei oceanografice — asupra ridicărilor bathimetrice și asupra formațiilor sedimentare ce „pavează" fundurile oceanice din jurul insulelor Kerguelen.

Am văzut...

Ne-a plăcut...

Vă sugerăm

Probabil că ați observat, la fel ca și noi, abundența de mătăsuri naturale și vegetale din magazine. Nu ne putem plînge de data aceasta de sărăcia modelelor. Cu unele excepții, ne putem declara mulțumiți și cu paleta de culori care ne este oferită. Vaporoasele mătăsuri sînt mai diverse chiar decît în sezonul lor cel mai potrivit : vara ! Să nu uităm însă, că mătăsurile chiar și unele imprimate se pot purta și iarna, în ocazii deosebite : teatru, operă, concert, restaurant, vizită...

Ne permiteți să vă sugerăm, în consecință cîteva mici și practice idei pentru reactualizarea și reînnoirea garderobei dv. Dacă facem acest lucru chiar din luna ianuarie, nu vom avea decît de cîștigat, în special timp.

Aveți desigur rochii din mătase naturală sau vegetală a căror scurtime nu se mai împacă în nici un chip cu moda maxi sau midi. Puteți alege una din ele. Iată două soluții pe care le credem potrivite pentru a reactualiza vechile rochii. Puteți face bluze pe care le veți purta la fuste midi. Puteți combina rochiile respective cu mătăsuri de aceeași calitate. Dacă rochiile sînt imprimate, veți cumpăra puțină mătase uni, neapărat într-una din culorile imprimeului. Combinațiile, le veți hotărî în așa fel încît să asigure în primul rînd lungimea de care aveți nevoie. Deci, intercalați benzi, fie la platcă, fie la talie, fie la tivul fustei.

Dacă rochiile sînt uni, le puteți de asemenea combina, cu materiale uni sau imprimate. Puteți realiza din ele și o fustă și un mic bolero, sau o fustă și o eșarfă bogată, purtate cu o bluză într-o nuanță din aceeași culoare, mai deschisă sau mai închisă decît culoarea de bază.

În sfîrșit, dacă vreți să vă asigurați de pe acum mătăsuri noi pentru rochii sau bluze, aveți grijă de alegerea culorilor și a imprimeurilor. Culorile moderne sînt vii, uneori frapante, pentru a da o notă de prospețime, de tinerețe modei midi și maxi, pe care majoritatea femeilor o socotesc modă ce îmbătrînește. Imprimeurile sînt de preferință mai mici. Iar mînecile sînt lungi și bogate. Chiar și pentru vară. E un dezavantaj pentru cele care suferă din pricina temperaturii ridicate. Este însă un dublu avantaj pentru toate femeile. În primul rînd, fiindcă o rochie astfel confecționată este nu numai o rochie de vară, dar și una pentru o ocazie deosebit, după amiază sau seara, în orice anotimp ; în al doilea rînd, din pricină că stilul actual îi asigură o eleganță demnă de prețuirea oricărei femei. Dacă puneți în balanță avantaje și dezavantaje... ni se par convingătoare, primele. Vă lăsăm să decideți. Și vă promitem publicarea unor modele adecvate.

• Tricotaje pentru tinerele fete

Se poartă foarte mult tricotajele. Sugerăm cîteva idei celor care croșetează sau lucrează cu andrele, mai ales că în magazine găsiți lînă și melană în culori variate.

1. O ținută vestimentară tinerească pentru dimineață. La o fustă a cărei lungime depășește genunchiul — un pulover pe git de aceeași culoare croșetat în dungi din multe culori asortate. Bonetă la fel, avînd ca motiv decorativ o floare croșetată. Ținuta se completează cu o geantă mare, sport, purtată pe umăr.

2. Bluză tricotată cu decolteu rotund pe lîngă gît, mineci despicate și închise cu nasturi mici. Aceiași nasturi pot fi prinși în față. Se poartă la fuste uni sau în carouri. Bluza poate fi tăiată și dintr-un pulover vechi avînd tivul terminat printr-o bentiță croșetată de altă culoare.

3. La o rochie din stofă închisă cu două rînduri de nasturi se pot tricota gulere întoarse și manșete de toate culorile, care se prind de rochie cu capse.

4. Șaluri lungi în dungi, combinînd culori contrast (alb, roșu, bleumarin) sau ton în ton (diferite tonuri de ocru cu ocru mai închis și maron). Franjurile au formă de ciucure lung.

5. Rochie tricotată cu garnituri din motive românești formînd o bandă la tiv, la mijlocul minecii, și gît. Atenție la combinația de culori și motive. Este preferat ca fondul rochiei să fie închis.

6. La un sarafan de culoare închisă purtat fără sau cu pantalon, un pulover pe git în dungi inguste de toate culorile.

Puloverul poate fi închis cu nasturi asimetrici.

8. Tot din lînă, o vestă lungă, colorată viu cu bordură de jur-împrejur care se poartă peste pantalon și pulover de aceeași culoare.

9. Vestă lungă, croșetată, roșie sau neagră cu de colteu ascuțit, avînd o bordură lată de jur-împrejur. Se lucrează cu patru ochiuri pe față și patru pe dos pentru a da dungi în relief.

10. Beretă croșetată, terminată cu o bandă lată. Poate fi în dungi colorate. Același model poate avea și cozoroc.

11. Pelerina tricotată cu croșeta numărul 5 sau 6 din lînă groasă, închisă cu brandeburguri. Se poartă cu gluga ei sau cu o șepcuță cu cozoroc, tot tricotată.

Text și desene
Doina LEVINȚA

UTIL ȘI PRACTIC

• Ușa de la intrare

Apartamentul dumeavoastră începe de la ușa de intrare. O ușă cît mai atrăgătoare echivalează cu primul act de politețe față de cei ce vin să vă viziteze. Inutil să mai adăugăm că aranjînd-o cu grijă, vă personalizați intrarea deosebind-o, în limitele decente, de ușile celorlalte apartamente. Este cazul, evident, de apartamentele din blocuri.

În primul rînd, atît pentru a-l face vizibil cît și pentru a-i da un deloc neglijabil rost decorativ, numărul apartamentului poate fi făcut din tablă emailată de dimensiuni mai mari și de culoare puternic contrastantă cu fondul ușii. Decupat astfel și scoțîndu-l puțin în relief el va atrage imediat atenția asupra ușii dv., celor ce o caută. De asemenea, pentru cazurile cînd lumina pe scară este defectă, dar și pentru cazul cînd nu este, un bec de mică putere, plasat aproape de plafon, deci greu accesibil celor ce ar fi tentați să-l deșurubeze și care va lumina numărul apartamentului printr-un mic filtru conic, va atrage atenția asupra intrării.

Protejați partea de jos a ușii, de întîmplătoare lovituri cu picioarele sau cu obiecte grele cu un șraif lat din tablă emailată de aceeași culoare cu cifra. De asemenea, folosiți existența cifrei din tablă pentru a face să treacă cît mai neobservat ocheanul ușii.

Un gest de mare politețe față de musafirii dv. l-ar constitui așezarea unei oglinzi la intrare deasupra și sub sonerie, pentru a le da posibilitatea (și dv. ca musafir știți foarte bine cît de necesar este acest lucru) să-și verifice ținuta și coafura înainte de a vă suna la ușă. Pentru a completa decorul, dacă puteți pune jos în fața oglinzii un vas cît de mic cu cîteva crengi uscate decorative fără a fi nevoiți să-l înlocuiți zilnic, faceți-o căci va fi de efect. În sfîrșit, mascați soneria cu o bucată de placaj vopsit din care nu va apărea decît butonul, urmînd ca pe aceasta să vă puneți cartea de vizită sau plăcuța metalică cu numele dv., lăsînd însă loc suficient pentru a prinde în placaj eventualele bilețele pe care, atunci cînd sînteți nevoit să plecați urgent de acasă, le lăsați celor a căror vizită este iminentă.

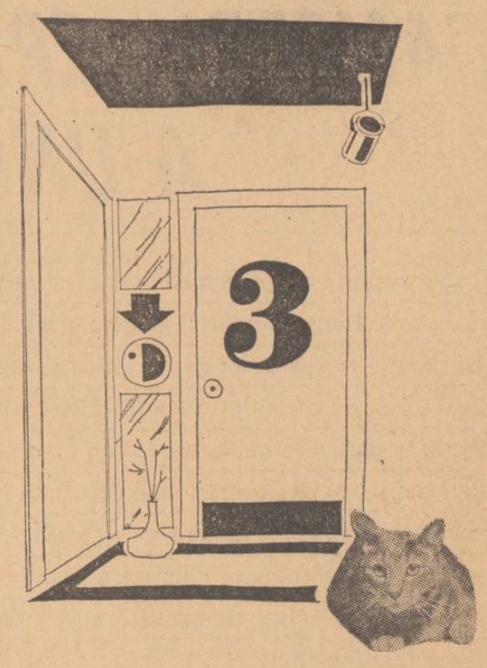

Toate acestea, ca și multe altele dependente direct de fantezia dv., sînt, așa cum spuneam, gesturi de politețe față de invitați, dar poate în primul rînd, ca de altfel decorarea întregii locuințe, sînt gesturi de politețe față de dv. înșivă.

Arh. M. KROCHMALNIC

CINE PE CINE (NU) STIMEAZĂ?

La ancheta noastră „Tineri și... tinerețe" au aderat, — pe calea scrisului — numeroși cititori ai revistei „Magazin". Spicuim astăzi din aceste scrisori.

Pare că este cale de un an, în urmă, dar, de fapt, nu a trecut prea mult timp : către sfîrșitul lui '70, „Magazinul" cu nr. 686 dezvăluia cititorilor săi, dezbaterea unui grup de studenți timișoreni despre stima, pe care fetele o pretind colegilor sau prietenilor lor. Provocînd și apoi consemnînd susnumita discuție, reporterul îi invita, la sfîrșit, pe cititori să-și exprime opiniile — pro sau contra — față de punctul de vedere al tinerilor interlocutori. Invitația nu s-a dovedit inutilă ; pe adresa revistei au sosit numeroase scrisori din cele mai felurite colțuri ale țării.

„Citind rîndurile dv. mi-am găsit în participanții la „masa rotundă" niște prieteni imaginari, cu care am mai parcurs o filă din jurnalul vieții mele. Îi dau dreptate Iulianei cînd spune că „e greu să fii fată...". Cititoarea noastră — **ANGELA MUNTEANU** din Roman — are, din cîte am înțeles, cam aceeași vîrstă cu studenta Iuliana Iohasz, adică 19 ani. Dintre „confidențele" sale așternute îngrijit pe hîrtie îzbucnesc întrebări și neliniști, lesne de înțeles. Angela ne scrie răspicat că : **„fetele sînt de vină".** Acelea care vrînd să fie neapărat, aidoma cu B.B. nu știu să semene cu ele însele. Astfel că pervertesc sensurile reale ale unor noțiuni cum sînt : prietenia, dragostea, feminitatea, personalitatea femeii. Scrisoarea din Roman seamănă cu un rechizitoriu sever pentru toate fetele care nesocotind să se respecte singure nu au dreptul să pretindă respect.

Acestea alcătuiesc majoritatea ? Și tu, Angela te temi să nu fii confundată cu ele ? Draga mea, în privința ponderii cred că te înșeli, ori exagerezi fără voie, din cauza cine știe cărei necuviințe pe care ai îndurat-o pe nedrept. Cît privește confuzia, singură scrii că nu ți-e teamă pentru fete asemenea Iulianei sau Monicăi — **„ele se vor distinge"** dintre celelalte. Așa că înarmată fiind cu convingeri sănătoase, nici măcar în Roman **„unde viața e îngrozitoare"** (n.n pentru climatul în care trăiesc fetele) nu riști să fii luată alta decît ești în realitate. Sigur !

O sinceră tristețe se degajă din cele șapte pagini ale scrisorii semnate de **ION BOȚION,** tehnician metalurg la Oțelăria electrică a Combinatului siderurgic din Hunedoara. Lectura opiniilor studentului Liviu Teghiu, se pare că i-a declanșat retrăirea unei drame sufletești — născută din acumulări de impresii neplăcute : **„...Ca și Liviu i-am invidiat și eu, uneori pe acei monștri, care au totuși succes la fete...".** Tînărul nostru cititor hunedorean este, însă, departe de a face vreo concesie unei anumite viziuni despre comportament. Deși remarcă, nu fără amărăciune, că dacă te porți civilizat nu ești „haios" (deci nu faci doi bani) și dacă nu te îmbraci în toate culorile spectrului solar ești exclus de la... măgulitorul atribut de „gagiu brava" I. B. rămîne credincios punctului său de vedere. Evidența intoleranței lui revoltate este ilustrată, printre altele, de o întîmplare narată amănunțit : Odată o fată l-a servit cu țigări și fiindcă l-a spus că el nu fumează s-a ales cu eticheta de „ratat". Oțelarul nostru ne scrie în încheierea acestui episod : **„Eu cred că unei fete îi stă tot atît de bine aruncînd chiștocuri pe stradă, cum i-ar sta unui bărbat care-și dă cu ruj pe buze".** Depășind necazul său pur subiectiv de nefumător și de (ne) gagiu, Ion Boțion, își exprimă convingerea că, dacă fetele n-ar îngădui depășirea bornelor cuviinței în abordarea anumitor subiecte, băieții n-ar folosi decît **„piese de aur și argint în conversația cu ele".** Dincolo de valoarea metaforică, observația conține un bun simț neîndoielnic. La fel ca și sugestiile, pe care le face în continuare cu răspunderea oricărui tînăr lucid, față de problemele generației sale, tînărul oțelar ne mărturisește că și la Hunedoara fete foarte tinere sînt prezente la reuniuni unde nu este locul lor ; comportarea „degajată" pe care o afișează este încă și mai îngrijorătoare („Are perfectă dreptate Iuliana Iohasz"). În consecință, tehnicianul metalurg propune să fie revizuită cu atenție tematica orelor de diriginție, în așa fel, încît, progresiv, în funcție de maturitatea elevilor, aceștia să fie învățați cum să se distreze, cum să se poarte și să trăiască.

Și alți cititori, acuză indiferența pedagogilor față de educație, ca primă cauză a relațiilor din care stima este exclusă ca și cum n-ar mai fi la,,. modă. Tovarășul **ION CONSTANTIN** din Tg. Mureș ne scrie că băiatul său, elev în clasa a II-a, certat fiind pentru o necuviință verbală, a avut următoarea replică... ciudată : **„Și tovarășa învățătoare vorbește așa !".**

Nu-i mai puțin adevărat, în același timp, că în plicurile primite prin poștă, din comentariile la ancheta noastră nu lipsesc nici reproșuri la adresa părinților. **ANA MARIA C.** din Pitești și **GEO MAICĂNESCU** din București se întreabă dacă părinții studentelor care se poartă scandalos pe stradă și în localuri publice au pretenția ca fetele lor să se bucure de stima cel puțin a viitorilor gineri ? **GH. HOTESCU** din Aninoasa concide răspicat : **„Băieții doresc, firește, o fată frumoasă, inteligentă, cultivată, dar, mai ales, o fată cu o comportare demnă".** Cum s-ar spune, cine are urechi de auzit să audă !

Participarea generoasă a cititorilor la discuția despre stima fetelor mi se pare concludentă pentru interesul față de această temă. O enunțare sintetică sau divizată pe puncte a soluțiilor ar fi prețențioasă și prețioasă. Dar oamenii discută. Și discută cu participare, evident, afectivă. În loc de încheiere, mi se pare că au forță de convingere cuvintele inginerului **ILEA S. IOAN** din Ploiești, care se adresează tinerilor, prin intermediul scrisorii trimise redacției : **„...Respectul semenului merge mînă în mînă cu respectul de sine însuși. Și aici, voi singuri sînteți suverani, nimeni nu poate, chiar dacă ar vrea, să pătrundă în inima voastră, nepoftit. Semnează : „Un cetățean, care se uită cu drag la voi"**

Așadar, e bine de reținut judecata pornește din dragoste.

Viorica CIORBAGIU

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

Anunțăm cititorii revistei noastre, care cer sfaturi medicale, că n-avem posibilitatea să răspundem decît în cadrul revistei, nu și prin poștă. Totodată le comunicăm că vom publica răspunsurile în ordinea sosirilor și gravității cazurilor. În momentul de față avem numeroase scrisori care își așteaptă răspunsul.

S.V.E. — Țiglina III-Galați. *În cazul dv. este o intoleranță la cofeină și alcool. Vă recomandăm să vă abțineți de a le consuma consolindu-vă cu produse deconfeinizate.*

ȘERBAN G. — București. *Vă îndrumăm către clinica O.R.L. Colțea și spitalul de chirurgie plastică și reparatorie, str. Arhitect Mincu 7.*

MIRCEA F. — Lipova. *Este obligatoriu să vă examineze medicul dermatolog în timpul puseului eruptiv.*

G.T. — Lespezi-Pașcani. *Tulburările de somn — automatismul ambulator nocturn (somnambulismul) se tratează. Poate trăda o tulburare de tip nevrotic sau o manifestare în cadrul epilepsiei. Înainte de a începe tratamentul, bolnavul va fi examinat la serviciul neurologie și electroencefalografie. Pentru sora dv. care prezintă gușă se recomandă să fie examinată de medicul endocrinolog. Nu vă recomandăm tratament fără un examen clinic, deoarece există etiologii diferite.*

S.F.N. *Am înțeles necesitatea imperioasă care vă impulsiona spre confesiuni. Nu aveți motive de a fi atît de anxios. Sperăm că o să vă liniștiți și marea dv. dorință se va realiza.*

PAȚACHIA DUMITRU — Olt. *Pentru soția dv. vă recomandăm să se interneze la spitalul de obstetrică-ginecologie din Craiova.*

MORARIU DAN — Hunedoara. *Edemele și durerile pe care le prezentați pot avea cauze multiple. Este necesar să vă examineze medicul specialist în boli interne și să faceți și cîteva investigații de laborator : ex. urină ; V.S.H. ; radiografia coloanei lombosacrate.*

BEREZOVSCHI CONSTANTIN — Medgidia. *Vă recomandăm ULCOMPLEX cîte un comprimat de 3 ori pe zi în timpul meselor principale. Vitamina B fortissim și B_6 de 250 mg.*

NEAGU GHEODOR — București. *Vă sfătuim să vă examineze medicul urolog și să faceți și investigațiile de laborator : examen de urină și examenul secreției.*

Dr. ANA MURGULEȚ

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

PENSIA DE URMAȘI

LIVIU R — Comănești, dorește să afle dacă doi copii minori, al căror tată avea la data decesului vîrsta de 40 ani și era angajat, cu peste 20 de ani vechime în muncă pot beneficia de pensie de urmași.

În conformitate cu dispozițiile legale în vigoare, ne răspunde consultantul nostru juridic, minorii respectivi au dreptul la pensie de urmași. Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat și pensia suplimentară stabilește că membrii de familie au dreptul la pensie de urmași, dacă cel decedat era pensionar sau dacă, la data decesului, îndeplinea condițiile pentru obținerea unei pensii Întrucît angajatul în vîrstă de 40 de ani poate primi pensie de invaliditate dacă are o vechime de cel puțin 14 ani, bărbatul (art 23 Legea 27/1966), înseamnă că cei doi minori au dreptul la pensie de urmași. Legea prevede că și soția are dreptul la pensia de urmași, pînă cînd copiii împlinesc vîrsta de 16 ani sau, dacă continuă studiile, pînă la terminarea acestora, fără a depăși 25 ani, ori pînă la căsătorie sau decesul lor înainte de împlinirea acestor vîrste (art. 31 lit. b. Legea 27/1966). Adresați-vă de urgență direcției județene pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale.

PREPARAREA CEREI DE ALTOIT

Ing. ȘTEFAN BALANESCU, profesor la Liceul agricol „Ion Ionescu de la Brad" din Roman, răspunde cititorului **NICOLAE TĂLMACIU**

tate în urma tăierilor la pomi.

După modul de preparare masticul poate fi viscos, asemănător cu vaselina (mastic la rece), sau întărit (mastic la cald).

Iată o rețetă pentru prepararea masticului la rece : 730 g. sacîz sau rășină, 75 g. seu, 75 g. ceară de albine, 120 gr. spirt denaturat. Sacîzul și ceara se mărunțesc și apoi împreună cu seul, se pun într-un ceaun mare pe un foc domol. În timp ce materialele respective se topesc totul se mestecă cu o lopățică. Dacă focul este prea iute și dacă nu se amestecă așa cum s-a arătat, conținutul din ceaun se poate revărsa și aprinde.

După topire, se ia ceaunul de pe foc și se lasă se răcească puțin (sub 79 grade) după care se adaugă spirtul denaturat amestecîndu-se mereu pînă se încălzește treptat pînă la temperatura de 50–55°). Păstrarea se face la rece în borcane bine închise, care să nu permită evaporarea spirtului.

Masticul la cald se pregătește în mod asemănător, dar nu se mai adaugă spirt denaturat.

VREM SĂ ȘTIM

PETRE MANOLESCU din **București** muncitor constructor, care lucrează mult timp în aer liber, dorește să știe cu ce să-și îngrijească fața și mîinile, pentru a se feri de degerături.

FLORICA EPUREANU din **Ploiești,** întreabă cititorii revistei noastre, care este cea mai bună metodă de păstrare a cărnii de porc pe timpul iernii. (locuiește în bloc).

DOUĂ PĂPUȘI

Fotografie trimisă de cititoarea noastră OLGA MULIC din orașul Gh. Gheorghiu-Dej.

POȘTA

AURELIA POPESCU — Tr. Măgurele : Pentru reîncadrarea dv. în muncă trebuie să vă adresați Direcției județene pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale.

TRAIAN IONESCU — București. Adresați-vă cu actele care atestă perioada lucrată după pensionare. Dacă ați lucrat în calitate de angajat cel puțin 3 ani după 1 I. 1967, aveți dreptul la recalcularea pensiei.

BUNĂTĂȚI PENTRU GASTRONOMII ÎN PANTALONI SCURȚI

PE TEME CULINARE

Pregătiți și oferiți copiilor dv. caramelele de casă ale căror rețete vi le oferim. Fără îndoială, ele se vor bucura de trecere și nu puține mame își vor auzi micii gastronomi exclamînd : „Hm ! Ce bomboane bune".

Caramele cu fructe

Tăiați în bucăți mici 60 g de cireșe din dulceață, foarte bine scurse de sirop, și 30 g coajă de portocală zaharisită. Puneți într-o cratiță 500 g zahăr tos, 1/8 l. de apă, 60 g unt și 100 g de lapte pudră. Amestecați pe foc, cu o lingură de lemn, pînă ce amestecul se îngroașă. O picătură din acest sirop pusă într-un pahar cu apă rece trebuie să se coaguleze și să devină maleabilă între degete.

Adăugați atunci fructele pregătite, amestecați-le bine și turnați totul într-o formă dreptunghiulară bogat unsă cu unt. Lăsați să se răcească și cînd compoziția s-a întărit, tăiați-o în patrate ajutîndu-vă de un cuțit bine ascuțit și uns cu untdelemn.

Caramele cu șocolată

Puneți într-o cratiță 500 g de zahăr tos, 1/4 litru de lapte dulce, 30 g de cacao, 60 g unt și o lingură de smîntînă. Lăsați amestecul să se îngroașe pe foc, întocmai ca mai sus, și cînd e gata parfumați-l, adăugînd miezul de la jumătate baton de vanilie. În rest, procedați ca pentru caramelele cu fructe.

Caramele cu cafea

Într-un vas încăpător turnați 200 g de zahăr pudră, 500 g zahăr tos, 30 g unt și două lingurițe de nescafe. Amestecați totul pe foc slab pînă ce compoziția se îngroașă și, după ce ați verificat dacă siropul e suficient de legat (vezi rețetele anterioare), încorporați 100 g de nuci sfărîmate și puțin miez de la un baton de vanilie. Amestecați bine ca să obțineți o cremă deasă și procedați ca pentru caramelele cu fructe. Dacă amestecul se lipește de fundul vasului să-l dezlipiți, încălziți vasul deasupra aburilor. Răsturnați totul pe o placă de preferință de marmură, și, înainte de a tăia caramelele, așteptați să se întărească din nou crema.

Olimpia ȘTEFĂNESCU

IMPORTANT

DORIȚI CA AUTOTURISMUL DVS. SĂ FIE ÎN SIGURANȚĂ ȘI APĂRAT DE INTEMPERII ?

Comandați un garaj demontabil la cooperativa „TEHNO METALICA" Str. Vînători nr. 4, sector 6. Telefon 31.19.81

Se poate executa și cu plata în rate.

— DORIȚI CA ÎN GRĂDINA DVS. SĂ OBȚINEȚI LEGUME TIMPURII ?

— Folosiți solariile executate de cooperativa „TEHNO METALICA" Str. Vînători nr. 4, sector 6, București. Telefon 31.19.81.

(6033)

60 milioane de oameni din 70 de țări ale lumii află ora exactă după ceasurile cu inscripția „Fabricat în U. R. S. S." CEASURILE SOVIETICE „POLIOT", „VOSTOK", „RACHETA", „SLAVA", „ZARIA", „CEAIKA", „LUCH"

înseamnă : — mecanism cu siguranță în funcționare
— formă exterioară modernă
— prețuri accesibile.

Exportator : V/O „Mashpriborintorg" MOSCOVA

G-200 U.R.S.S.

PUBLICOM

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Cele șapte minuni ale lumii

În antichitate sub această denumire au fost cunoscute șapte monumente celebre de arhitectură, care au devenit renumite, nu datorită vreunor „minuni" de natură mistică, ci prin grandoarea sau frumusețea lor.

În zilele noastre, sînt acceptate ca cele 7 minuni ale lumii antice. Piramidele din Egipt, Grădinile suspendate ale Semiramidei, Farul din Alexandria, Statuia lui Jupiter Olimpianul, Colosul din Rhodos, Templul Dianei din Efes și Mormîntul regelui Mausol. Dar toate aceste monumente nu au apărut simultan în aceeași epocă. Cele mai vechi sînt piramidele din Egipt., construite cu aproximativ 4 500 de ani în urmă.

În consecință, de la apariția primei „minuni" și pînă la a celei din urmă s-au așternut multe sute de ani. De abia după această trecere de timp, s-a cristalizat în lumea antică ideea existenței celor șapte minuni. Din păcate, astăzi nu se mai păstrează decît piramidele din Egipt.

Știți însă cine și cînd a făcut o primă descoperire de ansamblu a monumentelor respective?

De ce?

Directorul unei mari uzine de peste ocean, sosind la întreprindere mai devreme decît de obicei, a fost întîmpinat la poartă de unul din paznicii de noapte, care încă nu-și terminase serviciul. Recunoscîndu-l pe director, paznicul îi spuse :

— Dumneavoastră urmează să plecați în curînd în vreo călătorie ?

— Da, îi răspunse puțin mirat directorul. Dar de ce mă întrebi ?

— Vă sfătuiesc să nu vă duceți. Am visat că erați plecat într-o călătorie și că s-a întîmplat un accident groaznic. S-ar putea să se petreacă astfel și în realitate și de aceea am vrut să vă previn.

— O, îți mulțumesc pentru grija pe care mi-o porți, reluă directorul, dar, cu această ocazie, te rog să treci pe la biroul meu, după terminarea serviciului.

— Am înțeles...

Cînd intră în biroul directorului, acesta îi ieși în întîmpinare, întinzîndu-i două plicuri.

— Iată, pentru grija de care ai dat dovadă, în ceea ce privește viața mea : ai în acest plic 1 000 de dolari ca răsplată. În cel de-al doilea plic, vei găsi însă fișa dumitale de concediere din întreprindere. Îți doresc succes în altă parte.

Paznicul, uluit, luă ambele plicuri și, fără a mai spune ceva, se întoarse și ieși, neînțelegînd de ce fusese concediat.

Dv. ați înțeles, însă, de ce ?

Cîte sînt ?

După cum se știe, în fiecare an are loc un anumit număr de eclipse de soare sau de lună, de obicei diferit de la an la an. Totuși, astronomii au constatat încă de mult că suma eclipselor de soare și de lună dintr-un an nu este niciodată mai mică decît un anumit număr și nici mai mare decît alt număr.

Știți care este numărul minim și cel maxim ? Menționăm că nu este vorba de eclipsele care se pot urmări numai dintr-o singură regiune a globului terestru, ci despre toate eclipsele, totale sau parțiale, observabile în ansamblu, de pe întreaga noastră planetă, pe parcursul unui an întreg.

Insula Sfînta Elena

Numele atît de curios al acestei insule este, după cum se știe, legat de cel al lui Napoleon Bonaparte. Mai exact, marele fost împărat al Franței secolului trecut, a fost deportat în această insulă în 17 octombrie 1815, după înfrîngerea de la Waterloo și, acolo, și-a petrecut timpul, pînă la sfîrșitul vieții, în 1821. Insula este situată la aproximativ 1800 km depărtare de Africa sud-vestică, în Oceanul Atlantic. Are o suprafață de 122 km² și, în prezent, o populație de circa 5 000 locuitori, din care aproape 35 la sută locuiesc în orașul-capitală Jamestown. Insula a devenit colonie engleză din 1651.

Bineînțeles că insula a fost descoperită mai de mult. **Știți cine și cînd, a descoperit insula Sf. Elena ?**

Poșta redacției

Din corespondența primită în legătură cu prima noastră rubrică, menționăm pe următorii cititori, care au trimis răspunsuri aproape complete :

— **GHEORGHE POPAZU**, din Focșani ; **LENUȚA BOGATU**, elevă în clasa a VIII-a A, la Școala generală nr. 1 din comuna Tulucești, județul Galați.

Ing. **OPRIȘOIU NICOLAE**, din Miercurea Ciuc, Harghita, ne trimite unele propuneri, la care i s-a răspuns direct, prin poștă.

Ing. Liviu MACOVEANU

DOUĂ FELURI DE SINGURĂTATE...

de Mihai STOIAN

„Stimate tovarășe Mihai Stoian,

Fiind accidentat (am căzut de la o înălțime de 18 metri), cu mîna și piciorul drept rupte, vă rog foarte mult să publicați adresa mea la rubrica dumneavoastră, cine știe, poate se găsesc cititori care să-mi scrie. Mi-o doresc din totul sufletul.

Am 22 de ani, stagiul militar satisfăcut, de meserie sînt electrician. Pe ziua de 14 septembrie 1970, mergînd la serai și trecînd peste un viaduct care duce de pe un mal pe altul al Jiului, s-a rupt o placă cu mine și am căzut de la înălțimea de 18 m. Am stat în spital la Tg. Jiu o lună, iar acum stau la pat, singuratic ca un lup. Îmi place să citesc și să corespondez cu oameni care știu ce este aceea o suferință, mai ales ce înseamnă suferința la cei de vîrsta mea.

Aș dori să adăugați și cîteva cuvinte de mulțumire, din partea mea, tov. doctor V. Vanța, de la secția de chirurgie a spitalului Tg. Jiu, căci numai datorită priceperii dumnealului, și bunăvoinței de care a dat într-una dovadă, m-am salvat. Adresa mea este :

NELU PUPĂZAN
com. Fărcășești, satul Rogojelu, jud. Gorj".

Tot de singurătate, ca și dumneata, stimate Nelu Pupăzan, se mai plînge un corespondent, însă, după cum vei vedea, din motive absolut diferite (singurătate rămîne... singurătate !).

„Stimate curier,

Sînt un muncitor metalurgist, de profesie frezor, lucrez la Uzina de autoturisme din Pitești și locuiesc împreună cu părinții (mama și bunicii) și fratele căsătorit, în comuna Hîrtiești. Ceea ce m-a determinat să vă scriu și eu a fost nevoia de a fi sfătuit într-o problemă personală care mă frămîntă din ce în ce mai mult în ultimul timp. De mic copil am fost o fire tăcută, închisă, viața mai bine zis condițiile de viață au favorizat accentuarea acestor trăsături în ultimii ani. Cu ajutorul unui unchi m-am înscris la o școală profesională metalurgică unde am învățat meseria de frezor, meserie pe care o practic de nouă ani.

La Profesională, la început, nu cunoșteam pe nimeni și am rămas multă vreme un izolat, un singuratic. Treptat mi-am făcut prieteni foarte buni, dar am rămas așa cum sînt și acum, un om tăcut, timid. Am fost nevoit ca după satisfacerea stagiului militar să mă stabilesc în Hîrtiești, la mama (tatăl meu a murit pe front cu două luni înainte de venirea mea pe lume) și m-am angajat la U.A.P., unde lucrez și acum. Aici, în comuna mea natală, mă simt deseori mai străin decît în Tohan, unde am făcut școala profesională, unde am lucrat cîțiva ani și unde aveam prieteni. N-aș putea spune că aici n-am nici un prieten, am și aici prieteni pe care sper să mi-i apropii și mai mult pe parcurs. Ceea ce mă neliniștește deseori este că, deși am cunoscut multe fete pînă acum, n-am reușit încă să cunosc o fată serioasă, așa cum doresc. Nu sînt decît un muncitor, cu studii medii, totuși nu sînt chiar așa încult încît să nu pot închega o discuție cu o persoană de sex opus. Dar timiditatea, pe de-o parte, iar pe de altă parte felul meu prea serios de a mă purta, au făcut din mine un interlocutor puțin agreabil pentru tinerele care doresc să discute orice, doar spre a se distra. Mi s-a spus deseori că sînt prea timid și mult prea serios pentru vîrsta mea. Am încercat deseori să fiu mai vesel, mai vorbăreț, mai distractiv, dar, din păcate, de fiecare dată mi se părea că joc un rol care nu mi se potrivește și îmi dădeam seama că nu pot fi decît așa cum sînt. Acum, la 26 de ani, e greu să mă mai schimb. Am cunoscut o fată care părea că acceptă tovărășia mea, discuțiile despre literatură, despre existența contemporană și alte „probleme" mai serioase, însă m-am înșelat, a preferat prietenia altuia mai vioi, mai zgomotos și poate mai plin de viață. Acum, la vîrsta mea, cînd mă gîndesc serios la întemeierea unui cămin, îmi este imposibil de a găsi o tovarășă de viață așa cum doresc (în mijlocul colectivității în care trăiesc)... De aceea vă întreb ce să fac : să las timpul să rezolve această problemă care devine apăsătoare pentru mine, sau ce alt sfat îmi dați ? Aș vrea să mai adaug, despre mine, că sînt un îndrăgostit de literatură și de turism (excursii pe jos sau cu bicicleta).

Vă mulțumesc pentru atenția acordată,

ION ION
comuna Hîrtiești, jud. Argeș"

Curier

Evident, sfatul e greu să fie concret, practic, deoarece într-o asemenea problemă, cum este cea pusă de dumneata, orice întîmplare poate juca un rol hotărîtor. Oricum, cred că trebuie să pornești de la o premisă realistă, exact : ești așa cum ești, și o recunoști, un om tăcut, timid. Din păcate, destui, prea destui, oameni îi consideră pe semenii lor care tac mai mult decît vorbesc, care cîntăresc infinit orice gest, drept... (iartă-mi sinceritatea) prostuți. Eroarea celor care-i judecă astfel pe cei mai puțin gălăgioși în fapte sau în vorbă vine din superficialitate, unii crezînd că, dacă ei se „descurcă" în toate, prompt, spectaculos chiar, toți ceilalți oameni trebuie, neapărat, să le semene. Dar am cunoscut așa-ziși timizi, de o mie de ori mai curajoși, cînd a fost necesar, decît „îndrăznemții", tot așa cum am cunoscut vorbăreți mai găunoși în gîndire decît tovarăși de-ai lor, prea tăcuți. Ideal nu e ca individul să fie nici timid, nici tăcut, însă atunci cînd a ajuns să fie așa, la o vîrstă serioasă, nu-l putem judeca după aparențe, ci — neapărat — urmează să-i descifrăm esența : e un om cinstit, sensibil, inteligent etc. etc. Și, neîndoielnic asemenea oameni se numără și printre timizi, deci și dumneata te poți număra printre-aceștia. Deci, nu „trișa", nu încerca să pari altfel decît ești ; iar de pe poziția aceasta de „intransigență" față de personalitatea dumitale, așa cum s-a constituit ea pe parcursul existenței, încearcă să găsești ființa visată. Cu toate că e vorba de un „vis", descoperirea ei depinde, cine știe, tocmai de optica dumitale cît mai realistă, de acuitatea cu care poți privi în jur. Nu-i judeca nici dumneata pe alții exclusiv cu „măsurătorile" care-ți convin.

FILATELIE

SISTEMUL PORȚILOR DE FIER

...este intitulată noua marcă poștală specială emisă de Ministerul Poștelor și Telecomunicațiilor pentru a populariza uriașele lucrări aflate în curs de înfăptuire în marele defileu al Dunării. În desenul acestei mărci este înfățișat barajul de la Gura Văii, care va forma lacul lung de 20 de km, ce va ajunge pînă la Svinița, precum și cele două ecluze aflate la capetele barajului, una pe malul românesc și cealaltă pe malul iugoslav.

În valoare de 35 de bani, noua marcă este tipărită în patru culori, în sistemul tiefdruck, pe hîrtie cromo dantelată, după macheta artistului grafician Vlasto.

MĂRCI CU TRANDAFIRI

Tematica filatelică „Flora" s-a îmbogățit cu încă o serie de șase mărci, înfățișînd trandafiri. Pe mărcile acestei emisiuni, care are drept scop să facă cunoscuți trandafirii mai răspîndiți în țara noastră, sînt înfățișate următoarele soiuri : „Iceberg" (valoare de 20 de bani) ; „Wiener Charme" (valoarea de 35 de bani) ; „Pink Lustre" (valoarea 55 bani) ; „Piccadilly" (valoarea de 1 leu) ; „Orange Delbard" (valoarea de 1.50 lei) și „Sibelius" (valoarea de 2.40 lei), după machetele semnate de către graficianul Vladimir Stoianov. Noua emisiune de mărci poștale — tipărite în sistemul tipar adînc, pe hîrtie cromo dințată, — este întregită cu trei plicuri „Prima zi a emisiunii" francate cu cîte două din aceste mărci, obliterate cu o ștampilă specială.

UMOR STRĂIN

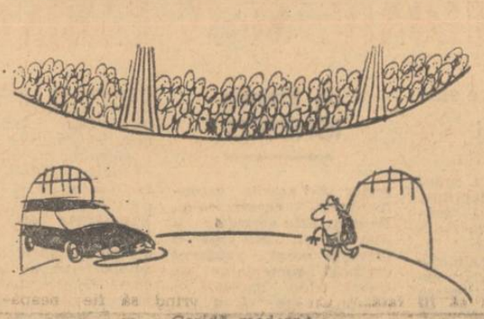

Coridă modernă

Fără cuvinte

Nevasta mea spune că așa e modern
(EULENSPIEGEL)

— Francesco, ai un umor cam ciudat...
(OGGI)

Fără cuvinte
(EULENSPIEGEL)

REBUS

ORIZONTAL : 1. Poem de dragoste care constituie o sinteză a peisajului eminescian — Nuvelă în care dragostea intervine consolatoare. 2. „La calul alb", unde Eminescu a fost găzduit în timpul șederii la Blaj. (pop.) — Revista condusă de Iosif Vulcan, unde Eminescu își face debutul la 25 febr. 1866. 3. Poet și romancier contemporan, originar din nordul Moldovei. — Mere ! 4. Octav Constantinescu. — Poet tragic grec. 5. Constantin Dumitrescu. — La hotare ! 6. Înfiripată între Eminescu și Veronica. (pl.) — Instituția de cultură din Botoșani, care poartă numele poetului. (pl.) 7. „...și proletar" — Materialul din care sînt făcute „Zilele scripturilor române", din Epigonii... 8. Soția Meșterului Manole. — Zeul destinului la romani. — George Oprescu. — 9. Carte ! — Vicleanul „copil de casă" din Luceafărul. 10. Verb „pe ogoare. — Nu este des... — Tragedie de Schiller. (neart.) 11. „Către..." (tălmăcire horațiană a lui Eminescu). — Lipsit de mijloace financiare, așa cum a fost Eminescu în cea mai mare parte a vieții sale. 12. Scriitor român contemporan. — Din nou.

VERTICAL: 1. Copiii Maramureșului... — Materia primă a codrilor din poemul „Călin"... 2. Asalt. — „...sute de catarge". 3. Scriitor polonez contemporan. — Capitala Perului. — Arma „pajului Cupidon, vicleanul"... 4. Fratele mai mic al lui M. Eminescu. — Letiția Papu. — În codru ! 5. Marea capodoperă eminesciană. 6. Masca amantîlor Thaliei... — Acțiuni nereușite. 7. Tovarăși de „singurătate" ai lui Eminescu... — Popor migrator mongol din secolele X-XIII (sing.) 8. Debutul lui Eminescu ! — „Ordin și..." (poezie postumă a lui Eminescu). 9. Clădită. — Prenumele „Bardului de la Ipotești". 10. Aluminiu. — „15 ianuarie 1850". — Dramă de H. Ibsen. 11. „...alegorice" (poezie de Eminescu). — Armă împotriva... ereziei. (od.) — Povară de porumb. 12. Rîu în Elveția. — Partenera lui Mihai Eminescu într-un cuplu devenit legendar, al iubirii.

Ștefan CORDOȘ

Cuvinte rare : LEM — TAR — AAR

Bătrînețe...

ORIZONTAL : 1. Precipitații de zăpadă, folosite ca metaforă pentru „părul alb". — Pavel Dan. 2. Cele „minerale" sînt folosite, mai ales la... bătrînețe. — Cunoscuta interpretă a romanței „Am început să-mbătrînesc". — Iarbă braziliană. 3. Autorul poeziei „Balada bătrînețil" — Aprobare verbală. — Folclorist român, autorul fabulei „Cîntărețul și baba". 4. Diftong. — Oraș în Finlanda. — Incursiune. 5. Scriitor român, autorul povestirei „Bunicul". 6. A compus romanța „Am început să-mbătrînesc". — Lucian Radu. 7. „Găina bătrînă face zeama bună". (pl.) — Localitate în Danemarca. 8. Diminutiv feminin — A învăța pe cineva primele noțiuni. 9. Luna ! — Se frămîntă... — Așa cum este prezentată Baba în cunoscuta povestire a lui Ion Creangă. 10. Bătrîn muncitor din piesa „Stafeta nevăzută" de P. Everac. — Pictor clasic italian, autorul tabloului „Suzana și cei doi bătrîni". VERTICAL : 1. Bătrînă. — Mare actor român, care a scris opereta-vrăjitorie „Baba Hîrca". 2. Autorul romanului „Moromeții". — Din nou. 3. Metaforă pentru „părul alb". — Nume feminin. 4. Flori numite și „gherghine". — Anton Enescu. 5. Nota redacției. — A pictat tabloul „Croitor bătrîn". 6. Marele povestitor care a scris „Crișma lui Moș Precu". 7. Cîntec de slavă, moștenit din bătrîni. — A aderat la aceeași părere. (adj.) 8. Cărunt pe mîjloc ! — publicist român, autorul povestirei „La bătrînețe". 9. Scriitor român, care a făcut parte din „Junimea". 10. Ambarcație. — Bătrînii strămoși ai familiei, deificați la romani. 11. Mosneag din opera „Fata cu garoafe" de Gh. Dumitrescu. — Dumneaei. 12. Scriitor român contemporan, autorul culegerii de nuvele „Urcan bătrînul". (Pavel) — Regat antic în Asia mică. (adj).

Anton SURU

Cuvinte rare : CAA — ABO — LEM

REZUMAT

Baronul Gustave-Henri-Julien Baldequin de Grandpieu este jefuit și rănit mortal de valetul său Valentin. Avînd o constituție fizică robustă baronul scapă totuși de la moarte și îl acuză pe cel ce voise să-l ucidă, valetul său Valentin. Acesta e achitat totuși de Curtea cu jurați. De ce ? Totul are loc în urma pledoariei avocatului său, pledoarie pe care o publicăm în continuare mai jos.

(Urmare din numărul trecut)

MICA BIBLIOTECĂ „MAGAZIN"

ALPHONSE ALLAIS
O CAUZĂ NOBILĂ

Maestrul Letocquard reluă astfel pledoaria :

Și acum, domnule președinte, domnilor judecători, domnilor jurați, cînd știți care este starea morală a victimei și a vinovatului, să intrăm în miezul chestiunii.

Evenimentele le cunoașteți, mă voi mărgini să le rezum în grabă.

Într-o frumoasă zi, domnul baron **(cu ton solemn)** : Gustave-Henri-Julien Baldequin de Grandpieu plănuise să se ducă la Nisa, unde prezența d-sale nu era reclamată nici de vreun motiv serios de afaceri nici de vreunul de sănătate.

Se ducea acolo doar cu scopul de a se întîlni cu o tînără fată pe care spera s-o seducă.

Această tînără — o scurtă și discretă anchetă ne-a dat posibilitatea s-o descoperim — nu este alta decît învățătoarea copiilor marchizei de P..., al cărei castel nu-i departe de acela al baronului **(din ce în ce mai solemn)** Gustave-Henri-Julien Baldequin de Grandpieu.

Metodic ca și tabla lui Pitagora, baronul și-a reținut ocul numerotat în trenul de noapte, care trece prin Dijon la 11.30.

Ce-i trece prin minte ? Să meargă pe jos la gară, dacă nu pe care dacă îl faci tăind printr-o pădurice, nu-ți ia mai mult de o jumătate de oră.

Grădinarul său, Valentin, aici de față, acela pe care îl numiți în mod usuratic vinovatul, propune să-l însoțească.

Baronul refuză, pretextînd că nu omoci un om pentru trei mii de fraci, cei trei mii de franci pe care îi avea asupra lui.

Ce se petrece atunci în sufletul lui Valentin ?

La interogatoriu, dintr-un sentiment de pudoare care îi face cinste, Valentin n-a vrut să ne lămurească această chestiune.

Așa că vorbesc eu pentru el.

Valentin nu ignora dezgustătoarea patimă pe care domnul baron **(același joc)** Gustave-Henri-Julien Baldequin de Grandpieu o avea pentru învățătoarea bavareză, într-un cuvînt, pentru străină.

Cei trei mii de franci îi erau desigur destinați. Fără să mai socotim toate celelalte mii de franci care aveau să urmeze.

Valentin este francez, domnilor.

Valentin și-a petrecut cinci ani din viața lui sub drapel, sub drapelul nostru, domnilor.

Valentin este patriot, domnilor.

„Nu, exclamă Valentin, acești bani cîștigați cu sudoarea francezilor cumsecade nu vor trece în străinătate, adică mai bine zis, în mîna străinei, care s-ar servi de ei într-un scop asupra căruia, grija mea binecunoscută pentru apărarea națională, îmi interzice să stărui".

Și Valentin făcu pur și simplu ceea ce orice bun francez ar fi făcut în locul lui.

Depășindu-l pe baron, pe un drum ocolit, îl așteptă la colțul unei răspîntii întunecoase și-l ușură de detestabilii lui 150 de ludovici.

Acest fel de operație nu se poate efectua în general fără un traumatism violent.

Mișelul a rămas aproape mort pe loc.

Aproape mort, din fericire pentru el, căci după un tratament de cîteva luni, ați putut constata și dumneavoastră că e complet restabilit ; el încîntă văzul contemporanilor, prin privirea sa limpede, pasul său sprinten și obrajii săi înfloriți.

Adevărul e că se simte mult mai bine ca înainte **(Murmure aprobatoare în asistență).**

În loc să vină să-l invinuiască pe bietul Valentin, el ar fi trebuit să-i poarte recunoștința veșnică. Dar, dacă baronul i-ar datora numai sănătatea lui Valentin, acesta încă n-ar fi însemnat nimic.

Domnule președinte, domnilor judecători, domnilor jurați, baronul Gustave-Henri-Julien Baldequin de Grandpieu îi datorează viața lui Valentin.

Fără Valentin... **(ironic)** fără înfiorătorul vinovat pe care îl aveți în fața ochilor, baronul s-ar fi urcat în tren, pe locul pe care îl reținuse cu grijă. Dar, nici după o jumătate de ceas după ce trenul respectiv părăsise gara Dijon, el fu îngrozitor tamponat — vă mai amintiți desigur de catastrofa îngrozitoare de la Foligny pe Saona — acest tren, după cum spuneam, a fost tamponat de o garnitură de marfă.

Un vagon a fost sfărîmat și toți călătorii făcuți praf și pulbere.

Or, acest vagon nu era altul decît acela al victimei — victima, ah dați-mi voie să rîd ! — al victimei, care își reținuse cu atîta meticulozitate un loc.

Trageți singuri concluziile.

Dacă baronul n-ar fi fost oprit brusc din drumul său, de prevăzătorul Valentin, el s-ar fi urcat în tren...

Unde ar fi azi ? (arătîndu-l pe Valentin). Și pe acest om vreți să-l socotiți asasin ? !

Ah, domnule președinte, ah, domnilor judecători, ah, domnilor jurați nu vă cer milă, nici măcar dreptate, ci un imens elan de recunoștință pentru acuzatul Valentin, pe care o misterioasă presimțire l-a îmboldit să întîrzie fatala călătorie recompensat de curînd cu o primă de zece franci.

Biata copilă plînge, gîndindu-se la Valentin, la dragul ei Tintin, cum îi spune ea, în candoarea ei.

Și altă femeie plînge. **(Adresîndu-se solemn lui Valentin).** A sosit momentul, Valentin, să fii tare și să asculți o dezvăluire, pe care nu credeai s-o mai auzi vreodată. Această femeie care plînge... **(prins de patetismul situației, îl tutuiește pe Valentin)** această femeie e mama ta !

Căci, copil găsit, Valentin a avut totuși o mamă, o demnă și nobilă femeie, pe care un soț crud a ținut-o închisă, de treizeci și cinci de ani, într-un turn întunecat din sumbrul castel Rouergue !

Ah, biata mamă ! Ah, biată logodnică !

. . . . . .

Credem că trebuie să suprimăm sfîrșitul acestei remarcabile pledoarii.

Curtea cu juri din Dijon nu mai era decît o baltă, atît de mult plîngea toată lumea.

Președintele, magistrații, jurații, acuzatul, publicul, printre care domnii Richard, proprietarii fabricii de biscuiți Pernot, jandarmii, toată lumea plîngea.

Dar mai frumos a fost atunci cînd domnul baron Gustave-Henri-Julien Baldequin de Grandpieu s-a ridicat brusc de pe scaun și a venit să-l stringă la piept pe minunatul Valentin, eroicul său salvator.

Din clipa aceea achitarea a fost sigură.

Traducere de Paul B. MARIAN

(Sfîrșit)

Desen de Dorin DIMITRIU

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

SPORT ÎN DECOR ALB...

ORIZONTAL : Zakopane — Alb — Av — Terenuri — Patina — Elani — Alice — A — Itan — Dar — Schi — Arc — An — D — Atenție — Stela — La — Tp — Seara — Ie — Raa — L — Idiom — Tt — T — Arne — Poli — Po — Leală — Sinaia — Od — Urs — Laser — Mansa — Pîrtie.

CIFRE...

ORIZONTAL : Versuri — Masa — Cehov — Evitat — Pas — Aner — Ve — Da — Ten — Roman — O — Sas — Anda — T — Shakespeare — Polonia — Nima — I — Ovid — A — Nil — Eminescu — Gb — Ar — C — Resturi — Camilar — Aman — Ora — Alienate.

— NU SOMNIFER ȚI TREBUIE, CI O ASIGURARE „ADAS" ! (6012 A)

HERRERA PLEACĂ...

de Valeriu MIRONESCU

Toate anchetele importante, urmărind să afle care a fost în 1970 cea mai bună echipă reprezentativă din Europa, s-au soldat cu rezultate identice. Echipa Italiei pe locul prim, reprezentativa vest-germană pe cel secund, reprezentativa engleză, a treia. Altfel nici nu se putea. Din punct de vedere formal, se cerea respectată ordinea impusă de finala campionatului mondial, Brazilia—Italia, de semifinala Italia—R.F. a Germaniei și de „sfertul" R.F. a Germaniei—Anglia.

Noua carieră a „Squadrei Azzurra" începuse de fapt în toamna lui 1966, la puțină vreme după acele înfrîngeri din Anglia care lezaseră atît de grav renumele fotbalului peninsular. Drept urmare, se întreprinsese atunci, în toamnă, o schimbare de sens importantă spre joc realist. În disperare de cauză, Federcalcio își călcase în picioare orgoliul și chemase la cîrma echipei naționale un străin, pe Helenio Herrera. Iar ca să mai salveze cîte ceva din aparențe, plasase alături de H.H. pe un bătrîn antrenor de la centrul federal de antrenamente. Numele acestuia nu spunea multe ; astăzi spune prea multe : Valcareggi.

Impostațiunea tactică a formației albastre fusese calculată de la bun început după formula lui Inter. Raportul în echipă era de opt interiști la trei jucători din alte cluburi, după cum, probabil, vă aduceți aminte de la meciul televizat Italia—România, Napoli, noiembrie 1966. Dar, în primăvara anului următor, marele Inter se prăbușește, H.H. se retrage de la conducerea tehnică a reprezentativei italiene. Valcareggi rămîne singur. Însă, cu lecția învățată, idei de joc, așezarea tactică, din care n-a schimbat mai nimic, în plus, cu impozantul contingent de jucători selecționați anterior. Cît de greu a cîntărit aportul selecției se va vedea chiar și după trecerea a patru ani, timp în care virsta impinsese fatalmente pe unii fotbaliști celebri în afara rîndurilor. În 1970, în Mexic, patru dintre așii marelui Inter ai perioadei 1964—1966 — Facchetti, Mazzola, Burgnich, Domenghini — s-au aflat printre vicecampionii lumii.

Cum spuneam mai înainte, din punct de vedere formal, campioana Europei și a doua echipă de pe glob. Italia, are dreptul să stea în grațiile tehnicienilor fotbalului și ale ziariștilor care au răspuns la diferite anchete. E posibil ca noii ediții a competiției continentale interțări, „Squadra Azzurra" să-i mai facă față în mod satisfăcător, întîi, fiindcă lotul dispune încă de jucători valoroși, apoi, din cauză că rivalii nu sînt prea puternici. Totuși, am impresia că ea se află undeva pe la sfîrșitul unui ciclu. Semnul care pune cel mai bine în evidență această stare este rolul minor, neobișnuit în ultimii ani, al echipelor cluburilor italiene în întrecerile pentru cupele europene. Echipele italiene și-au păstrat astăzi redutabil doar numele ! În schimb, formațiile englezești și parțial cele vestgermane, manifestă față de trofee pretenții serioase.

Sigur, nu e bine să facem o relație de suprafață, directă, imediată, între echipele de cluburi și echipa națională. Sînt țări cu formații de club tari, unde însă din motive diverse nu s-a reușit încheganea unei valoroase formații reprezentative. Situații inverse, cluburi slabe, echipă națională puternică, nu există, la nivelul la care vorbim, decît ca excepții, de tipul portughez. Dar reprezentativele care s-au impus în deceniul trecut, ale Angliei, Italiei, R.F. a Germaniei, au avut la spatele lor campionate interne de excelentă calitate și exponenți prestigioși în competițiile europene pentru cluburi.

Performanțele italiene din ultimii cinci ani s-au sprijinit pe ceea ce creaseră la vremea cuvenită Inter și Milan, Juventus, Fiorentina, Bologna. Astăzi, numai A.C. Milan, cu Rocco antrenor și cu Rivera maestru în conducerea jocului, pare în măsură să-și onoreze blazonul. E drept, mai de mult, cluburile peninsulare puneau în practică o selecție internațională, virtuoși ai balonului sudamericani și europeni luau drumul Italiei, apăreau formații, în special cu atacanți superclasă, capabile de spectacole și de rezultate fotbalistice extraordinare. Alături de străini creșteau înaintași autohtoni de clasă egală cu ei, împotriva atacanților străluciți se năștean apărători cu trăsături de excepție. (Cred că tocmai datorită unor asemenea atacanți, în Italia s-au dezvoltat sisteme defensive mai zăvorite decît oriunde. Pînă s-a ajuns la „betonul" modern al lui Inter, sistem ce s-a impus în Europa mulți ani la rînd. Amintesc însă că tot „betonul" a semnat actul de naștere al contraatacului, ca modalitate sistematică de penetrație spre poarta adversă. Insemnătatea acestui fapt nu se limitează la simpla eficiență în joc. Necesitatea contraatacului a determinat impunerea unor tipuri noi de jucători, unor „virfuri", cu viteză sporită, cu capacitatea fizică de a înfringe împotrivirea „om la om", cu tehnică specială în condițiile în care adversarul nu e dispus să-ți lase nici timp, nici spațiu să joci mingea). Dar transferările de peste hotare sînt interzise de peste cinci ani, vor fi interzise și în viitor. Nici antrenorii străini nu mai au acces la cluburile italiene. Treptat, trec marginea terenului și se întorc la casele lor vedetele ale căror nume ocupau întreg frontispiciul paginii de sport. Ici, colo, rămîne un Haller, un Altafini, un Schnellinger, în total vreo doisprezece. Trăiește și Herrera, la Roma, cîștigă foarte bine, lire, dar nu și titluri. Se aude că va pleca și el din Italia, la vară. Se va încheia atunci un întreg ciclu. Bine de englezi, că n-au avut niciodată nevoie de vedete străine. Dar, în Anglia, fotbalul era și este, ca să zic așa, la el acasă. Norocul ăsta nu-l au nici brazilienii...

INTERMEZZO CU... ION ȚIRIAC

de Ioan CHIRILĂ

„Daviscup"-manii noștri iau, deci un nou start. Probabil că la ora cînd apar aceste rînduri, Țiriac și Năstase încearcă să doarmă în avionul care îi poartă deasupra Atlanticului... Spun „doarmă", pentru că e miezul nopții, iar deasupra avionului e doar „cer de stele"...

Să ne întoarcem, însă pentru cîteva minute, la Otopeni...

— Cu ce gînduri pleci, Țiriac ?

— *E greu. E din ce în ce mai greu.*

— De ce ?

— *Pentru că avem de apărat niște titluri... Acum cinci ani nu reprezentam mare lucru. E adevărat, eu aveam destule victorii — de la Neale Fraser la Mulligan sau Pietrangeli, dar nimeni, sau aproape nimeni, nu auzise de Ion Țiriac pe itinerariul Caraibilor, de pildă... Cît despre Ilie, el era doar un băiat foarte, foarte talentat, dar de care nu se prea auzise, deși îl bătuse pe Ken Fletcher la Alexandria, după un meci pe care n-am să-l uit.*

— De ce ?

— *Pentru că atunci l-am „simțit" pentru prima oară pe Ilie... Pentru că atunci l-am văzut alergînd pe lutul acela crăpat și încins, numai în ciorapi...*

— În ciorapi ?

— *Da. În ciorapi. Ca să prindă mai ușor mingile australianului.*

— Ce ți-a adus 1970 ?

— *Mi-a adus destule victorii... Îmi pare rău, însă, că cele patru victorii ale mele la primii zece ai anului, adică la Okker, la Stan Smith, la Năstase și la Pilici n-au fost suficiente pentru a mă clasa în primii zece sportivi români 1970... Mă consolează, în schimb, gîndul că Ilie a avut anul trecut două situații din care nu știu cîți jucători celebri ar fi ieșit...*

— Cînd ?

— *Prima — la Salisbury, în finala indoor-ului american, cu puternicul Richey...*

— Te referi la acel match-ball ?

— *La cele două match-ball-uri ale lui Richey,. Adică, la situația de 2—0 la seturi, 5—4 și match-ball. Crede-mă, e teribil de greu să reziști într-un asemenea moment... Și e la fel de greu să cîștigi, la Roma, semifinala cu profesionistul Pilici, cînd acesta are două seturi la zero și un 4—1 în setul trei... Toate astea lasă urme.*

— Da, e adevărat...

— *Repet ce-am mai spus.Astăzi, Ilie Năstase poate învinge pe orice jucător din lume, dar tenisul e mult mai mult decît un șut fericit sau chiar decît o victorie asupra lui Laver.*

— Crezi că Laver e cel mai bun jucător din lume ?

— *Laver e o rocă în care izbești cu un ciocan de lemn. Pînă la urmă, de oboseală, scapi ciocanul din mînă și nu mai ai nimic de făcut.*

— Ce zici de cupa Davis ?

— *Am așteptat cu înfrigurare tragerea la sorți. Speram că o să fie bine. Și aici e foarte greu. Totul se raportează — inevitabil ! — la faptul că acum un an și jumătate am jucat cu Salatiera pe masă. Meciul cu Olanda e mai ușor, desigur, dar cel cu Italia, în deplasare, nu e de loc o formalitate, chiar dacă avem în palmares un 4—1 la Valencia și un 3—2 la Londra, iar specialiștii spun că România pleacă cu un avans de un punct în toate meciurile, datorită dublului. În sfîrșit, dacă vom trece de Italia, am să joc ca niciodată meciul cu Franulovici și Spear la București, pentru a scoate și acest ghimpe din inimă.*

— Proiecte personale ?

— *Vreau să joc și să cîștig cît mai multe meciuri. În 1968 am fost finalist în 23 din cele 28 de turnee la care am participat...*

— Succes, băieți !

— *Urează-ne, deocamdată, să putem dormi în avion, ca să uităm că ne aflăm la 10 000 de metri deasupra oceanului...*

MOZAIC ILUSTRAT

La o vîrstă cînd alții s-au retras din activitatea competițională, boxerul englez Henry Cooper (36 ani) a reușit acum, cîteva luni să recucerească titlul de campion european la categoria grea, învingîndu-l prin K.O. pe spaniolul Urtain. Iată-l pe noul campion împreună cu soția sa Albina. Cei doi soți căsătoriți de 10 ani au doi băieți, Henry Mario (9 ani) și John Pietro (2 ani).

Sub conducerea antrenorului Jean Beranger, componenții echipei de schi a Franței execută un complex program de antrenament care cuprinde variate exerciții printre care și salturi pe o saltea elastică. În clișeu : Patrick Russel, schiorul nr. 1 al Franței, la un antrenament de salturi pe salteaua elastică.

PE CULOARE ȘI ÎN CABINE

Și „magul" are slăbiciuni

de Eftimie IONESCU

Helenio Herrera, omul severității maxime, reprezentantul acelei exigențe care nu face niciun fel de „rabat" jucătorilor săi, cunoaște zile dificile. Și-a părăsit familia. El, care nu pune o clipă de lîngă oamenii lui, se grăbește spre Torino, la cîteva minute după ce jucătorii fuseseră instalați într-un motel de lîngă „cetatea Fiat", și nu revine lîngă echipă decît după 24 de ore. Insuccesele lui A.S. Roma nu întîrzie și ele, grăbite — este drept — de cedările în serie făcute de președintele clubului, în vară, fără asentimentul lui H.H. Conflictul cu comitetul director al clubului se declanșează cu o repeziciune și o gravitate care făceau ca acum o săptămînă aproape toate ziarele să dea ca certă demiterea lui „don Helenio". O conferință de presă, solicitată de „împricinat", aruncă paie peste foc. Herrera atacă vehement pe președintele Marchini. Doi polițiști, postați la intrarea sălii unde are loc conferința, la cererea conducerii clubului, mărește iritarea lui Herrera. Cei peste 30 de gazetari, care observau că trecuseră luni de cînd „magul" nu le mai furnizase materie primă pentru coloanele lor, sînt încîntați. H.H. 1 redevine „omul lor"...

Rapida desfășurare a evenimentelor către un divorț Roma — Helenio Herrera primește însă o frînă. O frînă neașteptată și puternică. Același Marchini, atacat violent și fără alegerea cuvintelor de către antrenorul său, determină comitetul director să-i acorde reconfirmarea contractului. Herrera este surizător și plin de el. „Dar cine îl privește atent — observă celebrul comentator de fotbal Aldo Bardelli — constată ușor că el își joacă și nu își trăiește rolul". Chiar și „magul" are slăbiciuni.

Sasu 5 goluri — 7 puncte pentru Fenerbahce !

Echipa lui Teașcă obține victorii și punctе în serie... Și, în mare măsură, autorul fantasticului asalt al lui Fenerbahce, este Sasu. Dacă, în edițiile trecute, Nunweiller III, Datcu, Traian Ionescu au fost marii favoriți ai spectatorilor din Istanbul, acum acesta se numește Sasu. Mai ales prin marea sa specialitate de a transforma în goluri loviturile libere, firavul, dar tehnicul atacant internațional român și-a cucerit mari simpatii. La meciurile lui Fenerbahce asiști, adeseori, la o scenă dovedită „clasică". Dacă elevii lui Teașcă beneficiază de o lovitură liberă, în timp ce Sasu își potrivește balonul, publicul strigă prelung : hooopp ! ! ! Cînd mingea pornește, strigătele se transformă, în timpul voiajului balonului chiar, în goooll ! ! ! Și foarte rar spectatorii sînt înșelați în anticipările lor..."

Am retranscris cîteva fraze dintr-un mai lung reportaj aparținînd unuia dintre cei mai reputați cronicari de fotbal din Turcia, ORHAN VEDAT SEVINCLI. Vestile venite din marele port al Bosforului, subliniază seriozitatea internaționalului român, de o deosebită conștiinciozitate la antrenamente (și, se știe bine, cu Teașcă nu-i de glumit...), foarte corect în comportarea pe teren. Acum, Fenerbahce amenință locul prim al clasamentului, deținut de Galatasaray. Returul va fi cu siguranță de mare tensiune.

ȘAH

TEST PE 64 DE PATRATE

Cît de bine jucați șah ? Iată o întrebare la care, din motive diferite, este destul de greu de dat un răspuns mulțumitor. Un răspuns care să nu fie influențat nici de modestie mai mult sau mai puțin excesivă, nici de o tendință — vizibilă la atîția jucători — de a-și supraestima forțele.

De cîțiva ani, mai multe reviste de șah au recurs la un mijloc destul de ingenios de testare a forței de joc a amatorilor luptei pe tabla cu 64 de patrate. Este vorba de un sistem de exerciții, de întrebări succesive la care „candidatul" trebuie să răspundă rejucînd o partidă și punîndu-se în locul unuia din jucători, de obicei un mare maestru, încercînd să găsească de fiecare dată mutarea pe care acesta a făcut-o. Pentru găsirea mutării respective se acordă un anumit număr de puncte. La sfîrșitul partidei, jucătorul „testat" nu are decît să adune toate punctele acumulate pentru a afla — cercetînd baremul — cît de bine joacă...

Dacă doriți și dv., stimați cititori, să vă măsurați forța de joc, vă invităm să găsiți mutările albului în partida care urmează. Înainte de a continua, vă rugăm să acoperiți cu o bucată de hîrtie mutările de mai jos, pentru a nu le putea vedea. Puneți pe tabla de șah poziția alăturată survenită în deschiderea gambitului regelui (după 1.e4, e5 2. f4, e:f4 3. Nc4, Ne7 4. Cf3, Nh5+ diagrama).

Acum urmează ca dv. să găsiți mutarea a cincea a albului. După ce v-ați hotărît asupra ei, o notați pe coloana corespunzătoare și împingeți puțin în jos hîrtia, doar atît cît să puteți vedea care a fost mutarea albului. Dacă ați indicat-o exact, atunci notați la rubrica punctajului numărul de puncte indicat. Dacă nu ați găsit răspunsul bun, atunci notați doar zero, și încercați să prevedeți următoarea mutare. Și așa mai departe, pînă la sfîrșit, cînd adunați punctele obținute. Dacă aveți între 75—100, atunci vă puteți considera tot atît de puternic cît un mare maestru. Între 55—74 de puncte — sînteți un jucător puternic. Între 40—54, nu trebuie să vă întristați, sînteți un șahist bun. Între 25—39 — „merge"... Dacă ați dobîndit sub 25 de puncte, evident, trebuie să mai munciți mult, foarte mult...

Mutarea albului	Puncte	Mutarea negrului	Mutarea dv.	Scorul obținut
		4...Nh5	șah	....
5.g3	9	5...f:g3	.....	....
6.0—0	10	6...g:h2	șah	....
7.Rh1	11	7...Ch6	.....	....
8.d4	8	8...De7	.....	....
9.N:h6	7	9...g:h6	.....	....
10.Ce5	9	10...Nf6	.....	....
11.Dh5	10	11...Tf8	.....	....
12.C:f7	9	12...D:e4	șah	....
13.R:h2	7	13...D:c2	șah	....
14.Rg3	7	14...Nh4	șah	....
15.D:h4	6	15...D:c4	.....	....
16.Dd8 mat	7		.....	....
			Scor total :	

La 12...T:f7 albul răspunde 13.N:f7 șah, D:f7 14.D:f7 șah, R:f7 15.e5 cîștigă.

DIN LUMEA TENISULUI

Din păcate știrea parvenită recent din Londra despre tragerea la sorți a meciurilor din cadrul grupelor europene ale Cupei Davis '71 a conținut unele neclarități care ne-au împiedicat reconstituirea completă a tabelului oficial cu desfășurarea celor patru tururi. Ca urmare nu putem comenta mai pe larg posibilitățile echipei noastre în actuala ediție.

În așteptarea tabelului F.I.L.T., care ne va permite s-o facem, sperăm cît de curînd, prezentăm cititorilor ultimele ecouri în jurul configurației unor echipe cunoscute, ale Spaniei și Franței.

Hotărîrea luată de Manolo Santana acum cîteva luni de a se retrage din echipa reprezentativă a Spaniei a fost urmată de o reacție deosebit de violentă din partea președintelui federației respective, marchizul De Cabanes. Evenimentul, relatat atunci într-o versiune laconică, a fost reluat recent cu amănunte de către agențiile de presă.

Din preambulul cazului, „Manolo și Marchizul" (citatul aparține ziarelor spaniole care l-au utilizat ca titlu) reamintim, făcînd unele completări, că De Cabanes, vechi și marcantă figură a tenisului spaniol, ar fi trimis spre publicare revistei „Tenis Espanol" o scrisoare deschisă, adresată lui Santana, „spre a-l împiedica să se retragă din echipă". A fost însă refuzat, scrisoarea fiind înmînată doar adresantului. În fața acestui afront, marchizul De Cabanes s-a retras de la conducerea federației spaniole.

De atunci Manolo și marchizul nu s-au mai salutat. Spre deosebire însă de fostul președinte, Manolo, dovedind că non omnis moriar, a cîștigat cîteva finale de răsunet printre care se află și aceea a Open-ului de la Barcelona, în fața lui Laver.

Poate cuprins de remușcări, poate sub impulsul acelui general „Viva Manolo !", chintesența marelui entuziasm provocat de victoria menționată și care i-a stăruit mult timp în auz, marchizul i-a trimis lui Manolo o lungă felicitare cu prilejul Anului Nou. Întrebat ce are de gînd să facă în fața acestui gest de împăcare, Santana a dat următorul răspuns din care se poate deduce, o dată cu conținutul scrisorii marchizului, către revista „Tenis Espanol", și faptul, rămas totuși o incertitudine : intenția sa, de a nu mai participa la Cupa Davis, era definitivă :

„Mi s-au aruncat invinuiri jignitoare, a declarat Santana. Nu m-am retras din echipa din care am făcut parte, fără întrerupere din 1958, pentru a cîștiga mai mulți bani, ca profesionist... Și nici pentru că fizicul meu „cedează", cu toate că, nu contest, la 11 ani, atunci cînd De Cabanes m-a luat sub oblăduirea sa, am fost un biet copil de mingi, teribil de sărac, și ca atare flămînd. Vreau să joc tenis, pur și simplu, pentru plăcerea mea. Mi-am răscumpărat această libertate plătindu-mi înzecit toate datoriile morale... Și deoarece corectitudinea conferă noblețe, acum mă pot adresa de la egal la egal unuia care pretinde că o are din... naștere".

La 15 noiembrie 1970, Lucien Daniau, principalul comentator de tenis al Agenției France Presse, a umplut de amărăciune pe mulți francezi. La încheierea știrii în care transmitea rezultatele finalelor Open-ului desfășurat în sala Coubertin din Paris, el a anunțat că jucătorul Georges Goven s-a retras din Cupa Davis semnînd un contract pe o perioadă de patru ani cu gruparea profesionistă W.T.C. a lui Lamar Hunt. Goven, o mare speranță, începuse în cursul anului expirat să reprezinte pentru francezi factorul care, alături de o proaspătă revelație, Jean-Baptiste Chanfreaux, ar fi putut reînvia gloria unei echipe de aur.

Unanima părere de rău, perfect justificată, a afectat printre alții, în mare măsură, și pe jucătorul profesionist, Pierre Barthès, stabilit prin căsătorie în Canada. Consacrat în 1964, la 23 de ani, de o victorie obținută asupra lui Santana, Barthès reprezintă și în prezent o valoare. Nu mai departe la ultimele campionate de la Forest Hills, el a cîștigat, împreună cu Pilici, finala de dublu, învingînd perechea Laver-Emerson.

Reacția lui Barthès ? El a comunicat imediat telefonic că, expirînd contractul care l-a ținut legat cinci ani de profesioniști, este gata să-și reia locul în echipa Franței. Nici n-au apucat însă oamenii să se bucure, că federația în cauză a primit un alt telefon. Era de la Goven, care anunța că în ultimul moment (și aici trebuie menționată intervenția discretă a marelui ex-campion Pierre Lacoste), s-a răzgîndit, renunțînd la contractul cu W.T.C. De astă dată bucuria tindea să atingă exacerbarea. Formula unei echipe Barthès, Goven, Chanfreaux începuse să circule chiar înainte de a deveni un prilej de speculații în presă.

Există însă un „dar" care, din păcate, pune capăt, ca întotdeauna, bucuriilor prea mari. În jurul dialogului dintre F.I.L.T. și Barthès s-a așternut deodată tăcerea. Pentru că — ne-a informat același Daniau acum cîteva zile — tatăl doamnei Barthès vrea ca ginerele să reprezinte în „Cupa Davis"... Canada. În știre se adaugă, nu fără maliție ...și este foarte bogat".

Paul CERNESCU

AUTOMOBILISM

Cînd luați copiii în mașină

Am mai scris deseori despre felul în care trebuie să circule copiii în mașină. Revenim asupra temei doar pentru a vă reaminti unele reguli pe care e bine să nu le uitați, reguli concretizate în urma unei anchete făcute de revista „Autoturism". Iată-le :

• Copiii să stea numai pe locurile din spate. Pe locul din față nu luați niciodată copilul în brațe!

• Geamurile să nu fie larg deschise, astfel încît copiii să nu poată scoate mîinile sau capul pe geam.

• Să se interzică copiilor să se joace în interiorul sau pe scaunele mașinii, să pună mîna pe mînerul de la ușă și manivela de la geam. Siguranța la ușa mașinii să fie întotdeauna pusă.

• Copiii nu au voie să urce și să coboare din mașină decît pe partea unde este bordura trotuarului.

• Nu lăsați copiii singuri în mașină. Dacă însă o dată, nu avem altă posibilitate, să nu se parcheze mașina pe o stradă în pantă, să se tragă frîna de mînă, să se scoată cheia de contact și să se încuie ușile.

Expoziția motorului din Londra

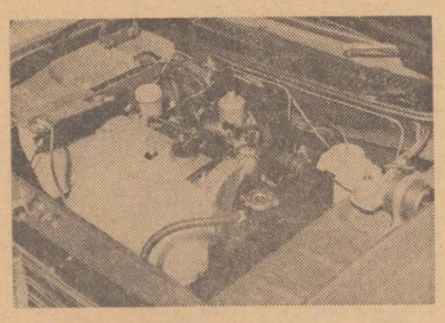

În Earls Court are loc anual cea mai mare expoziție a industriei engleze de automobile : „London Motor Show". Aci, la această manifestare își dau de fiecare dată întîlnire producătorii de automobile și cei interesați din toată lumea.

La ultima întîlnire de acest fel, un mare succes a avut versiunea nouă și îmbunătățită a mașinii Austin Maxi. Acest model încăpător, de clasă mijlocie, a fost amenajat cu un motor (în fotografie) de 80 CP la 1 750 cm.c. (pînă acum 75 CP la 1 500 cm.c.), care urmează să asigure o viteză ridicată. În timp ce forma exterioară a rămas neschimbată, în interiorul mașinii unele lucruri au fost ameliorate : e vorba de tabloul de bord și de suspensia mecanismului de acționare. În afară de aceasta s-a mai realizat și un volan de o concepție nouă.

Pietoni pe unde circulați ?

...Pe strada Maria Rosetti nr.14 s-a deschis un șantier. Ceva foarte firesc în zilele noastre. Nu la fel de firesc este însă faptul că cei ce conduc acest șantier au acaparat și trotuarul, fără a crea vreun loc de trecere pentru pietoni.

...Pe Bd. Republicii, în vecinătatea clădirii cu nr. 10, întreprinderea de electricitate execută unele lucrări subterane. O parte din trotuar a fost distrusă, iar cealaltă acoperită cu grămezi de pămînt.

...Pe Calea Victoriei la nr. 9, tot o întreprindere de electricitate a făcut niște lucrări de instalații exterioare. Cîteva zile trotuarul și chiar o parte din stradă a fost blocată de materiale, scări, utilaje.

...Pe str. pe bl. etc. etc.

În tot orașul București (dar nu numai aici se întîmplă așa ceva) numeroase trotuare sînt blocate din cînd în cînd, și uneori pentru multe luni de zile, de diferite lucrări. În asemenea situații, pietonii sînt nevoiți să circule pe partea carosabilă a străzilor sau să traverseze după nevoie prin locuri nepermise spre trotuarele libere expunîndu-se accidentelor. O serie de accidente datorate unor asemenea cauze au și avut loc. Uneori, pentru a-i feri pe pietoni, unii șoferi au depășit jumătatea străzii, accidentînd autovehicole ce veneau în sens invers.

După cîte știm nu există nici o lege sau dispoziție care să dea voie constructorilor sau celor ce fac lucrări în stradă, să ocupe integral trotuarele. Ba din contra. Cei ce fac astfel de lucrări sînt obligați să asigure securitatea pietonilor, amenajînd copertine, tunele și balustrade cu semnalizare luminoasă pentru pietoni în caz că trebuie totuși să ocupe trotuarele. De ce nu se respectă asemenea obligații legale ? În primul rînd de către constructori și de către cei ce-i coordonează și controlează? Apoi de către edilii orașelor — consiliile populare.

Și întrucît apar mereu asemenea abateri de la normele legale, de ce nu intervin organele de miliție pentru a aplica sancțiuni care să fie suportate nu din fondurile statului, ci din salariile celor ce-au ordonat blocarea samavolnică a căilor de acces pentru pietoni. Dacă mai sînt oameni care nu țin seama de cerințele vieții civilizate, care nu se intimidează nici de prevederile legale, atunci să fie constrînși să respecte ceea ce este de datoria lor elementară.

Mantale „vizibile" pentru școlari

Micii școlari pe care-i vedeți în fotografie poartă în scopuri experimentale o îmbrăcăminte specială ; mantale cu glugă, vizibile de la distanță, datorită culorilor vii ce au menirea să-i apere de accidente de circulație. Noua culoare semnalizatoare este vizibilă chiar și în amurg. Materialul din care sînt confecționate mantalele este de asemenea nou : un material sintetic, în același timp etanș, ușor de întreținut, rezistent la frecțiune, la soluții detergente și la temperaturi extreme. Această îmbrăcăminte este recomandată tuturor copiilor, pe drumul de școală, care traversează străzi cu circulație intensă.

Rubrică redactată de V. STĂNESCU

TRAGEREA EXCEPȚIONALĂ LOTO — DIN 26 IANUARIE '71

Atribuie în număr nelimitat

AUTOTURISME
• „DACIA 1300"
• „FIAT 850"

EXCURSII ÎN
• UNGARIA, CEHOSLOVACIA, R. D. GERMANĂ și POLONIA cu autocarul (cca. 17 zile) ;
• AUSTRIA cu avionul (cca. 8 zile).

PREMII ÎN BANI
Participarea se face pe variante de : 2 lei, 5 lei și 15 lei.
Luni 25 ianuarie 1971, ULTIMA ZI pentru procurarea biletelor.

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" —

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

ANUL XV 695 — SÎMBĂTĂ 30 IANUARIE 1971 — 8 PAGINI 1,50 LEI

ÎN CINCINALUL 1966—1970

49 DE LOCALITĂȚI RURALE AU DEVENIT ORAȘE

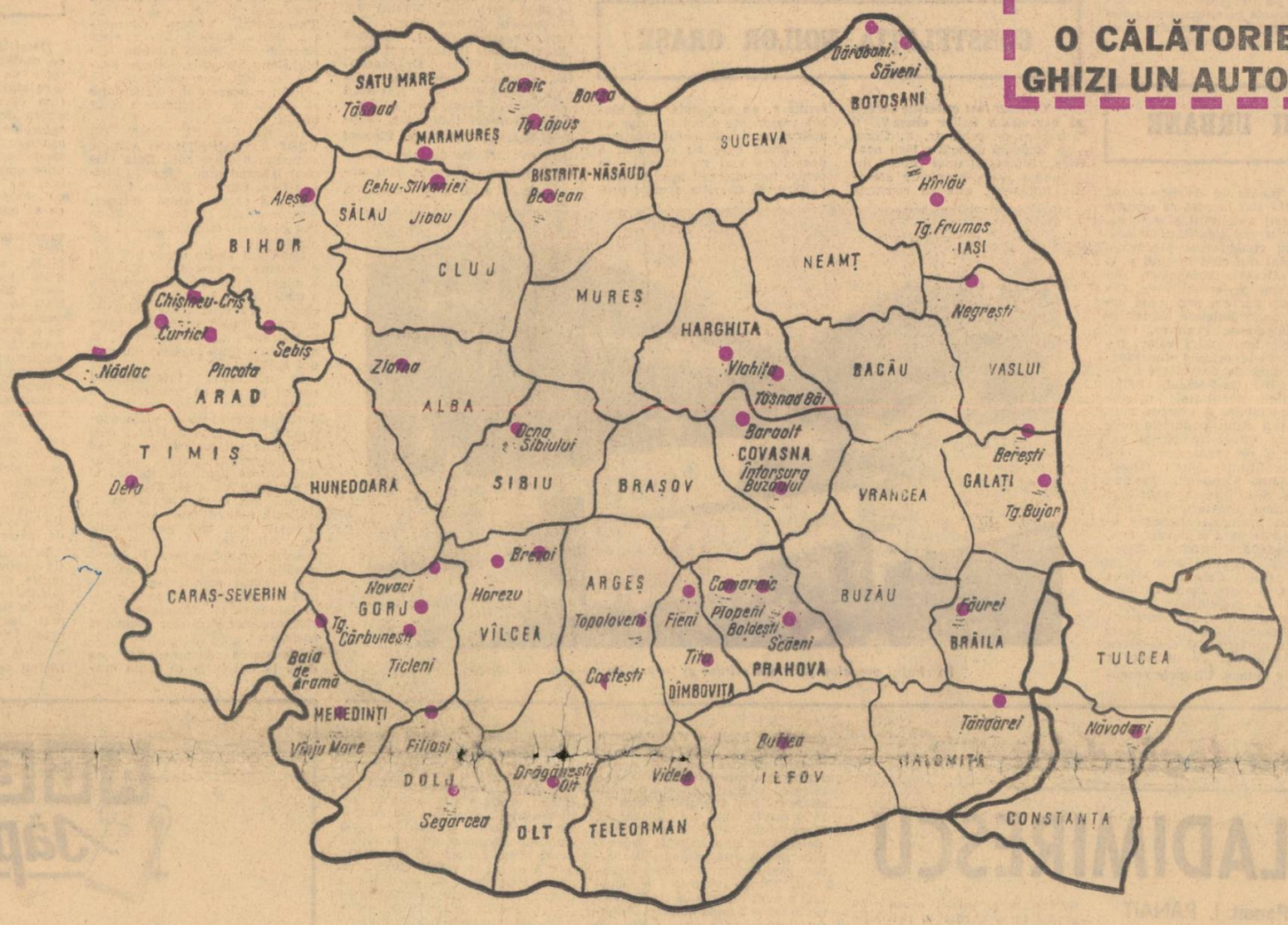

O CĂLĂTORIE AVÎND CA GHIZI UN AUTOR ȘI O CARTE

● REȚEAUA URBANĂ A ROMÂNIEI NUMĂRĂ PESTE 8 MILIOANE DE LOCUITORI ● DOUĂ CINCIMI DIN POPULAȚIE TRĂIEȘTE LA ORAȘ ● CREȘTEREA DENSITĂȚII ATINGE VALORI TOT MAI MARI: BUCUREȘTI — 10 800 LOCUITORI PE KM PĂTRAT ● POPULAȚIA URBANĂ A ȚĂRII A SPORIT ÎN ANII CINCINALULUI CU ECHIVALENTUL A 17 ORAȘE DE CÎTE 100.000 DE LOCUITORI ● MUNICIPIILE, ENTITĂȚI ADMINISTRATIVE ȘI SOCIAL-ECONOMICE DE MAXIMĂ IMPORTANȚĂ ● VALORIFICAREA MULTILATERALĂ A MEDIULUI AMBIANT NATURAL

(Relatarea în pagina a 2-a)

AGENDĂ săptămînală

IMAGINI ȘI CIFRE

Rezultatele cincinalului 1966—1970 pe care presa scrisă, radio-ul și televiziunea le înfățișează pe larg, de mai multe zile, convingător, prin cifre și imagini, constituie, pe drept cuvînt, un puternic centru de interes al opiniei publice din țara noastră. Nu atît noutatea lucrurilor, modul în care sînt prezentate deșteaptă în primul rînd atenția față de aceste cifre și imagini, cît capacitatea lor de a ne ajuta să luăm cunoștință de noi înșine, de realitatea în mijlocul căreia trăim, de dimensiunile ei adevărate. Căci a lua cunoștință de datele ce oglindesc realizările cincinalului înseamnă, înainte de orice, capacitatea de a ne reprezenta o lume, — lumea noastră — un ritm — ritmul dezvoltării societății noastre — un sens al dezvoltării sociale — sens ce reprezintă pentru poporul nostru progresul necurmat al României socialiste. Cifrele, imaginile sînt tot atîtea argumente ale unei superbe pledoarii în favoarea justeții drumului parcurs — drumul arătat de partid — a grandorii obiectivelor atinse.

Cifrele și imaginile care înfățișează cincinalul 1966—1970 — cifrele și imaginile de care zilnic, în fel și chip luăm cunoștință, poartă, toate laolaltă și fiecare în parte o puternică încărcătură istorică. Nu atît prin faptul că jalonează o durată cît prin tăria cu care reușesc să sublinieze calitatea nouă realizată, indiferent în ce sector de activitate, la capătul a cinci ani de muncă și de viață.

Sînt cifre de pildă care exprimă numeric întreprinderile create în cincinal. Aceste cifre nu reprezintă numai o cantitate mensurabilă, comparabilă ci mai ales o calitate. Căci noile întreprinderi au însemnat o distribuire a industriei pe întreg teritoriul țării, au însemnat dezvoltarea tuturor zonelor, a tuturor județelor. Faptul oglindește deci nu numai forța unei economii capabile să-și dezvolte impetuos economia ci și profundul democratism al acestei dezvoltări care are ca una din trăsăturile definitorii menirea de-a înlătura decalaje moștenite, de-a asigura un ritm de dezvoltare armonios întregii țări. Privind o hartă pe care sînt însemnate noile implantări industriale din

CONTINUARE ÎN PAG. ②

„În drum întîlnim tot felul de... obstacole"

ÎN DIRECT DIN AFRICA

Din jurnalul expediției românești transafricane

NOI, DESPRE FILMELE NOASTRE

O convorbire cu Malvina Urșianu despre „Serata"

(Pagina a 4-a)

UN COMPUTER COMPUNE PROBLEME DE ȘAH...

...și un mare maestru cere revanșă mașinii electronice

(Pagina a 8-a)

EXPEDIȚIA „APOLLO"-14

START...

de colonel ing. D. ANDREESCU

Echipajul „Apollo"-14 (de la stînga la dreapta: Stuart Roosa, pilotul cabinei, Alan Shepard, comandant, și Edgar Mitchell, pilotul modulului lunar). Pe fundal, emblema noii misiuni.

(Pagina a 5-a)

O figură legendară

TUDOR VLADIMIRESCU

Tudor Vladimirescu. (Tablou în ulei de Obedeanu)

(Pagina a 2-a)

600 KILOMETRI PE UN DRUM NEUMBLAT DE ZECE ANI!...

Membrii expediției românești ne-au trimis noi vești de pe meleagurile africane, în exclusivitate pentru cititorii „Magazinului". Astăzi cîteva însemnări din perioada 20 decembrie 1970—10 ianuarie 1971 în pagina a 3-a

Monolog interior despre...

EXPLICAȚII

de Victor BÎRLĂDEANU

O ușă închisă. Atît. Nici o inscripție lămuritoare, nici măcar cîteva rînduri mîzgălite în grabă pe un petec de hîrtie. Și, totuși, la ora aceasta, potrivit orarului afișat vizibil în vitrină, debitul de tutun din centrul Reșiței ar trebui să fie deschis. Dar nu este. Și poate că mai mult chiar decît imaginea neprietenoasă a ușii închise, mîhnește și revoltă această tristă indolență, această lipsă de elementar respect față de cetățeanul pe care ești retribuit să-l servești.

Nu e singura dată cînd mi

CONTINUARE ÎN PAG. ②

ÎN CINCINALUL 1966–1970

49 DE LOCALITĂŢI RURALE AU DEVENIT ORAŞE

În ultimii ani, statisticile indică creşteri neîncetate ale reţelei urbane româneşti. Dezvoltarea actuală economică multilaterală a ţării favorizează extinderea ei făcînd ca limitele oraşului să cuprindă noi arii rurale, să apară oraşe noi, să se accentueze gradul de concentrare economică şi demografică al vechilor aşezări. Studiul oraşelor româneşti, început acum şase decenii, s-a intensificat în ultimul timp, intrucît în condiţiile noii noastre societăţi el reprezintă un domeniu de activitate de mare actualitate.

În faţa hărţii cu cele 236 puncte urbane distribuite uniform, pe întreg cuprinsul ei, gîndul unei excursii de lungă durată ne-a încercat nu o dată. Dar cum să organizezi o astfel de călătorie ? Cum să poţi ţese cele 236 puncte pe canavaua geografică de aşezări urbane fără a fi nevoit să încurci firul călătoriei ? Chiar dacă te-ai prezenta celui mai iscusit casier de gară şi i-ai cere să-ţi întocmească un itinerar cuprinzînd toate oraşele ţării, fără a trece de două ori printr-un oraş, acesta s-ar vedea în imposibilitatea de a-l întocmi. Iată de ce am renunţat la acest gînd, făcînd o călătorie imaginară avînd ca ghid un profesor universitar şi o lucrare a sa, apărută recent în librării. Este vorba de prof. dr. **VASILE CUCU de la Universitatea din Bucureşti**, autorul unei foarte interesante lucrări ştiinţifice despre oraşele româneşti, „prima sinteză geografico-economică asupra oraşelor din România", cum se exprimă prof. dr. doc. Ioan Şandru de la Universitatea „Al. I. Cuza" de la Iaşi. Şi întrucît voiajul nu răspunde unor rigori turistice, nu ne-am propus o călătorie pe verticală, pe firul istoriei, ca pentru vilegiaturişti, deşi ea ar fi interesantă, ci una pe orizontală, o călătorie de documentare în ceea ce priveşte dezvoltarea urbanisticei actuale româneşti, în cadrul cincinalului care s-a încheiat. Ne-am propus, aşadar, să vedem ce reprezintă România urbană contemporană situată pe fundamentul armăturii de schele ce anticipează noile dezvoltări ale cincinalului început în acest ianuarie.

DINAMISMUL VIEŢII URBANE

În cabinetul său de lucru de la Facultatea de Geografie, profesorul Cucu are o sumedenie de planşe, de grafice. Orice desfacere a unui sul înseamnă o demonstraţie amplă, ca în cazul sulului privind dezvoltarea procesului de urbanizare în România.

„În complexul organizării teritoriale a ţării din anul 1968, ne spune, a apărut ca o necesitate obiectivă intensificarea procesului de urbanizare care, impulsionat de efectele dezvoltării industriale într-o serie de centre mari şi mici, atrage în circuitul său, omogen, localităţi rurale care capătă noi caractere. În ultimii ani, urbanizarea pe această cale a devenit cea mai eficientă, creindu-se condiţii optime pentru decretarea de oraşe pe baza antecedentelor rurale. În urma studiilor temeinice, la care au participat specialişti din cele mai diverse domenii şi a consultărilor largi ale maselor din fiecare judeţ, reţeaua urbană a fost stabilită la 236 oraşe".

După datele calculate la 1 iulie 1969, în aceste oraşe locuiau 8 096 261 locuitori, adică 40,5 la sută din totalul populaţiei de atunci. Deci două cincimi din populaţia ţării trăia în oraşe. Ritmul mediu de creştere anual înregistra 10,7 la sută ca urmare a creşterii natalităţii şi a includerii unor noi localităţi urbane.

Pentru cunoaşterea problemei am apelat din cînd în cînd şi la cartea „Oraşele României" din care aflăm că, actualmente, cea mai mare parte a populaţiei urbane o deţin judeţele industriale : Hunedoara, Prahova, Cluj, iar cele mai mici valori înregistrîndu-le oraşele din judeţele în curs de dezvoltare : Covasna, Bistriţa-Năsăud, Sălaj. Creşterile populaţiei urbane sînt apreciabile. A crescut mult în ultimul timp populaţia oraşelor din zonele industriei extractive şi de prelucrare : cele din zona Jiului superior, Reşiţa, Baia Mare, Tîrnăveni, Mediaş, Făgăraş. S-au înviorat mult oraşele balneo-climaterice. Unele oraşe cu pronunţat caracter agricol au început a deveni centre cu adevărat urbane (Siret, Odobeşti, Urziceni, Solca) ca şi oraşele Huşi, Calafat, Măcin, Strehaia, Salonta, Isaccea. Unele creşteri ale populaţiei urbane se datoresc şi afluxului de muncitori. Acest fenomen s-a făcut simţit în municipii şi oraşele cu mari posibilităţi de utilizare a forţei de muncă. Ultimele recensăminte arată că această tendinţă este în regres datorită captaţiei exercitate de oraşele noi şi a condiţiilor ce asigură o stabilitate mai mare a populaţiei în mediul rural. În ceea ce priveşte densitatea, în unele judeţe aceasta oscilează la oraşe între 4–5 000 de locuitori pe km. p. suprafaţa construită, înregistrîndu-se 6 300 locuitori la Brăila, 10 000 locuitori la Arad şi 10 800 locuitori în Bucureşti.

CONSTELAŢIA NOILOR ORAŞE

— Care au fost criteriile creării şi dezvoltării noilor oraşe ? îl întrebăm pe prof. dr. V. Cucu.

— Reţeaua urbană a ţării noastre, rezultat al unui proces îndelungat social-economic specific României, este în continuă formare, ne răspunde d-sa. Marea majoritate a noilor oraşe au apărut pe fundamentul comunelor rurale care au cunoscut o dezvoltare mai rapidă sau în centre muncitoreşti în plină dezvoltare. În apariţia acestui proces s-a exercitat şi influenţa urbană, mai ales în zonele de cîmpie unde există cele mai bune condiţii pentru crearea şi dezvoltarea unor centre puternice de prelucrare a produselor agricole. Prin apariţia noilor aşezări urbane a început să se reducă treptat acel miraj al oraşelor care generează afluxul de populaţie spre centrele populate.

Harta noilor oraşe indică o repartizare armonioasă a acestora. ÎN SUDUL ŢĂRII, pe harta din anul 1968, au apărut 22 de noi oraşe : **Baia de Aramă, Vînju Mare** (Mehedinţi), **Novaci, Tg. Cărbuneşti, Ticleni** (Gorj), **Filiaşi, Segarcea** (Dolj), **Buftea** (Ilfov), **Videle** (Teleorman), **Breazoi, Horezu** (Vîlcea), **Drăgăneşti-Olt, Costeşti, Topoloveni** (Argeş), **Făurei** (Brăila), **Năvodari** (Constanţa), **Fieni, Titu** (Dîmboviţa), **Ţăndărei** (Ialomiţa), **Boldeşti-Scăieni, Comarnic, Plopeni** (Prahova). Multe din ele sînt situate în zone agricole, sînt noduri de căi rutiere şi feroviare, centre muncitoreşti în dezvoltare, staţiuni balneare.

ÎN PARTEA DE RĂSĂRIT A CARPAŢILOR au apărut 7 oraşe : **Negreşti** (Vaslui), **Hîrlău, Tg. Frumos** (Iaşi), **Tg. Bujor, Berezti** (Galaţi), **Dărăbani, Săveni** (Botoşani). În majoritate, acestea sînt aşezări cu trecut istoric, situate în zone agricole şi viticole, pe locul unor vechi tîrguri.

ÎN INTERIORUL ARCULUI CARPATIN au apărut alte 12 oraşe noi : **Zlatna** (Alba), **Beclean** (Bistriţa-Năsăud), **Baraolt, Întorsura Buzăului** (Covasna), **Tuşnad-Băi, Vlahiţa** (Harghita), **Borşa, Cavnic, Tg. Lăpuş** (Maramureş), **Ocna Sibiului** (Sibiu), **Cehu-Silvaniei, Jibou** (Sălaj). Şi aici este vorba de localităţi cunoscute din antichitate ca centre de valorificare a unor bogăţii naturale.

ÎN CÎMPIA ŞI ZONA DE VEST A CARPAŢILOR sînt de semnalat 8 oraşe noi : **Deta** (Timiş), **Tăşnad** (Satu Mare), **Chişineu-Criş, Curtici, Nădlac, Pîncota, Sebiş** (Arad). **Aleşd** (Bihor). Sînt localităţi cu mari posibilităţi de dezvoltare industrială şi agricolă.

Cele mai multe oraşe noi sînt cunoscute ca centre de extracţie a minereurilor sau de prelucrare a materialului lemnos. Sînt oraşe chiar şi cu funcţii ale industriei grele. Există oraşe ca centre industriale „independente" şi altele în strînsă legătură cu cele din apropiere.

În concluzie, interlocutorul nostru a ţinut să precizeze că apariţia noilor oraşe are o importanţă deosebită în viaţa economică şi socială a ţării, căci legăturile satului cu oraşul se vor intensifica mereu, influenţînd asupra profilului muncii şi a nivelului de trai. Forţa de muncă din mediul rural va fi utilizată mai raţional, vor fi satisfăcute mai bine nevoile cultural-ştiinţifice ale satului. „Se creează, ne spune prof. V. Cucu, condiţii optime pentru înlăturarea oricăror manifestări de rutină şi monotonie, alimentîndu-se iniţiativa şi dinamismul specific oraşelor şi satelor României socialiste".

Cercetarea documentelor ne duce la concluzia că toate oraşele româneşti înregistrează creşteri impresionante ale volumului producţiei industriale globale.

Prin politica partidului şi statului nostru de dezvoltare a tuturor oraşelor ţării, grupa oraşelor mari şi-a diminuat ponderea industrială în favoarea oraşelor mijlocii şi mici. În această situaţie se află şi Capitala. Prin punerea în valoare a unor noi zăcăminte s-a dat naştere unor noi ramuri industriale în oraşele mici şi mijlocii din judeţele Argeş, Ilfov, Gorj, Bihor, Prahova şi Bacău. În numeroase oraşe industria constructoare de maşini a devenit atributul cel mai de seamă al lor. Pe harta ţării au apărut oraşe ale chimiei, oraşe ale industriei materialelor de construcţii, ale metalurgiei feroase şi neferoase, ale industriei uşoare şi alimentare şi a celorlalte ramuri industriale.

În viaţa tuturor se stabileşte o echilibrare a ansamblului activităţilor urbane, o mai bună corelare între funcţiile industriale şi cele de servicii, între activitatea primară (exploatarea resurselor subsolului, a celor agricole şi forestiere), cea secundară (industrie, manufactură, energie electrică, construcţii şi cea terţiară (comerţ, finanţe, comunicaţii, servicii comunale).

După cum ne spune prof. dr. V. Cucu, oraşele ţării noastre au devenit formaţii dinamice, cu un potenţial industrial, comercial şi social-cultural în creştere. Concluzia firească, este că urbanizarea este sinonimă cu industrializarea. În aceasta constă ţăria oraşelor, forţa şi vitalitatea lor.

VALORIFICAREA MEDIULUI AMBIANT

Datorită unor situaţii specifice, oraşele noastre au moştenit o serie de trăsături negative pe care statul caută să le înlăture. Una dintre ele este întinderea unora de-a lungul unor lungi artere de penetraţie, formîndu-se aşa numitele cîmpulunguri. De asemenea, structura radiară a unor oraşe, a permis o rarefiere a gradului de ocupare cu construcţii. Consecinţa care a apărut este aceea a existenţei unei disproporţii între suprafaţa oraşelor şi zonele lor de locuit. Tecuciul, de pildă, are o suprafaţă de 8 649 ha (cu o densitate de circa 55 locuitori pe km pătrat) în timp ce Brăila ocupa numai o suprafaţă de 3 949 ha, cu o densitate incomparabil mai mare. Şi acesta este numai un singur exemplu. Densitatea a fost diminuată şi prin caracteristicile regimului risipitor al construcţiilor în vechile urbe, unde casele erau puţin înalte, situate în curţi foarte largi. Firească, remedierea situaţiei moştenite nu se poate face decît printr-o bună gospodărire a teritoriului, printr-o judicioasă delimitare a oraşelor, a zonelor suburbane, regiuni de sprijin ale oraşului, o bază importantă de materii prime.

În noua împărţire administrativ-teritorială s-a ţinut seama de multe din vechile racile. Prin poziţia bine centrată a reşedinţelor de judeţ se asigură legături mai lesnicioase între sat şi oraş. În această categorie se situează toate cele 47 oraşe municipii ce constituie entităţi administrative şi social-economice complexe.

Dezvoltate în trecut fără o concepţie urbanistică unitară, modernă, oraşele României socialiste sînt supuse în prezent unor acţiuni de sistematizare ce au ca scop crearea unei noi siluete urbane, în raport cu criteriile funcţionale, tehnice, economice şi estetice. În accentuarea personalităţii oraşelor, se porneşte de la trăsăturile lor specifice, de la natura reliefului. Sistematizarea ţine seama de valorificarea multilaterală a mediului ambiant natural, căutînd să pună în aplicare pe scară tot mai largă tradiţiile arhitecturale ale regiunilor. Dar cîte probleme nu se ridică în legătură cu acest obiectiv atît în ceea ce priveşte zonarea oraşelor, alimentarea lor cu apă, reţeaua de circulaţie, creşterea confortului urban etc.

Important de reţinut este faptul că experienţa acumulată pînă acum este destul de bogată, dovadă stînd însăşi aspectul nou al oraşelor noastre, din an în an mai frumoase, mai bine gospodărite. Experienţa ţării noastre, ne-a spus interlocutorul, este edificatoare în relevarea rolului industrializări în modificarea structurilor urbane. La noi, mediul urban a devenit un cîmp al marilor investigaţii. Peisajul urban se impune tot mai mult pe fondul natural al ţării şi în viaţa cetăţenilor, aceasta oglindind-o şi prevederile actualului plan cincinal de dezvoltare multilaterală a ţării.

Const. SÎRBU

În rîndul oraşelor ţării s-a aliniat şi fosta localitate rurală Borşa

O figură legendară

TUDOR VLADIMIRESCU

de Panait I. PANAIT
şef de secţie la Muzeul Bucureştilor

Tudor Vladimirescu face parte din acei eroi pe care poporul i-a învăluit în mitică aureolă, ridicîndu-le pe culmile cele mai inalte abnegaţia şi jertfa. Tomuri de erudită strădanie şi versuri populare, replici străbătute de cald patriotism şi idilice secvenţe cinematografice scot mereu la lumină figura eroului şi semnificaţia mişcării revoluţionare în fruntea căreia a stat din ianuarie şi pînă în mai 1821. La 150 de ani de la desfăşurarea cele mai mari ridicări populare din Ţara Românească, împotriva nedreptăţilor sociale şi a asupririi străine, figura aceluia pe care cei mulţi l-au numit „Domnul Tudor" se profilează mai puternic ca oricînd ca un simbol al aspiraţiilor de veacuri ale întregului popor român.

Contemporanii l-au descris în mod diferit subliniindu-i însă toţi caracterul dîrz, dăruirea pentru binele poporului. Ştefan Scarlat Dăscălescu, secretar al caimacamului Craiovei din 1821, îl prezintă ca „om de statură mai înaltă decît de mijloc, talie bine proporţionată, faţa blondă, mustaţa galbenă, părul castaniu, obrazul mai mult rotund decît oval, nici prea durduliu, nici slab, cu o mică bărbuţe, om nu urît : stat drept, tanţoş ; vorba brevă (scurtă), răstită şi după facultatea lui destul de elocventă..".

Din nefericire nici o lucrare iconografică nu corespunde descrierii contemporanilor căci exceptînd-o pe aceea din tabloul votiv de la Prejna, realizată de un zugrav modest pe la 1808, toate celelalte portrete sînt făcute ulterior, de artişti

Este fiul lui Constantin zis Ursu şi al Ioanei din Vladimir, judeţul Gorj. Unii istorici, bazîndu-se pe însemnările aceluiaşi Ştefan Dăscălescu, care spune că la 1821 Tudor Vladimirescu „să fi avut 40 de ani" consideră ca an de naştere 1780. Alţii coboară spre 1770. Cert este faptul că în ultimul deceniu al secolului al XVIII-lea tînărul Theodor din Vladimir se afla în casele lui Ion Glogoveanu din Craiova unde îşi desăvîrşea meşteşugul scrisului şi al cititului, căpătînd totodată cunoştinţe de limbă greacă şi germană.

Războiul ruso-turc din 1806–1812 îl atrage ca pandur alături de sute de ţărani olteni şi luptele purtate de o parte şi alta a Dunării îi permit să dezvăluie înalte calităţi ostăşeşti. Primeşte pentru faptele de arme ordinul Sf. Vladimir şi înaintează pînă la gradul de parucic. După încheierea precipitatei păci de la Bucureşti din 1812 Tudor Vladimirescu se întoarce în ţinuturile natale unde primeşte diferite dregătorii locale. Totodată se ocupă cu negoţul purtînd departe peste graniţele imperiului habsburgic mari cirezi de vite. În toată această perioadă el cunoaşte îndeaproape starea grea a poporului, abuzurile nesfîrşite ale dregătorilor domneşti şi clocotul de revoltă ce mocnea în satele şi oraşele ţării. Consulul Angliei în ţările române, W. Wilkinson, scria că „nu există poate popor mai asuprit de un guvern despotic şi mai strivit de biruri şi de angarele decît ţăranii din Moldova şi Ţara Românească". În faţa acestei situaţii nu era decît o singură soluţie, aceea a ridicării la luptă.

În cursul geroasei nopţi de marţi 18 ianuarie 1821 o mică ceată de ostaşi părăsea ultimele case ale Bucureştilor îndreptîndu-se în mod grăbit spre Piteşti. Printre cele 30 de persoane se afla slugerul Theodor Vladimirescu, aflat în Capitală încă din decembrie şi plecat acum cu gîndul de a chema la revoluţie pandurii olteni.

Ştia că la Bucureşti situaţia domnului Alecu Suţu, bolnav de aproape 45 de zile, era foarte confuză, că un puternic curent antifanariot îl va susţine şi că societatea pentru eliberarea Greciei, Eteria, cu ample ramificaţii europene, va ridica în curînd steagul de luptă. După un scurt popas la Piteşti, micul detaşament a trecut Oltul pe la Budeşti, de unde a prins calea Oc-nelor Mari. La 21 ianuarie era la Tîrgul Jiu iar ziua următoare la Tismana, primul obiectiv ocupat şi fortificat de răsculaţi.

În dimineaţa zilei de 23 ianuarie, lîngă satul Padeş din plaiul Cloşanilor, a fost convocată o adunare a ţăranilor din localităţile învecinate. Cu această ocazie Tudor Vladimirescu a rostit, în faţa a circa 300 de persoane, proclamaţia : „Către tot norodul omenesc din Bucureşti şi din celelalte oraşe şi sate ale Ţării Româneşti". Ciorna acestui excepţional document istoric păstrată astăzi în colecţiile Muzeului Bucureştilor, scrisă de Tudor cu litere mari, uşor înclinate spre dreapta, conţine înflăcărate îndemnuri la revoltă.

Proclamaţia de la Padeş a avut un ecou puternic. Este ocupată şi fortificată mînăstirea Strehaia, apoi Motru. Tabăra de la Ţînţăreni constituie un prilej de organizare a cetelor de panduri. Ţinta principală era însă oraşul Bucureşti, către care Tudor s-a îndreptat înfrîngînd prin diplomaţie sau tărie armelor, cetele trimise împotriva lui de către Divanul ţării. La 16 martie steagul răsculaţilor filfîia pe cîmpia de la Bolintin. Erau circa 16 000 de oameni care înfruntaseră cu bărbăţie capricioasele zile ale primei luni de primăvară, cu viscole şi dezgheţuri. Alimentele erau puţine, iar îmbrăcămintea multora greu încercată. Mulţi din boierii ţării fugiseră peste munţi, de unde trimiteau plîngeri înaltei Porţi. Prezenţa lui Tudor Vladimirescu la Bucureşti era o necesitate tot mai stringentă. Încă de la 17 martie unul din căpitani, D. Macedonski, a citit la Băneasa delegaţilor isnafurilor şi tîrgoveţilor proclmaţia adresată de Tudor locuitorilor oraşului Bucureşti. Totuşi intrarea în Capitală a avut loc în ziua de 21 martie la orele 2 după amiază. Coloana alcătuită din circa 3 000 de panduri a pătruns pe Podul Calicilor — Calea Rahovei — Tudor ţinînd în mînă o pîine mare de test, care simboliza prosperitatea ce o dorea celui mai important oraş românesc.

Prezenţa Adunării norodului condusă de Tudor Vladimirescu la Bucureşti a reprezentat unul din momentele culminante ale mişcării revoluţionare din 1821. Tudor era în Capitală şi el impunea membrilor divanului măsurile corespunzătoare acelor grele situaţii. Ţărani şi orăşeni veneau la „Domnul Tudor" cerînd uşurarea dărilor, îndepărtarea dregătorilor abuzivi.

Grijile lui Tudor Vladimirescu în perioada martie—mai 1821, au fost enorme. Alimentarea armatei cantonată la Cotroceni sau între zidurile marilor mănăstiri de la Mihai Vodă şi Radu Vodă, întărirea oraşului, anihilarea acţiunii boierilor de a fugi din Bucureşti, rezolvarea colaborării cu Alexandru Ipsilanti şi mai presus de toate promovarea unei politici abile cu Poarta Otomană l-au preocupat cu intensitate. În acest timp el s-a bucurat de sprijinul direct al lui Gh. Lazăr, Petrache Poenaru, Ilarion Argeşanu, de aportul miilor de bucureşteni sau ţărani din satele învecinate. Mai tîrziu Ion Eliade Rădulescu scria că „Lazăr era în toate zilele bine venit la Cotroceni unde Tudor se afla aşediat cu trupele sale ; era consultat adesea la întăririle ce se făceau lagărului"... Petrache Poenaru i-a fost secretar intim, scriindu-i o mare parte din corespondenţă. Cît priveşte pe Ilarion el a fost aproape permanent în apropierea lui Tudor. El este acela care a asistat la întîlnirea dintre Tudor şi Alexandru Ipsilanti, care s-a ţinut în casele de la Cişmeaua lui Mavrogheni, întîlnire care, de fapt, marchează începutul ruperii legăturilor între cele două mişcări. Cert este faptul că la numai cîteva zile, tabăra eteristă de la Colentina a fost ridicată şi strămutată la Tîrgovişte. Între timp Tudor a amplificat măsurile de fortificare a oraşului, de aducere de noi trupe. Pentru a-i avea sub supraveghere pe cei cîtiva mari boieri rămaşi în Bucureşti, el i-a închis în casele Golescului de la Belvedere. Şi astăzi ziduri măcinate de vreme, precum şi un tunel lung de peste 30 de metri aminteşte de captivitatea divanitilor Ţării Româneşti, în 1821, la Belvedere.

După o pasivitate aparentă Poarta Otomană a hotărît să intervină în Ţara Românească pe mai multe direcţii. Două coloane. s-au îndreptat spre Bucureşti. La 13 mai bubuiturile de tun se auzeau dinspre Copăceni iar cîmpul de la Obileşti, era înălbit de corturile trupelor otomane.

În noaptea de 14 mai Tudor Vladimirescu a poruncit pregătirea retragerii. Cînd trupele otomane au ajuns la Cătelu, Adunarea norodului a plecat spre Ciorogîrla, unde a făcut primul popas. Prin vechiul drum al Piteştilor pandurii urmau să se îndrepte spre Tismana, punct întărit şi bine aprovizionat. Emisarii lui Alexandru Ispilanti au izbutit însă să-l rupă de căpitani şi să-l aresteze în turnul de la Goleşti. A fost dus apoi în grabă la Cîmpulung şi de aici la Tîrgovişte. Un tribunal ad-hoc l-a condamnat la moarte şi cel căruia i-a revenit rolul de călău a fost Vasile Caravia.

Izvoarele referitoare la moartea lui Tudor Vladimirescu sînt contradictorii. Unele spun că a fost împuşcat în spatele mitropoliei din Tîrgovişte, fără judecată, altele că i s-a tăiat capul lîngă iazul ce curge în spatele bătrînei Curţi domneşti de pe Ialomiţa, altele în fine că ar fi fost ucis de un grup de eterişti prin repetate împungeri de baionetă. Corpul lui nu se ştie nici astăzi unde va fi fost aruncat.

Amintirea lui Tudor, patriot înflăcărat şi revoluţionar dîrz, s-a păstrat vie în memoria poporului, figura legendarului erou şi faptele sale fiind un moment remarcabil în istoria patriei noastre.

AGENDĂ săptămînală

IMAGINI ŞI CIFRE

URMARE DIN PAG. 1

cincinal lesne putem constata că nu există practic judeţ din ţară care să nu fi beneficiat din plin de pe urma marilor investiţii făcute de stat, că au dispărut în fapt acele locuri „unde nu se întîmplă nimic". Noile întreprinderi create au însemnat locuri de muncă, au însemnat noi posibilităţi de formare a oamenilor la meserii noi, au însemnat putinţa creată oamenilor de-a munci mai bine cu mai mult folos, în interesul lor şi-al ţării Faptul că la Negreşti, în Ţara Oaşului, s-a construit o fabrică pare un lucru banal. În marele număr al întreprinderilor construite pare chiar complet neesenţial. Şi totuşi un asemenea implant industrial prinde a schimba, în acel colţ de ţară, unde oamenii cunoşteau, de cînd se ştiu pe lume, tăia lemne în pădure şi creşte mioare, sensul existenţei. Oşanca devine muncitoare la fabrică. În ochii bărbatului capătă altă preţuire. Oşanul învaţă minui maşini, învaţă a se familiariza cu universul tehnicii. În Ţara Oaşului se deschide o perspectivă nouă, necunoscută încă, de viaţă şi de muncă. Dar acesta e un exemplu, doar unul, unul din cel puţin o mie.

Cine a urmărit cifrele şi imaginile cincinalului 1966—1970, cu neputinţă să nu fi reţinut mulţimea noilor produse, a noilor creaţii ale industriei româneşti. A considera aceste produse doar sub unghiul cantităţii înseamnă a nu sesiza esenţialul şi anume capacitatea industriei noastre de-a realiza produse la un nivel de foarte înaltă tehnicitate, produse la un nivel de competitivitate pe plan mondial Aceste produse înseamnă inteligenţă, înseamnă competenţă tehnică, înseamnă mare pricepere. Pentru a dobîndi oamenii au învăţat, pentru a găsi soluţii noi, oamenii au gîndit, au căutat, au făcut cercetări Şi astfel noile produse vorbesc despre şcolile tehnice, vorbesc despre progresele învăţămîntului, despre progresele făcute în direcţia formaţiunii profesionale în domenii diferite, despre progresele ştiinţei şi tehnicii. În cincinalul 1966—1970 am produs, de pildă, autoturismul românesc „Dacia". Cîtă cheltuială de energie a însemnat acest lucru ! Căci fabrica o stăpînesc oamenii. Ei fac, cu mîinile lor fiecare piesă, ei minuiesc, cu mintea şi mîinile lor fiecare maşină, ei asamblează cu mintea şi priceperea lor mile de piese care devin autoturismul „Dacia". Ori pentru a face acest lucru oamenii au trebuit să înveţe, să înveţe mult, stăruitor. La fel la Galaţi, la combinatul siderurgic ; la fel la Craiova, la „Electroputere" ; la fel la Bucureşti, la F.M.U.A.B ; la fel în oricare dintre întreprinderile care se mîndresc a fi creat în acest cincinal produse de înaltă tehnicitate.

Dar noile produse, de care luăm cunoştinţă în cadrul grandiosului bilanţ al cincinalului ne dezvăluie şi alte implicaţii, care depăşesc hotarele ţării. Căci produsele noastre, în pas cu tehnica nouă, cu cerinţele cele mai actuale, se vînd în toată lumea. Calitatea pe care o avem de-a fi a doua ţară din lume printre producătoarele de utilaj petrolier, se conjugă şi cu cea de-a fi producătorii unor utilaje de cea mai bună calitate. Produse româneşti, creaţii ale cincinalului 1966—1970. — după cum prea bine se ştie — au cucerit, la competiţii internaţionale, lauri. Lauri ce încunună rezultate de valoare obţinute în urma unui efort constant, susţinut, făcut cu dîrzenie.

Luînd la cunoştinţă asemenea fapte şi date, reflectînd asupra lor, încercînd o comparaţie cu trecutul nu prea îndepărtat, pe drept cuvînt putem spune că avem cu ce ne mîndri. Am străbătut în cinci ani un drum de continuu progres, de progres vizibil, oricui evident şi de aceea unanim cunoscut nu numai de noi înşine ci şi peste hotare. Acest drum de progres confirmă cu strălucire justeţea politicii economice a partidului nostru, legitimează eforturile noastre pentru înfăptuirea planurilor de viitor menite să asigure urcuşul nostru pe noi culmi de progres şi civilizaţie.

Binefacerile acestui progres le simţim cu toţii. Uneori, e adevărat, prea deprinşi cu ele, cu realităţi caracteristice orînduirii noastre, privim indiferent, fără a reflecta asupra lor. Cifrele, datele, imaginile care oglindesc realizările cincinalului 1966—1970 sînt un prilej de-a medita puţin asupra celor mai familiare lucruri, căutînd să le percepem dimensiunile şi semnificaţia. De pildă, cifrele care oglindesc numărul de locuinţe, cele care prezintă kilometri de drumuri şi străzi construite numărul automobilelor, troleibuzelor şi tramvaielor care circulă azi în oraşe, cantităţile de frigidere, de aparate de radio, de televizoare vîndute, numărul şcolilor construite, a spitalelor, a aşezămintelor culturale, numărul cărţilor editate — titluri şi volume — al instituţiilor de cercetare ştiinţifică, create în ultimii ani, al studenţilor din universităţi, al elevilor din toate formele reţelei de învăţămînt... Ce ne demonstrează toate aceste cifre ? Ele ne demonstrează, fără putinţă de tăgadă, că omul societăţii noastre este supremul beneficiar a tot ce se înfăptuieşte. Că tot ce se face, se face pentru om Se face pentru ca făuritorii bunurilor materiale să se bucure din ce în ce mai mult de roadele muncii lor, să trăiască viaţa civilizată pe care o merită, Această concluzie se desprinde şi se impune la cel mai sumar examen al cifrelor. Este un argument hotărîtor în demonstrarea superiorităţii orînduirii noastre, în demonstrarea noblleţei ţelului care animă eforturile noastre.

Monolog interior despre...

EXPLICAŢII

URMARE DIN PAG. 1

s-a întîmplat să încerc o asemenea senzaţie de ultragiu direct şi cinic. Te prezinţi la un ghişeu unde ai de soluţionat o treabă urgentă, dar ghişeul te întîmpină cu obloanele trase. Nu s-a încheiat programul, nu e nici pauză de masă, dar funcţionarul lipseşte. Poate că e ocupat cu vreo treabă importantă, care nu suferă amînare, dar ar trebui să fii înştiinţat şi tu, cetăţeanul-solicitator. În fond, sînt convins că, dacă treaba este efectiv urgentă şi dacă oamenilor care aşteaptă în faţa ghişeului li s-ar explica importanţa şi caracterul ei de neamînat, s-ar găsi suficientă înţelegere şi chiar răbdare.

În definitiv nimeni nu e chiar atît de absurd încît să se creadă buricul pămîntului şi să-şi imagineze că lumea se sfîrşeşte o dată cu problemele sale, oricît ar fi de stringente. Numai că adesea se „uită" această îndatorire pe care aş numi-o de politeţe civică : a da explicaţii.

Un personaj aflat într-un post administrativ de oarecare răspundere încerca deunăzi, în cursul unei convorbiri, să-mi şi teoretizeze o atare „amnezie". Argumentul pe care îl invoca ar putea fi exprimat prin vechea zicală franţuzească : „cine se scuză, se acuză". În concepţia respectivului personaj explicaţia înseamnă neapărat o scuză, iar scuza are drept consecinţă obligatorie o diminuare a prestigiului. Mai e oare nevoie să subliniem cît de eronată este o asemenea mentalitate şi, mai ales, cît de pernicioasă pentru relaţiile ce trebuie să domnească între funcţionarul de stat şi public ?

Firească, nu orice explicaţie e de natură să şi... explice. Există explicaţii izvorîte din tendinţa de a edulcora adevărul, precum există explicaţii superflue şi, la urma urmelor, inutile. Cetăţeanul — fie în faţa ghişeului, fie în magazin, fie în alte felurite ipostaze în care îl pune mersul vieţii cotidiene — aşteaptă lămuriri sincere, limpezi, directe, care să-l ajute să înţeleagă. Căci a înţelege înseamnă a participa, iar rolul funcţionarului public, oriunde ar munci, constă tocmai în a-şi desfăşura activitatea în aşa fel încît să asigure participarea cetăţeanului la rezolvarea marilor şi micilor probleme ale societăţii în ansamblu şi ale fiecărui compartiment al ei. Numai o astfel de participare transformă dialogul dintre instituţia publică şi cetăţean într-un flux continuu de idei şi energii din ambele direcţii, flux menit să insufle tuturor sentimentul stenic, profund stimulator, de a fi părtaşi la o operă colectivă, mai mult chiar, de a fi chezaşi ai înfăptuirii ei cu succes.

În această privinţă avem un exemplu de înaltă valoare orientativă în modul cum conducerea partidului explică maselor larg sensul adînc al măsurilor pe care le adoptă, al obiectivelor pe care le stabileşte. E un exemplu ce se cuvine a fi urmat în toate domeniile, dar mai ales în sfera atît de importantă şi sensibilă a relaţiilor dintre serviciile publice şi cetăţeni. Aici înşişi normele eticii profesionale prevăd obligaţia de a da explicaţii.

Victor BÎRLĂDEANU

600 DE KILOMETRI PRIN LOCURI NEUMBLATE DE 10 ANI

ÎN DIRECT DIN AFRICA

DIN JURNALUL EXPEDIȚIEI ROMÂNEȘTI TRANSAFRICANE

• Focuri în savană • Colibe și termitiere • Pe roți prin infern • Ciorbă ardelenească pe malul Nigerului • Spre inima Africii !

20 DECEMBRIE 1970 — TAMBACOUNDA

Drumul pînă în Senegalul oriental ne-a oferit mai întîi priveliștea savanei uscate dominată de impunătorii baobabi, apoi a brusei de nepătruns, cu iarbă înaltă, arbuști și arbori de diferite esențe, a grupurilor de colibe cilindrice cu acoperișuri țuguiate, construite din materiale vegetale. Am văzut și am trăit spectacolul impresionant al savanei incendiate, am admirat și compătimit pe oamenii ce trăiesc în plină brusă în veșnică luptă cu natura aspră.

În parcul național Niocolo-Coba am văzut și cîteva antilope „coba" — emblema parcului — și am apreciat vegetația exuberantă care se dezvoltă aici în sezonul ploios.

Am trecut pe lîngă sute, mii de termitiere — unele, construite în locuri deschise, avînd forma unor ciuperci, și mult mai mărunte decît altele, construcții crenelate, înalte de 3—4 m, măiestrit clădite în umbra tufișurilor.

26 DECEMBRIE 1970 — KAYES

Am trecut peste rîul Faleme, dintre Senegal și Mali, peste podul de cale ferată. Aici, în Mali, remarcăm casele cubice, alături de cele cilindrice, construite din lut roșcat, cu ferestre mici, scobite. Malienii, în majoritate populație bambaras, cu o statură zveltă, trăsături armonioase, depun eforturi susținute pentru a lichida cu trecutul, pentru construirea unei vieți noi.

Relațiile primite asupra traseului ce-l aveam de parcurs sînt puțin îngrijorătoare : drumul pare inaccesibil, nefiind folosit de peste 10 ani.

Nu prea aveam de ales, astfel încît... înainte !

29 DECEMBRIE 1970 — KITA

Cei 600 km au fost într-adevăr infernali : gropi, creste, șanțuri, pante abrupte, albii seci, nisip, iarbă deasă, pietre — tot atîtea posibilități de împotmolire sau răsturnare. Ne tîrîm cu 15—20 km/oră, pe o căldură de 42°C. Totul în mașină frige ; chiar curentul de aer este fierbinte. O pană în acest cuptor, cu soarele drept în creștet fără pic de umbră nu ar fi fost deloc plăcută...

Din cînd în cînd trecea prin fața mașinii cîte o turmă de Phacocherus (un soi de porc sălbatic) sau de maimuțe și nenumărate păsări viu colorate.

Spre mirarea localnicilor și spre mîndria noastră, mașinile românești au trecut prin acele locuri nebătute, pe unde alți europeni, cu mașini de mărci renumite, nu au răzbit.

Specialiștii în automobilism și oficialitățile maliene, au declarat că acesta este cel mai dificil drum posibil.

Seara, după o călătorie istovitoare, ne stringem la o ciorbă ardelenească și mămăliguță la pirostrii. Sîntem obosiți dar mulțumiți de rezultatul zilei. Am parcurs cîțiva kilometri, colecțiile de plante și animale sporesc. Ne culcăm, ascultînd strigătul păsărilor de noapte și ritmurile îndepărtate ale tam-tamului.

31 DECEMBRIE 1970 — BAMAKO

Capitala Republicii Mali ne-a întîmpinat cu forfota obișnuită a unui oraș în preajma anului nou. L-am sărbătorit și noi cu țuică de turț, închinînd pentru succesul expediției și pentru cei din patrie.

Privit de pe una din colinele la poalele căruia este situat, orașul Bamako pare înundat de verdeață. Înălțimile, vegetația bogată și vecinătatea fluviului Niger fac ca aici clima să ni se pară mult mai suportabilă decît în restul țării.

Am regăsit aici aglomerația și mirosurile specifice piețelor și bazarurilor africane, amestecul policrom al veșmintelor, am admirat măiestria artizanilor, am

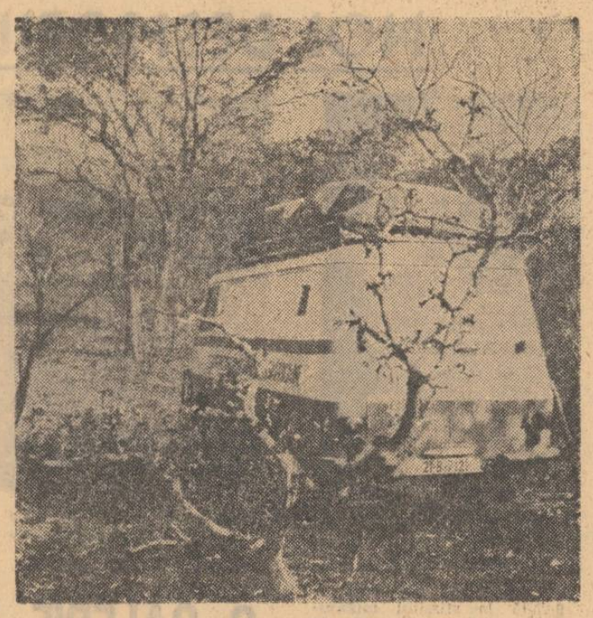

„Călătorim direct prin brusă..."

fotografiat arhitectonica în stil sudanez a unor clădiri, specifice prin arcadele și crenelurile lor.

1 IANUARIE 1971 — SEGOU

Am rămas cîteva zile pe malul fluviului Niger în apropierea străvechii localități Segou, vestită prin măștile sale de ritual.

În timp ce naturaliștii își îmbogățesc colecția de pești, moluște și insecte (ba, avem acum și 2 cameleoni vii), mașinile au trecut printr-o verificare atentă a specialiștilor noștri.

Bineînțeles, pe malul apei, căldura africană e mult mai ușor de suportat. Ce păcat că pe traseul nostru sînt atît de puține fluvii !...

10 IANUARIE — OUAGADOUGOU

Drumul ceva mai bun — n-am scăpat totuși de praf ! — ne-a permis să ajungem destul de repede în capitala Republicii Volta Superioară. Pe măsură ce pătrundem și mai adînc în interiorul continentului, mercurul termometrului se ridică tot mai mult. Oare unde se va opri ?

Valeriu CIMPOERU

remember • remember • remember

verona (V)

Spațiu magnetic, miraculos, irezistibil : Piazza dei Signori, nucleul estetic al Veronei unde, în pofida timpului meu parcimonios și ingrat, voi rămîne o oră scrutînd cu ochi avid taina armonioasei alcătuiri a acestui dreptunghi magic de piatră epurată. Aici nu cresc copaci, nu sînt flori și fîntîni ca pretutindeni în Italia... nu crește decît statuia lui Dante, înaltă și dreaptă în mijlocul acestei piețe mici ca un salon contrapunctic. Mă așez pe soclul ei îngust alături de cîțiva hippy germanici de un sordid meticulos și organizat, care se smeresc și ei tăcuți, domesticiți poate de splendoarea fațadelor și de geometria aeriană a pieții. Senzația stranie : parcă aș locui într-un clavecin. Văd la una dintre ferestrele palatului medieval unde-și aveau reședința Scaligerii în epoca lor de glorie, chipul lui Dante ca o mască tragică elind neagră de timp și de cenușa rugurilor sale interioare In acest palat a locuit o vreme marele exilat și tată crenelurile roșii, sus, vertebre orizontale de gigant terțiar, i se oferă poetului de azi, de mîine, de totdeauna, ca hîrca lui Yorick nefericitului prinț de la miază-noapte... a înnegri ori a nu înnegri hîrtia, într-un veac de grafomanie euforică, nobil și inutil cum spunea o Doamnă exilată și ea pe vremea lui Napoleon, a escamota în cuvinte mizeria, tirania sau crima... da, poate... a fi poet, saltimbanc metaforic în lătratul solidar al coteriei, evoluînd aulic sub sceptre eteroclite și precare sau purtînd laurii industriali în devălmășia slavei conjuncturale, fără dinți, fără sabie, fără ghiare, dresor verbal învățînd mereu cuvintele să surîdă măgulitor... Stimată Doamnă de Staël, în această zădărnicie nu poate fi nici o noblețe... mai bine e să-fii urît și negru și să te sbuciumi înlăuntrul și înafara ta, otrăvit de himera unui adevăr pe care poate nu vei izbuti să-l rostești niciodată, lăsînd drept mostenire orgoliul de a fi fost victima lui și dezolarea mărginirii tale... sau poate și mai bună e demența lui Hölderlin, fără de care iubitul Diotimei ar fi luat și el calea exilului, urmărit din vîrf de privirea olimpiană a ministrului Goethe.

...Install me in any profession,
Save this damn'd : profession of writing.

spune disperatul american care-a umblat înaintea mea nebun prin aceste locuri, cu pupilele dilatate ca ale cailor din Far — West-ul natal. Dar iată că nu se mai poate : e prea tîrziu. Și chipul lui Dante a dispărut retrăgîndu-se în cer. Rămîne doar statuia la temelia căreia stau pe o treaptă de marmoră și respir muzica acestei piețe unde cîteva secole își dezvoltă propria lor partitură: romanicul, quattrocento, renașterea... Loggia del Consiglio, una dintre capodoperele arhitecturii din secolul al XV-lea, nici nu are un autor decît în bănuielile istoricilor, dar armoniile ei vorbesc despre epoca artiștilor savanți care au studiat enigmele numerelor și au găsit formulele ezoterice ale conviețuirii volumelor cu văzduhul, spațiul și umbra. Nu-i voi uita niciodată porticul cu sveltele-i coloane ca flautele în calea luminii.

★ ★ ★

Și iarăși străzi, piețe, palate, perspective... Piața delle Erbe invadată de tarabe comerciale, neverosimile printre fațadele palatelor străvechi, dominate de fastul aurit al reședinței lui Scipione Maffei, și de turnul medieval zidit de Consignorio... Piața Bra cu imensa arenă romană din primul veac de după Hristos, păstrată mai bine decît celebrul Coloseum al Romei dar fără măreția și misterul lui... via Catullo...

Tantum magna suo debet Verona, Catullo.
Quantum parva suo Mantua Virgilio !

spune Martial (XIV, 195) reluînd poate în parafrază versul lui Ovidiu din Arta iubirii. De mult în casa bogată a unui anume Valerius, unde în drumurile sale prin nordul Italiei, poposea adeseori Cesar cuceritorul Galiei, a văzut lumina zilei poetul iubirilor violente și pătimașe, Caius Valerius Catullus, poate chiar pe strada care-i poartă azi numele, poate aiurea. Cred — spre deosebire de portretul pe care i-l face Corradini, solicitîndu-și fantezia din lipsa oricăror date — că era un bărbat mai curînd urît decît frumos, elegant și mîndru, de o ingenuă luxurie. Avea cuvîntul înveninat al poeților pe care-i chinuie puritatea visată și mizeria existenței lor — și nu urletul insidios al veleitarilor complexați. Verona, oraș al iubirii, cu nimb roșu deasupra Adigelui, unde amintirea stă sub puterea constelației poeților, Catul, Dante, Shakespeare, umblînd prin istorie și în afara ei ca magii de la Răsărit. O altă bătaie de ceas în turnuri — și soarele mereu mai jos arată drumul meu cel din urmă într-o zi care declină, spre piața ce se așterne la picioarele uneia dintre cele mai frumoase biserici din lume.

a. e. baconsky

N. R. La articolul din nr. 693 Verona (IV), rîndul cinci, din prima frază, se va citi corect : „dură și admirat pînă și de dușmanii săi, era Can-", conform manuscrisului.

PE FIRUL EVENIMENTELOR

O fotografie cu încurcături

de Nicolae LUPU

Zilele trecute serviciul fotografic al agenției americane Associated Press a transmis o imagine asupra luptelor din Cambodgia care a stîrnit senzație și multe discuții. Ea arată un ofițer american în ținută de luptă îndreptîndu-se spre un helicopter staționînd pe șoseaua nr. 4 din Cambodgia, unde se desfășoară aprige ciocniri. Documentul a fost considerat senzațional și a provocat frămîntări în rîndurile celor ce au crezut că odată cu adoptarea de către Congres a rezoluției Cooper-Church care interzice folosirea trupelor terestre și consilierilor americani în Cambodgia, nu va mai fi găsit picior de soldat american pe acest teritoriu.

Purtătorul de cuvînt al Pentagonului, Friedheim a venit în aceeași zi cu precizări arătînd că folosirea helicopterelor americane nu reprezintă o încălcare a rezoluției, dar că Congresul, într-adevăr interzice folosirea trupelor terestre și consilierilor militari. Poate de aceea după două zile agenția Associated Press, s-a simțit obligată să anunțe că înaltul comandament din Vietnamul de sud a lansat o amplă investigație pentru a stabili cine era ofițerul din fotografie și ce făcea acolo, pentru că, indiferent cine ar fi fost, nu trebuia să se găsească acolo.

Se pune întrebarea : nu trebuia să se găsească unde ? În Cambodgia ? Sau în fotografie ? Din relatările ulterioare începem să credem că înaltul comandament vroia să afle, în ancheta sa, nu cum a ajuns ofițerul în Cambodgia, pentru că acest fapt pare cunoscut, ci mai degrabă cum a ajuns să se lase fotografiat.

La început s-a spus că s-ar putea să fie vorba de vreun atașat militar american de la Pnom Penh, sau de un ofițer de legătură detașat pe lîngă vreo unitate sudvietnameză staționată în Cambodgia.

A treia zi, Associated Press vine cu o nouă versiune bazată pe „surse sigure din Saigon". Se afirmă că ofițerul fotografiat se afla în misiune conform „practicii normale" care „prevede" că pe unele helicoptere trimise în Cambodgia călătorese ofițeri americani în calitate de consilieri și că periodic, „bun piciorul pe teritoriul cambodgian, dar nu mai mult de 10—15 minute". Asta amintește de scuza de pe urmă a celuia care se apăra că a păcătuit doar... 15 minute. Cîte nu se pot face în așt timp ca să nu mai vorbim de faptul că nici un înger nu stă pe șoseaua nr. 4 cu cronometrul în mînă, întru iertarea păcatelor. Este cert că rezoluția Congresului este nesocotită și se pare în stil destul de mare, iar versiunile puse în circulație arată doar încurcătura produsă de o simplă fotografie care a reușit să surprindă un crîmpei de adevăr.

De altfel, dacă n-ar exista nici o formă de intervenție americană în Cambodgia, Associated Press n-ar mai putea face astfel de fotografii senzaționale. Doar în măsura în care munca pașnică, liniștită, pe teritorii care au lăsat în urmă vîlvătaia războiului n-ar putea constitui în sine, un subiect senzațional pentru o imagine reconfortantă. N-ar fi exclus.

DISPOZITIVELE DE ALARMĂ NU AU FOLOSIT LA NIMIC...

Cum au operat gangsterii în două cazuri recente — unul pe aeroportul Heathrow din Londra, altul la un mare magazin din Paris.

În ultimele săptămîni, Interpolul a fost sesizat de cîteva spargeri importante care, într-o anumită privință, au avut o trăsătură comună : sistemele de alarmă moderne și costisitoare, prezentate de către o companie publicitară drept mijloace sigure de apărare împotriva hoților, nu au funcționat sau, în cazul în care alarma a fost totuși declanșată, atunci a fost tîrziu și insuficientă...

Ultimul caz de acest fel s-a petrecut luni dimineață pe aeroportul internațional Heathrow din Londra. În antrepozitele societății de aviație „Air-Canada" se găsea, în acea zi, o cantitate însemnată de aur și platină, evaluată la circa 50 000 lire sterline. Metalele prețioase erau închise în seiful localului și în birou se aflau patru funcționari ai agenției. La un moment dat, în încăpere au pătruns cîțiva bărbați înarmați, care s-au repezit asupra funcționarilor lui „Air-Canada" și i-au imobilizat, legîndu-i fedeles. Apoi, au forțat seiful, luînd cu ei aurul și platina. După care au fugit..

Ceea ce a atras în mod deosebit atenția în cursul anchetei a fost faptul că în cadrul filialei lui „Air-Canada" fusese amenajată o modernă instalație de siguranță ! Or, ea nu a intrat în funcțiune decît cu mare întîrziere, abia după ce funcționarii imobilizați au reușit să se dezlege. Efective importante ale poliției au înconjurat imediat aeroportul, efectuînd cercetări minuțioase, dar a fost prea tîrziu. Gangsterii reușiseră să dispară... În legătură cu aceasta, unii experți ai Scotland Yardului consideră că acum trebuie întărite și mai mult măsurile de pază de pe Heathrow. Pe aeroportul internațional au mai acționat în cîteva rînduri bande de gangsteri care au dat lovituri serioase. Paza clădirii s-a intensificat, mărindu-se numărul detectivilor, al posturilor de observație și al instalațiilor moderne de prevenire. După cum se vede însă, măsurile nu sînt destul de eficace...

Un alt caz de insuficiență a mecanismului de alarmă și al măsurilor de organizare colaterale l-a oferit o spargere îndrăzneață operată la începutul anului la Paris, într-unul din marile magazine de blănărie. Hoții s-au cățărat pe niște pietre, au desfăcut oblonul, apoi au scos un geam și au învîrtit pe dinăuntru minerul pentru a putea deschide fereastra. În acel moment — era 4 dimineața — mișcarea minerului a declanșat un semnal de alarmă, care a alertat, instantaneu, comisariatul de poliție aflat în vecinătate. Răufăcătorii nu și-au pierdut cumpătul : au intrat în încăpere și au tăiat firul electric al instalației. După aceea, au pus geamul la loc și au rămas nemișcați, observînd că se apropie cîțiva polițiști. Oamenii legii au verificat toate ușile, au făcut înconjurul clădirii și nu li s-a părut nimic suspect. Vreo atingere de fir, probabil... Au plecat. Hoții au operat apoi în voie : au furat mantouri și piei în valoare de aproximativ un milion de franci... Pentru aceasta, ei au mai ocolit, în cadrul magazinului, un al doilea sistem de semnalizare. Între două încăperi ale depozitului se află o ușă a cărei broască declanșează imediat alarma dacă se încearcă descuierea ei. Or, hoții — probabil cunoscători ai locului — au evitat să deschidă ușa. Au desfăcut o placă din ea și au trecut dintr-o cameră în cealaltă.

Aceste două cazuri, ca și altele întrucîtva asemănătoare, îi determină pe specialiști să caute noi mijloace în vederea îmbunătățirii sistemelor de prevenire a furturilor.

Cazul lui Carlos Vives Torrella (în imagine), în vîrstă de 70 de ani, este unic. Nu doarme de cincizeci de ani, de cînd, zice el, a căzut dintr-un tramvai în mers. În perioada serviciului militar. În fiecare noapte se întinde pentru cîteva ore fără să închidă ochii, apoi se scoală și-și petrece timpul desenînd cărți pentru copii.

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

Condamnat la moarte din greșeală !...

Banditii îl urmăresc pe stăpînul unei cariere spre a-l jefui, însă acesta reușește să-i înșele, refugiindu-se într-un loc necunoscut. Confundat de bandiți, vărul celui urmărit este prins și, tocmai cînd urma să fie ucis în mod groaznic, intervine o miraculoasă salvare...

— La carieră ! — ordonă omul de lîngă el, amenințîndu-l cu pistolul.

Pedro Ramirez se cutremură. Se întreba dacă îi era sortit s-o sfîrșească așa. Coti la stînga și mașina începu „să hurducăie pe drumul accidentat. Își privi ceasul. Era 18,15. Soarele apusese. Oare o să-l mai vadă vreodată răsărind ? În față apăru dantela metalică a mașinii care sfărîma piatra. Blocurile erau duse sus pe benzile elevatorului care apoi le încărca în mașini. Deși instalațiile lucrau în plin, în jur nu era țipenie. Mașina trecu peste un hop.

— Imbecilule ! Nu glumi ! Mi-e tot una dacă te omor aici sau colo sus.

Pedro transpira abundent. Pentru a nu știu cît-a oară se întreba ce are cu el omul acela pe care nu-l văzuse niciodată. Numai cu un sfert de oră mai înainte se afla încă la bar și cînta la chitară. Repetițiile cu orchestra se terminaseră cînd fusese chemat la telefon.

— Ah, tu ești — murmură el. Era vărul Hermano, care de cînd devenise bogat datorită carierei, nu dăduse semne de viață.

— Da, Pedro — am parcat mașina în fața barului ; poți s-o folosești dacă vrei. Mi-o aduci mîine la garaj.

— Bine — răspunse tînărul cu o voce rece. Cînd intrase în local observase limuzina și încercase un resentiment împotriva vărului său care nu venise să-l salute. Dar nu merita pentru atîta să refuze o plimbare. Așa că traversă strada spre bolidul roșu, deschise portiera, apoi porni motorul. În clipa aceea se urcă uriașul.

— Cine ești dumneata.

Celălalt îi arătă pistolul.

— Dă-i drumul. Aș termina acum, dar din tine nu trebuie să rămînă urmă. O porni spre periferie.

— De ce să mă ucizi ?

Banditul nu răspunse, îi mîngîie doar bărbia cu țeava rece. Acum ajunseră la turnul metalic.

— Oprește și coboară ! îi ordonă necunoscutul. Pedro stinse motorul, coborî, ridică ochii și privi cabina de încărcare cum vine lin în jos.

În vîrful turnului stătea un om înarmat cu o mitralieră. I se opri inima în loc. Cînd cabina ajunse jos, omul îl împinse violent și el căzu. Cabina o luă iar din loc începînd să urce. Atunci clocotind de furie, sări în picioare și se năpusti pe obloanele închise lovind cu pumnii în ele.

— Dați-mi drumul — urlă el îngrozit. Acum înțelegea ! Cînd cabina ar fi fost sus, obloanele s-ar fi desfăcut, omul înarmat l-ar fi umplut cu gloanțe și tocătorul l-ar fi făcut pulbere.

— Nu v-am făcut nimic ! — strigă el disperat. De ce mă ucideți ? Nici nu vă cunosc măcar !

Cabina se opri cu un scrîșnet. Urmă o clipă de tăcere apoi se auzi rafale Se lipi de podea.

★

— Nu, nu ! — urla. Se trezi lac de sudoare. Lîngă pat stătea Hermano.

— A trecut. Cabina n-a ajuns sus. De la 18,27 a lipsit o oră curentul electric în tot orașul. Te-ai oprit la jumătatea drumului. Au tras, dar nu ești rănit decît la brat.

— Dar ce naiba sînt afacerile tale ? — întrebă Pedro curios.

— Voiau să le dau cariera — explică Hermano. Noaptea trecută m-au urmărit. Credeam că i-am înșelat, am părăsit mașina în fața barului. Unul din ei a văzut-o și a așteptat...

— Pricep. Au crezut că eu sînt patronul...

S-a petrecut în Mexic
(Din „Domenica del Corriere")

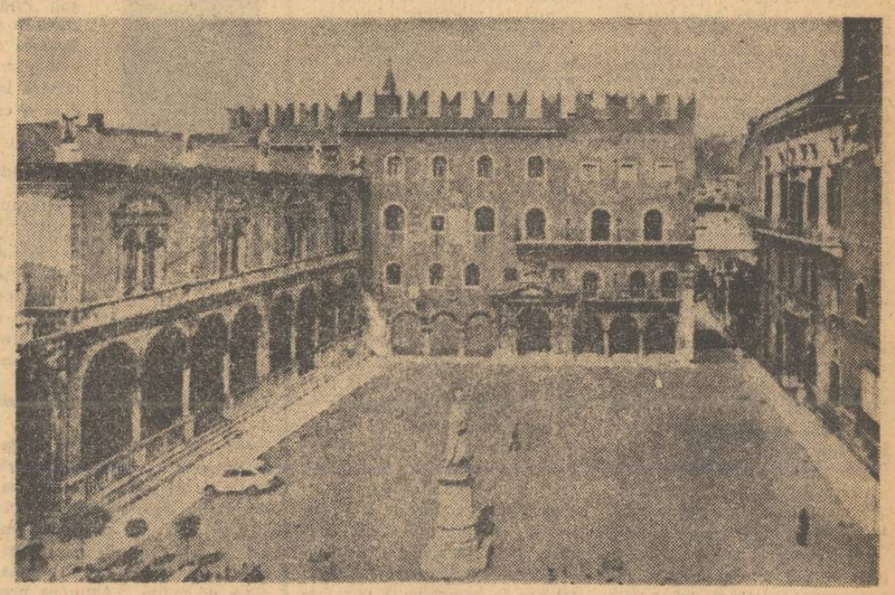

Verona — *Piazza dei Signori*

DE PRETUTINDENI

DOUĂ OBICEIURI de nuntă din unele regiuni ale Iugoslaviei. În ziua căsătoriei, tînăra soție sparge un vas de ceramică, la picioarele mirelui, spunînd : „Cînd aceste cioburi se vor lipi la loc, singure, atunci să fie și data despărțirii noastre". Al doilea : tinerii miri primesc în dar două sorțuri, simbol al preocupării viitoare ce trebuie s-o manifeste amîndoi pentru preocupările casnice.

●

FAMILIA Mizuno este una din familiile cele mai încăpățînate din lume. De optzeci și șapte de ani caută o comoară ascunsă, cică, în muntele Akagi, situat la cîteva sute de kilometri de capitala japoneză. Săpăturile le-a început bunicul Mizuno, în 1883. Apoi lopata și tîrnăcopul au trecut în mîinile fiului și acum ale nepotului. Muntele a devenit o strecurătoare : au fost săpate 128 galerii dar nici urmă de comoară. O vor găsi probabil strănepoții...

●

MAI MULT de doi ani, elefanții au servit, unui grup de contrabandiști, drept... „cai troieni" pentru introducerea, sub ochii vameșilor, a drogurilor în Marea Britanie. În pintecele pachidermelor erau introduse „încărcături" de haș.

●

PROPRIETARUL unui bar de noapte din Stockholm a amenajat, lîngă bar, un chioșc cu bomboane, animale confecționate din stofă și alte cadouri. La ieșirea din bar o inscripție luminoasă atrage atenția bărbaților prin cuvintele : „Gîndiți-vă din timp la soția care vă așteaptă acasă".

ZIARUL londonez Times a publicat următorul anunț : Se caută un hoț în libertate pentru funcția de consultant la turnarea unui film. Asigurăm cea mai riguroasă discreție.

●

ANUAL se obțin din zăcăminte submarine de petrol, din întreaga lume, 400 milioane tone. Aceasta, reprezintă circa 20 la sută din totalul extracției de petrol.

●

PRIMUL telefon dotat cu ecran de televiziune în culori a fost pus la punct de o fabrică japoneză. Sistemul cuprinde la fiecare extremitate a liniei un receptor de T.V. de 30 cm și o cameră T.V., care filmează pe „vorbitor" îndată ce acesta apasă pe un buton special. În același timp, un monitor T.V. în alb și negru, de 8 cm, permite celui ce vorbește să-și vadă propria imagine. Astfel el își poate chiar îndrepta cravata sau aranja buclele...

●

PREZICĂTORUL Majsi din orașul Kuala Lumpur, capitala Malaieziei a prezis că sfîrșitul lumii va fi în anul 1971... El recomanda, prin intermediul radio-ului și al micului ecran, cumpărarea de conserve și mărfuri ce nu se produc, conform spuselor sale, în lumea ceailaltă. Presa malaieză a dezvăluit substratul profeziilor sale și anume faptul că fratele prezicătorului este proprietarul unui mare magazin universal...

CARTEA

Poetul Alexandru Lungu

ne demonstrează:

O ECUAȚIE POSIBILĂ: OMUL DE ȘTIINȚĂ = ARTIST ARTISTUL = OM DE ȘTIINȚĂ

de Boris BUZILĂ

M-am dat seama stînd de vorbă cu poetul Alexandru Lungu, autorul excelentului volum, de curînd apărut la Editura „Cartea Românească", „Ninsoarea neagră", că ar fi preferat ca rîndurile de față, ca de altfel și comentariile asupra cărților sale, să-i treacă sub tăcere una din profesii : cea de medic. Aceasta pentru că, într-un argument menit să învedereze vocații de egală autenticitate și, implicit, personalități creatoare multilaterale, cazurile de dublă profesiune, atunci cînd una dintre acestea acuză o indeletnicire artistică, au devenit subiect de speculații facile, de senzațional ieftin.

„Poate exista o foarte bună orchestră simfonică a medicilor, sau un cenaclu literar, se pot organiza expoziții ale pictorilor-medici, poate apărea o mediocră antologie a „scriitorilor-medici", dar, în ultimă instanță, arta rămîne artă, legitimîndu-se ca atare, indiferent de formația îngust profesională a celui ce o produce" îmi spunea poetul.

— Sînt cu totul de acord cu afirmația dv., stimate Alexandru Lungu. Totuși citindu-vă versurile vă mărturisesc că mi-a fost cu neputință să fac abstracție de anumite reverberații care il divulgă pe omul de știință. Pentru dumneavoastră de pildă, o ipostază posibilă a vieții se exprimă undeva prin imagine „lanțuri lungi de proteine"... Iată de ce consider că fără a lua din nou în discuție raportul clasic „literatură-medicină" în speță „poezie-medicină" am putea amplifica subiectul vorbind despre știință și literatură, respectiv poezie, despre modul în care scientismul epocii noastre influențează arta.

— Între artist și omul de știință, atunci cînd ambele ipostaze se identifică în aceeași persoană, există desigur niște legături osmotice, inevitabile. Fiecare artist utilizează, într-o formă sau alta, în funcție de talentul și înclinațiile sale, fluxul de date, informații, evenimente, afecte pe care i-l trimite lumea în care trăiește. În privința raporturilor dintre medicină și literatură și eu consider că existența lor nu poate fi tăgăduită, dar ele pot rămîne fructuoase numai atîta timp cît nu sînt căutate cu tot dinadinsul. De multe ori ești tentat, chiar fără să vrei să apelezi — ca să pornim de la elementul formal — la un vocabular care îți este foarte cunoscut și pe care ai avantajul să-l poți pune în circulație la un mod mai propriu decît alții care nu sînt „de specialitate". Fără a fi un fenomen îngrijorător trebuie să recunoaștem că în epoca noastră „scientistă" cum spuneați, îți zgîrie citeodată urechea poeții care abuzează de terminologia științifică sau tehnică, fără ca elementele lexicale respective să fie întrebuințate la modul cel mai adecvat cu putință. În ceea ce mă privește, caut să elimin anumite cuvinte pentru a nu părea căutate cu ostentație. Dar o seamă de termeni mai rămîn, și amatorii de statistici le pot identifica, așa cum s-a întîmplat într-o cronică la „Zăpada neagră" unde recenzentul a compus un mic glosar de termeni. Dar tot acolo se subliniia, pe drept cuvînt cred, că aceste cuvinte nu devin supărătoare întrucît sînt integrate în text.

Dar aceasta este o chestiune de formă. În raportul om de știință — artist trebuie să avem în vedere în primul rînd orizontul operei artistice, lumea ei, aceasta constituind o problemă de substanță. Există și aici niște vase comunicante inevitabile, de care ne dăm sau nu seama, dar care acționează indiferent de voința noastră. În cazul poeziei mele cred că nu este întîmplător faptul că există un punct de fuziune între preocupările și direcția în care lucrez în cercetarea științifică și ecourile care se fac simțite în ea, cel puțin în ultima vreme. Am fost bucuros să constat că nici altora nu le-a scăpat acest lucru. Autorul unei recenzii din „Luceafărul" la „Zăpada neagră" își intitula comentariul „Obsesia timpului". În adevăr, una din temele care revine și care se structurează în activitatea mea poetică în ultimii ani este problema timpului. Dar nici Alexandru Ștefănescu, autorul recenziei din „Luceafărul", nici Gh. Grigurcu de la „Familia", care vorbea de o dramă a timpului în poezia mea, nu cred că știau cînd au scris că eu mă ocup de foarte multă vreme de problema timpului în biologie, a „ceasornicelor biologice" și că am publicat chiar o carte de sinteză intitulată „Orologiile biologice". Un titlu aproape poetic... Același lucru se poate întîmpla și în cazul poeților care ajung să transfigureze ecouri și aluviuni provenite din alte domenii ale științei, ale cunoașterii, oricît de aride : fizica, matematica, biologia etc. În general consider că aceste incidente de profesii duble sînt fericite și dau niște „clape" în plus claviaturii poetice. În ultima vreme, se împune din ce în ce mai mult poezia lui Emil Brumaru. Sînt convins că o anumită sensibilitate, un foarte acut simț tactil, o voluptate a cunoașterii secrete a lucrurilor, o fermentație continuă, dacă vreți din poezia lui Brumaru trebuie puse în legătură și cu formația lui științifică. Desigur nu avem dreptul să stabilim corespondențe fortuite, directe, peremptorii, între faptul că Brumaru a studiat biochimia și anumite sugestii ale poeziei sale, dar nu putem tăgădui existența unor legături subterane, nevăzute, dar foarte eficiente în cristalizarea viziunii sale poetice.

— În aceeași ordine de argumente se citează deseori cazul lui Țuculescu...

— În adevăr, faptul că, Țuculescu a stat o viață întreagă aplecat asupra microscopului a fost hotărîtor pentru viziunea plastică a unei părți importante a operei sale. La aceasta s-a adăugat însă și drama maladiei sale.

— L-ați cunoscut pe Țuculescu ?

— Nu foarte mult, dar l-am cunoscut într-o împrejurare puțin tristă, puțin romantică. Două ierni la rînd în niște ani cu viscole și zăpezi mari am mers împreună la mormîntul lui Luchian, de ziua lui onomastică...

— Prima dumneavoastră carte de versuri, premiată în 1946 cu premiul Ion Minulescu se numea „Ora 25", titlu pe care cineva avea să și-l însușească mai tîrziu. Trebuie să deslușim în acest titlu tot o obsesie a timpului ?

— Într-o măsură, da. Ora 25 semnifica poezia care o ia înaintea timpului. În cazul respectiv biologul a fost acela care a profitat de neliniștile de atunci ale tînărului poet. Cînd am scris poeziile din „Ora 25" eram student la medicină în anul întîi : descifram misterele științei căreia aveam să mă dedic. Poate că poezia pe care o făceam atunci a fost un preludiu la problema timpului biologic...

Ca să conchidem, cred că cercetarea științifică și creația artistică au un nucleu comun, pot conviețui foarte bine. Dar nu cu orice preț. Nu înseamnă că orice om de știință poate fi neapărat și artist. Dar cred, cu necesitate, că orice savant veritabil are în componenta personalității sale o coardă artistică : partea de imaginație, de risc în descoperire. Altminteri nu ar fi decît un simplu funcționar, așa cum se mai găsesc din păcate și în artă și în știință.

NOI, DESPRE FILMELE NOASTRE

Silvia Popovici interpreta unuia din rolurile principale în filmul „Serata"

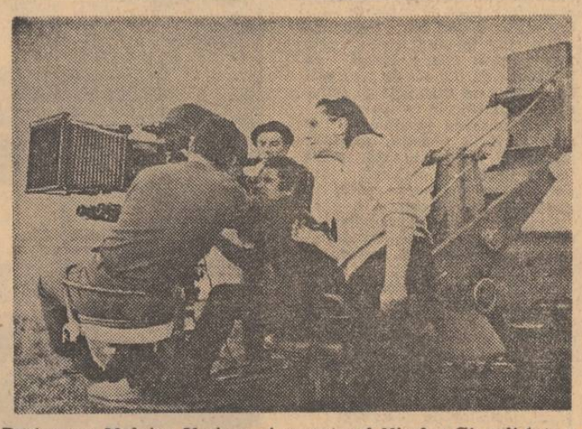

Regizoarea Malvina Urșianu și operatorul Nicolae Girardi într-o scenă de lucru la filmul „Serata".

George Motoi în filmul „Serata"

„O GALERIE DE PORTRETE DIN CARE SE CONTUREAZĂ PORTRETUL UNUI MOMENT"

definește Malvina Urșianu filmul său „SERATA"

Aflată la sfîrșitul mixajului, cînd aceiași metri de peliculă se văd și revăd, de zeci de ori timp de 8 și 10 și 12 ore, regizoarei și scenaristei Malvina Urșianu îi este greu să ne mai vorbească despre filmul său „Serata". O înțeleg. Pornim așadar discuția de pe un teren neutru prin generalitate, dar, sper, la fel de captivant, pentru un regizor, care gîndește mult despre film, care are convingeri precise despre rolul și importanța acestei arte și despre rostul său în cîmpul ei. Încep cu întrebări referitoare la regie.

— E o meserie grea, fie că o faci bine sau rău tot se mănîncă în grozitor. Regizorul trebuie să fie un creator de spectacol, un cineast deci, nu doar simplu „regizor". Iar un cineast care nu scrie este inexistent. Aici aș susține că rezidă carențele de pînă acum ale filmului românesc. Nici un romancier nu-ți dă cartea înainte de a o publica, iar după, va fi deja ecranizare.

— Înțeleg că sînteți împotriva ecranizărilor.

— Total. Într-o cinematografie uriașă îți poți permite, între sutele de filme mai fiind loc și pentru ecranizări. Dar nu se poate să nu ai un punct de vedere. Pe mine nu mă interesează să aduc pe ecran experiența altcuiva ; am atîtea de spus, și nu e vorba de ambiție ; altfel, m-aș simți doar ca un meseriaș ce lucrează cu „materialul clientului".

— Deci ce vă interesează în film ?

— Spectacolul uman. Doar drama omenească fascinează.

— „Serata" dumneavoastră cum trebuie judecată ?

— Ca o imagine caleidoscopică a unei anumite lumi, ca o galerie de portrete, din care se conturează portretul total al unui moment. „Serata" ce se desfășoară, ca și acțiunea filmului, în noaptea de 22 spre 23 august 1944 e un sondaj într-o stratificare socială. Nu vrea și nici nu poate să fie filmul total despre 23 august. Filmul de mare desfășurare epică și de mare ansamblu de mase nu mă îndoiesc că-l va face unul dintre regizorii bărbați ai cinematografiei noastre.

— Știu că aveți o distribuție foarte migălos selectată la „Serata".

— Îmi face plăcere că filmul meu a prilejuit intrarea în cinematografie a unor excelenți actori : Silvia Ghelan de la Teatrul Național din Cluj (inexplicabil absentă pînă acum de pe generice), apoi George Motoi (are pentru prima oară în film un rol principal), Alexandru Drăgan și Cornel Coman, Mihaela Juvara (într-o foarte bună compoziție : interpretă de opere wagneriene), vechii mei colaboratori Silvia Popovici, Mihai Pălădescu, Lucia Mureșan, alături de György Kovacs, Gilda Marinescu și cu participarea lui Tanți Cocea, Virginica Romanovski și Ion Fintești.

— Ați ales numai foarte buni profesioniști.

— Practic un gen de interpret elaborat. Actorul este obligat să se adapteze ca interpret dramaturgiei filmului și să găsească cheia de unitate. Personajele mele perorează, poate fi un risc, dar pentru filmele mele e singura modalitate. Vorbitul alb, care se practică atît sub pretextul firescului, mi se pare cea mai supremă formă de lașitate artistică pentru că nu riscă nimic ; este o înțelegere de om incult a firescului. Firescul unui intelectual depinde de forma sa de cultură. De pildă, modalitatea lui George Călinescu de a fi firesc era poza.

— Cu cine ați mai lucrat la film ?

— Cu Nicolae Girardi, care este un excelent operator, își cunoaște la perfecțiune rolul în sinteza artistică, n-are orgolii de operator mărunt. Îmi înțelege orice intenție și o materializează imediat. A înțeles de pildă că la mine mișcarea de aparat este mai importantă decît lumina și permanent va fi preocupat de cea dintîi. Din echipă au mai făcut parte : cameramanul Dumitru Costache, regizorii secunzi Silviu Dimitrovici și Iorgu Ghinghidis, arhitectul Nicolae Drăgan, autorul decorului, Dimitrie Ivancenco, autorul costumelor.

Florica ICHIM

Andi Andrieș între „Grădina cu trandafiri" și „Duet"

de Aurel LEON

Ultima premieră a Naționalului ieșean : „Duet" de Andi Andrieș. Abia avem timp să consemnăm evenimentul și alte trei teatre au urmat exemplul Iașului : Piatra Neamț, Botoșani, la orizont anunțîndu-se și Aradul. Se va repeta succesul de acum cîțiva ani al comediei „Grădina cu trandafiri", care a fost inclusă în repertoriul a 12 teatre din țară ? Se pare că da, întrucît cronicile de pînă acum s-au pronunțat mai mult decît favorabil cu privire la calitățile piesei, pe care o consideră o certitudine a maturizării dramaturgului.

— Ești de aceeași părere, Andi Andrieș ?

— În orice caz consider că am părăsit sfera lirismului și încerc o dezbatere în domeniul argutiei cu substrat politic. Piesa cuprinde sensuri ale unei anumite generații. Precizez : nu e anume generația mea. Poate am lăsat-o în urmă, poate abia vine. Sînt însă în ea și oameni avînd concepții ale generației mele.

— Ai reușit să te „desprinzi" de „Grădina" ?

— Chiar am urmărit o evadare dintre trandafirii ei, în primul rînd ca formulă de spectacol. Îmi doresc succes dar prin alte mijloace. De altfel, în „Duet" nu utilizez, în ce privește conducerea firului dramatic, maniera obișnuită. Acțiunea propriu-zisă nu e în fapte, ci în conștiințe — o acțiune lăuntrică. De aceea, consider concretizarea scenică destul de dificilă și mă felicit de a fi beneficiat pentru spectacolul de la Iași de un regizor ca Victor Tudor Popa care m-a înțeles perfect, sincronizîndu-și eforturile cu intențiile, unele nemărturisite.

— Unde vezi dificultatea cea mare ?

— În faptul că toată greutatea dezbaterii directe de idei cade pe umerii celor doi tineri interpreți principali, care trăiesc, vorbesc, se mișcă, se urmăresc, în mijlocul unor apariții de alte personaje — acestea constituind cadrul, dacă vreți opinia publică, atitudinea societății ambiante față de actele celor doi.

— Și acum o caracterizare finală ?

— Consider „Duet"-ul un spectacol optimist și optimizant, în orice caz ușor de suportat.

— Mi-aș permite să completez : o dezbatere susținută cu zîmbetul pe buze, poate aparent ușurică, în fond îndemnînd la o meditație foarte actuală și serioasă.

ECOURI

CAROL REED *se ocupă în „Indianul" (interpretat de Anthony Quinn) de soarta populațiilor indiene victime ale noilor planuri de urbanizare.*

●

ANGELA LUCE alături de Willy Falck sînt protagoniștii filmului „Dar cine ți-a dat certificatul" realizat de Nando Cicero pe un scenariu de Franco Franchi și Ciccio Ingrassia.

●

„OSTIA", *un film despre suburbiile romane poartă semnătura lui Sergio Citti în dreptul regiei ; este însă pe un scenariu de Pier Paolo Pasolini, produs și supervizat de acesta.*

Cliseul nostru reprezintă reproducerea lucrării „OFRANDA", una din cele două lucrări cu care pictorul FLORIN NICULIU a obținut „PREMIUL NAȚIONAL" la ediția din 1970 a FESTIVALULUI INTERNAȚIONAL DE PICTURĂ CAGNES-SUR-MER (FRANȚA).

La ediția aceasta a Festivalului adăpostită într-un vestit castel-muzeu, Grimaldi, au participat 130 pictori din 40 țări printre care și trei reprezentanți ai țării noastre : Georgeta Năpăruș, Săbin Bălașa și Florin Niculiu care a realizat performanța amintită.

Un spectacol pe săptămînă

„MICUL INFERN" la Teatrul Savoy

de Al. CORNESCU

Nu se întîmplă prea multe în acest „Mic infern" al lui Mircea Ștefănescu. O comedie care trece în revistă viața unei familii de-a lungul mai multor decenii, cu micile ei încurcături, cu flirturile reale sau închipuite, cu veșnicul amorez nemîngîiat și cu teribila și pitorească mamă-soacră. Este o formulă care a adus multe succese dramaturgului și chiar dacă, așa cum spuneam, acțiunea piesei nu comportă prea multe surprize, farmecul ei își are originea în meșteșugul cu care este construită. Mircea Ștefănescu știe să-și servească interpreții, astfel încît și aceștia să-l servească la rîndul lor ; dramaturgia lui trece de la haz la duioșie, se strecoară cu abilitate prin comedie și melodramă ; tot el a îmbogățit literatura noastră dramatică cu cîteva piese istorice de remarcabilă valoare. Iată merite ale unei creații închinate teatrului și întinsă pe mai multe decenii înainte și după cel de-al doilea război mondial. Iată și de ce reluarea acestei lucrări de către Sică Alexandrescu, neobosit animator al teatrului nostru, mi se pare întru totul binevenită.

Pornind la realizarea piesei în versiunea sa bucureșteană (ea s-a jucat cu succes la Brașov sub conducerea aceluiași Sică Alexandrescu), regizorul și-a răsfățat spectatorii alcătuind o distribuție sărbătorească. Cuvîntul nu este exagerat, pentru că, din motive dificil de înțeles și de acceptat, teatrele au renunțat la serviciile unora din cei mai mari actori ai scenei noastre sau îi cheamă să joace foarte rar. Or, în cazul de față, reîntîlnirea cu Silvia Dumitrescu-Timică și cu Marcel Anghelescu este mai mult decît revelatoare pentru nedreptatea ce se face publicului. Cei doi realizează aci un mare recital actoricesc, așa cum nu avem prea des posibilitatea să vedem. Comedia pe care o joacă se desfășoară la înalta tensiune a unor mari și recunoscute talente și nu este cîtuși de puțin surprinzător faptul că izbutesc să cucerească și să încălzească sala chiar atunci cînd textul îi ajută mai puțin. Ideea de a-i reuni în același spectacol mi se pare demnă de laudă, ca și modul exemplar cum ei înșiși dau viață rolurilor încredințate.

Restul distribuției este de asemenea, foarte bun. Septimiu Sever (alt actor care pe nedrept apare rar) și Ileana Stana Ionescu dau celor doi soți o interpretare spirituală, pe deplin corespunzătoare atmosferei comediei. Mihai Fotino, de un comic grotesc în primul act, găsește în următoarele acte tonalitatea potrivită. Cristina Stamate și Nicolae Dinică completează fericit distribuția, în două roluri mai mici.

„Micul infern", așadar, o comedie de altă dată, care se urmărește cu plăcere ca un bun film de cinematecă.

George Sbârcea: „Ciocîrlia fără moarte"

de Neagu RĂDULESCU

George Sbârcea ne-a dăruit o carte închinată vrăjitilor noștri lăutari. „Lăutarilor, frații noștri de-o noapte s-au mai multe — sună dedicația din fruntea volumului — care de veacuri înalță spre calea zodiilor reci cîntecul lor fierbinte". Eroul acestei „Ciocîrlii fără moarte" este neîntrecutul Grigoraș Dinicu, model de talent, învățătură și perseverență pentru toți cei care își închipuie că Arta este o simplă floare la ureche, cu care te instalezi imediat într-un fotoliu comod și începi să fluieri a fericire.

Grigoraș Dinicu, unul dintre cei mai dăruiți violoniști ai noștri, cîntărețul inegalabil al „Ciocîrliei", pe care a purtat-o cu arcușul său fermecat prin numeroase țări, autor al celebrei „Hora staccato" și interpret admirat de Thibaud, Casals, Enescu, Weingartner, Cassado, Heifetz sau Menuhin, reprezintă o epocă. Această epocă de dinainte și de după război, cu parfumul ei romantic, a prins-o în paginile „Ciocîrliei fără moarte" George Sbârcea, care oferă cititorilor viața romanțată începînd cu paginile consacrate mahalalei bucureștene Scaune, sălaș specific al lăutarilor.

Pentru cei care n-au cunoscut Bucureștiul de altădată, pentru cei tineri, ca și pentru cei cu părul coliliu pe la tîmple, romanul lui George Sbârcea — căci volumul se citește pe nerăsuflate ca un excelent roman e un prilej de încîntare. Iată de ce mă opresc la cele spuse pînă aici despre această reușită viață romanțată și las pe cititori să-i savureze pe îndelete, ca pe-un Cotnar vechi, din alte vremuri, farmecul și aroma.

Clepsidra

OMENIE

de. Constantin VIȘAN

Puhoaie înalte, vinete, sălbatice inundă ecranul. Retina, violentată, atît de nemilos în zilele și nopțile diluviului din primăvara trecută, tresare dureros. Autorii filmului „Acoperișul" scurtează brusc înaintarea viiturii, trecînd la o imagine de un contrast izbitor. Ne este prezentată în plin plan o vatră de pămînt scorojit, crăpat, pustiit parcă de un cutremur. Apa a dispărut în adîncuri.

O echipă a studioului Alexandru Sahia, condusă de regizorul Jean Petrovici, a știut ca din impresionantul șir de dovezi ale solidarității umane manifestate în acea grea încercare de anul trecut să aleagă un fapt divers care i-a dat prilejul realizării unui documentar de excepție : nouă tehnicieni de la uzinele Grivița Roșie au hotărît ca în concediul lor din 1970 să zidească o casă pentru o familie rămasă fără adăpost. Totul se petrece firesc, fără vorbe de prisos. Cei nouă meșteri așează în geamantane, în locul slipului pentru plaje sau al bocancilor de munte, mistrii și ciocane, tesle și fire cu plumb. Un tren, i-a dus spre Galați, spre unul din satele ce erau atunci martirizate de năvala apelor. Rezultatul ? O insolită baladă cinematografică, o pagină de adevăr și poezie, un document de-o uimitoare forță epică despre frumusețea sufletească a oamenilor acestui pămînt. Totul este povestit în imagini de mare simplitate. Nouă meșteri înalță pe pămîntul scorojit o casă. Și se aude cîntecul naiv, de o nesfîrșită gingășie al copiilor care așteptînd noaptea cînd se vor culca în casă nouă se joacă de-a v-ați ascunselea printre schele.

Antan, Tina
Se plimbă cu mașina
La fiecare stop
Bea cîte-un sirop
La fiecare cotitură
Mănînc-o prăjitură.

Seara, indiscreția iertată a microfonului înregistrează dialoguri de-o dezarmantă naturalețe. Cel mai bătrîn dintre meșteri a primit o scrisoare de acasă și o citește cu glas tare : „Dragă tată, am aflat că ai făcut insolație. De ce nu ți-ai pus pălăria în cap ? Du-te urgent la doctor. Insolația este foarte periculoasă."

Meșterul nu prea ia în seamă sfatul grijuliu. Îl vedem lucrînd înainte de zor. E drept, fără să se mai despartă de loc de uriașa pălărie de paie, care îi conferă un aer de mexican.

A venit și ziua cînd peste zidurile proaspete prietenoase cei nouă meșteri au terminat de așternut căprioriii acoperișului.

— Ar trebui să punem în vîrf și doi cocoși de figlă... spune unul dintre ei. Așa e obiceiul pe aici.

— Păi dacă așa-i obiceiul, să-i punem.

Casa este gata.

Meșterii își așează din nou în geamantane mistriile, teslele, firul cu plumb și petrecuți de familia recunoscătoare și de privirile noastre se îndreaptă spre trenul care îi va readuce acasă.. Simplu. Ca omenia.

FLORIN NICULIU — PREMIUL NAȚIONAL LA CAGNES-SUR-MER

Săptămîna la TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 31 IANUARIE

PROGRAMUL I. : 8,45 Gimnastica de dimineață; 9,00 Matineu duminical pentru copii; 10,00 Viața satului; 11,30 Amfiteatru muzical; 12,00 De strajă patriei; 12,30 Campionatele internaționale de judo ale României ; 14,30 Emisiune în limba maghiară ; 16,30 Concurs internațional de motocicilism pe gheață; 17,00 Studioul „N"; 18,00 Unde-i greșeala ? 19,00 Rapsodia română; 19,20 1001 de seri; 19,30 Telejurnal; 20,00 România '71: județul Brăila; 20,30 Filmul „Sînt un evadat", 20,00 Cincinalul 1966—1970 în cifre și imagini; 22,05 Lansarea navei cosmice „Apollo-14". Transmisiune directă de la Houston 22,40 Telejurnal; PROGRAMUL II : 20,00 Emisiune pentru copii; 20,25 Filmul „Dragostea, marea și muzica". 20,55 Buletin de știri; 21,00 Carnet bucureștean ; 21,10 Reluarea serialului de simbătă seara.

LUNI 1 FEBRUARIE

18,00 Scena și ecranul; 18,30 Muzică populară; 18,55 Campionatele mondiale de săniuțe; 19,20 1001 de seri; 19,30 Telejurnal; 19,50 Agenda politică; 20,00 România '71; județul Buzău; 20,30 „Doamna Bovary"; 21,20 Ocolul țării în opt luni; 22,30 Cincinalul 1966—1970 în cifre și imagini; 22,35 Telejurnal; 22,45 De la cîntec la cîntec...

MARȚI 2 FEBRUARIE

10,00—11,00 Teleșcoală; 18,00 Ateneu ; 18,30 Steaua polară ; 19,20 1001 de seri; 19,30 Telejurnal; 20,00 România 71; județul Caraș-Severin; 20,30 „Minunata pantofăreasă" de F. Garcia Lorca; 21,40 Cincinalul 1966—1970 în cifre și imagini; 21,45 Festival pe gheață; 22,35 Telejurnal.

MIERCURI 3 FEBRUARIE

10,00—11,30 Cultura porumbului ; 18,00 Universal-șotron; 18,30 Cadran internațional; 19,20 1001 de seri; 19,30 Telejurnal; 20,00 România 71 județul Cluj; 20,30 Telecinemateca; „Moby Dick"; 22,20 Cincinalul 1966—1970 în cifre și imagini; 22,25 Poșta TV; 22,35 Telejurnal; 22,45 Campionatele europene de patinaj artistic.

JOI 4 FEBRUARIE

PROGRAMUL I : 10,00—11,30 Cultura legumelor — verdețuri; 18,00 Emisiune în limba maghiară; 18,30 La volan; 18,50 Viața literară; 19,20 1001 de seri; 19,30 Telejurnal; 20,00 Cincinalul 1966—1970 : Dezvoltarea producției bunurilor de consum; 20,30 Vidocq (IX); 21,00 Handbal masculin: Steaua-Hellas Stockholm; 21,30 Suplimentar, astă seară; 21,45 Canzonissima; 22,05 Cincinalul 1966—1970 în cifre și imagini; 22,10 Telejurnal; 22,20 Campionatele europene de patinaj artistic. Proba de dans; PROGRAMUL II : 20,00 Concertul orchestrei simfonice a Radioteleviziunii ; 20,50 Anton Pann; 21,30 Buletin de știri; 21,35 Filmul „Aventurile lui Salavin"

VINERI 5 FEBRUARIE

10,00—11,30 Îngrășarea oilor și mieilor pentru producția de carne ; 17,00 Teleșcoală; 18,00 Expediția cosmică Apollo 14; 18,40 Lumea copiilor; 19,20 1001 de seri; 19,30 Telejurnal; 20,00 România '71; județul Constanța; 20,30 Filmul „Domnișoara doctor"; 22,05 Cincinalul 1966—1970 în cifre și imagini; 22,10 Telejurnal; 22,30 Campionatele europene de patinaj artistic Proba individuală masculină.

SÎMBĂTĂ 6 FEBRUARIE

PROGRAMUL I : 17,00 Emisiune în limba germană; 18,15 Bună seara fete! Bună seara băieți ; 19,20 1001 de seri 19,30 Telejurnal; 20,00 România '71 județul Covasna ; 20,30 Teleenciclopedia; 21.15 Incoruptibilii 22,05 Cincinalul 1966—1970 în cifre și imagini. 22,10 Telejurnal, 22,40 Campionatele europene de patinaj artistic. PROGRAMUL II 20. La fîntîna dorului. 20,30 Itinerar plastic sucevean; 20,45 Buletin de știri; 20,50 Reportaj pe glob: Laosul — un punct fierbinte; 22,15 Film serial: „Arghiotantul excelenței sale" (II).

TEHNICĂ

ȘI ACCIDENTUL NU VA MAI AVEA LOC...

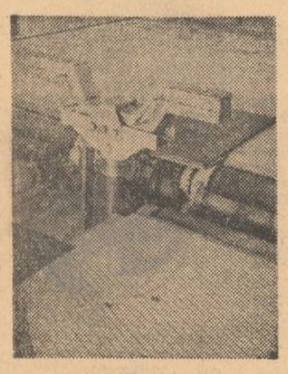

Imagine parțială a standului de probă

O contribuție românească la rezolvarea dificilei ecuații a frînării

Evidența certă, statistica Ministerului Transporturilor oferă niște cifre : în 1968 s-au produs, din cauza defecțiunilor sistemelor de frînare a autocamioanelor, 30 accidente care s-au soldat cu nu mai puțin de 15 victime omenești ; în 1969 — 29 cu un număr egal de jertfe umane.

Puteau fi evitate pierderile de vieți, distrugerea de bunuri, blocările de circulație? Aceasta e întrebarea la care specialiștii dau un răspuns afirmativ. Cu o condiție însă : înzestrînd autocamionul cu o frînă sigură. Dar cum poți fi sigur pe frînă ? Foarte simplu : urcînd din timp în timp mașina pe un stand de încercare a sistemului de frînare.

De notat că, în ciuda aparențelor o frînă pusă este doar un element dintr-o ecuație complicată, unul doar pe lîngă celelalte — viteza de mers a mașinii, greutatea ei, calitatea pneurilor, starea drumului (tipul de îmbrăcăminte a șoselei, gradul de umezeală etc., etc.). Și dacă pe toate celelalte șoferul le mai poate lua în considerație chiar și cu aproximație, în schimb în rezolvarea ecuației **el trebuie să fie sigur pe funcționarea ireproșabilă a sistemului de frînare,** adică a **timpului de răspuns a frînelor** (din momentul în care a apăsat pe pedală și pînă cînd comanda se transmite roților) și a forței cu care acționează ea. Prima se calculează în fracțiuni de zecimi de secundă. O întîrziere de 1/10 de secundă la o viteză mică de 36 km înseamnă, după calculele specialiștilor, un metru în plus de circulație după punerea frînei. La 2/10 de secundă — 2 m. Suficient pentru ca accidentul să se fi consumat. La autotrenuri, unde timpul de răspuns e influențat și de întîrzierile inerente ale transmisiei comenzii iar încărcătura masivă imprimă valori mari forțelor inerțiale, importanța promptitudinii răspunsului este și mai mare : autoremorca are tendința de a veni peste autotractor, autotrenul se pliază, își pierde stabilitatea ș.a.m.d.

Ecuația este agravată și de faptul că avem de-a face de fapt cu cîte o frînă pentru fiecare roată, iar aceste două frîne trebuie să funcționeze sincronizat și cu aceeași forță de frînare. În caz contrar mașina derapează, părăsește axa firului pe care circulă și... gata accidentul.

Ing. Ioan Țigănaș și tehnicianul Ion Feimer de la Institutul de studii și cercetări în transporturi au găsit un răspuns bun ecuației, materializat azi printr-un original stand de încercare a sistemului de frîne, al cărui prototip funcționează bine. Spunem „original", pentru că spre deosebire de standurile din Occident care realizează încercări mai puțin sigure (autocamioanele fiind fără încărcătură se aplică un calcul prin extrapolare care introduce însă un grad mare de aproximație) cercetătorii noștri au elaborat un procedeu și o instalație care simulează încărcarea mașinii mărind implicit capacitatea de măsurarea precisă, directă și integrală a frînării.

— Tot timpul am fost chinuit de întrebarea de ce trec atît de repede specialiștii străini peste această problemă, cu atît mai mult cu cît literatura mondială relevă faptul că nu se pot pune în evidență forțele de frînare totale pe niște vehicule neîncărcate, ne spune ing. IOAN ȚIGĂNAȘ, autorul invenției principale : cilindrul hidraulic de forță. **Singura explicație pe care mi-a dat-o a fost complexitatea constructivă pe care o presupune o asemenea instalație.**

Interlocutorul nostru împreună cu colegii lui a găsit soluția pentru tipuri variate de autocamioane realizînd în standul de probă, un sistem de reglare a forței de încărcare după dorință și garantînd astfel exactitatea și constanța măsurătorilor pentru fiecare roată în parte ca și pentru sistem în ansamblu. Soluția lor oferă nu numai avantajul simplității, al prețului de cost modest, al evitării unor materiale deficitare dar și pe acela al operativității și productivității mari : același cilindru hidraulic care simulează încărcarea autocamionului îl și ridică pe stand ceea ce permite reglarea directă pe loc, a sistemului de frînare. În plus, cea de a doua invenție a inginerului Țigănaș, un dispozitiv automat de oprire a standului, duce la evitarea fenomenului de uzură excesivă a pneurilor, oferind în același timp maximum de securitate pentru lucrători și pentru autovehicule.

Să vă mai vorbim de zilele și nopțile de calcul, de nenumăratele probleme teoretice și tehnice ridicate de rezolvarea ecuației ? Ar fi de prisos. Zecile de mii de șoferi de autocamioane vor urca pe stand curînd. Ministerul a hotărît asimilarea lui, în cursul anului 1971.

M. RADIAN

ASTRONOMIE

EXPEDIȚIA „APOLLO"-14 — START...

Comandantul navei „Apollo"-14, Alan Shepard, în timpul unei ședințe de antrenament în Hawai. Se deprinde să mînuiască uneltele speciale de foraj pentru prelevarea de fragmente de rocă din scoarța lunară. În spatele lui, se vede „gabrioleta" pusă acum la dispoziția expediției pentru facilitarea transportului ustensilelor, aparaturii și mostrelor de rocă.

de colonel ing. D. ANDREESCU

membru în Comisia de astronautică a Academiei Republicii Socialiste România

Dacă totul va decurge conform speranței, mîine urmează să pornească în misiune extraterestră încă un echipaj „Apollo", a șasea expediție pămînteană pe domeniile lunare.

Eroii piesei care se speră să înceapă a se juca mîine sînt : un veteran (Alan B. Shepard, comandant de bord) și doi novici (Stuart A. Roosa, pilot al cabinei de comandă, și Edgar D. Mitchel, pilot al modulului lunar). Îi vedeți în prima pagină, fotografiați la încheierea perioadei de antrenament. În legătură cu această ultimă mențiune, este de reținut că echipajul a avut de trecut probe destul de complicate, în vederea familiarizării cu o configurație a solului cu totul particulară, apropiată de aceea pe care o vor întîlni pe Lună, iar pe de altă parte pentru a se deprinde să minuiască o serie de utilaje, aparate și instrumente noi, printre care o sapă electrică de foraj, mai multe mijloace pirotehnice și un cărucior cu două roți pentru transportul sculelor de lucru și al fragmentelor de rocă prelevate din scoarța lunară. Pentru aceasta, începînd din august ei s-au antrenat o vreme în Bavaria, la Noerdlinger Ries, unde se află unul din craterele de origine meteoritică cele mai bine conservate de pe planeta noastră.

„APOLLO"-14 SAU MAI BINE NR. 13 BIS ?

Locul ales pentru debarcare este craterul „Fra Mauro", și nu circul „Littrow" (de pe țărmul „Mării Liniștei"), cum se stabilise inițial pentru misiunea nr. 14. S-a hotărît deci să se încerce totuși o descindere acolo unde fusese proiectată debarcarea echipei „Apollo"-13, încît din acest punct de vedere pare întemeiată opinia unor specialiști care consideră zborul actual ca un „bis" al operației anterioare. E drept însă că echipajul navei nu este dublura lui „Apollo"-13, ci grupa desemnată de la bun început pentru misiunea de față.

De ce s-a stăruit pentru Fra Mauro ? Pentru interesul științific deosebit pe care-l prezintă această zonă. Se mizează pe o achiziție valoroasă de roci, dintre cele mai vechi din sistemul nostru solar, care ar putea ajuta la explicarea originii Lunii și la alte importante elucidări cosmogonice.

Și acum, cîteva cuvinte despre programul expediției. Punctăm numai ceea ce este cu totul inedit.

UN PROGRAM ÎNCĂRCAT

Decolarea s-a prevăzut pentru 31 ianuarie orele 15.23 (ora locală, de la Cap Kennedy). Vineri 5 februarie la 4.14 vehiculul LEM va descinde pe Lună, într-un punct de coordonate : 3 grade 41 minute 19 secunde latitudine sudică și 17 grade 29 minute 46 secunde longitudine vestică, la 25 km depărtare de bordura nordică a craterului Fra Mauro. Tot vineri, la 8.50, Mitchell și Shepard vor face prima ieșire în mediul lunar ; se prevede ca ei să rămînă în afara modulului 4—5 ore. Ei vor scoate atunci din vehicul aparatele care alcătuiesc cunoscutul laborator „ALSEP" (se cercetează vîntul solar, cîmpul magnetic, radiațiile, seismele etc.), inclusiv un reflector-laser, după care vor trece la activitatea de observații și prospecțiuni, în cadrul unei scurte deplasări de 300 m, cu vizitarea a două mici cratere apropiate.

Pentru această primă ieșire se mai prevăd experiențe de însemnătate excepțională pentru cunoașterea structurii corpului ceresc vizitat : Mitchell va face să explodeze pe solul lunar 21 de încărcături mici de trotil, în scopul vibrării solului și determinării pe această cale a structurii, grosimii scoarței și eventualei prezențe în subsol a apei înghețate ; vibrațiile vor fi înregistrate în trei puncte echidistante, în care lunauții vor fi plantat din timp geofoni — senzori de oscilații ale scoarței terestre cu care se înregistrează cutremurele și alte mișcări tectonice pe Pămînt.

În cadrul aceleeași ieșiri cei doi vizitatori vor mai instala pe Lună un aruncător de mine, realizat special pentru misiunea „Apollo-14". Se speră ca pe această bază să se obțină date despre structura Lunii pe o adîncime de 450 m. Experienta va fi completată cu înregistrarea căderii pe solul lunar a etajului superior al rachetei purtătoare „Saturn"-5 (înainte de debarcarea astronauților), iar ulterior, și a etajului superior al modulului lunar.

La 6 februarie orele 5.30 va fi efectuată o a doua incursiune pe suprafața Lunii. De astă dată expediția are de parcurs o distanță ceva mai mare, de circa 1 600 m, pentru a aborda un crater mai larg de interes selenologic.

Decolarea de pe Lună este prevăzută pentru aceeași zi, la orele 13.44, cînd se va încheia de fapt și partea cea mai solicitantă — pe plan emoțional — a excursiei.

Și totuși, la reintoarcere echipajul mai are de efectuat o experiență importantă, și anume prepararea de materiale compozite pe matrice metalică în condițiile stării de imponderabilitate. Se va folosi în acest scop un echipament ușor (4.5 kg) și de dimensiuni mici (40×15×6 cm), cu un consum redus de curent electric ; temperatura în incinta de lucru a aparatului va fi de 93 grade Celsius.

Sosirea apare în grafic la 9 februarie orele 16.01, în Oceanul Pacific. La locul amerizării se va afla nava „New Orléans", programată să-i întîmpine pe eroi.

Acesta este scenariul misiunii. Așteptăm cu nerăbdare să-l vedem cît mai bine jucat. În acest gînd urăm echipajului START BUN !

MEDICINĂ

Un timp din viața fiecăruia de care nimeni nu-și amintește

CELE NOUĂ LUNI CARE PRECED NAȘTEREA

O aventură fantastică pe care o trăiește omul fără să știe : sînt momentele cînd se decide și se construiește organismul uman. Aparatul de filmat a înregistrat secvențele acestui timp de viață și pentru prima oară în lume ele au putut fi văzute.

La această premieră de imens interes științific care a avut loc recent la Palatul Chaillot au asistat 2 500 de medici, reuniți cu prilejul zilelor pariziene de pediatrie. Presa de specialitate a înregistrat evenimentul și ne facem o datorie pentru cititorii noștri în a consemna cîteva dintre relatările înscrise în revista „Science et Vie".

Filmul nu a fost realizat în lăcașul natural al fătului. Tehnicile actuale nu permit încă aceasta. Atunci ? Secvențele au fost luate și montate în ordinea lor firească, urmărindu-se avorturile terapeutice efectuate prin cezariană la maternitatea Baudelocque din Paris ca și la altele din străinătate. Au fost necesare pentru aceasta o tehnică și aparaturi de mare finețe : lumini speciale care nu degajă căldură, pentru a nu omori embrionul; „ochiul fotografic" privind prin microscopul cercetătorului, „ultrasunete" pentru înregistrarea bătăilor inimii...

S-ar putea pune întrebarea dacă această performanță tehnică, cinematografică, nu a căutat doar un răspuns la o curiozitate... gratuită, nu a încercat să speculeze în favoarea senzaționalului una dintre marile drame umane : un făt neviabil, un copil care nu poate trăi. Este astăzi fără îndoială clar că doar știind se vor putea evita accidentele care intervin în acest timp și conduc fie la avorturile terepeutice, fie fac să se nască copii anormali.

Teoriile științifice recente care demonstrează importanța pe care o au primele luni de sarcină primesc prin aceasta o dovadă concretă. De cele mai multe ori viitoarele mame nu se îngrijesc decît cu puțin înainte de naștere. Or în primele două luni, „copilul trebuie să facă față" unor multiple pericole. Ou fecundat suportă modificări interne : Capul spermatozoidului care conține nucleul se desprinde de coadă. La rîndul său, nucleul ovulului crește și atinge mărimea nucleului masculin. Fiecare nucleu conține 23 cromozomi. Cei 2 nuclei se apropie și se unesc. Ou conține astfel numărul normal : 46 cromozomi, din care, jumătate provin de la tată, jumătate de la mamă. Și astfel viitorul om este creat. Placenta se dezvoltă progresiv în timpul primelor patru luni de sarcină și este complet formată la sfîrșitul acestui timp. Ea este în legătură cu fătul prin cordonul ombilical — și răspunde la exigențele embrionului — căci este organul de respirație, nutriție și de eliminare a „deșeurilor" fătului. Medicamentele traversează cu ușurință bariera placentară — și iată de ce atenția deosebită care trebuie să se acorde medicației pe care o ia mama. Uneori poate fi dăunătoare copilului. În a cincea săptămînă embrionul este bine delimitat. El măsoară aproximativ 3 mm. Se poate observa capul și apar patru „muguri" : întîi brațele apoi picioarele. Construirea normală a organismului este condiționată de factori ereditari — aceștia oferă „planul director" care va fi realizat în cursul proceselor morfogenezei. Această dezvoltare poate fi perturbată de alterarea codului genetic care va fi transmisă conform legilor eredității.

Într-a șaptea săptămînă copilul se poate recunoaște perfect — deși nu măsoară mai mult de 2 centimetri. Vezicula ombilicală îi oferă globulele roșii. Punctul negru observabil la cap este retina. Umbra în dreptul burții este ficatul. Membrele sînt bine dezvoltate. În a 49-a zi inima este împărțită în cele 4 cavități. Anomaliile cardice pot să se producă așadar, și pot antrena moartea.

La două luni, embrionul măsoară trei centimetri și jumătate. Falangele degetului sînt acum formate. Nasul și gura, clar desenate. Se „organizează" mușchii iar nervii motori se conectează. Sînt posibile deci încă de la două luni și jumătate unele ușoare mișcări. Un detector cu ultrasunete captează bătăile inimii. Începe să se diferențieze sexul. Organogeneza este terminată, embrionul nu mai are decît să-și desăvîrșească creșterea.

Într-a șaptea săptămînă a vieții, înainte de naștere

Shaki, copilul artificial, are 4 ani

Shaki este „prima persoană electronică" realizată în Statele Unite la Institutul de cercetări din Stanford. Cele cinci sisteme din care este compus corespund destul de bine cu facultățile de bază umane : senzații, rațiune, limbaj, memorie, personalitate. Oamenii de știință care lucrează la aceste proiecte ne încredințează că peste 10—15 ani va fi posibilă realizarea mașinii dotate cu inteligența medie a omului, mașină care va putea citi literatură, va putea gresa un automobil, va înțelege activitatea dintr-o întreprindere, va spune glume sau se va certa. A fost de altfel supus diferitelor probe, iată una dintre ele : I se dă comanda să împingă cubul de pe o platformă înaltă de treizeci de centimetri și lungă de doi metri și jumătate. Shaki își pune în mișcare „trupul" și începe să caute în diverse odăi obiectul, deschizînd și închizînd uși. Găsindu-l, în sfîrșit, se oprește și chibzuiește deoarece roțile sale, „picioarele" sînt prea mici. Își rotește ceea ce ar putea fi numit capul, observă într-un colț un fel de plan înclinat din lemn. Bizlind ușor se îndreaptă spre această rampă, o ocolește și începe s-o împingă pînă cînd o unește cu platforma, apoi se dă.. cîtiva pași înapoi și examinează situația. Observă imediat că rampa atinge platforma numai cu un unghi și începe s-o împingă pînă o pune corect. Se dă iar doi pași înapoi și, declarîndu-se mulțumit, începe să urce pe planul înclinat pînă ajunge sus pe platformă la cubul mare de lemn pe care-l împinge ușor, apoi se oprește la margine. Ordinul a fost executat.

Creatorii lui susțin că Shaky poate face cu mult mai mult, dîndu-i-se instrumentele necesare. Programat, poate să se învîrte pe suprafața lunară timp de multe luni și fără măcar un semnal radio de pe Pămînt, poate culege eșantioane, poate efectua sondaje, fotografii, chiar să și decidă construirea unor pasarele peste craterele pe care ar dori să le treacă.

„Creierul lui Shaky este un computer excepțional cu o capacitate de peste 7 milioane „bit" (bitul este o unitate de informare).

ARHEOLOGIE

Adevărul despre vikingi

Una dintre cele mai remarcabile descoperiri din ultimii ani. Cinci corăbii ale vikingilor, scufundate de un mileniu în apele fiordului Roskilde, la 50 de km. de Copenhaga, au fost aduse la suprafață, montate și... comentate.

În lemnul, în planul construcției ingenioase a navelor, cercetătorii citesc istoria unui popor care a înflăcărat imaginația și a creat legende înfricoșătoare. Documente scrise despre originea vikingilor, practic lipsesc. Doar cîte o comoară găsită ici-colo povestea despre un timp. Cît de exact ? Erau ei pirații apelor ? Corăbii apărînd pe neașteptate „din valuri" pentru a prăda, incendia... Se știe poate cu mult mai puțin că ei erau acei navigatori îndrăzneți care au descoperit America cu cinci secole înaintea lui Columb, care au străbătut întinderile albastre de la coastele Groenlandei pînă la cele ale Siciliei și Bizanțului cu corăbii „minuscule".

Cîteva dintre aceste nave mici ale anului 1 000 au fost descoperite în urmă cu mai bine de zece ani, dar pentru a fi aduse la suprafață a trebuit să fie pus la punct un adevărat plan de strategie... științifică, pentru ca aerul să nu distrugă iremediabil lemnul, să nu se rupă fragilele construcții îmbibate de apă. A fost cumpărată întreaga „suprafață" a acestei comori arheologice. Drenajul s-a făcut lent. Fiecare fragment a fost identificat, fotografiat, localizat, numerotat și introdus, împreună cu un adevărat buletin de identitate, într-un tub de polietilenă închis ermetic. Recuperarea materială a epavelor a durat șapte ani (1962-1969). Marcel Peju care ne oferă informația în revista „Science et vie" adnotează : Trebuie amintit că aceste corăbii nu sînt cele mai vechi pe care locuitorii Scandinaviei le-au construit. Cea mai în virstă cunoscută pînă astăzi este corabia descoperită lîngă Nydam (în Danemarca) datînd din anul 300, construită din lemn de stejar.

În fotografii: **Skuldelev 1 — un cargo lung de 16,5 m, lat de 4,5 m. Singurul exemplar cunoscut al tipului de navă care le-a permis să atingă America — Knarr — era din lemn de pin, înfrunta furtunile Atlanticului cu o mare pînză pătrată.**

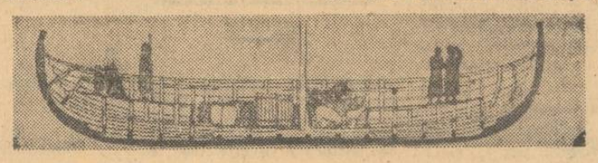

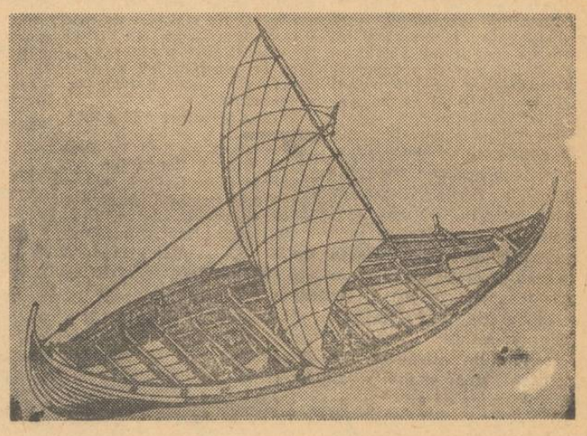

CASA VIITORULUI VA FI DIN HÎRTIE ?

Pe piața nord-americană a fost pusă în vînzare o casă construită din panouri prefabricate în structura cărora intră.. hîrtia, tratată cu o substanță chimică specială, și fibrele de sticlă. Sînt oferite cinci modele, unele din piese putînd fi cumpărate și detașat. Potrivit reclamei firmei producătoare, o astfel de casă este ingnifugă și rezistentă la intemperii, oferind cumpărătorilor o garanție de cel puțin 20 de ani...

VINE MOARA LA SAC...!

Specialiștii japonezi proiectează, în prezent, prima rafinărie... flotantă. Instalată pe o navă de 200 000 de tone, aceasta va oferi marele avantaj de a concretiza, în versiune contemporană, proverbul cu... „vine moara la sac", putîndu-se deplasa la sursa de materie primă. Alte calități recomandate de autorii proiectului : reducerea posibilităților de poluare a apelor și a riscurilor ce decurg din aceasta și, se afirmă, un preț redus al procesului de prelucrare..

MOTOR CU EXPLOZIE... CU APĂ

Cu cîteva zile în urmă, spaniolul Arturo Estevez Varela, prezenta, în fața reprezentanților presei din Madrid, cea de-a 58-a invenție a sa, încununare a celor aproximativ 16 000 ore de muncă : motorul cu apă. Cu ajutorul unui litru de apă, el a pornit și a menținut în stare de funcționare timp de patru ore, un motor de un cal putere. Principiul invenției lui Varela este cît se poate de simplu : folosind energia electrică furnizată de o baterie de șase volți, apa este descompusă, prin electroliză, în oxigen și hidrogen. Cantitatea constantă de hidrogen alimentează motorul, care în continuare, funcționează ca un motor cu explozie. Potrivit declarațiilor inventatorului, noua creație a sa întrunește, pe lîngă calitățile tradiționale ale motoarelor ce funcționează cu benzină, două mari avantaje : foarte economic și lipsa elementelor de poluare a atmosferei.

MODA

CE VOM PURTA ÎN ACEASTĂ PRIMĂVARĂ

Ghiocel prevestitor al primăverii, moda zilelor însorite 1971, este deja hotărîtă. Și-a spus cuvîntul cu dărnicie oferind de astă dată o mare complexitate de linii, fiecare femeie avînd libertatea de a alege rochia care se armonizează cu vîrsta silueta, preferințele personale.

Pentru primele zile ale primăverii 1971, nimic mai indicat — spun de pildă, creatorii parizieni — decît un ansamblu „deux pièces" de lenaj. Lungimea fustei — pentru stradă, midi — ajunge la jumătatea pulpei, împăcînd atît noile curente ale modei cît și confortul deplasării în diferite mijloace de transport. Pentru echilibrarea liniei, jacheta este scurtă, uneori pînă la talie sau depășind-o cu cîțiva centimetri. Linia sobră, mîneca lungă, lenajul de culoare închisă, bleumarin de pildă. Singura notă vie, colorată la acest ansamblu este bluza albă sau în tonuri pastel, gulerul ei terminîndu-se cu o bogată cravată — gen eșarfă. Apriga luptă dintre „mini" și „maxi" s-a soldat sub semnul armoniei și al rațiunii. Tivul rochiei de primăvară va acoperi genunchiul, depășindu-l și apropiindu-se oarecum de „midi".

Rochiile de seară vor fi singurele care vor atinge parchetul, oferind femeii în decursul a mai puțin de 24 de ore, o schimbare a siluetei. Deci, un farmec în plus.

Fervențele admiratoare ale „minijupei" vor găsi o consolare în apariția șortului. Dar e cazul ca silueta personală și extrema tinerețe să decidă purtarea lui.

Desene : Doina LEVINȚA

FUSTELE cunosc o mare varietate, începînd cu fustele-pantalon, fustele evazate spre poale, uneori cu cute, alteori în bie, cu crăpături laterale.

Lungimea lor ca și a rochiilor de zi nu depășește 5—7 cm de la genunchi.

BLUZELE, multe din ele gen „chemisier", aduc ca noutate existența acelora scurte pînă la talie, purtate cu pantaloni lungi sau cu fuste elegante. Pot fi din dantelă, voal, materiale imprimate, catifea sau chiar dintr-o țesătură discretă de lamé.

ROCHIILE sînt tinerești, modelînd linia corpului și evazîndu-se spre genunchi. Suple, marchează bustul și au în general minecile lungi, strînse pe cot sau uneori bufante. O caracteristică a noilor rochii rezidă în decolteul pe lîngă gît și cordoanele purtate pe o talie înaltă.

Pentru seară și ocazii rochiile sînt lungi, plate pe șolduri și evazate în jos. Pliseurile își fac apariția în mod spectaculos.

CULORILE moderne oferă atît întreaga gamă a nuanțelor pastel : gris-bleu, verde-pal, bej-roz dar și a celor tari : roșu, galben, negru și foarte mult alb.

Materialele moderne pentru primăvară și vara 1971 sînt : voal de lînă pentru deux pièces, multe imprimeuri de mătase înfățișînd peisaje, apusuri de soare, sau motive pop, desene geometrice minuscule, precum și foarte multe ecosezuri și materiale în dungi. Se poartă și satenul lucios, imprimat sau unii, cotonade imprimate pe fonduri violete sau brun închis și un jersey suplu.

Primăvara 1971 ne oferă deci o modă veselă, bogată în surprize, în care fiecare femeie își poate alege linia și culoarea avantajoasă.

Am văzut... Ne-a plăcut... Vă sugerăm

Bunul gust e o zestre cu care omul se naște, așa ca talentul ? Se capătă mai tîrziu, se învață ? E o lege, o obligație, o condiție indispensabilă a vieții civilizate ? Că bunul gust e o zestre, credem. Nu numai noi. Că se poate învăța, sîntem de acord, deși înclinăm să subscriem numai în parte la această idee. Nu știm dacă e o lege sau o obligație. Dar că e indispensabil vieții noastre cotidiene, susținem cu toată tăria. Avem nevoie de prezența bunului gust în ambianța în care trăim. Vrem să-l percepem în decorul în care muncim, la birou, pe stradă, în casă, în magazine, într-un local public. Vrem să-l întrezărim în felul de a se îmbrăca al oamenilor, în felul lor de a-și aranja locuința. Ține această dorință de lucruri mai mărunte ? Poate. Dar fără această sete de frumos al ambianței, de bun gust al mediului în care trăim, am pierde o calitate și o aspirație omenească de preț.

Să ne aplecăm deci asupra acestor omenești preocupări.

În casă, bunăoară, să ne oprim privirea pe un vas de flori mai puțin obișnuit, din cristal, din porțelan fin sau din ceramică neagră. Stă pe o măsuță, pe un bufet, într-o bibliotecă, jos pe parchet sau pe o etajeră în perete. Probabil că fiecare a studiat locul în care l-a plasat pentru a-l scoate în valoare și a înfrumuseța atît colțul cît și camera pe care le împodobește. Chiar dacă a făcut acest lucru, merită să-l mai privească o dată. Și să se gîndească la lumină, la culorile din cameră, la spațiul în care este expus. Cît de mult cîștigă de pildă un VAS DE CRISTAL COLORAT, dintre cele moderne și foarte reușite produse la Turda, dintre cele din cristal de Bohemia, dacă e așezat într-un colț în care să nu aibă lumină directă, pe o mobilă de culoare potrivită (mai închisă, pentru vasul de culoare roz, galben, verde, mai deschisă pentru cel albastru sau roșu), pe o măsuță acoperită cu catifea sau sticlă de o culoare albă, lăptoasă. Într-o bibliotecă sau într-o etajeră din perete, un vas de cristal sau de porțelan fin lucrat în culori, va avea în spatele lui cărțile și atît. Lîngă el, nimic. O lumină discretă care să-l lumineneze dintr-o parte sau dedesupt îi va scoate în evidență frumusețea culorilor, strălucirea. Mai ales seara, cînd nu avem aprinse și alte lumini în cameră. Un vas în același fel, dar mare, așezat pe parchet va avea nevoie de un anumit spațiu și de o anumită armonie cu pereții și covorul. Lîngă un covor cu multe culori, un vas cu modele lucrate în două sau trei culori, va pierde. Același vas devine șters și în cazul cînd este proiectat pe un perete într-o culoare nepotrivită sau cu desene. Unui VAS DE CERAMICĂ NEAGRĂ îi va sta bine lîngă un covor de rafie prins pe perete sau chiar pe un șervețel de rafie pus pe măsuță. Vasul poate sta și într-o vitrină deși aceasta își pierde din ce în ce mai mult oportunitatea în ambianța modernă a unei locuințe. Dacă va fi înghesuit însă, lîngă alte vase sau servicii bune, va arăta ca într-un galantar. Un vas de preț cere, de obicei, solitudinea. Tocmai pentru a-și arăta calitățile. De dragul lui, putem renunța la expunerea altor piese bune de sticlărie.

După ce i-am găsit locul, lumina și ambianța de culori potrivite, să avem grijă ce flori îi dăruim. Aranjarea florilor e o artă străveche. Armonia dintre flori și vas a fost învățată, probabil, de multe secole. Avem grijă de obicei, să nu punem flori cu tije lungi într-un vas scund sau flori cu tije scurte într-un vas înalt. Dar ne întrebăm dacă culoarea florilor se armonizează cu cea a vasului ? Unui vas alb sau negru de cristal i se potrivește orice culoare a florilor. Dar unuia roșu, galben, verde sau albastru, nu. O garoafă roșie sau roz într-un vas roșu sau roz va da un ansamblu insipid, obositor. O garoafă roșie într-un vas negru va crea o armonie foarte plăcută. Cîteva delicate fire de frezia vor cîștiga, așezate într-un vas nu prea înalt, din cristal subțire, fără desene. Florile acestea suave își vor pierde toată gingășia într-un vas greu de cristal alb cu lucrătură încărcată.

Florile simple, de cîmp, se vor simți bine în vase de ceramică neagră sau de alte culori, iar crengile decorative vor sta bine numai într-un vas mare, plasat într-un colț în care să constituie principalul element decorativ.

Nu avem pretenția să vă învățăm ce înseamnă bunul gust. Vi-l reamintim doar și vă invităm să reflectați la el chiar cînd este vorba doar de un obiect pentru decorarea locuinței. Recunoașteți însă că se poate obține un efect cu totul deosebit, dacă știți să așezați acest obiect cu grijă și evident... cu bun gust !

UTIL ȘI PRACTIC

• Grădinăria fără pămînt sau hidrocultura

Cultura plantelor în soluții nutritive, grădinăria fără pămînt sau hidrocultura, cum i se mai spune în știință, este o metodă relativ simplă. Ea constă în cufundarea rădăcinilor plantelor într-o soluție care conține diferite elemente și microelemente necesare pentru creșterea și dezvoltarea lor.

Deoarece lalelele, zambilele, narcisele și alte plante floricole bulboase dispun de toate aceste elemente și microelemente pe care le au înmagazinate în bulbi (cepe), procedeul de a le determina să vegeteze și să înflorească, în timpul iernii sau primăverii timpurii, nu este deloc complicat. Dacă vă procurați bulbii și niște vase speciale din sticlă sau ceramică, nu vă mai trebuie decît apa

e mușchi de pădure, pietriș sau alte substanțe inerte (săpătură de marmură, cărămidă etc) ca după cîteva săptămîni să puteți admira în voie eleganța și frumusețea acestor flori.

Iată în ce constă procedeul. Mai întîi, în funcție de speciile pe care doriți să le aveți înflorite, vă procurați bulbii și vasele necesare pentru forțat. Pentru zambile, bunăoară, vasele trebuie să fie înalte și largi la gură pentru a putea să susțină bulbii.

Aceste vase sînt cunoscute sub denumirea de carafe. Dimpotrivă, pentru alte flori bulboase (lalele, narcise, crocuși, ghiocei, lăcrimioare etc), în cazul cărora cele mai frumoase efecte decorative le puteți obține numai printr-o înflorire în grup, se recomandă să folosiți vase de ceramică sau sticlă aplatizate, adică mai mult largi decît adînci.

Zambilele se cultivă în carafe cu apă pură. Umpleți carafele cu apă în așa fel încît nivelul acesteia să se situeze puțin mai jos de punctul de la care începe lărgirea sticlei. După aceea puneți pe fundul carafei o bucățică de cărbune de lemn și așezați bulbul în partea superioară, lărgită, a sticlei (fig. 1). Bulbii aleși pentru forțare trebuie să fie mari și cu mugurii apicali (din vîrf) suficient de tari la pipăit. În continuare, veți așeza vasele cu bulbi într-un loc răcoros și întunecat.

După cîteva zile veți putea observa începutul creșterii rădăcinilor, care, depășind distanța ce separă bulbul de apă, se alungesc puțin cîte puțin și se cufundă în apă. Acesta este momentul cînd trebuie să mutați carafele cu bulbi într-un loc cald, dar tot întunecos. Mugurele din partea superioară a bulbului începe să-și modifice forma. Veți observa că frunzișoarele sale încep să se alungească și să se îndepărteze ușor, iar, curînd, în centru apare inflorescența compactă. În tot acest timp, trebuie să vă îngrijiți ca apa din carafe să fie păstrată la nivelul inițial. După 5—6 săptămîni frunzele, încă gălbui, ating lungimea de cca 15 cm, iar inflorescența se conturează de-a binelea. Acesta este momentul cînd trebuie să scoateți carafele la lumină, dar nu în soare. În scurt timp, veți observa că frunzele plantelor încep să părăsească, puțin cîte puțin, culoarea galbenă și devin verzi, iar florile care alcătuiesc inflorescența, încep să îmbrace culoarea specifică soiului ales pentru forțare. De acum înainte florile pot suporta și soarele slab al iernii.

Narcisele, lalelele, brîndușele primăverii (crocușii) lăcrămioarele, ghioceii și altele, așa cum am arătat mai sus, vor fi cultivați în vase întinse de sticlă sau ceramică, dar suficient de adînci pentru a permite să se așeze în ele un strat de mușchi, nisip, spărtură de mică (un mineral) sau pietriș mărunt, în care urmează a înfige baza bulbilor aleși pentru forțare (fig. 2). Ca și în cazul zambilelor, cînd frunzele și inflorescențele plantelor și-au făcut apariția și au atins dimensiunile apropiate de cele ale plantelor crescute în condiții normale, le veți expune la lumină.

Ing. Ion I. ROVENȚA

• Cum păstrați produsele chimice ?

Succesele realizate de cercetările din domeniul chimiei au contribuit la apariția multor substanțe care au o importanță deosebită în agricultură iar unele din ele au rolul de a ușura munca în gospodărie. Folosirea irațională a acestor substanțe poate deveni dăunătoare organismului.

Intoxicația se poate produce pe mai multe căi :

1) prin inhalare — dacă se stă în camera în care s-a pulverizat sau dacă se stropește pe cîmp în direcția contrară vîntului ;

2) prin piele — dacă hainele au fost stropite sau cînd se fac deparazitări cu soluție, direct pe pielea capului ;

3) prin ingerare accidentală a soluției sau consumarea fructelor stropite.

Substanțele insecticide se vor păstra în ambalajele lor originale, menționîndu-se pe ele „otravă".

Neofalina, petrosinul folosite în gospodărie, produc complicații grave prin inhalare, prin posibilitatea de inflamare și prin ingerare accidentală.

Soda caustică, chiar în diluții slabe, poate provoca arsuri grave externe sau ale tractului digestiv, lăsînd cicatrici mutilante. Atenție — copiii mici pot mînca săpun sau detergenți — intoxicîndu-se.

Toate substanțele pentru uz casnic, pentru spălat, curățenie, dezinfecție, dezinsecție vor fi ținute într-un loc special rezervat, inaccesibil copiilor, departe de orice sursă de alimente și cu grijă etichetate.

Dr. Ana MURGULEȚ

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

ÎNDEMNIZAȚIA DE NAȘTERE

ECATERINA MANCIU, PAULA STANCIU ș.a. din **București** doresc să afle dacă la acordarea indemnizației de naștere se au în vedere și copii dați spre înfiere.

Dispozițiile legale prevăd că mamele care au născut un al treilea copil și următorii beneficiază de indemnizație de naștere de 1 000 lei pentru fiecare copil începînd cu cel de al treilea. La stabilirea acestui drept se iau în calcul și copii dați spre înfiere cu toate efectele unei filiații firești (potrivit art. 79 Codul familiei). Dovada nașterii se face cu adeverințe constatatoare eliberate de comitetele executive ale consiliilor populare pe a căror rază administrativ-teritorială a avut loc nașterea respectivă. Acestе dovezi nu se înmînează solicitanților, ci se anexează la dosarele întocmite în vederea acordării indemnizației de naștere. Dacă mama îndreptățită a primi indemnizația de naștere urmează să producă dovada respectivă cu acte eliberate de un alt comitet executiv al consiliului popular, decît cel de domiciliu, adeverința constatatoare se va transmite pe cale oficială de oficiul de stare civilă care a înregistrat nașterea la organul de stare civilă care întocmește actele de plată.

Desigur, din moment ce copilul înfiat se ia în calculul nașterilor pentru mama firească, acesta nu se ia niciodată în calcul pentru mama care l-a înfiat, chiar dacă e vorba de o înfiere în baza art. 79 din Codul familiei, cu toate efectele unei filiații firești, deoarece nu este îndeplinită condiția nașterii prevăzută de lege.

TRATAREA VINULUI DEGRADAT

COSTICA PETRESCU, viticultor din **com. Rifov, jud. Prahova** sfătuiește pe cititorul **VASILE ASAFTEI** din **com. Tomești jud. Iași,** să procedeze în felul următor, pentru a drege vinul ce i s-a stricat din cauza stropirii cu prea multă piatră vînătă :

Prin fermentație, vinul a scos toată otrava din soluția de piatră vînătă și fiind dăunător sănătății, nu rămîne decît să-l transformați în rachiu. Pe viitor în cazuri asemănătoare, pe fiecare coș cu struguri culeși se va turna 2 — 3 găleți cu apă, se vor zdrobi, iar mustul se va decanta de drojdii și fermentînd fără ele, nu va mai crăpăta nici un fel de toxine! Procedînd în felul acesta am obținut un vin excelent.

VREM SĂ ȘTIM

ION GEORGESCU, pensionar din **Constanța,** se interesează cum se tratează pielea pantofilor, pentru a nu se strica, din cauza sării ce se împrăștie pe străzi pentru a topi zăpada.

MARICICA GAL din **Huedin str. Gării nr. 2** se interesează cum se prepară vopseaua de lînă, pentru a nu lăsa apoi culoarea pe haine.

POȘTA

FLORIN BENEA din **comuna Luncoiu de Jos nr. 78, jud. Hunedoara,** deține colecția revistei „Magazin" pe anii 1959—1970 și o pune la dispoziția celor interesați.

I. GHIMEA, București. Pentru informațiile speciale de care aveți nevoie, vă puteți adresa Ministerului Învățămîntului.

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

B. ADRIANA — Cluj. *O să vă adresați medicilor specialiști în dermatologie și endocrinologie.*

C. GHE., Municipiul Gh. Gheorghiu-Dej. *Pentru a ști dacă veți mai crește în înălțime veți face o radiografie de genunchi și veți apela la medicul endocrinolog pentru un examen clinic.*

SLAV GEORGETA. *Citiți răspunsul de mai sus.*

COSTACHE — Piatra Neamț. *Vă recomandăm medicamentele : NILFAN, TRECID, ELECTOVIT.*

M.V. — București. *Veți trecționa rădăcina părului o dată pe săptămînă cu sare fină și veți spăla cu săpun „special pentru păr".*

C.V. — Brasov. *Vă recomandăm să vă examineze specialiștii clinicii de endocrinologie din Cluj sau București. O să vi se facă investigațiile necesare și ulterior vi se va face un prognostic competent.*

NINA — Craiova. *Medicamentul SAPROSAN GEL VAGINAL a fost preparat la fabrica „ANTIBIOTICE".*

NEACȘU LENUȚA — Pitești. *Indicațiile de mai sus sînt valabile și pentru dv.*

CEZAR IONESCU — Pitești. *Vă recomandăm : BERGONAL și NAPOTON.*

STERIOPOL D. — Craiova. *Vă recomandăm să luați legătura cu conducerea spitalului de chirurgie plastică și reparatorie din str. Arhitect Mincu nr. 7.*

L.N. — Rm. Vîlcea. *Intervențiile care vă interesează se realizează în cadrul clinicii de stomatologie din Calea Plevnei.*

În zilele friguroase mîncăruri bogate în calorii

Am învățat cît și cum trebuie să mîncăm ca să nu depășim în greutate canoanele moderne. Știm chiar punctajul convențional folosit în regimul alimentar al cosmonauților : 60 de puncte pe zi pentru menținere, 40 pentru slăbire: o portocală = 17 puncte, un măr = 18 puncte, o găină la cuptor = 0 puncte, ficat = 3 puncte, etc. etc. Ne ferim ca de foc de o felie de tort. Are îngrozitor de multe puncte ! 70 !

Totuși e bine să nu uităm că nevoile alimentare ale organismului variază și în funcție de climat, de sezon, de munca depusă.

Soțul sau copiii dv. lucrează în frig și depun un mare efort fizic ? Compensați-le cheltuiala de energie printr-o alimentație adecvată cu care vor suporta mai ușor umezeala ca și gerul uscat.

În zilele cînd termometrul coboară sub zero, includeți în meniuri rețete cît mai substanțiale : încercați și pe cele pe care le-am ales pentru dv., și a căror ingrediente țin fruntea listei de valori calorice. Amintiți-vă că alunele, nucile uscate oferă peste 600 de calorii la suta de grame, untul proaspăt și margarina aproape 800 : macaroanele, fasolea uscată, orezul aproape 300 : spre deosebire de carnea de pui care aduce 140 de calorii la suta de grame carnea de porc are 332 : în timp ce 100 g de cartofi conțin 30 de calorii, varza numai 34.

Socotiți de asemenea că un bărbat tînăr și foarte activ are nevoie de 4 500 de calorii pe zi, că unul mai vîrstnic (45 ani) cu o activitate moderată are și el nevoie de circa 3 000 de calorii zilnic și de tot atîtea o femeie tînără (25 ani).

Gnocchi ca în Piemont

Pentru aluat : **1 kg de piure de cartofi, 2 gălbenușuri, 100 g făină, un praf de sare.**

Pentru sos : **o cutie mică de bulion de roșii, 200 g carne tocată de vită sau un rest de rasol, o ceapă, un cățel de usturoi, sare și piper, cimbru, la dorință 100 g ciuperci, unt sau untdelemn, nucșoară rasă.**

Pentru garnitură : **50 g cașcaval ras.**

● Fierbeți cartofii în coajă. Curățați-i. Faceți din ei un pireu dens fără să adăugați lapte sau unt. Încorporați gălbenușurile și făina. Sărați. Faceți din compoziție un sul cu un diametru de 2 cm și tăiați-l în bucăți de circa 2 cm lungime.

Cufundați gnocchiile pregătite în apă clocotită, sărată, dar care nu trebuie să fiarbă în clocote mari.

După 5—8 minute scoateți-le cu o lingură perforată, așezați-le într-un vas larg, uns bine cu unt (de preferat Iena). Turnați sosul deasupra, presărați cașcaval ras și gratinați-le 20 de minute.

● Ca să preparați sosul : tocați, carnea, înfierbîntați puțin untdelemn, puneți carnea și lăsați-o să se rumenească ușor. Sărați, piperați. Adăugați ceapa mărunt tocată și înăbușiți-o pînă se înmoaie. Încorporați bulionul subțiat cu 3 dl de apă. Presărați puțin cimbru, usturoiul mărunt tocat și puțină nucșoară rasă. E timpul să puneți și ciupercile (înăbușite în prealabil în puțin unt). Lăsați totul să fiarbă în clocot mărunt timp de 20 de minute.

Berbec cu fasole albă

300 g fasole albă, 1 kg carne de berbec sau porc, 3 cepe 200 g costiță sau slănină afumată, o lingură de făină, o cutie mică cu bulion de roșii, 2 dl de vin alb sec cimbru, dafin, sare, piper puțin untdelemn.

Țineți fasolea la înmuiat două ore. Puneți-o la fiert cu apă rece. După cîteva clocote scurgeți-o și turnați apă (clocotită). Adăugați o ceapă mărunt tăiată, o foaie de dafin și o rămurică de cimbru.

Lăsați-o să fiarbă 30 de minute socotite după primul clocot.

Separat rumeniți în puțin untdelemn carnea tăiată în bucăți. Scoateți-o și în locul ei puneți slănină tăiată în felii și două cepe tocate. Lăsați-le să se rumenească și repuneți berbecul.

Presărați totul cu făină, amestecați bine și lăsați să se rumenească ușor. Adăugați bulionul de roșii subțiat cu o cantitate egală de apă. Turnați vinul. Sărați. Piperați.

Adăugați puțin cimbru și o foaie de dafin. După 30 de minute puneți și fasolea scursă de apă. Lăsați să mai fiarbă o jumătate de oră.

Prăjitură cu fructe uscate

100 g coajă zaharisită de portocale, 100 g stafide, 100 g smochine (în lipsă măriți cantitatea de stafide și coajă de portocală la cîte 150 g din fiecare) 150 g alune, 100 g migdale sau nuci.

Pentru aluat : **5 ouă de circa 50 g bucata, O cantitate de zahăr pudră, de făină și de unt egală cu greutatea ouălor (cam 250 g din fiecare), ½ linguriță scorțișoară pisată, un pachet de zahăr vanilat, 1 pachet praf de copt, un vîrf de cuțit sare, zeamă de la ½ lămîie.**

Tăiați coaja de portocale și smochinele în bucățele. Cerneți făina împreună cu scorțișoara, praful de copt și zahărul vanilat.

Frecați zahărul cu untul pînă ce amestecul devine spumos, adăugați ouăle (gălbenuș și albuș) bătute cu un praf de sare (ca pentru omletă). Încorporați treptat alunele și migdalele rișnite, apoi puțin cîte puțin făina. Subțiați compoziția adăugînd zeama de lămîie. Amestecați totul ușor cu fructele pregătite și presărate în prealabil cu făină.

Ungeți cu unt și tapetați cu făină două forme dreptunghiulare de kek. Turnați preparatul înăuntru. Formele nu trebuie umplute decît pe jumătate. Dați prăjitura la cuptor cu foc potrivit și lăsați-o să se coacă timp de o oră. Scoateți-o din formă și lăsați-o să se răcească pe un grătar de sîrmă. Ca s-o puteți tăia în felii subțiri nu faceți această operație decît a doua zi.

● Dacă nu aveți coajă de portocală, folosiți 300 g stafide, dacă nu aveți alune puneți numai 250 g de nuci rișnite.

Olimpia ȘTEFANESCU

Deschis între orele 22—04
Joi : Relache
Rețineți mese la telefon: 16.29.36
(6039)

Cu :

DOINA BADEA — DAN SPĂTARU

și

TRIO CABAN

Filomela Călin — Any Cosma

dansează :

BOJIDAR PETROV — SOFI SIMIONESCU — NICK RĂDULESCU

Rozi Szabo — Costi Niță — Mia Mindru

ÎN REPREZENTAȚIE :

DOINA ȘI CORNEL PATRICHI

ATRACȚIA SERII : „The black girl" — ZOLLA

Coregrafia : VIORICA CIȘMIGIU

Atlantic sextet condus de : GERHARD ROMER

Soliști instrumentiști : Ion Marinescu — Fane Udilă

— RECOM —

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG

MATTY

Fumați cu pipă ?...

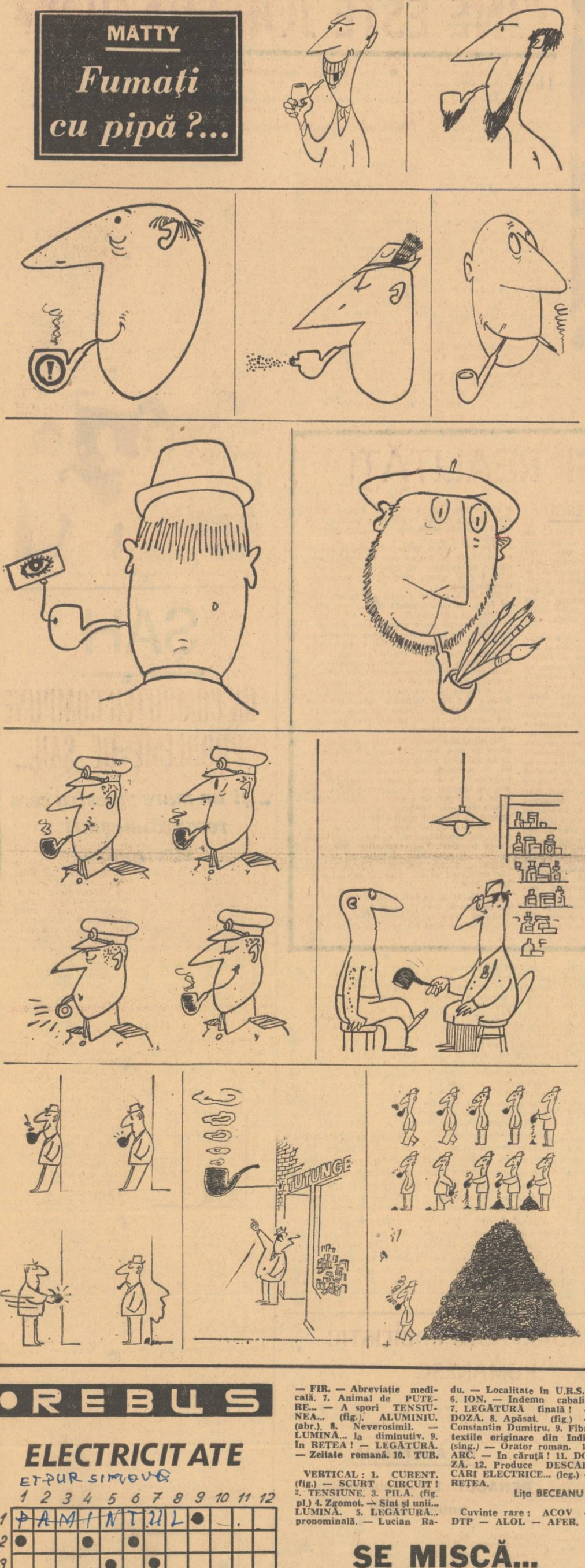

„SPUNEȚI-MI, OARE CE SĂ MAI FAC...?"

de Mihai STOIAN

„Către curierul săptămînal al revistei „Magazin",

De vreo doi ani mă chinuie gîndul să vă scriu, dar, de fiecare dată, mă resemnez gîndindu-mă că nu voi fi băgat în seamă. Vă scriu de la bun început că n-am altă pregătire decît șapte clase elementare și că la școală n-am prea strălucit. Mica mea autobiografie este următoarea : sînt băiat de oameni modești, tata lucrează pe tractor, fiind tractorist, mama este cooperatoare agricolă, amîndoi cîștigă exact atîta cît să trăim toți trei, deoarece eu nu lucrez niciunde. Mă numesc Ioan Ciup, *am 22 de ani, de la vîrsta de 15 ani sînt paralizat de picioare și, în general, de-abia duc lingura la gură, nu sînt bun de nimic, sînt o povară pentru părinți, de multe ori simt dorința să mor, însă nici asta nu pot face ; sînt izolat de lume, foștii colegi de școală au deja servici, mă vizitează rar (cu toate acestea le sînt foarte recunoscător). Dar să vă scriu totul de la început...*

Cînd aveam trei ani, părinții locuiau într-o casă cu chirie și nu mă puteau lăsa ucasă, ci mă luau peste tot unde mergeau la lucru. Într-o zi s-au dus să facă țuică la cazan, m-au luat și pe mine ; în timp ce puneau comina în cazan, la fiert, eu m-am furișat afară, unde în apropiere era aruncată cenușa fierbinte, cu jăratec. Eu am intrat în acea cenușă și am căzut în ea ; abia după cîteva minute s-a observat lipsa mea și atunci m-au găsit cu arsuri groaznice. N-am fost dus decît la un medic din satul vecin, unde mi s-au dat ceva medicamente, cred că s-au gîndit că mor, m-am chinuit cîteva luni și am rămas schilodit pe viață : nu aveam putere în mușchi, puteam să umblu, dar cădeam foarte des. Cu timpul am mai crescut, am făcut patru clase, după care am fost înscris la școala de șapte clase din comuna vecină, la o depărtare de 5 kilometri, unde mergeam împreună cu alți colegi, pe jos. Am absolvit-o. Pînă la absolvire am mai avut un ghinion : într-o vară am mîncat ceva semințe, de nu mai știu ce, am înghițit una, fără să vreau, întreagă, care a intrat la plămîni, unde a început să încolțească ; am început să acuz dureri după cîteva zile, nu s-a știut ce am, la doctor am ajuns abia în ultima clipă, cînd deja scuipam sînge. Am scăpat și de asta, am terminat, cum v-am mai spus, șapte clase, am încercat să intru la diferite școli la care se credea c-as putea face față, dar cum să faci față ?

Era încă vară, eu stăteam toată ziulica în apă, la scăldat și pescuit, pînă cînd, într-o zi, m-am tăiat la picior într-o tablă ruginită. Efectul tăieturii s-a arătat abia în anul următor, cînd am început să dau semne că nu mai pot să mănînc, plus dureri. Medicul din satul vecin n-a știut ce am, mi-a dat ceva și atîta tot, am venit acasă și s-a observat că nu mai pot deschide bine gura. Atunci am fost dus, a doua zi, cu cursa, la Lugoj : acum numai cu lingura se mai putea deschide gura. Am rămas la spital, unde am primit o mulțime de injecții, am revenit acasă, puteam să umblu numai sprijinit de ceva, dar după cîteva zile s-a terminat și cu asta : aveam doar 15 ani, acum am 22, de atunci numai biata maicămea mă poartă în spate pentru toate nevoile. De la spital am fost trimis acasă cu convingerea medicilor că am

Curier

să mor, însă, precum se vede, moartea nu mă vrea încă. Închipuiți-vă ce viață duc la 22 de ani : am mai crescut în greutate, maică-mea nu mă mai poate ridica din pat... Amîndoi, și mama, și tata, muncesc, e firesc, eu sînt lăsat singur în casă, cu mîncarea lîngă mine, și atît, iar cîteodată mai vine vreun vecin să vadă ce mai fac. Nu pot face nimic, decît să mănînc și să citesc tot ce mi se aduce și citesc foarte mult, atîta mîngîiere mai am, ascult la radio și de doi ani, cu destul efort, tata mi-a luat în rate și un televizor, la insistențele mai multor oameni din sat, însă, culmea, și acesta e mai mult stricat...

Spuneți-mi, oare ce să mai fac, căci viața mi se pare un coșmar, nu mai cred în nimic, trăiesc doar ca să citesc, simt nevoia, de multe ori, să am schimburi de scrisori, dar n-am atîtea cunoștințe, iar cele pe care le am sînt absorbite de treburile lor și îmi răspund foarte rar și aceia numai ca să-mi răspundă. Scriu rîndurile de mai sus doar cu o singură dorință : poate o să-mi dați adresa unor OAMENI la fel de oropsiți ca și mine, căci cred că aceștia mă vor înțelege. De fapt aș mai avea o dorință : dacă prin intermediul revistei dv. aș putea primi niște schițe sau planuri ale unui dispozitiv sau cărucior în care eu singur să mă pot așeza și deplasa din casă, afară, însă materialele pentru confecționare să nu coste așa de mult. Am un verișor care ar fi bucuros să mi-l construiască (a făcut o școală de maiștri agricoli), a și încercat ceva, fără ca rezultatul să fie ieftin și practic.
Adresa mea este :
Ioan CIUP,
com. Ghizela, satul Paneova, Of. poștal Balint — jud. Timiș".

Dragul meu Ioan Ciup. Scrisoarea dumitale nu mai necesită multe comentarii. Descrii atît de bine, de exact, impasul groaznic prin care treci de cîțiva ani, încît orice adaos ar fi prea palid. De aceea mă rezum a-ți soluționa unele din multele probleme care te frămîntă : *1)* pentru cărucior, te rog să-i scrii : doctorului Gh. Radu, un excelent specialist al Intreprinderii de produse ortopedice și protezare din București, str. Negustori nr. 6 ; *2)* oricum, scrisoarea dumitale va poposi, expediată de redacție, pe biroul șefului *Serviciului de Asistență socială și autoritate tutelară* de pe lîngă Consiliul Popular al județului Timiș ; *3)* adrese pentru corespondență nu-ți pot trimite, n-am, însă sînt profund convins că nici nu este necesar, deoarece sute și sute de cititori ai acestei rubrici îți vor scrie de îndată (le sugerez, nu te supăra pe mine, să adauge în plic timbrul poștal pentru răspuns) ; *4)* fiindcă-ți place atîta să citești — de fapt e singura dumitale posibilitate de... mișcare — îmi permit să-ți expediez, din partea semnatarului acestei rubrici, și a redacției „Magazin" un pachet cu cărți (printre care și o carte proprie). Aștept nu atît vești „optimiste" de la dumneata, dragă Ioan Ciup, cît rînduri la fel de lucide și, totuși, trădînd o voință serioasă. Înfrînge condiția ingrată în care te afli !

P.S. Am primit o „întîmpinare" (cam agresivă) din partea lui *C-tin Ciocoiu*, din str. M. Eminescu nr. 140 A, București, salariat al I.G.D.B.-ului. Domnia sa mă acuză că n-aș cunoaște lucrurile (felul în care se poartă cu vecinii, printre care o femeie în vîrstă de 74 ani). Scrie, domnia sa, negru pe alb : „De ce tov. Mihai Stoian nu a venit la fața locului să afle adevărul, ce-i *poate capul* acestei bătrîne"... sau *„A mințit* că nu aude deloc ?, a *mințit* că este bolnavă ?"... sau, acuzație gravă dom'le merge „ca o fată mare pe stradă, *cu capul descoperit*". Sub semnătură, C. Ciocoiu mai lansează și alte „perle" de același gen, plus cîteva inexactități, printre care: „Zina Alexandru locuiește fără forme legale" (în realitate, Z. A. are ordinul de repartizare nr. 3745/70). Dacă insist asupra unor detalii, o fac nu numai pentru a demonstra că am investigat cazul, dar poate că, în ceasul al 12-lea „lansatorul" de insulte și... aproximații (să fim noi mai atenți în exprimare decît... alții) își schimbă atitudinea, înțelegînd să chibzuiască mai atent asupra celor pe care le așterne pe hîrtie (inclusiv amenințările cel puțin naive, deplasate). Esențial în acest clasic „conflict locativ" este faptul că C. Ciocoiu nu înțelege să conviețuiască, așa cum se cuvine, cu vecinii săi, interzice, de pildă, celor doi copii ai vecinei Z.A. să lasă din casă (deși oamenii au acces pe coridor, evident), în general își arogă drepturi în plus, pe care tocmai legea (pe care o invocă cu atîta candoare) nu i le dă. Dacă, repet, pe hîrtie, negru pe alb, un om vorbește despre altul în vîrstă de 74 de ani așa cum am arătat mai sus, e limpede ce-i poate spune direct... Și cînd te gîndești că, de fapt, n-au nimic de împărțit decît spațiul (și acela exact stabilit din punct de vedere legal). Problema este însă că legea n-are cum să prevadă și restul, *nuanțele* raporturilor dintre colocatari, de unde și „conflictele" de tip asemănător, mai mici sau mai mari, dar care, întotdeauna, viciază o atmosferă, înveninează existența. Nu-i păcat, stimate C-tin Ciocoiu ?

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Limbajele artificiale

Desigur, între oameni, chiar de rase diferite, nu este necesar să se folosească limbaje artificiale. Ce-i drept, pe glob există numeroase limbi, sau dialecte, pe care le putem utiliza, bineînțeles cu condiția de a le cunoaște. Și atunci, pentru ce a fost necesar să se inventeze limbaje artificiale ? O asemenea încercare a făcut-o medicul polonez, dr. Zammenhof, cu mulți ani în urmă, inventînd limba esperanto. Dar, această limbă urma să fie, sau cel puțin așa spera creatorul său, un instrument de valoare universală, cu ajutorul căruia oamenii să se poată înțelege între ei, indiferent de limba de baștină pe care ar fi vorbit-o. De bună seamă că nu se poate contesta valoarea ideii unei limbi universale, care ne-ar scuti de învățarea multor altora, însă la vremea sa, dr. Zammenhof nu a avut posibilitatea să întrevadă că omenirea va trebuie să învețe și alt fel de limbaje artificiale, deosebit de folositoare. Este vorba despre limbajele cu care ne adresăm calculatoarelor electronice, creație specifică a epocii noastre. Din păcate, cel puțin pînă în prezent, nu ne putem adresa calculatoarelor electronice cu obișnuitul limbaj uman. Dar nu numai atît : nu este suficientă elaborarea unui singur tip de limbaj artificial pentru a ne adresa calculatoarelor electronice, ci sînt necesare cîteva asemenea creații lingvistice. De ce? Pentru foarte simplu motiv că nu toate calculatoarele sînt identice existînd între ele importante deosebiri constructive tehnice. Fiecare calculator posedă din fabricație un limbaj propriu, denumit „limbaj-mașină". Numai cu ajutorul acestor limbaje, operatorii de la calculatoarele electronice „se pot înțelege", cu aceste mașinării minunate. Totuși, nici limbajele acestea nu sînt în număr infinit. **Dv. știți care sînt ?**

Vulcani... și vulcani

Se spune, conform unui vechi dicton, popular, că acolo unde iese fum, trebuie să fie și foc. Experiența a arătat în decursul timpului că dictonul se bizuie pe adevăruri de necontestat. Referindu-ne la vulcani, cînd aceștia încep să fumege, nu este deloc exclus ca mai devreme sau mai tîrziu, focul ce-i animă să răbufnească în cele din urmă la suprafața pămîntului, însoțit de erupții, lavă etc. Totuși, mai există și unele excepții. Astfel, undeva, pe planeta noastră există un așa zis vulcan, care tot fumegă de aproape 2 000 de ani, însă nu vrea de loc să arunce lavă. **Știți unde se găsește, cum se cheamă și ce este cu el ?**

Care este numele adevărat ?

După cum se știe, în cinematografie, multe vedete nu poartă numele lor adevărat. Cauza ? Pot fi multe explicații, printre care, dacă vreți, una ar fi aceea că starurilor respective nu le plac propriile nume, și că li se par mai interesante altele, fabricate ad-hoc. Dacă sînteți cinefili, desigur că vă interesează și numele adevărate ale vedetelor pe care le preferați. Dar dv., le cunoașteți, oare cel puțin pe cele ale unora dintre ele? De exemplu, vi le propunem pe următoarele sau, pentru a fi mai clari, **știți cum se numesc în realitate actorii de cinema care se ascund în spatele numelor pe care vi le vom enumera ?**

1. Arletty
2. Bourvil
3. Kirk Douglas
4. Fernandel
5. Jean Gabin
6. Bran (din filmele cu Stan și Bran)
7. Stan (din filmele cu Stan și Bran)
8. Sophia Loren
9. Marilyn Monroe
10. Edward G. Robinson
11. Simone Signoret
12. John Wayne

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Cele șapte minuni ale lumii

Istoria atribuie prima descriere (și nu descoperire cum greșit a apărut în numărul trecut) reunită a celor șapte minuni ale lumii antice lui Filon din Bizanț, în secolul al II-le î.e.n. El a studiat la Alexandria și Rhodos. Lucrarea sa originală, scrisă în limba greacă, s-a pierdut însă. Ulterior, tocmai în 1640, această lucrare a fost tradusă în limba latină, de Allatius. Pierderea lucrării originale se pare că ar fi avut loc după această dată. Intrucît altfel nu i s-ar fi putut face traducerea.

Este interesant de menționat că în lucrarea lui Filon nu figura ca una din minuni Farul din Alexandria, ci Zidurile Babilonului. Mai tîrziu, Herodot, Diodor, Strabon, Vitruviu și alții au înlocuit zidurile cu farul și, în această versiune, au rămas cunoscute minunile pînă în zilele noastre.

De ce?

Pentru ca paznicul să fi putut visa presupusul accident al directorului însemna că el dormise în timpul serviciului, fapt cu care, după cît se pare, directorul nu era cîtuși de puțin de acord. Aviz amatorilor ? !

Cîte sînt ?

Numărul minim de eclipse observabile într-un an de pe Pămînt este de două iar cel maxim, șapte. Cu titlu informativ, în anul 1971 vor fi în total cinci eclipse, din care două de Lună și trei de Soare. Dintre acestea, două vor putea fi urmărite și din țara noastră : la 25 februarie, o eclipsă parțială de soare, între 11h6'3" și 12h54' iar la 6 august o eclipsă totală de Lună, între 19h55' și 23h32'. Deci, două prilejuri de desfătare pentru astronomi amatori, cu condiția ca, cerul să fie senin atunci.

Insula Sfinta Elena

Insula Sfinta Elena, unde a fost deportat Napoleon Bonaparte în 1815, a descoperit-o navigatorul portughez Juan de Nova Castello, în anul 1502, deci, la un interval de 10 ani, după descoperirea continentului american, de către Cristofor Columb. Descoperitorul i-a dat acest nume, întrucît debarcarea lui pe insulă a avut loc în ziua de Sf. Elena, din calendarul religios catolic.

Ing. Liviu MACOVEANU

JOCURI DISTRACTIVE — Pe negativ

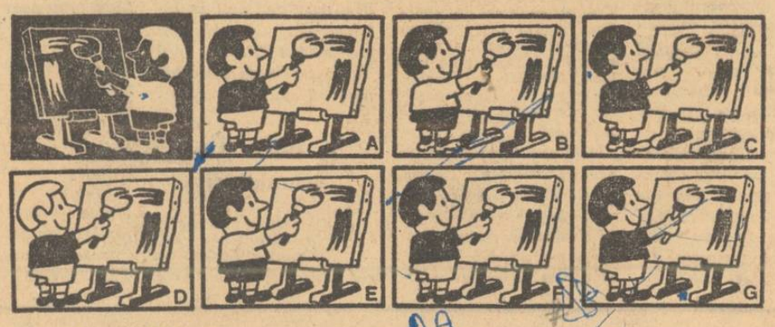

Primul desen, cel din stînga sus, prezentat în negativ își are corespondentul lui geamăn, printre celelalte șapte desene. Care anume ?
(soluția în numărul viitor)

REBUS

ELECTRICITATE

ETAPUR SIMIOVG

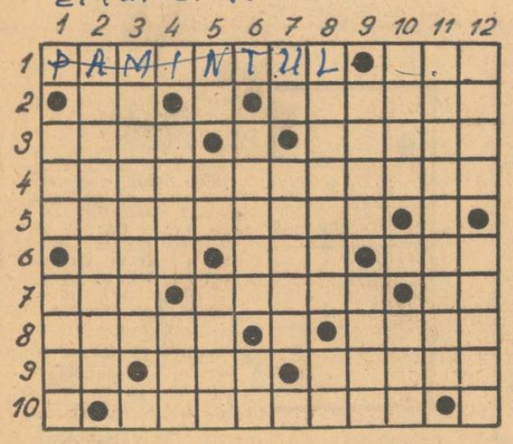

ORIZONTAL : 1. SUDURĂ. (pl.) — Răcit intern ! 2) Nota redacției. — Conducător peste ape... 3. Veche măsură de capacitate. — CONTACTE... la box. 4. PRIZA. (fig.) 5. O anumită TENSIUNE. 6. Determinare inițială! — FIR. — Abreviație medicală. 7. Animal de PUTERE... — A spori TENSIUNEA... (fig.). ALUMINIU. (abr.). 8. Neverosimil. — LUMINĂ... la diminutiv. 9. În REȚEA ! — LEGĂTURĂ. — Zeitate romană. 10. TUB.

VERTICAL : 1. CURENT. (fig.) — SCURT CIRCUIT ! 2. TENSIUNE. 3. PILĂ. (fig. pl.) 4. Zgomot. — Sînt și unii... LUMINĂ. 5. LEGĂTURĂ... pronominală. — Lucian Radu. — Localitate în U.R.S.S. 6. ION. — Indemn cabalin. 7. LEGĂTURĂ finală ! — DOZA. 8. Apăsat. (fig.) — Constantin Dumitru. 9. Fibre textile originare din India. (sing.) — Orator roman. 10. ARC. — În căruță ! 11. DOZĂ. 12. Produce DESCĂRCARI ELECTRICE... (leg.) — REȚEA.

Lița BECEANU

Cuvinte rare : ACOV — DTP — ALOL — AFER.

SE MIȘCĂ...

ORIZONTAL : 1. „Și totuși se mișcă"... cuvinte atribuite lui Galileo Galilei. (trei cuv.) 2. Arde piatra de var. — Ornament muzical... în cring. 3. Personaj legendar. — Formă specială de mișcare (Filozofic vorbind ! N.R.) a materiei, în natură. 4. Lei ! — Mișcare... cu mingea peste plasă. — Aleargă repede... la pol. 5. Mișcări specifice, produse în apă și în aer. — Se mișcă mai greu... (fig.) 6. Catete ! — În turmă ! — Riu în țara noastră. — Diftong. 7. Scriere veche, care conține viața și opera lui Esop. 8. Perioade geologice. — Mișcare sportivă ...pe pîrtie. — Inspirație poetică. (fig. pl.) 9. Zmalț. — Sistem fizic de stimulare a radiației. 10. În marș ! — Navă cu mișcare rapidă. — Luate din fugă ! 11. Mișcătoare în spațiul cosmic... — Atinge în mișcare cea mai mare viteză cunoscută. (pl.) 12. A mișca... la șah. — Este în veșnică mișcare, în Univers.

VERTICAL : 1. Una din cele două forme ale procesului dialectic de mișcare, în natură și societate. — Se mișcă în bătaia vîntului. (poet.) 2. Se mișcă în jurul Soarelui... — Pictor român contemporan. 3. Onomatopee. — Fluviu în Țările de Jos. — Parte ! 4. Spațiul infinit în care se mișcă toate astrele. — Acidă. (fig.) 5. Miez de arie ! — Mișcătoare... 6. Se mișcă în univers... — Se mișcă o dată cu Pămîntul. 7. În viață ! — Cuprins. (olt.) — Unitate de plasticitate. 8. Vibrează pe corzi... — Put de leu. 9 Puțin... mai puțin ! — Bețe în... consoane ! — Zgomot cu mișcare mare. (pl.) 10. Program pe ore. (pl.) — Mișcare... în somn. — La circ ! 11. Mișcare de vîrf. — A împreuna 12. Pregătește o mișcare puternică. — Potențial al mișcării în general.

Vlad METEȘAN

Cuvinte rare : OMRI — PRR — EEM — OIB — PLA

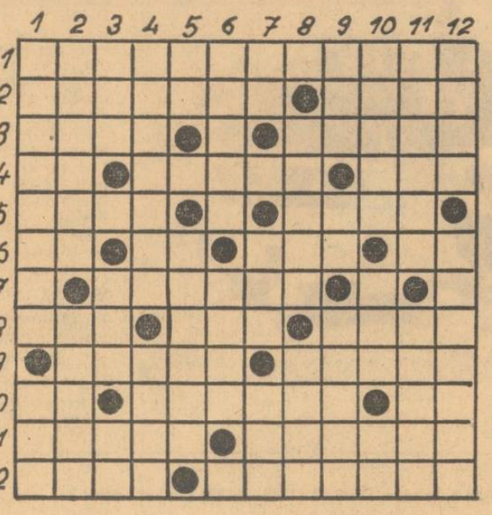

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

BATRINEȚE

ORIZONTAL : B — Ninsori — PD — Ape — Radu — CAA — Brad — DA — Pann — AE — Abo — Raid — Delavrancea — Mălineanu — LR — I — Zicale — Lem — Lia — Inițiia — E — LA — Aluat — Rea — Orzea — Tizian.

MIHAI EMINESCU

ORIZONTAL : Calin — Cezara — Oțel — Familia — Camilar — D — MR — OC — Euripide — N — L — CD — Ota — V — Idile — Teatre — Împărat — Aur — Ana — Fatum — GO — RT — Catalin— N — Ara —Rar — Hoți — Mercur — Sărac — A — Colia — Iara.

INTERMEZZO CU...
TESTUL COOPER

de Ioan CHIRILĂ

Ce este în fond testul Cooper ?

Ne va răspunde antrenorul federal NICHI PETRESCU, poreclit „Cooper" pentru rivna pe care o depune de ani și ani de zile întru descifrarea legilor atît de mobile ale fotbalului. Înainte de a ajunge, însă, la Cooper, o întrebare preliminară :

— Ce părere aveți despre felul în care se pregătesc echipele noastre de fotbal în vederea sezonului ?

— *Se pot spune multe. N-aș vrea să dau verdicte... Aș putea vorbi doar despre felul în care unele dintre echipele noastre acceptă sau nu un principiu...*

— Ce fel de principiu ?

— *Nu te speria. Am auzit și eu vorbindu-se despre faptul că orientarea recomandată de federație ar prejudicia — prin generalitatea ei — creația antrenorilor.*

— Și nu e așa ?

— *Nu e deloc așa... Ce poate fi rău, de pildă, în faptul că se cere antrenorilor să ajungă la o capacitate fizică mare fără a consuma energie prea multă ?*

— Se spunea nu de mult că...

— *Dă-mi voie... Recunosc că se poate intra în formă forțînd pregătirea, dar, în fotbal, cine vrea să intre repede în formă, plătește mai tîrziu, pentru că forma are și ea limite în timp.*

— Cine credeți că s-a grăbit în acest fel ?

— *Din datele pe care le dețin, am impresia că Rapid a forțat prea mult, făcînd uneori chiar și trei antrenamente pe zi.*

— Avea în vedere turneul.

— *Poate. Dar obiectivul principal al Rapidului e, totuși, returul.*

— Credeți că turneele nu sînt bune ?

— *Ba sînt bune. Părerea mea, însă e că turneul ideal trebuie să urmeze unei luni de pregătire fundamentală, acasă. La noi, în general, această pregătire se face în tot cursul lunii ianuarie. Programul ideal ar cuprinde apoi un turneu de două săptămîni.*

— Unde ?

— *Brazilia mi se pare prea depărtată. Să nu uităm clima, fusele orare, dificultatea deplasărilor... Turneul ideal ar trebui să dureze 15 zile și să se petreacă undeva în sudul Italiei, în Grecia sau în Turcia.*

— De ce numi 15 zile ?

— *Intervine o oboseală psihică. În 15 zile jucătorul nostru își împlinește dorul de minge, resimțit după luna de trudă din ianuarie. După 15 zile începe să dorească gerul de acasă, așa cum și noi dorim un gerule în acest sfîrșit de ianuarie frumos, dar puțin cam lînced.*

— Spuneați că Brazilia n-ar fi un loc prea potrivit. Să nu uităm, însă, că anul trecut, echipa națională a făcut un turneu destul de lung. Și n-a fost chiar atît de rău pînă la urmă.

— *Echipa națională și-a putut permite luxul de a-și planifica scăderea de formă în aprilie, de pildă, cum s-a și întîmplat anul trecut, la Reims, pentru ca apoi să reia creșterea ei, așa cum avea să se întîmple la Guadalajara, dar echipa de club nu poate face asemenea calcule pentru că ea nu se poate lipsi de punctele „planificate" în aprilie... În legătură cu asta, aș vrea să mai amintesc ceva. Din cîte știu, cei mai buni jucători ai noștri în turneul din Brazilia 1970 au fost Satmăreanu și Lucescu. Lucescu a și fost invitat de clubul „Fluminense" să joace „în reprezentație" vreo trei luni. Crede-mă, încă o dată, nu e de loc întîmplător faptul că acești doi jucători au jucat mai slab la Guadalajara, în timp ce Dembrovschi, ca și inexistent în Brazilia, a fost de nerecunoscut contra... Braziliei, în... Mexic.*

— Cu alte cuvinte...

— *Cu alte cuvinte există unele principii. Iar marea artă a antrenorului e de a respecta aceste principii general valabile și de a „recrea" metodele de antrenament astfel încît jucătorul nici să nu simtă că lucrează.*

— Ce este testul Cooper ?

— *Un lucru foarte simplu. Douăsprezece minute de alergare, după care se măsoară distanța parcursă.*

— Care ar fi norma ?

— *După mine, un jucător de divizia A trebuie să atingă 3 200 de metri.*

— Credeți că va atinge această cifră ?

— *Trebuie. Aș vrea să rețin că testul Cooper nu e doar un test fizic ci, în primul rînd, unul psihic.*

— Cine e favoritul dv. ?

— *În primele zece locuri nu pot lipsi Dinu, Dumitru sau Dembrovschi.*

— Cînd se va face testul ?

— *În a doua jumătate a lui februarie.*

— Există timpi de control, astăzi ?

— *Argeșul, de pildă, a realizat o medie de 13 minute și 45 de secunde pentru 3 200, ceea ce nu e rău, acum, la sfîrșit de ianuarie. Am auzit că Dobrin, deși face, în general, o foarte bună pregătire, s-a oprit după al doilea kilometru.*

— Nu mai putea ?

— *S-a rezervat, probabil, pentru testul oficial. Dacă testul ar fi fost cu mingea la picior, probabil că ar fi alergat și la ora asta.*

— Ce perspective vedeți progresului nostru fizic ?

— *Totul trebuie făcut cu măsură. Am auzit, de pildă, că Politehnica Timișoara a alergat 83 de kilometri în 23 de antrenamente. Mi se pare foarte mult. Sînt convins că exagerările de acest gen sînt la fel de grave ca și indolența...*

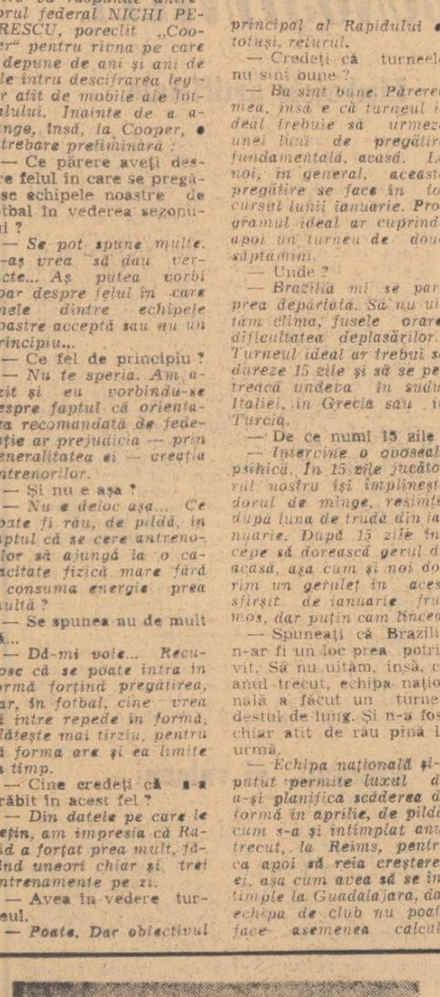

Nemulțumite de comportarea echipei naționale de fotbal a Angliei la Campionatul mondial din Mexic, reprezentantele „sexului slab" din Marea Britanie sînt hotărîte să arate că, totuși, fotbalul „cel mai bun" se joacă în țara lor... Pentru aceasta, se pregătesc asiduu, atît prin antrenamente, cît și în cadrul unor meciuri la care — susțin martorii oculari — se vede, într-adevăr, „fotbal... englezesc". Iată două din cele mai bune jucătoare britanice — Sally Vancliffe și Pamela McCarthy — ce par, de pe acum, convinse că nu vor lăsa să le scape primul prilej pentru a aduce pe malurile Tamisei o cupă „Jules Rimet", în variantă... feminină.

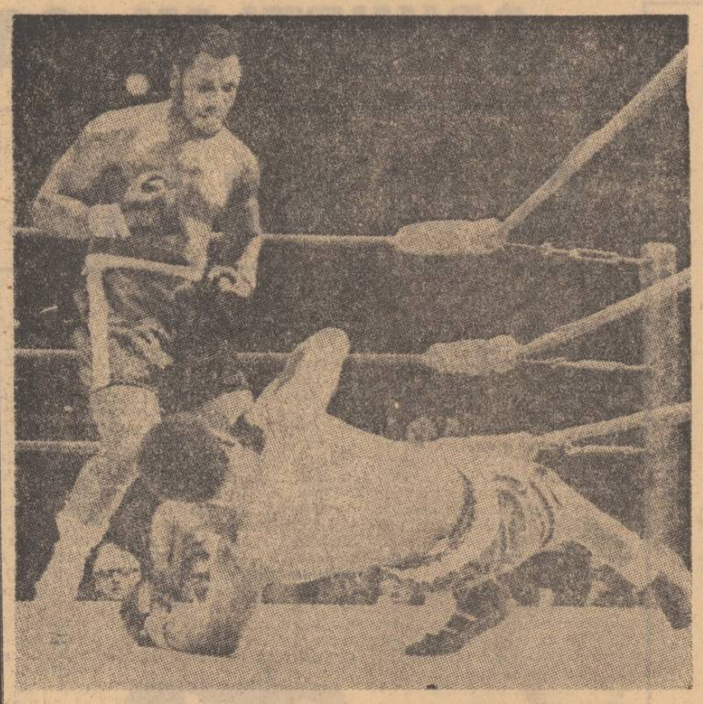

Joe Frazier învingîndu-l pe Foster prin K.O. în repriza a 2-a.

CINE ESTE JOE FRAZIER ?

• Un campion mondial cu brațe și picioare scurte, dar cu lovituri năprasnice •

Două mari pasiuni : mașinile și muzica

După reîntoarcerea lui Cassius Clay și cele două succese obținute împotriva lui Quarry și Bonavena, întîlnirea fostului campion mondial cu Joe Frazier se anunță ca unul dintre cele mai senzaționale evenimente din istoria pugilismului.

Semnarea contractului și fixarea meciului pentru data de 8 martie, în arena Madison Square Garden din New York, marea publicitate care a însoțit permanent tratativele, sumele nemaiîntîlnite prevăzute drept burse pentru cei doi boxeri, **a stîrnit interesul și curiozitatea tuturora, nu numai în S.U.A. ci și în treaga lume.**

Cassius Clay este deacuma un boxer care nu mai are nevoie de prezentări.

Mai puțin este însă cunoscut viitorul său adversar, Joe Frazier.

El a fost descoperit de antrenorul Yancey Durham, cînd avea 18 ani. Să-i dăm cuvîntul antrenorului : **„Într-o zi, în sala unde lucram, s-a prezentat un tînăr care impresiona doar prin aspectul său fizic și care avea cam multe kilograme de prisos. Nu i-am dat imediat o atenție deosebită, pentru că mulți veneau aici și se descurajau foarte repede. Lui, însă, îi plăcea să se antreneze Se scula la 3 sau 4 dimineața pentru alergări în aer liber, apoi venea la sală și lucra mult și organizat".**

Durham a încercat să-i imprime un stil corespunzător posibilităților sale fizice. Frazier avea mîini și picioare scurte, dar pline de forță. Neputînd „dansa" în jurul adversarilor săi, el nu putea lupta de la distanță și trebuia să caute lupta de aproape. Aici se află în elementul său și năpraznicele sale lovituri erau necruțătoare. Astfel a ajuns el campion la Jocurile Olimpice de la Tokio. După reîntoarcerea în S.U.A., el a trecut la profesionism și de aici a început o uimitoare carieră, care l-a dus, încet, încet, după înlăturarea unor pretendenți valoroși, spre titlul suprem.

Joe Frazier, împreună cu soția sa Florence și cei cinci copii trăiesc în orășelul Germantown. În apropierea orașului ei posedă o fermă unde locuiește tatăl lui Joe împreună cu cei... 12 frați ai săi !

Frazier are două mari pasiuni : automobilul și muzica. El posedă cîteva mașini de diferite modele (printre care se numără și un Chevrolet 1934) și marea lui plăcere este să le mestereasca (este un adevărat mecanic specialist !).

În ceea ce privește muzica, Joe Frazier este conducătorul unui grup denumit „Knock-out" cu care prezintă în mod obișnuit spectacole de mare succes, ce îi aduc anual importante venituri. Programul lor cuprinde balade prezentate în stil rock precum și alte genuri de cîntece. Marele lui vis este să compună singur cîntece simple, dar pline de viață.

„Meseria de muzician este mai grea decît cea de boxer, spune Frazier. În ring nu ai decît un adversar, în timp ce în muzică"... Și poate că în ziua în care Joe Frazier va pune mănușile în cui, el va începe o nouă și strălucitoare carieră.

Joe Frazier împreună cu soția sa și cei cinci copii.

ÎNTRE VISURI ȘI REALITĂȚI

de Valeriu MIRONESCU

Visez citeodată, patru cluburi puternice în București cu echipe compuse din fotbaliști, unul și unul, din a căror întrecere să rezulte joc de calitate, de o asemenea calitate încît reprezentarea noastră pe arena internațională să capete strălucire. N-aș vrea să nedreptățesc nici în vis, vreun oraș din județele țării. Adevărul este însă că știu prea puține despre condițiile fotbalului provincial. Drept urmare, îmi limitez visurile la București. Fiindcă eu visez cu ochii deschiși, mai precis treaz, îmi rînduiesc cît e posibil imaginile și imaginația după niște date foarte reale. Ca să vă dau un exemplu, cum fac din două cluburi puternice, departamentale, patru. Zic astfel : avem pe Steaua și pe Dinamo, unitățile polisportive care sînt pilonii pe care se sprijină astăzi performanța românească peste hotare. Dar condiții excelente, în stare potențială, au și alții. De pildă, Rapid. Chiar și Progresul.

Știți cu aproximație, cîți salariați are sistemul transporturilor ? Vreo patru sute de mii ! Acum, închipuiți-vă cum ar arăta Rapid avîndu-i la spate pe toți acești feroviari și alții, ce-ar însemna clubul feroviarilor, ce aport ar aduce el în creșterea performanței românești în arena internațională ? Sau : dacă Progresul n-ar fi „bancher" doar cu numele ? Dacă ar avea ca suport pe toți salariații din sistemul financiar-bancar, dacă actualului complex al clubului i s-ar alătura strandul Izvor (ale cărui acte atestînd proprietatea bancară sînt atît de vechi încît sînt scrise cu litere cirilice !) și chiar stadionul Republicii ? N-ar rezulta un club de primă mărime, avînd o bază sportivă de invidiat de către oricine ? Visez cu ochii deschiși și îmi închipui cu cît ar spori performanța în țară și peste hotare, dacă din două am face patru asemenea cluburi...

Dar, imaginație n-am numai eu. Să ne oprim asupra fotbalului, ca să vă demonstrez cîtă imaginație au și alții. Iată : unii cred că e suficient să asiguri condiții materiale excelente ca să ajungi, automat, la o echipă mare de fotbal. Le tulbur visul. Din păcate, se înșeală. O echipă e o treabă concretă, formată din cîțiva jucători și un antrenor. Stadionul frumos, terenuri multe și altele, sînt bune și frumoase numai cînd ai cîțiva jucători și un antrenor.

Unii cred că e suficient să ai amenajări serioase, un club bine organizat și bogat la care adaugi pur și simplu un antrenor cu nume. Chiar dacă presupunem că numele și renumele antrenorului respectiv se sprijină pe calități principale (știe realmente fotbal, are „ochi" să vadă jucătorul bun, se pricepe să-l pregătească și cunoaște cum să așeze tactic o formație din 11 inși) întreb pe visători : cum poate tehnicianul să facă o echipă mare dacă întreg cadrul de circulație este strict limitat, dacă transferările sînt practic înghețate ?

Cîțiva mai șireți și alți mulți de bună credință, spun că fiecare club să-și crească singur jucătorii cu care să-și alcătuiască echipa. Așa ceva nu s-a auzit nicăieri, este pur și simplu o mistificare, indiferent despre ce fel de sport e vorba. Barem în fotbalul internațional — fiindcă ați înțeles, desigur, că numai la asemenea grad de calitate, ne gîndim cu toții — formațiile de renume sînt selecționate pe scara teritoriului respectiv, unii își organizează selecția pe o arie europeană, sudamericană sau chiar mondială. Vei scoate din pepiniera proprie, unul sau doi atacanți, unul sau doi fundași, dar niciodată o întreagă echipă ! Larga circulație între cluburi și selecția de pe întreg teritoriul țării sînt singurele modalități, dovedite fără tăgadă, de a alcătui una, două sau trei echipe mari. Dau și una dintre explicații : jucătorii cu clasă internațională sînt extrem de puțini în orice țară...

E cazul — dacă vrem într-adevăr cîteva echipe care să nu ne mai facă de rîs în cupele europene — să punem un punct pe i, încheind corect rezolvarea problemei transferărilor.

Noi avem multe echipe de fotbal, zise de elită, de performanță. În „C" e chiar inflație, în „B" sînt 32 (!), în „A" se simte disproporția între numărul de echipe și numărul mic de jucători corespunzînd calitativ acestui eșalon. Bine, hai să nu vorbim despre reorganizări. Totuși, trebuie să ne fie limpede că nu vom reuși niciodată să dăm clasă internațională tuturor celor 16 echipe ! Prin urmare, e astăzi o cerință ca transferarea să aibă loc între echipele din divizia A ! Prin mijloace normale, fără carantine absurde, care frînează selectarea spre vîrf. Și, să se mai țină seama și de vrerea jucătorului !

Mi-aduc aminte de un tînăr jucător originar de prin Argeș. Îl chema Libardi. La 21 de ani ar fi putut să orchestreze o echipă cu pretenții, să devină un al doilea Constantin. Sinceri să fim, Libardi n-a dispus de condiții ca să se realizeze. Am să scriu și despre alt argeșean, Dobrin, unul dintre cei mai talentați jucători care au apărut în fotbalul nostru de după război. De cîte ori mă întîlnesc cu Puiu Rappaport, vicepreședinte al clubului, îmi spune că Dobrin „îi face greutăți". Dar cine ai vrea să îi le facă tovarășe Rappaport, jucătorul X, cel fără har ? Și nu cumva lucrurile stau pe dos, alții „îi fac greutăți" lui Dobrin ?

Dobrin, la 23 de ani, poate deveni un șef de orchestră, dacă vrea și se pricepe antrenorul. Nu-i deloc tîrziu. Constantin avea 24 de ani cînd s-a urcat la catedră...

ȘAH

UN COMPUTER COMPUNE PROBLEME DE ȘAH...

...și un mare maestru cere revanșă mașinii electronice

Revista vest-germană „Feenschach", specializată în probleme de șah, publică în ultimul număr o știre extrem de interesantă. Cu prilejul unei seri distractive șahiste, organizată la Köln, dr. Helmut Mertes din Dortmund a făcut o comunicare despre cîteva experiențe efectuate de el cu ajutorul unei mașini electronice de calcul care fusese „învățată" să joace șah. Pentru prima dată — după cîte se pare — el a alcătuit un program de lucru pe baza căruia computerul a început să compună... probleme de șah !

Cum a procedat dr. Mertes ?

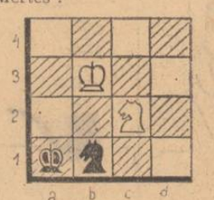

A

El a limitat numărul pieselor pe care trebuie să le aibă problema la numai patru : atît albul cît și negrul să posede doar regele și cîte un cal. El a precizat poziția finală, de mat (alb : Rb3, Cc2 ; negru : Ra1, Cb1 sau Rc2, Cb3 : Ra1, Ca2 — **vezi diagrama A**) și a cerut robotului șahist să găsească toate pozițiile posibile în care, respectîndu-se regulile cunoscute, să se poată da mat ajutor în trei mutări (adică albul să dea mat cu ajutorul negrului, care mută primul). Rezultatul a întrecut așteptările : mașina electronică a creat peste 700 de poziții la care se poate pune enunțul „Mat ajutor în trei mutări"... Între ele, se găsește și problema din **diagrama B**, cu soluția 1. Cb5 șah, Rb3 2. Cc3, Rc2 3. Ca2, Cb3 mat !

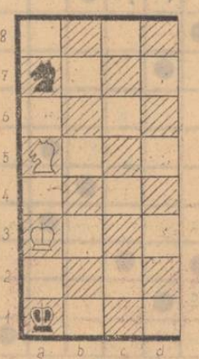

B

Cercetările lui Helmut Mertes deschid perspective interesante în sfera atît de controversată a raporturilor dintre mașina electronică și jocul de șah. Pus să lucreze în sfera mai limitată a finalurilor de partidă este foarte probabil că robotul va putea completa teoria finalurilor, mai ales a celor cu un număr mai redus de piese. Dar, rămîne deschisă o problemă. Va reuși mașina electronică să se „descurce" în absolut toate pozițiile, va putea ea oare să prindă poantele cele mai fine ale finalurilor, ca de pildă, transformările în figuri minore sau regulile opoziției ?

Pentru că tot este vorba de roboții șahiști, să povestim și o pățanie nu lipsită de interes a marelui maestru sovietic David Bronstein. Invitat de programatorii mașinii electronice „M-20" să joace o partidă cu computerul lor, Bronstein s-a declarat de acord dar, punînd o singură condiție: să joace fără regină. Deci, o partidă în care marele maestru dă un avans substanțial. Partida a fost senzațională. „M-20" s-a descurcat excelent, găsind cea mai potrivită tactică de joc. El a schimbat piesă după piesă și nu i-a permis marelui maestru să inițieze vreo combinație mai eficace, obligîndu-l să cedeze !

Ambițional, Bronstein a cerut imediat revanșa. Fără să mai ofere vreun avantaj mașinii, de la egal la egal. Partida a fost spectaculoasă și gîndirea umană și-a manifestat în mod convingător superioritatea. Maniera de joc a marelui maestru a pus atîtea probleme mașini electronice încît „M-20" a fost obligat să consume prea mult timp de... gîndire și a intrat în criză de timp ! Bronstein a cîștigat într-un stil caracterizat de un comentator al partidei drept „romantic"... Iată mai jos această partidă :

Alb — Bronstein, negru — „M-20" : 1. e4, e5 2. f4, e : f4 3. Cf3, Cf6 4. e5, Cg4 (robotul se îndepărtează de la teoria deschiderilor, care recomandă 4... Ch5) 5. d4, g5 6. Cc3, Ce3. 7. De2. C : f1 8. Ce4, Ce3 9. Cf6 șah. Re7 10. Nd2. C : e2 șah 11. Rf2. C : a1 12. Cd5 șah. Re6 13. De4, b5 14. Cg5 șah. D : g5 15. C : e7 șah, Re7 16 Cd5 șah. Re6 17. C : f4 șah. Re7 18. Cd5 șah. Re8 19. D : e8 șah. Dd8 20. Ce7 șah. Re7 21. Nb4 șah d6 22. N : d6 șah. D : d6 23. De8 mat.

U. VĂLUREANU

PE CULOARE ȘI ÎN CABINE

de Eftimie IONESCU

„Săgeata Carpaților" pe străzile din Nimes

Să-i dăm cuvîntul lui Ahmed Firoud, fost internațional francez, acum antrenorul principal al clubului Nîmes : „Cei doi jucători români veniți în echipa noastră, Pîrcălab și Voinea, au o bună clasă fotbalistică. Voinea îmi place prin forța lui de orientare. Pîrcălab excelează prin centrările lui, de pe urma cărora un abil centru înaintaș poate trăi bine. Evident, acomodarea în formație a reprezentat un moment dificil pentru cei doi internaționali români și, pentru primăvară, eu aștept un dublu randament din partea lor".

Declarația de mai sus, făcută revistei „But", reprezintă introducerea la mica noastră călătorie în Franța, unde cei doi sportivi români încep să cucerească simpatiile spectatorilor. Săptămîna trecută, Pîrcălab a fost ales, cu mare avans de puncte, de către reuniunea suporterilor lui Nîmes, „jucătorul săptămînii". În această calitate, „săgeata Carpaților" a fost prezent la o masă oferită în cinstea lui de entuziaștii suporteri din Nîmes ; el a fost primit de o orchestră alcătuită din suporteri care au învățat, special pentru eveniment, „Ciocîrlia" și au executat-o în cinstea sărbătoritului. Care, așa cum remarca și într-un interviu acordat ziarului „Sportul" cu ocazia șederii la București, cîteva zile, în decembrie, nu și-a oferit decît o cupă de Bordeaux... Bordeaux veritabil se înțelege, dar numai un singur pahar ! Ce bună ar fi fost o asemenea zgîrcenie și cîțiva ani mai înainte...

Idile și scandaluri

Se înțelege că, suportînd avantajele dar și marile neajunsuri ale celebrității, vedetele balonului, sînt urmărite... pînă în cele mai intime momente de curiozitatea reporterilor și suporterilor. Cazul cel mai recent îl reprezintă faimosul internațional italian Gigi Riva.

Riva trecea drept foarte puțin interesat de aventuri galante ; răuvoitorii puneau în circulație chiar și aprecieri nu tocmai măgulitoare la adresa lui, în această privință, speculînd tocmai viața foarte retrasă a excelentului atacant din Cagliari. Și, iată, bomba explodează. Riva este pentru prima oară implicat într-o asemenea poveste. Pasiunea lui pentru Gianna Tofanari, proprietara unui elegant magazin de modă din Cagliari, se lovește de opoziția soțului doamnei Tofanari, de care aceasta era despărțită de multă vreme — doctorul Alessandro Caputo. Medicul îi intentează un proces lui Riva, firește numai cu scopul de a-l șicana. Legea divorțurilor, recent adoptată în peninsulă, a venit la vreme și pentru Riva. Destul de curînd, aleasa inimii va fi, juridic vorbind, liberă pentru el. Dar, între timp, „zeul Sardiniei" va fi obligat să suporte apariția în fața tribunalului din Cagliari. Insula, întreagă, îl consolează pentru acest al doilea necaz al lui.

Să rămînem la proiecte matrimoniale și să nu părăsim fotbalul italian. Alt cunoscut jucător al său, Gianni Rivera, și el celibatar, va părăsi foarte curînd pe neînsurați. Simpaticul Gianni a anunțat apropiata logodnă cu o fermecătoare arhitectă din Milano, Sandra Massini. Pasiunile viitoarei doamne — Rivera, pictura și inotul. Fotbalul ? Nu-l poate suferi. Celebrul atacant al lui A. C. Milan va avea de suportat — probabil numai pentru început, s-o sperăm pentru el — o atmosferă nu tocmai convenabilă profesiunii sale.

Al treilea invitat al rubricii noastre de actualități mondene este zburdalnicul George Best. Irlandezul a ajuns greu de suportat : mereu încurcat în aventuri amoroase (povestea aceea, mai veche, cu o prezentatoare de mode din Suedia, „invitată" de Best în Anglia și apoi... uitată, a reprezentat doar începutul), nepunctual la antrenamente și chiar la jocuri, Best a suportat, în serie, amenzi și sancțiuni din partea clubului Manchester United. L-a iritat pînă și pe bonomul Matt Busby care i-a dat un ultim și părintesc avertisment : „George, dacă nu te oprești, foarte curînd vom vorbi numai prin amintiri despre tine, despre marele tău talent..."

AUTOMOBILISM

ARO 244

Ați aflat de mult de autoturismul românesc ARO și de performanțele sale. În 1965, ARO M 461 a ieșit pentru prima dată peste graniță iar acum peste 80 la sută din producție circulă în 30 țări ale lumii.

Aflînd că la Cîmpulung se pregătesc surprize ne-am deplasat la fața locului. Am stat de vorbă cu constructorii noului tip, am văzut demonstrațiile lui fantastice de coborîre și urcuș în pante incredibile, în noroi și zăpadă, am dat peste niște parteneri străini încîntați și ei de performanțele mașinii, gata să încheie contracte ferme.

Inginerul șef de concepție NICOLAE HERȚA ne oferă cîteva amănunte care explică de altfel succesul acestei mașini : în esență este vorba de îmbunătățirea calității ei. Începînd din 1967 ea a fost în mod practic reproiectată complet, realizîndu-se o nouă familie ARO, „mamă, tată și copil", cum spune interlocutorul nostru, cu performanțe mult superioare.

Dar poate că n-ar strica să vă dezvăluim cîteva date privind însușirile acestei ultime și perfecționate odrasle a industriei automobilistice românești : motorul 83—85 C.P. (cu 7—8 C.P., mai mult decît tipul anterior). Viteza maximă — 115 km. pe oră (+10 km.), garda la sol — 250 mm. (+40 mm.), consum — 13 litri la sută de km. (minus 1,5 litri) deși puterea mașinii a crescut cu 7—8 C.P.

Linia mașinei e modernă, silueta ei elegantă. O serie de îmbunătățiri aduse : variante cu 2 și 4 uși, cu prelată și caroserie din metal sau numai din metal, suspensia din față independentă, pe arcuri spirale (ceea ce permite un echilibru mai bun) sistemul de direcție superior, cutia de viteze cu toate treptele sincronizate, frînele din față din Duplex, iluminarea încălzirea, confortul interior ridicat îl situează pe ARO 244, ca și pe ARO 243 de altfel, în prima linie a autoturismelor de teren și sîntem convinși că mulți dintre dv. vor dori să-l achiziționeze. Cu atît mai mult cu cît funcționalitatea lui crește și prin mecanismul de adaptare a unei prize de putere și a unui troliu astfel încît mașina poate fi pusă la treburi gospodărești, agricole etc.

Sînt multe dovezile că ARO 244 va cîștiga prestigiu mondial. Dar dacă e să adăugăm încă una, am aminti că ARO a trecut toate probele și a obținut omologarea în R.F.G. unde pretențiile, exigențele ating o cotă maximă. ARO a corespuns tuturor probelor și parametrilor inclusiv cea a gazelor eșapate, a numărului de lucși pentru fiecare lumină, a intensității zgomotului produs de claxon (în interior și exterior) ș.a.m.d.

Ultimii doi membri ai familiei ARO : ARO 243 și ARO 244

CALENDAR AUTOMOBILISTIC ROMÂNESC

Calendarul automobilistic sportiv al anului 1971 cuprinde cinci raliuri locale : Raliul României, Campionatul național de viteză în coastă (în patru etape) și circuitele de viteză. Calendarul internațional cuprinde două întreceri cunoscute : Raliul Dunării și Raliul Balcanic. Un element nou : Bucureștiul este, din anul acesta, una din capitatele-start în Raliul Monte Carlo. Competițiile se vor desfășura astfel :

RALIURI LOCALE : **București 27—28 martie, Iași 10—11 aprilie, Pitești 24—25 aprilie, Cluj 27—28 mai, Brașov 5—6 iunie.**

RALIUL ROMÂNIEI : **18—20 iunie.**

CAMPIONATUL DE VITEZĂ ÎN COASTĂ : **Pîrîul Rece 15—16 mai, Mateiaș, Cîmpulung 24—25 iulie, Hula, Mediaș 14—15 august, Feleac 2—3 octombrie.**

VITEZĂ ÎN CIRCUIT : **Constanța 10—11 iulie, București 28—29 august, Cluj 18—19 septembrie.**

CONFRUNTĂRI INTERNAȚIONALE : **Raliul Dunării 12—15 iunie, Raliul Balcanic — data nestabilită încă.**

ÎN AUSTRALIA

RENAULT 12 — automobilul anului 1970

Magazinul australian de specialitate „Wheels" a decernat automobilului Renault 12 titlul de „automobil al anului". Pentru această distincție au fost selecționate șase tipuri de automobile : Holden (General Motors), Ford Falcon, Chrysler Valiant, Volkswagen, Toyota Corolla și Renault 12.

Este a doua oară cînd un automobil de tip Renault este cîștigător al acestui premiu. În 1967, același magazin a decernat premiul său automobilului de tip Renault 10.

1001 km. pe oră !

Tînărul Gary Gabelich (S.U.A.) a reușit să stabilească un nou record de viteză, atingînd 1 001 km pe oră (!) Această mare performanță a fost realizată cu o mașină propulsată de un motor cu reacție care dezvoltă 58 000 CP. Interesant este că mașina are... trei roți.

Rubrică redactată de V. STĂNESCU

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" —

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

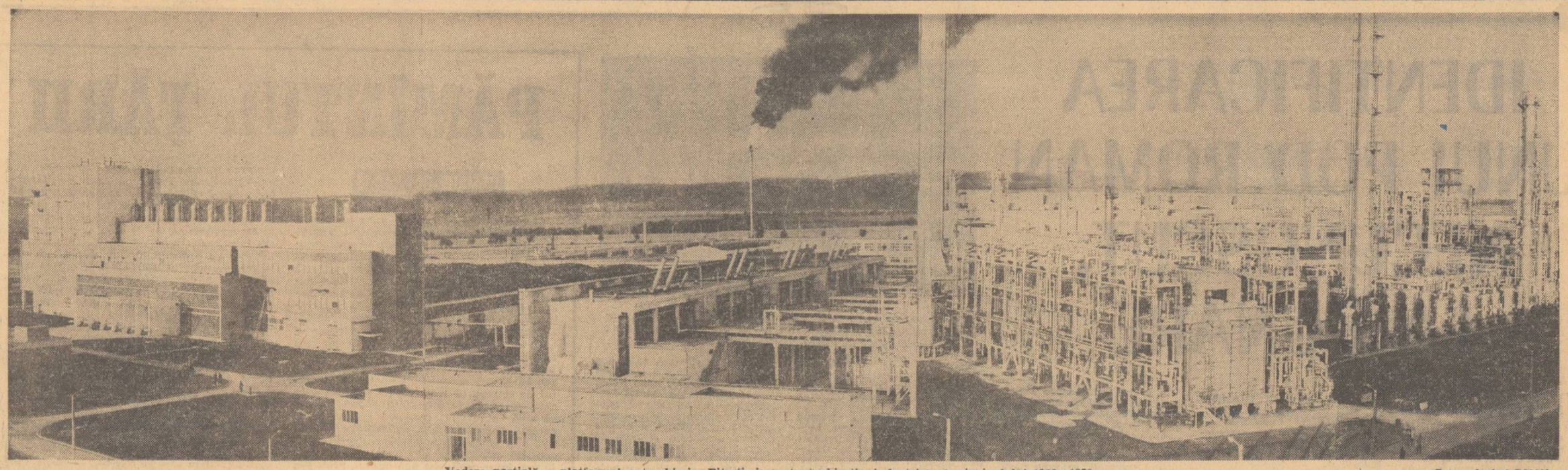

Vedere parțială a platformei petrochimice-Pitești, important obiectiv industrial al cincinalului 1966—1970. Foto : Andrei PALLY

LA SCARA 1:1000

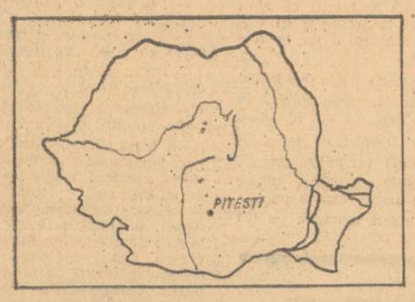

Proletari din toate țările, uniți-vă !

magazin

ANUL XV 696 — SÎMBĂTĂ 6 FEBRUARIE 1971 — 8 PAGINI 1,50 LEI

IDENTIFICAREA UNUI POD ROMAN NECUNOSCUT LA DUNĂRE

AGENDA săptămînală

PĂMÎNTUL ȚĂRII

Pămîntul țării a constituit la începutul acestei săptămîni obiectul unei ample și fructuoase analize care s-a desfășurat cu participarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. După o vizită de lucru pe ogoarele județului Ialomița, secretarul general al partidului s-a aflat din nou în mijlocul celor ce muncesc pe ogoarele Bărăganului, în cadrul unei consfătuiri, ale cărei concluzii au o deosebită importanță pentru destinele agriculturii noastre socialiste, deschid noi perspective ridicării continue a nivelului de viață al celor ce lucrează pămîntul, al întregului popor. Numeroșii vorbitori, oameni cu mare și verificată experiență în agricultură, au subliniat însemnătatea cu totul deosebită a expunerii din noiembrie 1970 a conducătorului partidului și statului nostru, pentru dezvoltarea agriculturii noastre, pentru sporirea contribuției sale la înflorirea continuă a economiei naționale. Ei au arătat că toți cei ce muncesc pe ogoare își dau în mod unanim adeziunea la complexul de măsuri elaborat de conducerea partidului și sînt hotărîți să le traducă în viață.

Cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu acest prilej constituie o nouă și amplă analiză științifică a situației din agricultură, un plan concret de acțiuni pentru progresul agriculturii. Învățămintele ce se trag din această expunere, deși adresată lucrătorilor de pe ogoarele județului Ialomița, depășesc fruntariile acestui județ și au aplicabilitate largă în întreaga țară.

CONTINUARE ÎN PAG. ②

CORESPONDENȚĂ SPECIALĂ PENTRU „MAGAZIN"

Readus la viață după ce inima încetase să bată 203 minute !...

Relatarea în pag. a 3-a

Mai există enigme?

Pod de vase pe care trec legiunile romane peste Dunăre în Dacia.

● DOUĂ IMAGINI SCULPTATE DE PE COLUMNA LUI TRAIAN, SUBIECT DE ÎNDELUNGATĂ CONTROVERSĂ ÎNTRE ISTORICI ȘI ARHEOLOGI CU PRIVIRE LA LOCALIZAREA LOR.

● RECENTELE DESCOPERIRI ARHEOLOGICE DE LA BURIDAVA — LÎNGĂ RÎURENI, JUD. VÎLCEA — CONFIRMĂ IPOTEZA CĂ ROMANII AU CONSTRUIT UN POD LA VĂRSAREA OLTULUI ÎN DUNĂRE.

● DESPRE ÎNDRĂZNEAȚA LOVITURĂ DIPLOMATICĂ ȘI MILITARĂ A LUI DECEBAL ȘI DESPRE CAUZELE CARE I-AU FORȚAT PE ROMANI SĂ TREACĂ DUNĂREA ÎN FAȚA GURII OLTULUI, PUBLICĂM ÎN PAG. A 2-A UN ARTICOL SEMNAT DE PROF. UNIV. DR. DOC. DUMITRU TUDOR.

Ancheta „Magazin"

Interlocutorii noștri sînt :

Prof. dr. IULIAN MINCU, șeful catedrei de nutriție și boli de metabolism a Institutului de Medicină și Farmacie din București.

Chirurgul PETRE BORȘ, medic primar, locțiitor al directorului Spitalului de urgență al municipiului București.

SEVER GEORGESCU, adjunct al Procurorului general.

Colonel VICTOR BEDA și Locotenent colonel GHEORGHE ENE de la Inspectoratul general al Miliției.

Ing. VICTOR TELEBA, dr. ing. CONSTANTIN COJOCARU și ing. VIRGIL GHEORGHIU de la Institutul de cercetări și proiectări alimentare.

Amănunte în pag. a 6-a

UN PAHAR DE VIN ÎN PLUS NU MAI CONTEAZĂ ? POATE... DAR DEPINDE LA CÎTE PAHARE AȚI AJUNS !

● O falsă iluzie : alcoolul nu hrănește, nu calmează, nu combate frigul ● Întîi euforia apoi oboseala ● 50 la sută dintre cirozele hepatice sînt consecințe ale alcoolismului ● Un pahar de coniac este de aproape patru ori mai nociv decît un pahar de vin ● Pasiunea pentru băutură și costul unui pat la spital ● Nu încape tocmeală : șoferii nu pot bea nici o picătură de băutură alcoolizată ● Numărul accidentelor a scăzut dar... ● Prolog — o sticlă, două, nouă ! ● Epilog — accident, furt, omor ● Sub influența băuturii își aruncă soția de la etajul IV ● Nu mai bem de loc ? ● Pe cînd bere dezalcoolizată sau băuturi răcoritoare slab alcoolizate ?

OAMENI CU „INIMI MARI"

de Sever UTAN

I

Are poporul nostru o zicală de la suflet: „oameni cu inimi mari" sau „oameni cu mîinile de aur". Sensul figurativ se referă la pasionații cu neostoită osteneală în muncă, care dau din ei mai mult decît folosesc pentru sine, mai vîrtos și cu mult mai mult decît le incumbă datoria profesională, uitînd în ce-i privește cît au trudit, socotind că niciodată nu-i destul cît au realizat.

Pe acești oameni îi găsim pretutindeni în fluviul celor care edifică noua orînduire socială socialistă din patria noastră, care au marea calitate și merit deopotrivă de a fi modești pînă la anonimat. Partidul le-a dat limpezimea de cristal a scopului, a idealului ; le-a dat credința nestrămutată în țăria faptelor, în utilitatea socială a muncii ; în frumusețea și rotundul luminos al aspirațiilor către împlinirea cărora tindem cu toții, contribuind fiecare după măsura puterii și a capacității.

Din noianul însemnărilor de reporter, în cursul anilor, am desprins chipurile cîtorva oameni formați din vigoarea anilor de construcție a societății socialiste sub conducerea glorioasă a Partidului Comunist Român. Sînt niște spicuiri despre oameni care niciodată nu-și vor recunoaște în plen, din sinceră și adîncă modestie, importanța și caratele lor, replicînd astfel, de obicei :

— N-am făcut nimic deosebit. Nu mi-am făcut decît datoria.

Dar în optica și profilul acestor oameni noțiunea de datorie apare și înseamnă mai întîi de toate o profundă responsabilitate politică și cetățenească față de tot ce se petrece în jurul nostru : se referă la sfere etice mereu regradate și mereu ridicate către piscul aureolat de satisfacțiile ce ți le dă numai munca conștiincios împlinită.

II

...Este un bărbat tînăr, robust și calm așa cum în marea lor majoritate sînt oamenii de pe meleagurile maramureșene. La MIHAI MARINA descopeream de fiecare dată pasiunea pentru insistență, pentru amănunt în

CONTINUARE ÎN PAG. ②

IDENTIFICAREA UNUI POD ROMAN NECUNOSCUT, LA DUNĂRE

de prof. univ. dr. docent Dumitru TUDOR

Traian se reîmbarcă pentru a trece Dunărea, îndreptîndu-se spre frontul din Dacia. (Scenă de pe Columna lui Traian, desenată de Pietro San Bartoli — sec XVII).

După o minuțioasă pregătire militară și diplomatică, Traian a deschis primul său război cu dacii, în primăvara anului 101 e.n., trecînd Dunărea pe două poduri de vase, unul legat cam în dreptul Baziașului de azi, altul mai jos, pe lîngă Orșova, denumită pe atunci Dierna. Cele două coloane romane pătrunseseră prin Valea Carașului și pe la Mehadia-Teregova, unindu-se apoi sub comanda împăratului, pe lîngă actualul oraș Caransebeș. De acolo, legiunile romane au intrat în strîmtoarea Tapae, denumită azi „Poarta de Fier" a Transilvaniei și au dat o crîncenă luptă cu Decebal, silit a se retrage în Munții Orăștiei. Dar din cauza venirii iernii dispozitivul roman de luptă se oprise lîngă puternicele cetăți dacice ridicate în acești munți. Legiunile lui Traian intrară în taberele de iernat, așteptînd viitoarea primăvară pentru reluarea operațiilor de înaintare. Pentru odihnă (poate și pentru deplină siguranță), Traian s-a retras într-un oraș de pe malul drept al Dunării. Pînă acum, împăratul se putea considera satisfăcut de mersul operațiilor deoarece pătrunsese în puternica centură a cetăților lui Decebal, capturase pe sora regelui dac și reluase prăzile romane capturate cu 15 ani mai înainte, de la Cornelius Fuscus. Obținuse aceste frumoase succese, mai ales prin destoinicia generalului său Manius Laberius Maximus, guvernator și comandant al oștilor din provincia Moesia Inferioară.

O LOVITURĂ DIPLOMATICĂ ȘI MILITARĂ

Cînd totul părea liniștit pentru romani, s-a produs o mare lovitură diplomatică și militară, pregătită în mare secret și din timp de către Decebal. Nu degeaba spunea istoricul Dio Cassius că Decebal **„era priceput în ale războiului și iscusit la faptă; știind cînd să năvălească și cînd să se retragă la timp, meșter în a întinde curse, viteaz în luptă, știind a se folosi cu dibăcie de o victorie și a scăpa cu bine dintr-o înfrîngere ; pentru care lucruri el a fost mult timp, pentru romani, un dușman de temut".**

În plină iarnă, la semnalul regelui dac, cavaleria sa, aliată cu trupele popoarelor vecine Daciei, se năpusti asupra teritoriului roman de la sud de Dunăre. Cetele daco-sarmato-germanice trecură fluviul pe gheață și atacară prin surprindere orașele și satele Moesiei Inferioare. Ținutul era acum slab apărat, deoarece cea mai mare parte din trupele de pază plecaseră cu Laberius Maximus pe frontul din Dacia.

În două tablouri sculptate pe columna lui Traian sînt înfățișate pilcurile de cavalerie și infanterie dacică, care alături de cavaleria cuirasată sarmato-roxolană trec Dunărea și jefuiesc așezările romane. S-a remarcat că atacul lor pornise dintr-o regiune de șes, presupusă a fi fost Muntenia și Oltenia, care nu se găseau atunci sub control roman. Mai știm apoi dintr-o scrisoare a lui Pliniu cel Tînăr, amic al lui Traian, că la sarmați comanda o avusese Susagus, cel ce capturase la sud de Dunăre pe un sclav de „lux" al lui Laberius Maximus, Callidromos, dăruit de el, în semn de mare atenție, lui Decebal. Cît privește pe burii germanici, ei au năvălit prin Dobrogea spre trecătorile Balcanilor.

Pentru chibzuitul Traian, acțiunea organizată de către Decebal, după cum scria un istoric român : **„era o adevărată lovitură de trăznet"** ! Tot planul de război al împăratului fusese dat

peste cap, deoarece flancul drept al frontului roman din Dacia era amenințat de o învăluire pe valea Dunării. Împăratul ordonă imediat mari pregătiri de luptă și luă personal comanda expediției de ajutor.

ÎNFRUNTAREA DE LA ADAMCLISI

Într-un oraș-port de pe malul Dunării bănățene (sau oltene ?) se concentrară trupe de infanterie și cavalerie, bagaje și cai, totul fiind încărcat pe un convoi de corăbii avînd în frunte nava imperială, la a cărei cîrmă luă loc însuși împăratul. Puternicul detașament a fost debarcat în regiunea dintre vărsarea Oltului și Călărașii de azi. Columna de la Roma ne prezintă numeroase scene de bătălii sîngeroase între romani și invadatori. În fruntea unui puternic detașament de cavalerie romană, Traian înfrînge pe sarmații-roxolani, apoi atacă noaptea pe daci, care sînt de asemenea, biruiți și în mare parte capturați. Cele mai grele lupte s-au dus pe dealurile de lîngă Adamclisi ,unde, așa cum arată Columna, un altar cenotaf și Monumentul triumfal, a curs foarte mult sînge roman (aproape 4 000 de morți !). Acolo și-a rupt hainele împăratul, fiindcă nu mai ajungeau fețele pentru răniți. Pe locurile principalelor bătălii Traian va ridica mai tîrziu orașele ce amintesc victoriile sale : **Nicopolis ad Istrum** și **Tropaeum Traiani.**

ENIGMATICELE SCENE DE PE COLUMNA LUI TRAIAN

În legătură cu revenirea împăratului și a corpului său expediționar pe teatrul de război din Dacia, ne stau la îndemînă două scene de pe columnă, care sînt cele mai interesante și mai enigmatice în ceea ce privește localizarea lor. Ele au stîrnit numeroase discuții între arheologi și istorici, deoarece este vorba de trecerea Dunării pe un al treilea pod de vase, dintre cele ridicate de împărat, cu ocazia primului său război împotriva lui Decebal.

În prima scenă, apare Traian însoțit de doi aghiotanți și de un tilmaci. Pe malul Dunării el stă de vorbă, în vecinătatea unei cetăți, cu două căpetenii dacice escortate de doi soldați romani. Alăturea, plutind pe unda puternică a fluviului, se vede nava imperială din care comandantul îl invită pe împărat să ia loc. Într-o a doua navă, soldații încarcă de zor baloturi pe care le depun lîngă două stindarde ale gărzii pretoriene. Această corabie urma să transporte garda imperială și bagajele. Scena ne arată, desigur, momentul cînd împăratul se reîmbarcă să plece în amonte, pe Dunăre, la trupele sale din munții Daciei. De astă dată este însoțit numai de trupe pentru paza sa personală.

În tabloul următor, asistăm la trecerea în Dacia a armatelor ce luptaseră în Moesia inferioară. Momentul apare impresionant, prin desfășurarea operației de trecere a Dunării, care are loc lîngă un oraș de pe malul drept al fluviului. După felul orientării scenei deducem că sculptorul și-a imaginat această trecere a fluviului privită spre amonte, de pe malul drept. Pe Dunăre a fost legat un pod de vase la care se observă aliniate mai multe corăbii. Peste ele s-a așternut o podea puternică, mărginită de obișnuitele balustrade formate din stinghii încrucișate oblic. Toți comentatorii acestei sculpturi au fost de acord că boturile ridicate ale vaselor **(rostra)** indică prora lor și că volumul cel mare al apei, atît de vălurită, nu poate indica decît Dunărea.

De sub poarta crenelată a orașului apar pe pod trupele romane conduse de un mare comandant, în frunte cu cinci stegari de legiuni. Dintre acestea putem identifica numai două : I Minervia, ce avea ca emblemă chipul berbecului și a V-a Macedonica, al cărei steag purta emblema vulturului. După trecerea marelui fluviu armata mărșăluiește într-o regiune de șes, element topografic de foarte mare importanță, deoarece ne duce cu gîndul la cîmpiile Munteniei și Olteniei.

Fără îndoială că podul fusese construit de către flota dunăreană a Moesiei inferioare, prin grija guvernatorului Laberius Maximus, care revenise din Dacia, în provincia sa, ca s-o apere.

UNDE A FOST MONTAT PODUL DE VASE PE DUNĂRE ?

De aproape un veac se duc discuții contradictorii în legătură cu locul unde a fost montat acest pod de vase. O primă ipoteză afirma că acest pod ar fi fost întins pe Dunăre în fața actualului oraș Turnu Severin. Așadar, armatele mărșăluiseră pe malul drept al Dunării, din Dobrogea pînă lîngă Drobeta, de unde ele s-ar fi împărțit în trei coloane, ca să-l atace pe Decebal pe la Mehadia — Poarta de Fier a Transilvaniei, pe Valea Jiului și pe Valea Oltului. După a doua ipoteză acest enigmatic pod ar fi fost construit în fața actualului oraș Corabia, de unde oștile romane ar fi urcat pe Valea Oltului, ca să-l atace pe regele dac dinspre est. În sfîrșit, a treia ipoteză plasa acest pod tocmai la gura Ialomiței, de unde o coloană militară ar fi pătruns în Transilvania pe la Rucăr-Bran-Rișnov. Mai existau și unele păreri timide, pentru ridicarea podului la Gura Argeșului, prin grija aceluiași Laberius Maximus.

Toate aceste ipoteze trebuie privite cu destule rezerve. Lîngă Turnu Severin, construcția unui pod de vase nu-și avea rostul, deoarece la o distanță de 15-20 km (pe lîngă Orșova) există deja unul ridicat în anul 102 e.n. Mărșăluirea armatei pînă aici și răspîndirea ei în triplu evantai, nu pare potrivită din punct de vedere tactic. Relieful deluros și muntos de la nord de Turnu Severin nu se împacă deloc cu cel de cîmpie prin care, după cum arată scena de pe columnă, a înaintat armata romană, de îndată ce a trecut podul. Tot așa de firavă apare și ipoteza trecerii Dunării pe la vărsarea Ialomiței, deoarece nu se sprijină pe nici un argument istoric și arheologic. Un atare marș nu ducea spre un țel strategic precis și armata romană se angaja în periculoasa trecătoare de la izvoarele Ialomiței, regiune îndepărtată de teatrul de război din Munții Orăștiei.

Mult mai acceptabilă apare ipoteza care plasează acest pod de vase lîngă Corabia **(eventual la vărsarea Oltului, lîngă Islaz).** Toți istoricii războaielor lui Traian împotriva lui Decebal afirmă că în ultima parte a campaniei din anul 101-102, o armată romană a pătruns la nord de Carpați prin defileul Oltului. **Acest fapt a fost confirmat recent, prin descoperirile arheologice de la Buridava (lîngă Riureni, județul Vîlcea), unde inscripțiile indică pentru anii 102-105 e.n. stabilirea cartierului guvernatorului Moesiei inferioare, însoțit de garda sa personală și de detașamente ale legiunilor sale a V-a Macedonică, I-a Italica și a XI-a Claudia. Mai constatăm apoi că în aceeași vreme, Traian anexează actualele teritorii ale Olteniei și Munteniei, acțiune care nu se putea realiza decît de către o armată care ar fi înaintat pe Olt.**

Așadar, enigmaticul pod ar fi fost construit pe lîngă gura Oltului de către Laberius Maximus, în primăvara ultimului an de război și el a folosit acțiunii de cucerire a Munteniei și Olteniei, porțile de invazie de pînă atunci ale lui Decebal și ale aliaților săi.

PĂMÎNTUL ȚĂRII

URMARE DIN PAG 1

Cincinalul care a început pune un accent puternic pe dezvoltarea agriculturii. Faptul că investițiile ce vor fi făcute în acest sector al economiei naționale se ridică la peste o sută de miliarde, că, în principal, această sumă va fi îndreptată spre dezvoltarea irigațiilor și mecanizării, spre ridicarea zootehniei, că acestei sume i se adaugă investițiile privind dezvoltarea producției de îngrășăminte chimice și de mașini agricole — toate acestea dovedesc atenția de care se bucură agricultura, faptul că statul va depune eforturi considerabile pentru dezvoltarea bazei sale materiale. Este, așadar, cu totul de înțeles, că toate aceste eforturi, care sînt, de fapt, ale întregului popor, trebuie să aibă ca rezultat creșterea producției de cereale, legume, fructe, dezvoltarea zootehniei și a producției animaliere. Problema esențială este, în această privință, lucrarea în mai bune condiții a pămîntului, principalul mijloc de producție. „Trebuie să reflectăm cu toții la problemele legate de mai buna folosire a pămîntului, — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu — să ne gîndim cum să acționăm cît mai bine pentru ca pe suprafețele de teren agricol pe care le avem, să obținem recolte cît mai mari și sigure, în orice condiții. Aceasta presupune, în primul rînd, o mai bună gospodărire a suprafețelor agricole". În continuare, secretarul general al partidului a analizat modul cum este utilizat fondul funciar, atrăgînd atenția asupra faptului că trebuie acționat în direcția înlăturării totale a risipei de pămînt. „Pămînt mult și bun", așa cum este cazul pe Bărăgan și în alte părți ale țării, trebuie să îndemne la gospodărirea corespunzătoare a fiecărui metru pătrat, astfel încît pămîntul țării să dea întregul său rod.

Consfătuirea, concluziile cuprinse în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu au atins numeroase probleme legate de dezvoltarea în perspectiva mai apropiată sau mai îndepărtată a agriculturii. Corelarea dintre investițiile și eforturile care se fac și eficiența lor străbate ca un fir roșu aceste concluzii. Bunăoară, faptul că problema semințelor este de o deosebită importanță pentru ca tot ce se cheltuiește pentru irigații și mecanizare să dea rezultate corespunzătoare. Sau necesitatea de a se îmbunătăți rasele de animale, astfel încît să se asigure o creștere rapidă a producției. Secretarul general al partidului a pus un accent deosebit pe dezvoltarea legumiculturii, arătînd nivelurile care trebuie atinse pentru a se putea vorbi de o legumicultură avansată, eficientă din punct de vedere economic. Ideea eficienței a revenit și în ceea ce privește irigațiile, indicîndu-se nivelurile de producție de la care această operație devine rentabilă. „Analizînd mai temeinic lucrurile, vom vedea că, în afară de unele cazuri excepționale, cum au fost inundațiile în anumite zone — totul stă în felul în care se execută lucrările, în modul de muncă din cooperativele sau întreprinderile agricole de stat respective" — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu. Deci, din nou, felul cum este muncit acest pămînt fertil al țării noastre constituie baza belșugului recoltelor viitoare.

Consfătuirea a cuprins un front larg de probleme de actualitate în agricultură : remunerația celor ce muncesc în acest sector al economiei și grija pentru continua îmbunătățire a condițiilor lor de viață, pregătirea cadrelor și calitatea și întreținerea mașinilor și utilajelor din agricultură etc. Se poate spune, pe drept cuvînt, că alături de expunerile din noiembrie 1970, ampla și larg-cuprinzătoarea cuvîntare rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la această consfătuire din inima Bărăganului, deschide orizonturi și perspective noi, de o excepțională importanță pentru activitatea din agricultură.

OAMENI CU „INIMI MARI"

URMARE DIN PAG. 1

cadrul întregului pe care-l urmărea de realizat în indiferent care era acțiunea, sarcina de partid pe care o îndeplinea. Și, nu se poate spune că pe umerii lui, în sarcina nemijlocită a lui nu reveneau zilnic realmente zeci de probleme de rezolvat, deoarece prin natura muncii sale de partid este mereu chemat în miezul celor mai diferite și complexe lucruri legate de muncă, de viață. Legate de oameni.

Cînd l-am cunoscut, mi s-a părut a fi de o sobrietate distantă. Dar m-am înșelat.

— Vezi, mi-a spus într-o seară, după o zi întreagă de treburi fără pauză într-o cooperativă agricolă de sub poalele muntelui Țibleș, și după o adunare generală „fierbinte", în care mulți țărani din Suciu de Sus făcuseră propuneri pline de miez în vederea întăririi organizatorice și economice a cooperativei lor în lumina documentelor partidului nostru, amănuntul are nu o dată o importanță deosebită pentru ca mai apoi să poți discerne clar și defini în ansamblul lor lucrurile. I-ai auzit pe oameni. Fiecare și-a arătat părerea, sincer, într-o anumită chestiune. Dar toate părerile lor înmănunchiate și sintetizate apoi, au conturat un întreg plan de acțiune, viguros, îndrăzneț, pe măsura noilor posibilități create din noile hotăriri ale partidului, și din care cooperativa va avea de cîștigat și, astfel, fiecare dintre ei. Un alt exemplu. Oare poate fi lipsit de semnificație faptul că un inginer agronom, sadea orășean, vine și cere să lucreze într-o cooperativă agricolă din Maramureș ? Nu, acest amănunt semnifică ceva, este o oglindă într-un fel a profilului moral al acestui om. A modului cum înțelege el să-și facă datoria de om, de specialist.

Altădată, ședința de partid de la o mare unitate a industriei lemnului se terminase destul de tîrziu. Era afară un frig de ți se lipeau degetele de clanța ușii. În schimb, cerul era nespus de senin. Șeful unității, inginerul Vasile Șimon — un veteran în meseria sa, pe care a învățat-o începînd de la corhănit — ne invitase să ne ducă cu o mașină pînă la casa de oaspeți. Tovarășul meu, însă, refuză politicos. N-o să ne strice, mi-a spus, o plimbare de un kilometru prin ger. Astfel, am umblat amîndoi prin noapte, traversînd orașul Vișeul de Sus.

— Mîine o să fie mai frig, mi-a zis. Dimineață, trebuie să urc în munte, la parchetele mai dificile. Sînt sigur că, după cele ce s-au spus în adunarea de partid, îl cunosc eu bine, mîine va fi acolo și tovarășul Șimon. Sînt unele greutăți la realizarea integrală a planului.

Îmi aduc aminte cum pînă la locul unde avem să înnoptăm mi-a povestit cu însuflețire și cu detalii despre folclorul acestor locuri, despre un creator popular — sculptor în lemn, — ducîndu-mă să-i văd și o lucrare aflată într-o curte, apoi despre ceramica creată în Maramureș, cu vechi tradiții pe valea Izei, la Săcel, și pe valea Vișeului, în acest oraș frumos ca o stațiune cu străzi străjuite de arbori.

— Știi, mi-a mai spus mai tîrziu, e minunat să muncești cu oamenii de aici. Să le cunoști sufletul. Din atitudinea oamenilor față de muncă, față de avutul obștesc, din devotamentul față de interesele colectivității, le înțelegi și structura morală, le citești sufletul.

A doua zi, în zori, a plecat în munte, pe valea Vasserului, iar eu — la Borșa. Îmi promisese că ne vom întîlni acolo peste trei zile. Pînă atunci am încercat, succint, să-i definesc portretul. E un tovaraș strașnic, mi-am zis, croit din tenacitate și din solicitudine, cu un simț înnăscut pentru măsura lucrurilor și cu mereu proaspete proverbe ca în cartea lui Anton Pann.

III

Borșa este o veche așezare de mineri, ciobani și săcurari, adică muncitori forestieri. Există un străvechi cîntec ce are darul să-i caracterizeze pe oamenii acestor locuri : **„Maramureș — țară mică" / „Cu bărbați fără de frică" / „Maramureș — mititel" / „Dragostea trăiește-n el" / „Maramureș — țară veche" / „Cu oameni făr'de pereche" / „Citu-i Iza și Mara" / „Nu-i țară ca și a mea".**

Cu atît mai mult îndrăgești acești munți peste care domină Pietrosul, cu cît știi că ei au fost martori și părtași nemijlociți ai istoriei. Deoarece Bogdan Vodă dintr-un sătuc de aici, Cuhea, a pornit către Moldova, decis să apere de-a pururea în istorie, cu spada lui și a bărbaților ce-l însoțeau, demnitatea țării. Azi, Borșa, este un oraș înscris pe traiectoria unor profunde înnoiri urbanistice, au apărut numeroase blocuri, unitați social-culturale noi, se dezvoltă aici o industrie extractivă importantă. În perioada 1966—1970 minerii borșeni au înscris în muncă multe pagini de dăruire și abnegație pentru a da patriei cantități tot mai mari de minereu cuprifer. La materializarea în viață a acestui efort, încheierea cu două luni mai devreme a construcției și montării noii uzine de preparare a minereului de la Baia Borșa, a Băii. E un pasionat căutător de minereuri. Să mai știți că el a contribuit și la punerea în valoare a zăcămîntului de la Leșul Ursului.

Așadar, acesta era portretul geologului înalt, sobru, zgîrcit la vorbă, care avea să mă conducă în aceeași dimineață la noua mină de unde tocmai coborîse, situată la 1500 metri altitudine. În remorca unui tractor pe șenile s-a început urcușul, pe un drum înzăpezit și bătut de viscol.

Coasta Toroioaga este o experiență de virtuozitate și îndrăzneală pentru tractoriștii mineri, care străbat aici un drum greu accesibil. Tractoristul se numea **ALBERT COTOZ,** în vîrstă de 27 de ani. Este unul dintre cei șapte copii ai lui Ion Cotoz, cunoscut maistru miner, pensionar, cu 35 de ani de activitate în subteran. Cînd am ajuns pe platoul Hrit, m-am adresat tractoristului care oprise acolo. Fuma liniștit.

— Știi cumva ce înclinație are drumul pe care urcăm ?

— 35 de grade.

— Dacă dă o avalanșă peste drum, ce faci ?

— Merg înainte, și tractoristul trase cu poftă din țigară.

— Ce ai acolo, sub cămașă, în dreptul inimii ?

— Carnetul de partid. Zîmbește simplu.

Un frate, Nicolae, maistru miner, i-a murit mai de mult, într-un accident tragic ; alt frate, Leon, este șef de echipă la mina către care ne îndreptăm ; altul, Aurel, e maistru la mina Burloaia ; Ion, e șofer miner. Chemarea minei îi leagă pe toți de aceste locuri ca un liant nevăzut. Dar puternic. Trecîndu-le prin suflet. Iar dinastia minerilor se transmite de la o generație la alta.

— Altfel nu putem trăi, ne-a spus mai tîrziu meșterul pensionar Ion Cotoz, ctitor într-un fel la deschiderea tuturor minelor borșene.

De atunci nu i-am văzut pe acești bărbați ; nu mai știu nimic despre ei. În schimb, mi-a rămas imaginea chipului lor de temerari, de bărbați împlîntați în acest sol cu munți, iubind atît de fierbinte acest sol cu păduri de brad care dimineața sărută soarele din oglinda vie a piraielor.

Din locul unde ne aflam, în sus, se vedeau — la cota 1 800 m. — mai multe sonde de foraj. Sondorii mineri și geologii caută acolo alte comori ale pămîntului românesc. Am reținut replica inginerului geolog :

— Munca este o condiție normală a existenței omului oriunde s-ar desfășura ea. Iar situațiile mai grele, mai deosebite, sînt pentru noi la ordinea zilei, pentru că fac parte din specificul meseriei noastre.

Sever UTAN

Plante fără sol

● Știți ce sînt culturile aeroponice ? ● „Cristalinul" — hrana unor legume care nu întîlnesc pămîntul ● Rădăcini din... poliuretan ● Experiențele de la I.A.S. — Serele din Arad se anunță pline de roade.

În toamna anului trecut o informație lapidară, apărută în presă, consemna o noutate interesantă în domeniul legumiculturii : la Arad, în cadrul marelui și modernului complex de sere din marginea municipiului a început, în mod experimental, pentru prima oară în țara noastră, plantarea unor culturi „aeroponice". Fiindcă expresia este nouă chiar în limbajul de specialitate, să spunem de la început că este vorba de plante care nu-și au rădăcinile în pămînt, care nu se dezvoltă din sol ci, printr-o tehnologie ingenioasă, cresc pe verticală, fiind alimentate artificial.

Considerînd că cititorii „Magazinului" se vor arăta interesați de rezultatele acestor originale experimentări, am trecut zilele trecute pragul clădirilor din sticlă ale verilor veșnice, în căutarea locului experimentului. N-a fost ușor să-l aflăm în uriașul labirint de sere, întinse pe 42 de hectare, a căror parcurgere necesită neapărat mijloace de transport mecanizate. Dar nu am regretat. Imediat ce pășești în spatele ușilor de sticlă te trezești în plină lună mai, sugerată de verdele crud al culturilor ce se întind cît vezi cu ochii : roșii, ardei, castraveți. Pentru a se construi această gigantică fabrică de legume s-au consumat 500 000 metri pătrați de sticlă, s-au instalat conducte a căror lungime acoperă distanța dintre Arad și Constanța.

Dar iată și micuța seră de numai 100 metri pătrați care ar trece complet neobservată printre marile ei vecine dacă în interiorul său nu s-ar petrece lucruri atît de deosebite. De la prima vedere te izbește impresia de inedit : niște stîlpi de mase plastice, de diametrul unui arbore tînăr, sînt implantați simetric de-a lungul și de-a latul întregii sere. Fiecare dintre acești stîlpi au numeroase „guri", din care țîșnesc salate dolofane tocmai bune de recoltat. Ceea ce făceau de fapt, în momentul vizitei noastre, trei culegătoare. Mormane de lăzi, pline cu apetisanta salată, așteptau autocamionul care să le transporte spre magazine.

„Șef" peste această seră experimentală este horticultorul Henric Petico, om cu îndelungată experiență în cultivarea legumelor. Ne prezintă tehnologia acestei metode originale, puțin cunoscută încă chiar pe plan mondial. Iat-o, sumar explicată :

În orificiile despre care amînteam (în număr de 24—34), cam 8 000 în întreaga seră, s-a introdus în octombrie, luna plantării primei recolte, un fel de bureți din spumă de poliuretan, în interiorul căruia se află răsadul. Într-un bazin aflat în apropiere s-a pregătit hrana plantelor : un amestec de apă cu un îngrășămînt complex numit „Cristalin 1". 10 minute în fiecare oră această soluție este pompată prin tuburile de plastic, poliuretanul menținînd-o în permanență în contact cu rădăcina plantei. Asta e totul. Soluția hrănește planta și o ajută să se dezvolte ca și cum rădăcinile ei s-ar afla în sol.

S-ar putea, firește, naște întrebarea : în fond la ce servesc aceste culturi aeroponice ? Pămînt se găsește doar din berechet. Opțiunea pentru acest gen de cultură are, de fapt, mari avantaje, permițînd obținerea pe aceeași suprafață de seră a unei recolte mult mai mari (pe o suprafață de seră obișnuită s-au recoltat 3 200 kg. roșii, pe cînd folosirea culturii aeroponice permite recoltarea a 8 000 kg.). Explicabil, căci cultivarea pe verticală permite ca practic în același loc să se găsească mai multe exemplare dintr-o legumă sau alta.

Rezultatele obținute pînă acum sînt mai mult decît încurajatoare. Prima recoltă de roșii, salată, gulioare s-a dovedit excelentă. În prezent, după primul cules, s-a trecut tot experimental la plantarea pătrunjelului și păstîrnacului. După obținerea unor concluzii mai puternic fundamentate, noua metodă de cultură, care are o mare eficiență economică, va fi extinsă pe suprafețe mai masive.

PAUL MARIAN
I. MEDOIA

PUNCTUALITATE

Rapidul se tîra leneș, își fringea vertebrele pe serpentine și gemea cu glas metalic, strident. Turiștii din autocar găsiră că-i amuzantă situația și ne aruncară tifle, seoaseră strigăte de izbîndă. Apoi, soseaua se depărtă de terasament, autocarul dispăru, iar trenul înțepeni la o margine de pădure.

—Avem stop !

— Vleau apăăă...

— Aveți un antinevralgic ?

— Tati, uite-l pe Urechilă !

— Nu mai văd diferența între rapid și personal.

Călătorii vorbeau de-a valma. Unii de nevoie, alții numai așa... să treacă vremea. Și vremea trecea : o jumătate de oră. Un ceas. Un ceas și...

— Cînd plecăm ? — întrebau unii.

— Peste un minut ! Nu mai coborîți ! — strigau ceferiștii.

După o bună bucată de vreme, cam de o sută de ori un minut, la conductorul de unde nu-i. Se plictisise omul de cîte întrebări îi curgeau „grindină" peste cap. Între timp epuizasem „șepticul", „pokerul" și chiar „popa prostul". Într-un tîrziu, rapidul se urni greoi. Înainta, cu precauție, de parcă ar fi mers de probă.

— Am întîrziat !

Conductorul, răsărit nu știu de unde în calea mea, ridică sprîncenele și cobori colțurile buzelor a lehamite. Puteam să-i spun ceva mai banal ?

— Am pierdut legătura ! — adaug inciudat.

Conductorul înalță și mai sus sprîncenele de parcă ar zice : „Ce-mi pasă mie ?"

— Sînt așteptat ! — mai adaug, de data aceasta, disperat.

— Parcă numai dumneata ?

— Bine dar... eu mă însor... Mă așteaptă oamenii...

— Fii pe pace !

— Se sparge nunta !

— Nu se sparge !

Abia m-am stăpînit.

— Cum, domle ? Nunta mea... fără mine ?

— Văd ei că întîrzie trenul și...

— Care tren ?

— Rapidul nostru !

— Nu înțelegi ? Aveam legătură ! Acu s-a dus ! A plecat de un ceas ! — strigai ca scos din minți.

— Ești sigur că nu a întîrziat și ea ?

— Ileana ? Ce-ți veni ?

— Care Ileană ?

— Mireasa !

— Fii liniștit ! Te așteaptă.

— Atunci ?

— Îmi spuneai de trenul de legătură. Ești sigur că nu a întîrziat și el ?

De data aceasta am ridicat eu sprîncenele a nedumerire. Într-adevăr, cum puteam fi sigur...

Și cînd te gîndești că, simbolic, ceasurile purtau pe cadran, drept garanție a exactității, trei litere : C.F.R. E un simbol pe care nu vreau să-l declar nul. Mai sînt încă optimist !

Eugen SFETCU

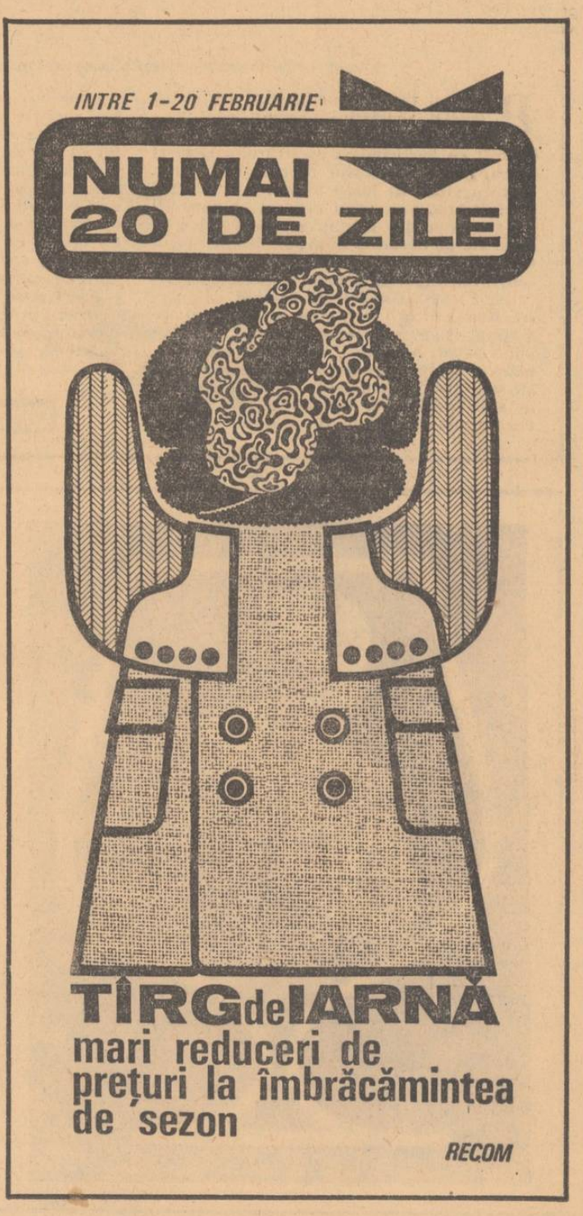

PORUMBELUL „CONCORDE" NU A AJUNS LA DESTINAȚIE...

• 11 000 000 scrisori blocate de greva postaşilor în Anglia • „Necunoscutele" unei confruntări • „Piraţii poştei" sînt căutaţi doar de... filateliști • 999 răspunde normal.

Se părea că este un concurs columbofil. În faţa a numeroase persoane care îl priveau curioase, un porumbel primea ultimele îngrijiri înainte de a zbura de la Londra la Buckingamshire...

Dar nu era de loc o demonstraţie a măiestriei în dresarea columbilor. „Concorde", cum era numit porumbelul-voiajor, fusese ales pentru a reînvia un mijloc de comunicaţie străvechi. El purta microfilmul unui document de care era nevoie la Buckingamshire şi care nu putea fi expediat printr-o scrisoare, din cauza grevei generale a poştaşilor. Cînd stăpînul său îi dădu drumul, „Concorde" începu să zboare energic pe ruta fixată...

După 12 ore, la Buckingamshire se dădu însă alarma : porumbelul nu sosise! Vreun accident? Sau — cum insinua un adversar local al grevei poştaşilor — columbul fusese atacat de un pichet de greviști?

Răspunsul veni abia după cîteva ore. Nici accident, nici atac. „Concorde" se găsea bine sănătos într-o hulubărie de lîngă Londra. Stăpînul său uitase că la porumbei e acum perioada împerecherii...

Episodul pigmentează anecdotic una din cele mai mari confruntări sociale care au loc în ultima vreme în Anglia. Din noaptea de 19 spre 20 ianuarie, sortatorii au încetat să mai trieze corespondenţa, poştaşii să mai circule cu tolba plină. 11 000 000 de scrisori şi diferite alte trimiteri poştale, care urmau să fie expediate în întreaga ţară şi în străinătate, au rămas blocate în oficiile şi cutiile de pe străzi. Mecanismul complicat care asigura pulsaţia altădată atît de vie pe arterele poştei, a încremenit. Greva generală a mai cuprins telexul, telegraful şi cea mai mare parte a comunicaţiilor telefonice prin centralele manuale ... Un timp au funcţionat centralele automate. Dar, curînd casetele cu monete s-au umplut şi nimeni nu s-a mai prezentat să le golească.

Acţiunea grevistă, la care iau parte peste 200 000 de oameni, a fost declanşată după ce un şir de tratative între sindicate şi corporaţia poştală s-au încheiat fără nici un rezultat, revendicările poştaşilor nefiind satisfăcute. A început, aşadar, o încercare de forţe de un fel deosebit, cum niciodată Anglia nu a mai cunoscut. O confruntare care, pentru mulţi, a ridicat cîteva „necunoscute". Cît timp vor putea rezista greviştii, al căror sindicat dispunea de foarte puţine rezerve băneşti, în vederea ajutorării celor în nevoie? Cum vor acţiona cercurile largi ale opiniei publice, afectată de dispariţia omului cu tolba de scrisori? Ce consecinţe va avea greva asupra unor sectoare economice? Vor putea „piraţii poştei" să zădărnicească acţiunea greviştilor?

„Piraţii poştei"... De fapt, este vorba de un tip deosebit de spărgători de grevă. Cel mai cunoscut dintre ei — un oarecare Tim Randal. Anul trecut, în timpul grevei salariaţilor din administraţiile locale, el a evacuat gunoaiele iar în timpul grevei perlate a electricienilor a vîndut luminări. După ce poşta a încetat să funcţioneze, şi s-a anunţat că temporar îşi încetează valabilitatea legea privind monopolul statului în transportul corespondenţei, Randal a pus la punct un sistem de difuzare a scrisorilor cu ajutorul unor comisionari. Dar iniţiativa a avut succes numai în rîndurile ... filateliştilor, care au vrut să pună mîna pe cîteva timbre „emise" de „piratul poştei", cu speranţa că, poate cîndva, mărcile vor deveni raritaţi de valoare. În rest, cu toată reclama făcută de mai multe ziare, publicul nu s-a înghesuit să recurgă la serviciile comisionarilor lui Randal. Datorită preţului pipărat al serviciilor sale şi, pentru că, după cum nota un ziarist, nu are încredere să încredinţeze scrisorile acestui „aventurier al poştei". Un reporter care a stat cîteva ore în biroul deschis de Randal a relatat, ulterior, că în tot intervalul îi fuseseră aduse din partea unui mare comerciant doar 20 de misive...

Respingînd revendicările poştaşilor, corporaţia a crezut că opinia publică va exercita presiuni asupra greviştilor. Calculul s-a dovedit greşit. În primul rînd, pentru că, dovedind spirit de răspundere, greviştii au asigurat continuitatea serviciilor vitale. În mod voluntar, telefonistele au făcut de serviciu la numărul 999 folosit de poliţie, pompieri şi salvare. Pentru a nu crea dificultăţi pensionarilor, poştaşii au decis să lucreze două zile pe săptămînă, fără să primească bani, asigurînd plata pensiilor. De asemenea, au luat măsuri să asigure şi transportul medicamentelor în cazuri grave...

Sprijinul opiniei publice s-a manifestat în mod masiv în ajutoarele pe care le-au primit greviştii. Atît din partea altor sindicate cît şi din partea multor persoane particulare. Adeseori, poştaşii sînt invitaţi de cetăţeni la un pahar de ceai. Iar la demonstraţiile pe care le organizează pe străzi li se alătură şi alte categorii de salariaţi. Un ziarist explica simpatia faţă de greviştii şi prin faptul că foarte mulţi oameni dintre cei care au astăzi alte meserii, chiar absolvenţi cu studii superioare, au lucrat în tinereţe, perioade scurte, ca poştaşi, în timpul sărbătorilor, atunci cînd se aduna prea multă corespondenţă...

Datorită ajutoarelor băneşti primite, greviştii pot continua acum acţiunea lor, intrată în cea de-a treia săptămînă. E greu de spus însă cît timp va mai trece pînă ce în Anglia scrisorile vor ajunge din nou la destinaţie, centralele manuale vor răspunde iarăşi la apelurile telefonice, iar oficiile vor primi, ca altădată, telegrame...

Imagine din faţa unui oficiu poştal din capitala britanică.

Pentru a se împiedica introducerea de noi scrisori în cutiile poştale din Londra, acestea au fost „blocate". În fotografie — o londoneză priveşte cutia de metal care aminteşte trecătorilor că greva poştaşilor nu s-a încheiat încă.

PE FIRUL EVENIMENTELOR

DIFERITE FELURI DE INFINIT

de Nicolae LUPU

În zile cînd glasuri omeneşti ce răsună pe Lună, îşi află o tragică împletire cu bubuitul armelor „convenţionale" în diferite regiuni ale globului, parcă pentru a atrage atenţia că aspiraţia către infinitul celest nu-şi va găsi deplină libertate fără a se debarasa de balastul ce o trage spre adîncul cavernelor, de undeva, dintr-un cotlon uitat, o cifră de rutină ne face să simţim în spate o prezenţă supărătoare. Un corespondent transmite din oraşul japonez Hiroshima nişte date statistice furnizate de doctorul Funio Shigeto, directorul spitalului. Concluzia corespondentului : „Se mai moare încă în Japonia de pe urma exploziilor nucleare din 1945". Poate că a început să obosească anunţînd în fiecare an acelaşi lucru, acelaşi ...fapt divers. Dar ne aduce aminte de o tragică realitate.

Doctorul Shigeto arată că în 1970 au mai murit de pe urma exploziei nucleare din 1945 încă 70 de bolnavi iradiaţi. Cifrele au însă o oarecare consolare, dacă se poate spune astfel : din 49 578 pacienţi trataţi în 1970, numai 1 794 reprezintă noi cazuri, ceea ce înseamnă cu 412 bolnavi mai puţin decît în 1969. Putem de aici trage concluzia că la o explozie nucleară de numai 20 kilotone (numai !!!) după 25 de ani începe să se înregistreze o reducere a cazurilor noi de boli declanşate? Specialiştii refuză să generalizeze. Un lucru se poate spune totuşi : dacă o singură bombă continuă să facă victime şi după 25 de ani, fără a se putea prevede cînd se va termina tragicul destin, poate doar o dată cu trecerea generaţiilor care au fost prin preajmă cu prilejul acestui eveniment istoric, atunci diferitele calcule privind capacitatea de anihilare a actualelor focoase nucleare trebuie înmulţite cu un factor X pe care cei din Hiroshima încă vor să-l afle.

Toate acestea sînt puse pe tapet nu numai printr-o accidentală întrepătrundere de ştiri cu valoare simbolică, ci mai ales pentru că, peste puţin timp, la Geneva se va întruni din nou Comitetul pentru dezarmare şi nu există sarcină mai urgentă şi mai importantă decît cea a luării unor măsuri eficace care să înfăptuiască dezarmarea nucleară.

Dacă vrem să zburăm nestingheriţi spre aştri, dacă vrem ca infinitul exploziei nucleare destructive, să nu se substituie infinitului spaţial...

Comoara din Lima

Doi tineri englezi şi un american au plecat zilele acestea într-o căutarea comorii din Lima care se pare că s-ar afla în insula pustie Coco, din Oceanul Pacific.

Tinerii au cumpărat drepturile de a prospecta terenul. Pe bordul unei şalupe, echipaţi cu o mitralieră (în caz de atac) Simon Leak (23 de ani), Derk Evans (22 ani) şi co-echipierul lor american au părăsit în primele zile ale lunii ianuarie Republica Costa Rica. Sînt întovărăşiţi de 7 poliţişti costaricani — ceştia avînd sarcina ca înmătate din comoară să fie remisă statului costarican.

Comoara, care valorează 25 de milioane de lire sterline, ar fi fost transferată pe insulă în momentul cînd trupele lui Bolivar se îndreptau spre Lima. 14 tone de aur şi o mare cantitate de obiecte preţioase au fost încărcate atunci pe bordul vasului englez „Mary Dier", care se află în portul Lima. Spaniolii sperau că Bolivar nu va ataca un vas purtînd pavilionul britanic. Dar căpitanul navei „Mary Dier", un scoţian numit Thompson, i-a ucis pe paznicii tezaurului şi a pornit apoi cu preţioasa încărcătură spre insula Coco, unde ar fi ascuns comoara.

Nenumărate expediţii s-au îndreptat de atunci spre această insulă îndepărtată spre a descoperi comoara dar fără succes.

Cei trei tineri care au plecat acum sînt plini de încredere şi optimişti în... viitorul expediţiei lor.

Ei au studiat cu foarte multă seriozitate arhivele timpului privitoare la comori şi au luat cu ei şi un dispozitiv electronic care permite detectarea metalelor din subsol.

În comoara din Lima s-ar găsi şi o madonă cu copilul, din aur masiv, cîntărind patru tone, 12 statui tot de aur masiv, precum şi 273 de spade împodobite cu nestemate.

De pretutindeni

Kicki Lindholm, un băieţel de nouă ani locuieşte la Gällnö, pe o insulă din arhipelagul suedez. Cea mai apropiată şcoală se află la Svartsö, la mai bine de 30 km de satul său. Întreruperea circulaţiei ambarcaţiunilor în timpul iernii, datorită îngheţului, îi pricinuieşte reale neajunsuri şcolarului — imposibilitatea de a-şi continua studiile. Pînă la urmă, această problemă spinoasă pentru micuţul Kicki a fost rezolvată. La începutul fiecărei săptămîni, Kicki Lindholm este transportat la Svartsö cu... elicopterul poştal. De la oficiul poştal şi pînă la şcoală mai este, însă, o bună bucată de drum. Folosirea schiurilor i-ar răpi mult timp. De aceea, Kicki se foloseşte de un alt mijloc modern de circulaţie — scuterul pentru zăpadă. Pînă la sfîrşitul săptămînii, tînărul elev rămîne la căminul şcolii. Sîmbăta, el se reîntoarce acasă tot cu elicopterul poştal. În fotografie : Kicki Lindholm, în faţa scuterului care îl va transporta la şcoală.

UN CITITOR al unui cotidian din Amsterdam a scris redacţiei : — Nu găsiţi şi dumneavoastră că programele de radio sînt absolut lipsite de fantezie? Răspunsul redacţiei: Ceea ce nu se poate spune şi despre buletinele meteorologice.

●

UN LOCUITOR din aşezarea poloneză Otyn — **Josef Grzesiura, în vîrstă de 69 de ani, a construit un calendar miniatural compus din cadrane mobile, capabil să indice, în cîteva secunde, ziua a cărei date precisă trebuie aflată şi, totodată, fazele Lunii, între 1 ianuarie, anul 800, şi 31 decembrie, anul 2599.**

●

SOCIETĂŢILE „AEG-Telefunken" şi „Teledec-Telefunken — Decca" au prezentat în premieră mondială discuri cu imagini, graţie cărora telespectatorii vor putea compune propriile lor programe. Aceste discuri se manevrează tot aşa de simplu ca şi cele utilizate pentru muzică. Ele vor fi, după cum apreciază reprezentanţii celor două firme, mai puţin scumpe ca înregistrările TV în casete.

Această nouă realizare a cerut 5 ani de cercetări asidue. Ea nu permite actualmente decît transcrierea imaginilor în negru şi alb. Reproducerea în culori a înregistrărilor nu este prevăzută înainte de 1972.

●

CELE MAI mici păsări din R.P. Bulgaria sînt sfredeluşii — de culoare roşie sau galbenă — a căror greutate abia atinge 10 grame, la o înălţime de circa 8 centimetri. După afirmaţia specialiştilor din ţara vecină, principala lor caracteristică este... lăcomia. Şi, cum hrana lor de bază o constituie omizile, pomicultorii le aduc numai cuvinte de laudă...

De curînd în localitatea americană Aberdeen (Dakota de Sud) şi-a făcut debutul un grup vocal original. Din cele nouă membre — toate din familia Fisher — cinci sînt... gemene în vîrstă de şapte ani. Iată-le, la un spectacol recent, împreună cu celelalte trei surori şi cu mama lor.

O PERLĂ URIAŞĂ

Într-un seif al unei bănci din San Francisco se află cea mai mare perlă din lume. Este vorba de un exemplar unic, lung de 23 cm şi cu un diametru de 14 centimetri. Valoarea perlei este apreciată la 5 milioane dolari. Actualul ei proprietar este Wilburn D. Cobb care a intrat în posesia ei în împrejurări deosebite. În 1934 Cobb se afla în insula Palawan, din arhipelagul Filipinelor, cînd această perlă gigant a fost găsită în urma unei tragice întîmplări.

Un indigen care se afunda căutînd cochilii şi-a prins un braţ în valvele unei enorme moluşte (tridacna gigans) şi a murit înecat. Cînd prietenii săi l-au scos pe mal, mîna sa continua să se afle între enormele valve, iar atunci cînd au forţat eliberarea lui din teribila strînsoare, a căzut afară şi o perlă enormă.

Superstiţioşi, localnicii au ascuns întîmplarea (şi perla) dar, încet, încet, s-au aflat amănuntele acestei întîmplări, iar Wilburn Cobb, care făcea parte dintr-o expediţie arheologică, a încercat să convingă pe conducătorii religioşi ai indigenilor să le cedeze perla. Toate încercările au fost zadarnice şi numai o întîmplare ulterioară, petrecută după doi ani, i-a dat posibilitatea să intre în posesia ei. Cînd fiul căpeteniei religioase s-a îmbolnăvit grav de malarie, Wilburn Cobb a reuşit să-l vindece şi să-l convingă pe tatăl bolnavului că fiul i s-a îmbolnăvit din cauza perlei care-i poartă ghinion.

Cînd Cobb s-a întors la New York cu perla, expunerea ei a provocat o mare senzaţie.

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

Un grup de oameni în alb de la spitalul Nr. 404 aparţinînd flotei din Marea Chinei de Nord au salvat viaţa unui om electrocutat, au luptat cu moartea minute, ore în şir, învingînd-o.

Corespondenţă specială pentru „Magazin"

READUS LA VIAŢĂ DUPĂ CE INIMA ÎNCETASE SĂ BATĂ 203 MINUTE...!

Era o dimineaţă însorită de toamnă cu un cer clar, înalt, cum numai în acest anotimp poate fi văzut, cuprinzînd natura în cupola sa uriaşă. Marinarii executau exerciţii de antrenament. Doar Tzun Cin-hun, operatorul staţiei navale de semnalizare şi alţi cîţiva mai zăboveau reţinuţi de unele probleme administrative. Tzun spălase nişte rufe şi le întindea cînd din greşeală a atins un fir pus sub tensiune, doborît în timpul unei furtuni. S-a prăbuşit ca lovit de trăsnet. A fost transportat urgent la spital. Trecuseră însă 20 de minute. Personalul medical a constatat încetarea bătăilor inimii, pupilele erau dilatate şi nu avea reflexul optic la lumină. Echipa de urgenţă a început imediat masajul cardiac exterior, tratament cu oxigen şi injectarea de stimulenţi. Cu toate acestea pacientul nu a răspuns tratamentului. Literatura de specialitate arată că încetarea bătăilor inimii timp de 6 minute este fatală. Cazul de faţă era mult mai serios şi în plus personalul medical nu avea experienţă pentru astfel de situaţii.

Timpul trecea însă în starea sănătăţii pacientului nu apărea nici o îmbunătăţire. Tratamentul continua, medicii erau încrezători în succes. Masajul inimii îl făceau pe rînd continuu şi la un moment dat pacientul a respirat adînc, ceea ce confirma speranţa oamenilor în alb. S-a hotărît să se deschidă pieptul pentru a încerca aplicarea masajului cardiac direct. În incizia de 15 cm. nu s-a observat nici o picătură de sînge. Inima nu bătea. Trecuseră 44 de minute. Trei chirurgi făceau masajul inimii pe rînd de 60—80 de ori pe minut. Această operaţie trebuia făcută cu o anumită presiune altfel dăuna şi mai mult inimii. Chirurgii, scăldaţi în sudoare, continuau să maseze inima. După 8 minute de masaj şi o serie de injecţii au fost observate bătăi neregulate. Dar după un minut inima s-a oprit din nou. Cu toate măsurile luate, inima nu a fost reanimată. Trecuseră 108 minute. Mai era vreo speranţă? Tratamentul a continuat, şi după 159 de minute de masaj direct pe inimă ea a început să pulseze. Era la un interval de 203 minute de la şocul electric. Repunerea în funcţiune a inimii a fost însă primul pas în vindecarea pacientului. Se impunea luarea de măsuri preventive împotriva complicaţiilor. Personalul medical s-a gîndit nu numai la redarea vieţii, ci şi la prevenirea sechelelor.

După amiază însă situaţia pacientului s-a înrăutăţit brusc. A scăzut tensiunea şi era în stare de şoc. S-au luat măsuri imediate pentru ridicarea tensiunii. Încetarea circulaţiei capilare a apărut deoarece funcţionarea inimii nu a fost reluată complet. Această nouă complicaţie putea provoca convulsia vaselor de sînge din rinichi ceea ce ducea la nefuncţionare renală. Tratamentul a continuat alternativ prin injectarea de doze masive pentru dilatarea vaselor de sînge şi administrarea de doze mici de medicamente pentru ridicarea tensiunii. În cele din urmă pacientul a ieşit din starea de şoc. Însă imediat el a avut greutăţi în respiraţie. În perioada cît a fost fără cunoştinţă o parte din hrană a trecut în trahee. Pentru a înlătura blocarea trebuia deschisă traheea. Se putea întreprinde aşa ceva acum atît de repede după operaţia principală făcută la piept? Literatura medicală nu menţionează un asemenea caz. Să se acţioneze sau nu? Analizînd situaţia, medicii au declarat că dacă nu se deschidea traheea exista pericolul infectării plăminilor din cauza corpului străin, mai mult, pacientul se putea sufoca. Traheea a fost deschisă şi s-a înlăturat corpul care o bloca. Situaţia pacientului s-a îmbunătăţit rapid. Oare totul s-a terminat? Medicii urmăreau îndeaproape evoluţia situaţiei, gata de a interveni la o nouă complicaţie.

Personalul medical a rezolvat o serie de probleme complicate de tratament medical, a salvat un om din numeroasele curse întinse de noaptea veşnică, şi i-a dat o nouă viaţă. A treia zi după ce inima a început să bată normal, a început să-şi recapete cunoştinţa, în a 20-a zi a început să citească şi să recite, iar în a 29-a a coborît din pat şi a început să se plimbe. Procesul de însănătoşire a continuat şi pacientul poate acum presta munca fizică obişnuită.

A fost o luptă pe care oamenii în alb au desfăşurat-o cu succes, voinţa omului a triumfat asupra morţii.

Ion GALAŢEANU

Pekin, februarie 1971.

●

PRINCIPALUL „interpret" al spectacolului „La Moschetta" de la „Teatro Piccolo" din Milano a dispărut. Se presupune că ar fi fost mîncat. Un caz de canibalism? Nu. Este vorba de un cocoş furat într-o seară după spectacol, din curtea teatrului.

ELEFANTUL — UN LUCRĂTOR APRECIAT"

Nu numai datorită forţei uriaşe dar şi graţie docilităţii, elefantul este „o mînă de lucru" foarte căutată în jungla dovedindu-se, în primul rînd un excelent cărător. S-ar crede că elefanţii utilizaţi la asemenea treburi sînt ţinuţi în tabere îngrădite şi păziţi. Inexact. Ei acceptă munca fără împotrivire iar cei care lucrează în pădure continuă să trăiască liberi — fiind lăsaţi să se plimbe prin jungla. Singura măsură de precauţie este un lanţ cu clopoţel pe care îl poartă. Dar, în majoritatea cazurilor, nu e necesar să fie căutaţi, vin singuri, punctual, la orele ştiute, cînd îi aşteaptă mîncarea lor preferată, cu multă sare. S-a observat că etapele de dezvoltare la elefanţi se aseamănă mult cu cele ale omului. Elefantul poate îndeplini munci mai uşoare la 16 ani. Maturitatea începe la 25 de ani. Elefantul se află în deplinătatea forţelor timp de 30 de ani. După ce trece de 60 de ani, lucrează mai greu. La 70 de ani, este bătrîn şi rar depăşeşte vîrsta de 75 de ani.

Antrenamentul elefanţilor începe cu hrană bună şi distracţii. Mai tîrziu sînt puşi în cuşti solide din bambus, unde antrenorul îi obişnuieşte cu tot felul de comenzi şi totodată îi învaţă să suporte greutăţi din ce în ce mai mari. O metodă foarte eficace este folosirea elefanţilor „învăţători" care deprind un începător să muncească. Aceştia sînt mult mai severi decît oamenii, pentru că elefanţii ştiu bine că dacă „elevul" este silitor, ei se vor bucura de privilegii. În cazul unei reuşite spectaculoase, „elevul" este plimbat printre ceilalţi elefanţi şi ţinuta mîndră a „învăţătorilor" parcă ar spune : „priviţi ce am reuşit să facem din sălbăticiunea de ieri".

Munca elefanţilor la tăierea pădurilor constă în transportul buştenilor pînă la riu sau pînă la camion. Unde este posibil, adică unde există nivele înclinate, se fac cărări pe care elefanţii aruncă la vale buştenii. Este de necrezut cu ce uşurinţă se desprind elefanţii cu această treabă. Ei privesc cu plăcere cum lunecă buştenii şi după ce s-au convins că totul e în regulă, pornesc în cursa următoare. În caz că buşteanul ia o direcţie greşită sau se împotmoleşte, elefantul aleargă imediat să intervină. Deşi redresarea traiectoriei nu este întotdeauna o treabă uşoară, elefanţii sînt în stare să se străduiască toată ziua fără mîncare, pînă reuşesc. Nu sînt rare cazurile cînd ei sînt gata să-şi riscă viaţa pentru îngrijitorul lor. Se povesteşte că îngrijitorul unui elefant se afla în traiectoria buşteanului în cădere, dar elefantul, fără o pierde nici o secundă, l-a ridicat cu trompa, salvîndu-l de la o moarte sigură. Una din marile surprize pe care ni le oferă elefantul o constituie viteza lui absolut incredibilă, dacă ne gîndim la greutatea acestui pachiderm. Elefantul poate avea o viteză asemănătoare cu celelalte animale din junglă, dar sînt rare ocaziile cînd este nevoit să se grăbească, pentru că nu există o asemenea forţă care să-l determine s-o facă.

Spiritul colectiv este foarte dezvoltat la elefanţi. Odată a fost cumpărat un pui de elefant care urma să fie transportat dimineaţa cu trenul spre Europa. În toiul nopţii, nemulţumit de domiciliul forţat din vagon, puiul de elefant a început să protesteze sonor. Toţi elefanţii din împrejurimi, auzindu-l s-au tulburat atît de puternic, încît, în număr de aproape o sută, au pornit spre gară. Aici, au răsturnat tot ce le-a ieşit în cale : vagoane, clădiri, într-un cuvînt, au pustiit gara dar au eliberat micuţul elefant cu care s-au retras în junglă.

D. CRISTEA

Convorbiri cu oameni despre oameni

HORIA HULUBEI despre MIHAI CODREANU

de Ion POTOPIN

Vocea molcomă, dulce, șoptită, alunecă peste tăcerile prelungite care lasă cuvintelor răgaz să respire. Privirea îngăduitoare și bună înlătură însă într-o clipă orice reticență protocolară. Convorbirea intră în făgașuri generoase, porțile care păreau ferecate, ale amintirilor se deschid. Încep să mă simt la mine acasă, cu toate că, aici, în casa aceasta am senzația că aș putea să ascult muzica sferelor. N-aș putea să spun de unde vine această înălțătoare unduitoare, poate din ochiul fix al cărților, sau din privirea gazdei care mă cercetează cu prietenie, o privire odihnitoare cu toată lumea ei de interogații și curiozități. Nu știu dar așa se întîmplă de cîte ori îl revăd pe savantul Horia Hulubei, înalt și drept, cu același suris atît de moldovenesc, ca o streașină însorită, de sub care, cuvintele aduc lumină. Să-l ascultăm :

— Pentru mine Iașul nu ar fi fost Iași fără poetul Mihai Codreanu, autorul sonetelor din „Statui".

— Și, poate, poetul Mihai Codreanu nu ar fi fost fără Iași !

— Da, se prea poate să fie și aceasta adevărat. Dar Iașul, mai ales Iașul anilor mei de studenție nu-l pot concepe fără poetul Mihai Codreanu. A fost pentru mine mai mult decît un poet ale cărui versuri le ascultam declamate cu o mare artă, atunci cînd izbuteam să-l aducem în mijlocul nostru, al studenților, a fost profesor de eleganță, de eleganță ireproșabilă, o imagine a desăvîrșitei armonii, care și azi, după mai bine de o jumătate de veac, o păstrez la fel de vie, de luminoasă, ba chiar sporită de noi semnificații, de etică umanistă, în amintirile mele despre Iașul acelor vremi.

Așteptam cu nerăbdare să apară revista *Viața românească* unde găseam, pe lîngă articolele lui G. Ibrăileanu care ne orientau asupra fenomenului literar, imaginea unor adevăruri care ne erau scumpe și sonetele lui Mihai Codreanu pe care le citeam cu deosebită împlinire sufletească. În aceste sonete ne scufundam ca într-o melodie universală.

Eu, pe atunci, eram student la facultatea de fizico-chimice, cu preocupări diferite de cele ale poeziei, dar ca și toți colegii mei de generație, eram totuși însetat de armoniile poeziei. Trecusem prin școala eminesciană și orice nouă invitație la o cunoaștere mai exactă, mai deplină, a unei noi lumi poetice, era salutată cu acel entuziasm juvenil, care, uneori, putea să fie obositor. Așa se petreceau lucrurile și cu poetul Mihai Codreanu. Poetului îi făcea plăcere tovărășia noastră, a studenților, se integra în climatul nostru, îl căuta chiar, cu toate că niciodată nu rămînea pînă la urmă, asediat de exuberanțele și de efuziunile noastre care explodau zgomotos, depășind cu mult limitele admirației, transformîndu-se în dueluri cu florete care nu cruțau, lăsînd urme adînci în platoșa sensibilă a adolescenței noastre. Pentru noi, prezența poetului era generatoare de nesfîrșite declarații patetice. Vroiam într-un fel să ne conturăm și noi personalitatea. Cînd poetul lipsea, totul devenea searbăd, fără importanță. Îi pîndeam sosirea, făcînd de gardă, pe rînd. Cum îl vedeam, cu acei pași cronometrați parcă de un ceas interior care niciodată nu o la înainte și nici nu rămîne în urmă, în ritmuri perfect egale, parcă venind din esența lucrurilor, atît de riguros, atît de statuar încît nu puteai îndrăzni să-l tulburi, scandînd parcă versuri, poate într-adevăr ca o *enigmă în mers*, atunci noi săream în mijlocul străzii și opream toate trăsurile pînă cînd poetul trecea strada, spre noi. Nu ne vedea, sau ne vedea ca prin ceață, încă de pe atunci, căci suferea de o boală misterioasă, căreia doctorii cei mai buni din țară și din străinătate nu-i găsiseră leacul. Se întîmplase cam prin iarna anului 1905 cînd avea 30 de ani. Avusese un mare succes cu *„Prințesa îndepărtată"* de Edmond Rostand, reprezentată pe scena Teatrului Național din Iași cu Aglae Pruteanu, Slate Dragomir, Al. Mavrodi, I. Profir ș.a. Se spunea că traducerea lui Mihai Codreanu fusese primită pe baza unui referat elogios al lui Ibrăileanu, care, se știa cît era de sever atunci cînd trebuia să-și spună cuvîntul despre o creație literară. Poetul mai tradusese, după cîte îmi amintesc și drama *„Martira"* de Jean Richepin. Aceste două traduceri într-o limbă literară perfectă îi

Mihai Codreanu

creaseră lui Mihai Codreanu o notorietate elevată printre scriitorii vremii. Cînd vorbea despre ele, poetul cădea într-o melancolie pe care cu greu izbuteam să i-o spulberăm : „Știți, eu de cînd eram elev la liceu am fost atras de mirajul nespus al teatrului, de vraja strălucitoare, stihială a decorurilor, de jocul luxuriant al luminilor de scenă. Eram nelipsit în sălile *Patria* sau *Sidoli*, deoarece vechea clădire a teatrului de la Copou fusese distrusă de incendiu, iar construcția cea nouă încă nu se desăvîrșise. Mi-au rămas fixate pentru totdeauna în amintiri, ca într-o efigie, spectacolele date cu Grigore Manolescu și artista inegalabilă Aristizza Romanescu. Tot de atunci îl știu și pe Nottara care era cu mult mai tînăr, dar îl egala pe Manolescu prin grafia perfectă a gesturilor sale și mai cu seamă printr-o pregnanță a vocii încărcată de curentul electric al pasiunii. Mă visam și eu mare artist pe scenă. Am și început să mă pregătesc, mai întîi, în țară cu profesorul Galino, un actor sobru și reținut, cu care am lucrat minuțios în rolul lui Horațiu din *Fîntîna Blanduziei*, apoi la Paris cu neîntrecutul Sylvain care mi-a turnat în singe mai multă încredere în forțele mele artistice. Și totuși... nu am făcut teatru fiind rob al unei cumplite timidități, al unei adevărate spaime de a înfrunta publicul".

...Tăcerile devin tot mai frecvente. Savantul Horia Hulubei își aprinde o țigară, urmărind prin volutele albastre ale fumului, construcții imaginare care se risipesc repede ca sub bagheta unui vrăjitor.

— Da, n-a putut fi actor Mihai Codreanu, în schimb a devenit un admirabil profesor de dicțiune, critică și psihologie teatrală la Conservatorul din Iași fiind coleg cu Agatha Bârsescu și cu venerabilul State Dragomir. Printre studenții săi afară de Victor Ion Popa mai sînt Costache Antoniu, Constantin Ramadan și Ștefan Ciobotărașu. În fiecare din aceștia, profesorul a revărsat foc din vechea sa pasiune pentru teatru, un foc care nu s-a stins niciodată. A cizelat caractere, a desăvîrșit talente. Apoi și în teatru, ca director, preluînd o zestre destul de frumoasă de la Mihail Sadoveanu, a imprimat o riguroasă disciplină creatoare. Sigur că ar fi făcut mult mai mult dacă nu ar fi fost lovit atît de greu de boala sa de ochi, sau, poate, cine știe dacă nu tocmai acest proces de lentă destrămare a luminii din afară nu l-a întors mai statornic spre luminile sufletului. Ceea ce pot să spun este că poetul nu s-a lăsat biruit de noaptea așternută peste pleoape. A dominat suferința prin poezie. Poezia i-a fost necontenit alături ca un adevărat scut împotriva umbrelor care îl asaltau de pretutindeni. Nemai putînd să scrie a fost nevoit să dicteze. Eu cred că în poeziile sale, în sonetele sale, cuvintele sînt așa de bine așezate în monturile lor sonore, deoarece poetul le-a văzut și le-a auzit mai întîi în geneza lor sublimă nelimpezite, poate, dar vii, drepte, libere, adevărate, hrănindu-se cu singe din inima sa omenească, despre care aș putea să spun că niciodată nu a bătut decît pentru frumusețe. Lucrul acesta i-l spusese poetului și criticul Titu Maiorescu. Adesea poetul își amintea cu o adevărată religiozitate de profesorul atîtor generații de intelectuali români „Eu îi cerusem printr-o scrisoare, o prefață pentru primul meu volum de poezii pe care-l intitulasem *Diafane*. I-am trimis și manuscrisul pentru a-l citi. L-a citit și m-a chemat la dînsul. M-am dus. Titu Maiorescu m-a primit cu prietenie. Mi-a pus cîteva întrebări în legătură cu preferințele mele literare, apoi mi-a spus: Volumul dumitale nu este unitar. Părerea mea este că trebuie să-l scuturi de cîteva poezii, nu multe, prin care duhul lui Baudelaire este mult prea vizibil. De ce să fii un vasal al decandetismului care este străin de dumneata ? Pentru dumneata Eminescu este și cred că va fi un *ingenium princeps*. Scoate tot ce nu se sudează cu ființa dumitale, dă-i volumului o structură unitară, expresivă, autentică și te prezint cititorilor. Să nu uiți că dumneata ai ce spune cu vocea dumitale și nu ai nevoie de nici o orchestrație străină, care, ori cît ar fi de melodioasă, nu face decît să-ți acopere propria voce".

— Și totuși cartea a apărut fără cuvîntul lui Maiorescu.

— Da, l-am întrebat și noi și poetul ne-a răspuns că așa a decis singur, publicînd cartea exact cu sumarul inițial. „Nu i-am mai cerut prefața, pentru că nu i-am urmat sfatul de a renunța la orchestrația străină, cum spunea el. N-am renunțat pentru că am vrut să văd dacă prezența acesteia îmi va acoperi vocea proprie. Cred că nu mi-a acoperit-o".

— Am cheltuit mult timp.

— Nu, noi oamenii nu cheltuim timp. Prin tot ceea ce facem, noi cîștigăm timp. Așa ne spunea Mihai Codreanu cînd cineva dintre noi căuta să justifice prelungirea unor discuții, care nu erau numai pe teme literare, ci mai ales pe teme de etică, de filozofie, pe temele din totdeauna ale vieții : „Noi, oamenii adunăm timp în faptele noastre. Avem nevoie de fapte pentru că prin ele biruim timpul. Dacă ne pierdem timpul fără fapte înseamnă că nu putem să fim veșnici. Zeii își îngăduie să piardă timp pentru că ei sînt veșnici" Iată încă una din lecțiile lui Mihai Codreanu, încă una din luminile lui care nu se sting. Două versuri sînt pline de tîlc : *„Cînd Milton orb își scrise Paradisul / Vedea prin întunerec foarte bine !"*

Mihai Codreanu este un Milton al nostru.

Regizorul Mirel Ilieșu, — imaginea din stînga

Geo Bogza și regizorul Mirel Ilieșu lucrînd la filmul „Tăbăcării", imaginea din dreapta.

NOI, DESPRE FILMELE NOASTRE

„Reîntîlnire cu vechii mei prieteni"

Un film de Mirel Ilieșu

— Sînteți dintre regizorii care pregătesc în cadrul studioului „Al. Sahia" un film în cinstea aniversării semicentenarului partidului.

— De 20 de ani fac film documentar. Din cele 137 de pelicule, am selecționat șapte, realizate în primii zece ani, cu intenția de a urmări ce s-a întîmplat, între timp, cu eroii acestor filme. De aceea, se va numi „Reîntîlnire cu vechii mei prieteni".

— I-ați regăsit greu ?

— În parte da, însă i-am regăsit pe toți, cu excepția celor care nu mai sînt în viață.

— S-au schimbat mult ?

— Unii da, alții mai puțin, în orice caz, cei deja formați ca individualități la acea dată nu au suferit transformări de destine, au evoluat pe aceeași traiectorie.

— Vă rog, să încercăm urmărirea vechilor filme și a vechilor eroi.

— Primul dintre ele, „Povestе despre tractorul nostru" era o reconstituire a istoriei tractorului românesc începînd din 1945 pînă în anul respectiv (1954). Unul dintre eroi, maistru în uzină, lucrează acum la cabinetul tehnic, altul, care era muncitor oțelar, și avea patru fii în uzină, este pensionar, apoi președintele gospodăriei din Hărman, care este și astăzi, după atîția ani tot președintele aceleiași gospodării.

— Dintre filmele-portret reluați vreunul ?

— „Învățătoarea" (Maria Dudu din satul Stănești-Argeș), care, între timp, a devenit „învățătoare emerită" și acum e pensionară. Cînd am filmat clasa la care preda în anul respectiv, în comentariu oprindu-ne asupra chipurilor de elevi, am pronosticat ce vor deveni (poet, inginer, inventator) și realitatea a confirmat pronosticurile noastre cam în proporție de 85 la sută. De ei o să mă ocup, în special, în episodul acesta. Atunci am compus portretul învățătoarei așa cum l-am văzut eu, acum încerc să-l recompun după cum îl văd foștii săi elevi.

Ulterior, în 1958, am făcut, pe șantierul hidrocentralei de la Bicaz, portretul unui tînăr macaragiu. Azi, l-am întîlnit maistru, șef al uneia dintre secțiile importante de pe șantierul „Porțile de Fier", și a ajuns acolo după ce a parcurs drumul tuturor marilor șantiere hidroenergetice. Cu această ocazie voi face și o incursiune în alt film : „Călătorie spre inima Reșiței", unde era vorba de construirea și montarea primului agregat hidroenergetic românesc.

— Nu reveniți la nici una din monografiile de regiuni ale țării ?

— Cu zece ani în urmă, am realizat „Milionarii din Cluj" și voi urmări ființa dintre eroi, îndeosebi un cooperator din Plăiești (lîngă Turda), pe atunci șef al atelierului mecanic, creator al unor mașini agricole utilizate în cooperativa respectivă. De atunci și pînă acum, el și-a desăvîrșit un „muzeu al omului", un muzeu pasionant, după cum captivantă este și pasiunea lui. Dintre vechii prieteni mai apar doi mecanizatori, care au lucrat și lucrează în continuare la recoltarea stufului în Deltă și un puști, care avea 5 ani și apărea în „Drumul", și care astăzi are 13 ani și a devenit campion național de înot la 100 m delfin

— Cum doriți să construiți filmul ?

— Va avea secvențele respective din filmele vechi, alternate cu episoadele referitoare la eroi astăzi, povestite chiar de ei. Aceste povestiri au fost înregistrate acum pe viu, exact în momentul cînd au vizionat filmele vechi, iar pe cuvintele lor voi broda tot filmul.

În încheierea filmului voi reveni la „Tăbăcării", o peliculă realizată cu Geo Bogza, un drum comparativ pe urmele reportajelor sale din anii 30. Deci vom efectua astfel o rerevenire în „Tăbăcării".

— Cu cine lucrați în echipă ?

— Imaginea : Doru Segal, sunetul : ing. Aurel Mișcă, comentariul muzical : Teodor Mitache și montajul : Silvia Chiric.

— Mai lucrați și la alt film ?

— Am început încă două filme, tot cu corul „Madrigal", dar de data aceasta vor fi muzical-coregrafice. Partea coregrafică va fi susținută de Miriam Răducanu și grupul său de tineri dansatori pe care i-am admirat cu toții în „Nocturnele" de la teatrul „Țăndărică". Vă fi un film mai puțin despre moarte și mai mult despre despărțirea definitivă și ireversibilă. Celălalt va fi „Ritual pentru setea pămîntului" pe muzica lui Miriam Marbé, tot cu aceeași formație, și va fi filmat în întregime în decorul vulcanilor noroioși de la Berca.

Florica ICHIM

Dan Iordăchescu la „Scala"

— Auguri, mille auguri !

— Vi ringrazio molto ! ne răspunde la urările de drum bun și succes, baritonul Dan Iordăchescu, în ajunul unui eveniment pe care îl așteapă cu firească emoție orice mare cîntăreț : debutul pe scena lirică nr. 1 a lumii — „Scala" din Milano.

— Plec în Italia, ne spune, pentru a începe imediat repetițiile la „Scala", unde urmează să apar, în perioada 19 februarie — 15 martie, într-o serie de spectacole cu opera „Puritanii" de Vincenzo Bellini Acesta va fi pentru mine cel de-al 22-lea mare rol din cariera de cîntăreț de operă...

— ...începută cu 16 ani în urmă, în rolul lui Figaro.

— Exact ! Este rolul la care revin totdeauna cu un plus de emoție, și pe care l-am cîntat, numai în Franța, U.R.S.S., R. P. Ungară, la Montecarlo, Berlin și în alte centre muzicale, de nenumărate ori.

— Cu spectacolele de la „Scala" începe de fapt programul stagiunii dv. internaționale pe 1971.

— ...care este cel mai încărcat de pînă acum. În aprilie, voi cînta din nou în Italia, în opera „Dido și Enea" de Purcell, iar în iulie voi reveni pentru a crea rolul titular dintr-o nouă operă : „Don Quijotte", a compozitorului octogenar Arturo Frezzi. La premiera mondială, care va avea loc la Roma, la începutul lunii iulie, voi cînta alături de două cunoscute stele ale belcanto-ului, soprana Anna Moffo și basul Fernando Corena.

Alternînd cu revenirile pe scena Operei Române din București — pentru că de publicul nostru nu mă pot lipsi niciodată — voi continua turneele de peste hotare : în R. D. Germană (Dresda și Berlin) ; în Grecia (Atena și Salonic) ; în U.R.S.S. (Moscova, Leningrad, Tbilisi), urmînd ca în toamnă să plec pentru trei luni în Statele Unite, unde voi cînta la Chicago și Dallas.

— Așadar, 1971 cere aprecia-tului nostru cîntăreț un efort deosebit, avînd în vedere că munca interpretului care va crea roluri noi, pe lîngă cele din repertoriu, va fi frecvent dublată de cea necesară pregătirii concertelor de lieduri și imprimărilor la case de discuri, posturi de radio și televiziune.

M. MIHAIL

Clepsidra

COMPARAȚIA CU NOI ÎNȘINE

de Constantin VIȘAN

O propoziție laconică : „Industria județului Dolj realizează în 5 zile producția anului 1938".

Pentru cine cunoaște Doljul din 38, comparația are un puternic relief. Și totuși, metoda de a evidenția înnoirile marcate de socialism în peisajul românesc prin raportarea la 1938 se dovedește de la o vreme insuficientă, depășită. 1938, socotit anul de vîrf al economiei în vechea Românie, a devenit o bornă extrem de îndepărtată, de insignifiantă.

Cu ce, de pildă, din Argeșul anului 1938 poate fi comparată Hidrocentrala de pe rîul cu nume de baladă ? Sau platforma industrială a Pitештiului ? Dar triunghiul metalului alb : Slatina, Oradea, Dobrești ?

Cu ce poți compara noile obiective industriale înălțate în toate județele țării, după un plan al îndrăznelii înțelepte, al demnității, al adevăratului democratism economic ? Doar cu cincinalul anterior. Cu noi înșine. Cu cotele acestui timp de înaltă afirmare a capacităților creatoare ale întregului popor, rod al politicii Partidului Comunist Român.

Ne aflăm în zilele faste ale bilanțului... Cifrele au reverberații poetice.

Într-o zi din anul 1965 uzina de la Brașov producea 50 de tractoare. În același timp în 1970, tractoarele făurite la poalele Tîmpei erau cu 55 mai multe.

În cincinal au fost alocate de stat 16 miliarde de lei pentru apartamente puse la dispoziția oamenilor muncii.

În apartamentele construite în cincinal locuiește aproape a șasea parte din populația urbană a țării.

Nu știu cîtă țuică se va fi produs în Pitești în 1938 dar știu sigur că numele acestui oraș este acum larg cunoscut datorită mașinilor și chimiei. Acum la Pitești se produc autoturisme „Dacia" și autoturisme de teren Aro, acrilonitril, polietilenă, clorură de cianurin și clorură de sodiu, sulfurol și micromotoare. Pitештiul ca și Craiova ca și Oradea, ca Bacăul, ca Suceava, ca Ploieștiul, ca Baia Mare, ca Tîrgu Mureș, Constanța, Galați, Sibiu sau Hunedoara are institute de învățămînt superior.

În cincinalul 1966—1970 au fost înregistrate 14 676 de invenții, triplu față de cele 12 824 înregistrate între 1950—1965. Acest cincinal a dat peste 40 de miliarde pentru finanțarea învățămîntului.

Sume la fel de impresionante a investit statul socialist în domeniul sănătății, edilitar, cultural... totul pentru înflorirea patriei socialiste, pentru creșterea nivelului de trai al oamenilor muncii.

Datele statistice sînt mai elocvente decît comentariile. În 1961 durata medie a vieții era de 65,9 ani. În 1969 de 68,6 ani.

La Teatrul dramatic din Baia Mare a avut loc de curînd premiera piesei „Lovitura" de Sergiu Fărcășan.

În fotografie, de la stînga la dreapta : Sandu Popa, Radu Dumitriu, Teofil Turturică, Vasile Constantinescu, Vasile Prisecaru, Ecaterina Sandu. Regia : Petre Popescu de la Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra". Decoruri : Giulio Tincu.

ECOURI

DESPRE *„Distratul"*, de și cu Pierre Richard, se spune că aduce un suflu înnoitor în cinematograful comic francez.

SHIRLEY KNIGHT deține rolul principal din filmul „Oameni în ploaie" datorat regizorului american Ford Cappota.

Inaugurîndu-și secția de artă plastică, Muzeul județean din Tîrgu Jiu a expus în sălile proprii primele achiziții din acest domeniu. Pe lîngă „Ilegaliștii" de Paraschiva Mitrică, *se află aici „Portret de țăran" de* Rudolf Schweitzer-Cumpăna, *peisaje de* Iosif Keber *(cunoscut pictor mural din Tg. Jiu), tablouri de* H.H. Catargi, Jiquidi, Freda Delnevo-Trybalski *și alții.*

De apreciere deosebită se bucură din partea iubitorilor de artă și „Portretul de fată" semnat de Corneliu Baba, pe care îl reproducem mai sus.

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 7 FEBRUARIE

PROGRAMUL I : 9.00 Matineu pentru copii și școlari ; 10.00 Viața satului ; 11.30 Albumul compozitorilor români : Mihail Andrieu ; 12,00 De strajă patriei ; 12.30 În reluare, la cererea telespectatorilor : Hollywood Palace ; 15.00 Emisiune în limba maghiară ; 16.30 Spectacol pe gheață ; 18.00 Cîntare patriei ; 19.20 1 001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 România '71 — județul Dîmbovița ; 20.30 Divertisment '71 : Spectacol de varietăți; 23,05 Telejurnal. PROGRAMUL II : 20.00 Încă o dată pentru voi ! Selecțiuni din programele pentru copii ; 20.20 Film artistic : Anchetatorul din umbră — producție poloneză ; 21,55 Buletin de știri ; 22.00 Carnet bucureștean ; 22,10 Reluarea serialului de simbătă seara.

LUNI 8 FEBRUARIE

18.00 Scena și ecranul ; 18.30 Cincinalul în cifre și imagini ; 18,35 Spectacol pe gheață ; 19.20 1 001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 19.50 Agenda politică de Ion Mărgineanu ; 20.00 România '71 — Județul Doli ; 20,30 Roman foileton ; Deșertul dragostei (I) de Francois Maurjac ; 21,30 Reflector ; 21 45 Suplimentar astă seară... ; 22.00 Steaua fără nume (muzică populară) ; 22.50 Telejurnal

MARȚI 9 FEBRUARIE

10.00—11.00 Teleșcoală ; 18.00 Ateneu — emisiune de actualitate muzicală ; 18.30 Cincinalul în cifre și imagini ; 18.35 Toate pînzele sus — emisiune pentru pionieri ; 19.20 1 001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 România '71 — Județul Galați ; 20.30 Seară de teatru : Bărbați aleși ; 22.00 Pagini celebre interpretate de soliști ai Teatrului de Operetă din București ; 22,35 Telejurnal ; 22.45 Expediția „Apollo 14" ; Amerizare și recuperare.

MIERCURI 10 FEBRUARIE

10.00—11.30 Emisiuni-lecții pentru lucrătorii din agricultură ; 18.00 Ex Terra '71 ; 18.30 Cincinalul în cifre și imagini ; 18.35 Cadran internațional ; 19.10 Tragerea Pronoexpres ; 19.20 1 001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 România '71 — Județul Gorj ; 20.30 Tele-cinemateca : „Îngeri cu fețe murdare" cu James Cagney, Ann Sheridan, Pat O'Brien, Humphrey Bogart și „Cei 7 copii ai străzii" ; 22.05 Gala marilor interpreți români : Nicolae Secăreanu ; 22.25 Telejurnal ; 22.35 Soliști și formații de muzică ușoară.

JOI 11 FEBRUARIE

10.00—11.30 Emisiuni-lecții pentru lucrătorii din agricultură ; 18.00 Emisiune în limba maghiară ; 18.30 Cincinalul în cifre și imagini ; 18.35 La volan ; 18.50 Mult e dulce și frumoasă ; 19.20 1 001 de seri ; 19.30 Telejurnal - 20.00 Concertul orchestrei simfonice a radioteleviziunii ; Festivalul Mozart-Bruckner ; 20.35 România '71 — Județul Harghita ; 21.05 Film serial : „Vidocq" (X) ; 21.35 Teleglob. U.R.S.S. — Dincolo de Cercul Polar ; 21.55 Caleidoscop muzical ; 22.30 Telejurnal ; PROGRAMUL II : 20.00 Univers XX. Aviația supersonică ; 20.40 Cîntă formația de muzică ușoară condusă de Puiu Mancaș (Ploiești) ; 21.00 Buletin de știri ; 21.05 : Istoria filmului.

VINERI 12 FEBRUARIE

10.00—11.30 Emisiuni-lecții pentru lucrătorii din agricultură ; 17.00 Teleșcoala ; 18,00 Căminul... la Cluj ; 18.40 Lumea copiilor ; 19.00 Reflector ; 19.10 Tragerea Loto ; 19.20 1 001 de seri ; 19.30 ; Telejurnal ; 20.00 România '71 — Județul Hunedoara ; 20.30 Film artistic ; Simpaticul domn R ; 22.00 Mai aveți o întrebare ? Sistemul nervos și limitele suprasolicitării. 23.00 Telejurnal.

SÎMBĂTĂ 13 FEBRUARIE

PROGRAMUL I : 17,00 Emisiune în limba germană ; 18.10 Cincinalul în cifre și imagini ; 18,15 Bună seara, fete, bună seara, băieți ! ; 19.15 Publicitate ; 19.20 1 001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20,00 România '71 — Județul Iași ; 20,30 Tele-enciclopedia ; 21.20 Horia și Radu — singuri printre... roluri — emisiune muzical-umoristică ; 21.40 Film serial : Incoruptibilii ; 22 30 Telejurnal ; 22.40 Voci tinere (Intervizjune) ; 23.10 Telesport. PROGRAMUL II : 20.00 Versuri ; 20.10 Seara melomanului ; 21.10 Buletin de știri ; 21.20 Orașe noi pe harta țării : Borșa ; 21.40 În pași de dans ; 22,00 Muzică ușoară ; 22.30 Film serial : „Aghiotantul Excelenței sale" (III).

Un spectacol pe săptămînă

„ȘI EU AM FOST ÎN ARCADIA" (Teatrul C. Nottara)

de Al. CORNESCU

Călător prin diferite genuri ale dramaturgiei, de la satira de moravuri la drama istorică, Horia Lovinescu se prezintă în fața publicului cu o nouă piesă, „Și eu am fost în Arcadia". Lucrarea este, fără îndoială, ambițioasă. Ea pune întrebări și caută răspunsuri în legătură cu viața, cu moartea, tinde să devină un poem ce cîntă viața în momentul cînd aripa morții plutește asupra eroului principal ; este, în același timp, un protest împotriva vieții trăite mediocru, fără orizont și o laudă la adresa celor ce încearcă, măcar, să spargă tiparele unei monotonii cotidiene de esență mic-burgheză. Piesa este de o deosebită complexitate și, de aceea, dificilă ; ideile succedîndu-se într-o ordine mai puțin obișnuită și fiind exprimate nu totdeauna cu suficientă limpezime, spectatorul este supus la un anume efort de gîndire pe tot parcursul desfășurării acțiunii, dar, mai ales, după aceea, spre a descoperi și asimila înțelesurile piesei. În plus, nici formula dramatică nu este dintre cele mai confortabile, intervenția permanentă a doi povestitori — unul al dramei, cel de-al doilea al propriului său jurnal intim — fiind, pînă la un punct, derutantă.

Așa stînd lucrurile, misiunea regizorului Dan Nasta și a interpreților n-a fost deloc simplă. Ei au avut de dat o formă concretă și fluentă unei lucrări prin excelență abstracte și deloc simplă, izbutind să descopere și să redea sensurile și profilurile cu care și-a înzestrat autorul eroii.

Poate cele mai dificile roluri sînt cele deținute de Dorin Varga (Alex) și Gilda Marinescu (Anca). Dificile și ingrate, deoarece prezența lor pe scenă se justifică prin simpla povestire a unor fapte sau de redarea unor stări sufletești. Or, mi se pare o biruință actoricească deosebită să realizezi momente de intens dramatism din relatarea unor pagini de jurnal (Gilda Marinescu) sau să duci firul acțiunii ca un comper jucînd în același timp unul din principalele roluri (Dorin Varga). În Hans, intelectualul pîndit de spectrul morții, care descoperă în ultimele sale clipe, cîteva mari frumuseți ale vieții, Alexandru Repan a fost cald, firesc și convingător ; interpretul înregistrează, cred, cu acest rol prima sa creație ieșită din comun, care-l recomandă pentru marea dramaturgie clasică și contemporană. Lucia Mureșan (Laura, soția lui Hans) găsește accente puternice pentru a-și condamna personajul care, sub aparența unui exces de civilizație, ascunde un caracter dezumanizat, egoist. La polul opus, Rodica Sanda Țuțuianu (Doamna Artenie) realizează o savuroasă compoziție comică, satirizînd obtuzitatea mic-burgheză a unei femei care-și construiește din mediocritate și monotonie un ideal de viață. Anda Caropol (Emi, figuranta ușuratică, dar, în fond, un om sensibil și curat) face, de asemenea, unul dintre cele mai bune roluri ale sale din ultimul timp. În sfîrșit, un copil (Cristinel Șofron) dezleagă cu sinceritatea vîrstei nodul acestei drame.

Piesa lui Horia Lovinescu este dificilă, fără îndoială. Prin generozitatea ideilor, prin aleasa formă literară a textului și prin virtuțile spectacolului, ea va stîrni, probabil, interesul spre care aspiră.

Rectificare. În însemnările de săptămîna trecută s-a strecurat o eroare pe care o corectez : În rolul locotenentului Mavropol din piesa „Micul infern", interpretul a fost Dan Ivănescu, căruia i se cuvin aprecierile respective.

FIZIOLOGIE

DE CE NE DOR DINȚII LA... DULCE

Vi s-a întîmplat vreodată ca mîncînd ceva dulce, să vă doară brusc foarte tare dinții ? Cauza acestei dureri constituia un mister. Răspunsul la acest neliniștitor „de ce ?" a fost dat de un fizician, o personalitate printre cele mai cunoscute în lumea științei, prof. dr. MANFRED VON ARDENNE.

Prof. dr. Manfred von Ardenne. În dreapta imaginii, instalația elaborată în Institutul Manfred von Ardenne din Dresda, necesară executării măsurătorilor de supraacidifiere a fibrei nervoase. Un electrod de sticlă, acidosensibil al cărui vîrf are o lungime mai mică de o zecime de milimetru.

Într-un institut de cercetare care și-a făcut un nume de glorie pe tărîmul fizicii, care a fost vizitat de cei mai mari fizicieni ai lumii, atrași fiind de o seamă de lucrări ale gazdei, lucrări ce se aflau în atenția științei, în acest domeniu, pare ciudată o discuție despre... durerile de dinți. Sau oricum pare o discuție „de pauză", în afara preocupărilor directe, de bază, așa cum ai vorbi despre literatură sau pictură. Desigur, despre mecanismul cancerului, nimeni nu s-ar fi mirat. Este una dintre preocupările mai vechi și mereu în actualitate ale profesorului Manfred von Ardenne. Dar aici intrăm în alt domeniu al medicinii, și chiar domnia sa, înainte de a ni-l dezvălui, ne-a spus : „Cred că am să vă fac o surpriză". Și a fost, fără îndoială, o surpriză. În primele momente. Aveam să-mi dau seama mai tîrziu că domeniile nu sînt atît de îndepărtate. Aveam să-mi amintesc nu numai că biologia a devenit „continentul" pasionant al exploratorilor științei secolului „XX". Marele fizician Niels Bohr arăta cît de importante, de pildă, sînt legile fizicii cuantice în cunoașterea structurii și funcționării organismelor ei. Arăta că s-a găsit în ultimele decade ale secolului că sensibilitatea organelor de simț se apropie de nivelul proceselor cuantice individuale, iar mecanismul procesului de amplificare joacă un rol important în special la transmiterea mesajelor nervoase... Am ținut să spun aceasta de la început, pentru a înlătura și pentru cititori semnele de întrebare care s-ar pune în jurul unei asemenea discuții „despre durerile de dinți", sau „despre diabet" purtate nu cu un medic, ci cu un reputat fizician. Domeniul nu este atît de „altul" pe cît are aerul să fie. Așadar...

— Pînă acum, cauzele durerii în procesele elementare ale declanșării ei erau neclarificate, ne-a spus prof. Manfred von Ardenne. **Acest mister al organismului l-am „deconspirat", descoperind o barieră hemato-nervoasă, adică între singe și nerv, o barieră care are drept scop să regleze cu-antumul transportului glucozei, al zahărului, spre nervii periferici. Ea lasă să treacă o anumită cantitate, constantă — și care este, în limite destul de mari, independentă, de concentrația glucozei în singe. Se stabilește astfel că prin procesele de fermentare și formare de acid lactic în celulele nervoase se realizează acea ușoară supraacidifiere a funcțiilor nervoase necesară pentru funcția lor. Dacă această barieră este rănită, atunci glucoza poate pătrunde nestingherit în nerv. Și în acest caz se produce mai mult acid lactic. Are loc o marcată supraacidifiere a fibrei nervoase și se declanșează durerea. Această barieră singe-nerv este constituită, așa cum rezultă din imaginile pe care le-am obținut la microscopul electronic, din înfășurarea membranei plasmatice, așa numitele celule Schwann, care învelesc complet celulele nervoase. Este vorba de împachetări multistratificate, cunoscute sub numele de teaca de mielină — o teacă care învelește fibrele nervoase mai mari și rapid conducătoare. Fibrele nervoase mai mici și mai lent conducătoare au învelișuri cu straturi mai puține. Pînă de curînd se presupunea că învelișurile servesc la izolare. Din datele pe care le-am obținut se demonstrează că învelișurile joacă și un rol hotărîtor în reglarea metabolismului glucozei, în protecția nervului periferic și în declanșarea durerii.**

— Are acest răspuns la o curiozitate pur științifică și o eficiență în practica medicală ?

— Bineînțeles. Se deschid prin această descoperire noi perspective înțelegerii cauzei și combaterii unor boli ale sistemului nervos periferic a căror geneză a fost pînă acum necunoscută, cum sînt neuropatiile diabeticilor sau scleroza multiplă între altele. Cu descoperirea acestor bariere se poate înțelege, de exemplu, mai ușor de ce cînd se face o injecție cu insulină la un diabetic cu glicemie mare, este mult mai dureroasă decît la cel cu o glicemie mai redusă, sau de ce durerea dentară crește dacă ajunge zahărul la nivelul dintelui lezat. Este vorba, așa cum v-am spus, de o intensificare a transportului de glucoză, care nemaifiind controlat — pentru că bariera a fost lezată — afluează, și nervul este supraacidifiat în mod exagerat. Din clarificarea acestor stări de lucruri se impune și o altă concluzie : la pacienții cu dureri organice mari, intensitatea durerii poate fi simțitor redusă **prin reducerea concentrației de zahăr din singe, sub control medical. De exemplu : regim cu conținut redus în hidrați de carbon. Aș atrage atenția asupra înrudirii acestei bariere cu așa numita barieră hemato-encefalică — singe-creier — pe care am descris-o mai demult și care limitează și reglează într-un mod asemănător transportul glucozei în creier.**

Catinca MUSCAN

Ultrasunetul împotriva calculilor renali

Medicul șef al Clinicii de urologie a Spitalului Nordwest din Frankfurt pe Main, dr. K. H. Gasteyer a elaborat, împreună cu colaboratorii săi, o nouă metodă de combatere — pe cale nechirurgicală — a calculilor renali (pietrele la rinichi, cum se numesc în limbaj curent), punînd la punct și aparatajul necesar. Denumită de inițiatorul ei „lithotripsie ultrasonică", metoda constă în sfărîmarea calculilor cu ajutorul ultrasunetului.

După cum a afirmat medicul vest-german, el a ajuns la elaborarea noului tratament în condițiile în care cazurile de litiază renală înregistrează o continuă creștere pe plan mondial, mai cu seamă în rîndurile bărbaților, iar specialiștii din numeroase țări sînt preocupați de găsirea unor metode de tratare a acestei boli fără intermediul chirurgiei. El a arătat, totodată, că a aplicat cu succes „lithotripsia ultrasonică", în numeroase cazuri din clinica de sub conducerea sa, că metoda nu comportă absolut nici un risc pentru bolnav și că în curînd ea va putea fi folosită pe scară largă în practica urologică.

Potrivit declarațiilor sale, aparatajul necesar pentru noul tratament nu este complicat, fiind combinat, în principiu, din instrumentele uzuale pentru examinarea pacienților suferinzi de maladii renale. (Sfărîmarea calculilor se efectuează cu ajutorul unei sonde, conectate la un transformator de ultrasunete, alimentat de un generator de înaltă frecvență.) Din cazurile tratate pînă acum în clinica din Frankfurt rezultă că durata sfărîmării unei pietre variază între cîteva secunde și 18 minute, în concordanță cu mărimea și compoziția calculilor.

Aparatajul folosit

SELENOLOGIE

LA HOUSTON rocile lunare fac mărturisiri...

de conf. dr. inginer Florin ZĂGĂNESCU

Mostrele recoltate de „Apollo"-11, „Apollo"-12, și „Luna"-16, — scrutate de peste 500 de savanți. „Vîrsta" rocilor lunare, o problemă controversată. Selena și Terra nu au aceeași origine. Praful lunar este foarte toxic, deși rocile selenare conțin... oxigen ! „Teoria vulcanică" pare a cîștiga teren. În loc de masconi — uriașe depozite subterane de apă ? Ce ne va aduce „Apollo"-14 ?

În prima decadă a lunii ianuarie, conform înțelegerii survenite cu un an în urmă, la Houston și-au dat întîlnire peste 500 de savanți din întreaga lume și, timp de patru zile, ei au dezbătut concluziile obținute din analiza rocilor lunare aduse pe Terra de misiunile „Apollo"-11, „Apollo"-12 și „Luna" 16. Dacă la precedenta conferință un loc important l-a deținut originea și „vîrsta" Selenei, acum specialiștii s-au dovedit mai reținuți, mărginindu-se la afirmațiile următoare : rocile aduse de „Apollo"-11 au o vîrstă de 3,3... 3,6 miliarde de ani ; cele aduse de „Apollo"-12, cca 3,4 miliarde de ani (cu excepții !) ; praful recoltat de Armstrong este „vechi" de 4,6 miliarde de ani, iar mostrele aduse de „Luna"-16 din Marea Ploilor ating chiar respectabila etate de 4,8 miliarde de ani !

Academicianul A. Vinogradov, vicepreședintele Academiei sovietice de științe, a relatat că praful lunar a avut o densitate de 1,8 grame/cmc, un aspect granulat asemănător nisipului umed, avînd particule între 0,08 și 0,1 mm, cu o înaltă capacitate de a reține electricitatea și o slabă conductibilitate termică. Compoziția acestui material, relativ apropiat de cel recoltat de Conrad și Bean, a permis identificarea a cca. 70 de elemente chimice, precum și radiozotopi cu viață scurtă, obținuți ca urmare a „bombardamentului" vîntului solar. Referitor la analiza efectului radiației solare asupra rocilor selenare, James Arnold, profesor la Universitatea din California, a putut demonstra că energia radiată de Soare a rămas constantă milioane de ani, deci trebuie găsită altă explicație perioadelor glaciare terestre, deoarece Soarele a fost și este foarte... constant ! Sfărîmăturile de roci bazaltice au evidențiat formarea lor într-un proces de încălzire inițial, ceea ce i-a condus pe

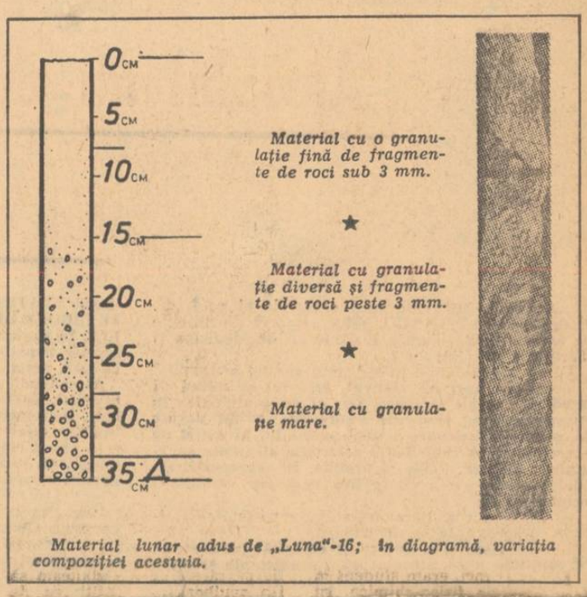

Material lunar adus de „Luna"-16; în diagramă, variația compoziției acestuia.

savanții sovietici la concluzia că fenomenele vulcanice au jucat un mare rol în formarea solului lunar...

Deși rocile lunare au asemănări cu bazaltul vulcanic terestru au arătat profesorii Ramdor și Engelhardt, — ele diferă substanțial în ce privește compoziția chimică și echilibrul de izotopi, deci Luna nu poate avea aceeași origine cu Terra ; un alt argument a fost adus de dr. Ch. Sonett, care a conchis că Selena nu are un miez cald, similar cu globul nostru !

Un conținut scăzut de carbon, specimene cu forme foarte variate, unele exemplare atît de vechi încît probabil fac parte din crusta primitivă a Lunii (peste 4,5 miliarde de ani în urmă), puțin titan și mult fier, acestea par a fi principalele caracteristici ale rocilor aduse de Conrad și Bean. Dr. P.W. Gast, șef de divizie de cercetări selenologice la Houston, a comunicat despre așa-numitele „roci exotice", vechi de peste 4,6 miliarde de ani, provenind din scoarța primitivă a Lunii și dislocate, poate, prin impact meteoritic. De asemenea, comunicarea prof. J.A. Wood, de la Cambridge, despre un mineral foarte „luminos", cristalizat și relativ inactiv chimic, pare a veni în sprijinul ipotezei susținute de Gast, prin vechimea dedusă.

Se pare, totuși, că cel mai mare interes l-a suscitat referatul dr. G. Taylor, biolog la Houston, care a reușit să demonstreze practic că praful selenar adus de Armstrong și Aldrin este extrem de toxic pentru unele bacterii, deși acestea au fost plasate într-o soluție de proteine ! Avînd, probabil, un conținut în scandiu mai redus, mostrele aduse ulterior de „Apollo"-12 se dovedesc mai puțin ...ucigătoare ! Și cînd ne gîndim că eșantioanele lunare conțin suficient oxigen, astfel încît prof. Giovanni de Maria a putut realiza, în premieră, extragerea oxigenului gazos (în vid și la 1 000 de grade Celsius) ! După calculele savantului italian, sînt suficiente 20 de kilograme de rocă lunară pentru a asigura, timp de 24 de ore, oxigenul necesar unui astronaut pe Lună !

Selenologii reuniți la Houston au putut fi informați și despre faptul că valoarea cîmpului magnetic lunar pare a fi mai mare decît se credea (peste 30—40 gamma), precum și despre ipotezele actuale privind natura, formarea și organizarea scoarței selenare. Deși se așteaptă numeroase și importante informații de la zborul „Apollo"-14, primele măsurători atestă că Luna dispune de un înveliș exterior format din roci similare bazaltului, avînd o grosime de peste 330 km ! A făcut senzație ipoteza susținută de profesorii H. Urey, laureat al Premiului Nobel, A. Engel și G. Arrhenius, care afirmă că în straturi foarte adînci ale subsolului lunar, s-ar găsi importante cantități de... apă ! Aceasta ar explica, afirmă Urey, densitatea mare constatată în anumite zone ale Selenei, cu mult superioară celei medii și care, pînă acum, era pusă pe seama acelor concentrări de masă (masconi), relevate cu ocazia zborului primilor sateliți lunari.

BIOMETEOROLOGIE

ATENȚIUNE! SCHIMBĂRI DE PRESIUNE ATMOSFERICĂ

Atențiune ! Atențiune tovarăși ! Vă vorbește doctorul Emil Selișcan... Se schimbă timpul. Schimbările meteorologice au o influență negativă asupra organismului, a psihicului. În timpul schimbării presiunii atmosferice, în spre scădere, se creează o stare de inhibiție, de somnolență, pe care adesea nu o observăm dar ale cărei efecte negative le constatăm în procesul muncii : atenția noastră scade, iar timpul de reacție la excitanții exteriori, crește. Acest lucru explică mărirea frecvenței accidentelor de muncă în această perioadă...

Amplificatoarele răsună în fabrică. Mă opresc, ascult. „Tovarăși, analiza cazurilor de accidente de muncă ce au avut loc în uzina noastră demonstrează că în marea lor majoritate accidentele s-au produs tocmai atunci cînd presiunea atmosferică era în scădere. Deci fiți mai atenți azi în timpul lucrului. Respectați în totul prevederile normelor de protecția muncii, utilizați echipamentele de protecție, care vă feresc de accidente".

Mă uit la ceas : ora 10,30. Întreb pe cineva cine e doctorul Selișcan. Credeam că e o personalitate științifică a Clujului universitar, dar aflu că este medicul întreprinderii, mai bine zis șeful compartimentului de protecția muncii. Îl caut.

— V-am ascultat comunicatul. Am aflat un lucru nou, interesant. Dar are el suficientă acoperire științifică ?

— Absolută. Verificată de practica medicală mondială și de către noi cei de la „Tehnofrig".

Interlocutorul nostru ne vorbește despre o bogată activitate științifică desfășurată în colaborare cu biologii și fiziologii clujeni. Concluziile s-au dovedit revelatoare. Așa am putut afla și noi despre creșterea timpului de latență al organismului sub influența schimbărilor de presiune atmosferică, creștere care conduce la situații cînd omul nu mai poate reacționa destul de rapid, la fel de repede cum ar face-o, de pildă, într-o perioadă de stabilitate barometrică. Rezultatul ? Omul scapă o piesă ; în mod normal el își retrage la timp piciorul dar în perioadele de schimbări ale presiunii atmosferice timpul de latență e mai lung și ca atare reacția lui mai înceată. Urmarea : accident de muncă.

— După părerea mea, 80 la sută din accidentele de muncă au la bază factori de mediu extern (printre care și schimbările de atmosferă), ne spune medicul. Unii și-au cumpărat barometru, îl au acasă. Înainte de a pleca la serviciu... îl consultă. Ca să știe ce au de făcut, ne spune doctorul Selișcan.

★

Două inițiale par să polarizeze atenția medicului și a unui tehnician care îl ajută : P+N. P= periculozitate, N = nocivități. Deși periculozitatea pare a fi universală — orice mașină devine periculoasă dacă nu se respectă tehnologia sau se îndepărtează dispozitivele de protecția muncii — în fiecare uzină există și așa-zisele locuri periculoase : aglomerații de piese, stivuiri neregulamentare, locuri unde muncitorii se pot mai ușor electrocuta, accidenta prin alunecare etc., etc. Depistarea acestor locuri periculoase, în vederea luării măsurilor pentru evitarea P-ului ca și prevenirea apariției și depistarea rapidă a noxelor constituie obiectul unei acțiuni științifice metodice, din aproape în aproape, a cabinetului de protecție a muncii de la „Tehnofrig".

— N. a ajuns deja sub limitele admisibile, ne spune dr. Selișcan. Iar P. are tendința de dispariție. O vom observa și noi, de altfel, în timpul vizitării uzinei în care simțim planînd și grija binefăcătoare a medicului. O simt și muncitorii de la vopsitorie, de pildă. Nu mai departe decît anul trecut, ne spune unul dintre ei, atît el cît și alți 17 tovarăși de ai lui erau expuși acțiunii vaporilor de Duco. Acum N a dispărut pentru că la alarma dată de laboratorul de toxicologie al cabinetului medical s-au depistat cauzele și s-au elaborat soluțiile corespunzătoare. După cum tot ca urmare a activității de cercetare științifică au fost realizate scuturile termice, perdelele de protecție termică, metalice, din fața cuptoarelor și altele.

M. RADIAN

BIOLOGIE

ȘTIȚI CE SÎNT PROSTAGLANDINELE ?

Descoperirea prostaglandinelor deschide o etapă tot atît de importantă în medicină cum a fost cea a hormonilor sau antibioticelor.

Afirmația a fost făcută în cadrul unei întîlniri a cinci sute de biologi și medici veniți din întreaga lume la Academia de științță din New York. În legătură cu această problemă au apărut vreo mie de articole în ultimii doi ani și actualmente apar cam două pe zi. Cu toate acestea, dincolo de cercul strict al specialiștilor, pînă și numele este aproape necunoscut. Ce sînt prostaglandinele ? Într-un număr recent al revistei L'Express, ni se spune : sînt substanțe naturale. Se găsesc în majoritatea țesuturilor umane și animale. Solubile în apă, întrebuințarea lor nu ridică probleme. Extrem de active, organismul reacționînd la doze de ordinul a unei milionimi dintr-un gram. Această noutate care face astăzi senzație a fost descoperită de fapt în urmă cu patruzeci de ani. În 1930. O observație a unor medici ginecologi americani. Trei ani mai tîrziu doi biologi, un englez, Dr. M. W. Goldblatt și un suedez, Dr. Ulaf von Euler, cel care a fost distins anul trecut cu premiul Nobel pentru studiul mediatorilor chimici ai sistemului nervos, au reușit, fiecare separat, să izoleze substanța observată de americani, și căreia Dr. von Euler i-a dat numele. Cercetările însă nu au ajuns atunci la rezultate interesante. Abandonate un timp, reluate apoi, revin astăzi în actualitate, considerîndu-se a fi o descoperire revoluționară. De ce ? Ce rol au prostaglandinele ? Medicii care dispun astăzi de cantități suficiente ale acestui produs urmăresc cu stupefacție efectele nu arareori contradictorii. O prostaglandină coboară presiunea arterială, iar alta o urcă. Aceeași, injectată în „creier", are un efect calmant, în timp ce, în ochi, mărește tensiunea internă. Cea mai intens studiată pînă în prezent, numită E 1, stimulează o serie de mușchi, combate hipertensiunea, blochează secreția sucului gastric și formarea pietrelor în singe. Descongestionează nasul, în cazul guturaiului, și dilată bronhiile în emfizem și în crizele de astm. Săptămîna trecută, se spune în articolul menționat, doi medici new-yorkezi sugerau chiar că prostaglandinele ar putea fi eficiente împotriva artritei. Acțiunea prostaglandinelor în fecundare, domeniu în care au fost pentru prima oară reperate, este tot atît de paradoxală. Se pare că un număr de sterilități masculine, aproximativ 8 %, sînt datorate unei lipse a lor în organism. Dar, se crede, de asemenea, că ele acționează asupra mușchiului uterin, pentru a ușura prin contracții, tranzitul spermatozoizilor. „Ar fi un exemplu unic, declară Dr. von Euler, a unei aceleași substanțe care ar juca roluri diferite pentru fiecare sex în parte".

De ce este considerată cu atîta emoție descoperirea prostaglandinelor ? Cercetătorii sînt convinși că acum, pentru prima oară, se pătrunde în intimitatea țesuturilor, la nivelul celulei. De aceea și dificultatea de a defini modul lor de acțiune. Din punct de vedere chimic, în orice caz, asemănarea lor cu hormonii nu este un simplu hazard. Să notăm că este o întreagă familie de substanțe, din care pînă astăzi au fost descoperiți șaisprezece „membri". Șase dintre ei acizi grași, de serie lungă, avînd douăzeci de atomi de carbon. Formula lor este foarte apropiată de cea a hormonilor, deși mai simplă. Marea diferență este că hormonii sînt fabricați de glande specifice în timp ce prostaglandinele par să fie fabricate pe loc, de către țesuturi și nu circulă. Ipoteza cea mai răspîndită la ora actuală este că prostaglandinele joacă, ca și hormonii, un rol de regularizare, dar la nivel local, prelungind sau blocînd acțiunea acestora din urmă. În ziua cînd acest mecanism va fi definitiv elucidat, se va putea acționa nu doar asupra unei maladii, ci altfel, mai eficient și, în cele din urmă, mai natural...

TEHNICĂ

LEMNUL MAI REZISTENT (LA FOC) DECÎT OȚELUL!...

În afară de sticlă și fier care nu ard, nu există decît materiale combustibile. În fața unui incendiu, materialul cel mai rezistent, surprinzător, paradoxal, este lemnul !

O statistică arată că în Franța, de pildă, la fiecare douăzeci de minute izbucnește un incendiu. În fiecare an se înregistrează sute de victime și peste un miliard de franci pagube. Evoluția tehnicilor de construcție, decorarea clădirilor, varietatea și abundența materialelor noi întrebuințate pun fără încetare noi probleme. Organizarea luptei împotriva focului a căpătat o importanță considerabilă și permanentă. Se pot folosi materiale neinflamabile ? Dar de fapt există materiale plastice capabile să reziste la foc sau doar la căldură ? Răspunsul este departe de a fi simplu, se scrie într-un articol dedicat acestei probleme în revista „Science et Vie", din care oferim astăzi comentariile. S-ar putea crede, inițial, că orice material care nu arde la flacăra unui amnar poate fi folosit în construcții și în decorarea interioarelor. Testul însă este neconcludent, pentru că nu arată cum se comportă de fapt materialele la foc. Două criterii importante trebuie luate în considerație : reacția la foc și rezistența la foc. Reacția definește combustibilitatea, în deosebi, arătînd temperatura de inflamabilitate și vitezele de propagare a focului. Dar între toate materialele întrebuințate, doar sticla și fierul se dovedesc a fi neinflamabile. Din moment ce materialele conțin carbon, hidrogen și oxigen, nu se poate închipui că pot fi necombustibile. Există însă nenumărați factori care influențează gradul de inflamabilitate : suprafața supusă flăcării trebuie să fie cu atît mai mare cu cît are o mai mică conductibilitate termică. Variază de asemenea după natura materialului, după structura acestuia, după faptul că are suprafața netedă sau rugoasă, gradul de umiditate, unghiurile etc., etc. Iată de ce este foarte greu să stabilești metodele de încercare ale inflamabilității. În plus, condițiile în care se produce un incendiu sînt foarte diferite. Cu toate acestea s-au stabilit teste și clasificări. În testele efectuate după o metodă americană asupra unor materiale în felii sau bare de 1,27 cm. grosime, un specialist J. E. Hauck, a clasat un număr de materiale după gradul de inflamabilitate descrescîndă. Iată cîteva dintre ele, cifra alăturată arătînd viteza de ardere în cm pe minut. Nitratul de celuloză arde la viteza de 5 cm pe minut, acetatul de celuloză : 1,3—3,3, polyesterul : 1,3—5, acetonitril-butadien-styren : 3,3, polycelalii :2,8, polyetilena : 2,5, acrilicile : 2—3, polypropilena : 1,7 cm pe minut. Clasificarea nu dă însă indicații utile, pentru că varietatea materialelor plastice este foarte mare, chimiștii oferă în permanență zeci și sute de materiale, variind datele și compozițiile. Pentru a studia și verifica dacă un material sau altul răspunde condițiilor impuse de securitate au fost create la Paris o serie de laboratoare specializate. Iată, de pildă, o mostră de cum a clasificat dr. J. Gossot comportamentul la flacăra de gaz a cîtorva materiale plastice : acetatul de celuloză, arde, la o viteză lentă; gradul de rezistență la foc : o jumătate de oră, cu fum abundent... Ureea-formol, arde greu, viteza de combustie lentă, nici un fum ; materialul încercat : un element de plafon **Linex, ignifugat ; gradul de rezistență la foc : o jumătate de oră, durata de rezistență : 45 minute etc.

Faptul că un material este mai mult sau mai puțin inflamabil nu caracterizează însă comportamentul său la foc. Dacă izbucnește un incendiu, consecințele nu vor fi limitate decît în măsura în care materialele vor opune o oarecare rezistență la incendiu, permițînd oamenilor să se îndepărteze și echipei de salvare să acționeze eficient. Iar aceasta depinde de rezistența materialelor și de reacția lor la foc. Fenomenele sînt complexe. Lemnul, material combustibil, rezistă foarte bine la foc în anumite condițiuni. O ușă (de protecție) în lemn tare nu arde decît pe suprafață cînd, în cazul unui incendiu, ușa nu este atacată decît dintr-o parte. Ușa împiedică astfel trecerea focului în localul vecin. Cum se explică așa-dar că tocmai o ușă de lemn protejează ? Combustia lemnului începe de la 275°C, degajînd gaze care ard cu flacără. În timpul arderii suprafeței lemnului, flăcările nu ajung să atingă temperatura regiunilor interne, din cauza slabei conductibilități termice a acestui material. Focul se stinge. Rezistența lemnului, în cazul grinzilor este superioară rezistenței pe care o are oțelul care se înmoaie la căldură. Centrul științific și tehnic pentru construcții a măsurat că o grindă de stejar de 15 × 15 × 230 cm rezistă 52 de minute la foc, în timp ce o grindă de oțel HN 100 de 230 cm. nu rezistă decît 8 pînă la 10 minute (în ambele cazuri, barele au fost lestate cu zece tone). Aceeași grindă de stejar, tencuită cu un cm. de ipsos rezistă 81 de minute. Ceea ce clarifică misterul sau paradoxul enunțat în titlu : lemnul mai rezistent la foc decît oțelul ! Să mai adăugăm că există o serie de materiale întrebuințate ca agenți de ignifugație, adică măresc rezistența la foc a materialelor inflamabile. Sînt numeroși asemenea „agenți" și proprii fără îndoială, diferitelor materiale. Tehnica aplicării lor este extrem de delicată și nu au aceeași „durabilitate", astfel că este necesar un control periodic. Țesăturile naturale ignifugate rămîn neinflamabile între unul și cîțiva ani, atunci cînd sînt fixate în locuri unde nu sînt „deranjate" continuu. O pierdea de teatru ignifugată rezistă mai puțin : abia cîteva luni ! Este doar un exemplu.

Ancheta Magazin

UN PAHAR ÎN PLUS NU MAI CONTEAZĂ ? POATE... DAR DEPINDE LA CÎTE PAHARE AȚI AJUNS !

Se spune adeseori: „beau să-mi potolesc aleanul". Unii proclamă alcoolul stimulent și generator de energie. Alții încearcă să se autoconvingă și să convingă că băutura aduce fericire, iluzoria fericire de cîteva clipe, de cîteva ore... Se argumentează doct că ea combate frigul. Se pledează atoștiutor că ține loc de miraculos leac împotriva unor boli. „Licoarea zeilor deconectează, are virtuți creatoare, cultivă buna-dispoziție", exclamă glasuri pro. „Alcoolul nu e un aliment, e cauza unor boli grave, unor accidente de circulație și de muncă, este un fals stimulent, un generator de fapte reprobabile, o plagă pentru cei care trăiesc alături de alcoolic", se aud glasurile contra.

N-avem de gînd să jucăm rolul lupului moralist. Nici să cîntăm în struna celor îndrăgostiți de „divina sticlă". Nu numai din pricina riscurilor pe care le-ar comporta o atitudine sau alta. Ci pur și simplu pentru că în această chestiune este nevoie de **măsură**, de **rațiune**, de **luciditate**. Vom spune deci sincer, brutal de sincer, lucrurilor pe nume. Cu ajutorul celor pe care i-am rugat să participe la această anchetă despre alcool și alcoolism și să-și expună părerile „sine ira et studio". Păreri, pe care le-am sistematizat în cinci puncte.

1 „Alcoolul nu este un aliment..."

...Acesta a fost răspunsul categoric al prof. dr. docent IULIAN MINCU, șeful catedrei de nutriție și boli de metabolism a Institutului de Medicină și Farmacie din București.

— Iar argumentele în sprijinul acestei afirmații ?

— Pentru a fi un aliment, alcoolul ar trebui să producă energie celulară. Or, el nu contribuie la formarea unor elemente energetice, avînd nevoie în procesele necesare transformării lui în astfel de elemente și de contribuția celorlalte elemente energetice : glucide, lipide și protide. În consecință, alcoolul scade sursa energetică necesară viabilității celulare.

— De ce e considerat un stimulent sau i se atribuie proprietățile unui calmant ?

— Sînt false și o părere și cealaltă. La început, în cantitate mică, alcoolul dă o senzație de creștere a energiei, de plăcută euforie. Dar faza următoare se instalează imediat. Alcoolul maschează oboseala datorită acțiunii sale anestezice asupra centrilor nervoși. Intervine starea de deprimare, inhibiția scoarței cerebrale, scăderea puterii fizice, scăderea cu 80 la sută a randamentului intelectual, oboseala, micșorarea preciziei senzațiilor, scăderea memoriei, a puterii de judecată.

— Circulă însă o părere foarte răspîndită asupra puterii alcoolului de a combate frigul. Cît este de adevărată ?

— Părerea, răspîndită la fel de mult ca și practicarea ei, se bazează pe senzația de căldură pe care o dă alcoolul datorită acțiunii sale vasodilatatoare periferice, care intensifică circulația. Ulterior, o cantitate de alcool băută determină scăderea glicocenului muscular, deci scăderea puterii de apărare a organismului și îl face pe individ mai expus la frig, decît înainte.

— Dacă nu e un aliment, dacă nu acționează ca un stimulent, dacă nu poate fi luat drept calmant sau medicament împotriva frigului, nu ne rămîne decît să întrebăm care sînt consecințele nefaste ale alcoolului asupra unor organe ?

— Cele mai periclitate din pricina alcoolului sînt stomacul și ficatul. Alcoolicii capătă după un timp, o gastrită sau un ulcer. Pericolul cel mai mare însă, vizează ficatul. Alcoolul se arde în ficat datorită unei enzime. Ca atare, cantități repetate de băutură atacă celula hepatică. Alcoolicul se îmbolnăvește de hepatită grăsoasă, care se transformă, mai tîrziu, în ciroză. STATISTICILE ARATĂ CĂ CELE MAI MULTE CIROZE HEPATICE SE DATORESC ALCOOLULUI. În Franța, de pildă, 70 la sută din numărul cirozelor hepatice au drept cauză alcoolismul. La noi în țară, acest procent este de 50 la sută.

Alcoolismul îmbolnăvește nervii periferici (polinevrita), declanșează boli de inimă, tulburări psihice, deficiențe psihice majore, scăderi ale posibilităților intelectuale, ca să nu mai vorbim de cazele grave cînd cel care bea prea mult devine un intolerant social. De asemenea, copiii născuți din părinți alcoolici prezintă tare genetice.

— Nu ne putem ridica totuși împotriva consumului de alcool cu măsură, ci numai împotriva alcoolismului. Cum ați clasifica băuturile, ținînd seama de nocivitatea lor ?

Răspunsul profesorului Iulian Mincu a fost transpus în acest desen care indică o deosebire netă

între bere și vin pe de o parte — deci băuturi mai slab alcoolizate — și băuturi aperitive cum ar fi : coniac, lichior, gin, whisky, țuică, — cu concentrație mai mare de alcool — care devin cu atît mai nocive, cu cît sînt consumate pe stomacul gol și în cantitate mai mare. Desenul pune în evidență faptul că un pahar de coniac este — prin concentrația de alcool — de aproape patru ori mai nociv.

● Scăderea numărului accidentelor provocate sub influența alcoolului este apreciabilă, dar aceasta nu înseamnă că aceste accidente nu rămîn încă o problemă deschisă.

● Sînt județe ca Argeș, Arad, Bihor, Cluj, Covasna, Hunedoara, Prahova precum și municipiul București în care numărul accidentelor de acest fel s-a micșorat. Sînt altele — Brăila, Dîmbovița, Dolj, Olt, Vrancea — în care a crescut. Pe primul loc, ca număr de accidente dintre cele produse din vina conducătorilor de autovehicule se plasează județul Brăila. Pe același loc și Sălajul.

● O clasificare făcută pe tipuri de accidente datorită alcoolului, din totalul accidentelor în care conducătorii de autovehicule au fost angajați, ne arată că, deși numărul lor a scăzut, se mențin încă în procent ridicat accidentele provocate de aceia care conduc motorete solo, tractoare, motociclete, biciclete, autoturisme.

● Se menține încă mentalitatea că un consum mic de alcool nu e dăunător nici pentru cel ce conduce un vehicul pe patru sau pe două roți, nici pentru circulație, în general. Falsă și periculoasă mentalitate : orice cantitate de alcool este nocivă pentru circulație. Această părere mai ascunde, de fapt, grija unora de a nu depăși concentrația de alcool de 1/1000 pentru a nu trece pragul de la contravenție, oricum cu rigori mai puțin aspre, în infracțiune, cu urmări mai grave.

● În accidentele întîmplate din cauza alcoolului responsabilitatea și exigența conducătorilor de unități de transport precum și îngăduința și, uneori, chiar îndemnul familiei sau al prietenilor joacă un rol foarte important.

4 Starea de ebrietate și consecințele ei...

Am continuat investigațiile asupra consecințelor alcoolismului la Procuratura Generală a Republicii Socialiste România. Interlocutorul nostru, **tovarășul SEVER GEORGESCU, adjunct al Procurorului general**, ne-a precizat :

— Starea de ebrietate declanșează manifestări reprobabile, pe planuri multiple. Studierea unor astfel de cazuri mă determină să afirm că trebuie făcută o legătură între alcoolism și consecințele lui cu antecedentele individuale. Raportul acesta dovedește, în majoritatea cazurilor, că alcoolicii au și alte tare de ordin social sau moral, tare vizibile în muncă, în societate, în familie. Din punct de vedere juridic, consecințele alcoolismului, declanșînd abateri diverse, sînt pedepsite. Ele se încadrează la contravenții sau la infracțiuni, după gravitate.

— După gravitate, cum ați clasifica aceste consecințe ?

— Un prim grup îl constituie accidentele de circulație, ultragiile declanșate sub influența alcoolului. Un altul, atitudinea față de familie, maltratarea membrilor familiei, lăsarea lor în stare de nevoie, un al treilea grup, îl formează furturile, iar al patrulea, infracțiuni împotriva vieții.

Vă voi relata cîteva fapte semnificative. Alexandru Datcu a condus o motocicletă, după ce consumase băuturi alcoolice acasă și la restaurantul „Parcul trandafirilor". Pe bulevardul Lacul Tei, a pierdut controlul motocicletei și s-a lovit de bordura trotuarului, accidentîndu-l pe cetățeanul Cornel Neagu. La control, s-a constatat că Alexandru Datcu avea o îmbibație alcoolică în sînge de nu mai puțin de 3,25 la mie ! Epilogul ? Un an închisoare.

Fiind beat, Gheorghe Harovită a provocat scandal, adresînd injurii persoanelor aflate în stația I.T.B. Teiul Doamnei. La intervenția organelor de miliție, a refuzat să se legitimeze, adresîndu-le și acestora cuvinte jignitoare. A fost condamnat la 6 luni închisoare contravențională.

După ce au consumat băuturi alcoolice, Florea Tudor și Nicolae Clampa au luat o motocicletă din comuna Buda, județul Ilfov, prin violență și amenințări, dîndu-și calitatea de ofițeri de miliție. Au condus apoi, fără permis. Au fost trimiși în judecată, în stare de arest, pentru infracțiunea de tîlhărie, uzurpare de calități oficiale și conducere pe drumurile publice a unui autovehicul, fără permis.

În sfîrșit, voi pomeni una din infracțiunile de omor săvîrșite în stare de ebrietate. Ioan Matcaboje, **de 34 ani, a fost trimis în judecată de Procuratura județeană Iași pentru infracțiunea de omor calificat. Obișnuia să bea peste măsură și să-și maltrateze soția și cei doi copii. Într-una din zile, și-a urmărit soția, care se refugiase de loviturile lui și a aruncat-o peste balustrada balconului situat la etajul IV. Victima a decedat imediat, în urma multiplelor fracturi ale sistemului osos și a rupturilor unor organe. De altfel, după examinarea a 397 dosare privind infracțiuni de omor comise în anul 1970, s-a putut constata că în 172 cazuri, faptele au fost săvîrșite în stare de ebrietate sau sub influența băuturilor alcoolice.**

— Ce leac ați sugera împotriva alcoolismului ? Bineînțeles, în afară de cura de dezalcoolizare.

— Firește, legile care îngrădesc și pedepsesc consecințele alcoolismului trebuie aplicate cu toată severitatea. Dar mai important este să previi apariția alcoolismului și a consecințelor sale. Munca de prevenire pot face școala, părinții, colectivele de muncă și societatea. Ea trebuie începută de timpuriu și cu continuitate. Indiferența în această problemă, a celor care pot avea o influență, o intervenție sănătoasă, la timp, este dezastruoasă.

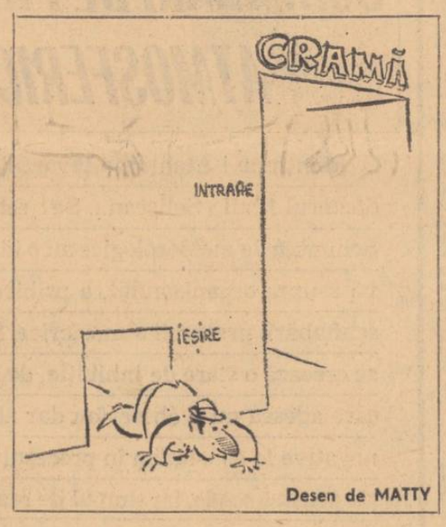

Desen de MATTY

2 La spitalul de urgență: din o mie de cazuri grave, la peste 500 vinovat e alcoolul

O anchetă făcută spre sfîrșitul anului trecut în săptămînalul „l'Express" atrăgea atenția cu multă seriozitate asupra unor date statistice alarmante.

În Franța, alcoolismul face 20 000 victime pe an, cifra reprezentînd numărul morților datorită acestui flagel. Mai precis, la 100 000 locuitori, 12 mor din această pricină. Alcoolicii formează jumătate din bolnavii parizieni internați în spitale. Alcoolismul este cauza unui sfert din numărul sinuciderilor anuale, a unei treimi din îmbolnăvirile de tuberculoză și a accidentelor de circulație, cauza a 60 la sută din accidentele de muncă. Alte cifre statistice atestă, de pildă, că în Statele Unite ale Americii existau, în 1969, circa 6—7 milioane alcoolici. Ceea ce, se demonstrează în continuare, afectează nu numai viețile lor dar și încă 250 milioane persoane lîngă care trăiesc și lucrează.

Într-o discuție purtată anul trecut, **directorul Spitalului de urgență al Municipiului București, chirurgul MIRCEA CONSTANTINESCU,** ne spunea că din cele peste o mie de cazuri grave de traumatisme provocate prin violență, majoritatea s-au întîmplat după consumarea unei cantități de alcool. De asemenea, nu trebuie uitată o parte dintre bolnavii cu accidente medicale (boli de stomac, de ficat) care ajung pe mesele de operație datorită neputinței de a se abține de la băutură. Recent, **chirurgul PETRE BORȘ, locțiitorul directorului,** sublinia: „Ceea ce constituie motiv de îngrijorare nu este numărul celor care provoacă accidente de circulație, de muncă sau medicale, din „pasiune" pentru alcool. Periculoase pentru cel în cauză și pentru cei din jur, sînt urmările acestei patimi. Un bețiv devine iresponsabil, pune în pericol propria-i viață, dar și a altora, este propriul lui dușman, dar și al familiei, al colectivului său de muncă. Iar aici, la spital, ocupă pe nedrept un pat, ține medici și personal sanitar la cheremul lui, fiindcă — iresponsabil fiind — e și scandalagiu și violent, consumă medicamente scumpe. Este de-a dreptul necinstit să polarizezi toate aceste însemnări făcute de stat, în dauna unui alt bolnav, care are nevoie mai multă de un pat și de îngrijire medicală".

I-am cerut doctorului Petre Borș să ne amintească cîteva cazuri grave prin consecințele lor. Le citām oarecum telegrafic, fără comentariile pe care nu le mai găsim necesare. B. C. și S. V. din București au avut nevoie fiecare — din cauza accidentelor pe care și le-au provocat în stare de ebrietate — de 35—40 zile concediu medical, dintre care, 20 zile spitalizarea. O înmulțire simplă (un pat) la Spitalul de urgență costă statul 50 000 lei pe an, deci pe zi în jurul a 137 lei) ne-ar demonstra că pentru însănătoșirea lui B. C. care, beat fiind, a fost internat la spital cu fractură la cotul sting și traumatism cranian, sau a lui S. V., care în aceeași stare euforică, s-a înjunghiat în abdomen, statul a cheltuit pentru fiecare, peste 2 700 lei. Plus cele 35—40 zile, timp în care cei doi n-au lucrat. Șt. C. a căzut pe scări provocîndu-și traumatism cranian și o plagă pe obraz ; I. B. a fost lovit de troleibuz și adus cu traumatism cranian și stare de soc : N. B., de 36 ani, a ajuns la spital în stare de comă alcoolică cu traumatism craniano-cerebral, hemiplegie dreaptă și a murit după cîteva ore iar N. O., de 62 de ani, a murit datorită contuziunilor căpătate.

3 Demonstrația a fost făcută: ori ce cantitate de alcool este nocivă pentru circulație!

O știre îmbucurătoare într-o statistică de obicei îngrijorătoare, ne-a încunoștințat că a scăzut numărul accidentelor de circulație. O descreștere pronunțată s-a înregistrat și la numărul accidentelor comise sub influența alcoolului. Anul 1970 a marcat, așadar, trecerea acestui gen de accidente, de la locul 2, pe care se afla în 1969, pe locul 4.

La Inspectoratul General al Miliției am primit informații mai ample de la colonelul VICTOR BEDA și locotenent colonelul GHEORGHE ENE, informații pe care le-am concentrat în cîteva observații :

5 Nu mai bem de loc sau bem puțin?

Argumentele foarte convingătoare servite împotriva alcoolismului ne-au obligat totuși să adresăm cîteva întrebări suplimentare. Răspunsurile ne-au servit pentru a formula o concluzie.

— Nu mai bem de loc sau bem puțin ?

● **Bem cu măsură, ne-a spus** prof. dr. docent **IULIAN MINCU. Bem cît poate suporta organismul, fără ca alcoolul să devină nociv. Organismul nu poate arde în ficat mai mult decît 2 gr. alcool pe kilogram corp, în 24 de ore. La o greutate deci de 70 kilograme, alcoolul ce poate fi băut în 24 de ore, fără a deveni toxic, este de 140 gr.**

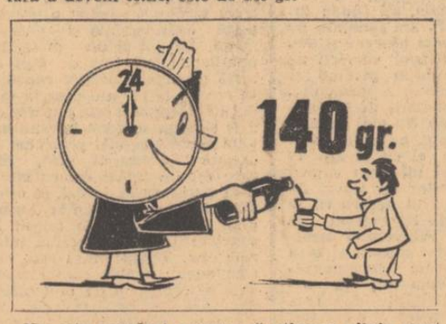

Nu este neapărat necesar să atingem zilnic acest prag. Aș recomanda berea sau vinul și mi-aș permite să atrag din nou atenția asupra extremei nocivități a consumului zilnic al băuturilor tari, concentrate, drept aperitive.

● **Două pahare de vin sau 1 pahar de vin și unul de țuică pe zi sînt suficiente, a fost de părere** medicul primar PETRE BORȘ. **Cu cît alcoolul este mai tare, cu atît cantitatea băută trebuie să fie mai mică.**

● **Un consum normal, rațional de vin, ar fi un litru sau ceva peste 1 litru de vin pe zi, ne-a răspuns** inginerul VICTOR TELEBA, de la Institutul de cercetări și proiectări alimentare din București. **Iar doctor inginer** CONSTANTIN COJOCARU, **de la același institut, ne-a recomandat :**

● **Cea mai puțin nocivă băutură, datorită concentrației slabe în alcool, este berea. Doi litri de bere reprezintă 60 gr. alcool. Pe tipuri, berea are următoarele concentrații : cea blondă — 3,3 la sută alcool, cea specială — 3,8 la sută, brună — 4 la sută, bere Porter — 5—5,5 la sută iar berea Caramel 0,8—1,8 la sută alcool. De altfel, acest lucru explică și creșterea consumului de bere pe locuitor, din 1938 pînă în 1970, de aproximativ șapte ori.**

Un răspuns drastic am primit de la Inspectoratul general al Miliției :

● **Nu consumăm nici un fel de băutură alcoolizată atunci cînd sîntem la volan !**

— Dar cînd bem ?

● **La masă, ne-a repetat, prof. doctor docent IULIAN MINCU și avem grijă să consumăm, nu grăsimi, cum fals se crede că se combate tăria alcoolului, ci proteine. Moda băuturilor tari este de două ori dăunătoare : prin concentrația mare de alcool și prin resorbția foarte rapidă în organism fiindcă, de obicei, socotindu-le aperitive, le consumăm pe stomacul gol.**

La părerea aceasta s-au aliat și alți interlocutori.

● **Cam cu opt ore înainte de a urca la volan,** ne-a spus locotenent-colonelul GH. ENE. **Bineînțeles, asta depinzînd de cantitatea băută.**

— Calitatea băuturii influențează asupra nocivității. Ce se întreprinde pentru îmbunătățirea ei ?

La această întrebare, adresată cercetătorilor de la Institutul de cercetări și proiectări alimentare, am căpătat unele informații inedite.

● Ing. VICTOR TELEBA : **Cercetăm posibilitățile de a fabrica bere fără alcool pentru șoferi, avînd un gust cît mai apropiat de berea obișnuită, precum și vinuri slab alcoolizate. De asemenea, am reușit să obținem rezultate în inlocuirea și reducerea procentului de bioxid de sulf ce se folosește, în general, la vinuri, de la 200 miligrame — procent admis — la 100 miligrame la litru.**

● Ing. VIRGIL GHEORGHIU : **Îmbogățirea sortimentelor de băuturi, cu conținut de alcool mai slab, cu macerate din plante și extrase din fructe, în special fructe de pădure, precum și realizarea unor băuturi răcoritoare cu procent mai mic sau fără alcool reprezintă o altă preocupare care se încadrează, de altfel, în preocuparea generală a Departamentului Industriei Alimentare, prezentă cu mulți ani în urmă, de înlocuire a băuturilor pe bază de esențe sintetice cu cele pe bază de esențe naturale din plante și fructe.**

Bem, dar cu măsură, o anumită cantitate de alcool și nu oricum. Bem, dar nu orice băutură, la orice oră și nu în loc de alt aliment. Bem, dar nu la volan și nici cînd sîntem bolnavi. Alcoolul nu e medicament, nici antiinfecțios, nici antispastic, nici calmant, nici anestezic al necazurilor. Ne putem vindeca de alcoolism, dar numai cu voință.

Bem, dar în limite care să nu ne transforme în propriul nostru dușman, în dușmanul familiei noastre sau al societății, în contravenient sau infractor. Sînt concluzii care ne pot da de gîndit. Nu-i așa ?

Anchetă realizată de Lucia MANOLESCU

UTIL ȘI PRACTIC

• Forma obrazului poate fi corectată prin machiaj

Unele defecțiuni ce țin de forma obrazului pot fi corectate prin machiaj, printr-un joc ingenios de culori și umbre și prin coafuri avantajoase.

Un obraz prea rotund va fi lungit prin efect de lumină. Pentru aceasta, el va fi umbrit printr-o fișie fardată într-o culoare mai închisă decît tenul, de la înălțimea urechii pînă la fălci. De asemenea, fălcile prea pronunțate vor fi umbrite cu aceeași culoare foarte bine răspîndită, în degrade, pierdută spre interiorul obrazului. Putem lăsa să cadă o șuviță ondulată, chiar pe obraz, ca un amănunt de cochetărie. Fruntea va fi umbrită în părțile laterale în linie verticală, de o parte și de alta, luminînd-o în interior cu un fond mai deschis, ca să atragem lumina asupra porțiunii mai deschise. Coafura va fi și ea ridicată printr-un coc de bucle deasupra capului. Fardul de obraz se va da oblic, începînd de la tîmple, peste pomeți, cu partea mai lată, spre mijlocul obrazului, îngustîndu-se spre nas.

Un obraz prelung va fi rotunjit, umbrind printr-o culoare închisă o șuviță în linie dreaptă din bărbie și obraz. Vom lumina fălcile și părțile laterale ale obrazului cu culoare mai deschisă decît restul obrazului, aproape de ureche. Fardul îl vom întinde în forma unei curbe înguste, pornind de la nară, pe șanțul naso-labial, cu partea mai accentuată spre gură și pierdută spre interiorul obrazului, ca rotundul unui măr, creînd astfel o impresie de volum. Interiorul obrazului va fi dat cu un fond de ten sau pudră mai deschise. Sprîncenele vor fi mai curbe, coafura plată, cu breton sau cu părul în bucle în jurul gîtului, astfel ca toate acestea să rotunjească obrazul.

Constanța POPOVICI
pictor machior

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

TUFARU CONSTANTIN — Brașov. *Regretăm că nu vă putem publica răspunsul la data indicată, avem multe răspunsuri anterioare care își așteaptă apariția în ordinea cronologică a sosirii. Vă recomandăm ROMAVIT (PARAMINOL) și vitamina B complex forte.*

M.C. — sector 7 — București. *Credem că veți beneficia de : ULCOMPLEX 3 comprimate pe zi ; MECOPAR — forte — și B complex forte.*

HORIA — București. *Din cele relatate de dv. reiese că prognosticul sumbru care vi s-a prezis referitor la dezvoltarea intelectuală a copilului nu s-a adeverit. Ne bucurăm și noi de succesele copilului dv. Referitor la intervenția care vă interesează pentru corijarea deviației de sept, se recomandă după vîrsta de 17 ani. Veți consulta specialiștii clinicii O.R.L., spitalul Colțea. Referitor la conformația toracelui vă recomandăm gimnastică medicală și exerciții de inot.*

La o ceașcă de ceai

O prăjitură uscată e întotdeauna potrivită cu un ceai fierbinte, dar ea poate însoți cu succes și o ceașcă de cafea sau cacao cu lapte, ba chiar și una de cafea neagră. Am ales pentru azi, rețete simple și ușor de realizat chiar și de gospodine tinere. Sperăm să răspundem, astfel, dorințelor exprimate de mai multe cititoare în scrisorile pe care ni le adresează.

PRĂJITURĂ CU MIGDALE SAU NUCI

120 g unt, 250 g zahăr pudră, 4 ouă, 250 g migdale rișnite (sau nuci), 100 g făină, 2 linguri de kirsch, unt pentru uns forma.

Frecați untul cu zahărul pînă ce obțineți o cremă spumoasă. Adăugați, unul cîte unul, gălbenușurile. Încorporați migdalele rișnite apoi făina. Stropiți cu kirsch. Amestecați. Bateți albușurile spumă tare, amestecați-le ușor, cu compoziția preparată. Turnați-o într-o formă rotundă, bine unsă cu unt. Coaceți prăjitura într-un cuptor cu foc potrivit, circa 30 de minute. Cuptorul trebuie încălzit dinainte. Verificați dacă prăjitura e coaptă înfundînd în centrul ei o andrea, care trebuie să iasă uscată.

KUGELHOF

Pentru o formă de 1 litru și jumătate : 500 g făină, ¼ 1 lapte, 125 g unt, 20 g drojdie de bere, 2 ouă, 125 g zahăr, 100 g stafide, 100 g migdale, un praf de sare, zahăr pudră.

Desfaceți drojdia în două linguri de lapte călduț, păstrînd-o la cald, pînă la întrebuințare. Puneți în baimarie, untul și restul de lapte. Cerneți făina într-un vas încăpător. Faceți o adîncitură la mijloc și puneți înăuntru sarea, zahărul și ouăle întregi. Amestecați cu degetele, adăugînd, puțin cîte puțin, lapte apoi drojdia de bere, care între timp a crescut. Frămîntați, ridicînd aluatul fără să-l bateți, pînă ce se dezlipește de pe degete și vas (circa 20 de minute). Adăugați stafidele și jumătate din migdale tăiate fin de-a lungul. Ungeți forma cu unt (de preferință cu gaură la mijloc — ca pentru savarină). Presărați-o cu restul de migdale, de asemenea, fin tăiate. Turnați aluatul înăuntru (pînă la 2/3 din înălțimea formei). Acoperiți cu o pînză curată și puneți prăjitura la loc călduț să

crească pînă ce se umple forma. Încălziți cuptorul timp de 20 de minute înainte de a da kugelhof-ul la copt. Coaceți cu foc potrivit. Așteptați 20 de minute, înainte de a vă uita la ea. Dacă prăjitura s-a rumenit și a căpătat o culoare aurie, puneți deasupra o hîrtie. Mai lăsați 40 de minute. Verificați dacă e coaptă cu o andrea sau o lamă de cuțit pe care trebuie s-o scoateți curată. Scoateți prăjitura din formă și lăsați-o să se răcească pe un grătar de sîrmă. Puteți folosi suportul de tăvi din cuptorul aragazului.

Prăjitura poate fi făcută și fără migdale.

Olimpia STEFANESCU

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Vreți să aflați vîrsta cuiva?

Cred că publicînd acest test, dacă în lipsa lui mai există șansa să aflați vîrsta cuiva care nu vrea să și-o spună, sau nu dorește să o exprime cu exactitate (cine să fie, oare, acele ființe ? !), acum nu veți mai avea nici un fel de succes : citindu-se materialul respectiv, persoanele întrebate vor putea să vă înșele ușor, cunoscînd tehnica jocului. Dar, cum se poate spera că nu toată lumea va citi testul, mai există unele speranțe. Deci, încercați !

Tehnica acestui joc — să-i spunem așa — deși în fond nu-i vorba decît de un calcul matematic, este expusă în continuare.

Persoana căreia vrem să-i aflăm exact data nașterii, o rugăm să efectueze în gînd, sau pe hîrtie, următoarele operații :

Să înmulțească mai întîi data zilei de naștere cu 10 000. Apoi, separat, să înmulțească numărul de ordine al lunii, cu 100. Rezultatele celor două înmulțiri se vor aduna, și la suma rezultată, se va aduna numărul format din ultimele două cifre ale anului nașterii. Se va obține un număr din care va rezulta cu multă precizie data nașterii interlocutorului, bineînțeles, cu condiția ca datele inițiale să fie corecte. Cum se pot afla datele care ne interesează din numărul obținut vă lăsăm să reflectați puțin, pînă la... numărul nostru următor. Deocamdată, pentru a nu exista însă unele dubii, vom da un exemplu concret de calcul :

Să presupunem că persoana supusă testului s-a născut la 16 iunie 1933, sau, exprimat cifric, la 16 06 33.

Numărul care reprezintă ziua, se va înmulți cu 10 000 deci vom obține 160 000.

Numărul care reprezintă luna, se va înmulți cu 100 ceea ce înseamnă 600.

Adunînd acum 160 000 cu 600 și cu 33 rezultă numărul 160 633. Dacă nu ați sesizat ce se face mai departe cu acest număr, vă vom lămuri peste o săptămînă.

În orice caz, un amănunt : calculele acestea sînt valabile numai pentru persoanele născute în secolul XX.

Teorema lui... ?

Cine nu a învățat la școală despre relațiile dintre laturile unui triunghi dreptunghic, despre faimoasa teoremă a lui Pitagora, în care se demonstrează că suma pătratelor catetelor este egală cu pătratul ipotenuzei ? Amintindu-ne cîte ceva din algebră, să încercăm să transpunem teorema lui Pitagora sub forma unei relații algebrice. Deci, notînd cu X una din catetele triunghiului dreptunghic, cu Y cealaltă catetă, și cu Z ipotenuza, putem scrie :

$$x^2 + y^2 = z^2$$

Dar, să vedem ce se întîmplă, dacă am scrie relația de mai sus în felul următor :

$$x^n + y^n = z^n$$

Se observă că relația aceasta seamănă cu aceea de mai sus, în care însă, în locul exponentului 2, avem exponentul n deci un caz general, în care n poate avea orice valoare. Dacă n are valoarea 2, relația reprezintă algebric teorema lui Pitagora.

Că teorema lui Pitagora este întru totul valabilă, o știm toți. Întrebarea care se pune însă, este următoarea : ESTE OARE VALABILĂ CEA DE A DOUA EGALITATE PENTRU ORICE VALOARE DATĂ LUI n ? Dacă da, sau dacă nu, puteți demonstra de ce este așa ?

Maximele unor oameni celebri

Mulți oameni ce au rămas în istorie au gîndit, au filozofat în ceea ce privește viața, lumea din jurul lor, activitatea umană etc. Aceste gînduri, concentrate sub forma unor maxime, reprezintă adevărate perle ale spiritului uman, și nu puține sînt acelea care au rămas celebre. Vă vom prezenta și dv cîteva, rugîndu-vă să vă gîndiți cine le-a formulat. Dacă nu veți putea răspunde decît parțial, vă vom preciza autorii lor în numărul viitor al revistei. Iată cîteva din aceste maxime :

1. Experiența personală este o școală costisitoare. Oamenii puțini înțeleg învață numai la școala aceasta, pe cînd înțelepții se folosesc mai mult de experiența altora.

2. Știința este fiica experienței.

3. Știința este putere.

4. În orice savant mare, veți găsi un mare patriot.

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Limbajele artificiale

Unul din limbajele artificiale folosite în relațiile omașină este cel denumit „ALGOL". Este însă relativ dificil de întrebuințat, și de aceea, mult mai răspîndit este limbajul „FORTRAN", utilizabil atît la calculatoarele mijlocii, cît și mari. Pentru înzestrarea cu cunoștințe a calculatoarelor, se întrebuințează, așa numitul limbaj „ASSEMBLER". În problemele economice se folosește limbajul denumit „COBOL", iar pentru viitor, se conturează un nou limbaj, simbolizat foarte simplu prin inițialele „PLI", care va permite probabil o utilizare generală valabilă, în locul tuturor celorlalte limbaje matematice.

Vulcani... și vulcani

Este un pseudo-vulcan, care se află în R.S.S. Tadjică, pe valea riului Fal-Daria, fiind constituit de muntele Ravat. Deși „vulcanul" în cauză fumegă de peste 2 000 de ani, în realitate nu este nici de cum vorba de un adevărat vulcan, cu lavă incandescentă, ci de un simplu munte, în subsolul căruia există importante zăcăminte carbonifere, care s-au aprins din cine știe ce motive, în urmă cu două milenii, și care continuă să ardă liniștit pînă în zilele noastre. Firește că un asemenea vulcan nu va erupe niciodată, dar nimeni, cel puțin în prezent, nu este în măsură să prevadă cît va mai fumega. Probabil, că există un singur răspuns cert : pînă la epuizarea totală, sau aproape totală a zăcămîntului carbonifer. Sînt însă și aici unele semne de întrebare, pe care se pare că încă nu le-au lămurit nici geologii : cum primește zăcămîntul, în adîncuri, aerul necesar alimentării arderii ? Oricum, întrebarea nu v-o punem dv, ci, cel mult, geologilor !

Care este numele adevărat?

Numele reale ale unora dintre stelele de cinema prezentate în numărul nostru anterior sînt următoarele :

1. Arletty — Leonide Bathiat
2. Bourvil — André Rainbourg
3. Kirk Douglas — Issur Danielovici Demsky
4. Fernandel — Fernand Contandin
3. Jean Gabin — Alexis Mancorgé
6. Bran — Oliver Hardy
6. Stan — Stan Laurel
8. Sophia Loren — Sofia Scicolone
9. Marilyn Monroe — Norma Jean Backer
10. Edward G. Robinson — Emmanuel Goldenberg
11. Simone Signoret — Simone Kaminker
12. John Wayne — Marion Michael Morrison

De ce și-au schimbat numele, față de cele reale, nu v-o putem spune noi. Fără îndoială că sînt mai în măsură înșiși posesorii lor !...

Ing. Liviu MACOVEANU

În atenția... unui Othello

de Mihai STOIAN

„Stimată redacție,

Aștept un răspuns, dacă în cele relatate mai jos există motiv de divorț ; veți spune că am greșit rubrica, adresîndu-mă dumneavoastră, dar povestea are legătură cu aceasta întrebare.

Sînt trei luni de cînd mă chinuie întrebarea dacă să vă scriu sau nu, însă astăzi sînt forțată de împrejurări s-o fac, și mă adresez dv. cu toată încrederea că voi primi un răspuns exact.

Am 30 de ani, căsătorită din dragoste de șapte ani, am un băiețel de patru ani, cît de fericiți eram. Acum trei ani, m-am îmbolnăvit de plămîni, am învins furia bolii cu ajutorul doctorilor, a medicamentelor, și cu voința de a trăi (doar sînt mamă). În urmă cu trei luni medicii au fost de părere să mă trimită la un sanatoriu, pentru a mă reface complet, soțul n-a fost de acord și a hotărît să mă trimită pe cont propriu (la ora actuală nu mai am serviciu) în stațiunea de odihnă Sinaia. De aici încolo începe tragedia mea.

Într-o dimineață, după ce am luat micul dejun, fiind timpul frumos, am evitat drumul spre dormitor, m-am hotărît să stau pe o bancă în parc (la Sinaia) și să citesc o fantezie a scriitorului Nicolae Paul Mihai, „Femeia cibernetică", mă amuza, pur și simplu. Pe aceeași bancă a venit și s-a așezat un bărbat, mi-a adresat cîteva cuvinte, la care am răspuns prin da sau nu, nici nu știu cum arăta în față, eram profund cufundată în lectura mea. În acel timp a trecut pe acolo cineva din orașul meu, m-a văzut, acel cineva neavînd altceva mai bun de făcut, i-a spus soțului meu, și cînd am venit acasă, după răceala cu care m-a primit soțul în gară, am simțit că este ceva, dar nu știam ce, cînd am ajuns acasă a început scandalul, și cu cele mai mari jigniri, eu susțineam că nu sînt vinovată cu nimic, însă el continua.

De trei luni, de cînd trăiesc sub această presiune, salariul îl strînge pentru acțiunea de divorț, de trei luni doarme cu spatele la mine, îl rog, îl implor, cu lacrimi fierbinți, să mă creadă că n-am greșit cu nimic, că nu sînt vinovată, dar el continuă să rămînă pasiv, soțul meu nu are decît o dorință, să scape cît mai repede posibil de soția care l-a înșelat și i-a călcat onoarea în picioare.

GURIER SĂPTĂMÎNAL

Oare cum pot eu să-i dovedesc că n-am greșit cu nimic, că nu l-am înșelat, că am rămas aceeași soție credincioasă, așa cum am fost și pînă acum trei luni ? Cu toată comportarea lui urîtă față de mine, eu continui să-l iubesc și nu doresc să destram ceea ce noi am reușit să clădim prin muncă și dragostea noastră : căminul nostru drag.

Eu poate nu mai pot să mă explic bine la ora actuală, boala mă cuprinde iarăși, nu mănînc, nu dorm, de aceea vă rog din suflet să mă ajutați, să publicați această scrisoare, poate va citi și el sau cea care a reușit să desfacă un cămin întemeiat, ca al nostru, poate că tot persoana respectivă va repara ce-a stricat. Cu deosebită stimă și respect.

P.S. Rog insistent discreție".

În ciuda accentelor ușor umoristice conținute de scrisoarea reprodusă alături, textul exprimă o reală dramă, atît din punctul de vedere al semnatarei, cît și al soțului ei (inclusiv al bietului copil de 4 ani). Să *risti* o căsnicie, liniștea sufletească a unui copil, propriul tău echilibru psihic, etc., toate numai fiindcă un... binevoitor a ținut să-ți comunice ceva, tristă, groaznic de tristă situație ! Evident, bărbatul acționează iresponsabil în numele unei cauze nobile, dragostea sa grozavă pentru femeie, onorabil, rațional, logic, *ce știe* cu adevărat, să înfrîngă orgoliul de pomană pus la bătaie, într-o cauză inexistentă, evident inventată de un răuvoitor. Există piese celebre, care au dăinuit de-a lungul secolelor, ilustrînd genial forța distrugătoare a dragostei învălmășită cu gelozia. Să nădăjduim că Othello al dumneavoastră, mai cu picioarele pe pămînt, va salva propriul său suflet de la dezastrul pe care și-l pregătește cu o migală demnă de o cauză mai bună. Și, împreună cu el, va salva încă două suflete, al dv. și al băiețelului de care amintiți. Ar fi cel mai simplu (și cel mai complicat) lucru de făcut. Așteptăm vești (neapărat bune).

P.S. — LAURA P. — Brașov Recunosc că este nespus de greu de dat un ajutor real, eficace, substanțial, în asemenea condiții, prin intermediul hîrtiei. Vă înțeleg total situația și, dacă îmi permit să am vreo obiecție (una singură) e că nu continuați efortul de a depăși impasul, adunînd și consumînd întreaga energie de care, sînt convins, la cei 36 de ani ai dumneavoastră, dispuneți. Cît privește obsesia (fiindcă obsesie este și nimic mai mult), rezolvați-o totuși, prin intermediul medicilor (ceea ce nu înseamnă că trebuie să renunțați la restul, la ceea ce se numește, atît de banal, VIAȚĂ, viață personală, sentimente, intimitate). *Trebuie* să faceți toate acestea, în primul rînd în interesul dv., în al doilea rînd al fiicei dv. Credeți-mă, am cunoscut zeci și zeci de asemenea situații complicate care, la un moment dat, păreau a nu mai avea ieșire. Și totuși, cu un efort disperat, oamenii aceia au ieșit din impas, repet, refăcîndu-și (cu riscurile inerente) viața particulară, plus, nu-i nici o rușine într-asta, tratament medical. Așteptăm un semn *bun*.

VREMEA ZĂPEZILOR

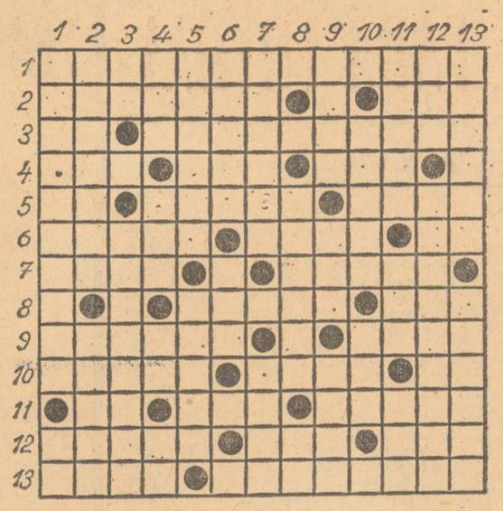

ORIZONTAL : 1. Poet contemporan, autor al unei poezii intitulată „Zăpezi". 2. Fantasme albe. (fig.) — Luni de iarnă ! 3. S-a întors gerul !! — Poet clasic român, autor al poeziilor „Sania", „Gerul", „Viscolul" etc. 4. Refren de „Plugușor" — Din mitologie ! — Pictor englez. 5. În prezent ! — Cultivatori de in, de odinioară — Anunț teatral... 6. Turtă nedospită. — Virf muntos în Carpați. — Stau în cămin ! 7. Verzi iarna... — Îndreaptă greșelile altora... 8. Iarna cade repede... (fig.) — Cristale de gheață. 9. Ploaie cu zăpadă. — Amurg solar... 10. „Noapte de... (G. Topîrceanu). — Vamă la moară... (od.) — Intră la polei ! 11. Albă-n jos... ! — E clar... — „Iarna vrajbei noastre" (J. Steinbeck). 12. Pseudonim literar clasic român. — Decor hibernal. — Înghețați la picioare ! 13. Grafician român, autorul tabloului „Iarna". — Ne-a făcut cunoștință cu „Crăiasa zăpezilor"...

VERTICAL : 1. Apărătoare împotriva acumulării de zăpadă. — Sînt la pămînt ! 2. Marele poet român, care a scris poezia „Drum în iarnă". — Autorul poeziei „Liniște de iarnă". 3. Începe să se răcorească ! — Se pregătește de ninsoare... (subst.) 4. Scapă prin urechile acului. — La limită ! — Începe la toiul iernii... — În ger ! 5 Munte alb, dar nu de zăpadă... — Femeie nemișcată... 6. Albă ca zăpada... — Steluțe căzătoare... 7. Lemn pentru schi. — Autorul poeziei „Pădure iarna". 8. Înghețați. (fig.) — Inimă caldă ! 9. Țesătură fină ca... de zăpadă ! — A fost și una glaciară. — Oraș. 10. Zăpada din trecut... — Amorțit parțial ! 11. Materie albă... ca zăpada. — Vechi ispășitor. — Popas peste noapte. (reg.) 12. Tras de boi. — Albe ca zăpada. (fig.) 13. Niște oameni de zăpadă... mai mari. — Poet sovietic, autorul poeziei „Nămeții de zăpadă se spulberă pe vale".

Petre PARDĂU și Victor MIHALAȘCU

Cuvinte rare : LEE — UIUM — MAS.

OREBUS

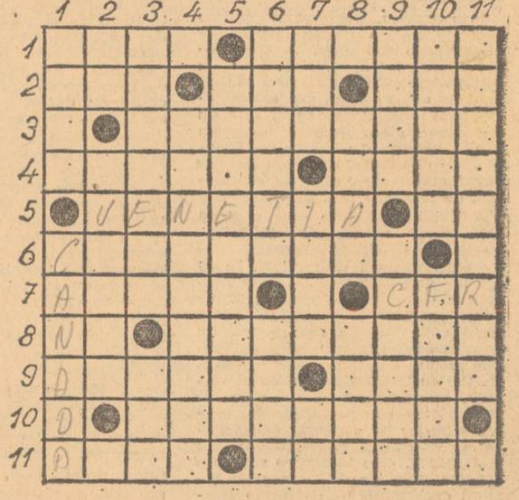

PRECIZĂRI

ORIZONTAL : 1. Merge cu spada, pe ecran... — A cu paie, — a cu fin... 2. Păzea pe vremuri casele, la Roma... — Plăcerea primilor. — Acest mijloc ! 3. Strictul necesar. (fig. masc. pl.) 4. Oamenii, pămîntului... (od. mold) — Electrică pe șine... (abr. tehn.) 5. Orașul inundațiilor permanente. — Luni ! 6. De părerea lui Hincu... (fem.) 7. Face treabă. — Drumul trenului... 8. Nună ! — Privit prin microscop, dar... invers. 9. În luptă cu centimetrii și secundele... (pl.) — Regele din Țările Baltice... 10. Ține puterea în mînă. (fem.) 11. Deține „nervus rerum"... — Ieri... pe seară.

VERTICAL : 1. Sufocă și decolorează... — În nordul Americii... de Nord. 2. Para ! — Vorbește la bară. 3. Milne este... trecut. — Animal de o anumită valoare. 4. Valorează uneori mai mult decît banii 5. Ajutate în sens negativ... 6. Cu păr negru... de circumstanță. (fem.) — Ceva mai mult decît ceartă... 7. Un scurt articol. — Are vedenii. — George Ștefănescu. 8. A se profila la orizont. (pop.) — Pescar... en-gros. 9. Aripi frînte... mitologice. — Exclamația lui Arhimede... pe românește. 10. Îți vinde îmbrăcăminte... recondiționată. (od.) — Fabricant regional de... gogoși. (fig.) 11. Comparată și egalizată cu altă noțiune.

P. VALENTIN

Cuvinte rare : VIA—CIRA —IȚAI—ORIE

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

SE MIȘCA

ORIZONTAL : Eppursimuove — Varnita — Tril — Omri — E — Viață — Li — Volei — Ren — Unde — E — Obez — Tt — Rm — Olt — Ae — I — Esopia — V — N — Ere — Bob — Lire — Email — Laser — Rs — Cliper — Ug — Astre — Lumini — Muta — Materie.

ELECTRICITATE

ORIZONTAL : Lipituri — Aci — Nr — U — Amiral — Acov — B — Pumni — Popularitate — Arteriala — I — Det — Ata — Dtp — Cal — Atita — Al — Ireal — E — Fata — Re — Nod — Ceres — C — Cilindru — A.

UMOR ITALIAN

— Incetează cu bocetele ; copilul a înghițit radioul cu tranzistori și nu pot auzi comentariul meciului !

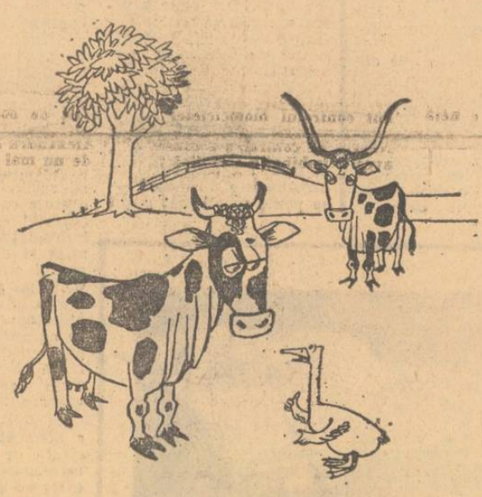

— Vezi ce bine-i stau maxi-coarnele ?

Poveste fără cuvinte.

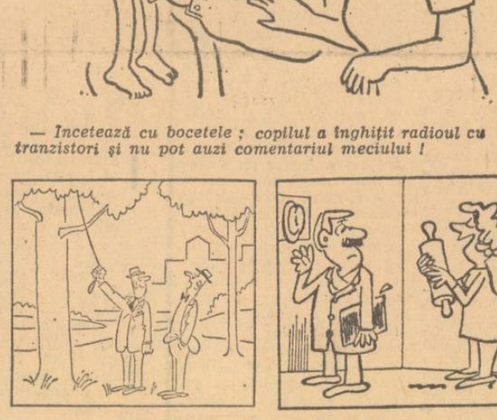

— Știi, am un ciine foarte decent...

— Dragul meu, cunoști noul tip de somnifer...

— Acum, sper că n-ai să te mai plîngi medicului că n-ai suficiente perne pentru a putea dormi...

Jocul soarelui

de MAURICE LEBLANC

— Lupin, povestește-mi ceva...

— Ce vrei să-ți povestesc ? Doar îmi cunoști toată viața — îmi răspunse Lupin întins pe divanul din cabinetul meu de lucru.

— Nimeni n-o cunoaște — strigai eu. Haide, Lupin, te rog...

Spre stupefacția mea, el replică :

— Ia un creion, dragul meu, și o foaie de hîrtie.

Mă supusei cu promtitudine, fericit la gîndul că o să începă, în sfîrșit, să-mi dicteze vreuna din acele pagini în care știa să pună atîta vervă și fantezie.

— Ești gata ?

— Da.

— Scrie : 19—1—9 ; 1—12—5—5—18 ; 20—17—5—2—22—1—5...

— Cum ?

— Scrie, îți spun !

Se afla așezat pe divan, cu ochii întorși către fereastra deschisă, răsucind între degete o țigară orientală. Spuse :

„18—1".

Era, desigur, nebun. L-am privit cu atenție și puțin cîte puțin am băgat de seamă că ochii lui nu mai erau indiferenți ca adineauri, ci păreau să urmărească undeva, în spațiu, un spectacol care-i captiva.

— „6—22—7—9" — îmi dictă el mai departe.

Pe fereastră nu se putea contempla decît o bucată de cer albastru spre dreapta și fațada vechiului hotel la ale cărui ferestre erau trase, ca de obicei, storurile. N-avea nimic deosebit, nici un amănunt care să mi se pară nou pe lîngă cele pe care le știam de ani de zile.

— „4—5".

Și deodată am înțeles, sau am crezut că am înțeles. Căci, cum să admiți că un om ca Lupin, atît de rezonabil în fond sub masca ironiei, putea să-și piardă vremea cu asemenea copilării ? Ceea ce vedea era reflectarea intermitentă a unei raze de soare care se oglindea pe fațada înnegrită a casei vechi de peste drum, cam la înălțimea etajului al II-lea.

—„16—5—17—9—3—15—12" — îmi spuse Lupin.

Lumina dispărea timp de cîteva secunde, apoi apărea la intervale regulate luminînd de cîteva ori fațada, după care dispărea din nou. Am numărat și-am spus cu voce tare

— 18—1 !

— Ai băgat deci de seamă ? — mă întrebă Lupin.

Se îndreptă spre fereastră și se aplecă spre a-și da seama cam de unde pornea raza de lumină. Apoi se întinse din nou pe divan, spunînd : Acum e rîndul tău să numeri...

Lumina părea să vină dintr-o casă situată în rînd cu casa noastră, pentru că soarele intra oblic pe fereastră.

— O fi vreun copil care se amuză cu oglinda — am strigat eu după un minut, oarecum plictisit de ocupația stupidă care mi se dăduse.

— Dă-i înainte !

Și am numărat mai departe.

— Nu mai lumințează ? — mă întrebă Lupin după o pauză mai lungă.

Mă resemnai să fac această treabă și notai primele litere : MAI ALES... M-am întrerupt, uimit.

— Un cuvînt, am strigat eu, s-a alcătuit un cuvînt !

— Continuă, dragul meu ! Ce iese ?

— Sînt și greșeli de ortografie...

— Nu te ocupa de ele... Ia citește...

Am citit această frază neterminată pe care o redau aici așa cum mi-a apărut : MAI ALEES TREBUIE SA FUGI DE PERICOL, SA EVIȚI ATTACURILE, SA NU ÎNFRUNȚI FORȚELE DUȘMAE DECÎT CU FOARTE MARE PRUDENȚ ȘI... Am început să rid.

— Hei, iată că s-a făcut lumină ! Ce să zic, sîntem năuciți de atîta lumină !

Lupin se ridică și-mi luă din mînă foaia de hîrtie. Mi-am aruncat, fără să vreau, ochii la pendulă : era 5 și 18 minute. După puțin, Lupin puse foaia de hîrtie pe masă și murmură :

— E un fleac.

În același timp pendula bătu cinci și jumătate.

— Cum — strigai eu — ai și izbutit ? În numai 12 minute ?

Lupin făcu vreo cîțiva pași prin odaie, își aprinse o țigară și-mi spuse :

— Cheamă-l, te rog, la telefon pe baronul Repstein și spune-i că diseară la 10 voi fi la el...

— Baronul Repstein ? — întrebai eu. Soțul faimoasei baroane ?

— Da.

— Vorbești serios ?

— Foarte serios.

Incapabil să-i rezist, am deschis anuarul telefonic și am început să formez numărul. Dar chiar în acel moment Arsène mă opri cu un gest autoritar și rosti, cu ochii la foaia de hîrtie pe care o luase iar în mînă :

— Nu, lasă, e inutil să-i mai dai telefon. E ceva mult mai urgent ca asta, ceva bizar și care mă intrigă : de ce dracu această frază nu-i terminată ? Pentru ce are... Își luă repede pălăria și bastonul. Să mergem. Dacă nu cumva mă înșel, asta-i o treabă care cere o soluție imediată. Și cred că nu mă înșel.

— Știi cumva ceva ?

— Pînă acum, nimic.

Pe scară își trecu brațul pe sub al meu și zise :

— Știu și eu ce știe toată lumea . Repstein, mare financiar și sportsman, al cărui cal, Etna ,a cîștigat în acest an derby-ul de la Epsom și marele premiu de la Longchamp, baronul Repstein a fost victima soției sale : foarte cunoscută prin pletele sale blonde, toaletele și luxul ei, a fugit acum 15 zile luînd cu ea suma de 3 milioane, furată de la soțul ei, și o colecție de diamante, perle și alte bijuterii, pe care i-o încredințase prințesa de Berny și pe care baroana urma să i-o cumpere. De două săptămîni e urmărită prin Franța și restul Europei, ceea ce e destul de ușor, întrucît doamna Repstein seamănă pretutindeni, în drumul ei, aur și bijuterii. De cîteva ori au fost gata s-o prindă. Alaltăieri, în Belgia, poliția noastră, inefabilul Ganimard, a pus mîna pe o călătoare împotriva căreia fuseseră strînse cele mai zdrobitoare probe. Prinsă, femeia s-a dovedit a fi o demimondenă notorie, Nelly Darbel. Cît privește baroana, e de negăsit. La rîndul său, Repstein oferă un premiu de 100 000 de franci celui care-i va găsi soția. Banii au și fost încredințați unui notar. În plus, pentru a o despăgubi pe prințesa de Berny, baronul și-a scos în vînzare, în bloc, caii de curse, palatul din bulevardul Haussman și castelul de Roquencourt.

— Pretul obținut din vînzare va acoperi datoria. Mîine, spun ziarele, prințesa de Berny își va primi banii. Numai că eu nu văd legătura dintre povestea asta pe care mi-ai rezumat-o de minune și fraza aceea enigmatică.

Traducere de Teodora POPA-MAZILU

— Va urma —

JOCURI DISTRACTIVE

Zece jumătăți

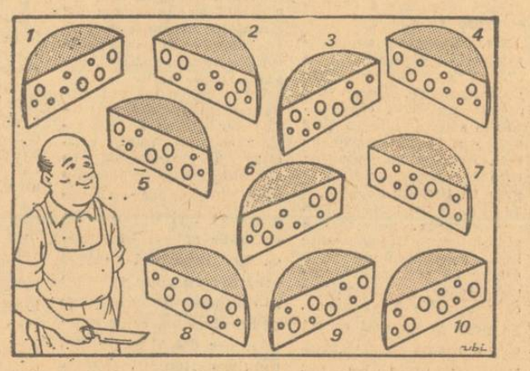

Cinci roți de șvaițer au fost tăiate în cîte două părți egale. Vă invităm ca, după examinarea celor zece jumătăți, confruntînd găurile, să indicați cui a cui pereche este.

Pe negativ (soluție)

Desenul negativ își are corespondentul său geamăn în desenul F.

IMPORTANT

DORIȚI CA AUTOTURISMUL DVS. SĂ FIE ÎN SIGURANȚĂ ȘI APĂRAT DE INTEMPERII ?

Comandați un garaj demontabil la cooperativa „TEHNO METALICA" Str. Vînători nr. 4, sector 6. Telefon 31.19.81

Se poate executa și cu plata în rate.

— DORIȚI CA ÎN GRĂDINA DVS. SĂ OBȚINEȚI LEGUME TIMPURII ?

— Folosiți solariile executate de cooperativa „TEHNO METALICA" Str. Vînători nr. 4, sector 6, București. Telefon 31.19.81.

(6033)

CE GREU E FĂRĂ FOTBAL

de Valeriu MIRONESCU

Amicul Cesare Trentini, un veritabil amic al sportului românesc, comunică: Boninsegna — 14, Prati — 13. E vorba de goluri înscrise, e vorba de tunarii campionatului peninsular. Într-un ziar de la fața locului, citesc : 14 reti — Boninsegna, 13 — Prati. Rete pe italienește înseamnă plasă. Cineva „a luat plasă", cu un gol. Probabil un gol discutabil, cine l-a marcat, sau o fi fost chiar autogol, așa ceva se mai întîmplă și pe la noi, discuții asupra marcatorilor reali, purtate între publicațiuni de specialitate sportivă. Se vede treaba că limbile noastre, apropo de „plasă", se aseamănă nu numai în privința fondului principal de cuvinte — de pildă, carne = carne, angelo = înger, pane = pîine, stupido = stupid, ca să nu zic altfel — ci și prin unele locuri mai periferice, alt exemplu, bella donna = femeie frumoasă, iar în românește beladonă semnifică și mătrăgună, are în frunze și în rădăcini un alcaloid ucigător...

Prin urmare, Boninsegna (Inter) conduce urmat de Prati (Milan). În clasamentul echipelor, poziția se inversează, lider e Milan, are cu trei puncte mai multe decît Inter. Ambele echipe, fiind din același oraș, sînt considerate rude. Dar nu de primul grad. Italienii le spun cugini (verișori) adică pe românește „frate ca frate, da' brinza e pe bani" cînd vine vorba de campionat, de trofee și de... lire.

A.C. Milan, despre care cred că este singura echipă mare din fotbalul italian de astăzi, cunoaște o serie extraordinară de meciuri. În 16 etape nici o înfrîngere, șase rezultate egale, restul victorii, 36 de goluri marcate, o medie de peste două goluri de partidă, o medie surprinzătoare pentru caracteristicile jocului de apărare din peninsulă. Cei de la Inter au tot atîtea victorii, în schimb, vreo trei înfrîngeri, dintre care una chiar din partea iubiților lor verișori. Golaverajul le este mult mai slab oricum l-ai judeca, prin împărțire sau prin scădere. Dar, de cînd Inter i-a reziliat contractul lui Heriberto Herrera, negri-albaștrii sînt în ascensiune neîntreruptă, au ambiții, vor să-i întrecă pe ceilalți, pe roș-negri. N-am impresia că Inter s-a pus pe picioare din cauza schimbării conducerii tehnice sau, mai bine zis, din cauza noului antrenor, Invernizzi. Simplul fapt că a plecat Heriberto și a venit altul, X să-i spunem, a provocat o trezire a echipei, un șoc ale cărui efecte se simt acum în jocul majorității echipierilor. Cu siguranță, mai tîrziu se va vedea și dacă tînărul Invernizzi este capabil sau nu să conducă o formație deași, deocamdată, însă, avem de-a face numai cu reacția obișnuită la schimbarea de antrenor. În plus, fotbaliști cu mare fantezie și capacitate de improvizare. Corso, în special, descorsetați din sistemul prea rigid al lui Heriberto, se exprimă aproape de randamentul lor optim. Iar, din clipa în care echipa a început să cîștige, moralul tuturor a urcat spre stele, viața întreagă s-a colorat în roz.

Iată că la un moment dat și-a băgat coada și H.H., acela veritabil, Helenio Herrera. Echipa acestuia, A.S. Roma — zece meciuri egale, semn că a învățat lecția apărării, dar numai atît, fiindcă atacul, 16 goluri, nu poate trăi numai prin Amarildo — a plecat, în urmă cu trei etape la Milano să joace contra invincibililor lui Rocco. Și, pentru prima oară de la începerea campionatului, A. C. Milan s-a văzut condusă pe tabela de marcaj, chiar pe San Siro. Pînă la sfîrșit, partida s-a încheiat, totuși, la egalitate, 2 — 2. Declarații. Rocco : am cîștigat un punct : Herrera : am pierdut un punct. Cei mai bucuroși de întîmplare au fost Facchetti și compania ! Facchetti, căpitanul : O dată, nu-i regulă, „vrăjitorul" a ascultat de dorințele ex-jucătorilor săi ! Ne-a făcut o mare favoare.

Rocco, acest mare antrenor despre care se povestește că ar avea moravuri de majur, s-a arătat a fi la fel de bun psiholog ca un diplomat de meserie. După meciul de la Milano a lăudat echipa din Roma și s-a congratulat cu Herrera. Însă ascunsul gîndurilor l-a dezvăluit abia duminica trecută, în noapte, cînd se comenta la radio ultima etapă : „Sper ca vrăjitorul (Herrera) să-mi facă o mare favoare, să-i stopeze pe verișori duminica viitoare..."

Mîine, duminică, Inter joacă la Roma, contra lui H.H. Cui va face don Helenio o favoare, lui Rocco sau lui Facchetti ? Înclin să cred că va proceda un pic diabolic, din obișnuință. Îi va lăsa lui Inter un punct, așa ca Facchetti să fie mulțumit. Practic însă, asta va însemna totodată distanțarea lui Milan la patru puncte, fiindcă ea, A.C. Milan, joacă acasă împotriva Foggiei și eu vreau ca să cîștige și meciul, și campionatul. Așadar, pronosportiști, nu vă faceți însemnările după cele ce-am scris mai sus. Inter e tare, Corso e zeul cîmpului de fotbal, cît Marte și Minerva la un loc, iar A.S. Roma nu și-a schimbat încă antrenorul.

Ce greu e fără fotbal la tine acasă, cu bucureștenii la un Brazilia, cu italienii în Italia și cu Teașcă în Turcia...

Antrenorul Ralpf Volkie, cu „elevul" său John Wayne.

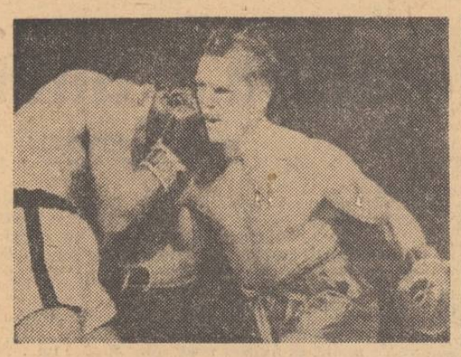

Excelent trucaj în „Cineva acolo sus mă iubește". Atacă ex.-campionul Tony Zale.

TRUCAJELE ÎN FILMELE CU SUBIECT DE BOX

Ideea de a așterne pe hîrtie aceste rînduri ne-a venit după ce am vizionat o serie de secvențe pugilistice, care ne-au fost prezentate pe micul ecran în cadrul... „Incoruptibililor". În episodul „Sfîrșitul lui Johnny Fortunato" sobrul agent federal, simpaticul și energicul Eliot Ness urmărea din fotoliul doi, un meci profesionist de box. Angajările în schimburile de lovituri ale celor doi pugiliști erau încă din prima repriză, înaintea „aranjării" partidei, sub orice critică ca stil, ca trucaj.

De zeci de ani, autorii de scenarii, cineaști și regizori din toate țările lumii au fost tentați să producă filme cu subiecte de box și mai ales pelicule de „western" care se bucură de o largă popularitate pe toate meridianele lumii. Cu ani în urmă am fost martorii pe ecranele noastre, a numeroase astfel de filme de real succes ca „Rocco și frații săi" „Teroare", „Cineva acolo sus mă iubește", producții de cowboy etc, în care luptele din „careul magic" sau din „saloon" au excelat cerînd o serioasă pregătire pugilistică, desigur adecuată vedetelor sau protagoniștilor secundari. Cineaștii au știut să se orienteze cunoscînd că trucajul în filmele cu subiect de box joacă un rol primordial în succesul de piață al respectivelor pelicule. Și nu întîmplător au fost aleși ca principali protagoniști o serie de actori renumiți care în tinerețea lor au practicat în general sportul și în special „nobila artă". Actori bine dotați fizicește, stele de cinematograf (Renato Salvadore, James Cagney, Eroll Flynn, Victor Maclaglen, Jean Paul Belmondo, John Wayne, Robert Taylor sau Paul Newman) au lucrat serios în fața sacurilor cu nisip, a punchinbalurilor, au executat numeroase schimburi între corzile ringului, transpirînd serios la antrenamente. O adevărată lecție de trucaj în box ne-a oferit cu largheță Paul Newman în „Cineva acolo sus mă iubește" ca și Renato Salvadore în „Rocco și frații săi". În ajutorul cineaștilor, în afara cascadorilor, pentru reușita unui trucaj pugilistic sînt angajate deseori vedete ale ringului. Nu am rămas deloc surprinși cînd pe genericul citorva mari filme am întîlnit numele unor redutabili maeștri ai ringului.

Zilele trecute am fost impresionați de o știre care am citit-o într-o publicație americană. Veteranul actor John Wayne în vîrstă de 64 de ani, și în prezent regele de necontestat al filmelor de cowboy, l-a vizitat în Arizona pe antrenorul de box Ralph Volkie. Motivul vizitei ? John Wayne care joacă în prezent rolul principal în filmul „Rio Lobo" trebuie să-și lichideze cîțiva adversari cu scurte croșee la figură și upercuturi la plex. Pentru a intra în formă și a executa corect loviturile sau a învăța eschivele... „rotative" a apelat din nou la acest discipol care-l pregătește încă din anul 1954. Se spune că Wayne a făcut o călătorie de peste 1 000 km pentru a păși în sala acestui antrenor care în cariera sa a produs 5 mari campioni mondiali printre care și Barney Ross și a antrenat și alți actori (John Ford, Bing Crosby sau Bob Hope).

Așadar din exemplele pe care le-am enumerat și tema tratată se poate constata că trucajul în filmele de box și de aventuri este foarte important și nici decum de neglijat.

Paul OCHIALBI

Pe culoare și în cabine

DOBRIN — EDIȚIA HERCULANE

de Eftimie IONESCU

Vorbeam săptămîna trecută, despre avantajele dar și dezavantajele celebrității. De legile acestea nescrise nu scapă — firește — nici jucătorii noștri de faimă. În consecință, faptele lor — bune sau rele — sînt amplificate, sînt comentate și, mai ales, sînt... știute. Din acest punct de vedere Dobrin — fiindcă de el o să ne ocupăm, în următoarele rînduri — se poate socoti mai puțin fericit decît un coleg mai puțin celebru din echipa lui, să zicem, absolut la întîmplare, Ștefan.

Dobrin, subiect interminabil de discuții și de controverse, poate fi sigur însă că examenul acesta al interesului e determinat de talentul lui remarcabil. Nu s-au spus totdeauna lucruri măgulitoare despre băiatul crescut de „Maracanã Piteștiului" și — dorind să rămîn obiectiv — trebuie să recunosc că au fost destule cazuri cînd „procurorii" erau în roluri îndreptățite ; dar s-au aflat și multe situațiile cînd i s-au pus în circă vini mai grave decît realitatea. Acum cînd avem vești optimiste de la el, să ne grăbim să le facem loc, cu dorința și speranța că nu vor fi infirmate de evenimentele viitoare.

La Herculane, Dobrin a efectuat cel mai serios stagiu de pregătire din întreaga sa carieră de jucător de prima divizie. O confirmă martori autorizați, colegi de echipă de ani și ani, conducerea tehnică a formației. Nu numai rivna de la antrenamente, dar întreaga viață a internaționalului din Pitești, au reprezentat temeinice motive de mulțumire pentru Ozon. Care, în treacăt fie spus, îmi mărturisea că n-a reușit, momindu-l chiar, spre încercare, să-l facă să abandoneze regimul strict pe care și l-a impus Dobrin. Promisiuni frumoase pentru sezon. Urarea noastră : să țină cît mai mult !

ARBITRII SOSESC LA TREN ÎN MAȘINILE POLIȚIEI

„Cavalerii fluierului" sînt pretutindeni obiect de discordie. Dar, cum știm foarte bine, nu totdeauna din greșala lor. Știți însă la cîte pericole se expun acești oameni, animați — în marea lor majoritate — de o mare dragoste pentru fotbal. De efectele patimii suportericești n-au scăpat nici cei mai faimoși dintre conducătorii de partide ; și italianul Sbardella a trebuit să plece cu un elicopter de pe un stadion înfierbîntat, gata să se dedea la acte de violență pentru că idolii au fost nedreptățiți de „omul în negru". Alți celebri „cavaleri ai fluierului" au recurs la clasica metodă a părăsirii locului de luptă în travesti.

O știre sosită tocmai din Peru ne oferă un nou sistem de apărare al arbitrilor ; grupul „directorului de întrecere" pentru un înfocat baraj de intrare în divizia primă, deci pentru partidele decisive, a venit și a plecat de la stadioane în automobile ale poliției, sub o pază puternică. Depeșa de peste ocean ne informează, mai departe, că toți bravii cavaleri ai fluierului au scăpat cu bine din întreaga încercare. Numai că un polițist, suporter al uneia dintre echipele care pierduse, a apărut în postura de... atacator, la terminarea unei partide. Toți colegii au devenit inamicii focosului apărător al ordinei (vorba vine...), care a fost cu greu calmat.

INTERMEZZO...

ÎN FAȚA PORȚII

de Ioan CHIRILĂ

La 17 martie, RUDY WETZER, unul dintre cei mai mari inaintași din istoria fotbalului românesc, împlinește 70 de ani. Și ce frumos ar fi ca fotbalul nostru să nu scape prilejul de a-l sărbători pe forward-ul anilor '20. Unii și-ar aduce aminte cu această ocazie, că Rudy Wetzer a jucat în echipa națională acum 48 de ani... Alții l-ar revedea pe căpitanul echipei noastre la Montevideo (1930)... Și nimeni n-ar uita, desigur, că Rudy Wetzer a înscris cinci goluri (!) într-un meci oficial, cu Grecia, puțin înainte de plecarea „tricolorilor" spre Uruguay, la prima ediție a Cupei Jules Rimet.

...Pînă atunci, însă, vă rog să acceptați că întrebarea cea mai potrivită pentru acest mare campion al golului este :

— Cum explicați lipsa de eficacitate a înaintașilor noștri ?

— Fără să uit că eficacitatea redusă nu e doar... apanajul nostru, aș vrea să spun că drumul spre ineficacitate a fost bătătorit cu multă grijă.

— ?!

— Pentru mine, șutul la poartă a fost întotdeauna o problemă fundamentală. Noi, „fotbaliștii de altădată", am tras mult mai mult la poartă. Vei spune, desigur, că astăzi nu prea te lasă fundașii să tragi. E adevărat, dar eu mă refer la șutul sănătos de la 20 de metri. Șutul lui Ruiz, de la Real, în meciul cu Dinamo. Șutul lui Gento, în același meci. Șutul danezului la primul gol... Șutul lui Irmscher, în meciul pierdut cu R. D. Germană... Șutul lui Domazos și multe altele, în fața cărora portarii sînt mereu surprinși, pentru că în campionatul nostru a cam dispărut șutul de la 20 de metri.

— De ce oare ?

— Foarte simplu : din prea multă filozofie... Noi, „fotbaliștii de altădată", veneam cu o oră-două înainte de ora antrenamentului și trăgeam tot timpul la poartă. Nu evitam nici pozițiile statice, bineînțeles. Acum vreo 20 de ani, însă, cineva a spus că șutul trebuie lucrat numai în condiții de joc. Aparent, ideea nu era rea, dar asta numai aparent. Așa a început epoca „micuței", în care elementul cel mai neglijat a fost șutul la poartă. Așa-zisele condiții de joc nu erau decît semi-condiții... Numărul de repetări în trasul la poartă a început să se împuțineze... Disprețuind șutul sănătos, fără adversar, filozofii „condițiilor de joc" au provocat scăderea simțului mingii. Astăzi, îmi dau seama, fotbaliștii noștri nu „știu" mingea, pentru că nu corectează mereu contactul ghetei cu mingea așa cum noi, „staticii", am făcut-o de un milion de ori.

— Vă referiți, în primul rînd, la șutul de la distanță.

— La șut în general și la cel de la distanță, în special. De altfel, ceea ce discutăm noi acum e atît de firesc, încît îmi vine să și rîd... Gîndește-te, de pildă, că legea asta nu e doar pentru fotbal. Gruia e un mare jucător de handbal pentru că șutează de la distanță. Puiu Albu, la baschet, e și el un maestru datorită semidistanței. Doar fotbaliștii renunță la arma lor cea mai de preț...

— Au apărut elemente noi.

— Noi ? În fotbal, nimic nu e nou. Am auzit, de pildă, că nou ar fi „testul Cooper". Îți să-ți spun că noi am făcut testul Cooper cel puțin o dată pe săptămînă, cînd alergam între 7 și 10 ture, cu un sprint nebunesc pe ultimul tur. Am auzit apoi că astăzi se poartă fotbalul cu o pregătire fizică excepțională. Dar, unii dintre cei care agită astăzi această... noutate, rideau acum 12—13 ani de orientarea fotbalului nostru spre un joc atletic, adică spre o pregătire atletică, făcîndu-ne să pierdem cel puțin 10 ani în duelul cu fotbalul avansat.

— Cum vedți, totuși, fortificarea șutului la poartă ?

— Într-un singur fel. Să se spună o dată, răspicat, că șutul e cel mai important lucru în fotbal. Zilele trecute mi-a căzut în mînă un manual de-al nostru. Printre multe alte capitole, se afla și unul despre „lovirea mingii". Șutul la poartă era înecat în acest capitol...

Cît privește metodica, ea e la fel de simplă. Un pianist începe cu gamele. Fotbalistul începe cu șutul. Static, nestatic, n-are importanță. Important e să tragă mult foarte mult la poartă, ca să simtă fiecare milimetru pătrat de minge, așa cum Ilie Năstase, de pildă, simte toate moleculele corzilor rachetei sale, pentru că a „șutat" cu această rachetă de un miliard de ori... Și mai e ceva.

— Ce anume ?

— O dată cu invitația la șut, trebuie să eliminăm orice reproș la adresa jucătorului care a greșit... E o chestiune de pedagogie elementară...

ÎN FOTOLIU NU STĂTEA NIMENI...

Interlocutorul nostru — președintele Comisiei județene de șah Constanța. Tema interviului — activitatea șahistă din cadrul județului.

— În primul rînd, aș vrea să vă vorbesc despre prima ediție a turneelor internaționale de la Mamaia și Eforie. Sînt convins că ele vor intra în circuitul marilor concursuri internaționale, de felul celor de la Palma de Majorca, Mar del Plata, Hastings, Maribor etc.

— Foarte interesant ! Și cine le organizează ?

— „CUPA MURFATLAR" este inițiată, la Mamaia, de ministerul turismului în colaborare cu stațiunea viticolă Murfatlar și întreprinderea „Loto-Pronosport". „CUPA DACIA" este patronată, la Eforie, de ministerul turismului, Uzina de Automobile Pitești și „Loto Pronosport". Cu colaborarea strînsă, bineînțeles, a federației de specialitate.

— Cine va participa ?

— Listele nu sînt încă definitivate. În orice caz, este sigură prezența la Mamaia a campionului mondial Spasski, a lui Larsen, Bronstein, Reschewsky, Hort și Hübner. La Eforie vor juca Fischer, Petrosian, Tal, Grigorici, Korcinoi, Keres. Fischer s-ar putea să joace și la primul turneu, La ambele concursuri vor lua parte, firește, și primii jucători din țara noastră.

— Organizarea unor asemenea turnee necesită desigur cheltuieli...

— Bineînțeles, dar sînt investiții care se recuperează și, în ultimă instanță, aduc, beneficii. În principal, banii provin din fondurile de reclamă ale turismului și ale unor mari întreprinderi. Patronarea unor turnee de asemenea forță despre care presa din numeroase țări scrie zi de zi valorează foarte mult. Gîndiți-vă, amatorii de șah de pretutindeni — și nu neapărat numai cei foarte pasionați — urmăresc zi de zi rezultatele și vrînd nevrînd, rețin numele turneului, al localității care îl organizează al celor care îl inițiază. În plus, un program atractiv suplimentar este, pentru stațiuni, un mijloc de atragere a noi turiști... Și nu v-am spus că turneul principal, al marilor maeștri, va fi dublat de cîteva turnee, puse la dispoziția oricăror șahiști, indiferent de forța de joc, singura condiție fiind doar aceea de... turiști. Primul clasat din turneul B din acest an va căpăta dreptul să joace, la anul, în grupa marilor maeștri. Ceea ce conferă concursului un plus de interes...

— Desigur...

— O parte din fonduri sperăm să le recuperăm direct și prin buletinul turneelor, pe care vrem să-l multiplicăm operativ prin Xeros. Am primit deja oferte...

— Activitatea de pe litoral este într-adevăr promițătoare. Dar în ceea ce privește cea județeană...

— N-am neglijat-o deloc. Avem, în primul rînd, concursurile noastre obișnuite : campionatul și cupa județului, individual și pe echipe, la bărbați, femei, copii. Primii clasați vor căpăta dreptul de a lua parte și la fazele preliminare ale turneelor de pe litoral. Apoi, organizăm periodic în cîteva centre din județ — la Medgidia, Cernavodă, Năvodari, Ostrov și altele — concursuri de șah fulger, conferințe simultane date de maeștri, concursuri după sistemul elvețian care încep simbăta după amiaza și se termină duminica seara...

— Probabil că și această activitate necesită cheltuieli...

— Firește, dar fondurile obținute din cotizații, din taxele de înscrieri la toate aceste manifestări și concursuri. La urma urmei, oamenii cînd se duc la cinema, la teatru sau la meci nu plătesc cîțiva lei? Din banii strînși asigurăm premiile și, cîteodată, dacă e nevoie, chiria sălilor de joc. În plus obținem ceva bani și din alte acțiuni.

— De pildă ?

— Din tipărirea cărților poștale pentru jocul prin corespondență. O asemenea trimitere poștală poate fi timbrată doar cu zece bani în loc de 30 de bani. Tipărirea ei costă patru-cinci bani. Comisia le vinde cu 15 bani. Pentru jucători sînt avantajoase. E vorba de o mică economie atît de bani cît și, mai ales, de timp — cărțile poștale tip se completează mult mai rapid. Anual, comisia noastră tipărește sute de mii de asemenea cărți poștale și pentru șahiștii din alte județe. Obținem beneficii și din difuzarea unor șahuri magnetice de buzunar produse, la comanda noastră, de industria locală județeană — șahuri care ne sînt cerute stăruitor de amatori din diferite localități din țară. Apoi, edităm la rotaprint un buletin șahist cu note teoretice la zi, foarte solicitat. Cheltuielile le acoperim cu prisosință din difuzarea lui în țară. În schimbul lui primim aproape toate publicațiile șahiste care apar în străinătate. Am primit și cereri de abonamente... Comisia noastră furnizează de asemenea, consultații șahiste prin corespondență. În plus, noi...

...Notam de zor. Activitatea șahistă a județului era, evident, la înălțime și merita să fie popularizată. Găsisem și un titlu senzațional : „Spasski și Fischer vor juca la Mamaia" !... Am vrut să-l mai întreb ceva pe președintele comisiei județene. Mi-am îndreptat privirile spre el și abia, atunci am observat că...

Pe fotoliu nu se afla nimeni
Pur și simplu visasem...

U. VĂLUREANU

AUTOMOBILISM

ȘI, TOTUȘI, UNDE STAȚIONĂM ?

Necesitatea înmulțirii semnelor de circulație a apărut o dată cu sporirea traficului rutier, determinat de numărul tot mai mare de autovehicule aflate în circulație. Deseori, am subliniat inițiativele luate pe linia îmbunătățirii și modernizării semnalizării rutiere. Ceea ce s-a făcut și se face are scopul de a asigura o mai bună securitate și cursivitate a circulației și o mai ușoară orientare a conducătorilor auto.

Dacă apreciem semnalizatoarele orientative, dacă acceptăm semnalizatoarele de interzicere, sîntem mai puțin bucuroși cînd întîlnim semnalizatoarele de oprire și staționare interzisă. Acestea nu sînt plăcute oriunde ar fi. Dar știm că trebuie să le respectăm pentru a asigura desfășurarea normală a circulației. Din păcate însă, constatăm de la o vreme că asemenea semnalizatoare se înmulțesc ca ciupercile după ploaie. Se pare că nu mai există nici o regulă în stabilirea locurilor unde nu pot opri și staționa autovehiculele. În loc să se aplice principiile generale ale legii, se ia mai mult în considerație dorința unor instituții care-și extind „atribuțiile" și în strada din fața biroului lor. Drept urmare, Bucureștiul e plin acum de semnale de interzicere a opririi și staționării. Și cînd vrei să oprești pentru cîteva minute, nu ai unde ; trebuie să ocolești sute și sute de metri. A apărut o situație paradoxală : pe măsură ce sporește numărul autovehiculelor, se împuținează locurile de oprire și de parcare temporară. Fenomenul ia proporții, ceea ce face din ce în ce mai dificilă circulația.

Există o comisie specializată în probleme de circulație pe lîngă Consiliul popular al municipiului București, există organe speciale de circulație ; de ce nu pun ordine și în această privință ? Ar trebui să fie fixate cu mai multă precizie și răspundere, în spiritul legii, locurile unde într-adevăr nu se poate opri și staționa. La fel, s-ar cuveni în sfîrșit să se introducă discul orar pentru zone centrale sau aglomerate unde se poate staționa, între anumite ore din zi și noapte, pe timp limitat. Există de fapt și alte metode de a se asigura staționarea autovehiculelor, cum ar fi bunăoară zonele pe culori. Oricum, se cere să se întreprindă acțiuni menite să pună mai multă ordine și în ceea ce privește oprirea și staționarea autovehiculelor.

LUMINA ALBASTRĂ ESTE MAI VIZIBILĂ ?

La un congres de oftalmologie și medicină a circulației le la Wiesbanden (R.F.G.), s-a propus ca în viitor automobilele să fie prevăzute cu lumină albastră la spate, în loc de roșie. Experții au subliniat că, ținînd seama de experiențele medicilor, nu există o „incapacitate de a distinge culoarea albastră", în timp ce numărul persoanelor care nu desting clar roșu și verdele (daltonism) este foarte mare. Dacă automobilele ar fi dotate cu lumini albastre la spate, s-ar îmbunătăți simțitor siguranța în circulație. Oftalmologii au mai relevat că lumina albastră este folosită de mult timp cu succes de către poliție și de aeroporturi.

DISTANȚĂ DE... SIGURANȚĂ

Se apreciază de către specialiștii în materie, că distanța minimă de siguranță, este următoarea :

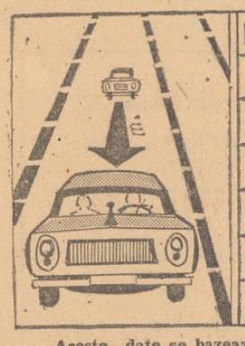

VITEZA (km/oră)	DISTANȚA MINIMĂ (metri)
80	34
100	42
110	46
120	50
130	54
140	59

Aceste date se bazează pe calculele făcute de specialiști, în condițiile unor șosele... normale (bunăoară timp uscat). Nu contați însă pe asemenea distanțe cînd este polei, mizgă sau zăpadă. E bine să păstrați... distanța mai mare.

Rubrică realizată de V. STĂNESCU

Noul „Ford-L.T.D.", creație a lui General Motors, apărut la începutul anului la marile expoziții internaționale.

MOZAIC

• *Urmărind finala campionatului mondial de fotbal, disputată în 1966 între Anglia și R. F. a Germaniei, un grup de specialiști sovietici a constatat că înaintașul Alan Ball a atins mingea de 90 de ori controlînd-o timp de 221 secunde, adică mai puțin de 4 minute într-un meci care a durat (cu prelungiri) două ore. În același meci, Bobby Moore a avut mingea de 89 ori în timp de 150 de secunde.*

• *GEORGE FOREMAN, fost campion olimpic de box la categoria grea, este considerat astăzi de mulți specialiști ca cel mai bun boxer din lume, superior chiar lui Joe Frazier și Cassius Clay. Din 25 de întîlniri profesioniste el a cîștigat 22 prin K.O. iar palmaresul său continuă să se îmbogățească cu victorii de prestigiu. Oferta făcută de un organizator lui Cassius Clay pentru un meci cu Foreman a fost declinată...*

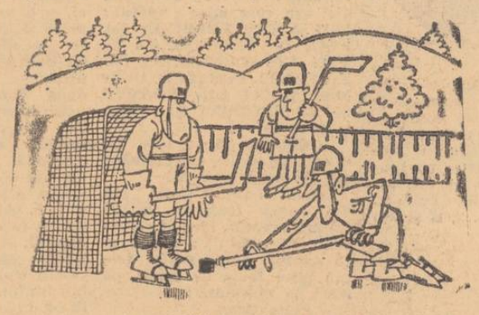

(Fără cuvinte)

Pronosticul revistei „Magazin" la concursul Pronosport

1. Bologna—Juventus	1 X
2. Cagliari—Lazio	1
3. Catania—Lanerossi	1 X
4. Milan—Foggia	1
5. Napoli—Sampdoria	1
6. Roma—Inter	X 2 1
7. Torino—Varese	X
8. Verona—Fiorentina	1 X
9. Atalanta—Ternana	1 X
10. Novara—Catanzaro	1
11. Pisa—Mantova	X
12. Reggina—Bari	X
13. Taranto—Brescia	X

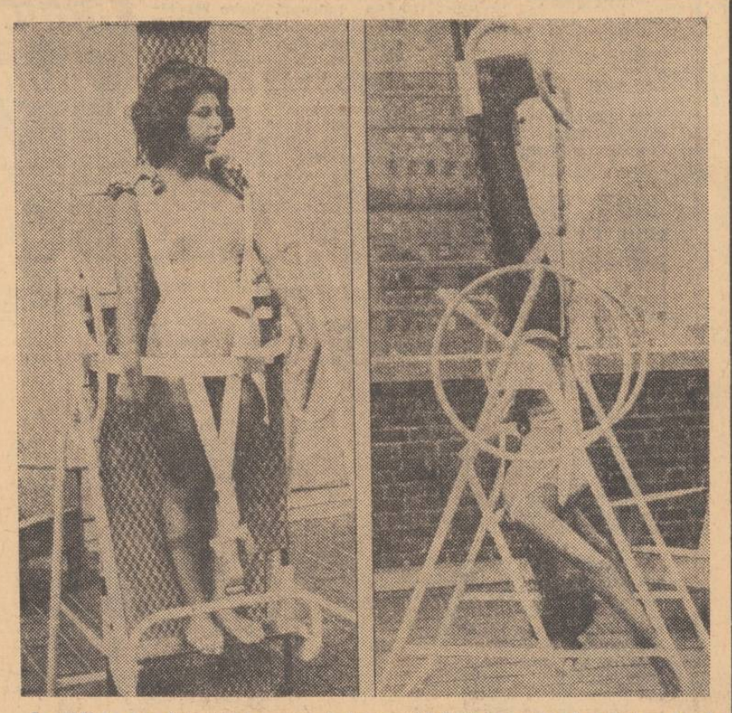

În S.U.A. s-a inventat acest aparat care vine în sprijinul practicanților sistemului de gimnastică yoga. Aparatul a fost conceput de o echipă de specialiști în fizioterapie, iar imaginile de mai sus ne înfățișează, în stînga, poziția de plecare, iar în dreapta poziția la care se ajunge, fără nici o dificultate.

ȘAH

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

AGENDA săptămînală

DIALOG VIU, PERMANENT, CU POPORUL

Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român care și-a desfășurat lucrările săptămîna aceasta, a concentrat atenția întregii noastre opinii publice. Ordinea de zi a Plenarei a cuprins, după cum se știe, Proiectul Comunicatului cu privire la îndeplinirea planului de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România în perioada 1966—1970; Raportul Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor cu privire la activitatea desfășurată de sindicate și sarcinile lor în etapa actuală de dezvoltare a țării noastre; Proiectul legii cu privire la activitatea de comerț exterior, de colaborare și cooperare economică și tehnico-științifică a Republicii Socialiste România; Proiectul legii cu privire la perfecționarea continuă a pregătirii profesionale a salariaților din unitățile socialiste de stat; Proiectul hotărîrii cu privire la perfecționarea cadrelor de partid, de stat și ale organizațiilor de masă în problemele conducerii activității economice și sociale; Informare cu privire la efectivul, compoziția și structura organizatorică a partidului la 31 decembrie 1970; Informare cu privire la compoziția și mișcarea cadrelor din nomenclatura organelor de partid și de stat la sfîrșitul anului 1970; unele probleme ale activității de partid și organizatorice.

Multitudinea și importanța problemelor abordate, profunzimea analizei lor, au constituit încă o strălucită dovadă a realismului, a spiritului științific, caracteristic conducerii noastre de partid, o mărturie elocventă a cunoașterii realității, a vieții, a căutării creatoare, ferme și consecvente a celor mai bune soluții pentru rezolvarea problemelor atît de vaste și de complexe pe care le pune dezvoltarea impetuoasă a societății noastre, cerința perfecționării continue a fiecărui domeniu de activitate.

Plenara Comitetului Central al partidului, eveniment politic de importanță majoră în viața țării s-a desfășurat în contextul unei intense activități politice. După cum se știe tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu alți conducători de partid a făcut numeroase vizite de lucru în Capitală și în cîteva județe ale țării. Secretarul general al partidului a avut o importantă întîlnire cu cadre din agricultură și activul de partid din județul Ialomița. De asemenea, săptămîna trecută a avut loc Consfătuirea cu lucrătorii din comerțul exterior, care a prilejuit o profundă analiză a activității în acest domeniu. Tot în cursul săptămînii trecute, în toate județele țării, conducători de partid și de stat au discutat cu cadrele de bază din agricultură sarcinile imediate și de perspectivă ale dezvoltării acestei importante ramuri a economiei noastre. În contextul acestui amplu dialog între conducerea de partid și popor, miercuri, în cursul dimineții, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a întîlnit cu oamenii de artă și cultură. Încrîndu-se ca o trăsătură definitorie a unui stil de muncă, dialogul viu, permanent, direct, purtat de conducerea partidului, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu muncitori, ingineri, tehnicieni, țărani cooperatori, lucrători din agricultură, cu creatori de bunuri spirituale, este

CONTINUARE ÎN PAG. ②

O EPOPEE CINEMATOGRAFICĂ:

„MIHAI VITEAZUL"

(Pagina a 4-a)

CE DECLARĂ LOCUITORI DIN TUSCANIA DEVASTATĂ DE CUTREMUR

(Pagina a 3-a)

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

ANUL XV 697 — SÎMBĂTĂ 13 FEBRUARIE 1971 — 8 PAGINI 1,50 LEI

Mai există enigme?

LIMBA TRACO-DACĂ MAI TRĂIEȘTE!

- **RELICTE ALE MILENAREI LIMBI, CONSIDERATE DISPĂRUTE, DESCOPERITE ÎN LEXICUL LIMBII NOASTRE.**
- **APROXIMATIV 170 DE CUVINTE PREROMANE ÎN LIMBA ROMÂNĂ.**
- **DOCUMENTE DE PRIM RANG CARE ATESTĂ CONTINUITATEA DE LIMBĂ ȘI DE VIAȚĂ TRACO-DACO-ROMÂNĂ.**
- **SEMNIFICAȚIA LINGVISTICĂ ȘI ISTORICĂ A INTERPRETĂRILOR ȘTIINȚIFICE INEDITE LA CARE A AJUNS** prof. dr. docent I. I. RUSSU, membru corespondent al Academiei de științe sociale și politice.
- **TEZELE CERCETĂTORULUI CLUJEAN, EXPUSE TRIMISULUI NOSTRU SPECIAL, SÎNT PUBLICATE ÎN PAGINA A 2-A.**

DURATA MEDIE A VIEȚII A CRESCUT DE LA 65,9 ANI ÎN 1961, LA 68,6 ANI ÎN 1969.

Cum s-a ajuns la acest rezultat?

Iată întrebarea la care ne răspunde tovarășul MIHAI ALDEA, adjunct al ministrului sănătății

Scrisori către „Magazin"

SEMNALE DE AJUTOR ÎN PLIN OCEAN

(Pagina a 3-a)

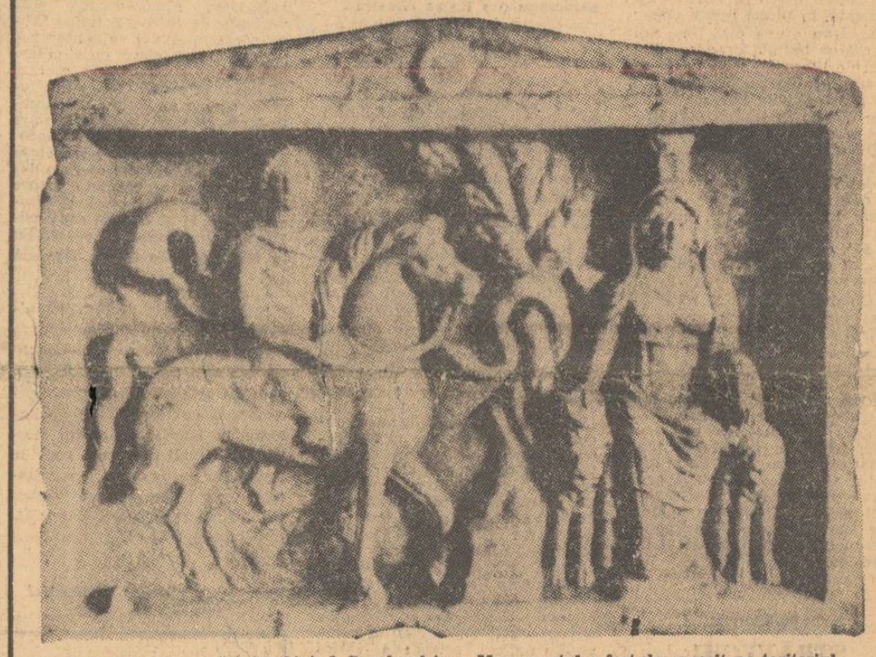

Relief de marmură înfrîngînd Cavalerul trac. Monumentul a fost descoperit pe teritoriul anticului Tomis și este din secolul I—II e.n.

- **ROMÂNIA PRINTRE ȚĂRILE FRUNTAȘE ÎN PRIVINȚA NUMĂRULUI DE MEDICI RAPORTAT LA NUMĂRUL LOCUITORILOR • 16 AȘEZĂMINTE SPITALICEȘTI DE ANVERGURĂ • 1965 — 144 054 PATURI DE SPITALIZARE; 1970 — 168 000 PATURI • ÎN 1970 MEDICAMENTE ÎN VALOARE DE DOUĂ MILIARDE ȘI JUMĂTATE.**

(Relatarea în pagina a 2-a)

LA SCARA 1 : 1000

ZILE DRAMATICE ÎN JUNGLĂ

Relatările unui celebru vînător englez, în pagina a 3-a

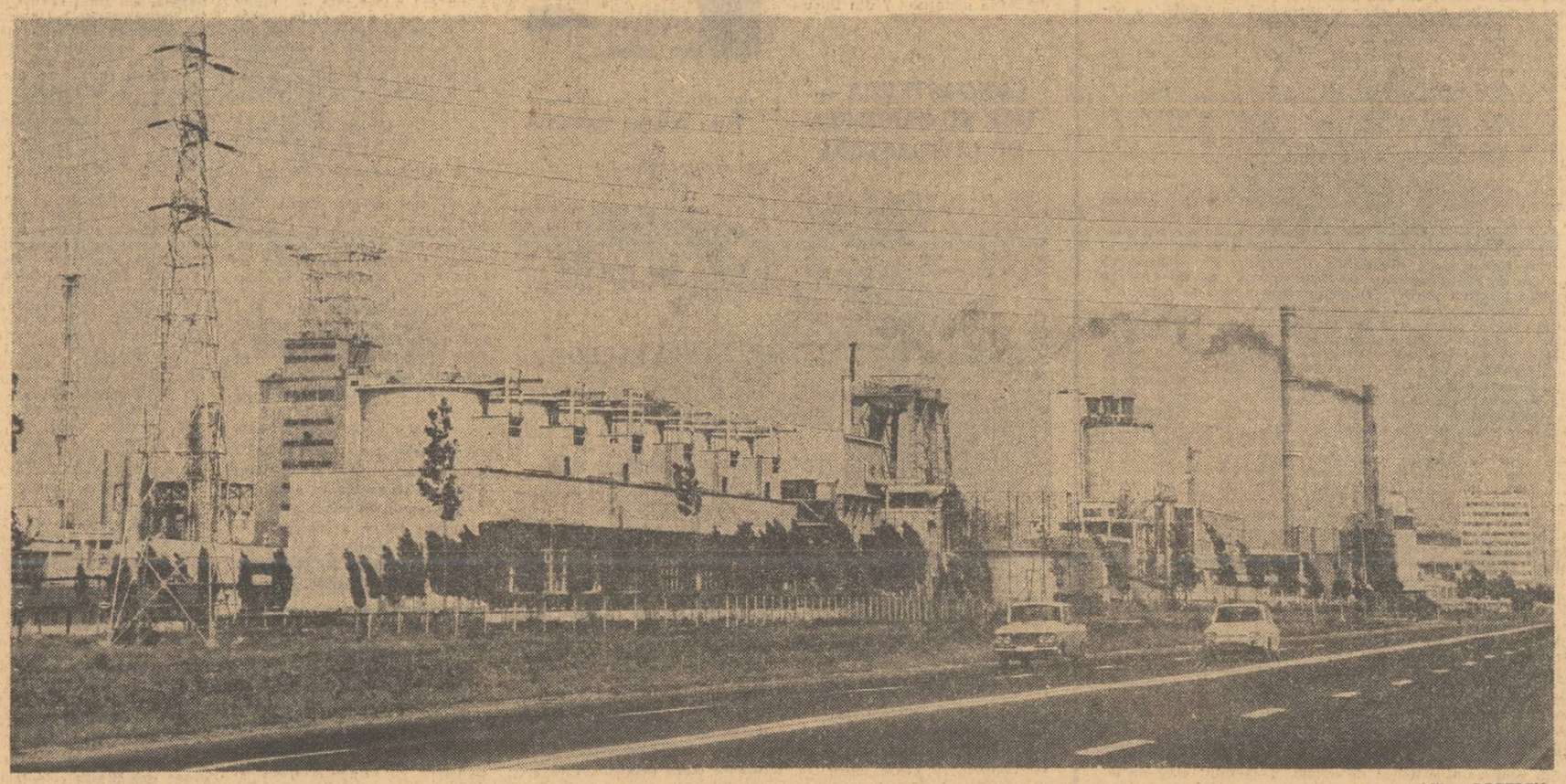

În anii Cincinalului 1966—1970 la Combinatul chimic din Craiova au intrat în producție 11 fabrici noi. În imagine o vedere parțială a Combinatului **Foto: Mihai POPESCU**

Monolog interior despre...

CEAȚĂ

de Victor BÂRLĂDEANU

Se lăsase asupra orașului o ceață de puteai să-ți înfigi degetele-n ochi. Încă din zori totul căpătase o înfățișare stranie de învălmășire a contururilor, de estompare a culorilor. Prelungile fascicole de raze emise de reflectoarele automobilelor orbecăiau ziua-n amiaza mare ca bastoanele albe ale celor lipsiți de vedere la intersecțiile aglomerate. Pietonii apăreau și dispăreau din bezna lăptoasă asemenea unor scafandri înotînd printre recifele blocurilor și explorînd adîncurile unei mări fantastice.

În acea zi de neguri londoneze, puțin obișnuite pe meleagurile noastre, s-a petrecut un fapt pe care altădată și în alte împrejurări l-aș fi considerat demn de rubrica „faptelor diverse", dar care acum căpăta în ochii mei dimensiuni și semnificații de incisivă metaforă etică referitoare la anumite aspecte ale comportamentului uman.

CONTINUARE ÎN PAG. ④

LIMBA TRACO-DACĂ MAI TRĂIEȘTE!

Relicte ale milenarei limbi considerate dispărute, descoperite în lexicul limbii române

După cercetări de aproape trei decenii în domeniul studiului filologico-lingvistic comparativ al limbii noastre, prof. dr. docent I. I. RUSSU, membru corespondent al Academiei de științe sociale și politice, **a ajuns la rezultate excepțional de interesante. Autor al unei prime lucrări de ansamblu despre limba traco-dacilor, limbă considerată dispărută de peste 12 veacuri, eruditul om de știință clujean ne-a dăruit, de curînd, o completare monografică unde sînt reliefate rezultatele unor interpretări științifice inedite cu privire la etnogeneza românilor și la formarea limbii române. Avînd în vedere interesul stîrnit printre specialiști de tezele cercetătorului român, ne-am deplasat la Cluj solicitîndu-i o convorbire.**

INSCRIPȚIA NECUNOSCUTĂ DE PE INELUL DE AUR

— Studiul dv. pornește de la străvechea limbă a tracilor. Vă rugăm să expuneți cititorilor revistei noastre un succint tur de orizont asupra documentelor pe care v-ați axat cercetările.

— Ceea ce a rămas din limba tracilor — idiom indo-european dispărut la sfîrșitul epocii antice — sînt numai fragmente lexicale, cuvinte izolate și nume proprii de persoane, zei, triburi, localități, riuri etc. Sîntem lipsiți deci de principala bază documentară — textele — deoarece, în afară de cîteva formule de amenințare la adresa profanatorilor de morminte, formule aflate pe inscripțiile funerare frigiene și de inelul de la Ezerovo, nu s-a păstrat nici o propoziție, cît de simplă, în limba acelui popor antic. N-au ajuns pînă la noi nici măcar textele despre care izvoarele literare amintesc că au fost scrise în grai getic și anume acea „cărticică de versuri" scrisă de Ovidiu în timpul surghiunului său la Tomis. La fel, deși tradiția documentară greacă pomenește de existența, în sanctuarul din Rodope, a unor tăblițe pe care ar fi descrise unele leacuri în limba tracă, nici acestea nu s-au găsit.

— Ați citat inelul de la Ezerovo. El conține un text în limba traco-dacă?

— Cu diametrul de 27 milimetri — mai mare decît grosimea oricărui deget omenesc și o greutate de 31,30 grame, inelul de aur a fost găsit într-un mormînt din satul Ezerovo (Bulgaria). La capetele acestui inel se află un disc oval care se poate învîrti. Pe acest disc, înșirate pe opt rînduri scris în grecește, un text format din 61 de litere. Datat din secolul al V-lea înaintea erei noastre, textul este considerat că ar fi scris în limba tracă, deși toate încercările de interpretare și traducere au rămas pînă acum zadarnice.

CUVINTE STRĂVECHI ÎN LIMBA ROMÂNĂ

— Rezultatele cercetărilor dv. relevă existența în limba română a unor elemente preromane. Cum ați ajuns la această concluzie atît de interesantă?

— Limba română are o latură, aproape ignorată pînă în ultima vreme, a cărei elucidare prezintă o deosebită semnificație lingvistică și istorică. PUȚINI ȘTIU CĂ VORBIND, NOI FOLOSIM CURENT UN NUMĂR DE CUVINTE PREROMANE, străvechi în limbă, care nu sînt de origine latină, slavă sau greacă și care nu se cunosc în albaneză sau, aici, au forme neasemănătoare cu cele românești. Sînt acele aproximativ o sută de cuvinte, socotite enigmatice de către unii lingviști, CUVINTE DE O ÎNSEMNĂTATE ISTORICA DE PRIMUL RANG. Ne aflăm, de fapt, în fața unui fond autohton carpato-balcanic, un idiom indo-european specific. Relev că de la 1900 încoace nimeni n-a negat categoric prezența cuvintelor dace în limba română, fiind chiar admise ipotetic și cuvinte traco-dace.

Spre a afla adevărata genealogie etimologică a celor o sută de cuvinte autohtone am folosit mijloacele comparative, deoarece ne lipsește o atestare documentară pentru cuvintele românești și prelatine mai vechi de secolul al XVI-lea iar limba indo-europeană, din care provin elementele străromâne, a dispărut aproape fără urme. Datorită acestei metode, începînd de la cuvintele actuale românești, se poate reconstitui evoluția fiecărui cuvînt, evoluție care dovedește transformări fonetice, dobîndindu-se astfel prototipul străromân, adică ceea ce reprezentau, ca schelet, cuvintele noastre în epoca intrării lor în limba romanică. Desigur, problema ar fi mult mai simplă, dacă am avea la dispoziție atestări de cuvinte traco-dace, însă în situația în care ne aflăm este evidentă necesitatea de a recurge la mijloace care pot părea celor nefamiliarizați cu comparatistica, drept temerare. Astfel, pare neverosimilă constatarea, că unele cuvinte cu aspect total diferit sînt legate printr-o veche înrudire etimologică. Totuși beregată este identic cu **faringe, muta cu mișca, gorun cu ghindă** etc. Diferența, uneori destul de pronunțată între asemenea echivalente, se explică printr-o evoluție de cîteva milenii, în limbi ori dialecte indo-europene despărțite prin spații întinse. Citez, printre altele, trei exemple de cuvinte autohtone, care provin, desigur, din limba **traco-dacică: răbda, rezema și droaie,** cuvinte care nu pot fi **latine,** grecești sau slave.

SUBSTRATUL TRACO-DACIC DIN LIMBA LATINĂ-ROMANICĂ

— De ce numiți traco-dace cuvintele pe care le considerați neromane din limba noastră?

— Limba română prezintă un caracter unitar și omogen prin elementul ei latin, de temelie, care i-a dat structura gramaticală și fondul lexical de primă importanță. Studiul critic al limbii noastre a deosebit, treptat, elementele de împrumut în lexic și gramatică. S-a arătat cum, amestecate cu cele moștenite, abundă cuvinte de altă proveniență, de origini foarte variate, care au dat lexicului românesc aspectul unui bazar lexical din cele mai interesante și originale, un adevărat caleidoscop cultural-istoric. Încă în 1879, dicționarul Cihac a menționat marea importanță ce revine elementelor împrumutate de limba română, stabilind proporțiile influențelor la care a fost supusă latina orientală timp de 15 veacuri. În ce privește elementele străvechi, autohone, încă de la începutul secolului al XIX-lea ele au fost recunoscute de către unii cercetători ca preslave și chiar anteromane. Identificarea elementelor autohtone și separarea lor de lexicul latin nu se poate face decît prin criteriul sever al etimologiei, criteriu care ne arată că unele cuvinte deși au corespondente în limba latină, nu pot proveni din această limbă. De exemplu, după legile etimologiei, verbul **a răbda** ar trebui să derive din italicul **orbus; a ridica** din **arduus,** dar asemenea etimologii nu mai sînt concepute astăzi, cuvintele respective denotînd o moștenire din limba preromană, limbă vorbită de populațiile indigene ale teritoriilor unde s-au format limba și poporul român. Deci, elementele considerate ca autohtone în lexicul românesc, dacă nu pot fi romanice și e atestată rădăcina lor indo-europeană, este firesc să admitem că aceste cuvinte provin din limba vorbită în zonele unde a fost trasplantată și adoptată limba latină în mod obligatoriu, adică acolo unde a luat ființă poporul român. Și, după cum se știe, în teritoriul carpato-dunărean și balcanic locuiau geto-dacii și tracii, populații supuse procesului de romanizare. Deci, chiar dacă nu ar exista nici un indiciu și nici o urmă din limba traco-dacilor, în afară de amintirea numelui lor, logica istorică și filologică ne-ar spune că elementul preroman indo-european din limba română vine de la aceste populații autohtone care locuiau teritoriile amintite, înainte și în timpul ocupației romane. De altfel, principalele trăsături fonetice din cuvintele noastre autohtone corespund întocmai cu fonetica limbii traco-dace, limbă pe care am studiat-o din resturile explicabile etimologic atît în vocalism cît și în consonantism. Criteriile filologico-lingvistice comparative confirmă și justifică utilizarea termenului de **„traco-dacic"** pentru faza preromană a fondului lexical din limba vorbită de un mare popor al antichității, **popor care a jucat un rol de seamă în istoria și cultura Greciei și a Romei pînă prin secolul al VII-lea e.n., UN POPOR CARE N-A DISPĂRUT CU DESĂVÎRȘIRE, NICI ÎN SENS ETNICO-SOCIAL, NICI ÎN CEL LINGVISTIC.** Căutarea și identificarea resturilor limbii traco-dacilor — perpetuate parțial pînă astăzi — constituie prima etapă în munca de stabilire a măsurii în care acest popor carpatic-balcanic **TRĂIEȘTE ÎNCA** în ființa neamurilor de oameni care locuiesc acum aceleași meleaguri.

FORMAREA LIMBII ROMÂNE ȘI A POPORULUI ROMÂN

— Cum explicați, în lumina rezultatelor cercetărilor dv., formarea limbii române și a poporului român?

— Din cercetarea materialului lexical preroman se desprinde o concluzie principală și anume că și cele aproximativ 70 de cuvinte existente numai în albaneză și română se dovedesc a fi autohtone în limba noastră, eliminîndu-se teza după care acestea ar fi fost împrumutate din albaneză. Străvechi și de obîrșie indo-europeană, foarte probabil traco-dacice, aceste 70 de cuvinte, la fel ca celelalte o sută, care nu există la albanezi, sînt străvechi în graiul românesc. De fapt, ele au fost împrumutate și popoarelor învecinate, definind astfel o problemă lexicală deosebit de importantă care stabilește etimologic exclusivitatea românească a unor termeni arhaici și de obîrșie „necunoscută".

Prezența elementelor lexicale autohtone traco-dace în limba română este de o semnificație excepțională, ELE DEVENIND DOCUMENTE ISTORICE DE PRIMUL RANG. De altfel, fenomenul genezei limbii române și a poporului nostru ar rămîne cu grave lacune și chiar de neconceput fără o consecventă interpretare și valorificare lingvistico-istorică a elementului lexical autohton. **Spun aceasta, deoarece principalul, uneori chiar singurul mijloc documentar pentru epocile antică și medievală ale istoriei noastre, îl formează tocmai limba populară, cu evoluția și structura ei.** Faptul că elementele noastre prelatine din limbă arată un caracter de unitate și uniformitate organică este o dovadă că ele au intrat în străromână, deodată, în bloc, prin vastul proces al substituirii de limbă. Considerînd româna drept rezultatul transplantării limbii latine rustice în gura unor populații provinciale care vorbiseră un idiom indo-european unitar — se poate considera ca soluționată, în esență, problema genezei poporului român în funcție de formarea limbii române: este comunitatea etnico-socială care vorbește de 18 secole limba latină-română. Astfel se conturează primul punct sigur care determină baza etnic-socială și deci etnogeneza românilor și în lumina căruia ar trebui reevaluate toate elementele documentare antice și medievale. **Cele aproximativ 170 de cuvinte preromane din limba noastră oferă o dovadă precisă nu numai despre continuitatea lingvistică și etnico-socială ci și despre continuitatea străromânilor și românilor în teritoriul din stînga Dunării.**

★

Interesantele declarații ale prof. I. I. Russu pe marginea monografiei **„Elemente autohtone în limba română"**, apărută, după cum se vede, probleme excepțional de importante privitoare la istoria poporului nostru și a limbii pe care o vorbim. Așteptăm cu nerăbdare rezultatele cercetărilor pe care le continuă savantul clujean, dar și părerile altor specialiști din acest domeniu.

Simion SĂVEANU

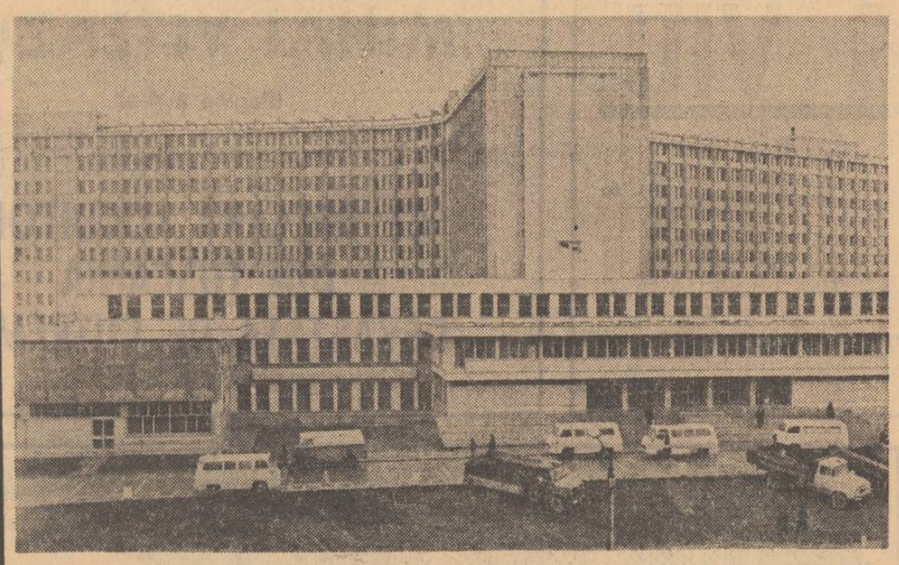

Spitalul din Constanța **Foto: Nicu VASILE**

DURATA MEDIE A VIEȚII A CRESCUT DE LA 65,9 ANI ÎN 1961, LA 68,6 ANI ÎN 1969

CUM S-A AJUNS LA ACEST REZULTAT?

Iată întrebarea la care ne răspunde tovarășul Mihai ALDEA adjunct al ministrului sănătății

— V-am cerut această întrevedere pentru a vă întreba despre sănătate...

— Vă mulțumesc, mă simt în formă!

— Ne bucură, dar ne veți ierta dacă vă vom ruga ca, în calitatea pe care o aveți să extindeți sfera răspunsului dv. la toți oamenii din țara noastră.

— Cu plăcere, mai cu seamă că în ultimii cinci ani s-au realizat în acest domeniu lucruri cu care, pe bună dreptate poporul român se poate mîndri.

— Așadar...

— Mai întîi îmi veți permite să fac cîteva considerații generale. Ceea ce îndeobște numim sănătate constituie o noțiune foarte complexă. Funcționarea echilibrată a organismului, echilibrul psihic, armonia cu ambianța socială și naturală sînt tot atîtea condiții ale sănătății. Oamenii de știință consideră astăzi că la obținerea lor contribuie, deopotrivă, situația economică generală și personală, confortul, alimentația, gradul de cultură, o bună proporționare a timpului consacrat activității și repaosului, în sfîrșit mijloacele specifice cu care se face profilaxia — combaterea îmbolnăvirilor. Ca urmare a influenței sporite pe care știința o are în lumea modernă, preocuparea pentru sănătate a devenit o componentă importantă a politicii generale a statelor civilizate; ea este cu atît mai mult prioritară pentru statul nostru socialist, în centrul politicii căruia stă omul. Bunăstării omului îi sînt consacrate obiectivele majore ale dezvoltării multilaterale a societății noastre.

Iată întrebarea la care ne răspunde tovarășul Mihai ALDEA adjunct al ministrului sănătății

— Se poate afirma, deci, pe temeiuri științifice că progresul general al țării creează cadrul propice unei vieți sănătoase.

— Într-adevăr! Creșterea generală a gradului de civilizație constituie un element de bază al îmbunătățirii stării de sănătate a populației. Cincinalul 1966—1970 a adus țării realizări deosebit de semnificative în toate domeniile inclusiv în cel al asigurării sănătății publice. Mijloacele alocate, măsurile de perfecționare a asistenței medicale, sporirea și diversificarea producției de medicamente, construcția de spitale, policlinici și dispensare, pregătirea cadrelor, cercetarea științifică au înregistrat în acești cinci ani progrese cantitative și calitative remarcabile.

— Ne-ați putea furniza cîteva indici comparativi?

— Dificultatea e pe care să-i aleg. Sînt foarte numeroși. Încep cu fondurile alocate din bugetul statului. **În patru ani, mijloacele financiare destinate sănătății publice au crescut cu aproape două cincimi: IN 1966, VALOAREA LOR ERA DE 5,077 MILIARDE DE LEI. ANUL TRECUT, FONDURILE ALOCATE AU AJUNS LA APROAPE 7 MILIARDE LEI.**

Vă dați seama că o asemenea creștere, într-o perioadă atît de scurtă și într-o etapă de investiții masive în economie este unul din indicii cei mai grăitori, în privința atenției cu care statul nostru echilibrează mijloacele destinate satisfacerii cerințelor fundamentale ale națiunii. Grăitoare în privința faptului că, paralel cu creșterea acumulărilor din economie au crescut și fondurile pentru sănătate publică, este **compararea cifrelor din 1950 cu cele din 1970: sporul, reprezintă un adevărat salt. Față de anul de referință, sumele alocate anul trecut sînt de zece ori și jumătate mai mari.**

— Care din utilizările date acestor fonduri vi se pare mai semnificativă?

— Cu ce să încep? Cu construcțiile, cu numărul personalului medico sanitar, cu vaccinările, cu valoarea medicamentelor distribuite?

— Vă propun să începeți cu ceea ce, în domeniul acesta reprezintă investițiile.

— Se poate vorbi de o adevărată explozie constructivă. În **nici un cincinal nu s-au ridicat și dotat cu întregul utilaj necesar (și modern) atîtea instituții spitalicești, policlinici și dispensare, ca în cel încheiat anul trecut.** Ați văzut, spitalul din Constanța?

— Da.

— Dar pe cele din Craiova, Slobozia, Suceava, Bacău, Baia Mare, Oradea, Cluj? Ei bine, **IN CINCI ANI S-AU CONSTRUIT SAU SÎNT APROAPE ÎN FINALUL CONSTRUCȚIEI 16 AȘEZĂMINTE SPITALICEȘTI DE ANVERGURĂ,** dotate cu aparatură, cu laboratoare, cu mobilier, săli de operație, băi, bucătării și alte anexe moderne, care asigură toate condițiile unor tratamente eficace. Vă voi mai spune că **NUMARUL PATURILOR DE ASISTENȚA MEDICALĂ A CRESCUT DE LA 144.054 ÎN 1965 LA 168.000 ÎN 1970.** Este finalizarea unui efort de investiții care plasează România printre statele care fac cel mai mare efort pentru îngrijirea sănătății oamenilor.

— Ne-ați vorbit de spitale și de dotarea lor. Cum este însă asigurată rețeaua sanitară cu cadre medicale?

— Știți, probabil că în ultimii ani, ca urmare a unui amplu studiu elaborat la indicația conducerii partidului și statului s-au luat o serie de măsuri importante în vederea unei mai bune și echitabile repartiții a medicilor și personalului sanitar pe cuprinsul țării. Rezultatele obținute sînt pozitive: astăzi asistența medicală se acordă în condițiile unei structuri de organizare care nu mai lasă „pete albe" pe harta țării. **ROMÂNIA SE POATE CONSIDERA, ÎN PRIVINȚA NUMĂRULUI DE MEDICI RAPORTAT LA NUMĂRUL LOCUITORILOR, PRINTRE ȚĂRILE FRUNTAȘE; la 660 de locuitori revine astăzi un medic. Vă amintesc că în 1938, țara noastră avea 8 334 de medici și 12 660 de cadre medii sanitare. În 1970 practicau 30 000 de medici și peste 100 000 de cadre medii.** Este un salt care a cerut eforturi financiare apreciabile. Gîndiți-vă numai că multe țări civilizate resimt o lipsă acută de cadre. N-aș putea spune că la noi problema este deplin rezolvată. Dar comparațiile demonstrează grăitor progresul mare pe care l-am obținut. Și nu trebuie să uităm că, pe măsura creșterii gradului de civilizație a crescut numărul celor care apelează la medic. Este un alt aspect, foarte semnificativ al mutației care s-a produs în mentalitatea oamenilor, în directă legătură cu dezvoltarea pe care a cunoscut-o în anii socialismului sistemul de îngrijire a sănătății publice în țara noastră.

— Pentru că ați ajuns aici, poate ne spuneți cîteva lucruri despre profilaxie.

Voi răspunde apelînd în primul rînd la o cifră. **Numai numărul radiografiilor pulmonare, pentru controlul profilactic a ajuns de pildă în 1970 la 9 milioane.** Această acțiune de extremă importanță a dat rezultate, ca să spun așa, palpabile în depistarea, tratamentul și profilaxia bolilor pulmonare. De pildă, **în tuberculoza, despre care știți poate, făcea înainte de război ravagii în țara noastră, se constată astăzi o scădere apreciabilă a morbidității și a mortalității. Iată cifrele: 429,7 îmbolnăviri la 100 000 de locuitori în 1950; 333,4 în 1960 și numai 129 la 100 000 locuitori în 1969.** Un alt sector esențial mai ales în privința apărării sănătății copiilor sînt vaccinările. **Valoarea serurilor și vaccinurilor afectate campaniilor profilactice a crescut vertiginos pe măsura amplificării acțiunilor organizate în acest domeniu. DACA ÎN 1966 SERURILE ȘI VACCINURILE FOLOSITE SE EVALUAU LA 26 250 000 LEI, VALOAREA LOR A AJUNS ÎN 1970 LA 56 000 000 LEI.** Mai mult decît dublu. **Așa se face că au fost practic lichidate unele maladii, cum ar fi difteria sau poliomielita, care a secerat într-o perioadă atîtea vieți fragede.** Eficacitatea sistemului nostru profilactic s-a verificat în cursul marilor inundații de anul trecut. Deși calamitățile ar fi putut genera epidemii grave, măsurile energice luate au avut ca rezultat prezervarea situației sanitare a țării. O altă caracteristică a cincinalului trecut a fost sporul demografic cu măsurile corespunzătoare luate de stat și care au garantat apărarea sănătății mamei și a noilor născuți.

— Dimensiunile rezervate de redacție pentru acest articol ne obligă totuși la o încheiere.

— Înțeleg. Înainte de a o face, permiteți-mi să amintesc, pe scurt, de un domeniu vital pentru sănătatea oamenilor: industria de medicamente. Valoarea **producției noastre de medicamente a crescut cu aproape un miliard de lei — de la 1.629 miliarde lei în 1965, la 2 miliarde și jumătate în 1970.** De notat că aceste date se referă la o creștere diversificată a producției de medicamente, lucru foarte important pentru combaterea maladiilor. În sfîrșit, amintesc **CREȘTEREA MEDIEI DE VIRSTĂ DE LA 65,9 ANI ÎN 1961 LA APROAPE 70 ANI ÎN PREZENT. De asemenea faptul că cei născuți în ultimii ani sau adolescenții dovedesc un ritm de creștere în înălțime și greutate mai ridicat decît în 1950.**

Iată așadar că achizițiile cincinalului în domeniul sănătății publice nu sînt mai prejos decît spectaculosul avînt al economiei sau decît dezvoltarea socială, culturală, științifică.

— De altfel între acestea există o strînsă interdependență.

— Așa este. Dar ea nu determină rezultate bune decît atunci cînd o politică înțeleaptă știe să-i armonizeze factorii, acești factori ai umanismului socialist, care proporționează dezvoltarea societății noastre, îi asigură echilibrul.

Convorbire realizată de Ioana PĂTRAȘCU

Dialog viu, permanent, cu poporul

URMARE DIN PAG. 1

mult prețuit de opinia publică din țara noastră și de peste hotare, este drag inimii poporului nostru care-l recunoaște ca o practică deosebit de eficientă, ca o manifestare concretă a legăturii indisolubile care există în țara noastră între partid, între conducerea partidului și a statului și popor. Dezbaterile și consultările ample cu întregul popor asupra tuturor problemelor de importanță majoră care privesc prezentul și viitorul patriei, construcția socialismului și comunismului, reflectă consecvența preocupării conducerii de partid pentru cunoașterea directă a realității, pentru elaborarea unor măsuri cît mai eficiente, pe deplin corespunzătoare cerințelor, măsuri care se identifică cu voința, cu dorința de progres, în toate domeniile a celor ce muncesc.

„Sînt nenumărate fapte — aș putea spune că sînt zilnice — care demonstrează cu putere că dialogul și consultarea cu oamenii muncii, cu toate categoriile de cetățeni, cu întregul popor, a devenit o constantă de bază a activității partidului și guvernului nostru" — **spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la întîlnirea cu oamenii de artă și cultură. „Ne preocupăm — sublinia în continuare secretarul general al partidului — să creăm un cadru organizatoric tot mai corespunzător pentru participarea oamenilor muncii la întreaga activitate de conducere a treburilor economice și sociale, la elaborarea hotărîrilor și îndeplinirea lor".**

Aceste aprecieri ale tovarășului Nicolae Ceaușescu reflectă un adevăr de netăgăduit, caracteristic pentru orînduirea noastră, un adevăr pe care, într-o formă sau alta a realităților sociale în mijlocul cărora trăim și muncim, îl întîlnim manifestat într-o largă diversitate de forme. Ele exprimă o realitate de ordin superior de care sîntem, cu îndreptățire mîndri: lărgirea participării oamenilor muncii la viața publică, la conducerea vieții sociale au condus la întărirea unității dintre partid și popor, au cimentat coeziunea națiunii noastre socialiste. Astăzi știm cu toții, simțim cu inima și cu mintea că întregul popor urmează neabătut politica partidului înțrucît în ea vede propria sa politică. În politica partidului fiecare om al muncii găsește întruchiparea năzuințelor sale de progres, de civilizație, găsește întruchiparea celui mai înflăcărat patriotism, a celui mai nobil internaționalism, găsește expresia întregii noblețe spirituale a poporului nostru.

Era cît se poate de firesc ca în acest cadru, în acest climat moral atît de propice exprimării simțămintelor elevate și gîndurilor îndrăznețe, întîlnirea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu oamenii de artă și cultură — scriitori, plasticieni, muzicieni — să capete un puternic caracter constructiv. Consfătuirea, în cursul căreia participanții au abordat, într-un spirit de înaltă angajare militantă, probleme actuale ale creației literar-artistice, sarcinile ce revin artei și culturii în orînduirea noastră socialistă a prilejuit totodată înfățișarea marilor realizări obținute în aceste domenii, a proiectelor creatorilor, a hotărîrii lor de a întîmpina, asemeni întregului nostru popor, semicentenarul partidului cu noi și importante creații artistice.

Am urmărit și urmărim cu viu interes, cu simțămîntul de participanți direcți, dialogul conducerii de partid cu țara. Pe deplin angrenate în puternica efervescență creatoare generată de intensitatea vieții politice, gîndurile noastre deslușesc mereu mai clar, mai luminos, și de aceea mai însuflețitor, esența fenomenel r, percep mai limpede sensurile, ritmurile, țelurile. Și astfel cresc și devin mereu mai puternice certitudinile noastre. Mereu mai puternică hotărîrea de-a munci, de-a munci cît mai bine pentru a înfăptui pas cu pas, neabătut, programul elaborat de partid, programul care ne înfățișează drumul progresului continuu, material și spiritual al poporului nostru.

AM FOST O ZI JUDECĂTOARE

Vrei să cunoști o profesie. Ai nevoie de o monografie profesională? Firește, și așa ceva te poate ajuta să investighezi. Îi studiezi a.b.c.-ul, încerci să-i stabilești punctele cardinale, să execuți chiar o radiografie, dacă se poate. Rămîne însă omul, care practică profesia respectivă. Rămîne felul în care își gîndește el meseria. Rămîn deci aceste elemente individuale ce se suprapun, pe radiografia profesiei, personalizînd-o. De aceea poate, mă simt datoare să supun cititorului cele două variante ale acestei încercări de a debuta într-un serial — dacă-l putem numi așa — care să dea redactorului posibilitatea de a-și asuma, cînd postura de judecătoare, cînd pe cea de medic, de primar, de șofer, de asistentă socială etc. Cum vi se pare mai corect: „am fost o zi judecătoare" sau „am fost o zi judecătoarea GEORGETA ONICA de la judecătoria sectorului 2 din București?"

CUNOAȘTEREA — DAR NU ORICE FEL DE CUNOAȘTERE

Șase ani reprezintă puțin timp pentru exercitarea unei profesii. Depinde însă, ce ai sintetizat în această perioadă. O primă concluzie aflată din răspunsul primit la întrebarea: Ce vi se pare mai greu în această meserie? sună: **„Să afli adevărul".** Iar un crez și o calitate esențială pentru a fi judecătoare sînt exprimate laconic **„Să cunoști viața, oamenii! Să cunoști viața foarte bine"...** De ce?

De pildă, ca să discerni cine are dreptate cînd mobilul unui proces este paternitatea unor idei. Un volum de versuri și doi prieteni care au discutat temele, care au făcut schimb de idei și imagini — acestea sînt elementele de bază. Acuzația: volumul este iscălit numai de unul; celălalt își revendică coparticiparea. Martori, expertize stilistice, cercetarea unor manuscrise și adevărul care se întruchipează greu, deosebit de greu... De pildă, ca să întrevezi de partea cui este vina, atunci cînd doi soți divorțează după 25 de ani și încearcă să-și smulgă unul altuia diverse bunuri. O goană acerbă după lucruri obligă judecătoarea să asculte 40 de martori, să ceară expertize, să perceapă exagerarea de realitate, să aleagă minciuna de adevăr. Sînt două din atîtea cazuri dezlegate sau în curs de dezlegare în numele aceluiași adevăr.

„Ar trebui să capăt o astfel de experiență a vieții, să fiu un atît de bun psiholog, încît să pot cunoaște omul pe care-l am în față, și după felul cum vorbește, judecă, trage concluzii".

VIAȚĂ ȘI LEGE

Afirmația aceasta a tinerei judecătoare GEORGETA ONICA ascunde o veche și arzătoare dorință. Setea de a cunoaște este corolarul dezideratului ferm de a ști, de a ști întotdeauna să aplice, să interpreteze legea în complexitatea și sensul vieții.

„Un raport între viață și lege ne readuce în minte un adevăr de mult știut, spune judecătoarea. **Viața este largă iar legea e strîmtă, dacă o comparăm cu viața. Eu nu pot să aplic legea fără a ține seama de vîrsta celui care a încălcat-o, de profilul său moral, de colectivul în care muncește, de antecedente, de împrejurări. Pedeapsa se individualizează. Una este să pedepsesc un infractor care, lucrînd într-un mare magazin, fură sistematic lucruri a căror lipsă o suportă apoi bănește gestionarii diferitelor raioane. Alta e situația cînd o femeie părăsită de soț, avînd doi copii, este prinsă încercînd să sustragă o rochiță dintr-un magazin. Vina e vină, dar femeia nu mai făcuse niciodată acest lucru, avea o situație grea. Dispunînd suspendarea pedepsei de 1 an închisoare și luînd hotărîrea ca după trei ani (doi ani, de la sentință plus anul de pedeapsă) să intervină reabilitarea de drept, în cazul cînd vinovata nu va mai săvîrși vreo infracțiune, am luat cred, hotărîrea care se cuvenea în cazul în speță".**

Judecătoarea Georgeta Onica **Foto: Octavian STĂCESCU**

În ziua în care am adoptat, lîngă GEORGETA ONICA, postura de judecătoare, existau — și nu era o excepție — multe procese pentru neplata unor pensii de întreținere: părinți care se sustrag de la plata pensiilor, abandon de familie sau bătrîni care își dau în judecată copiii pentru că nu le asigură mijloace de întreținere.

— Cum judecați, Georgeta Onica, în cazul unei bătrîne de 72 de ani, care cere celor doi copii ai ei (oameni, de peste 40 de ani, acum) pensie? Această mamă și-a părăsit copiii, cînd aveau cinci ani. Au fost crescuți de tatăl lor, cărora le fuseseră încredințați, și de o mamă vitregă. Copiii au grijă acum de aceștia, care sînt bătrîni și bolnavi.

— **Trebuie stabilit,** îmi răspunde, **dacă mama a contribuit sau nu la întreținerea copiilor. Ea susține că da, copiii spun că nu este adevărat.**

— Veți obliga copiii să o ajute?

— **Fără doar și poate. Este mama lor și are dreptul la acest ajutor. Dar e vorba de o nuanță. Suma pe care o va primi, va fi mai mare, în cazul cînd se va proba că ea a contribuit la întreținerea copiilor, mai mică, dacă se atestă că nu și-a îndeplinit această obligație.**

OBSESIA RESPONSABILITĂȚII

Sînt momente cînd judecătoarearea aplică legea cu o strîngere de inimă. Fiindcă își dă seama că greșeala a fost favorizată de anumite împrejurări, de un anumit climat. Astă se întîmplă în special cînd în instanță, apar minori.

Mai mulți tineri au distrus un tramvai fiindcă unul dintre ei fusese admonestat, pe drept cuvînt, de taxatoare și dat jos de vatman. Antrenîndu-se unul pe celălalt, ei au aruncat cu pietre și obiecte de metal în tramvai, rănind vatmanul. Deznodămîntul a fost trist pentru toți tinerii, unii avînd abia 17 ani: au fost condamnați la închisoare. Cineva și-a uitat îndatoririle: părinți, școală, colectiv de muncă și altcineva trebuie să pedepsească o faptă reprobabilă.

— Am dat cea mai justă pedeapsă, am ținut seama de toate împrejurările? Obsesia responsabilității în hotărîrea unei pedepse nu e doar o figură de stil. Ai în fată un om, răspunzi **— într-un fel — de viața și viitorul lui. Îl pedepsești, dar ai în vedere posibilitatea de a-l reintegra în societate. Am procedat bine? Gîndești, te sfătuiești... Obsesia rămîne. Se reînnoiește zilnic.**

...Un șofer de pe un autocamion a omorît un copil de doi ani, care a încercat să treacă strada, smulgîndu-se din mîna celui cu care se plimba. Expertiza stabilește vinovăția. Avocatul pledează pentru nevinovăția inculpatului. Martorii sînt ambigui. Într-adevăr, nu se poate stabili cu precizie vinovăția șoferului. Însă... mergea cu viteză mai mare decît îi era permis. Însă... mai avea antecedente. Din nou, întrebări pentru judecătoar-. Obsesia responsabilității pierde din intensitate în clipa cînd convingerea judecătoarei îi dictează notărîrea. Dar nu dispare. Ea face parte din a.b.c.-ul profesiei, din neliniștile ei.

★

Cel mai greu este deci, să afli adevărul. Iar satisfacția cea mai mare, ți-o dă convingerea că ai învins îndoieli, ai spulberat semne de întrebare ale propriei tale conștiințe în primul rînd dar și alte altora. Cea mai frumoasă parte a meseriei? Georgeta Onica spune că aceasta e dată tocmai de nenumăratele căi de cunoaștere a vieții pe care ți le oferă. Și că de fapt acesta este motivul pentru care a vrut să fie judecătoare, pentru care socotește profesia, drept una dintre cele mai interesante, mai pasionante.

Lucia MANOLESCU

PE FIRUL EVENIMENTELOR

KY-KY-KY

de Nicolae LUPU

Dacă aș fi scris Ku-Klux-Klan s-ar fi înțeles dintr-o ochire. N-ar mai fi fost necesară nici o explicație. Așa., De fapt, ideea, dacă se poate numi astfel, mi-a venit citind un discurs al faimosului personaj ridicol de la Saigon, denumit și vicepreședintele Ky. La o recepție el a început să dea lecții protectorilor săi. „Operația din Laos — a spus el — nu trebuie concepută ca o partidă de poker".

Oare Ky critică intervenția? Nu, el afirmă că ea s-ar putea transforma într-un nou Dien Bien Fu, adică într-o înfrângere, dacă nu este îmbinată și cu atac militar terestru, nu numai aerian, împotriva Republicii Democrate Vietnam. Evident, declarația a stîrnit reprobare și proteste. Cei ce voiau să se desolidarizeze de Ky, deși fac parte din aceeași tabără, au spus: „Nu-l știți pe Ky? E absurd, doar l-a lăudat și pe Hitler". Trebuie evident stabilit cine e absurd. De fapt ce și-a zis Ky privind în jurul său: în urmă cu cîțiva ani se duceau lupte numai în Vietnamul de sud, acum ele se duc în Cambodgia și Laos. Deci a mai rămas Vietnamul de nord. Așadar Ky nu face decît să fie logic cu legile interne și mecanismul vietnamizării intervenției, care, după cum se vede, presupune escalada agresiunii în întreaga peninsulă indochineză. Dacă declarațiile sale apar absurde, este pentru că el exprimă direct, fără rafinamente, ceea ce implică absurd, ilogic, irațional, întreaga politică a intervenției în Asia de sud-est. O escaladare o hrănește pe cealaltă și toate îndepărtează o soluție politică, singura posibilă în Indochina. Așa cum Ku-Klux-Klanul a devenit organizația concepțiilor retrograde rasiste și a actelor de violență corespunzătoare, nu vedem de ce organizația escaladării perpetue, rasistă în esența ei pentru că presupune organizarea luptei asiaticilor împotriva asiaticilor în scopul înfăptuirii obiectivelor raselor „superioare", destinate să „civilizeze", nu vedem deci de ce nu s-ar numi ea Ky-Ky-Ky. Tocmai pentru că absurdul la cub ar defini cel mai bine caracterizarea ce i se cuvine.

Oricum, cu și fără sfaturile lui Ky, pe agresori îi așteaptă inevitabil nu unul ci mai multe Dien Bien-Fu. Și unul dintre ele se schițează chiar în Statele Unite. Editorialistul ziarului New York Times îi definește cu sensibilitate drept criza credibilității. Referindu-se la declarația Departamentului de stat că intervenția din Laos „nu constituie o extindere a războiului", ziarul scrie: „Această declarație este atît de vizibil în contradicție cu faptele încît ea lovește în credibilitatea a tot ceea ce Washingtonul afirmă în legătură cu invazia din Laos". Nici că se poate spune mai clar: Ky-Ky-Ky.

O ilustrare a devizei „Nici un efort nu e prea mare, cînd e vorba de păstrarea «secretului de fabricație»". Cu prilejul unei recente prezentări de noi creații de coafură, desfășurată, cu cîtva timp în urmă, la Barcelona, unul din concurenți a avut o idee, pe cît de ingenioasă, pe atît de folositoare, afirmă el: pentru a se feri de indiscreția altor participanți, manechinele au purtat, pînă la ultima clipă, adevărate căști de... călători în spațiul cosmic.

Sub orașul Znozmo din Moravia de sud, care în fiecare an este locul festivităților istorice și alegorice prilejuite de culesul viilor, se află un labirint subteran cu o lungime de aproximativ 25 km. Această „rută" din pîntecele pămîntului se compune din galerii, tunele, săli, cu stîlpi în stil gotic. Ele sînt suprapuse în trei etaje. Cel mai profund nivel se găsește la 12 m. adîncime. Pentru public a fost pusă la dispoziție o porțiune de 500 m., care cuprinde culoare și tunele și o mare sală. In imagine: sala de intrare cu stîlpi gotici flamboianți din secolul XIV—XV.

remember • remember • remember

verona (VI)

În atîtea ceasuri de cînd mă aflu captiv al Veronei, voi fi parcurs mai bine de douăzeci de kilometri umblînd a vanvera cum spune italianul, printre culorile și marmorele acestei cetăți unde monumentalul și delicatul miniatural se conjugă pretutindeni ciudat și inexplicabil. Arhitectura și urbanistica Veronei dau un frison de irealitate; după ce ai intrat în incinta orașului, ceea ce vezi pare a nu mai fi aievea, ci te simți în lumea unei cetăți inventate de fantezia miniaturiștilor din primul ev mediu, fundal feeric al cine știe cărei fabule hagiografice sau eroice — ai sentimentul fantasticului născut din concentrarea obiectului asupra propriei sale enigme. Verona nu-și povestește biografia decît într-un grai sincopat, aluziv, simbolistic iar splendorile ei arhitecturale par întemeiate pe o complicată și inpenetrabilă structură de valori ezoterice care-și anunță prezența la diferitele unghiuri solare dar rămîn veșnic retrase în universul lor măsurat și secund.

Din această poveste se detașează oarecum biserica San Zeno, capodoperă a romanicului, zidită cu aproape opt veacuri în urmă de genii necunoscute. A fost o mănăstire a călugărilor din tagma Sfîntului Benedict, organizatorul vieții monahale a Occidentului după căderea Romei. Stă mărturie un turn crenelat. Și alături incomparabila fațadă colindată de soarele unei după-amiezi tîrzii care scoate aur palid din piatra vulcanică, îmbătrînită și galbenă. Secretul acestei frumuseți e desigur în geometria ei ce reduce arhitectura la esență și obligă volumele masive dispuse preponderent orizontal, să răspundă unei viziuni spațiale. Mă uit la aceste unghiuri, linii, suprafețe care compun și organizează volumele atît de simple, de elementare — căci și volumele pot deveni motive de decor, cum le vezi în romanicul francez ori mai ales, germanic, unde jocul lor ascultă de legile imaginii ce se definește în mișcare, se modifică sub ochii noștri, cum ar spune Wölfflin, anticipînd principiile barocului. Arhitectură supremă care-ți arată că exaltarea Renașterii — respectiv a secolului al XVI-lea — ca expresie superlativă a geniului european, e un capriciu. Fiecare dintre primele cinci veacuri de după anul 1 000 e în fond la fel de mare și de inepuizabil în taina bogățiilor lui. Spiritul formelor circulă pe orbite egale, supunîndu-se unor metamorfoze menite doar să-i tălmăcească fenomenologia. Cît de mult i-ar putea vorbi arhitectului modern romanicul lombard unde linia, suprafața, volumul, se pot lipsi de orice adjuvante plastice: chiar înainte de a mă apropia ca să cercetez superbele reliefuri ale fațadei și portalului, opere ale marilor meșteri medievali Guglielmo și Nicolao, așa cum o văd redusă doar la structura ei arhitectonică, biserica San Zeno are o măreție care uluiește. Rareori ideea însăși de construcție, de echilibrare a unor forme sortite parcă să se situeze în spațiul categorial, ți se impune cu atîta pregnanță.

★ ★ ★

Și iată drumul întoarcerii, aceeași poartă străveche, între două bastioane înalte și mîndre în mutismul lor, agitația gării prin care-mi tai cale spre ghișeul casei de bagaje unde în zori la sosire mi-am lăsat valizele. Bănuitor prin forța împrejurărilor, slujbașul îmi ceruse să i le deschid pentru a se convinge că nu cuprind bombe cu explozie întîrziată, căci în aceste zile nordul Italiei înregistrează prezența unor teroriști descinși din Tirol sub egida mărunțelor animozități naționaliste. Mă recunoaște și mi le aduce zîmbind. Aștept un tren spre Veneția. Văd soarele coborînd în amurg peste zidurile impetuoase îndărătul cărora rămîne unul dintre orașele cele mai atașante ale miraculoasei geografii peninsulare. Sînt absent, rătăcit, furat de pustiu sau de gînduri. Poate accadere che la bellezza ubriachi — îmi spun parafrazîndu-l pe Cesare Pavese.

a. e. baconsky

SCRISOARE CĂTRE „MAGAZIN"

SEMNALE DE AJUTOR ÎN PLIN OCEAN

Din Singapore, am primit la redacție o scrisoare în care ni se relatează această întîmplare adevărată ce a avut loc în imensitatea apelor, într-o noapte cînd minerelierul românesc „Lupeni" a recepționat semnale de ajutor de pe nava spaniolă „Pablo Garnica"...

Singapore, 23 ianuarie 1971

Stimată Redacție,

„Cu toate că acest eveniment s-a petrecut la 25 decembrie 1970, sper să nu-și fi pierdut actualitatea.

Deoarece din Marea Neagră pînă la Singapore, noi nu facem escală în nici un port, am fost nevoit să trimit scrisoarea de aici, din Singapore".

Cu deosebită stimă,
CATONE IRIMESCU,
șef timonier pe minerelierul „Lupeni"

„Navigam în bezna nopții încercînd să ieșim cît mai repede din negura ce ne înconjura pentru a putea admira crestele Canarelor cînd eterul fu străpuns de semnale disperate. Erau semnale de ajutor, de asistență medicală grabnică, recepționate de ajutorul telegrafist Mihai Ionescu de la bordul navei „Lupeni". Șeful stației radio, Marin Leonard raportează cu emoție comandantului minerelierului „Lupeni", Dumitru Neti, situația. După o scurtă chibzuință, comandantul intră în legătură cu nava ce a emis semnalele, cerîndu-i poziția precisă și stabilind drumul ce-l avea de urmat pentru a ajunge la ea. Era în joc viața unui om de pe „Pablo Garnica", supertanc spaniol de 110 000 tdw, care nu avea medic la bord.

Se dă o comandă scurtă timonierului: „Vino la dreapta 30 de grade". Comendantul comandă la mașină viteza maximă posibilă.

La orizont, se văd luminile lui „Pablo Garnica" stînd în derivă. „Lupeni" se apropie de el. Ofițerul de cart, Petre Popescu, anunță mereu distanța: „mai sînt 7 MM (mile marine), 4 mile, o milă. Se comandă la mașină jumătate de viteză, apoi, încet, se stopează, toată viteza înapoi și „Lupeni", ascultător, se oprește la vreo cinci cabluri în babordul lui „Pablo Garnica". Echipajul bărcii de salvare condus de ofițerul secund Nicolae Cristea, era de mult la posturi. În barcă, luase loc și asistentul medical Val Dumitru, care avea contact pentru prima dată cu marea. Prin megafon, vocea sonoră a comandantului dă ordinul de lansare. Nostromul Ilarie Petrișor mînuiește atent vinciul de lansare a bărcii. Cablurile se întind și, lin, ca un ascensor, barca de salvare coboară în plină hulă, acostînd în tribordul navei spaniole. Curioși ca toți marinarii din lume, aproape toți membrii echipajului navei spaniole sînt adunați pe punți, pentru a primi și saluta într-un fel pe acei necunoscuți ce se hazardaseră să pornească într-o noapte cu hulă puternică, într-o barcă, pentru a salva viața unui semen de-al lor. Secundul și asistentul medical urcă la bordul lui „Pablo Garnica". Restul echipajului rămîne să apere barca, vînzolită de hula necruțătoare. Cei care urcă sînt primiți de multe mîini, mîini bătătorite de oameni ai mării. În spaniolă sau în engleză, toți le urează bun venit. Ospitalieri, spaniolii îi invită întîi să se facă lejeri de haine și centuri de salvare și să servească ceva, pentru cunoștința forțată de împrejurări pe mare, așa cum e tradiția. Românii refuză însă politicos. În primul rînd vor să se ocupe de răniți, care se află în infirmeria navei. Are o rană mare deschisă la cap, în regiunea parietală dreaptă. Perna și cearșaful sînt îmbibate cu sînge. În timp ce asistentul ia toate măsurile de asepsie, spaniolii improvizează dintr-o brancardă o masă de operație pe care este întins rănitul. Se face anestezie locală. Încet, cu multă atenție, asistentul îi curăță rana. După această operație care durează o oră și jumătate, după ce i se pun copcile, se face pansamentul și se dau instrucțiuni pentru continuarea tratamentului cu antibiotice și pentru alimentația bolnavului pînă în primul port. Comandantul navei spaniole mulțumește celor veniți la bord transmițînd mulțumiri și comandantului navei „Lupeni". În toiul nopții, echipajul bărcii de salvare de pe „Lupeni" se desparte în urările și strîngerile de mînă ale celor de pe „Pablo Garnica". Într-un sfert de oră, ajunge la navă, apoi ridicată în grue la bord, pusă la post, barca își odihnește corpul masiv, prinsă în chingi la postul ei. Imediat, mașinile prind să duduie, impulsionînd colosul de oțel, în trupul căruia zac 24 000 tone minereu pentru Japonia, să-și caute în bezna nopții drumul.

Sirena de pe „Pablo Garnica" transmite prin sunetul sirenei, un cald salut echipajului românesc..."

LA UN LICEU de fete din Debreczin (R. P. Ungară) a fost amenajat un muzeu original în care se află realizate în gips copii ale unor monumente renumite de cultură din întreaga lume.

●

ORAȘUL mexican Ciudad Juarez era considerat pînă nu de mult drept paradis pentru americanii dornici să divorțeze. Candidații se înscriau dimineața într-un registru al poliției, și la prînz obțineau certificatul de divorț. Autoritățile discută în prezent proiectul unui text de lege prin care funcționarii prea zeloși în desfacerea căsătoriilor să fie amendați și pasibili de concediere.

●

PARISUL și Londra vor fi legate printr-o linie ferată care — trecînd pe sub Canalul Mînecii, printr-un tunel cu trei nivele, lung de 52 kilometri și 800 de metri — va permite trecerea a aproximativ patru milioane de pasageri, trei milioane de autoturisme și cinci milioane tone de mărfuri pe an. Potrivit proiectelor recent aprobate, lucrările de construcție vor dura circa șase ani.

●

PE SCENĂ ca și în oraș, în vacanță sau la serviciu vă

DE PRETUTINDENI

puteți face singur electrocardiograma. Este noua surpriză pe care uzinele Philips o propune cardiacilor, sub forma unui aparat, avînd o greutate sub 2 kg, și folosind minicasetele. Se numește Portabil ECG Recorder LM 4 600.

●

DUPĂ trei ani de la un grav accident în care și-a pierdut piciorul, pompierul din Orbec-en-Auge a primit de la Asistența Socială invitația de a plăti 2,40 franci. În factură stă scris: pentru cheltuielile înmormîntării piciorului...

●

MATTEW WINKLER, un copil american de șase ani, mușcat de un liliac și infectat cu virusul turbării, a fost vindecat cu un ser obținut din sîngele uman al unor indivizi inoculați cu un virus antirabic.

●

RECENT s-a constituit la Londra „Clubul ursuleților" din care nu pot face parte decît cei care și-au păstrat ursulețul din copilărie cel puțin 35 de ani.

●

UN DUEL neobișnuit a avut loc în Caucaz. Protagoniști: un aeromodel lansat de un elev al școlii din Mozdok și un vultur nervos. Dezorientată de virajele neobișnuite ale bizarului intrus în domeniile ei, pasărea a renunțat la luptă.

„LUMINILE S-AU STINS ÎN MOMENTUL CÎND TAVANUL SE PRĂVĂLEA PESTE NOI"

Ce declară cîțiva locuitori din Tuscania devastată de cutremur

Cutremurul din seara zilei de simbătă 6 februarie a.c. care a lovit atît de crunt orașul italian Tuscania (18 morți, 117 răniți, 600 de imobile distruse, între care nenumărate monumente de artă) a fost atît de rapid încît mulți dintre cei 7 500 de locuitori, aflați la teatru, la cinema, la dans sau acasă, în fața micilor ecrane, s-au trezit printre dărîmături sau în ambulanțe, fără să înțeleagă ce s-a întîmplat în realitate. Un brigadier de carabinieri, care a lucrat o noapte întreagă să salveze răniții, a declarat ziariștilor, a doua zi după cutremur, că mai are încă impresia că s-a trezit brusc dintr-un vis urît. **„Mă aflam la un bal — a declarat carabinierul. Timp de cîteva secunde am simțit cum localul se leagănă ca barca pe valurile mării. În aceeași clipă s-au stins toate luminile. Nici nu știu cînd am ajuns în mijlocul străzii. În locul clădirilor de altădată am văzut ruine... Sute de tineri și tinere au început să plîngă și să alerge care încotro, cu gîndul la cei de-acasă".**

Printre victime s-au aflat și cîteva persoane în vîrstă. Unele dintre acestea au decedat sub ruinele spitalului din localitate. **„Am crezut că este vorba de o puternică explozie** — povestea Pasquale Livano, aflat, în momentul cutremurului, chiar în interiorul spitalului, în vizită la un bolnav. **Pereții au început să se zgîlțîie, tavanul să se crape în zeci și sute de bucăți, pardoseala mi-a fugit pur și simplu de sub picioare. M-am trezit într-o beznă cumplită, printre dărîmături. Cu gîndul la cei șapte bolnavi cu care eram în cameră în momentul accidentului, și cărora voiam să le dau ajutor, am reușit să ies în stradă. Am oprit o mașină și am alergat spre Viterbe să dau alarmă".** Stelio Marcoaldi, președintele spitalului din Tuscania, povestește la rîndul său: **„Prezidam o reuniune a consiliului de administrație cînd am simțit o puternică zguduitură. Luminile s-au stins în momentul cînd tavanul se prăvălea peste noi. Mi-am revenit tîrziu și m-am trezit alergînd printre dărîmături".** Maria Fiorini a scăpat ca prin minune. **„Fiul meu, în vîrstă de 7 ani, se juca în bucătărie. Soțul tocmai ieșise din casă. Șocul a fost atît de surprinzător încît pur și simplu am amețit. Luminile s-au stins și tavanul s-a prăvălit peste mine. Am reușit să mă zmulg cu greu dintre dărîmături. Prin întunerie mi-am căutat disperată fiul. L-am găsit cu greu, l-am luat în brațe și am ieșit în stradă. Soțul, uimit de imaginea casei pe jumătate năruită, rămase înmărmurit. Cînd ne-a văzut ne-a chemat spre gară. Tocmai pornise motorul cînd s-a prăbușit și garajul. Noroc că acoperișul automobilului a rezistat..."**

Cu toate că n-a durat nici cinci secunde, cutremurul de simbătă seara a provocat pagube foarte mari. 70 la sută din clădirile orașului medieval au fost distruse sau avariate. Un bilanț provizoriu precizează că pagubele provocate caselor particulare se ridică la 2 miliarde lire, iar cele ale edificiilor publice la 600 milioane. În ce privește patrimoniul artistic al orașului — vechi centru al civilizației etrusce — acestea sînt și mai mari. Bazilicile San Pietro și Santa Maria Maggiore, două dintre cele mai frumoase monumente romane din regiune, au fațadele aproape distruse. Alte renumite monumente etrusce și romane au fost avariate. După cum au declarat specialiști italieni, ele vor putea fi restaurate. În acest sens, oficialitățile orașului Tuscania au lansat un prim S.O.S. I-au răspuns imediat numeroși tineri și studenți din Roma, precum și voluntari din grupul arheologic roman.

Cutremurul din Tuscania a provocat surprinderea și în rîndul specialiștilor, cunoscîndu-se faptul că pe harta seismografică a Italiei, zona respectivă figurează printre localitățile cu activitate seismică slabă. Potrivit primelor aprecieri ale specialiștilor italieni, pagubele deosebite pricinuite de acest cutremur nu se datoresc intensității acestuia (gradul 5 pe scara Mercalli) ci naturii subsolului. Regiunea de nord a Latiumului a cunoscut o activitate seismică de natură vulcanică, dar de o slabă intensitate și, pînă în prezent, nu s-au înregistrat pagube materiale sau umane însemnate.

George NICOLESCU

Bazilica San Pietro, unul dintre cele mai frumoase monumente romane din regiune, grav avariată de cutremur. Imaginea din stînga **reprezintă fațada, fisurată și, în unele locuri, avariată**; în dreapta **se vede altarul aproape complet distrus.**

VERONA — *Chiesa di San Zeno*

ZILE DRAMATICE ÎN JUNGLĂ

• Năbădăiosul leopard distruge un cort • Cobra care și-a găsit loc de odihnă pe pieptul unui om • Salvat și de la înec în ultimul moment

Celebrul vînător englez, John Hagenback povestește în paginile revistei „Outdoor Life" despre o zi dramatică din bogata și palpitanta sa carieră.

„Am trăit — relatează el — mulți ani în junglă, m-am îndepărtat la sute de kilometri de așezări omenești și am trăit momente de neuitat. Deseori malaria mă innebunea și hotăram să nu mai revăd jungla niciodată dar, de îndată ce mă simțeam mai bine, o căutam din nou, cu emoție de adolescent îndrăgostit, uitam de toate capcanele ei și eram fericit s-o regăsesc superbă și misterioasă.

Vînătorii știu bine că există zile norocoase și zile în care totul merge anapoda. Ei bine, asemenea zile, în junglă, pot fi fatale. În lunga mea carieră de vînător, am avut multe zile nefaste, dar cea mai cumplită a fost o zi din anul 1956, în care am fost în pericol de moarte de trei ori în numai cîteva ore. Era vară. Noi ne aflam de o lună în junglă la vînătoare de leoparzi. Nu-mi amintesc ce zi era, pentru că în junglă omul pierde noțiunea timpului. Cu un grup de băștinași ne-am așezat tabăra în apropierea unui riu, pe un teritoriu foarte frecventat de leoparzi. Aveam cu noi capre cu care momeam leoparzii. Într-o seară, m-au cuprins frigurile malariei, așa că nu m-am dus la vînătoare. Cu mine a rămas doar un băștinaș, care a plecat dimineața în tabăra vecină pentru chinină. Așadar, am rămas singur fără să-mi imaginez un pericol posibil. Știam că leoparzii nu atacă, de obicei, ziua. Și totuși, nu s-a îndepărtat bine băștinașul că am și auzit agitația caprelor. Un leopard dădea tîrcoale taberei. Deși extenuat de boală, am luat repede arma și am tras, dar, spre ghinionul meu, nu l-am nimerit și leopardul a pornit amenințător spre mine. Abia am reușit să trag zăvorul la ușă, cînd el s-a repezit la cort și l-a dărîmat. Mă aflam sub cort, incapabil să mă apăr, deși mai aveam arma în mînă. Fiara a început să rupă cortul cu dinții și cu ghearele, dar, din fericire, n-a ajuns în dreptul meu. Nu mișcam de frică să nu fiu descoperit. Cît a durat acest atac sălbatec al fiarei, nu știu, dar am simțit că a trecut o veșnicie. Cortul era numai zdrențe și nu mai aveam unde să mă ascund. Abia acum m-a observat leopardul și s-a repezit cu o furie inzecită. L-am respins pentru moment cu arma pe care el o trăgea cu dinții. Eram la capătul puterilor și simțeam cum se apropie moartea. Spre marele meu noroc, chiar înaintea clipei fatale a apărut băștinașul, care, auzind focul de armă, s-a întors din drum, și a tras în aer ca să sperie fiara; în leopard s-a temut să tragă pentru a nu mă nimeri cumva pe mine. Surprins, leopardul m-a lăsat și s-a repezit la noul său dușman. Băștinașul a putut acum să tragă, dar n-a reușit decît să-l rănească și leopardul ne-a scăpat. Din cortul nostru nu mai rămăsese nimic întreg, așa că băștinașul a improvizat ceva la repezeală și m-a așezat pe un pat de campanie, apoi a pornit după medicamente, lăsîndu-mă din nou singur.

Se pare că mi-am pierdut cunoștința. Cînd m-am trezit, corpul îmi era în flăcări, aveam impresia că fierb într-un cazan. Simțeam nevoia să mă răcoresc cu puțină apă. Mi-am adunat puterile și am pornit clătinîndu-mă spre rîu. Dar n-am reușit să ajung pînă la apă. M-am prăbușit și nu puteam să mă scol. Deodată am observat legănat prin ierburi un cap de cobră. Am simțit că sînt pierdut. Singura mea șansă era să rămîn nemișcat, pentru că, știam, cobrele atacă doar corpurile în mișcare. Cobra era de acum lîngă mine. Curioasă ca toți șerpii a început să mă cerceteze. Între timp, au năvălit țînțarii și furnicile. Am suportat totul cu stoicism. Îmi repetam în gînd că cea mai mică mișcare va echivala cu sfîrșitul. Cobra, dorind parcă să-mi verifice voința, s-a urcat încet pe mine și mi s-a așezat ghem pe piept. Soarele ardea cumplit, țînțarii și furnicile mă chinuiau fără milă, cobra, se pare, să se simtea bine pe pieptul meu, iar eu îmi repetam: nu te mișca! Dar cum să suporți acest infern?

În timp ce stăteam așa, aproape leșinat, am auzit un zgomot. Primul gînd a fost la o cobră sau poate chiar la mai multe. Pe măsură ce zgomotul se apropia, am înțeles că era vorba de vijiitul apei, alt dușman, periculos pentru mine ca și șerpii. Era perioada ploilor și acum începeau să crească apele. Zgomotul, înainta amenințător. Știam că dacă nu întreprindeam imediat ceva, eram pierdut. Dar ce puteam face? Cobra dormea liniștită pe pieptul meu. Din fericire, se pare că și ea a auzit vuietul apei și a început să-și ridice leneș capul. Ochii ei negri erau foarte aproape de ai mei. Niciodată n-am văzut moartea atît de aproape. Apa auzindu-se tot mai aproape, cobra a început să coboare de pe corpul meu. Nu era grăbită. S-a mai oprit nedecisă, pe mîna mea stîngă, verificîndu-mi parcă, nervii pînă la capăt. S-a decis, în sfîrșit, să pornească în direcția opusă apei. Trebuia să aștept să se îndepărteze, ca să pot întreprinde ceva. Apa se apropia cu furie. Am încercat să mă ridic. N-am putut. Îmi amintesc doar de o durere cumplită. Se pare că organismul meu n-a mai rezistat. Cînd mi-am revenit, mă găseam în patul meu de campanie, complet ud și înconjurat de colegii mei. Mai tîrziu am aflat că auzind apele, ei s-au grăbit să salveze tabăra și m-au scos din apă cu puțin înainte de a fi prea tîrziu. A treia oară, într-o singură zi, am scăpat de moarte sigură. Trei morți în cîteva ore! Nu credeți că e prea mult?"

D. CRISTEA

„Aș vrea să pot scrie patruzeci de romane" — ne spune Maria Luiza CRISTESCU

Ambiție juvenilă sau conștiința unei vocații?

de Boris BUZILĂ

— Am impresia că ceea ce vă particularizează, în primul rînd, activitatea literară, stimată Maria-Luiza Cristescu, este profesionalismul. Vă rog să nu luați această constatare drept un compliment menit să asigure dialogului nostru un început curtenitor și agreabil, ci ca pe o realitate pe care nu voi întîrzia să o argumentez: cu trei romane publicate într-un răstimp atît de scurt constituiți un caz aparte de prozatoare-romancieră în tînăra generație...

— S-ar putea să aveți dreptate. Dintre femeile care scriu proză, evident, mai puține decît cele atrase de poezie, majoritatea se opresc după un roman sau două. Eu am făgăduit o dată, cu oarecare ostentație și obrăznicie, să scriu patruzeci de romane... Un romancier trebuie să muncească mult, pentru că niciodată nu este în stare să-și dea seama ce carte îl va reprezenta cu adevărat, care dintre ele va însemna realmente ceva pentru propriul său destin, în cazurile cele mai norocoase pentru istoria literaturii. Un romancier nu are — vai! — soarta răsfățată a poetului; el este mai aproape de imanent, mai supus greșelii, literatura sa putînd fi adesea o literatură de sacrificiu, pe care timpul o spulberă repede. Pentru unii romancieri, interesați de frămîntările vieții și istoriei pe care le trăiesc, apar uneori și riscuri ale eșecului: ceea ce scriu ei să nu fie fundamental, să le urmeze alți autori care să spună ce trebuia spus despre acea epocă.

— Dumneavoastră cu care generație — afectivă firește, nu strict biologică — vă simțiți solidară?

— Cred și sînt mîndră că fac parte dintr-o generație de tineri scriitori pe care îi interesează în cel mai înalt grad relația omului cu societatea din care face parte, cu timpul în care trăiește, o generație care se modelează acum, ferm hotărîtă să scrie despre ea, despre modul său de a gîndi, dar și despre modul de a gîndi al unei vîrste, al unui timp, al unei societăți care sînt ale noastre în genere. Am încredere în scriitori ca Petru Popescu, Mircea Ciobanu, Sînziana Pop, Virgil Duda, Paul Goma, Dana Dumitriu...

— Cînd am citit „Dulce Brigitte", romanul cu care ați debutat, m-a izbit faptul că-și refuza, cu un fel de premeditare, parcă, experimentalismul. Era de fapt un roman aproape clasic; ca și „Capriciul la plecarea fratelui iubit" de altfel...

— Dacă admitem că arta nu poate fi făcută în sine, că trebuie să spună ceva, romanul cu atît mai mult. El reprezintă prin natura sa intimă o specie mai aproape de social decît toate celelalte forme de manifestare ale literaturii. El este născut, de fapt, dintr-o necesitate socială. Desigur trebuie să atribuim noțiunii de *social* o accepție infinit mai largă decît aceea cu care am fost deprinși. Social înseamnă nu numai mișcările istorice, mișcările de transformare a societății, dar și cele ce marchează mutațiile sentimentelor, ale stărilor de spirit, credințelor și idealurilor omului. Dacă toate acestea te interesează, ele te pot interesa numai prin oameni, în spetă prin personaje. Romanul va rămîne întotdeauna o specie cu reguli riguroase, exacte, — nu *legi*, termenul este prea transant, — ci *reguli*, în care personajul deține un rol esențial, ca mijloc de a transmite transformările de atitudini, de idei, de sentimente ale omului. Dacă ne gîndim că romanul este urmașul epistolei, al confesiunii, al jurnalului, tradiție care și-a incorporat construcția bazată pe o anume disciplină și ordine interioară, și că în el a intervenit personajul ca esență a omului, mai precis ca *om esențializat*, ne dăm seama că romanele care încearcă să facă abstracție de aceste premise sînt sortite să nu devină viabile, prin aceea că se autofrustrează de interesul și „solidaritatea" cititorilor.

— După aceste delimitări necesare, îngăduiți-mi să vă sugerez o revenire la propria dv. experiență literară.

— Este puțin jenant și hazardat să te definești pe tine ca scriitor. Dar dacă totuși m-ați incitat să o fac, aș spune că romanele pe care le-am scris pînă acum nu sînt legate între ele, ba chiar că sînt despărțite unul de celălalt de niște ziduri și am senzația — gîndindu-mă și la cartea de nuvele medievale „Prințesele" care va apare peste cîteva luni — că pînă acum, cel puțin, am scris cărți complet detașate de ceea ce s-ar putea numi *fundamental* în persoana mea. Înclin să cred că, admițînd prin absurd că asupra lor s-ar apleca un critic care le-ar ignora paternitatea, cu greu și-ar putea da seama că sînt scrise de aceeași persoană. În eventualitatea că ar ști totuși că sînt scrise de un singur autor cred că l-ar uimi faptul că fiecare în parte au o tonalitate deosebită, prin sfera la care se referă, prin subiectul pe care-l tratează, sau chiar prin *temă*, ca să folosim un cuvînt nu prea iubit de noi în vremea din urmă. Am scris un roman obiectiv și dur, un roman despre timpul nostru, despre valoarea acceptată sau nu a acestuia care este „Dulce Brigitte", un roman al oscilației, al îndoielii, al ambiguității — „Capriciul la plecarea fratelui iubit". În sfîrșit, am scris „Nu ucideți femeile" — un roman flux, un roman despre o dragoste violentă și puternică. După cum cartea „Prințesele" este un exercițiu de stil romantic, un exercițiu de întoarcere la motivele romantice, în speță, ale romantismului german. În momentul de față mi se pare că diversitatea de specii în roman se datorește faptului că romanul nostru nu s-a sincronizat perfect, la timpul respectiv, cu cel european; mereu avem senzația că nu s-a scris suficient în genul tradițional, că nu s-a scris îndeajuns roman clasic, că nu s-a scris destul roman stendhalian, balzacian, proustian... Atunci toate aceste maniere coexistă.

— Vorbiți-ne mai mult despre „Nu ucideți femeile", care a cunoscut recent un frumos succes de librărie...

— Este un roman de dragoste, un roman amar, dar în același timp tandru și trist, plin de speranță; nu este de loc un roman feminist, este romanul unei stări de spirit poate al unei generații — generația mea — poate al stării de spirit a autoarei. Firește că un roman de dragoste nu este niciodată doar un roman de dragoste; în el sînt implicate întotdeauna elemente ale vieții exterioare, este plasat în spațiu și timp. Rămînînd un roman al virstei mele, o carte despre ceea ce gîndim noi despre dragoste, este în același timp și o carte despre nevoia de credință și ideal, despre căutarea credinței și a idealului. Titlul „Nu ucideți femeile" este în adevăr un titlu violent, un titlu care să atragă cititorul, dar vă asigur că nu este o glumă la adresa acestuia! Cititorul nu este tras pe sfoară cu acest titlu, ca să cumpere cartea. Tonul cărții este un ton brusc, violent, ironic, adesea amărăciunea este combinată cu ironie sau cu autoironia autoarei și a protagonistei. Destinul acestei tinere fete este dominat de neputința de a trăi frumos și bine, așa cum și-ar dori, așa cum visează, în dragoste și în viață.

— Anul trecut, mi se pare, ați fost distinsă cu un premiu internațional. Cum faptul a trecut atunci aproape neobservat v-aș ruga să ne vorbiți despre el.

— În adevăr, am luat anul trecut unul din cele cîteva premii atribuite în Italia de fundația „Etna Taormina" la un concurs, (a nu se confunda cu premiul „Etna Taormina" atribuit personalităților consacrate, cu care a fost distins recent Eugen Jebeleanu), pentru nuvela „Zadarnicul verde al primăverii" apărută în „Revista română", publicație destinată cititorilor de peste hotare. Mirarea mea a fost la fel de mare ca și a altora care nu mă cunosc, cînd am auzit că am luat acest premiu. Am crezut că este o întîmplare; dar mi-a făcut plăcere să aflu că este vorba de un concurs serios, cu un juriu de prestigiu. Nuvela a fost publicată ulterior într-o antologie a celor premiați. Părerea mea este, așa cum am dedus din titlurile celorlalte lucrări premiate, că premiile au fost acordate în funcție de tinerețea și perspectivele mai mult sau mai puțin promițătoare ale autorilor. Este, cred, mai degrabă, un premiu de încurajare decît unul care afirmă valoarea artistică a unei creații.

SPECTACOLE

de Neagu RĂDULESCU

După zece ani, premieră cu „SICILIANA" lui Aurel Baranga. *(Teatrul Ion Vasilescu). Interpret principal:* Dem Rădulescu.

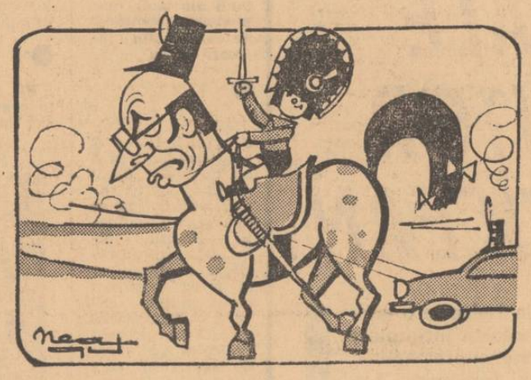

„NAPOLEON ERA... FATĂ" (adaptare de Sică Alexandrescu). (Teatrul din Constanța).

ÎN ACEASTĂ LUNĂ casa de discuri „Electrecord" va tipări cîteva discuri care pot suscita interesul publicului. În ce privește muzica simfonică și de cameră sînt prevăzute să apară: Arii de concert *de Mozart în interpretarea sopranei Emilia Petrescu, precum și* Sonate pentru pian *de același compozitor, în execuția pianistului Gheorghe Halmoș. Pe un disc vor apare* Suita pentru sextet de suflători *de Matei Socor și „Burlescă" de Mircea Istrate; concert de cameră pentru cinci instrumente.*

La capitolul „muzică ușoară", melodii în interpretarea Mihaelei Mihai și a lui Octav Zemlicika.

Pentru copii, două discuri: „Cosina cea frumoasă și neascultătoare" *de George Niculescu-Mizil (citește Irina Răchițeanu-Șirianu) și „Măiastra lumii" (Brâncuși) de Viorica-Georgina Rogoz (teatru).*

La muzică populară, cîntece în execuția lui Ștefan Tudorache, Gheorghe Roșoga, Ion Radu, Tita Bărbulescu.

ÎN ROLUL titular din opera „Lucia di Lammermoor", apare mîine pentru prima oară în țara noastră renumita soprană de coloratură Mady Mesplé, primsolistă a Operei Mari din Paris, Ea a cîntat pe cele mai reputate scene de operă. La București va susține trei spectacole în cadrul acestui prim contact cu publicul românesc pe care a ținut să-l întîlnească, în urma colaborării sale, în străinătate, cu o serie de artiști ai Operei Române.

Marți 16 februarie va interpreta „Lakmé" iar vineri 19 februarie, Gilda din „Rigoletto". La spectacolul „Lakmé" vor participa încă doi artiști, oaspeți cunoscuți deja publicului bucurestean: tenorul Ricardo Casinelli (italian, născut în Argentina și solist al Operei din Berna), de asemenea basul Germain Ghislain de la Opera din Liège. Reîntîlnirea cu marele cîntăreț belgian — creatorul lui „Oedip" de Enescu la Bruxelles — se va repeta și joi 18 februarie cînd Germain Ghislain va susține rolul Mefisto din „Faust". Artistul a mai interpretat, de altfel, acest rol la București, în urmă cu zece ani.

Germain Ghislain în rolul „Don Basilio"

Cadru din filmul „Mihai Viteazul"

O epopee cinematografică:

„MIHAI VITEAZUL"

Amplu tablou istoric consacrat luptelor pentru libertate, independență și unitate națională, filmul „Mihai Viteazul", apărut pe ecranele noastre în aceste zile, urmărește surprinderea cît mai multilaterală și aprofundată a zbuciumatei existențe a domnitorului român. Centrînd filmul pe figura banului craiovean devenit domn al Țării Românești, apoi al Ardealului și Moldovei, scriitorul Titus Popovici, autorul scenariului și regizorul Sergiu Nicolaescu urmăresc destinul sigular al acestuia în cît mai multe ipostaze pentru a-l defini cît mai complet. Personalitate de prim ordin în istoria țărilor române, dar și în istoria europeană, Mihai Vodă Pătrașcu, numit apoi „Viteazul", apare în contextul politic și social al zbuciumatului final de secol al XVI-lea.

Regizorul își caracterizează eroul ca pe „un om care și-a cunoscut destinul", acesta confundîndu-se cu încrincenata luptă pentru un ideal: neatîrnarea și unirea țărilor române. Mihai Viteazul a trecut din istorie în legendă, din personalitate istorică ajunge personaj, apoi simbol național și mit. Astfel, figura lui Mihai se confundă cu idealul unui popor, iar filmul încearcă să surprindă tocmai portretul domnitorului în relația lui cu poporul, cu casele domnitoare europene, cu poarta otomană, cu propria sa familie, urmărindu-i totodată și dramatica existență personală.

Film color, pe ecran panoramic, „Mihai Viteazul" (realizat în două serii intitulate după etapele esențiale ale domniei lui Mihai: „Călugăreni" și „Unirea") aduce în fața publicului momente din marile bătălii ale istoriei: Călugăreni, Șelimbăr, Goraslău, Mirăslău, precum și cele care le-au precedat în drumul victorios al eroului spre împlinirea Unirii. Genericul intrunește un număr impresionant de actori (peste 200) dintre cei mai buni ai scenei și ecranului românesc. În primul rînd, Amza Pellea care întruchipează pe viteazul domnitor, Besoiu în Sigismund Bathory, György Kovacs (Andrei Bathory), Emmerich Shäffer (Basta), viforoșii frați Buzești — Florin Piersic, Ilarion Ciobanu, Septimiu Sever și credinciosul popă Stoica, Mircea Albulescu. Personajele feminine au fost încredințate interpretelor: Olga Tudorache (Doamna Teodora), Ioana Bulcă (Doamna Stanca), Irina Gărdescu (Rossana), Maria Clara Sebők (Cristina Bathory), Însuși regizorul Sergiu Nicolaescu interpretează un personaj: este vorba de Selim, prietenul otoman al domnului Mihai, personaj corespunzînd unor elemente de istorie. Imaginea acestui film de mare montare este semnată de experimentatul operator George Cornea, care a avut ades de surprins în cadru mii de figuranți, cai, înfruntări armate.

Decorurile ce au necesitat un uriaș volum de muncă, (32 decoruri exterioare, 10 tabere de luptă etc., etc.) au fost concepute de Nicolae Teodoru și Zoltan Szabo, iar partitura muzicală aparține compozitorului Tiberiu Olah.

Ioana MITRU

La 50 de ani de teatru

GEORGE CALBOREANU — INEDIT

— Stimate maestre, personalitatea dumneavoastră actoricească, relevată ultimelor generații mai ales prin monumentalul Ștefan din drama lui Delavrancea este de o mare complexitate — fenomen observat de altfel și în ultimele decenii cînd, alternînd drama cu comedia, prelungeați de fapt ipostazele permanente ale actorului Calboreanu. La cei 50 de ani de teatru împliniți în această stagiune, vă solicităm mărturisiri mai puțin exprimate știind că în cele peste 300 de roluri ați trăit experiențe deosebite prin intermediul unor texte de mare autoritate. Mă gîndesc, de pildă, la Camil Petrescu, a cărui operă dramatică, pare, la prima vedere, străină repertoriului dv. obișnuit.

— Întîlnirea cu teatrul lui Camil Petrescu, în atît de interesanta perioadă dramaturgică interbelică, a fost un prilej deosebit în cariera mea prin noutatea unei modalități de teatru care mă solicita într-o postură nouă. Pietro Gralla, din „Act venețian", creat de mine la premieră, este eroul ideal al teatrului pitoresc melodramatic, de gesturi și verbul expresiv pînă la esență. Jucasem destul pînă la acest rol, însă, dintr-o dată, prin Pietro Gralla, am simțit o nevoie de altitudine emotivă, fără pitoresc melodramatic, decurgînd procesual din drama personajului tinzînd spre absolut. Este un punct aproape comun al criticii cînd se recunoaște operei lui Camil acest patos al absolutului. Ei bine, actorul teatrului său este un sacrificat, un sacerdot al replicii, care nu poate ieși din corsetul Ideii prin efecte obișnuite, căci arhitectura dramei este atît de perfectă încît distonarea este simțită de interpret ca un gol, ca un act de vinovăție — desigur de interpretul dotat, pe lîngă intuiție, cu un gust cultivat. Pietro Gralla este fascinant prin colosala sa elevație sufletească și, reprezentîndu-l scenic, a trebuit să-i „reconstitui" biografia.

— V-aș ruga, pentru că sînteți printre marii interpreți ai teatrului shakespearian, să-mi relatați modul în care l-ați gîndit pe... Lear. În 1944, atunci cînd Liviu Rebreanu, rezervat în aprecieri, v-a decretat „genial".

— Mă așteptam să întrebi de Hamlet! De Lear n-am cutezat să mă apropii decît atunci cînd mi-am stăpînit cu mare precizie inflexiunile vocii. Dacă în Hamlet efortul vocal era modest prin timbrul permanent ușor elegiac pe care mi l-am impus, în Lear jocul se complică prin amplul registru vocal solicitat. Am procedat întîi, așa cum am făcut întotdeauna la o citire „albă", pentru mine, într-o izolare desăvîrșită. Sînt, în felul meu, un arhitect care clădește pe îndelete edificiul. Drama autocratului orbit de orgoliu, filosofînd amar la o tîrzie înțelepciune, am văzut-o în sensul ei alegoric cu relief puternic la episoadele cu valoare aforistică atemporal valabile. Îl pun pe Shakeaspeare în rîndul marilor înțelepți ai lumii și acum înțelegeți de ce în primul rînd m-am gîndit la voce. Numai strunirea calmă a sunetului poate evidenția nuanțele de mare finețe ale adevărurilor eterne...

— În jurul anilor '50 l-ați interpretat pe Ioan Vodă cel Cumplit din piesa lui Laurențiu Fulga, creație de antologie a noii dramaturgii. Diferența de Ștefan e marcată atît prin acțiune, cît și prin psihologie. Teatrul istoric național, marea dv. vocație, îl gîndiți numai pe o singură dimensiune, aceea a monumentalului?

— Prin monumental, la specific. Eu am interpretat voievozi: pe Vlaicu, pe Ștefan, pe Ioan, pornind de la o credință — funcția socială a genului. Nu poți juca dramă istorică națională fără sentimentele pămîntului. Grandilocvența fascinează doar actorii mediocri care cred că strigînd impresionează. Grandilocvența este o stare de a fi a eroului, manifestată prin prezență armonioasă, acord între cuvînt, idee, gest. Pe Vlaicu l-am văzut înțelept ca pietrele vechimii, pe Ioan tumultos, omul prin excelență al acțiunii impusă de o realitate națională, cu un uriaș debit de energie dezlănțuită, pe Ștefan, mirăculocul legendar în ființă românească. Observați deci trăsătura comună — specificitate. Nereușita interpretului de rol istoric național lasă impresia după spectacol că eroul său poate fi întîlnit oriunde.

Ionuț NICULESCU

Clepsidra

PROFILURI DE PELICANI

de Constantin VIȘAN

Un documentar cu titlul alb, banal: „Din nou printre pelicani" de Ion Bostan. Cei care cunosc valoarea documentarelor semnate de acest veteran al Studioului Alexandru Sahia nu rămîn însă indiferenți față de acest titlu incolor. Se grăbesc curioși spre sala cinematografului.

Filmul debutează liniștit. O lotcă încărcată cu pașnice aparate de filmat se îndreaptă anevoios, printre culoare înguste de stuf, spre inima celei mai mari colonii de pelicani din Europa.

Ion Bostan își descrie itinerariul metodic, ca într-un jurnal de bord: „Am venit aici pe data de, am instalat cortul și-am început să observ obiceiurile acestor păsări ciudate".

Așteptăm și noi, împreună cu operatorul apariția pelicanilor. Deocamdată obiectivul aparatului nu poate înregistra decît clipa eclozionii ouălor. Din ovalul lor își fac apariția niște mici monștri plăpînzi, greoi. După momentele de spaimă, de prudență bănuitoare iată, își fac apariția părinții! Sînt gravi, falnici, meditativi, uriași bulgări de zăpadă. Imaginile au forța oricărui ciné-vérité. Eroii se comportă cu o naturalețe specifică doar marilor vedete sau oamenilor de pe stradă, care nu știu că sînt filmați. Ascuns în cortierul său general, un cort de culoarea stufului, operatorul trage secvență după secvență. A uitat și de căldură și de țînțari. Planurile generale, înfățișînd peisajul mirific al coloniei, alternează cu prim-planuri surprinzînd insolite profiluri de pelicani. Dîncolo de insolit, Ion Bostan a pictat caractere, adesea cu ironia unui La Fontaine. Vezi scena hrănirii puilor! Am regretat însă că, furat de picturalitatea peisajelor, de comportarea eroilor săi, autorul n-a insistat în evocarea sentimentului de responsabilitate față de pericolul care amenință cu dispariția speciei pelicanilor.

Filmul debutează liniștit. O lotcă încărcată cu pașnice aparate de filmat se îndepărtă cu încetinitorul archeopterix! ne sugerează totuși unele imagini, unele scurte pasaje ale comentariului.

Privim cu interes. Amănuntele biologice, înfățișate cu acuitate științifică dar și fizionomiile surprinse cu mijloacele generoase ale peliculei color. Pensionarii coloniei seamănă cu un sobor de prelați, împodobiți cu fastuoase odăjdii albe, peste care atîrnă patrafirul galben al ciocului hipertrofiat în ospețe de o lăcomie incomensurabilă.

„Din nou printre pelicani". Reportaj? Film științific? Memorial?

Un document pentru epocile în care aceste monumente ale neamului zburător nu vor mai exista aievea pe suprafața planetei noastre.

Un documentar științific și poetic în același timp. Căci Ion Bostan este un autentic poet. Spre deosebire însă de mai tînărul său coleg, veteranul documentarului românesc s-a hotărît să rămînă „singur printre pelicani", nu printre poeți. Rezultatul acestei aventuri? O peliculă peste care am zărit zburînd pasărea poeziei.

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 14 FEBRUARIE

PROGRAMUL I. 8,45 Gimnastica de dimineață; 9,00 Matineu duminical; 10,00 Viața satului; 11,30 Dimitrie Cuclin; 12,00 De strajă patriei; 12,30 Recital Julie Andrews; 15,00 Emisiune în limba maghiară; 16,30 Studioul „N"; 18,00 „Unul din doi"; 19,15 1001 de seri; 20,00 Județul Ialomița; 20,30 Filmul „Baladă pentru Jimmy Ringo"; 21,55 Opereta în studioul televiziunii; 22,30 Concursul internațional de șchi de la Strbske Pleso-Cehoslovacia.

PROGRAMUL II. 20.00 Personaje îndrăgite de copii; 20,25 „Bărbierul din Sevilla" de Rossini; 21,30 Carnet bucureștean; 21,40 Reluarea serialului de șimbătă seara.

LUNI 15 FEBRUARIE

18,00 Scena și ecranul; 18,30 Muzică populară; 18,50 Cincinalul 1966—1970 în cifre și imagini; 19,20 1001 de seri; 20,00 „Deșertul dragostei" (II); 20,50 Dalida; 21,05 Ocolul țării în opt luni; 22,25 Săptămîna sportivă preolimpică.

MARȚI 16 FEBRUARIE

10,00—11,00 Teleșcoală; 18,00 Muzică populară; 18,20 „16 februarie 1933—16 februarie 1971"; 18,30 Brățara de aur; 19,20 1001 de seri; 20,00 Avanpremieră; 20,05 Județul Ilfov; 20,30 „Alcesta" de Euripide; 21,50 Rămîneți pe recepție...; 22,00 Prof. dr. docent Csehi Gyula; 22,30 Voci și chitare

MIERCURI 17 FEBRUARIE

18,00 Universal șotron; 18,20 Congresul IX U.T.C. eveniment important în viața tineretului; 18,35 Cadran internațional; 19,00 1001 de seri; 20,00 Județul Maramureș; 20,25 Filmul „De la Mayerling la Sarajevo"; 22,00 Poșta TV; 22,10 Moment comic; 22,30 Bucuriile muzicii.

JOI 18 FEBRUARIE

PROGRAMUL I. 18,00 Emisiune în limba maghiară; 18,30 La volan; 18,50 Viața literară; 19,05 Congresul al IX-lea al U.T.C. Reportaj de la deschiderea lucrărilor; 19,20 1001 de seri; 20,00 Județul Mehedinți; 20,25 Vidocq (XI); 20,50 Volei masculin; Steaua-Burevestnik Alma Ata; 21,20 filmul „Planeta se grăbește"; 22,00 Teledivertisment.

PROGRAMUL 2. 20,00 Concert simfonic al orchestrei Radioteleviziunii; 20,40 Buletin de știri; 20,50 Filmul „Galileo Galilei".

VINERI 19 FEBRUARIE

17,00 Teleșcoală; 18,00 Căminul; 18,40 Lumea copiilor; 19,20 1001 de seri; 20,00 Județul Mureș; 20,30 Filmul „Falsa Izabela"; 21,50 Baletul „Priculiciul" de Zeno Vancea; 22,20 Panoramic științific.

SÎMBĂTA 20 FEBRUARIE

PROGRAMUL I. 17,00 Emisiune în limba germană; 18,00 Județul Neamț; 18,25 Bună seara, fete! Bună seara, băieți!; 19,20 1001 de seri; 20,00 Tele-enciclopedia; 20,50 Plaiurile mioriței; 21,10 Incoruptibilii; 22,00 Telerecital Silvia Dumitrescu-Timică; 23,20 Săptămîna sportivă.

PROGRAMUL II. 20,00 Seara melomanului; 20,30 Reflector; 20,45 Arta plastică; 21,05 India — lupta împotriva privilegiilor feudale; 22,10 Aghiotantul Excelenței sale (IV); 21,40 În pași de dans.

URMARE DIN PAG. 1

Monolog interior despre...

CEAȚĂ

Pe o stradă liniștită, într-un cartier altminteri somnolent și „fără istorie", o mașină a țîșnit din ceață, cu o viteză nerecomandată nici în alte condiții de vizibilitate, și a izbit violent o femeie în vîrstă care tocmai era pe cale să treacă de pe un trotuar pe celălalt. Femeia a căzut fără simțire lîngă bordură. Mașina s-a oprit cîteva clipe, cineva a scos capul pe fereastră, a văzut că în jurul victimei se adunaseră cîțiva cetățeni care se străduiau să-i dea primele îngrijiri, s-a „liniștit" și motorul a demarat din nou. Nu trecuse un minut și automobilul dispăruse ca o fantomă.

La scurt răstimp după aceea s-a ivit, înaintînd cu greu prin ceață, un autobuz I.T.B. al cărui itinerar obișnuit trecea tocmai pe strada respectivă. Deși n-avea stație, șoferul a stopat văzînd oamenii adunați lîngă bordură. A coborît de la volan, a întrebat ce s-a întîmplat, iar apoi, dîndu-și seama de gravitatea situației, s-a urcat din nou cerînd aprobarea călătorilor să devieze pentru o jumătate de oră ruta mașinii pentru a transporta victima la cel mai apropiat spital. Acordul a fost unanim, deși mulți dintre cei aflați în autobuz erau cel puțin la fel de grăbiți ca și conducătorul autoturismului care făptuise accidentul. Victima a fost ridicată pe brațe, i s-a făcut loc cu grijă pe o banchetă și autobuzul a pornit din nou la drum. Peste o oră femeia era în afara oricărui pericol (căci, din fericire, contuziile n-au fost atît de grave cum păreau inițial).

N-aș fi zăbovit, cum spuneam, asupra acestei întîmplări de tipic „fapt divers" dacă n-ar fi existat condițiile atmosferice ieșite din comun din ziua aceea. În definitiv, ritmurile tot mai trepidante ale circulației rutiere fac, din nefericire, ca accidentele să fie mereu „la ordinea zilei" și — tot din nefericire — nu sînt chiar atît de rari șoferii lasi și fără simțul răspunderii care dau bir cu fugiții de la locul faptei. Dîncolo însă de accident ca atare, mi s-a părut a întrezări în contrastul dintre cele două atitudini dezvăluite cu acest prilej o profund revelatoare „fonie de temperatură" morală. Tocmai în condiții excepționale grija pentru viața și integritatea fizică a semenului constituie o autentică piatră de încercare a tăriei de caracter.

Uneori ceața — oricît de densă ar fi — te ajută să descifrezi mai distinct decît timpul senin trăsăturile comportamentale ale individului. Ca un developant, îi reliefează acut profilul etic. Și aceasta nu numai pe plan strict metaforic.

Victor BÎRLĂDEANU

ASTRONAUTICĂ

...ŞI ÎN CURÎND MARELE TUR AL PLANETELOR

de colonel inginer Dumitru ANDREESCU

membru în Comisia pentru astronautică a Academiei Republicii Socialiste România

Interesantul voiaj al expediţiei selenare „Apollo"-14 a luat sfîrşit. Marţi seara la ora prevăzută în program cabina a amerizat cu bine în apele Oceanului Pacific. Pe Lună a rămas doar Lunohod-1 care-şi petrece acum a patra zi selenară.

În loc de bilanţ, acum cînd astronauţii şi-au început carantina obligatorie, găsim utile cîteva amănunte asupra locului actualei misiuni în cadrul programului „Apollo". Misiunea nr. 14 încheie de fapt prima din cele două serii sau sub programe „Apollo", şi anume seria „H". Cît priveşte seria următoare aceasta s-a prevăzut să fie marcată prin lansarea navei „Apollo"-15, în iulie curent, iar ulterior prin trei acţiuni — cîte mai sînt posibile, ţinîndu-se seama că se mai dispune doar de 6 rachete „Saturn"-5, iar producţia acestora a încetat de aproape doi ani.

Specialişti americani se găsesc astfel într-o adevărată criză a „vectorilor" — cum sînt denumite rachetele purtătoare — destinaţi misiunilor de anvergură ca cele presupuse de incursiunile la Lună ale navelor cu echipaj. Continduu-se pe o desfăşurare riguroasă a programului, fără dificultăţi sau incidente, pierderea unei rachete prin eşecul misiunii nr. 13 a determinat prima remaniere în ordinea de distribuire a rachetelor rămase. Astfel, imediat după evenimentul menţionat s-a hotărît ca „Apollo"-19 să încheie programul respectiv, şi nu „Apollo"-20, cum fusese prevăzut.

Iată însă că în ritmica generală astronautică s-a înscris alert un obiectiv de mare promisiune: staţia orbitală locuită. Este sarcină prioritară în programul spaţial sovietic şi apreciată ca atare şi de specialiştii americani. Iar iminenţa înfăptuirii ei nu lasă nici o îndoială, încît aceasta determină din nou reconsiderări — ceea ce de altfel s-a şi întîmplat.

Responsabilii de la N.A.S.A. au decis, aşadar, ca cel puţin încă una din aceleaşi 6 rachete disponibile să fie folosită pentru plasarea pe orbită circumterestră în anul 1972, în toamnă, a unui laborator ştiinţific experimental („Skylab") proiectat pentru găzduirea timp de 28 de zile a 3 astronauţi. Dacă totul va decurge bine, laboratorul va putea fi ulterior reîmprospătat (şi probabil reamenajat) pentru a îndeplini aceleaşi oficii un timp mai îndelungat, şi anume 56 zile.

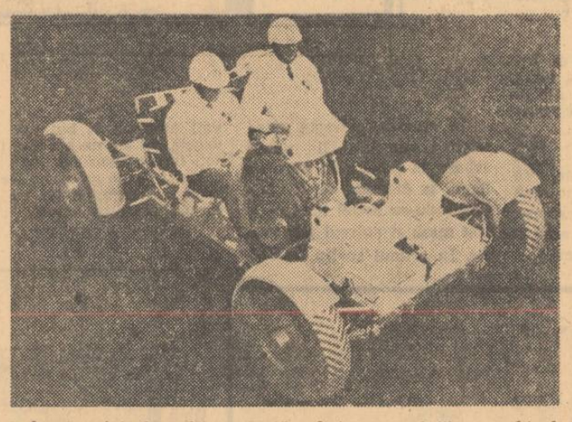

Acest autoturism, în aparenţă arhaic, reprezintă un vehicul ultraperfecţionat (costul proiectului este de ordinul milioanelor de dolari !), destinat deplasării pe suprafaţa Lunii a selenauţilor din echipajele „Apollo" următoare.

În orice caz, interesul pentru această etapă este sporit de faptul că prin înfăptuirile sarcinilor ei se va face un salt important în cercetarea spaţiului, în direcţia studierii Lunii şi planetelor învecinate — totul puninău-se acum pe baze noi, prin folosirea staţiei orbitale fie pentru asamblarea şi alimentarea în cosmos a vehiculelor destinate acestor misiuni, fie numai pentru operaţii de verificare şi control a navelor parcate temporar lîngă staţie. De asemenea, staţiile orbitale vor constitui premisa introducerii raţionalului (şi, bineînţeles, economicului) în întreaga activitate spaţială de asigurare cu servicii a planetei noastre (avem în vedere serviciile de telecomunicaţii, meteo, de navigaţie, geodezice şi geologice şi alte numeroase activităţi).

Înţelegem astfel de ce s-a acceptat totuşi ca din 6 rachete „Saturn"-5, — toate cîte mai există — una-două să ia această nouă destinaţie.

Mai apare însă o ispită în cîmpul cercetărilor cosmice. Este vorba de Marele Tur al planetelor,de perioada astronomică favorabilă, care începe către 1975. cînd este posibilă lansarea de sonde automate pentru survolul şi studierea din apropiere, pe rînd, a planetelor Jupiter, Saturn, Uranus, Neptun şi chiar Pluton. De notat în legătură cu această ocazie rară — care se repetă o dată la 170 ani! — că dacă durata zborului unei sonde pînă la Neptun, în condiţiile obişnuite este de circa 30 ani, în condiţiile favorabile din 1976 întregul parcurs, cu incursiunea pe domeniile planetelor Jupiter, Saturn, Uranus şi Neptun durează doar 12 ani. Un avantaj remarcabil, care nu poate fi scăpat. Încit... o altă cauză justificată pentru diminuarea aceluiaşi stoc modest, de 6 rachete. Încă una sau două rachete „Saturn"-5 se intenţionează să fie păstrate pentru Marele Tur (dacă se rezervă una singură pentru staţia orbitală, atunci se vor distribui două pentru operaţia interplanetară, şi invers).

Rămîn deci doar 3 rachete, firească, pentru numai 3 misiuni de explorare a Lunii. Or, tocmai cu acestea se va realiza subprogramul menţionat („Apollo"-J"). Cîteva cuvinte despre acest subprogram.

Sarcinile sale sînt destul de ambiţioase. S-a stabilizat părerea că va fi potrivit ca „Apollo"-16 să iasă în spaţiu în ianuarie viitor, iar „Apollo"-17 să pună punct programului acestuia de 25 miliarde dolari, în iunie 1972.

De pildă, se propune ca de astă dată lunauţii să facă un popas mai mare pe Lună, respectiv să rămînă acolo 66 ore. Durata de explorare efectivă continuă la o ieşire se va mări şi ea pînă la circa 7 ore, cu trei etape de activitate extravehiculară. Echipajului „Apollo"-15 i se va pune la dispoziţie pentru excursia lunară un vehicul electric cu 4 roţi, în greutate totală (pe Pămînt) de 250 kg, utilizabil pe distanţe de ordinul a 10—15 km. Şi celorlalte două echipaje li se va asigura cîte o maşină similară

În fine, se mai prevede — tot ca o noutate — ca în cadrul aceleiaşi serii de lansări să se efectueze următoarea experienţă: din modulul lunar, fie pe timpul coborîrii, fie la urcare, după încheierea misiunii pe Lună, să fie aruncat şi plasat pe orbită joasă circumlunară un satelit ştiinţific mic (de circa 9 kg), destinat să măsoare, pe o durată de cel puţin un an, modificările ce apar în cîmpul magnetic selenar.

„Apollo"-14 şi-a încheiat misiunea, în timp ce „Lunohod"-1 îşi continuă călătoria selenară oferind de pe o parte informaţii de mare interes ştiinţific pentru cercetarea Cosmosului, pe de alta, demonstrînd şi eficienţa cercetării cu aparatură automată. Faptul că „lunamobilul" a revenit la treapta de coborîre exact la ora stabilită, constituie o realizare remarcabilă. Cele aproximativ 3 000 de comenzi care l-au fost date prin radio au fost exemplar îndeplinite. A excavat 80 de cratere, cel mai mare fiind de 150 m, a efectuat de 225 de ori analiza fizico-mecanică a unor probe de sol. A oferit cercetătorilor de pe Terra un bogat material de calcule şi reflecţie privind solul lunar care conţine, după datele de pînă acum, fier, magneziu, potasiu şi alte elemente dar şi materiale nobile : titan şi crom.

TEHNICĂ

DECORAREA UNUI VAS DE CERAMICĂ ÎN 3 SECUNDE!

Literatura tehnică mondială nu semnalează maşini de decorat produse ceramice. Pentru bunul motiv că nici practica mondială nu le cunoaşte . Acum există o asemenea maşină. Ea este opera unui român, Nicolae Dragomir, de la Complexul de sticlărie şi faianţă Sighişoara.

Vestea s-a dus peste ţări şi mări, firme importante se interesează de ea, doresc s-o cumpere deşi nu s-a scurs nici un an de cînd invenţia şi-a scos capul în lume.

Decorarea, colorarea ceramicei se face încă peste tot, cu un dispozitiv simplu de pulverizat : un disc rotativ (pe care se aşează produsul) este învîrtit cu o mînă, în timp ce cealaltă mînă manevrează pulverizatorul cu colorant. Aşa se lucra pînă nu demult şi la noi, aşa se mai lucrează şi acum în toate întreprinderile de acest fel din ţară. Cu o asemenea „maşină" de decorat, un muncitor reuşea, la Sighişoara, să coloreze maximum 100 piese pe oră. Cu maşina lui Dragomir el reuşeşte să decoreze azi 1 000 de piese, în acest răstimp, adică numai la 3 secunde bucata. Maşina are însă caracter de invenţie. (Invenţia nr. 56 467. Maşina semiautomată a lui N. Dragomir pentru colorarea prin pulverizare cu aer a semifabricatelor ceramice). Anul trecut a cucerit lauri la Concursul internaţional de invenţii de la Viena (a obţinut medalia de aur, lucru nu la îndemîna oricui) nu numai pentru că reuşeşte asemenea performanţe de necrezut ci în primul rînd pentru că a găsit soluţii la nişte probleme ce păreau de nerezolvat. Dar pentru asta se cer date cîteva amănunte.

Problema de bază în colorarea ceştii de cafea, de pildă, este repartizarea uniformă a colorantului ceramic pe suprafaţa produsului. Neuniformitatea dă diferenţe de nuanţă pe care clientul nu le acceptă. S-au imaginat diferite metode de rotire mai rapidă a obiectului dar nimeni n-a găsit soluţia unei aşezări uniforme, tot atît de rapide, a colorantului de către pulverizatorul minuit de om. Pentru că dacă ai apropiat pulverizatorul cu 1 cm mai mult de produs, nuanţa acestuia va fi diferită în acel punct. Nicolae Dragomir a muncit 5 ani, a gîndit mult, a imaginat multe soluţii, a abandonat tot atît de multe şi iată azi maşina lui funcţionează.

Ea pleacă de la principiul unei mişcări intermitente aplicată asupra unei cruci de prindere cu 4 staţii, în care obiectele sînt fixate pneumatic şi apoi purtate din poziţie verticală în poziţie orizontală, asupra lor începînd să acţioneze pulverizatoarele pneumatice cu jet reglabil (tot după o concepţie proprie) care au — şi aceasta e una dintre ideile geniale ale inventatorului — o mişcare programată, de urmărire a profilului obiectelor în aşa fel încît să se afle, în permanenţă, la distanţa optimă de ele. Odată decorat, obiectul este apoi depus pe o bandă plecînd spre finisaj.

Ce-a obţinut de fapt, Dragomir ? Părăsirea tradiţionalei mişcări rotative manuale şi înlocuirea ei cu o mişcare sinuoasă acţionată mecanic, o pulverizare multiplă, concomitentă, uniformă, din mai multe unghiuri ; îndepărtarea produselor de operator, lucru foarte important pentru că în vechiul sistem de lucru acesta era pus în situaţia de a inhala vaporii de oxid de plumb ; o economie serioasă de coloranţi ; şi pe deasupra această formidabilă înzecire a productivităţii şi deci posibilitatea ieftinirii produselor ceramice colorate.

M. RADIAN

RACHETE... SUBTERANE

Nu demult, un grup de specialişti sovietici a anunţat că a pus la punct o rachetă... subterană. Încercările efectuate recent cu o astfel de rachetă, în greutate de 250 de kilograme (cu carburanţi) s-au soldat cu înaintarea în sol pînă la adîncimi de 10 metri, în circa 10 secunde.

Pentru a ajunge la acest rezultat de-a dreptul senzaţional, specialiştii sovietici au creat un dispozitiv care proiectează, în faţa sa, un jet de gaze, cu presiunea de aproape 2 000 de atmosfere capabile să „topească" rocile întîlnite în cale. Amestecul de gaze şi rocă pulverizată, ce se formează în jur, creează un fel de „strat protector", în care racheta înaintează, fără a intra în contact direct cu roca dură. Potrivit autorilor invenţiei, sistemul lor permite creşterea vitezei de foraj vertical cu 50—100 la sută, şi, totodată, efectuarea forajelor la adîncimi de 20—25 kilometri, fără a se produce distrugerea rachetei, datorită temperaturilor ridicate existente la o asemenea profunzime.

Potrivit calculelor estimative, dacă se va utiliza sistemul preconizat, într-o lună vor putea fi „săpate" circa 20 kilometri de tunele sau conducte subterane. Cu tehnicile de foraj actuale timpul necesar pentru a se realiza un foraj supra-adînc de cinci mii de metri, este de un an şi jumătate...

NEUROLOGIE

CARE ESTE MECANISMUL GÎNDIRII ?

Pînă la cunoaşterea mecanismelor electrochimice ale proceselor de gîndire, a centralelor, materialelor şi reacţiilor ce-i asigură energia, a formei sub care sînt depozitate elementele pe care ea se întemeiază, adică, în principal, a memoriei, mai este cale de străbătut. Dar fiecare pas ne apropie cîte puţin de această ţintă.

Maimuţa clipeşte la o comandă dată prin electrozi.

Oricît de metodic ar proceda cercetătorii, descifrarea tainelor naturii rămîne totuşi adesea tributară „ocaziei fericite ivită în cale". Nu orice experienţă posibilă poate fi executată. Şi atunci cauţi, aştepţi, pîndeşti ocazia şi nu rareori meritul ştiinţific constă înainte de toate în a-ţi da seama că te afli în faţa ei...

Nu de mult, relata ziarul „Die Welt" o maşină traversa un orăşel de lîngă Boston. Pasagerii : un pacient de circa 40 ani aflat de mai multă vreme sub supravegherea Centrului pentru Cercetarea activităţii cerebrale a celebrului Institut de Tehnologie din Massachusetts (S.U.A.), şi trei cercetători ai aceluiaşi institut. Pacientul era adus pentru un nou examen. „Acum vă voi arăta însfîrşit unde locuiesc", spuse acesta deodată. Surpriză la ceilalţi, deoarece ştiau că pacientul locuia de fapt în alt oraş. Îi lăsară totuşi să identifice casa în care pretindea că locuieşte. Acolo locatarii nu-l recunoscură şi nu ştiau mare lucru despre cei ce locuiseră casa în trecut.

Cîteva zile mai tîrziu medicii aflară totuşi că în urmă cu 15 ani pacientul lor locuise într-adevăr acolo.

Ce se întîmplase între timp ?

Cam pe cînd avea 25 de ani tînărul se mutase de acolo împreună cu mama sa. Mai de multă vreme apăruseră la el semne de epilepsie care se agravau şi cam la doi ani după mutare specialiştii institutului deciseră să recurgă la o operaţie pe creier, constînd în îndepărtarea bilaterală a unor zone cunoscute sub numele de nucleii amigdalieni şi despre care se ştia să reprezintă un nod de încrucişare a diferitelor impulsuri inclusiv a unora ce pot declanşa convulsii ca acelea epileptice. Era una din primele intervenţii de acest fel care se executa şi deşi nu se obţinu vindecarea completă, accesele s-au redus şi rărit simţitor. În acelaşi timp apăru însă un alt fenomen, nu total neprevăzut, dar mai extins şi mai amplu decît era aşteptat : pacientul pierdu memoria şi anume atît facultatea de a reţine noi noţiuni — în cîteva minute el uita din nou tot ce afla în afară de deprinderile pur motorii — cît şi pe aceea de a-şi aminti evenimente trecute, premergătoare intervenţiei. Din experienţe anterioare, făcute în cursul altor operaţii pe creier, medicii ştiau că o excitaţie electrică a nucleilor amigdalieni putea produce o ştergere a memoriei care se extindea — în funcţie de intensitatea excitaţiei — şi asupra unor evenimente petrecute în zilele sau săptămînile dinaintea intervenţiei. În cazul operaţiei amintite însă, se provocase în memoria pacientului un gol neobişnuit de mare şi acoperind o perioadă foarte precis limitată în timp : exact doi ani înaintea actului chirurgical, perioadă care includea şi mutarea pacientului în noua locuinţă. Amintirile referitoare la perioada anterioară din viaţa sa rămăseseră intacte. Astfel el continua să trăiască „în gînd" în casa pe care o părăsise cu 15 ani în urmă, pe cînd, deşi suferea de epilepsie, avea memoria întreagă.

Se demonstra astfel, prin consecinţele colaterale nefericite ale unei intervenţii, dar şi prin exploatarea „ocaziei fericite" a recunoaşterii de către pacient a vechii sale locuinţe — de fapt a graniţei dintre perioada acoperită şi cea neacoperită de memoria sa — rolul esenţial ce revine unei anumite zone din creier în asigurarea integrităţii memoriei.

Desigur acesta nu este decît un pas pe una din căile pe care se încearcă dezlegarea misterelor memoriei ! El nu dă decît o indicaţie, dar importantă, despre una din zonele implicate în această funcţie complexă şi adesea capricioasă. Dacă este vorba de un simplu releu cu rol cheie sau dacă se şi depozitează într-un fel sau altul informaţia aci, sub ce formă ar putea aceasta să fie stocată şi apoi eliberată, rămîn probleme deschise.

Se ştie, într-adevăr, de multă vreme, din experienţe făcute încă de Galvani şi Volta, pe broască, precum şi din altele făcute în împrejurări oarecum macabre pe răniţii cu traumatisme cerebrale culeşi pe cîmpul de luptă de la Sedan, în războiul franco-german din 1870 — că activitatea creierului şi nervilor se realizează prin impulsuri electrice. Studii ulterioare au stabilit zone de geneză şi de plecare a unor potenţiale electrice în creier şi altele de recepţie, iar astăzi există mijloace de extremă fineţe pentru înregistrarea acestor biocurenţi, aşa numita electroencefalografie, larg utilizată pentru diagnosticarea diferitor afecţiuni cerebrale ca şi pentru studii de electrofiziologie a creierului în cursul diferitor stări (de veghe, de somn, de excitaţie sau de inhibiţie neuropsihică etc.). De asemenea, s-au elaborat instrumente de mare delicateţe pentru provocarea unor impulsuri electrice prin electrozi implantaţi în diferite zone sau chiar celule individuale ale creierului unor animale şi urmărirea reacţiilor declanşate.

UN DETECTIV INFAILIBIL

Actualul arsenal de luptă împotriva actelor de răpire a avioanelor aflate în plin zbor s-a îmbogăţit cu o nouă realizare tehnică. Este vorba despre un aparat capabil de a detecta, în numai 4 minute, înaintea decolării avioanelor, prezenţa unei bombe — instrument pus la punct de o echipă de cercetători de la Institutul de tehnologie din Illinois (S.U.A.).

Procedeul de punere în funcţiune a acestui aparat este simplu şi rapid. După ce pasagerii şi-au ocupat locurile în aparatul de zbor, şi toate căile de acces au fost închise ermetic, pilotul se pregăteşte de decolare. Apăsînd pe un buton, detectorul, instalat atît în compartimentele rezervate pasagerilor cît şi în cel al magaziei de bagaje, intră în funcţiune. Dacă este sesizată prezenţa unei încărcături explozive, pilotul este înştiinţat şi, în consecinţă, se iau într-un timp extrem de scurt măsurile de securitate.

În prezent, operaţiunea necesită numai 4 minute de aşteptare „încordată" pentru echipaj, dar este posibilă o înjumătăţire a acestui timp. Miniaturizat, aparatul de detectare nu cîntăreşte mai mult de 25 kg.

ÎN LOCUL BENZINEI — PROPANUL

În intreaga lume s-a declanşat războiul împotriva poluării, un război paşnic pentru obţinerea unui aer respirabil, cît mai lipsit de gazele nocive ale industriei, ale vehiculelor. De aci, atenţia specialiştilor pentru a obţine un carburant „ideal". Motorul cu propan pare să aspire la acest titlu. În Statele Unite s-a înregistrat o dublă victorie, în acest sens : recordul mondial de viteză pe uscat a fost doborît de „Flacăra albastră" — The blue flame — o maşină-fuzee cu carburant lichid, lungă de 11,50 m, cu trei roţi, la volanul căreia Gary Gabelich a atins 1051,860 km/h.

În Anglia, 130 de taxiuri londoneze şi-au modificat motorul pentru gaz lichid. În Franţa, compania de taxiuri G 7 a cerut uzinelor Renault să studieze posibilitatea de a trece majoritatea, dacă nu chiar totalitatea automobilelor sale, pe alimentarea cu propan.

Cu acest vehicul a fost doborît recordul de viteză pe uscat. „Flacăra albastră" a atins 1 051,860 km pe oră. Este în acelaşi timp „marea lovitură" în lupta împotriva poluării.

În cele două imagini CARACATIŢA. În stînga excrescenţele care se observă sînt de fapt organe emiţînd o luminiscenţă, în partea de sus — albăstruie, în cea de jos — roşie. Ele se află pe dosul tentaculelor.

BALAURII CU 7 CAPETE AU EXISTAT AIEVEA ?

Monştrii uriaşi ce apăreau din străfunduri, înşfăcînd cîte o corabie şi dispărînd cu ea în adîncuri, păreau să fi existat doar în legendele înfricoşătoare ale marinarilor. Un zoolog american, Frank W. Lane le atestă existenţa într-un fel de dicţionar al cefalopodelor, apărut recent. El îşi bazează afirmaţia pe mărturia comandantului Arne Groenningsaeter din Marina regală norvegiană, care, navigînd pe un petrolier de 15.000 de tone, a văzut de mai multe ori caracatiţe mari de 20 de metri lungime înaintînd cu o viteză apreciabilă şi încercînd să prindă nava cu tentaculele. Greutatea apreciată : 2 tone. Aceasta ar confirma raportul torpilorului francez Alecton care, în 1861 a fost nevoit să omoare un monstru cu tunul. Caracatiţele de astăzi sînt, după unele mărturii, verişoarele îndepărtate ale acelor monştri legendari, cu braţe lungi de 20 de metri.

IMUNOLOGIE

Ig E intră în acţiune

Cine este Ig E ? A fost de curînd identificat. Acţiunea sa, urmărită cu atenţie în... fenomenele alergice. O substanţă minusculă, aproape prea mică pentru o reacţie atît de mare.

Acţiunea lui Ig E ar putea constitui o adevărată pagină de literatură poliţistă. Pentru a o urmări însă va trebui să vă solicităm puţin răbdarea. Vocabularul imunologilor pare cifrat. Ig A, Ig M, Ig G, Ig D. Simboluri noi intrate în ultimii ani şi care semnifică diferite categorii de imunoglobuline serice. Specialiştii le recunosc prin dimensiunle lor moleculare, prin activitatea lor — specifică, prin momentul în care apar etc. De curînd a fost descoperită o nouă formaţie, o nouă clasă de imunoglobuline. Avea o concentraţie atît de redusă în serul sanguin încît a existat pericolul de a nu fi observată. O sută de mililitri de ser conţine 1 200 mg Ig G, în timp ce această nouă clasă : numai 0,024 mg. A fost numită Ig E. Nu a fost identificată decît de curînd, dar acţiunea sa specifică era de multă vreme bine cunoscută. „Detectivii" imunologiei cunoşteau actele sale. Van Pirquet a observat-o în 1906. Intervine în fenomenele alergice. Să ne gîndim. Reacţiile alergice sînt de tip celular, anticorpii serici, reaginele, joacă un rol principal. Celulele organismului adsorb pe suprafaţa lor Ig E şi prin aceasta devin capabile ca în prezenţa antigenelor specifice să elibereze substanţe farmacologic active. Aceste substanţe declanşează în organism o reacţie generală : şocul anafilactic. O expresie care înspăimîntă. Şi pe drept. El poate duce la moarte.

Alergenele, substanţe capabile de a iniţia formarea lui Ig E fac parte din cele mai diferite categorii, de la praful de pe mobile, la polen sau paraziţi intestinali. Cantitatea de Ig E din serul persoanelor alergice este de şase ori mai mare decît cantitatea normală, din serul persoanelor sănătoase. Este evident că determinîndu-se cantitatea de Ig E din serul sanguin al unei persoane suspecte de alergie, poţi şti dacă pacientul este sau nu alergic. Iată un test de rutină în curînd. Noi cercetări ale imunoglobulinelor vor putea duce, poate, şi la avantaje terapeutice.

Alegeți țesătura potrivită cu modelul!

După cum se știe, 70 la sută din reușita unei rochii sau a unui mantou o asigură materialul. Țesătura aleasă este aceea care dă stilul unei piese vestimentare pentru că după desenul ei trebuie să ne alegem modelul potrivit. Referindu-ne la această problemă, răspundem dorinței cititoarei IOANA BĂRBULESCU **din Craiova.**

1. Pardesiu din tweed cu desen sau homespun, stil sport, la un rînd de nasturi, cu revere late și buzunare mari, aplicate, despicate lateral. Ca lungime, pardesiul acoperă genunchiul. Se poartă cu cisme și pălărie sport cu bor mare.

2. Două piese din stofă cu desen (Prince de Galles), avînd jacheta scurtă. Materialul pus în bie la amîndouă piesele.

3. Pardesiu la un rînd de nasturi cu revere originale. Lărgimea în spate poate fi dată de o cută dublă. Poate fi făcut din stofele cunoscute sub denumirea ombrées (stofe cu efecte de culoare, prezentînd nuanțe de la închis la deschis în direcția urzelii sau efecte obținute prin trecerea de la o legătură în urzeală la altă legătură).

4. Un pardesiu din stofă de lînă ușoară sau jersey, combinat din două culori contrast, preferabil alb-negru. Poate fi cu platcă, lărgindu-se în jos sau tăiat în talie, închis cu nasturi. Se poartă și peste pantaloni.

5. Un mantou pentru seară, cu revere mari, închis în patru nasturi, tăiat mai sus de talie, de unde materialul pornește în bie. Se confecționează din materiale lucioase.

6. Pelerină din stofă groasă, preferabil din stofă cu dublă față.

Text și desene
Doina LEVINȚA

AMENAJAREA LOCUINȚEI

Cititorul nostru PAUL RĂDULESCU **din București ne solicită cîteva idei în legătură cu mobilarea locuinței sale, formată dintr-o cameră de 3,50 × 3 × 2,40 m și un antreu de 2,54 × 3 × 2,40 m.**

În primul rînd, stimate tovarășe Rădulescu, trebuie să vă imaginați că ați golit încăperea de mobilă. Ca să vă simțiți bine și să aveți spațiu, trebuie să gîndiți amenajarea mobilierului în așa fel încît să fie cît mai adunat de-a lungul pereților. Ce-ar fi să încercați aplicarea sugestiilor de mai jos?

A) Peretele cu fereastră. Construiți o galerie cît ține lățimea lui (dă o senzație de lărgire a camerei). Draperia va avea lungimea pînă la calorifer. În dreapta și stînga caloriferului, pe toată lățimea lui, aranjați rafturi înguste, care să-l încadreze. Puteți depozita în rafturi cărți și obiecte mici. În dreptul caloriferului, plasați șipci subțiri, avînd rolul de a-l masca printr-un grilaj decorativ.

B) Peretele din fața ușii. Canapeaua care va sta închisă în timpul zilei, va fi așezată în mijlocul peretelui. În dreapta și stînga canapelei, aranjați două noptiere mici cu sertare sau două polițe înglobate în perete, pe care se așează două veioze la fel. În fața canapelei veți avea o masă joasă cu cristal deasupra, găsiți măsuțe de acest fel în magazine, la un preț convenabil. Ea va fi încadrată de cele două fotolii pe care le aveți.

C) Peretele liber. În mijlocul acestuia, puteți amplasa, dacă vreți, șifonierul cu două uși. În dreapta și stînga, completați cu rafturi pentru cărți, obiecte decorative și un loc pentru băuturi.

D) Peretele cu ușa de intrare. Se plasează aici, masa cu televizorul care poate fi completat, în sus, tot cu rafturi.

Dacă aveți tablouri, este preferabil să le fixați, compuse, deasupra canapelei. Vă mai recomandăm o mochetă completă pe dimensiunea camerei, mochetă pe care o cumpărați din magazine.

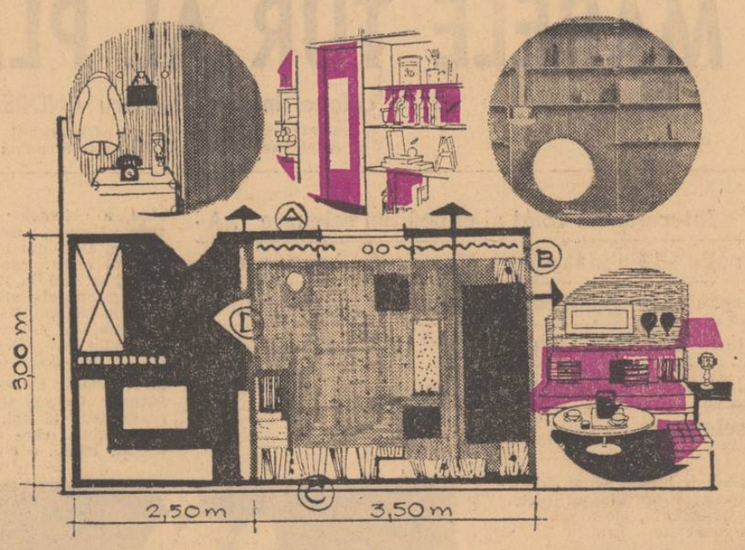

În ceea ce privește amenajarea antreului, îl puteți separa în două prin bare de lemn, la distanța de 15 cm, formîndu-se astfel un loc de luat masa și antreul propriu-zis. În primul spațiu format, veți amplasa și bufetul cu veselă. În loc de scaune, puteți face o banchetă lîngă perete cu perne colorate. De asemenea, completați cu o lampă deasupra mesei.

Pentru partea ce rămîne rezervată antreului, amplasați în stînga ușii, cuierul, iar în dreapta, șifonierul, dacă nu este prea frumos pentru camera de dormit.

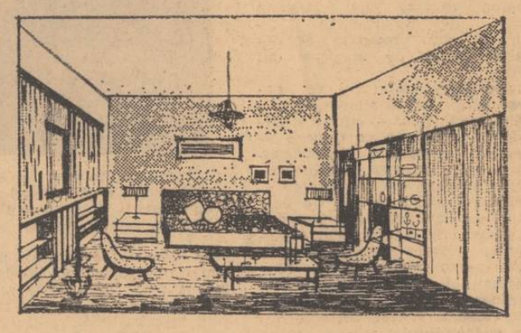

LA SUGESTIILE CITITORILOR

CONCEDIUL DE ODIHNĂ AL TINERILOR ANGAJAȚI

CONSTANȚA A. DAVID din București **întreabă care este durata concediului său de odihnă în cazul în care în luna octombrie, cînd urmează a primi acest concediu, are vîrsta de 17 ani și 10 luni.** Răspunde consultantul nostru juridic A. NICOLAE:

Legea privind concediul de odihnă al angajaților stabilește că tinerii care au vîrsta de la 17 la 18 ani beneficiază de un concediu anual de odihnă de 18 zile lucrătoare; iar cei care au de la 16 la 17 ani au dreptul la un concediu de 21 zile lucrătoare.

Vîrsta care se ia în considerare pentru stabilirea duratei concediului tinerilor care n-au împlinit încă 18 ani este aceea pe care au avut-o la 1 ianuarie a anului calendaristic respectiv. Așadar, dacă la 1 ianuarie dv. nu împliniseți 17 ani urmează să primiți un concediu legal de odihnă de 21 zile lucrătoare; dacă însă aveați mai mult de 17 ani veți primi 18 zile lucrătoare. (A se vedea art. 1 din Legea 26/1967).

CUM POT DEVENI OFIȚER ÎN MARINA COMERCIALĂ?

Atît elevul ION FLAGEA **din** București, str. Diaconul Coressi nr. 3 **cît și alți elevi, s-au adresat revistei „Magazin", solicitînd relații în legătură cu condițiile de admitere în școala superioară de ofițeri de marină comercială.**

Iată ce am aflat, în această privință, de la Direcția de personal și învățămînt a Ministerului Transporturilor:

Cadrele de ofițeri necesari flotei comerciale maritime, se pregătesc prin Școala militară superioară de marină — secția comercială — Constanța. Cursurile au o durată de 4 ani în care timp elevii satisfac stagiul militar, obținînd gradul de locotenent de marină în rezervă. În timpul școlarizării, elevii primesc gratuit hrană, cazare, îmbrăcăminte și manuale școlare.

După terminarea școlii, absolvenții sînt îmbarcați imediat pe navele maritime comerciale, în funcția de ofițer III (punte-electromecanic) în raport cu specialitatea urmată în școală.

Pentru înscrierea la examenul de admitere în anul I, candidatul respectiv trebuie să îndeplinească următoarele condiții: să posede diploma de maturitate — secția reală, să aibă vîrsta între 18—22 ani și să fie apt din punct de vedere medical pentru această funcție.

Cererile de înscriere trebuie însoțite de următoarele acte: diploma de maturitate — secția reală — sau diploma de bacalaureat — secția reală în fotocopie, act de naștere, (copie legalizată), autobiografia și două fotografii 4/6 cm.

Examenul de admitere se va ține în luna august la Constanța la o dată ce va fi anunțată prin presă la timpul potrivit. Examenul constă în probă scrisă și oral la matematică și fizică din materiile cuprinse în programa de învățămînt cl. VII—XII-a. Transportul de la domiciliu la Constanța și retur privește pe candidat. Pe timpul examenului, candidații vor avea asigurată cazarea gratuită și masa contra cost la cantină.

Cererile însoțite de actele de mai sus, se depun în perioada 15 mai—15 iulie ale fiecărui an, la Direcția navigației maritime — Navrom — Constanța.

PENTRU POMICULTORII ȘI GRĂDINARII AMATORI

Ing. ȘTEFAN BĂLĂNESCU, profesor la Liceul agricol „Ion Ionescu de la Brad" din Roman, **răspunde cititorilor** OVIDIU BRAȘOVEANU **din Timișoara, str. I. Văcărescu 12,** COSTICĂ TABACU **din comuna Peștișani, jud. Gorj** și LEON COSIACOV **din București, str. Belciugatele 6, care doresc să știe cum se prepară zeama sulfocalcică:**

Această soluție se poate prepara în gospodărie. Ea poate fi utilizată pentru combaterea unor boli la pomi (făinarea la caiși, meri, peri), viță de vie (făinarea), legume (antracnoza și făinarea castraveților) și trandafiri (făinoase).

Zeama sulfocalcică concentrată are culoarea roșie-cărămizie, cu miros de ouă clocite și se prepară din sulf pulbere (de preferat floarea de sulf) și var nestins.

Într-un ceaun smălțuit, cu o capacitate de 15 litri, se pun 2,8 kg sulf și 1,5 kg var nestins, sfărîmat în bucăți cît nuca. Se amestecă sulful cu varul și se toarnă 3 litri apă fierbinte. În timp ce varul se stinge, amestecul respectiv se frămîntă bine cu o lopățică de lemn pînă se transformă într-o pastă. Se toarnă 7—8 litri apă fierbinte, după care totul se pune la fiert, pe un foc iute, însemnîndu-se nivelul inițial al lichidului printr-un semn pe lopățică. Fierberea se face timp de 45 minute. În timpul fierberii, se amestecă cu lopățica de lemn, iar lichidul se menține la nivelul inițial adăugîndu-se apă fierbinte în locul celei evaporate. La sfîrșit, ceaunul se ia de pe foc, iar după răcire, soluția se strecoară printr-o pînză de sac.

Aceasta este zeama sulfocalcică concentrată. Pentru a fi folosită la stropiri, ea se subțiază cu apă. La stropirile de iarnă proporția este de 1:5, adică o parte zeamă sulfocalcică și 5 părți apă. La stropirile de primăvară, proporția este de 1:10, iar la cele de vară 1:50.

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

U.W. — Constanța. *Sîntem de acord să luați sirop HECOGEN și B_6 — tablete. Ne relatați că beți foarte mult lapte și nu aveți poftă de mîncare. Cantitatea de lapte care depășește 500 g — poate inhiba apetitul. O altă greșeală o mărturisiți dv.: „cînd sînt obosită, prefer să mă culc și nu mai mănînc". Veți mînca la ore regulate, masa va fi servită cît mai atractiv — nu uitați aperitivele.*

V. CAROCA — București *Este necesar să vă examineze medicul ginecolog — în faza aceasta se poate interveni terapeutic și îndepărta perioada instalării menopauzei. Referitor la utilizarea vopselelor de păr — există persoane alergice față de substanțele chimice pe care le conțin aceste vopsele. Se va tatona toleranța conform indicațiilor din prospect.*

CARAGEA C. — București. *Între simptomele descrise de dv. există o relație strînsă. Credem că pacientul ar beneficia de o internare în clinica de endocrinologie. Referitor la cea de a doua întrebare este mai dificil de a rezuma normalul în cifre. Există o mare varietate de manifestări în legătură cu temperamentul individual, cu ambianța afectivă în care se dezvoltă și cu nivelul preocupărilor intelectuale.*

IULI — Iași. *Vă recomandăm: frecții, masaj dușuri, exerciții de înot și plimbări pe jos.* MORUATUL *de sodiu este indicat pentru varice primitive, superficiale, mici și mijlocii. Tratamentul se face sub controlul medicului chirurg.*

Dr. Ana MURGULEȚ

REȚETE PICANTE ȘI UȘOR DE PREPARAT

Pentru tinerele gospodine, bucătăria are 101 de probleme anevoie de rezolvat, fapt ușor de văzut și din diversitatea de întrebări pe care ni le adresează.

Am înmînunchiat cîteva scrisori venite de la: LARISA POPOV — Tulcea; IOANA APETREI — Piatra Neamț; ELENA GHEORGHIU — Timișoara; OLGA FRĂȚILĂ — Constanța, **ale căror întrebări se aseamănă, vădind un cerc mai larg de interes. Iată ce ar vrea să afle:**

„Legumele fierte în supă mai pot fi folosite la ceva?". „Pregătesc des pentru tata, care ține regim, rasol de vită, sau pasăre. Celorlalți însă rasolul nu le place. Ce să fac cu ceea ce îmi rămîne?". „Cartofii fierți nu mai sînt buni încălziți. Pot să fac din ei ceva gustos?". „Îmi e imposibil să calculez exact porțiile de mîncare. Ce să fac cu un rest de pireu de cartofi sau de macaroane cu brînză? Nu e o soluție prea economică să le arunc".

Rezumînd, dorințele cititoarelor s-ar putea exprima așa: „Cum să utilizăm rațional resturile de mîncare". Să încercăm să le răspundem.

DIN RESTURI DE CARNE

Sufle de carne. Preparați un sos alb dens (făină+unt+lapte), încorporați cașcaval ras după gust, apoi 3 gălbenușuri. Sărați, piperați. Adăugați resturile de carne (friptură, rasol) tăiate mărunt. Amestecați totul cu albușurile bătute spumă tare. Turnați totul într-o formă unsă cu unt. Coaceți în cuptor cu foc potrivit și încălzit dinainte. E gata după 25—30 minute. Serviți imediat. Veți stabili cantitățile ingredientelor în funcție de cantitatea de care dispuneți. Pentru o mai bună orientare, vă indicăm următoarele proporții: 150 g carne fiartă sau friptă, 3/4 l sos alb, 100 g cașcaval, 3 ouă, 20 g unt pentru uns forma.

Crochete. Amestecați un rest de carne de vită fiartă și tocată cu o cantitate egală de cartofi fierți și făcuți pireu. Rumeniți în puțin untdelemn 1—2 cepe mărunt tocate. Tăiați mărunt un mănunchi frumos de verdețuri (pătrunjel, mărar etc.). Amestecați totul cu carnea tocată nu prea mărunt. Sărați, piperați. Formați crochete de formă lunguiață. Dați-le prin pesmet. Rumeniți-le în untdelemn încins. Serviți-le cu un sos picant.

Clătite umplute. Preparați un aluat de clătite obișnuit. Sărați-l și piperați-l. Prăjiți clătitele fără să le rumeniți. Le veți umple cu o tocătură dintr-un rest de rasol pe care îl puteți lăsa simplu sau amesteca cu ceapă tocată și rumenită în untdelemn. Puteți amesteca resturile de carne cu o lingurădouă de sos alb bine legat cu sau fără adaus de cașcaval ras. Împăturiți clătitele în plic și rumeniți-le pe ambele părți în untdelemn încins. Serviți-le cu sos de roșii sau de smîntînă, cu cartofi prăjiți sau cu soteuri de legume.

DIN RESTURI DE LEGUME

Resturi de orice fel de legume gătite pot căpăta o utilizare nouă. Ne vom limita la cele mai frecvent folosite acum iarna și anume la cele fierte în supă și la resturi de cartofi fierți. E păcat să fie aruncate. Păstrați-le în frigider. Multe gospodine le folosesc să facă o salată de boeuf sau à la russe (fără carne) și în acest scop pun întotdeauna în supă o cantitate mai mare de zarzavat.

Ele pot însă fi folosite cu succes și pentru diverse sosuri sau supe pasate.

● Dacă vă plac aceste supe, înfierbîntați legumele în puțină apă. Pasați-le. Pireul obținut amestecați-l cu o lingură bună de sos alb; subțiați cu apă sau lapte. Sărați, piperați. Dați într-un clocot. Dregeți cu un gălbenuș și o lingură de smîntînă.

● Pasați legumele — inclusiv ceapa — amestecați-le cu o lingură de bulion de roșii, cu cîteva de untdelemn, cu puțin cimbru, cu un cățel de usturoi pisat, sare și piper. Adăugați o foaie de dafin. Dați totul într-un clocot. Veți obține un sos excelent pe care îl puteți amesteca cu fasole albă, fiartă. Iahnia dv. va fi deosebit de gustoasă.

● Același sos poate fi amestecat cu macaroane fierte. La masă vor fi presărate și cu puțin cașcaval ras. Dacă aveți și un rest de rasol, îl puteți trece prin mașină și adăuga în sosul pentru macaroane.

● Folosiți 4—5 cartofi fierți reci ca să faceți chifteluțe. Dați cartofii pe răzătoare sau treceți-i prin mașină. Amestecați-i cu un ou, cu puțină făină, sare și piper. Faceți între palme chifteluțe rotunde sau alungite și rumeniți-le în untdelemn încins. Le puteți trece prin făină, prin ou, prin pesmet și apoi prăji. De asemenea, puteți înlocui pesmetul cu cașcaval ras, ceea ce le va face mai picante.

În același fel, puteți folosi un rest de pireu de cartofi (Vezi și rețeta de crochete).

● Un rest de macaroane cu brînză va deveni apetisant dacă va fi amestecat cu două ouă bătute, cu puțină afumătură mărunt tocată sau cu resturi de carne tăiate mărunt și totul va fi dat la cuptor într-o formă bogat unsă cu unt.

Olimpia ȘTEFĂNESCU

Pentru toate gusturile preparate din
PEȘTE OCEANIC

PLACHIE DE STAVRIDE, MACROURI, LUFAR

CANTITĂȚI PENTRU CINCI PERSOANE:

Pește — 1 kg; ceapă — 4 buc. (1/2kg.); bulion — 2 linguri; ulei — o ceașcă (200 ml.); făină — 4 linguri; piper — 15 boabe; foi de dafin — 3 foi; sare — o linguriță; oțet — o linguriță; cimbru praf — un vîrf de cuțit; roșii proaspete — 5 buc. (1/2 cutie de conserve).

MODUL DE PREPARARE: Peștele se pune în apă rece pentru decongelare (nu este voie să se decongeleze în apă caldă, deoarece peștele se alterează ușor) apoi se curăță de intestine și branhii, se lasă să se scurgă bine, se taie în bucăți și se sărează, se dă prin făină și se prăjește în uleiul bine încins. Separat se curăță ceapa, se taie felii și se spală bine cu apă rece. După ce peștele a fost prăjit, fără a se rumeni, se pune ceapa în uleiul rămas de la prăjirea peștelui și se călește bine, apoi se stinge cu bulion și se adaugă restul de făină (cernută), se sărează și se adaugă piperul, foile de dafin și cimbrul. Se toarnă compoziția într-o tavă și se așează peștele. Se spală și se taie roșiile în felii și se așează peste ceapă. După aceea, se bagă 30 minute la cuptor, stropindu-se cu apă caldă (3—4 linguri de apă) în care se pune oțetul. Plachia se mai poate stropi cu 2 linguri de vin alb. Se servește caldă și rece.

PEȘTE-OCEANIC
DE VÎNZARE ÎN UNITĂȚILE COOPERAȚIEI DE CONSUM

(6075)

CURIER săptămînal

REVENIRE LA „DOUĂ FELURI DE SINGURĂTATE"

de Mihai STOIAN

„Stimați tovarăși,

Țin să vă mulțumesc, încă de la începutul acestei scrisori, f. f. mult, din suflet chiar, pentru binele pe care mi l-ați făcut și anume :

Dacă vă mai amintiți, în „Magazinul" nr. 694 din 23.I.71 ați publicat, la rugămintea mea, în cadrul curierului intitulat „Două feluri de singurătate" și ceva despre cazul meu. În urma acelor rînduri în care îmi mărturiseam dorința de a coresponda, de a primi sfaturi, de a cunoaște și alte întîmplări, care să mă scoată din însingurare și gînduri negre, să știți că am primit, pînă la ora la care mă grăbesc să vă scriu, și rog să fiu crezut :

3000 (trei mii) scrisori
1300 (una mie trei sute) vederi
100 fotografii personale
200 portrete de artiști

Total : 4600 semne de prietenie.

Unii mă încurajează, alții îmi povestesc pățanii de-ale lor, și vesele, și triste, sînt din toată țara și de toate profesiile : profesori, muncitori, elevi, laboranți etc. Mulți dintre ei îmi pun întrebări (vă dați seama ce-ar însemna să le răspund celor 4600 de oameni, deși fiecare merită din plin recunoștința mea !) Iată-le pe cele mai frecvente :

— Cum am căzut de la 18 metri ?

— Dacă am frați, părinți?

— În ce clasă sînt la seral ?

— Ce mă pasionează mai mult ?

— Ce perspective am ?

— În ce stadiu mă aflu cu boala ?

Stimate curier, te rog mult, mult de tot, să mai rezervi cîteva rînduri pentru mine, fiindcă mă simt sufletește obligat față de omenia tuturor. Răspund așadar :

— Mă simt foarte bine, merg chiar cu piciorul, fără cîrje.

Mîna dreaptă mi s-a vindecat, încă nu definitiv, dar scriu cu ea.

Nelu Pupăzan

Îmi povestesc pățanii de-ale lor, și vesele, și triste, sînt din toată țara și de toate profesiile : profesori, muncitori, elevi, laboranți etc. Mulți dintre ei îmi pun întrebări (vă dați seama ce-ar însemna să le răspund celor 4600 de oameni, deși fiecare merită din plin recunoștința mea !) Iată-le pe cele mai frecvente :

— Cum am căzut de la 18 metri ?

— Dacă am frați, părinți?

— În ce clasă sînt la seral ?

— Ce mă pasionează mai mult ?

— Ce perspective am ?

— În ce stadiu mă aflu cu boala ?

Stimate curier, te rog mult, mult de tot, să mai rezervi cîteva rînduri pentru mine, fiindcă mă simt sufletește obligat față de omenia tuturor. Răspund așadar :

— Mă simt foarte bine, merg chiar cu piciorul, fără cîrje.

Mîna dreaptă mi s-a vindecat, încă nu definitiv, dar scriu cu ea.

— Am început seralul, semestrul I l-am încheiat cu medii bune (desigur în raport cu situația sănătății mele). Pînă pe 9 februarie 1971 am avut vacanță. Sînt în clasa a IX-a.

— Din fericire, ambii mei părinți trăiesc. Și am și doi frați.

— Acum nu mai sînt singuratic ca un lup, ci am colegi de clasă și prieteni în toată țara.

— Mă pasionează literatura, sportul (atletismul și fotbalul). Aș dori să devin maistru sau tehnician.

De asemenea, cum sute de tineri mă roagă să le trimit poza mea (ar trebui să deschid un atelier fotografic, să fac atîtea copii), ce-ați zice dac-aș îndrăzni să vă rog să mă ajutați și în treaba asta, parc-ar fi mai simplu, bineînțeles dacă socotiți nimerit să apar în rubrica dumneavoastră cu chipul meu. Nu umblu după vedetisme, dar asta-i situația !

Stimate curier, sper ca în această vară să fac o vizită la redacție. Sînt bucuros că am scăpat de la moarte și că în jurul meu trăiesc oameni cumsecade, care-mi înțeleg atît dorința de-a învăța, cît și de-a avea prietenii multe, bune, trainice. Am cinci luni de la accident și pot spune că, în intervalul scurs, de opt ori am văzut moartea cu ochii.

Încă o dată țin să mulțumesc, și miilor de oameni care s-au rupt de la treburile lor obișnuite și au așternut pe hîrtie o părticică de suflet, binevenită, alungînd sentimentul meu de singurătate. Le adresez urări de spor la muncă și învățătură, de succese în viață, și un sfat, pe care mi l-am dat mie însumi, cînd am avut mare nevoie de el: nu te lăsa, rezistă, orice încercare trebuie depășită ! Mai pot adăuga : am 1,78 înălțime, 75 kg, șaten, născut 13 iunie 1948 (înainte de-a mă accidenta am practicat atletismul : cross).

Cu stimă și respect,
NELU PUPĂZAN
Comuna Fărcășești
sat Rogojelu — jud. Gorj"

Ce să mai adăugăm noi. Ne bucurăm din inimă, Nelu Pupăzan...

P.S. T. C. — Iași : Confundați probabil rubrica noastră cu „Mica publicitate", altfel nu se explică nici „ultimatumul" („pînă în prezent nu mi s-a publicat scrisoarea trimisă") și nici precizarea : „Vă asigur că voi suporta orice cheltuieli". Nu orice scrisoare prezintă un interes cît de cît general, iar cazul dv, realmente ieșit din comun, necesita un răspuns direct (deși nu se prea poate răspunde și individual, la domiciliu). Astfel, în 19 ianuarie a.c. (cu patru zile înainte de „ultimatumului", v-am scris totuși acasă. Vă înțeleg nerăbdarea și chiar impulsivitatea care răzbate dintre rînduri și mă văd obligat să vă atrag atenția că, oricum, pentru rezolvarea situației dv, nu aceasta e calea cea mai prielnică. Nu dezarmați. Reușiți-vă părinții !

ADRIAN ANDRONIC

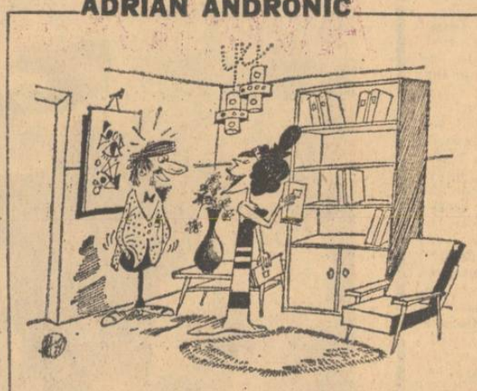

— Iar pînă vin musafirii, dă o fugă și împrumută niște cărți de la bibliotecă !!!

VIOREL SANDU

— Aveți noroc ! Eram sigur că nu mai am nici o cameră disponibilă dar uite, acum îmi amintesc că s-a eliberat una chiar azi dimineață !

G. BADEA

— Scuzați, cobor la prima !

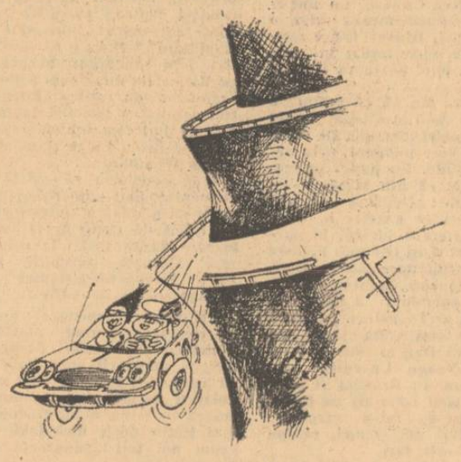

— E o plăcere să faci traseul ăsta ! Parcă zbori, nici nu simți cînd mergi ! !

C. TABACU

— Femeile suportă durerile mai ușor decît bărbații.

— De unde știți ? Sînteți doctor ?

— Nu, sînt responsabil la un centru de încălțăminte de comandă.

V. TIMOC

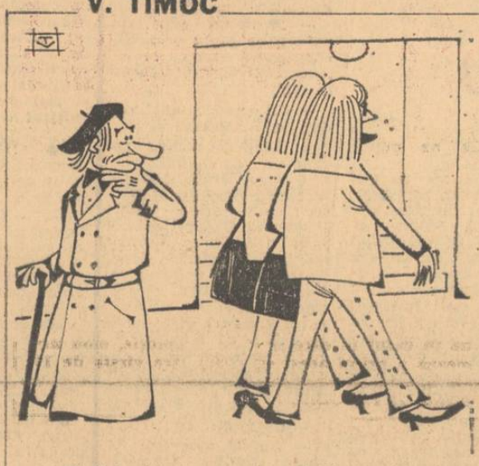

— Fără barbă, juram că unul dintre ei e nepoată-mea !

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Copii precoci

Mulți copii dovedesc anumite aptitudini sau talente de la vîrste foarte fragede. Dacă aceste înclinații sînt cultivate ulterior, și mai cu seamă dacă talentele copiilor respectivi au fost reale, iar nu niște aprecieri greșite ale familiei sau rudelor, istoria a arătat că micile talente devin mai tîrziu personalități notorii. Cine nu a auzit, de pildă, că marele nostru compozitor George Enescu a improvizat lucrări pentru vioară și pian încă de la vîrsta de 5 ani, cunoscute sub denumirea de „Păunul român" iar la 5 ani și jumătate a compus un vals ? Exemple de acestea sînt însă mai multe. Fixînd o anumită limită de vîrstă, să spunem 15 ani, mai **cunoașteți și alte cazuri de copii, care, manifestînd încă de mici anumite aptitudini, au ajuns mai tîrziu oameni celebri, lăsînd prețioase moșteniri omenirii ?**

Știți cine a fost ?

In domeniul justiției, în decursul timpului s-au dezbătut fel de fel de procese, dintre care însă, unele, au rămas celebre. Motivele celebrității au fost foarte diverse.

De exemplu, au fost procese în care s-au judecat și condamnat personalități istorice, politice, științifice etc., în alte cazuri, a fost vorba de criminali fioroși sau gangsteri de notorietate publică, ori de jafuri de mari proporții etc., etc., sau de condamnări date pe nedrept. Nu se poate spune că, în acest domeniu, nu a existat suficient de multă varietate. Dar poate că la puține procese celebre — și probabil că de aceea a și devenit celebru — s-a ris mai cu poftă, ca la cel destășurat începînd din 1 decembrie 1906, la Berlin. S-a ris, pentru că inculpatul a dovedit fantezie și umor : nici mai mult, nici mai puțin, deghizat în ofițer prusac, dorind să facă rost de un pașaport și de bani, a determinat o întreagă formație militară să-i asculte ordinele. Apoi, uzînd de această formație, a pătruns în primăria orășelului Köpenick, de lîngă Berlin, în miezul zilei, dispunînd și de sprijinul poliției și a arestat atît pe primar cît și pe alți funcționari superiori, inclusiv casierul. Mai mult decît atît, pe casier l-a pus să facă monetarul, la centimă, să sigileze sacii cu bani și apoi să-i „confișteze", în numele împăratului. Bineînțeles că, după această ispravă, în scurt timp a fost descoperit și arestat.

Un moment extrem de amuzant, la proces, a fost acela în care, în sala de ședințe au sosit toți ostașii formației militare, cu întregul lor echipament, chemați ca martori și care nu și-au dat cîtuși de puțin seama, pînă la urmă, că dîrzul căpitan ce-i comandase, nu era decît un escroc.

Știți oare, cum se numea acest personaj, al cărui nume a devenit ulterior de notorietate mondială și care a inspirat pe unii scriitori sau dramaturgi ?

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Vreți să aflați vîrsta cuiva ?

In exemplul dat, s-a presupus că persoana respectivă s-a născut la 16 iunie 1933, adică, exprimat altfel la 16 06 33. În urma calculelor făcute, s-a obținut numărul 160.633. Punînd puncte, din două în două cifre, de la dreapta spre stînga numărului calculat, se constată că rezultă exact 16. 06. 33. adică, așa cum se spune în matematică : „QUOD ERAT DEMONSTRANDUM" (ceea ce era de demonstrat).

Teorema lui...?

Regretăm, dar egalitatea nu este valabilă decît atunci cînd exponentul n are valoarea 2. Marele matematician francez Pierre Fermat (1601—1665) a încercat să demonstreze de ce egalitatea nu este valabilă decît numai pentru n=2. Se spune că el ar fi izbutit să realizeze această demonstrație, pe care, într-un moment de inspirație, a scris-o pe manșeta cămășii sale. Dar, ulterior, cămașa a fost dată la spălat și, cu această ocazie, s-a „curățat" și demonstrația, pe care Fermat nu a mai fost în stare să o reediteze. De atunci, a rămas deschisă pentru matematicieni această problemă cunoscută sub denumirea de „Teorema lui Fermat". Poate izbutiți să o rezolvați dv ?

Maximele unor oameni celebri

1. — Fizicianul și diplomatul american Benjamin Franklin (1706—1790)

2. — Omul de știință și pictorul italian Leonardo da Vinci (1452—1519)

3. — Omul de știință și filozoful englez Roger Bacon (1214—1294)

4. — Chimistul și medicul francez Louis Pasteur (1822—1895).

Ing. Liviu MACOVEANU

IMPORTANT

ECONOMIC, PRACTIC, CONFORTABIL

COOPERATIVA „TEHNO METALICĂ"
București, Str. Vinători nr. 4 sector 6, Telefon : 31.19.81 — 31.47.89

EXECUTĂ PENTRU POPULAȚIE INSTALAȚII DE ÎNCĂLZIRE CENTRALĂ PENTRU APARTAMENTE ȘI VILE

PRINCIPIU DE FUNCȚIONARE : termosifon
AGENTUL TERMIC : Apa caldă
COMBUSTIBIL : Combustibil lichid calorifer sau gaze naturale
Pentru salariați se execută și cu plata în 24 rate lunare.

PENTRU SOLICITANȚII DIN PROVINCIE
LIVRĂM LA CERERE : Cazane cu suprafață de încălzire pînă la 11 m.p. ; Boilere pentru prepararea apei calde menajere de 200—300 l ; Vas expansiune pentru capacități de 60—80—100 l.

(6076)

La noi acasă

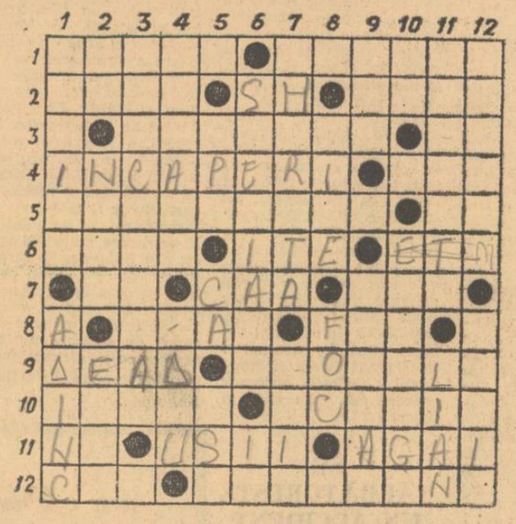

ORIZONTAL : 1. În casa noastră. — Interior în casă... 2. Un tavan sus așezat. (pop.) — Sandu Haralambie. — Este de-al casei... 3. Materie primă pentru rug... (od. pl.) — În odaie ! 4. Camere. — Rînd de case... 5. Stă la casă. (fem.) — Camere laterale ! 6. A pictat tabloul „În grădina casei". — Fir de război. — Camere ...la nivel înalt. 7. În cămin ! — Iarbă din Brazilia. — În camera de dormit. 8. Bunic. (reg.) — Îl face burlanul sobei... 9. Piesă de H. Ibsen, intitulată și „Casa cu păpuși". — Stă prost cu etica... (fem.). 10. I s-au înecat corăbiile... — Regină a Belgiei. (sec. 20) 11. La ieșirea din cameră ! — Porție. — Scriitor maghiar. (sec. 19). 12. Acces la casă... — A compus melodia de muzică ușoară „La căsuța cu flori în balcon".

VERTICAL : 1. Casă veche... — Prepoziție de interior. 2. Jumătate de casă ! — A închiria casa. (od) — Case multe... 3. Autorul clasic al comediei (muzicale) „Piatra din casă". 4. Nu este de-al casei... — Localitate în S.U.A. 5. Intră în dependințe ! — Calciu. — Amuletă egipteană. 6. A pictat tabloul „Casa părinților". — În odaie ! 7. A scris romanul pentru tineret „Castelul fetei în alb". — Scriitor german, autorul romanului „Casa Buddenbrook". 8. A reproduce. (fig.) — La sobă... 9. Particulă de comparație. — Stă la poartă... 10. În temă ! — Pictor român, autorul pînzei „Case de lut". 11. Clădit. (fig.) — Localitate în Filipine. 12. Pe lîngă casă... (ad.) — Face parte din decorul casei moderne.

Andrei TEMELIE

Cuvinte rare : CAA — DEAD — AGAI — NAMI — EAST — TAD — LIAN.

REBUS

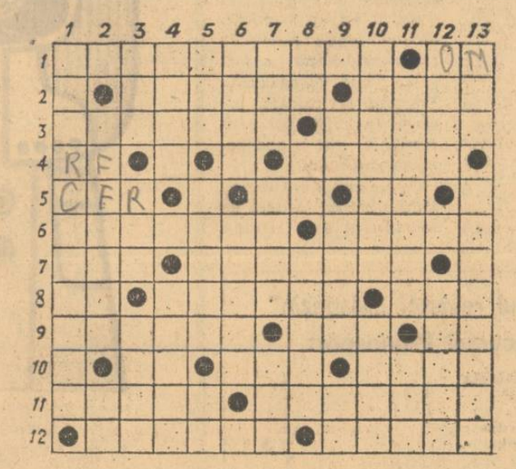

Cuvinte... cuvinte

ORIZONTAL : 1. Pe drept cuvînt. (fem.) — Pronunță cuvinte... 2. Cu alte cuvinte. — Cuvinte potrivite... de poet. (sing.) 3. Schimburi tari de cuvinte. — Despre pămînt... într-un cuvînt. 4. Radu Florescu. — Scriitor rus, autorul schiței „Schimb de cuvinte". 5. Își spune un cuvînt „greu" în Divizia A de fotbal... — Pick up. — Neintors ! ! 6. Cuvinte... pe note. (pl.) — Se coace sub spuză. 7. Pronume. — În puține cuvinte. 8. Tipsie ! — A spune o seamă de cuvinte. — Fluviu antic în Epirul de nord. 9. O lună. — Înregistrează orice cuvînt (spus ! N.R.) — Primele două din clasă ! 10. Rămîn pe de lături ! — Industria Optică Română. — A se ivi. (pop.) 11. Cuvînt cu cuvînt. — Cuvîntare. 12. Cuvîntare... după un text. — Turtit.

VERTICAL : 1. Cuvinte potrivite... în careu. 2. Autorul poeziei „Noi ne rostirăm aștrilor, cuvîntul". — Orice rebusist ! 3. Povară de porumb. (reg.) — Clipe de viață... — A cuvinta. 4. Cuvîntul din „poveste mult mai...". — Se spune după ultimul cuvînt. 5. Putere. (olt.) — Castel-muzeu la Sinaia. — Timișul de sus ! 6. Oraș în S.U.A. — „O samă de cuvinte"... tîpărite. (pl.) 7. Afluent al Amurului. — Sursă de benzină... — Cuvinte de laudă. (pl.) 8. Perindare ! — Cuvînt înainte ! — Cu privire la oră. (masc. pl.) 9. Nicolae vine în cele din urmă ! — Oraș în India. — Să n-aud un cuvînt... 10. Autorul „Cuvîntelor potrivite". — A exprima în cuvinte. 11. Spune cuvinte înțepătoare. (fem.) — Scrie cuvinte... negre. 12. Localitate în Maroc. — A adresa cuvinte grele... 13. Fructul discordiei. — Se ține de cuvînt.

Leonida DUMITRAȘCU

Cuvinte rare : AOO — MAU — EDRI — IAI — ANAU — OMAV.

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

PRECIZĂRI

ORIZONTAL : Capa — Capita — Lar — Dar — Ces — O — Esențiali — Răzeși — Tram — Veneția — Li — Contrarie — L — Activ — E — Via — Na — Micșorat — Atleți — Riga — D — Energică — Avut — Aseară.

„VREMEA ZĂPEZILOR"

ORIZONTAL : Paraschivescu — Aratari — O — Iar — RG — Alecsandri — Aho — Ito — Lee — A — Ze — Inari — Afiș — Azima — Ineu — Mi — Pini — N — Erata — E — N — Seara — Ace — Zloata — T — Apus — Iarta — Uium — Le — Ba — Net — Roman — Mirea — Alb — Ati — Iser — Andersen.

Zece jumătăți

(Soluție)

Perechile sînt : 1—4 ; 2—6 ; 3—8 ; 5—9 și 7—10.

Jocul soarelui

de MAURICE LEBLANC

REZUMAT

Acțiunea începe în chip ciudat. Din reflectarea unei raze de soare pe fațada casei vecine, numărînd secundele cînd raza apare și dispare, Lupin descoperă un adevărat cod cifrat. Înlocuind cifrele cu litere dă de o frază enigmatică din care reiese că cineva e amenințat... Pe alt plan, aflăm că baronul Repstein a oferit un mare premiu pentru găsirea soției sale care dispăruse cu o mare cantitate de bijuterii ale prințesei de Berny și suma de 3 milioane franci.

Lupin nu catadicsi să răspundă. Merserăm pe strada pe care locuiam și după vreo 20 de metri Lupin coborî de pe trotuar și începu să examineze un imobil de construcție veche, plin, probabil, cu numeroși locatari.

— După calculele mele — îmi spuse el — de aici au plecat semnalele luminoase și cred chiar că de la această fereastră deschisă.

— De la etajul al treilea ?

— Da.

Se îndreptă spre portăreasă și-i spuse :

— E vreunul din locatarii dumneavoastră în relații cu baronul Repstein ?

— Desigur — spuse femeia — îl avem pe domnul Lavernoux care e secretarul și intendentul baronului. Chiar eu îi fac menajul...

— Aș putea să-l văd ?

— Să-l vedeți ? E cam bolnav, bietul domn Lavernoux.

— Bolnav ?

— Da. De vreo 15 zile. De cînd cu aventura baroanei. Chiar a doua zi s-a întors cu temperatură și a căzut la pat.

— Se poate scula ?

— Ah, nu știu...

— Cum nu știi ?

— Nu, căci doctorul nu-mi dă voie să intru în cameră. Mi-a luat pînă și cheia.

— Da ?

— Da. Îl îngrijește el, personal. Vine de două-trei ori pe zi. Mai adineauri a ieșit din casă, nu-s nici 20 de minute. Un domn bătrîn, cu barbă căruntă și cu ochelari. Dar unde vă duceți, dumnule ?

— Urc la Lavernoux, condu-mă, condu-mă repede. — spuse Lupin începînd să urce, în fugă, scara. Al treilea etaj spre stînga ?

— Dar n-am voie să vă conduc la el — gemu portăreasa. Și apoi n-am nici cheia, căci vedeți, doctorul...

Urcarăm cu toții scara. Pe palier, Lupin scoase din buzunar un șperaclu și, în ciuda protestelor portăresei, îl introduse în broască. Ușa cedă imediat. Intrarăm. La capătul unei camere întunecate văzurăm o ușă prin care se filtra lumina. Lupin se precipită într-acolo și încă înainte de a deschide ușa, strigă :

— Prea tîrziu... Ah, drace!

Portăreasa căzu aproape leșinată. Intrînd la rîndul meu în cameră, văzui, pe covor, un om pe jumătate despuiat, zăcînd grămadă, cu picioarele chircite, cu brațele răsucite, galben ca ceara, c-un chip descărnat ai cărui ochi păstrau o expresie de groază și a cărui gură încremenise într-un rictus înfricoșător.

— E mort — spuse Lupin, după un examen rapid.

— Dar cum — strigai eu — nu se vede nicăieri nici o picătură de sînge !

— Ba da — spuse Lupin, arătînd, prin cămașa întredeschisă, pieptul mortului pe care se vedeau două-trei picături roșii. C-o mînă l-a strîns de gît, iar cu cealaltă l-a înțepat în inimă. Zic „l-a înțepat", căci într-adevăr rana abia se vede. Cred că e vorba de vîrful unui ac foarte lung...

Privi pe jos, în jurul cadavrului. Nu văzu nimic care să-i atragă atenția, afară de o oglindă mică, de buzunar, oglinda cu care domnul Lavernoux făcuse să joace pe peretele de peste drum raza de soare. Cum portăreasa începuse să se jelească, Lupin o scuturâ zdravăn și-i spuse :

— Taci o dată... și ascultă-mă... Ai să-l jelești mai tîrziu... Acum ascultă-mă cu atenție și răspunde-mi la ce am să te întreb... Domnul Lavernoux avea un prieten pe strada asta, nu-i așa ?

— Da.

— Numele lui ?

— Domnul Dulâtre.

— Adresa ?

— Pe strada asta la numărul 92.

— Încă un cuvînt... Acest medic bătrîn, cu barbă cenușie și ochelari, despre care mi-ai vorbit, venea de multă vreme la el ?

— Nu, a venit din seara în care s-a îmbolnăvit domnul Lavernoux.

Fără un cuvînt în plus, Lupin mă apucă de mînă, coborîrăm scara, ieșirăm în stradă și o apucarăm la dreapta. Cîțiva pași și iată imobilul cu numărul 92: o căsuță nu prea înaltă al cărei parter era ocupat de un negustor de vinuri care tocmai își fuma țigara în fața ușii. Lupin îl întrebă dacă domnul Dulâtre era acasă.

— Domnul Dulâtre a plecat — răspunse negustorul — cam de vreo jumătate de ceas. Părea agitat și a luat o mașină, ceea ce nu e în obiceiul lui.

— Nu cumva știți încotro a apucat-o ?

— Unde s-a dus ? Știu... I-a strigat șoferului destul de tare adresa : „La Prefectura de poliție".

Lupin îl întrebă atunci pe negustor dacă nu cumva — îl mai căutase cineva pe domnul Dulâtre.

— Ba da, răspunse acesta, un domn bătrîn, cu barbă cenușie și cu ochelari. A urcat la domnul Dulâtre, a sunat, apoi a plecat.

— Îți mulțumesc, domnule — spuse Lupin salutîndu-l.

...Puțin înainte de strada de Courcelles, Arsène Lupin își încetini mersul.

Baronul Repstein stătea pe stînga, între această stradă și foburgul Saint-Honoré, într-un palat cu trei etaje din care și zăririm o parte din fațada impodobită cu cariatide și coloane.

— Stai ! — spuse Lupin.

— Ce e ?

— Încă o probă care confirmă ipoteza mea...

— Ce probă ? Nu văd nimic.

— Văd eu și-i de ajuns. Ei fir-ar să fie... Lupta va fi crîncenă. Du-te la culcare prietene, mîine am să-ți povestesc expediția... Dacă nu cumva mă va costa viața !

— Cum ?!...

— Da, da, risc al dracului. Mai întîi arestarea mea, ceea ce nu-i decît un fleac. Apoi moartea, ceea ce e ceva mai rău. Numai că... Mă apucă cu putere de umeri... Mai există și un al treilea lucru pentru care risc totul: cele trei milioane de franci. Și cînd e vorba de o mizâ de trei milioane vei vedea de ce sînt în stare. Noapte bună dragul meu !

Traducere de
Teodora POPA-MAZILU

— VA URMA —

Mica bibliotecă magazin

CĂSĂTORIE ŞI DIVORŢ ÎN LUMEA FOTBALULUI

de Valeriu MIRONESCU

Deci, pe la amicii din peninsulă situația se cam limpezește. Milan are acum patru puncte avans față de următorii imediați. Prati răspunde voios la o anchetă despre căsătorie : este sau nu este folositoare sportivilor ? Răspund de altfel o mulțime de sportivi, toți căsătoriți, tonul e general afirmativ, de la Anastasi pînă la Pierino Prati, pozele perechilor împînzesc o întreagă pagină de ziar, ele sînt tinere și frumușele, nu se putea să fi spus vreunul : nu ! Parcă, totuși, Prati a zis ceva despre dificultăți de formă în perioada de după luna de miere. O fi știind el ceva, doar pentru felul cum a jucat în primul an de căsătorie, a pierdut Squadra Azzurra și titlul de vicecampion mondial. Nu-i nimic, a trecut și asta, acum e iar în formă de zile mari, e tunarul echipei, dă doamne să-l ținã pînă la sfîrșitul campionatului. În schimb Anastasi, căsătorit vara trecută, e de-a dreptul ingenuu : Nu cred în statisticile care indică o scădere de formă în primul an de la însurătoare. Uitați-vă la mine. Mă simt bine, am greutatea optimă, nu sînt obosit la sfîrșitul partidelor, numai că nu nimeresc poarta. Acesta-i semnul de întrebare : de ce nu mai nimerește poarta ? I-aș zice eu lui Anastasi, ai puțintică răbdare băiatule, prea vrei să le nimerești pe toate o dată, uită-te la Prati, vin ele după vreun an și golurile, cu duiumul.

Căsătoria, după cum rezultă din anchetă, și înclin să cred că datele acesteia sînt valabile, nu strică fotbalistului. Cu divorțul între echipă și antrenor e altă poveste. Antrenorul nu-l iei de bărbat pentru toată viața, sînt deseori nepotriviri de caracter, echipa vrea să iasă în lume și să obțină succese, la adversare și la public. Antrenorul, el, bărbatul, nu și nu. Cîteodată, e rectiliniu la minte, își închipuie că a făcut echipa și nu echipa pe el. Vrea s-o păstreze în limitele lui, mediocre. Apropo, cum apreciați dumneavoastră o echipă cu următorul bilanț într-un an, să zicem în 1970 : patru înfrîngeri, patru meciuri egale, două victorii ? Care este această echipă, nu vă spun, așa ca să fiți pe deplin obiectivi. Cunosc un singur exemplar care se entuziasmează după o asemenea performanță, fiindcă n-are convingeri, are interese, scrie fotbal în plic, cum joacă la loz în plic, poate va ieși lozul cel mare...

În cele ce urmează am să vă redau o probă de logică (și de ranchiună). Rapid joacă la mii de kilometri distanță. De acolo relatează un singur corespondent, prin urmare, o singură opinie, un punct de vedere unic. Am văzut că din Mexic n-am prea aflat tot ce a fost și cum a fost, nici fiind mai mulți. Fiecare gazetar a avut altă părere despre fiecare jucător în parte. Se întîmplă la fel și în tribună. Fiecare om vede puțin deosebit de celălalt. Deci, cîte capete, atîtea puncte, puncte. Bine. Din Brazilia, corespondența a spus că Răducanu a primit trei goluri parabile. Posibil. Mă gîndesc cum arăta apărarea Rapidului acolo, fără Dan și fără Codrea. Și înaintarea, fără Neagu. Un coleg care lucrează de mulți ani în Brazilia și aflat în concediu acasă, cînd i-am zis că Rapid va juca cu Portuguesa, mi-a răspuns : fără două, trei goluri nu scapă, echipa braziliană e ditlea cele tari.

N-au fost trei, au fost cinci. Răducanu să fi jucat prost ? Posibil. Însă cînd Dinamo a fost învins în primul meci cu 4—1, nimeni, n-a făcut declarații grave la adresa lui Dinu sau Lucescu, în spatele lor, în timp ce erau departe. Să fie din cauza știrilor sărăcăcioase în detalii ? Oare ?

Citesc o declarație a prof. A. Niculescu despre Răducanu : „...din cele relatate de la fața locului, rezultă că Răducanu repetă oarecum comportarea din Mexic, dovedindu-se din nou distrat, lipsit de concentrare. Poate că dacă la Guadalajara colectivul tehnic al echipei naționale n-ar fi depistat la timp starea lui de spirit, am fi tras ponoasele de-acum ale Rapidului". Nu uită tov. profesor să ne amintească cum a depistat el toate cele în Mexic și, pe urmă se miră că alții îi reamintesc și dumnealui unele lucrări mai puțin plăcute.

Aș pune cîteva întrebări : Dacă neconcentratul și distratul Răducanu a fost depistat, ce a căutat în poartă contra galezilor ? Așa, doar ca să scoatem un 0—0? Sau : Nu cumva, la Amsterdam, contra olandezilor, Răducanu, din pură distracție, a oprit incredibil urcarea scorului spre proporții normale, în timp ce concentrații fundași centrali parcă se străduiau să tragă antrenorul „ponoasele de-acum ale Rapidului" ? Dacă e să fim corecți, obiectivi, fără ranchiună, atunci să-l judecăm pe Răducanu după cum a jucat contra portughezilor nu contra „Portuguesei" ! Altfel, urmînd o strîmbă logică, ar fi trebuit să judecăm echipa națională după acel 0—5 de la Liège și nu după rezultatul de pe Wembley ...

Trag concluzia că există oameni, fără elementar simț autocritic, interesați, mai mult să plătească cu vîrf și îndesat polițe, oricît de vechi ar fi acestea, decît să lucreze dezinteresați la construirea celei mai valoroase formații reprezentative. Care treabă nu-i numai tehnică ci și pedagogică și de suflet.

Cît despre „depistare", am strîns cîteva relatări ale unor martori oculari la Guadalajara, relatări despre ce și cum strigau jucătorii spre banca antrenorilor la meciul cu Brazilia cînd scorul era 0—2, relatări despre cine și cum a dispus intrarea în teren a lui Răducanu, mai bine mai tîrziu decît niciodată, că altfel trăgeam noi toți „ponoasele de-acum ale Rapidului".

La meciul de rugbi între echipele Montferrand și Vichy (Franța) spectatorii au asistat la un epilog mai puțin obișnuit. Încercînd să intervină în mijlocul unui grup de jucători (imaginea de sus), care se băteau, arbitrul Bonnet a fost lovit involuntar de unul dintre ei, fiind trîntit la pămînt (imaginea de jos), încît abia după o lungă pauză a putut să-și revină și să asigure mai departe conducerea jocului.

ŞAH

Un studiu în două diagrame

Uneori, cînd ai prilejul să rezolvi o problemă de șah sau un studiu de o calitate deosebită, frumusețea soluției, ingeniozitatea mecanismului de rezolvare te îndeamnă să pui din nou pe tablă poziția inițială și, să rejoci mutările neașteptate, de mare finețe, imaginate de compozitor. Pentru un pasionat al genului, contactul cu o operă problemistică — cu ceea ce ține de ramura artistică a șahului — înseamnă clipe de reală desfătare și, repetînd jocul creat de autorul lucrării, problemistul poate fi asemuit cu cel care după ce ascultă o melodie frumoasă simte nevoia să pună iarăși discul, pentru a-l asculta încă o dată.

Dorind să scoată și mai mult în evidență valoarea unor giuvaeruri problemistice, un publicist a avut o idee interesantă. În cartea pe care a scris-o el, a folosit, pentru cîteva din studiile premiate reproduse, o diagramă suplimentară, consacrată poziției finale, după ce lupta dintre piesele albe și negre a luat sfîrșit. Comparația celor două diagrame, a poziției inițiale, de dinaintea spectacolului problemistic, cu cea finală, de după căderea cortinei, este întrucîtva șocantă, într-atît este de surprinzătoare poziția finală.

Pentru ilustrare, iată două diagrame ale unui studiu cu distincție olimpică, aparținînd cunoscutului etudist Kazanțev.

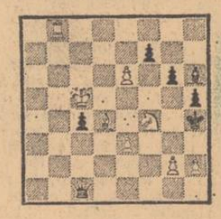

A

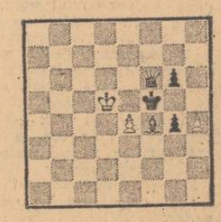

B

Cine ar putea bănui măcar că poziția A se va transforma în numai zece mutări în cea prezentă în diagrama B ? Că albul va ajunge să dea mat numai cu doi pioni, regele negru rămînînd cu regină, nebun — sfetnici altădată prețioși dar care în situația specifică îi aduc pierzania, împiedicîndu-l să se retragă ?

Iată soluția acestui studiu uimitor : **1. e7, Da3 + 2. Tb4 !, Da7 + 3. R : c4, D : e7 4. C : g6 +, f : g6 5. Nf6 +, D : f6 6. Rd5 +, Rg5 7. h4 +, Rf5 8. g4 +, h : g4 9. Tf4 +. N : f4 10. e4 mat !**

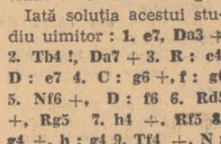

C

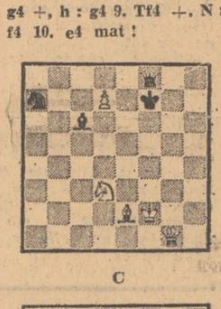

D

În diagramele C și D sînt înfățișate cele două poziții, de început și de sfîrșit, ale unui alt studiu, pe care vă invităm să-l rezolvați. Soluția în numărul viitor.

U. VĂLUREANU

INTERMEZZO LA... RICHMOND

de Ioan CHIRILĂ

Vă propun, stimați cititori, să facem abstracție de turneul cîștigat la Omaha... Să uităm chiar și Ancona...

De ce ? Pentru că Richmondul reprezintă în palmaresul lui Ilie Năstase mai mult decît formidabilul Salisbury de anul trecut. La Richmond, Ilie Năstase și-a lansat pentru a doua oară racheta, în decurs de un an, această ultimă lansare avînd și o graaație impecabilă, care șterge așa-zisul beneficiu al hazardului de anul trecut. (Vă amintiți, desigur, că în 1970 în drum spre finală, Ilie Năstase a avut avantajul reprezentării australianului Tony Roche).

Acestea fiind zise, să comutăm imaginea pe „canalul Richmond", și să privim prin intermediul antrenorului emerit GHEORGHE COBZUC, *care știe să vadă și de la distanță dupã ce i-a însoțit pe Năstase și Țiriac la Valencia, la Londra, la Cleveland și în multe alte capitale ale tenisului.*

— Cum explicați succesul lui Năstase după lunga lui convalescență, acasă, și, mai ales, după o reducere aproape neverosimilă a antrenamentelor ?

— *Ilie Năstase este, dacă vreți, un fenomen tehnic. El nu are nevoie de un program obișnuit pentru a-și regăsi deprinderile. Și sînt suficiente cîteva mingi pentru a ieși din iarnă". Țiriac spunea că Ilie poate cîștiga împotriva oricărui jucător din lume, chiar dacă e trezit brusc din somn la miezul nopții. Și, după cum ai văzut, Richmondul nu e departe de o asemenea fantezie.*

— Circula legenda că Ilie Năstase nu va atinge clasa marilor jucători de tenis pentru că nu se poate concentra în momentele dificile.

— *Da. Circula... De o bucată de vreme, însă lucrurile s-au schimbat. Și cred că știu și momentul. ...S-a întîmplat la Londra în Cupa Davis. La scorul de 2—2, în partida finală Năstase-Cox, englezul a condus cu 1—0 la seturi. Năstase, însă, a recuperat. A „întors" scorul la 2—1, iar în setul patru, la 5—3, a avut primul avantaj. Atunci s-a produs... catastrofa. Ilie a servit ambele mingi în fileu. Era o liniște de mormînt. După toate legile psihologiei sportive, trebuia să urmeze înfrîngerea... S-a întîmplat, însă, miracolul Năstase. A urmat un serviciu fantastic pe care Cox nici nu l-a văzut. Al doilea serviciu, la fel de puternic, a pus capăt meciului...*

— Se vorbește despre tehnica excelentă a lui Năstase. Ce ne puteți spune ?

— *Năstase are un stil foarte personal, care zidește în sus tribunele, mai ales în lumea foarte „aritmetică" a tenisului anglo-saxon. Partea cea mai interesantă e că această originalitate de stil este rodul unei îmbinări de stiluri. Ilie servește în stilul lui Tony Roche, execută voleul de backhand ca Laver, perie mingea cu topspinul lui Santana, și totuși este el, Ilie, în ciuda acestor surse de inspirație, pentru că zîmbește mai frumos ca ei, exultă mai mult decît ei, și are un soi de acrobație stupefiantă atît pentru adversar cît și pentru public. Am acasă ziarul englez în care sub o imensă fotografie cu Ilie Năstase căzut la Wimbledon scrie : „Năstase a căzut, dar se va ridica și va învinge Anglia". A fost una din nenumăratele mingi „reînviate" de Ilie cînd nu se mai aștepta nimeni.*

— Cum vedeți anul 1971 ?

— *Cînd iei un start de sprinter, ca acela al lui Năstase, e greu să „duci" tempoul. Acum, numeroșii suporteri ai lui Ilie vor ca el să cîștige tot. Ceea ce, să recunoaștem, e foarte greu, mai ales că învinșii se vor coaliza pentru a bara drumul cutezătorului... Cred, însă, că Ilie ne va mai aduce destule victorii în 1971.*

— Prin ce se deosebește de ceilalți „mari" ?

— *Printr-un simț de anticipație puțin obișnuit, comparabil doar cu cel al „mușchetarului" francez Cochet.*

— Ce perspective îi vedeți la Wimbledon ?

— *Wimbledon-ul e un examen extenuant. La Wimbledon trebuie să fii în formă timp de 14 zile, ceea ce e foarte mult... Richmondul, prin adversarii întîlniți, a fost un mic Wimbledon. Seria Passarele — Gimeno — Newcombe—Ashe e oricînd demnă de ultimele patru întîlniri ale unui cîștigător de Wimbledon. La Wimbledon, însă, seria e de șapte jocuri... Iar în aceste șapte jocuri nu ai voie să slăbești vreodată.*

— Ce ziceți de Țiriac?

— *Am la îndemînă un singur rezultat. Un 5—7, 0—6 cu Ashe. Se pare că la 5—5 a fost un moment crucial, influențat de arbitraj, după care Țiriac n-a mai rezistat nervos. De altfel, el a și plecat nerefăcut fizic. Sînt convins că va juca foarte bine spre aprilie.*

— Adică spre Cupa Davis ?

— *Da. Cupa Davis are pentru noi un mare obstacol. Cel cu Italia la Roma. Dacă-l trecem, nu este exclus ca Ion și Ilie să revadă Salatiera... Cine ar fi visat vreodată că Ion și Ilie vor juca în fața Salatierei ?... Cine ar fi visat vreodată că Ilie va fi capul de serie numărul 1 la Rolland Garros și că o vor însoți pe miss Rosemarie Casals în Mecca tenisului mondial, Wimbledonul ?...*

MOZAIC

● **REFERINDU-SE** la meciul dintre Cassius Clay și Joe Frazier, fostul campion mondial Ray Sugar Robinson, a declarat : „Clay are șanse să cîștige titlul mondial, întrucît experiența lui competițională și jocul său de picioare pot decide rezultatul final".

● **ÎNTORCÎNDU-SE** dintr-un turneu efectuat în șase țări din Africa, jucătorul american de culoare Arthur Ashe a declarat că a avut ocazia să întîlnească cu acest prilej numeroși jucători talentați. „Dacă ar avea posibilitate să fie îndrumați de cadre calificate acești jucători ar putea progresa considerabil și s-ar putea număra printre cei mai buni din lume".

● **CICLISTUL** elvețian **Fritz Pfenninger** este posesorul unui record mai puțin obișnuit. Specialist în cursele de șase zile, el a participat în cariera sa la nu mai puțin de 157 curse de acest fel.

● **JOHN ALEXANDER**, unul dintre cei mai tavlentați jucători de tenis din Australia în vîrstă de numai 19 ani, a trecut la profesionism. În acest fel Australia se vede lipsită de încă unul din jucătorii săi de valoare care ar fi putut s-o reprezinte în Cupa Davis.

● **ATLETUL belgian Gaston Roelants a fost eroul unei întîmplări neobișnuite. Părăsind stadionul din orașul său natal, Louvain, la sfîrșitul unui antrenament, el a fost întîmpinat de un grup de studenți care pur și simplu l-au... confiscat. Dîndu-i posibilitate să telefoneze acasă pentru a anunța familia, studenții l-au reținut toată noaptea într-o casă, oferindu-i pe toată această perioadă un program de cîntece populare și întreținînd o atmosferă amicală și plăcută. Dimineață, Gaston Roelants a fost condus pînă acasă iar grupul de studenți a devenit subiectul de senzație al presei belgiene.**

● **RECORDURI fotbalistice... feminine în R.F. a Germaniei. Echipa Bad Neuenahr a marcat în 31 de meciuri un număr de 203 goluri și a primit numai 20. Dintre aceste 203 goluri, 94 au fost marcate de jucătoarea Martine Arzdorf.**

● **ÎNTRE** 11—17 martie se va disputa tradiționala cursă ciclistică Paris-Nice. Firma Kodak va lansa cu acest prilej un original concurs de fotografii. Cîte un membru (sau doi) dintr-o echipă vor primi aparate de fotografiat, cu care vor încerca să surprindă cele mai interesante scene din întrecere. Un juriu format din ziariști va proceda apoi la premierea celor mai frumoase fotografii.

● **GEORGE REIS**, portarul echipei braziliene Rio Branco n-a primit timp de 1530 de minute (17 meciuri) nici un gol ! ! Reis, în vîrstă de 31 de ani, a bătut în acest fel recordul deținut de Raul, portarul formației Belo Horizonte, care n-a primit nici un gol în 1170 de minute. Recordul european aparține scoțianului Bobby Clark cu 1093 minute.

● *ÎNTR-UN MECI de fotbal contînd pentru Cupa Angliei între echipele Swansea și Rhyl, spectatorii au putut constata că portarii celor două formații sînt... frați. Mai precis Tony Millington și Grenville Millington. Intrigat de această vocație comună a celor doi frați, un ziarist i-a luat un interviu mamei lor. „Fratele meu este înaintaș în echipa Baurnemouth și de cîte ori venea la mine făcea antrenamente folosind pe cei doi băieți drept portari. Și vrînd, nevrînd, Tony și Grenville s-au specializat..."*

Pe culoare și în cabine

CUGETĂRI, MĂRTURISIRI, REFLEXII

de Eftimie IONESCU

Greu de egalatul Lev Iașin a pus bocancii în cui... Este acum directorul tehnic al singurului club pe care l-a cunoscut în lunga și prodigioasa lui carieră — Dinamo Moscova. Popularul internațional, simpatizat pretutindeni unde a jucat, pentru desăvîrșita sportivitate, pentru firea lui prietenoasă, a încredințat cîteva cugetări de sfîrșit de carieră revistei engleze „World Soccer". Iată una dintre ele : „La orice înfrîngere mai mare de trei goluri, fiți siguri, portarul e vinovatul. N-am auzit niciodată să o asemenea acuzare să fie adresată unui atacant care a ratat trei situații de gol tot așa de mari ca parabilitatea golurilor imputate portarului". Citindu-l pe Iașin, m-am gîndit și la „acarul Păun" de la Sao Paulo, la Răducanu, devenit, în cîteva clipe, marele, singurul responsabil al eșecului Rapidului. Ca și cum echipa din Giulești ar fi prezentat numai pe Tamango în teren, nu și ÎNCĂ 10 jucători...

★

Hanon, doctor în științe economice, internaționalist de faimă în Belgia, acum căpitanul și mentorul echipei de divizie B, S.C Bruges : „Mă gîndesc cu groază la eventualitatea că Ion Ionescu ar putea fi accidentat..." Declarație făcută ziarului „Les sports" din Bruxelles. Ca să înțelegeți și mai bine sensul mărturisirii lui Hanon, vom adăuga că, în ultimele etape, internaționalul nostru a fost, mereu cel mai bun om al echipei din Bruges. În întîlnirea cu Olympic, de pildă, Puiu Ionescu a marcat ambele goluri : primul — șut senzațional de la 25 metri ; al doilea, lovitură vicleană, cu două minute înainte de sfîrșit, din unghi imposibil !

★

11 ianuarie 1971 — exact șase luni de la meciul Mexic—Belgia din grupa întîi a „Mundialului". Ziarul cu cel mai mare tiraj din Ciudad de Mexico, „La Prensa" publică o destăinuire senzațională... Javier Valdivia, virful de atac al echipei Mexicului mărturisește : „Nici vorbă despre fault în fața la care am căzut în careu. M-am rostogolit din elan. Jeck nici nu m-a atins ! ? !" Deci aveau dreptate bieții belgieni cînd protestau la decizia de penalti, acel penalti care i-a scos pe „diavolii roșii" din campionat... Se spune că în noaptea care a urmat aparitiei declarației, doi oameni nu au închis ochii în paturile lor, aflate la mii de kilometri distanță unul de altul : Angel Roberto Coerrezza, funcționar de bancă și arbitru F.I.F.A., domiciliat în Buenos Aires și Raymond Goethals, antrenor federal, cu domiciliul la Bruxelles...

SE SĂRBĂTOREȘTE UN ACCIDENT

Peste vreo trei săptămini, în casa lui Silvio Nardi, (un nume care nu vă spune nimic, nu-i așa ?) va fi mare petrecere. E cel mai mare zăfaet pe care acest antrenor de echipă din a patra ligă a campionatului italian îl organizează anual. La 4 martie. Se veselește Bepe, cum îi spun prietenii, pentru că în această zi, acum 21 de ani, s-a... accidentat grav. Nu-i nici o glumă. La 4 martie 1949, într-un aprig meci de campionat, Nardi a fost serios lovit la genunchi. Fractură periculoasă, piciorul în ghips, opt săptămini de pat și abandonarea fotbalului.

Ce nefericit era atunci! Ratase marea carieră de fotbalist. A doua zi după meciul cu pricina trebuia să plece la Torino, la marea echipă a visiniilor. Așa, totul a căzut în baltă. Clubul care domina cu două lungimi fotbalul italian, a renunțat la tînărul talent Nardi. 4 mai 1949 : marea echipă Torino, pierea în avionul ce o aducea de la Lisabona : Gabetto, Loik, Mazzola, Bacigalupo, Ballarin — în fine o întreagă echipă a Italiei, dispărea în acea groaznică izbire a aeronavei de colina Superga. Printre ei, în mod normal, s-ar fi aflat și Nardi. Fără accidentul de la 4 martie. De atunci, o zi a unui mare necaz s-a transformat pentru Bepe Nardi (așa e că nu vă spune nimic acest nume ?) într-o zi de sărbătoare și de veselie. E petrecere mare în casa lui din Bologna. Se închină o cupă de Chianti pentru norocul și fericirea gazdei. Dar cad și cîteva picături din pahare în semn de aducere aminte pentru marii internaționali zdrobiți la poalele colinei Superga...

AUTOMOBILISM

Răspundem cititorilor

În rubrica noastră de azi vom continua să stăm de vorbă cu unii dintre cititorii care ne-au scris în ultimul timp. Asta deoarece cele mai mulți — dintre cei care ne ridicau probleme oarecum particulare — le-am răspuns prin poștă. Aici ne adresăm celor ale căror întrebări pun unele probleme de interes mai larg.

L.B. — București. Într-adevăr, din punct de vedere al circulației rutiere Anglia deține primul loc în lume cu 62 de autovehicule pe milă. Urmează R. F. a Germaniei și Olanda cu 51 de autovehicule și Italia cu 50. Din corespondența dv. am reținut că sînteți bine informat asupra producției mondiale de automobile. Desigur, ne-ar interesa unele date găsite de dv. Chiar și unele fotografii.

Ing. **N. TEC.** — Sfaturile pe care le dați dv. în articolul **„Măsuri menite să asigure o bună conservare a automobilului pe timpul stocării"**, sînt folositoare și se vede că aparțin unui specialist în materie. Socotim că publicarea unora dintre sfaturile date de dv. ar fi fost de folos pentru cititori. Din păcate, dar nu din vina dv., acest articol ne-a sosit prea tîrziu la redacție și nu l-am mai putut folosi. Sperăm însă că ne veți mai scrie despre unele probleme tehnice automobilistice. Vă rugăm însă ca articolele să fie ceva mai mici.

A. VĂDĂȘAN — Arad. În ce privește întreținerea bărcii, nu vă putem spune nimic deoarece nu știm din ce material este făcută. De regulă, compoziția materialelor sintetice este diferită și de aceea nu se pot da soluții generale. În ce privește întreținerea lanțurilor „Gall" lucrurile sînt mai simple. Ca și alte lanțuri și acestea trebuie unse cu regularitate. Se recomandă însă ca la anumite intervale să fie bine spălate cu benzină și apoi unse. Nu știm despre ce tip de motoretă e vorba, dar credem că și la aceea a dv. se poate face o apărătoare, de protecție din tablă subțire. Ar prelungi mult viața lanțului, ferindu-l de praf, nisip, pietricele.

M. BĂTRÎNCEA — Hațeg. Aveți dreptate. Calculul era greșit : are loc un accident mortal, în medie, la aproape jumătate de oră.

C.C.V. — București : Chestiunea este delicată; ar trebui să vă spunem că aveți dreptate și dv. și agentul de circulație și de fapt că n-aveți nici unul. Și iată de ce : 1). Piațeta la care vă referiți dv. nu-i liberă la parcare ; parcarea se află peste drum. Știm că se parchează în acel loc, dar legal ar trebui să fie amendați toți cei ce parchează acolo. Pentru aceasta s-ar fi cerut mai întîi plantat un semnalizator de oprire și staționare interzisă. Apoi, în colțul dinspre calea Victoriei, ar fi trebuit pus un semnalizator care interzice circulația la stînga. Deci dv. nu aveați voie să circulați spre direcția piața Republicii din piațeta respectivă, dar dacă nu s-a pus nici un indicator ar fi cam greu să vă tragă cineva la răspundere. Ați făcut cum ați crezut că e bine. Noi am sesizat organele care se ocupă de circulație și despre această anomalie ca și despre multe altele existente în circulația rutieră din Capitală.

M. MARCU — Această problemă am ridicat-o mai de mult. Este inadmisibil ca la restaurantele sau bufetele, îndeosebi la cele aflate pe marginea șoselelor, să nu se găsească Pepsi, apă minerală, sucuri de fructe și roșii. Vina este atît a celor ce conduc alimentația publică, precum și a organelor de miliție (economice sau circulație) care nu efectuează și astfel de controale. Dincolo de toate acestea se pune cu deosebită acuitate problema fabricării băuturilor (aperitive, lichioruri, vermuturi etc.) analcoolice. În numeroase țări există o mare producție de astfel de produse destinate îndeosebi conducătorilor auto. Avem pentru aceasta tot ce ne trebuie în afară de inițiativă și preocupare la Departamentul industriei alimentare. Este păcat. Gîndiți-vă cîte accidente sau situații nedorite ar fi evitate pe șoselele țării.

I. BICA — Cluj : Din păcate, cel puțin pentru moment răspunsul este : nu. Autoturismele ARO se vînd numai pentru instituții.

Rubrică redactată de V. STĂNESCU

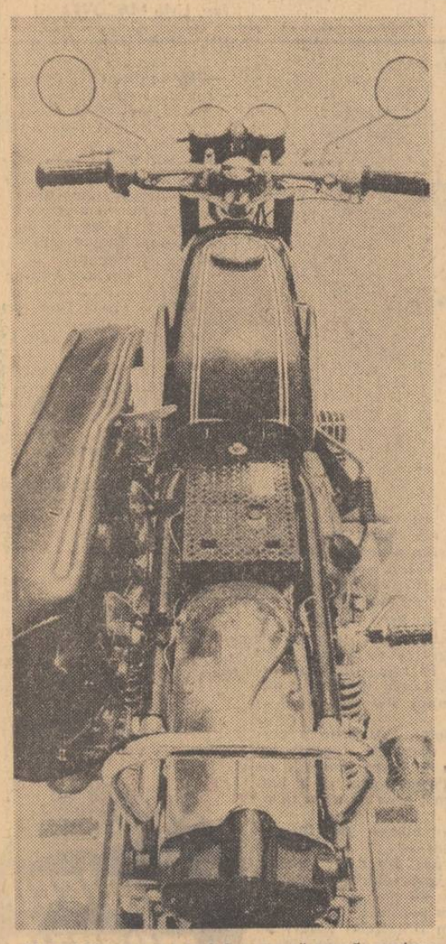

Motocicleta nu moare ! Așa vor să spună constructorii japonezi care au creat acest tip nou : KAWASAKI 500 Wach III" care are 75 C.P. și a obținut marele premiu la mai multe tîrguri internaționale.

HARTA AUTOMOBILISTICĂ PE FIȘE

Un mecanic german, Rudolf Plischke, din Lünen, a creat o nouă hartă pentru automobiliști. De fapt este vorba de hărți mici, de mărimea unei cărți poștale, fixate într-un caiet și detașabile individual, cu ajutorul cărora conducătorul auto își poate combina ruta dintr-o privire. Precum se știe, hărțile obișnuite sînt prea mari și astfel de controale. Dincolo de toate acestea se pune cu deosebită acuitate problema fabricării băuturilor (aperitive, lichioruri, vermuturi etc.) analcoolice. În numeroase țări există o mare producție de astfel de produse destinate îndeosebi conducătorilor auto. Avem pentru aceasta tot ce ne trebuie în afară de inițiativă și preocupare la Departamentul industriei alimentare. Este păcat. Gîndiți-vă cîte accidente sau situații nedorite ar fi evitate pe șoselele țării.

Ce părere au cartografii noștri ?

Pronosticul revistei „Magazin" la concursul Pronosport

1. Fiorentina—Catania	1
2. Foggia—Napoli	X
3. Inter—Bologna	1
4. Juventus—Verona	1
5. Lanerossi—Roma	1 X 2
6. Lazio—Torino	X
7. Sampdoria—Milan	X 2
8. Varese—Cagliari	X
9. Casertana—Como	X
10. Catanzaro—Arezzo	1
11. Massese—Taranto	1 X
12. Monza—Palermo	1 X
13. Modena—Atalanta	1 X

INTRE 1-20 FEBRUARIE
NUMAI 20 DE ZILE
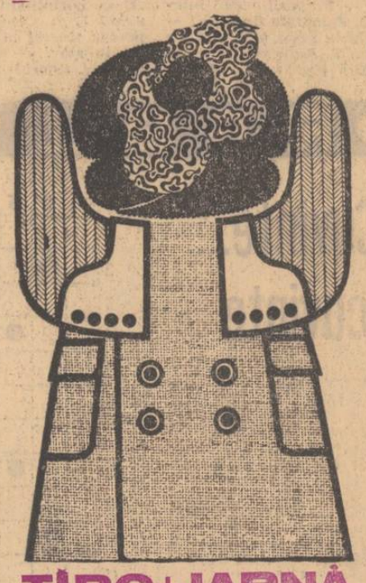
TÎRG de IARNĂ
mari reduceri de prețuri la îmbrăcămintea de sezon
RECOM

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" —

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

ANUL XV 698 — SÎMBĂTĂ 20 FEBRUARIE — 1971 8 PAGINI 1,50 LEI

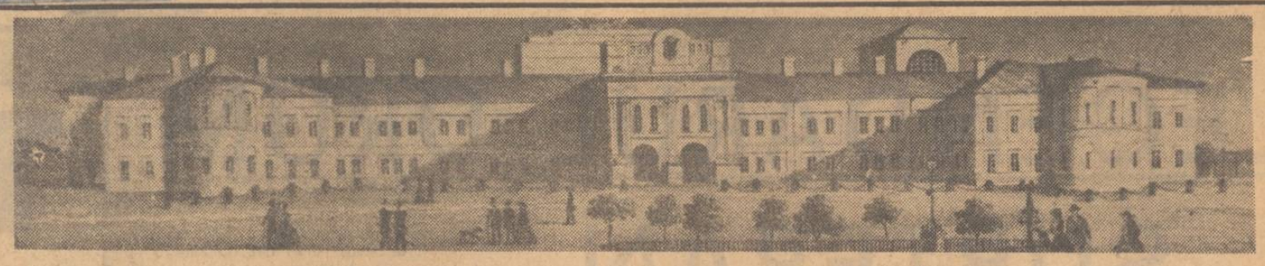

Așa arăta vechiul Palat al Ocrmuirii înainte de renovare (azi Palatul Culturii)

- O VASTĂ REȚEA DE PIVNIȚE, CARE COMUNICĂ ÎNTRE ELE, DESCOPERITĂ ÎN PLIN CENTRUL ORAȘULUI
- ARTERA SUBTERANĂ DE SUB ZIDURILE FOSTULUI PALAT DOMNESC
- A EXISTAT DRUMUL SECRET DINTRE CURTEA DOMNEASCĂ, FRUMOASA ȘI CETĂȚUIA ?
- SCRIITORUL AUREL LEON NE RELATEAZĂ ÎN PAGINA A 2-A — CÎTEVA INTERESANTE ASPECTE PRIVITOARE LA ACEASTĂ PASIONANTĂ PROBLEMĂ CARE-I PREOCUPĂ PE ISTORICI, ARHITECȚI ȘI OAMENI DE CULTURĂ DIN IAȘI

LEGENDARUL DRUM SUBTERAN DIN IAȘI

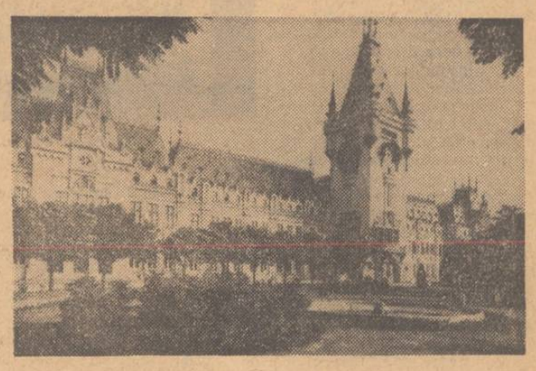

Palatul Culturii din Iași, unul din monumentele arhitectonice impunătoare ale orașului de pe Bahlui

Mai există enigme?

AGENDA săptămînală

TINERETUL PATRIEI

Sub cupola marii săli a Palatului se desfășoară în aceste zile sfatul tinereții patriei noastre, cel de-al IX-lea Congres al Uniunii Tineretului Comunist. Înconjurat de dragostea întregului popor și a partidului, tineretul român, a cărui contribuție de muncă devotată și inteligență creatoare este cuprinsă în toate marile noastre realizări, are astăzi deschise înainte-i toate porțile vieții, el poate aspira spre cele mai înalte trepte ale cunoașterii, spre știința și cultura cea mai înaltă. O înduirea socialistă, a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu, a deschis în fața tineretului patriei noastre perspective nelimitate de valorificare a entuziasmului și capacităților sale creatoare, de îndeplinire a celor mai îndrăznețe idealuri și năzuințe.

În memoria tuturor participanților la Congres, ca și a milioanelor de cetățeni care au urmărit deschiderea lucrărilor la radio și televiziune, va rămîne momentul solemn și de o puternică forță emoțională al introducerii în sală a drapelelor partidului, patriei și organizației U.T.C., moment care a constituit o manifestare de dragoste față de partid și patrie, față de conducerea partidului și statului, personal față de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, o manifestare a unității de neclintit a tineretului în jurul conducătorului său, partidul, și al politicii sale. Prezența în sala Congresului a conducătorilor partidului și statului și cuvîntul cald, bogat în idei novatoare și deschizător de largi perspective, al secretarului general al partidului, au constituit prilejul unei entuziaste afirmări a atașamentului tinerei generații față de drumul socialist al patriei noastre.

CONTINUARE ÎN PAG. ②

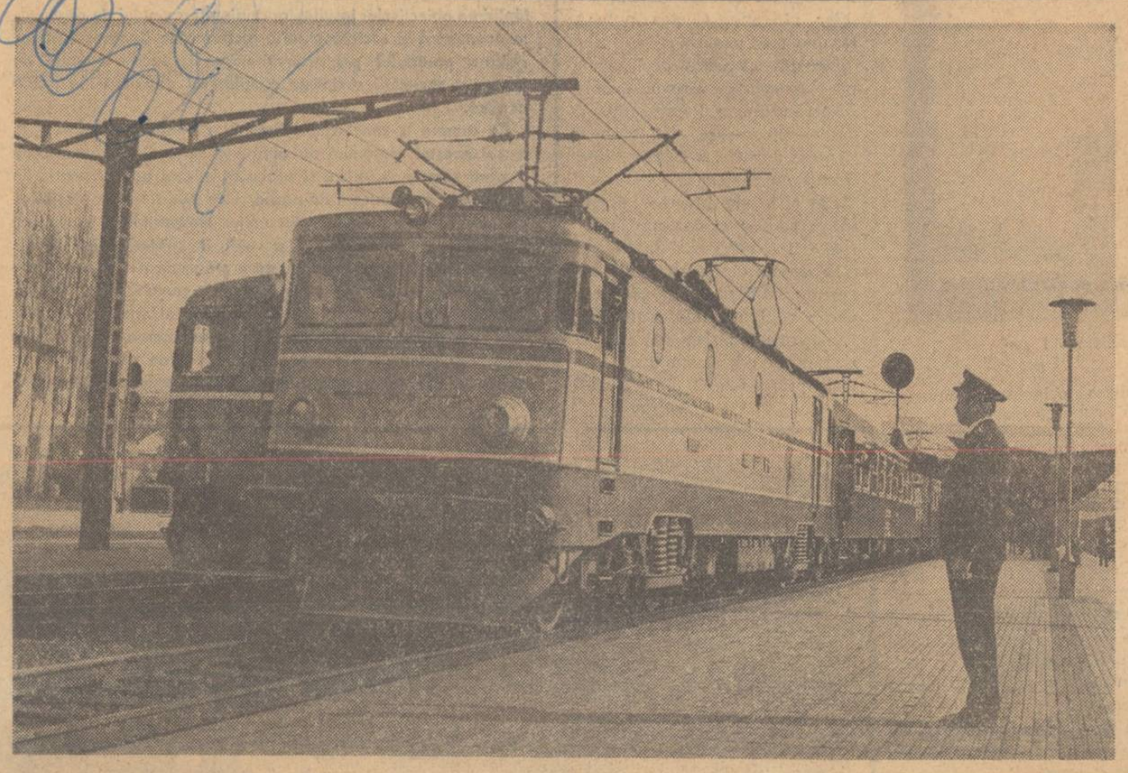

MAGISTRALELE DE FIER

● Spre Brașov, cu 120 kilometri pe oră ● Aproape 700 locomotive Diesel-electrice și electrice, 45 000 vagoane de marfă în dotarea căilor noastre ferate în perioada cincinalului încheiat ● Între anii 1966—1970 s-au dublat 570 km linii de cale ferată și s-au electrificat 366 km. Acțiunea de electrificare și dieselizare a tracțiunii intră în faza sa finală.

Despre transportul feroviar, despre progresele sale în decursul ultimilor ani, s-ar putea scrie în fel și chip. Prilejul oferit de sărbătoarea Zilei ceferiștilor, alături de cuprinzătorul bilanț pe care, în această perioadă, țara întreagă îl face trecutului cincinal, ne-a determinat însă să propunem cititorilor „Magazinului" o călătorie imaginară cu trenul de-a lungul și de-a latul țării. Imaginară doar parțial, fiindcă orice om s-a întîlnit, într-un fel sau altul, cu realitățile contemporane ale acestui mijloc de transport ce-și păstrează, în ciuda progreselor tehnicii transporturilor, aceeași importanță ca și cu un secol în urmă.

Desigur, în condiții fundamental schimbate. De rapiditate, de siguranță a circulației, de confort. Iată, **pînă la Ploiești trenul fără funingine și abur te transportă astăzi în minute mai puține decît ți-ar trebui să ajungi cu autobuzul din centrul Capitalei în cartierul Titan. Rapidul litoralului te duce spre Constanța în doar două ceasuri,** vreme în care abia ai timp să vezi fugindu-ți prin fața ochilor cîmpiile Bărăganului și cele ale Dobrogei. Sveltă și în același timp plină de forță **locomotiva electrică escaladează munții cu 120 kilometri pe oră,** trăgînd în urmă

Paul MARIAN

CONTINUARE ÎN PAG. ②

LA SCARA 1 : 1000

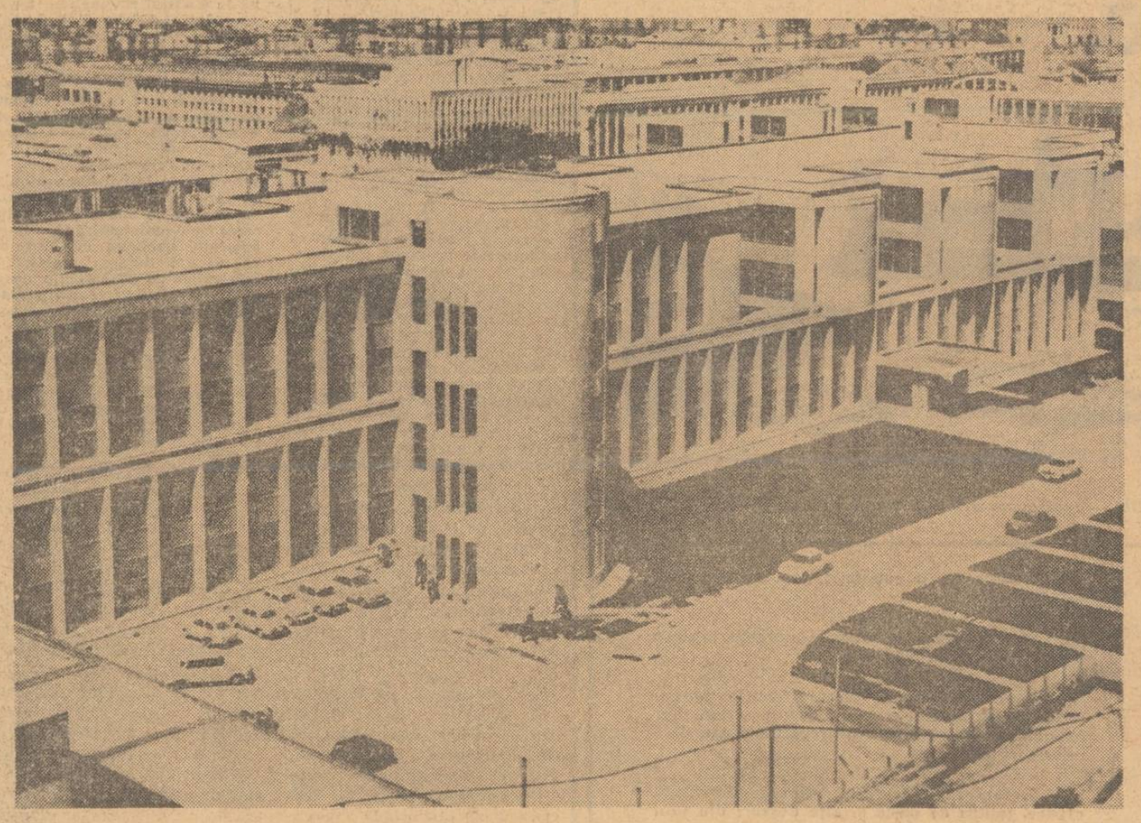

Noua clădire a Institutului Politehnic din București

AERUL CURAT AL LOCUINȚELOR NOASTRE

de dr. Elena Barnea,
cercetător la Institutul de igienă și sănătate publică

(Pagina a 6-a)

Ultimul duel cu jaguarul

(Pagina a 3-a)

Unde ne sînt zăpezile de altădată?

(Pagina a 5-a)

Corespondență specială pentru „Magazin"

ÎN DIRECT DIN AFRICA

Mici dansatori africani

Din jurnalul expediției transafricane românești

● „BĂTĂILE" TERMITELOR ● CĂMILE PRINTRE LIMUZINE ● DRUM PRINTRE MLAȘTINI ● CULORI ȘI RITMURI ● ÎN DEȘERT, FĂRĂ BENZINĂ ● PRINTRE PIGMEI ● SPRE ZERO GRADE LATITUDINE!

Relatarea în pag. a 3-a

LEGENDARUL DRUM SUBTERAN DIN IAȘI

de Aurel LEON

În curtea interioară a Tribunalului din Iași se află o atenansă veche, o bază turn în care aprozii păstrează diferite ustensile pentru curățenie. Încăperea seamănă cu un girlici de pivniță, treptele coborînd într-o hrubă orientată spre sud, dar care se întrerupe după cîțiva metri. Aici ar fi intrarea în calea subterană dintre palatul domnesc și Cetățuia, o hrubă care — potrivit legendei — unea reședința voievodală cu medievala cetate din partea de sud a orașului, constituind posibilitatea unui refugiu în caz de asediu.

În jurul mărețului palat domnesc (azi Palatul Culturii) din Iași au fost țesute atîtea legende încît cercetătorul trebuie să aleagă atent adevărul istoric din canavanua fabulațiilor. Cert este că într-un document datat 8 octombrie 1434 se menționează existența curții domnești de la Iași. Cu toate acestea, palatul e considerat ctitoria lui Ștefan cel Mare întrucît el a restaurat și completat curtea, înzestrînd-o și cu o monumentală biserică.

Pîrjolită în repetate rînduri, cu meterezele și bastioanele distruse din ordinul Înaltei Porți, această curte domnească a reînviat de fiecare dată din propria-i cenușă pînă să ajungă ceea ce este astăzi: un falnic palat în stil gotic flamboiant, o biserică tipică din epoca ștefaniană, tiparnița lui Dosoftei refăcută și în rest, frînturi de zid împrejmuitor iar, sub planșeul actualului teatru de vară, temelii din cele care au stat la fundația primei curți a lui Alexandru cel Bun. Despre toate cîte au fost se pomenește în cronici (Gr. Ureche, Miron Costin) sau în însemnările călătorilor străini (Francisc de Pavia, Tommaso Alberti, Marcus Bandinus, Ph. Dupont), numai despre acea hrubă de 5—6 km. care asigura legătura între cele două întărituri ce stăteau față în față pe două dealuri, avînd între ele un mare lac, nu aflăm nimic.

În vara anului 1672, sultanul Mahmed al IV-lea „a venit la curtea domnească întrînd prin Trapezăneească și ieșînd pe sub vamă, a trecut iazul peste Bahlui și s-a urcat la Cetățuia". În 1691 Constantin Cantemir, de frica detașamentelor poloneze, s-a mutat la Cetățuia...

Istoria ne oferă referiri în care cele două reședințe fortificate de la Iași apar legate de firul aceluiași destin, dar drumul subteran rămîne numai în legendă. E firească deci întrebarea: a existat în adevăr acest medieval „metrou" strategic dintre curte și Cetățuia — acea întăritură în care Duca Vodă avea să-și așeze ctitoria, rivalizînd cu Vasile Lupu?

LABIRINTUL SUBTERAN

Iașul a intrat de cîțiva ani în zodia „desfacerii și refacerii" dorită cîndva de Nicolae Iorga, care îl vedea gravitînd spre sud, deci revenind la nucleul inițial din jurul Cetățuiei. Crearea uriașei platforme industriale atrage în preajmă microraioane noi, instituții, întreprinderi.

Mănăstirea Cetățuia (sec. XVII)

Și, întrucît, nu există cartier și nici stradă ieșeană pe care să nu se fi executat săpături, an de an au ieșit la lumină pivnițe uriașe, necesare în special negustorilor din trecut spre a-și depozita și apăra mărfurile, apoi o interesantă rețea de legătură între aceste beciuri. Prin acest păienjeniș subteran se putea circula, în caz de primejdie, dintr-un cartier în altul sau ieși în locuri mărginașe. Așa de pildă, se mai află în bună stare o hrubă care conduce din preajma catedralei mitropolitane, pe sub biserica catolică pînă în viroga din spatele bisericii Trei Ierarhi, unde era marginea patrulaterului de vest al tîrgului vechi. Cît privește beciurile construite sistematic și conservate intacte, arhitecții de la Institutul de proiectări din Iași au propus ca unele să fie utilizate prin amenajarea unor localuri cu etaje sub nivelul zero — gen Bolta Rece.

IEȘIRI SECRETE ÎN CAZ DE PERICOL

Pe de altă parte, s-a dovedit că nu exista așezare întărită, menită rezistenței în caz de pericol, fără asemenea ieșiri secrete, prin care cei asediați să poată comunica la nevoie cu exteriorul. Lipsa unor asemenea căi de „respirație" ar fi însemnat sinucidere. Astfel, fostul director al Arhivelor Statului din Iași, Gh. Ungureanu (instituție aflată în incinta cetății înconjurată de ziduri fortificate a Goliei) ne-a prezentat sistemul de comunicare subterană de aici. Clădirea principală comunică prin hrube cu biserica, iar din subteranele utilizate și la ascunderea odoarelor se desprinde o hrubă ce conduce în afara cetății, ieșind pe versantul estic al dealului unde există pe vremuri o pădurice. De asemenea, în complexul de la Cetățuia, cu prilejul lucrărilor de restaurare a fost descoperită o ieșire subterană care ducea spre sud, către Hlincea, în pădure.

Cu atît mai mult curtea domnească din tîrg, înconjurată de ziduri și metereze, nu putea rămîne fără asemenea ieșiri strategice

Făcîndu-se recent anumite lucrări în partea de vest a palatului, săpăturile au retezat la un moment dat o arteră subterană zidită în boltă, de înălțimea unui stat de om. S-a crezut că e legătura dintre palat și atenansa rămasă azi în incinta tribunalului, de unde pornea hruba transbahluiană. Specialiștii au opinat însă că ea făcea parte din sistemul de canalizare ce deservea curtea.

Și atunci?...

TĂINUITUL DRUM A EXISTAT?

Cum între vechea curte și Cetățuia, stă așezată pe un dîmb mînăstirea Frumoasa, de asemenea fortificată, arhitecții de astăzi ai Iașului consideră mai mult ca sigur că între aceste trei cetăți au existat căi secrete de comunicare, cunoscute doar de inițiați. Faptul că intrarea în hrubă nu se făcea din palat ci dintr-o oarecară atenansă confirmă faptul că totul se ținea în mare taină, trecerea pe sub iaz fiind cel mai sigur mijloc de scăpare în caz de asediu.

După părerea arhitectului Nicolae Vericeanu, proiectantul noului sediu politic și administrativ al județului și un bun cunoscător al subteranelor Iașului, realizarea unei asemenea treceri subterane nu era deloc imposibilă și era caracteristică epocii de apărare a ființei statului moldav. Cînd boierii și negustorii puteau comunica atît de lesne prin rețeaua dintre beciuri, cînd bisericile întărite aveau ieșiri tainice și ascunzișuri secrete, cînd hanuri, cum e vestitul han al lui Topor din Sărărie (existent încă astăzi și legat de numele lui Eminescu și Creangă) dispuneau de subterane în care se puteau adăposti la nevoie sute de oameni și chiar rădvane, Curtea putea rămîne mai prejos?

Situația pledează deci pentru existența acestui drum subteran dintre Palatul domnesc — Frumoasa — Cetățuia. Cît o fi durat și o fi fost utilizabil nu se știe.

Descoperirile făcute după atîtea secole, cînd necesitatea înălțării coloșilor de beton spre cer ne obligă să escavăm necunoscutul pe care călcăm, par a confirma afirmația lui Victor Hugo: „legenda nu e mai puțin adevărată decît istoria propriu-zisă".

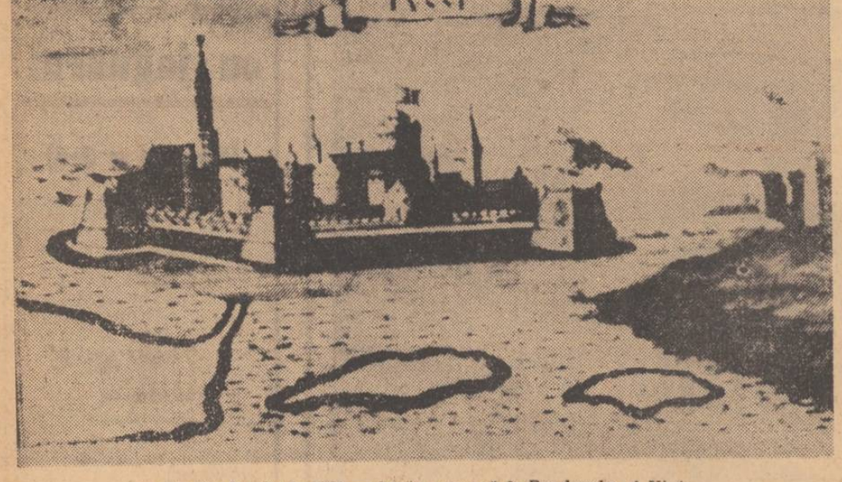

Cetatea Iașului în 1701 — după o gravură de Bandenehr și Vint

ÎNTREPRINDEREA DE COLECTARE A METALELOR

achiziționează de la populație, prin unitățile sale următoarele:

— acumulatoare auto uzate, din plumb, în stare nedezmembrată — 2,5 lei/kg

— deșeuri și metale vechi feroase ușoare (tablă, cutii de conserve, recipienți, sîrmă, fier beton, cablu și strujituri) nepregătite și pregătite — 0,20 lei/kg

— deșeuri și metale vechi neferoase (ambalaje, capace, tuburi de pastă și alte deșeuri din folii de aluminiu) — 3,00 lei/kg. 6069

TINERETUL PATRIEI

URMARE DIN PAG. 1

Congresul Uniunii Tineretului Comunist se desfășoară pe fondul general al unei vieți politice deosebit de pline. Săptămîna trecută s-au desfășurat lucrările Plenarei Comitetului Central al partidului, ale cărei hotăriri au o mare importanță pentru viața noastră economică și socială, pentru continua dezvoltare a democrației noastre socialiste. Marile succese consemnate în Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România în perioada 1966-1970, dat recent publicității, au fost primite cu o vie satisfacție de întregul nostru popor, care vede în ele rodul eforturilor sale eroice, creatoare și confirmarea strălucită a justeței politicii partidului și statului nostru. Bilanțul rodnic al acestei perioade constituie o bază trainică pentru înfăptuirea obiectivelor însuflețitoare ale programului de dezvoltare economică și socială a țării, elaborat de Congresul al zecelea al partidului pentru continuarea cu succes a operei de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră.

Ca urmare a concluziilor Plenarei Comitetului Central, în cursul acestei săptămîni au apărut o serie de documente de o mare valoare teoretică și practică, privind perfecționarea în continuare a conducerii de partid și de stat, întărirea legăturii cu masele a organelor conducătoare ale partidului și statului, precum și ridicarea continuă a calificării profesionale, însușirea științei conducerii sociale, care s-a vădit a fi o necesitate obiectivă a progresului socialismului și comunismului. Semnificativă pentru caracterul larg democratic al orînduirii noastre este publicarea unor proiecte de legi, supunerea lor dezbaterii oamenilor muncii, solicitarea propunerilor de perfecționare a acestora. Alte documente, cum sînt cele pregătitoare ale Congresului sindicatelor, urmează a fi publicate în același scop. Apelul continuu la înțelepciunea colectivă a întregului popor constituie o caracteristică de o covîrșitoare însemnătate a politicii partidului nostru și ea se manifestă în toate domeniile vieții economice și sociale, verificîndu-se cu tărie în practică. Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu la dezbaterile Adunării generale a reprezentanților salariaților de la uzinele „23 August", care s-a ținut în această săptămînă, dialogul fructuos care a avut loc, concluziile generalizatoare pentru întreaga economie ce s-au putut trage, au fost o nouă ilustrare a legăturii strînse a partidului cu masele de oameni ai muncii, a rezultatelor deosebit de valoroase dobîndite ca urmare a metodelor de muncă ce caracterizează activitatea conducerii partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, personal.

Congresul Uniunii Tineretului Comunist se desfășoară cu scurtă vreme înainte de glorioasa aniversare a partidului, prilej de cinstire a marilor tradiții de luptă ale comuniștilor români, de mîndrie față de realizările dobîndite în anii construcției socialiste, de hotărîre de a da viață marilor planuri de viitor făurite de partid. Cuvîntul înflăcărat, de o mare bogăție de idei înnoitoare, rostit de tovarășul Nicolae Ceaușescu la deschiderea lucrărilor, constituie prin el însuși un program de acțiune privind rolul tineretului patriei în viața politică, economică, socială și culturală, un program multilateral de acțiune al organizației, care să facă și mai eficientă contribuția întregului tineret la făurirea societății socialiste românești multilateral dezvoltate.

Atmosfera în care se desfășoară Congresul, entuziasmul și seriozitatea profundă a dezbaterilor, interesul cu care este înconjurat de masele tinerilor de toate profesiunile, fără deosebire de naționalitate, dragostea cu care este urmărit de întregul popor, constituie garanții depline ale succesului lucrărilor, ale perspectivelor ce se deschid în viața obștească a tinerilor, ale contribuției pe care tineretul nostru înțelege s-o aducă înfloririi României socialiste.

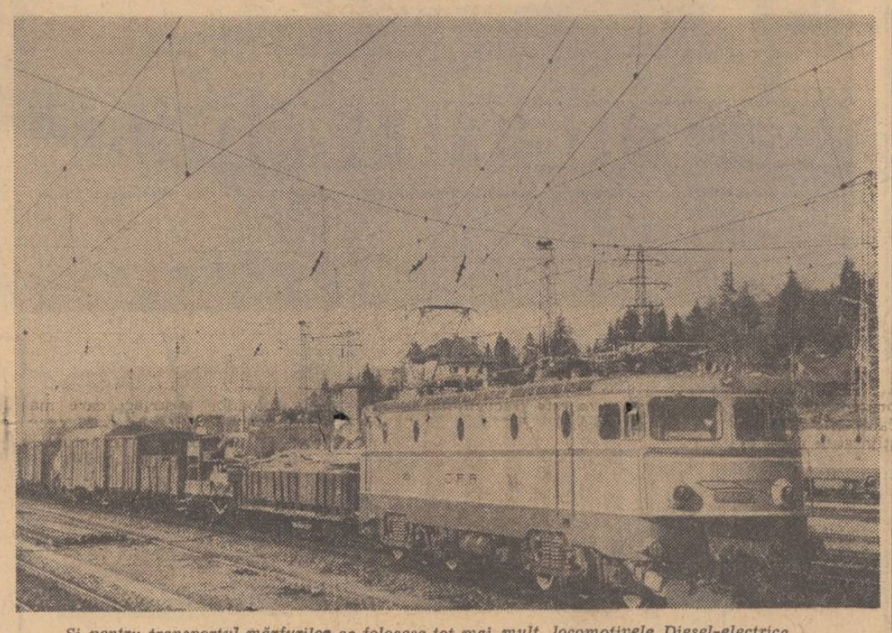

Și pentru transportul mărfurilor se folosesc tot mai mult, locomotivele Diesel-electrice

MAGISTRALELE DE FIER

URMARE DIN PAG. 1

șirul lung de vagoane ca pe niște jucării. Salutînd de la înălțime șantierul Porților de Fier, noua linie ferată cocoțată pe munți, străbătînd nenumărate poduri, tunele și viaducte, îți vorbește despre îndrăzneala și priceperea oamenilor vremurilor noastre. La Brașov, la Constanța, în orașul Gh. Gheorghiu-Dej, ca și în numeroase alte orașe, te întîmpină, cu niște politicoase și elegante urări de bun-venit, majestoase gări din sticlă și beton. Imagini, repet, pe care fiecare dintre noi le cunoaștem și cu care ne-am obișnuit repede, așa cum te obișnuiești totdeauna cu ceea ce este agreabil, interesant. Și chiar dacă uneori, din pricini mai mărunte sau mai mari, mai avem prilejul să facem reproșuri transportului feroviar, nu trebuie să uităm că toate aceste progrese, atît de evidente, atît de importante, au fost obținute doar în cîțiva dintre anii noștri și că cincinalul în care am intrat va aduce substanțiale înnoiri și în acest domeniu al economiei naționale.

Dar să ne continuăm investigațiile noastre... feroviare. **Pe aproape toate traseele, inclusiv o parte din cele secundare, întîlnim astăzi acele vagoane de călători luminoase, comode, pe care constructorii din Arad le-au pus, în anii din urmă, la îndemîna călătorilor. A sporit substanțial, pe toate distanțele, numărul vagoanelor de dormit și a vagoanelor restaurant;** chiar dacă progresele sînt mai lente nu se pot nega nici îmbunătățirile în domeniul servirii pasagerilor în gări și în trenuri.

Ca să recurgem la lumea cifrelor, să amintim că **în recent încheiatul cincinal sectorul de cale ferată a fost dotat cu 688 locomotive Diesel-electrice și electrice, cu peste 45 000 vagoane de marfă, 1 088 vagoane de călători, 55 vagoane de dormit și restaurant, precum și cu 100 vagoane poștă și de bagaje.** Să ne imaginăm trenul uriaș care ar cuprinde toate aceste mijloace de tracțiune: el ar ocupa o distanță aproape egală ca cea dintre București și Cluj. Dar nu doar despre cantități este vorba, ci și despre elemente calitative. Primul: **la nivelul anului 1970, mijloacele de remorcare Diesel și electrice asigurau 80 la sută din totalul traficului.** Al doilea: **pînă la sfîrșitul cincinalului trecut s-au dublat 570 km linii de cale ferată și s-au electrificat 366 km (inclusiv tronsonul Orșova—Caransebeș).** Al treilea: **s-au centralizat încă 3 000 macaze și s-a introdus blocul de linie automat pe circa 1 000 km, elemente de o mare importanță în asigurarea siguranței circulației.**

Sfîrșitul cincinalului trecut a marcat și o interesantă **premieră feroviară în domeniul transporturilor de mărfuri: introducerea transcontainerizării, a transportului combinat auto-feroviar ce asigură livrarea rapidă a mărfurilor „din poartă în poartă" cu ajutorul containerilor.** Prima relație transcontainerizată pe magistrala București—Brașov și, în continuare, pe distanța Sibiu—Arad a marcat debutul acestui sistem combinat, de o mare însemnătate economică: produsele expediate de producător ajung în dimineața zilei următoare la sediul destinatarului.

Vorbind despre calea ferată, despre feroviari, nu putem uita să evocăm eroismul muncitoresc cu care oamenii din acest sector au știut să vindece gravele răni pricinuite drumului nostru de fier de calamitățile naturale din prima jumătate a anului trecut. Zeci de poduri și viaducte distruse și avariate, porțiuni mari de cale ferată înconvoiate de puhoi, instalații grav deteriorate au fost reparate într-un timp record. Feroviarii au fost și cu acest prilej la înălțimea misiunii încredințate reușind ca, în ciuda acestor condiții vitrege, să îndeplinească în întregime planul de transport pe 1970.

În cincinalul în care am intrat ceferiștii au păși hotăriți să ducă și mai departe eforturile — și înfăptuirile — puse în slujba înfloririi economice a patriei. Marele sistem circulator al țării va pulsa în acești cinci ani și mai impetuos, asigurînd oamenilor, mărfurilor, un transport rapid, sigur, civilizat. Prin ce mijloace? În primul rînd prin continuarea eforturilor de modernizare a traficului feroviar. **Acțiunea de electrificare și dieselizare a tracțiunii,** de exemplu, **se va apropia de încheiere, acest sistem de remorcare urmînd să atingă în anul 1975 circa 95 la sută din totalul traficului. Călătorii vor dispune de un parc de vagoane substanțial îmbunătățit atît ca structură, cît și ca număr; vagoanele de confort ridicat, capabile să suporte circulația cu 160 kilometri pe oră vor figura, în număr mare în garniturile de tren românești.**

Prezentul cincinal va consemna **dublarea a încă 890 km de linie, electrificarea a încă 850 km,** lucrări menite să înlesnească și să accelereze circulația feroviară. **Trenurile electrice vor circula pe alte linii magistrale cu o mare intensitate de trafic: Filiași—Simeria—Mintia, Adjud—Ciceu—Deda, Brașov—Ciceu, Caransebeș—Timișoara—Arad—Curtici.** Dacă mai adăugăm la aceasta **centralizarea electro-dinamică a altor 3 400 macaze, construcția și modernizarea unor noi gări, extinderea sistemului transcontainerizat astfel, ca el să cuprindă toate importantele magistrale feroviare** avem un tablou dacă nu complet totuși edificator al dinamismului dezvoltării circulației noastre feroviare.

De aceea astăzi, cînd ne pregătim să evocăm tradiția eroică a muncitorimii feroviare, cînd ne pregătim să sărbătorim Ziua ceferiștilor avem toate motivele să privim cu încredere activitatea de mîine a celor care lucrează în acest atît de important sector al economiei naționale.

Paul MARIAN

Contemporani cu noi

ACELE CLIPE RARE DE ÎMPLINIRE

Nu știu dacă întîmplarea m-a răsfățat, pregătindu-mi un moment prielnic pentru a pătrunde puțin în viața MARIANEI MIHUȚ. Nu știu nici dacă interlocutoarea pe care mi-am ales-o, obișnuiește să dăruiască deseori, clipe de sinceritate într-o situație similară. Știu, în schimb, că am primit la întrebări, replici necăutate, necizelate anume pentru a căpăta calitatea de a servi oricînd. Mai știu că mi s-a transmis o părticică de entuziasm, o fărîmă din plăcerea de a munci, care mi-au adus bucuria unui dar oferit cu spontaneitate, cu prospețime, cu generozitatea de sporită valoare, a celui ce se dezvăluie greu.

Experiența altora și a mea m-au învățat de mult că este infinit mai greu să spui de ce-ți place ceva sau cineva decît să găsești motivele pentru care ceva sau cineva nu-ți place. Totuși, n-am rezistat tentației, de a o întreba pe Mariana Mihuț de ce a fost atrasă de teatru. Răspunsul a fost:

— *Nu știu. Important este că mi-a plăcut și-mi place foarte tare teatrul, că profesia de actor reprezintă unul din lucrurile esențiale în viața mea. Iubesc atît de mult teatrul, încît mă simt capabilă să renunț la el în clipa în care aș simți că nu mă mai pot realiza.*

— Ați vrut s-o faceți vreodată?

— *Bineînțeles.*

— Chiar o hotărîre serioasă, după numai șase ani de teatru?

— *Absolut serioasă și determinată de prezența mai puternică — în unele momente — a sentimentului de neîncredere în mine, de nemulțumire pentru ceea ce făceam. Mi s-a demonstrat că nu aveam dreptate și nu aveam dreptul că capitulez.*

...Căutam un alt drum pe care să conduc discuția. Poate pe cel al trăirilor de fiecare zi în teatru. Dintre aplauze, efort constant, transfigurare, diversitate, elemente oferite cu scopul de a-i sugera tot atîtea posibilități de a explica dragostea pentru teatru, Mariana Mihuț n-a ales nici unul. Aplauzele, mi-a mărturisit, n-o mulțumesc întotdeauna, uneori, chiar o supără; efortul constant, este de la sine înțeles și nu numai în teatru; transfigurarea e obligatorie, iar diversitatea rolurilor, o posibilitate de cizelare a măestriei actoricești.

— V-am oferit, așadar, prea puține posibilități. Dați-mi replica potrivită...

— *Satisfacția cea mare mi-o dau clipele rare, senzația rară de împlinire, de dăruire pe care le am deobicei, la repetiții.*

— În orice rol?

— *Absolut în orice rol. Nu am roluri preferate sau ideale. Am roluri care-mi plac, fiecare în parte pentru că îmi oferă o cale nouă de a mă verifica, de a încerca, de a lua totul de la început și a crea. Nu știu dacă rolul din „Bili mîncinosul" îmi place mai mult decît cel din „Idioata" sau dacă Carmen din „Ciuta" este mai interesantă decît personajul pe care-l voi interpreta în „Revizorul" la Teatrul Lucia Sturdza Bulandra sau în „Măsură pentru măsură" la Teatrul Giulești.*

...Greu de scos la capăt, îmi spuneam după astfel de răspunsuri care, mărturisesc, mă nemulțumeau dar îmi și plăceau. Pentru simplul motiv că mă obligau să caut mereu alte întrebări. Am transpus deci discuția, pe alte planuri: de pildă, pe cel al spectacolului de televiziune în care tînăra actriță se remarcase în mod deosebit. Probabil că mulți din cei ce au văzut, își amintesc rolurile ei din „Idioata", „Ciuta" și din alte piese.

A fost o încercare fericită. Mariana Mihuț s-a arătat încîntată de spectacolul de televiziune pe care-l consideră o experiență deosebit de valoroasă.

— Nu vă lipsește publicul?

— *Nu. Mai greu este să te obișnuiești să privești și să vorbești unui aparat în locul unei săli cu sute de priviri. Cînd procedeul nu te mai supără, poți juca fără nici un impediment.*

— Dar confruntarea cu pelicula realizată la T.V., în care vă puteți urmări fiecare gest, fiecare expresie nu este foarte crudă?

— *Ba da. Prin asta însă, devine mai necesară. La început e un șoc, apoi devine un experiment, un mijloc de verificare foarte exigent.*

— Vă obligă, într-un fel, să fiți din ce în ce mai ambițioasă pentru ceea ce realizați?

— *Cu certitudine. De altfel, ambiția este pentru mine o calitate pe care mi-o stimulează și teatrul. La urma urmei, plăcere, ambiție, exigență, toate sînt bune pentru a-mi sprijini dorința fierbinte de a nu mă minți pe mine însămi, de a rămîne mereu lucidă.*

— Filmul v-ar oferi și el un climat plăcut?

— *Cred și îl doresc. Fiindcă socotesc că orice actor bun de teatru poate învăța tehnica filmului. Doresc un scenariu bun, un rol interesant și un regizor talentat. Ce anume? Deocamdată sînt proiecte. Vom vorbi mai tîrziu despre ele.*

...Întoarsă recent dintr-un turneu în Danemarca, Mariana Mihuț e încă sub impresia unor bucurii actoricești deosebite. Acesta a fost poate momentul prielnic de care aminteam la început și care m-a ajutat, într-o oarecare măsură, să intuiesc ceva din optimismul, din plăcerea cu care actrița își face profesia. Despre altceva decît teatru, n-am aflat decît că-i plac oamenii sinceri, cinstiți, curajoși și am făcut legătura cu uneie roluri interpretate cu atîta naturalețe, poate tocmai fiindcă personajele aveau astfel de calități. Și regret. Dar oricît de nemulțumită aș fi de faptul că Mariana Mihuț mi-a vorbit prea puțin despre rolurile ei, trebuie să mă consolez cu o declarație însoțită de un zîmbet sincer, spontan ușor șăgalnic:

— *Știu — mă rog, atît cît știu — să-mi joc rolurile pe scenă. Nu știu să vorbesc despre ele.*"

Vă închipuiți, că o altă întrebare nu-și mai avea rostul.

Lucia MANOLESCU